OBSERVATIONES

ET

INDICES

IN

TIBVLLVM.

EDITIONIS

HEYNIO - WVNDERLICHIANAE

PARS POSTERIOR.

LIPSIAE, MDCCCXVII

SVMTIBVS FRID. CHRIST. GVIL. VOGELII.

Digitized by Google

OBSERVATIONES

IN

TIBVLLVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

IN LIBR. I.

ELEG. I.

In toto Tibulli volumine vix unquam maiores difficultates obiiciuntur interpreti, quam in ipsa fronte. Hiant enim inter se ac diffident sententiae; sunt etiam versus sensu commodo destituti. Luxatione igitur et corruptela laborare carmen hoc, ut nonnulla alia, in promtu est. Ios. Scaliger, quo erat acumine, transpositione versuum tanto malo mederi voluit. Sed an boni medici partes ea in re tuitus sit, qui nihil nisi idoneis de caussis, re explorata, et probabili satis cum spe boni eventus moliatur, valde dubites; ita enim pro arbitrio et auctoritate magis, quam cum ratione certa et perspecta versatus est. Statim v. 3. et 4. post v. 44. collocatum voluit, quod tamen Broukhusius demum exsecutus est. At reliqua in ipsa Scaligerana editione novata sunt: primum v. 9. 10. ante v. 7. 8. et post v. 10. inserti sunt vs. 29 - 32. 35. 36. post v. 24. autem vs. 37 - 40. hinc 33. 34. et 41 - 50. quibus subiiciuntur ii, quos paullo ante diximus, v. 3. 4. inde 25 - 28. eosque excipiunt vs. 51 - 58. Tum ex altera Elegia huc retracti sunt vs. 71 - 78. et 65 - 70. Iam primum si quaeras, cur mutationes hae ac translationes hoc nec alio modo factae sint, nullam aliam defensionem eae habent, quam sententiarum similitudinem aliquam; ita tamen, ut non minus commode satisque opportune pluribus aliis similibus traiectionibus uti possis; quo iure autem Scaligerana aliis rationibus praeferenda sit, dicere non habeas. Tum vero illud multo magis molestum est, quod ipsa illa dilaniatione corporis nihil effectum videas; hiantes enim ac disiunctae sententiae in Scaligerano contextu non minus occurrunt et multae et importunae. Itaque Scaligerana, a Broukhusio adscita, perturbatione carminis liberandum esse poëtam cum Vulpio censuimus. Nunc vero et illud adiicimus. Luxata esse multa, in primis maxime elegiis, recte vidit Scaliger; verum idem non vidit, nos non habere nonnullarum elegiarum nisi particulas et excerpta e pluribus carminibus. Haec

autem vulnera nequaquam eiusmodi ſunt, ut ulla medela critica ſanari poſſint; verum ea indicaſſe ſatis eſt. Cum enim, quod alias nos ſtatuere oſtendimus, Tibulli unus codex ſervatus poſt longum tempus, caſu ne an viri alicuius docti ſollertia, in lucem eſſet protractus, lacer ille et attritus multis paginis, prioribus in primis, legentis et deſcribentis librarii oculos fugiſſe videtur. Deſcripta igitur ſunt, relictis ceteris, ea, quae legi poterant; ſigna tamen, quibus intervalla inter excerpta diverſa deſignarentur, aut apponere oblitus eſt librarius, aut appoſita ab iis, qui inde nova exemplaria petierunt, neglecta ſunt. Atque ea quidem multis in locis facile reperiri poſſunt, ut in ipſa noſtra recenſione ſigna apponere non dubitaverimus; in aliis ſatis quidem probabili iudicio ſuſpicari licet eiusmodi hiatus. Sed acceſſere aliae perturbationum cauſſae, quae iudicium implicant et impediunt. Nam exſtitere primum iam ſuperioribus ſaeculis, qui conſulere ſenſui carminis, et modo coagmentare et reponere luxata, modo hiatus ſupplere inſititiis verſibus male inſtituerent. Alii tantum loca, quae videbantur praeſtantiora, fortaſſe etiam quae caſtiora, exſcripſere; eius generis erant Scaligeri excerpta, quae ait eſſe pervetuſta. Elegias porro in antiquioribus libris non fuiſſe diſtinctas inter ſe, niſi forte obſcuriore ſigno, in aliis rubro, aut vacuo ſpatio relicto, ſatis conſtat. Has disiunxere adeo ac diſtinxere homines non omnino doctiſſimi. Nec tamen novare multa ne in his quidem conſultum eſt; primum, quia pauca tuto ſatis novare licet in hoc genere, tum, quia Scaligeranae traiectiones iam ſatis docuere, plus incommodi et moleſtiae iſta diſcrepantia numerorum in editiones auctorum inferri. Relinquere igitur ſatius eſt in primis ea, quorum correctio ſatis explorata non eſt, et de iis in obſervationibus criticis monere, quae nobis aliter conſtituenda videbuntur.

Inſcriptiones librorum librariis aut grammaticis deberi, notum eſt. In libris eſt fere praefixum: *Albii Tibulli equitis Ro. poetae clariſſimi primus liber.* Sic Guelf. quoque 4. In Guelf. 2. *Albii Tibulli poetae illuſtris elegiarum liber I. incipit de Amoribus Deliae.* Alii libri omni rubro carent.

2. *culti iugera magna ſoli*] Ita in plerisque ſcriptis, teſte Broukh. et ſic etiam in Cod. Reg. et Corvin. et Guelf. omnibus, vulgatum, idem in omnibus, quas novi, edd. etiam vett. utriusque ſectae. (Add. Zwic. 1. 2. Goth., ex quo Voſſius *multa* affert. W.) Probant Goeſius a Broukhuſio

husio laudatus et Vulpius, et nuper Henley. Debes itaque *iugera* accipere simpliciter *rura, arva*; aut cum Vulpio dices, esse illud perpetuum iugeri epitheton. Quidam tamen Codd. (Add. Voss. 2. W.) *iugera multa* praeferunt; quod secuti sunt Statius, Scaliger et Broukh., quia iugeri certa magnitudo, neque aliud parvum est, aliud magnum. Et verum est, dixisse veteres fere *iugera multa*, vel *pauca*. v. Broukh. ad h. l. cf. Ovid. III. Fast. 192. IV. ex P. 9, 86. Adde Burmann. ad Virgil. Ge. IV, 127. Rutil. I, 556. Burmann. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 260. Et sic ipse Noster inf. III, 3, 5. II, 3, 42., unde tamen potest videri *multa* in hunc locum venisse. Nunc *iugera multa* retraxi, quia librorum auctoritate nihil hic expediri potest; ad sensum autem *multa* praestant, *magna* et otiosa sunt et molesta. Nam si quem possidere audio *agros multos*, etsi poeticum non est — desiderabo enim *iugera mille* aut aliud quid — elegia tamen indignum non est, quamquam tenue vocabulum; at si quem possidere audio *magna iugera*, *magnos agros*, sentire videor aliquid incommode dictum, in primis pro elegiae simplicitate. H. Nullo adhuc exemplo, *iugera* pro *arvis* vel *agro* positum esse a Latinis, comprobatum est. Nam apud Horatium Od. III, 24, 12., quem locum affert H. Vossius, *immetata iugera* Getarum non sunt immensa, sed, contra morem Romanorum, certis finibus non distincta, nec certis possessoribus propria. Itaque epitheton *magna*, ut *iugeribus* inconveniens, adspernatus, *multa*, quod alii poetae hac in re frequentarunt — vid. Statium h. l. — retinui. Vossius, qui *magna*, ut poeticum, restituit, neque Huschkii neque aliorum assensum tulit. W.

3. 4. Reiecit hoc distichon post vs. 44. Broukhusius ad Scaligeri arbitrium. Accedo in hoc viris doctissimis, quod cum tota sententia male illud cohaerere et ipse profiteor. Ut autem eo, quo inseruere loco, opportuniorem illud stationem acceperit, vereor. Tum vero in ipsis verbis nonnulla sunt, quae totum distichon aut suspectum faciunt aut certe interpolatum arguunt. Sed primum videamus, quam male illud locum suum tueatur. Non agi potest nisi de eo, qui in castris versatur, hosti ex adverso positis, ut adeo partim perpetuus metus ab adsidente hoste, ne castra adoriatur, legionarium agitet, partim, ubi somnus obrepserit, repente classicum auditum quietem interpellet, cum adversus hostem vallum tuendum sit; nam si quis sensus verborum est, hic fere esse debet.

Sic

Sic autem ei primum distichon parum respondet. Nam qui adhuc sub signis habetur, etsi forte ille congerere divitias dici possit, nondum tamen ille *tenet* culti iugera soli; aut, si tenet, alienum tamen hoc nunc a tota sententia. Alioqui bene convenit hoc, quod in nota posui, duplex ex militia lucrum, praedae et assignatorum agrorum h. l. respici. Cogitabam de veteranis limitaneis, in imperii finibus adversus barbaros collocatis, qui et agros tenere, et simul militiae terrores experiri poterant. At Tibulli aetate nondum legiones in limitibus habebantur. Ita vero versus a seriore poëta insertos credere necesse est. Sunt porro alia, quae in his versibus premunt. Nam vocabulum *adsiduus* statim tertio hinc versu redit; unde etiam nonnulli eo devenere, ut illo versu *exiguo igne* reponerent. Sed non minus hoc altero loco vitium quaeri poterat. Tum vicino hoste recte terreri aliquis se dicat: sic Ovid. IV. ex P. 9, 82.

Et quam vicino terrear hoste, roga.

At illud parum accurate dictum videtur, quod vicino hoste *labor terrere* dicitur. Quomodo hoc fieri possit, ut labor terreat? Quod apud Silium legitur lib. XV, 52 *partique timore labores*, non minus in vitio cubare videtur. Recte quidem *terror* et *labor* iunguntur, militiae comites; *terrent* tamen ea, quae metuuntur, terrent mala, pericula, discrimina; *labor* autem, quippe qui tolerandus est, premit, urget, exercet. Placetne hoc substituere: *Quem labor assiduus vicino exerceat hoste?* quod et in mentem venerat Musgravio, ut nunc ex Henley didici. An labor pro periculo, tanquam labor mentis dictus? an is mutandus in *pavor*, qui frequenti lapsu librariorum cessit alteri? cf. Markland. Epist. crit. p. 113. Terreri sane metu, pavore, dicimur. Ovid. IV. Met. 801. *ut attonitos formidine terreat hostes.* Vix tamen in militem cadit *pavor assiduus;* etsi perpetua trepidatio in castris, quae ab hoste circumdata sunt, esse potest, et poëtae ea ipsa notione universe in re bellica utuntur: *puer — Vitamque sub divo et trepidis agat In rebus* Hor. Od. III, 2, 5. — Vulpius, quem unum inter interpretes hoc loquendi modo, ut *labor terrere* dicatur, offendi vidi, laudabat amici coniecturam parum felicem: *torreat.* An olim fuit: *Quem clamor subitus vicino terreat hoste.* Ita legi posse, inquis, non dubito; sed olim ita scriptum fuisse, quo pignore contendas? Recte; ergo relinquamus hoc, quod ad liquidum perduci nequit. Vides alterum non minus improprie dictum: *classica pulsa,* quae cani vel inflari dicuntur,

non

Digitized by Google

non pelli. Poterat tamen vitari hoc; erant poëtae ad manus *classica rauca.* Aut igitur exoleverant litterarum ductus in vetere charta et male reparati sunt, aut debetur totum distichon homini docto ex seriore aevo: ei classica *pulsa* esse poterant, quia *tympana pulsa* cogitabat, quae nunc signis militaribus edendis adhibentur. Nodell in Not. crit. p. 70. *tibiam pulsatam* ap. Lucret. comparat. Verum ibi est *tibia digiteis pulsata.* IV, 587. et V, 1384. At *classicum* canitur *tuba* vel *lituo.* H. Hexametrum vide qua equidem interpretatione in Notis tuitus sim; tuetur Huschkius hac annotatione: labor, qui semper instat, saepe de improviso venit, recte dici potest *terrere.* Idem coniecturam suam *deterat* multis exemplis locutionum, *labor terit, frangit, πόνος τρίβει, τρύει,* illustrat. Pentametri sanitas docetur explicatione Heynii; cui assentitur Eichstadius, notans, verba, instrumentis, quae plectro aut digitis temperantur, propria, translata esse ad ea, quorum modulatio ore ac spiritu efficitur, Aristophanemque similiter dixisse Av. 682. *καλλιβόαν κρέκουσ᾽ αὐλὸν φθέγμασιν ἠρινοῖς;* assentitur et Huschkius, afferens e Plutarch. Sympos. II. Quaest. 4. Vol. VIII. p. 528. ed. Reisk. *καὶ κρούματα αὐλήματα καλοῦσιν, ἀπὸ τῆς λύρας λαμβάνοντες τὰς προσηγορίας.* et Claud. XVII, 312. *cui tibia flatu, Cui plectro pulsanda chelys.* Forcellinius etiam *pulsa* pro inflata per abusionem dici statuerat. Idem *classica* pro instrumentis accipit, quibus signa dantur, tubis, cornibus, lituis, secutus Asconium in Divinat. Verr. Cic. c. 17. qui haec notat: *Symphoniaci servi* capiuntur, ut in classe pugnantibus classicum canant; unde ipsi tubae classis nomen est positum *classicum;* et Servii notam ad Aen. VII, 637.: *classicum* dicimus et tubam ipsam et sonum. Recte, opinor, si exempla supra posita comparas. Ceterum bene Heynius censet, ad nocturnos incursus haec signa esse referenda, non, quod Vossius quoque putat, ad vigilias nocturnas. Chorus in Soph. Aiace queritur, bello sibi eripi *ἐννυχίαν τέρψιν ἰαύειν* 1203. et 1211. *ἐννυχίου δείματος* mentionem facit. De scriptura unius codicis *quoi,* a Vossio reposita, vid. Obss. ad I, 10, 64. W.

5. *Me mea paupertas vitae traducat inerti*] Ita vulgo legitur. *vita — inerti* Corvin. cum Guelf. 2. et Vincent. Bellov. Speculo morali VI. c. 81., ut olim coniiciebat Fruter. Verisim. I, 6.; parum commode, si *traducere* h. l. dicas esse *παραδειγματίζειν,* deridendum praebere aut in contemtum ex ignavia adducere; melius est, si dicas *vita* esse pro *per vitam.* Ut *vitae* est *iter, cursus;* quidni et *ductus per* eam? Expo-

Expoſui in notis, quantum facere licuit, verſus ſententiam e vulgari lectione. *Ad vitam inertem eum adducit paupertas*, h. e. ut inertem agere vitam poſſit, conſequitur eo, quod paupere vita contentus eſt. Admodum tamen inſolentem et inſuavem loquendi modum hunc eſſe bene ſentio; et pro inutili nota ſuper alliteratione in *Me mea* mallem Broukhuſius uſum illum loquendi declaraſſet: *paupertas traducit me vitae inerti.* At eſt aliud dicendi genus ſatis frequentatum: *traducere vitam*, etiam, *vitam otioſam, tranquillam;* et Petron. 14. *Ipſi qui Cynica traducunt tempora coena*, h. e. victu tenui. H. Cum *paupertas*, in qua Tibullus degebat, conf. 19., ut tum mores erant, *probro haberetur*, teſte Salluſtio Catil. 12., homines cum alias divitiarum parandarum vias tum militiam ſequebantur, qua illae facile quaerebantur. Cum igitur arma deprecetur, optat, ut *paupertas* ſe ad *vitam inertem* ducat, nec ad *militiam* ſtimulet. Conſtructione *traduci vitae* pro ad vitam non offendor, quippe qui ſciam, verba motus, *venire, redire, pergere, intrare, ſuccedere, compellere, jacere* cum dativo poetice conſtrui. Et Huſchkius ſcripturam Tibulli veram habet. Goerenzius vero, ſtatuens, poetam non cupere, ut ad vitam inertem perveniat, ſed ut in ea permaneat, praefert *vita*, per vitam; quod nollem factum. Nam nec cauſa allata vera, et uſus loquendi comprobandus erat. Scripturam et interpretationem Fruterii, qui et *inertis vitae* ſuſpicatur, opinionemque ſuam verſibus 57. 58. defendit, amplexus eſt Gronovius Elench. Antidiatr. p. 209 - 211. ed. Lipſ.: propter paupertatem licet infament me homines, et per ora traducar tamquam piger, iners, nihil curo, dum aſſiduo igne focus mihi luceat. Sed ut de ſenſu taceam, ubi exempla conſtructionis *traducere aliquem aliqua re?* Handius ibi p. 211. *inertem vitam* interpretatur non ſpecioſam, ignobilem; Cruceius in Muſcario p. 324. ita: *Traducat*, proprie, id eſt avocet mentem meam ab aliis ſtudiis, quae ſecum volutat, ad poeticum. *Hic* enim *dux* ſum *milesque bonus*, ait mox Tibullus. Quam explanationem nemo probabit. W.

6. *aſſiduo — igne*] Ita vulgo editum usque ad Scaligerum, etiam in vett. edd. utriusque ſectae. Sic ſcriptorum quoque pars, et Cod. Reg. cum Corvin. Alii ſcripti, cum Vincent. l. l., Guelf. 2. pro var. lect. *exiguo*, quod cum Scaliger repoſuiſſet, a Broukh. reiectum eſt. Placere poteſt utraque lectio. Codicum auctoritas fere par, ſi omnino in Tibullo ex librorum auctoritate quidquam conſtitui

ſtitui poteſt; nam *numero* fere *librorum* lis transigi ſolet; quandoquidem *vetuſtatis* vel *diligentiae* et *doctrinae auctoritas* vix de uno et altero codice prodita eſt ab iis, qui eos verſaverunt. *exiguo igne* ſe commendat, ne bis occurrat intra paucos verſus vox *aſſiduus*. Reprehendunt quidem eam, quod *exiguus* et *parcus ignis* in foco vix eſſe poteſt in laude. Enimvero extenuare ſolemus ea, quibus nos contentos eſſe ſignificamus. Contra verum poëtae votum declarat alterum *aſſiduo*, quod hactenus maiorem veritatis ſpeciem prae ſe fert. Ita ex hoc ipſo verſu dixiſſe creditur Martialis X, 47. 4. *focum perennem*, et e quo ſtabilit lectionem Jortin (*Tracts* T. II. p. 448.) Theocritus Idyll. XI, 51. *ακάματον πῦρ*; ſed haec tantum illuſtrant lectionem, non ſtabiliunt. Nec *ακάματον* eſt quod *aſſiduus*, ſed eſt perpetuum ignis epitheton ex natura eius petitum, quod materia ſuppetente non exſtinguitur. Addit Broukh. et hoc, *lucere* non niſi de magnis ignibus a poëtis dici; quod tamen et ipſum leve eſt. Reſpexit hunc locum Statius I. Silv. 2, 255.

divesque foco lucente Tibullus.

Verum ad lectionem dubiam nullum praeſidium inde nanciſcimur. Omnibus expenſis pronior ſum in alteram lectionem *exiguo*. H. Eamque recepi. Magis placet declaratio animi continentiſſimi: dummodo pauca mihi ſint ad vitam ſuſtentandam, quam ſententia, epitheto *aſſiduo* ſignificata: modo ne umquam inopia vel fame premar. Mecum faciunt Eichſtadius et Voſſius, cui *aſſiduus ignis* vitam luxurioſi notare videtur. *aſſiduo* tamen praefert Gruterus, eumque ſecutus Gronovius Diatrib. Stat. lib. IV. c. 43. p. 434., denique Huſchkius, hunc ſenſum ineſſe ſtatuens: ut *perennis* ſit domeſtica felicitas, optat Tibullus; lectionemque illam et propter auctoritatem veterum Grammaticorum et propter repetitionem vocis retinendam eſſe. Suaviter enim focum Tibulli *aſſiduo igne* lucentem opponi *aſſiduo* militis *labori*; (ſimilem oppoſitionem, aequabilis nimirum tranquillitatis et laboris non interrupti, Henley ſibi finxerat). Haec interpretatio viri Latine doctiſſimi mihi non magis probatur, quam quae adiecit: *exiguum ignem* hominem deſignare, in magna inopia viventem; idque a Tibulli conditione alienum eſſe. Verbis enim *ignis exiguus* pro diverſa ſententiarum iunctura diverſa ineſſe poteſt ſignificatio. W.

7. 8. Diſtichon hoc pro fragmento a ceteris diverſo habendum eſſe videtur. H. Cohaerentiam ſententiarum in Notis demonſtravi, nuncque Huſchkium mecum ſentire video. Idem locutionem *ſpes deſtituit* abſolute poni ex Livio

vio I, 41. docuit. Goerenzius, qui *me* ſupplendum eſſe putat, coll. I, 5, 40. II, 6, 13. 45., correctione *neu* pro *nec* nexum reſtitutum cenſet. — Goth. 10. *in* pro *et*. v. 11. *ſtirpes*. W.

11. *ſtipes — deſertus*] qu. Palat. *deſectus*, male. Salmaſ. de Cruce p. 514. malebat *deſixus*, ut inf. I, 3, 43. *fixus in agris lapis*. Burmann. ad Virg. Aen. II, 714. *deſertum ſtipitem* accipiebat, ut *deſertam Cererem* illo in loco, h. e. vetuſtate relictum et parum frequentatum ſignum dei. Nec vidit vir doctus, obſtare *florea ſerta*, quae ſi habebat, non erat prorſus deſertus deus. *Deſerere* pro defigere accipiendum, ut in nota monitum. Sic *deſtituere* quoque. Apud Varron. R. R. I, 20, 2. *furcae deſtitutae*, ubi v. Intpp. cf. Burmann. Sec. Anthol. Lat. lib. III, 174. ubi eſt *deſiſtere*. H. Broukhuſii ſententia diſplicet. Nam grammatica obſtat, ne *deſertus* a *ſero*, *ſatum*, derivetur, neve a *ſero*, *ſertum*, ſenſus. Neque hilum probant compoſitiones *deſigere, deſodere* (*κατορύττειν*). *Deſertus* eſt ſolus, ſolitarius, in loco infrequenti poſitus. Forcellinius notavit, *alcyones*, quas Ovidius *ſolas* Heroid. XVIII, 81. vocaſſet, apud Propertium I, 17, 2. *deſertas* dici. Lachmannus mecum communicavit Propert. 1, 20, 36. *deſertae arbores*, quod convenit cum ἐρημαίῃσι δρυσὶν Moſchi III, 21., quem locum Huſchkio debeo. Apud Virgilium Aen. XI, 843. *Nec tibi* deſertae *in dumis coluiſſe Dianam Profuit*, Camilla dicitur *deſerta* h. e. ſolitaria. Vindob. *agros*, in marg. *agris*. Rem illuſtrare Nodell. Not. Crit. p. 72. notat Heynius. W.

12. *florea ſerta*] Nos *Feſtons* dicimus. Alii libri, etiam Regius et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. et Goth.) habent: *florida ſerta*, quod ubique in edd. viſitur; ſed recte illud (quod eſt in Ask.) praetulit Broukh. quem vide. Eadem varietas El. 2, 14. H. Vide Burm. quoque ad Anthol. L. T. I. p. 658. de vocabulis *floreus* et *floridus*. W.

14. *Libatum agricolae ponitur ante deo*] Ita Muretus correxit. Plures libri, etiam Regius, et vett. edd. cum Ald. pr. habent *deum;* nempe mutatum propter particulam *ante*, quam non meminerant Tibullo abſolute poni. v. II, 1, 24. 5, 66. III, 1, 10. hoc loco, antequam ipſe poma guſtem. Alii adeo *agricolam* repoſuere, ſcilicet ut accuſativo *deum* conveniret. Ald. ſec. unus Gebh. et pro var. lect. Guelf. 3. *deos;* quod et Barthio placuit, ut legeretur *agricolas deos*. H. Mureti correctionem firmant codd. Ask. et Vindob. — Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. dant *deum;* marg. Vindob. *agricolam*, Goth. *libatur*. In verbis *ponitur ante* nihil ſupplendum eſſe mihi videtur. *Ponere ante* eo ſenſu dictum,

Digitized by Google

dictum, quo Plautus Men. II, 2, 2. *Bonum anteponam prandium pranforibus* verbum compofitum *anteponere* ufurpavit. Confirmat fententiam locus Horatii Sat. I, 3, 92.

Aut pofitum ante mea quia pullum in parte catini
Suftulit efuriens.

Adde infr. II, 5, 98. *coronatus ftabit et ante calix* fimilem ufum verborum *ftare ante;* et *agere ante* Virg. Ge. III, 552. *Pallida Tifiphone Morbos agit ante Metumque*, cum quo cf. Tibull. I, 2, 69. ibique Santenium Bibl. Crit. III. p. 68. Similiter eodem fignificatu ufurpatur *praei* et *i prae* (Ter. Eun. V, 2, 69., et *abi prae* Ad. II, 1, 13.), nifi quod hoc poetarum eft — De fententia ad particulam *ante* fupplenda vid. Obff. ad II, 1, 24. — Locus II, 5, 66. non convenit. — Ad rem illuftrandam facit Cenforinus de Die Nat. c. 1. de maioribus referens: *cum perceperant fruges, antequam vefcerentur, dis libare inftituerunt,* ubi vid. Lindenbr. p. 5. W.

15. *tibi fit*] in Reg. *fit* deeft. pro *rure* vitiofe *thure.* In nonnullis interpolatum *fit.* Sed eft dedicantis *fit*, ut iam Broukh. monuit. *Flava* autem *Ceres* eft pulchra, quis dubitet? Male ad meffem referas.

17. *ponatur*] Maluere viri docti apud Broukh. *donatur*, qui defendit alterum: effe verbum proprium, ut notet fedem certam ac ftabilem etc. Hoc eft argutari. *Poni* proprium eft de ftatuis et fignis, quae collocantur. Nihil amplius. H. Pro *ponatur* Zwic. 1. *potiatur,* fed a correctore mutatum in *ponatur.* Tria apogr. (Goth.) *ortis.* W.

18. *Terreat et*] Corvin. ficque unus Statii cum Guelf. 3. Nec difplicet. *curva falce* unus Broukh.; *sceva* duo, ex more librariorum; unus *scevas;* et quartus Palat. *scaevas*, quo alii alludebant, unde veram lectionem effe putabat Gebhardus *fcaevus aves.* Broukhufius miratur, eum non vidiffe, *fcaevas* ad auguria et aufpicia fpectare. Poffunt tamen *fcaevae aves* effe finiftrae, odiofae, moleftae, inprimis in poëta. H. Monac. *terreat et,* atque *ubi* pro *tibi* v. 18. — Ask. et Goth. (ap. V.) *faevas*, Voff. 1. *fceva.* *Saeva* mihi videtur falx vineatica eodem fignificatu dici, quo *dura* illa audit I, 7, 34.; utpote inutilibus arboris vel vitis abfcindendis putandisque non parcens, ab hominibus falcem tractantibus translato epitheto. Qui ufus loquendi in inftrumentis caedis et necis tritiffimus; neque in fabris ferrariis aut arte eorum infolitus. Vid. Tibull. I, 3, 48.

nec enfem
Immiti faevus duxerat arte faber.

Pofitura verborum mira ob vocem *Priapus* ita in pentametrum

Digitized by Google

trum reiectam egregie illuſtratur loco ſimillimo Val. Flacc. I, 468.

Quin et Cecropiae proles *vacat Orithyiae,*
Temperet ut tremulos Zetes fraterque *ceruchos.* W.

19. *felicis quondam nunc pauperis agri Cuſtodes*] Cod. Reg. *felices*, ut etiam alii ap. Broukh. et Guarnerianus, minus bene; ſic enim oppoſitionis perit gratia. (Quatuor apogr. (Goth.) *felices.*) Porro pro *agri* Vulpiana utraque habet *horti,* operarum, puto, vitio; nam in nulla Edit. neque Cod. reperitur, praeterquam in Exc. Lipſ. Niſi hoc forte viro docto ex *Luſibus* in animo ſedebat; nam Carm. 21. (Virg. Ecl. VII, 34. W.)

— *cuſtos es pauperis horti.*

et 86. quod eſt Catulli 20, 4.

Herique villulam hortulumque pauperis.

20. *Cuſtodes*] unus Broukh. *Cultores* male. *veſtra*] Ed. Lipſ. cum ceteris edd. vett. Guelf. 3. cum altero in marg. *noſtra.* et v. 23. *nobis.* II. Zwic. 1. et Voſſ. 3. *noſtra, veſtra* ſunt vobis debita. Pro *quondam* mira ſcriptura in Corv. *condam.* W.

21. *Tunc*] Voſſio in *tum* de coniectura mutanti accedere non poſſum. Is poetas huic regulae ſe adſtrinxiſſe affirmat, ut ante conſonantem vel plures *tum, tunc* tantum cum vi poſuerint; cf. Ge. Virg. I, 136–145.; loca, quae illi adverſarentur, corrigenda eſſe cenſens. Sed ut particulis *tum* et *tunc* eadem ſignificatio eſt, ita uſum earum diverſum eſſe, negari nequit. Particula enim *tunc*, non *tum*, tempus aliquod praeteritum, praeſenti oppoſitum, notat, ita ut ferme ei *nunc* reſpondeat. Cic. Philipp. VII, 5. *Sed erat tunc excuſatio oppreſſis — nunc nulla eſt.* cf. Tibull. I, 6, 10. 11. Antitheſi autem notationi temporis conciliatur vis aliqua, quae vel absque illa huic vocabulo ineſt. Iuven. II, 30. de Domitiano moecho: *qui tunc leges revocabat Amaras — Quum tot abortivis fecundam Iulia vulvam Solveret.* Add. Tibull. I, 9, 79. 10, 19. ubi nulla varietas. Aen. I, 408. *Quis tibi tunc, Dido, cernenti talia, ſenſus?* quod Mediceus quoque habet. Cf. Tibull. I, 4, 53. In talibus locis tantum abeſt, ut *tunc* de coniectura tollendum, ut cum altera lectione *tum* permutandum non ſit. Et vide, an e codicibus illud ſit reſtituendum Aen. IV, 596. *Nunc te facta inpia tangunt? Tunc decuit, quum ſceptra dabas.* Etiam ubi notationi temporis nulla ineſt vis, codices tamen non variant, aut minus boni *tum* praebent, *tunc* mihi retinendum eſſe videtur, ut apud Horatium Od.

I, 13,

Digitized by Google

I, 13, 8. *Tunc nec mens mihi nec color,* qui locus Vossii diligentiam effugit. Cur enim poetas, *hunc* et *nunc* ante consonas qualescunque usurpantes, particulam *tunc* ibi tantopere odisse statuis, ut eam semper respuerint? Adde quod suum quisque in re tam parva morem sequi, aut, ut Huschkius observat, fieri potuit, ut pro diversitate consonae sequentis modo *tum* scriberetur, modo *tunc*. Ex iis autem, quae supra posui, Virgilio Ge. I, 454.

Sin maculae incipient rutilo miscerier igni,
Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis
Fervere.

tum reddes e cod. Mediceo, quem nec Vossius secutus est; et Ge. I, 341. 342. Ceterum formulae *tum vero, tum primum* magis frequentantur, quam *tunc vero, tunc primum.* Tacitus Hist. 2, 6. *tunc primum* dixit. Sed ille, si codices cum fide comparati sunt, *tum* et *tunc* promiscue saepius posuit. — Goth. (ap. V.) *lustrabit.* W.

22. *hostia magna*] *magna* comparative, ratione angustorum finium habita et tenuitatis agelli. Sic et Cod. Reg. quod recepit Scaliger, a Mureto iam in scholiis e libris propter sensus rationem praelatum alteri lectioni, quae in plerisque libris, omnibus Guelff. et edd. ant. etiam Rom. et Lips. cum Corvin. est, *hostia parva.* Habet et haec lectio, quo se tueatur, si cogites opes poëtae accisas; et vim habet ad multo magis extenuandam fortunam. Pro suo quisque sensu de his statuet. Nam sunt innumera, inprimis in poëtis, de quibus nulla nec iudicii subtilitate nec auctoritate pronuntiari potest, ita ut arrogantiae aut pertinaciae sit, alios ad assensum cogere velle. H. Apogr. (Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Guarn. *parva,* marg. Vind. *magna.* W.

24. *clamet*] Reg. *clamat*, ut et alii scripti et editi ap. Broukh. H. Adde Guarn. et tria apogr. in quibus Goth., ubi et *messae.* — Pro *vobis* Zwic. 1. *nobis.* Guarn. *mystica* pro *rustica.* — *quam.* In Zwic. 2. superscriptum *al. qua.* W.

25. *Iam modo non possum contentus vivere parvo*] Broukhusius magnopere contendit, alteram negationem deesse, cum esse deberet: *non possum vivere non contentus.* Huius loquendi rationis exempla collegisse ait Manutium ad Cic. ad Div. I, 9. Muretum Var. Lect. X, 7. Verum illa tum locum haberent, et cum nostro committi possent, si hic esset: *non modo possum — sed ne — quidem.* Ita enim comparatum est cum omnibus exemplis, quae ab istis viris doctis, item ab Horatio Tursell. et aliis laudantur, ut primum *non modo,* nunquam *modo non,* sit, deinde ut vel *ne — quidem,*

quidem, sed vix, vel *sed etiam, verum etiam* sequatur: v. c. Cic. ad Div. I, 9. *non modo praemiis — sed ne periculis quidem compulsus ullis.* Unum exemplum est, ab nemine tamen horum notatum, quod huc conferri possit, in Cic. ad Att. XIV, 5. *eos — tantum non laudari atque amari, sed parietibus contineri.* Verum Broukh. adeo *non possum* simpliciter pro *non possum non* poni posse putavit: cuius rei exemplum exstare non putem. Vulpius *modo non* pro *non modo* positum accipit, quod primum nescio, an bene fieri possit; deinde sententia languens inde efficitur: *non modo modico contentus possum vivere — sed etiam aestum vitare sub umbra.* Scaliger Excerptorum suorum fidem sequitur, in quibus est: *Quippe ego iam possum.* Sed hoc interpolatricem manum nimis aperte prae se fert; quae omnino in illis Excerptis saepe sententiarum capita aliter constituit: nimirum ut iis sensus constaret, seorsum lectis. Ego *modo non* aliter posse accipi non puto, quam pro μονονουχὶ, fere, propemodum. Ita video etiam Statium sensisse, qui laudat illa Aeneidis IX, 141.

— *penitus modo non genus omne perosos*
Femineum.

ut sensus sit: *Iam fere possum, iam tandem animum meum ita paravi, ut, deposito illo divitiarum per militiam parandarum studio, in agro meo otium ferre possim.* quod Horat. II. Carm. 6, 5. dicere voluit:

Tibur Argeo positum colono
Sit meae sedes utinam senectae,
Sit modus lasso maris et viarum
Militiaeque!

Illa verba: *contentus vivere parvo,* respondent istis: *Me mea paupertas;* ista vero: *Sed Canis* etc. his: *vitae traducat inerti. deditus esse viae* dictum videtur, quia iter illud, animo ad divitias comparandas intento, instituitur. cf. v. 49. Ne quis porro ad *rivos praetereuntis aquae* offendat, et fortasse *ripas* hic quaerat, tenendum, *rivum aquae* etiam alios, v. c. Horat. III. Carm. 16, 29. Virgilium et ipsum Livium dixisse. (Plura loca vid. collecta Heynio ad Virg. Ecl. VIII, 87. Similes compositiones sunt *crateras olivi* Ecl. V, 68. — τρίποῦς λουτρῶν Soph. Ai. 1405. ἄστρων εὐφρόνη Electr. 19. W.) Particula vero *Sed* maxime referenda ad v. 26. quanquam fere reponendum putem *et:* v. ad I, 9, 44.

Ita quidem locum expediri posse, olim putabam. Sed languet et friget vel sic sententia, nec videtur versus tam

male

male concinnatus: *Iam modo non possum,* a Tibullo proficisci potuisse. Tum sequentia quoque luxata esse arguit hiatus inter sententias. Ad sensum saltem praeferam *Iam modo, iam possum,* (in quod Guyetus incidit. W.) elegantius quam, *Iam modo nunc:* quod in codd. est Guelf. 3. et Ask. Nisi forte iuncta fuit superioribus sententia: *Agna cadet vobis — Si modo nunc possum.* Exciderat profecto una ex particulis, eaque male suppleta est. Sed alterum *Nec semper longae deditus esse viae* multo magis laborat. Contorti et ingenii et sermonis est: *longae viae deditum esse.* Ad litterarum ductum prope quod accedat, nihil succurrit, cui satis fidam. Sententia fere haec esse debuit: *Nec semper longae taedia ferre viae.* Comparato versu ex Copa 5. (Virg. T. IV. p. 204.) *Quid iuvat aestivo defessum pulvere abesse,* ariolari possis: *Nec semper longa fessus abesse via.* Totum autem distichum h. l. sublatum esse velim; insertum fortasse ea de caussa, quod sequens versus: *Sed Canis* legitur depravate ex: *Sit Canis aestivos ortus vitare* h. contingat hoc, liceat; ut inf. I, 6, 24. *Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.* Mox *Canis aestivos ortus* suspectos habebat Bentleius ad Horat. I. Sat. 6, 126.; non enim tempus Caniculae, sed aestum vitari posse sub umbra. Sed velificabatur ille caussae suae, dum ea scribebat ad Horatii lectionem antiquam revocandam. Canicula enim et ipsa et eius ortus pro aestu poni et possunt et ubique solent. Multo minus admittemus viri summi coniecturam: *Canis — ictus.* Ad sensum cf. Prop. III, 4, 6. seqq.; et Alcaei fragmentum a Mureto comparatum:

— — λασίας θάμνῳ ὑπὸ πλατάνου
Καῦμαί ἀπωρινοῖο φυγὼν κυνός.

Ait se sub umbrosae platani fronde aestum fugere Caniculae sub aestatem adultam. H. Henley ὑποθετικῶς versus 25. 26. accipere: Si *non possum vivere — sed* (at) possum *vitare,* notat Heynius. Lacunae signa post v. 24. sustuli, ita sententias singulas cohaerere ratus: Cum Laribus se in posterum etiam agnam mactaturum esse promisisset, non vero hostiam maiorem, causam huius rei subiiciens a versu 25., ampliora se numquam appetiturum, nec castra amplius secuturum, sed parvo contentum vitam rure quietam exacturum esse profitetur. Ut Heynius voluit, et Vossius fecit, dedi *Iam modo, iam,* pro quo censor editionis Vossianae *Iam, modo iam* postulavit; non quod Tibullum ita scripsisse mihi persuaderem, sed ut negatio abesset, quae sententiam totam perturbaret. Huschkius correctionem illam prorsus improbans

Digitized by Google

bans et compofitionem *iam modo,* proponit: *Iam volo, nam poffum, contentus* etc. Goerenzius *nam* pro *iam* coniiciens, quae particulae faepe confunduntur, cetera, ut fana, ad verba *Io meffes et bona vina date* refert: Tibullum optare, ut ipfi *quovis anno* (v. 9.) *frugum acervi et pleno pinguia mufta lacu* fubnafcantur; nam exiguo tantum frugum fructuumque (ex anni vitio) proventu contentum vivere ipfum non poffe, licet ceteroqui divitiis facile careat. Goth. *poffem.* — Zwic. 2. *contemtus*, fed fic ut *m* fit correctoris. — 26. Verba *nec femper* etc. quorum fenfus eft: et abftinere militia, quam prius toleravit, ut vidit et Henley, fana funt, cf. Not. *Semper* de rebus, quae affidue fere vel faepius fiunt. Propert. I, 20, 1. *femper adire lacus.* — 27. *aeftivos ortus* defendit et Hufchkius contra Bentleium. Zwic. 1. *hortus.* — 28. *rivos* Voffio mutatum in *rivum,* emendationem Burmanni; hominem ad unum rivum requiefcere. Quid fi duo vel tres per filvam ferpunt, ubi requiefcis? Quis novit regionem Pedanam, ubi praediolum Tibulli? Nec his adminiculis opus eft. Nam neque fe *iacentem* vel *dormientem* fingit poeta, neque, fi hoc velis, ad plures rivos *fimul* iacentem. Voffius memor non fuit Virgilii Ecl. I, 52.

Fortunate fenex, hic inter flumina nota
Et fontis facros frigus captabis opacos.

ubi ipfe hunc fenfum reddit: requiefces in umbra ad *rivos* obliquo curfu labentes; neque Horatii Ep. I, 4, 4.

An tacitum filvas inter reptare falubres.

— Neque neceffarium aut poëta dignum ftatuere, *rivos* effe canales, qui in hortos vel agros ducebantur. Ge. I, 106. *fluvium inducit rivosque fequentis.* Ovid. Remed. Amor. 194. *Ipfe potes rivos ducere lenis aquae.* cf. Horat. Ep. I, 10, 6. W.

29. *Non tamen*] Colot. *pigeat bidentem.* Reg. Guelf. 3. et Corvin. *bidentes*, ut alii. Et fex apogr. (Goth.) Guarn. *ludentes.*

31. *Non agnamue finu pigeat — referre*] *Nunc — agnamque — foetumque* Colbert. et ed. Brix. *pudeat* Ed. Rom., ut etiam ex Colot. notavit Broukh., ex aliis Statius. Repetitum eft ex v. 29. H. Vindob. *pudeat,* in marg. *pigeat.* — Apogr. duo et Zwic. 1. 2. *foetumque:* Goth. *foetu que* (apogr. m. *foetisque.*) Goth. *defertur* et *fa̅resque.* *Pudeat — pigeat* e more Tibulli pro *pudebit — pigebit.* W.

34. *de magno praeda petenda grege eft*] *Eft* in finem reiecit Brouh., fequutus aurium iudicium, ex uno Heinfii. Nihil tamen molefti ineft alteri, quod ubique legitur: *de magno eft p.* A quibusdam Statii aberat *eft.* (Et eiecit Voffius,

Digitized by Google

fius, ut oratio fieret ποιητικωτέρα. Equidem cum Hufchkio id verbum in finem verfus reiicere, quam prorfus eiicere malo. Broukhufii fententiam, firmatam auctoritate Zwic. 2. et Voff. duorum, amplexi funt Goerenzius et Lenzius, ne pentameter in brevem defineret fyllabam. Vid. Obff. ad I, 4, 4. W.) Deinde Ed. Rom. *praeda tenenda,* valde obvio errore. Ad fenfum fimilis eft lufus Catulli 19, 19.

Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas.
Vicinus prope dives eft, negligensque Priapus,
Inde fumite.

Inf. IV, 1, 187. *Et domino fatis et nimium furique lupoque.* Poft hunc verfum aliqua intercidiffe nullus dubito. Reliqua bene cohaerent usque ad finem Elegiae. H. Vide an ita fententiae cohaereant. Ne fures lupive gregem exiguum imminuant, optans, illum confervatum et auctum iri fperat; nam Palilia fe pie celebrare. Similiter Goerenzius cohaerentiam fingulorum conftituit. Itaque figna lacunae, cuius Hufchkius veftigia nulla reperire potuit, delenda cenfui. W.

35. *Paftorumque deum* vel *Paftoremque deum,* fc. Panem, male coniiciebat Pafferatius. cf. Broukh. Tum *Nunc ego* Comelin. mf. apud Gebhard.

36. *Palen* alii ap. Statium. H. et Zwic. 2. Voffius, qui hanc fcripturam recepit, refutatus eft ab Hufchkio, qui in Italicis nominibus Latinam terminationem ufurpaffe optimos fcriptores notavit, praeeunte Charifio p. 69. Santenio, et Bentleio ad Od. Horat. III, 17, 7. — Apud Ovid. Faft. IV, 746. codex Francofurtenfis praebet *Palem.* W.

37. *Adfitis divi*] Scal. Exc. *Vos quoque adefte dei.* v. inf. ad II, 6, 19. *neu vos* bene revocavit e libb. Broukh. pro *nec.* mox Reg. Guelf. omnes, et Corvin., ut multi, *e paupere menfa.* Sic et Edit. Lipf.: at ex Rom. praepofitio excidit. Primus Broukh. mutavit. Hoc loco nil refert, utrum ferves; fed ap. Cornel. Nep. in Themift. 2. §. 6. *quidnam facerent de rebus fuis* non male legeris *e rebus fuis.* (Vulgata apud Nepotem bona. cf. Sall. Cat. 50. W.) Porro *menfa* h. l. non eft facra menfa, etfi inter utenfilia facra id genus habebatur, fed Tibulli menfa, in qua appofitae fruges ac poma funt, unde pars praelibata diis in ara ponitur. H. Apogr. fere omnia *Neu — de.* Voff. 3. *donec vos e.* Monac. Zwic. 1. 2. *e.* Goth. *eft.* Praepofitio *de* unice vera. Supr. 15. *noftro de rure corona,*

 Iuven.

Digitized by Google

Iuven. I, 137. *de pulchris et latis orbibus comedere patrimonia.* — *Affitis* Muret. W.

38. *nec e puris fpernite fictilibus*] Scaliger ex vetufto fuo codice repofuerat *parvis*, quod poffit placere, quia convenit magis iftis: *de paupere menfa.* Sed comparare debes *fictilia* et *pauperem menfam*, quae bene fibi refpondent. Suftulit *parvis* Broukh., quem vide. H. Et Hufchkius *puris* defendit. Vindob. *fictilis.* W.

39. *primum*] vulgo legitur. *primus* Witt. pr. cum binis Anglic. Heinfii. H. *Primum*, ita extra enumerationem pofitum II, 1, 59. I, 7, 35. Plaut. Afin. 5, 2, 37. fignificat, antiquiffima pocula fictilia fuiffe; de qua opinione docte egit Hufchkius. Conf. in primis eruditiffimum Boettigerum *Prael. archaeol.* p. 28. W.

42. *avo*] *agro* Exc. Lipfii et Palat. quint. Guelf. 3. cum altero in marg. H. Add. Monac. Vindob. Voff. 5. cuius marg. *avo.* De *antiquo avo* vid. Obff. ad X, 18. W.

43. *Parva feges fatis eft; fatis eft requiefcere lecto Si licet, et folito membra levare toro.*] Principio in quibusdam fcriptis, in Guelf. 2. in marg., legitur: *parva fatis menfa eft*, quod videntur refinxiffe ii, qui in fuis habebant *meffis*; *menfa* enim et *meffis* permutari folent, vid. inf. ad IV, 1, 185., non minus ac *meffis* et *feges* v. I, 8, 19. Sed *meffis* antecedit v. 42.; nec *menfa* locum habet; nam refpondet hoc diftichon antecedenti, in quo erant *fructus* et *meffis.* (Henley tamen illam lectionem praeferre, notat Heynius. W.) Alii aliter interpolarunt. *Parca* etiam fuere, qui mallent. Pro *fatis eft* altero loco in quibusdam eft *uno* vel *parvo*, quod et Guelf. 3. cum altero in marg.; nempe intrufum ab iis, in quorum libris *fatis eft* femel tantum exaratum erat. (*Parvo* et Monac. cum Voff. 4.) *Lecto* habent omnes libri; cum tamen ftatim *torus* fequatur, Fruterius coniecerat *tecto*, (inventum nunc in Voff. 3. 4.) et recepit Broukh., qui etiam in hoc argutatur, quod tectum ftramineum ex *fegete* proxime memorata infert. *Requiefcere* tamen *lectum* poftulare videtur, et vix bene dicitur: *tecto requiefcere* pro fub tecto (quamquam *tecto* pro *in tecto* Latinum eft. Aen. I, 725. *Fit ftrepitus tectis.* W.); *torus* autem et *lectus* multo magis iuxta memorari poterant, quoniam proprie diverfae res funt: nimirum pulvinus fpondae impofitus. Itaque malui cum Vulpio retinere, et dicere: paullo languidius et indiligentius haec videri a Tibullo dicta; praefertim cum eodem modo *undae* et *aquae* inf. I, 7, 13. 14. fe excipiant. Quid? quod eundem fere

in

in modum El. 3, 71. cum Cerberum *in porta* esse dixisset, subiicit fere ταυτολόγως:

— et aeratas excubat ante fores.

Heinsius ad Ovid. I. Fast. 287. p. 30. pro *lecto* coniecerat *fesso*, Guietus *lento*. Pro *membra levare toro* Stat. unus et duo Palat. Gebhardi habebant: *membra referre toro* dictum, ut *referre se, reddi quieti.* Pro *Si licet* mendose in edd. usque ad Scaligerum et in libris, etiam Reg. Guelff. est *Scilicet.* (Muretus, errata operarum in fine Tibulli recensens et correctionibus augens ex ingenio depromsit coniecturam palmariam *si licet* pro *scilicet* - nam *scilicet* et *si licet* et alibi et apud Propertium II, 28, (21) 50. confunduntur — addens, se non ausum esse a vetustis libris recedere; quam scripturam in Excerptis suis inventam, Mureti mentione non facta, Scaliger primus in editionem 1577. recepit. Hanc correctionem, quam mirum est e recentioribus nonnullos et Vossium ignorasse, quo loco posuisset Muretus, firmant Voss. 1. 3. 4. cum Bern. — Zwic. 1. 2. et Goth. dant *scilicet.* W.) Mox in *solito toro* magna est suavitas, h. e. non peregre, sed in domo sua. Scaliger ex Exc. suis maluit *solo,* quasi vero solus torus Tibullo superfuerit, (quod Scaliger statuebat. W.) aut ille solus in toro cubare maluerit; nam, quod docet exemplis Broukh., *solus torus* est is Latine, in quo solus, sine puella, recubas. Rom. Ed. vitiose *solido,* frequenti errore. v. Burm. ad Ovid. I. Art. 94. H. Si *lectus* et *torus* idem significant, assentior Heynio, negligenter hoc distichon exaratum esse, ut I, 3, 71. 72.; neque ab hac reprehensione liberari potest Tibullus observatione Huschkii, usum illum esse amplificatione sententiae, usitatissima classicis scriptoribus. Est illa, fateor, non solum propria priscae simplicitatis, sed omnium poetarum et oratorum; sed quamquam bonum est *lecto requiescere et membra levare,* num item probabis coniuncta *requiescere lecto et membra levare lecto?* Nam quod *toro* altero loco substitutum est, nihil mutat. Diversa vero a prioribus inerit verbis *solito — toro* sententia, si *torum* peculiari significatione usurpatum notare statues lectum, in quo legere et scribere (de quo vid. Plin. Epist. V, 5.; et Horatius egit Sat. I, 6, 122. *Ad quartam iaceo,* cum quo conferes Iuven. VII, 79. *Contentus fama* iaceat *Lucanus in hortis*), vel, quod malim, quo se ab opere (Tibullus ipse agrum suum curare optat) aut ab ambulatione conferre solebant Romani. De lecto lucubratorio cogitabat iam Statius: est, inquit, in veteri libro *referre,* non *levare,* ut idem sit, quod reddere vel quieti, vel, quod malim, labori. Quae verba Vossius

fius non bene ita intellexit, quafi Statio in mentem veniffet *referre lecto* accipere pro furgentem lecto fe ad laborem conferre. Ex interpretatione mea faltem ferenda funt verba *levare membra toro.* Difficultatem non fuftulit Voffius, cum, ut exquifitius, recepit *referre,* quod quatuor codices, in his Goth., praebent. Propertius II, 33, 41. dixit *fe recipere lecto.* Argutatur cenfor editionis Voffianae, ftatuens, *membra referre toro* nil amplius notare quam: ad torum ire. Verba motus cum dativo iuncta etiam motum in locum notare quis neget? Horat. Od. III, 21, 17. *Tu spem reducis mentibus anxiis.* Ovid. Met. VII, 588. *Quis non altaribus illis Irrita tura tulit?* Add. ex Pont. IV, 8, 24. Aen. IV, 392. Iuven. VII, 215. W.

45. *Quam iuvat*] Reg. *quem.* Heinfius malebat *quam iuvet. audire* fuperfcripto *ffe* Guelf. 3. *immunes* a pr. m. 2. H. Monac. et Voff. 4. *audiffe.* Male. Coniungunt Latini poetae, nullo discrimine, infinitivos praefentis et perfecti. Aen. Virg. X, 14.

Tum certare odiis, tum res rapuiffe licebit.

Perfius Sat. II, 66.

Haec baccam conchae rafiffe et ftringere venas
Ferventis maffae crudo de pulvere iuffit.

Add. Iuven. XIV, 281-3. *poffum reverti et vidiffe.* — Infinitivum perfecti infinitivo aorifti in talibus refpondere quis neget? Vid. Perf. I, 132. *fcit rififfe.* — Differt I, 2, 95. 96. *Stare — detinuiffe puduit.* Nam verbi *pudet* fignificatio infinitivum et praefentis et perfecti admittit. W.

46. *Et dominam tenero continuiffe finu*] Haec eft vulgaris lectio, quam ipfe in priore editione ex Vulpio fervaveram. *Continere* tamen de complexu puellae dici, non memini. In uno Palat. emendatiffimo, Gebhardo tefte, libro, et in Exc. Coiot. fuit *detinuiffe;* idem Corvin. habet, idque recepit Broukh. Et eft fane elegantius. Compofita per *con* et *de* faepe permutantur. Sic IV, 1, 102. *decurrat,* ubi alii *concurrat.* (Add. II, 1, 24. et Aen. Virg. IV, 267. *urbem exftruis,* al. *conftruis.* Firmatur *detinuiffe* auctoritate Monac. Voff. 2. 4. et Ask. — *continuiffe* Zwic. 1. 2. Hamb. margo Vindob. *conticuiffe.* — Handius tamen ad Diatrib. Stat. p. 435. an editores optimo iure *detinuiffe* praetulerint, dubitat; nam *contineri* dici proprie eos, quos tempeftas et imber moretur et domi teneat. Virg. Ge. I, 259. Non vidit vir doctus, *cubantem* defignare tempus nocturnum, ubi homines ad opera non exeunt, et locutionem *tempeftas me continet* nihil probare, cum fit h. l. *homo me con-*

continet. Latine autem dicitur *homo me cohibet*, cf. Tac. Ann. III, 3 f. — *Detinere* proprie eſt tenere, ne quis in alio loco vel negotio verſari poſſit, cf. Eleg. II, 96.; tum *tenere*, ut apud Virg. Aen. IV, 84. *Aut gremio Aſcanium, genitoris imagine capta, Detinet.* cf. Tibull. I, 2, 75. *retinere.* Unde ſimul probatur, iungendum eſſe *detinere ſinu:* nec quemquam morabitur, quod ſinum ſuum appellat *tenerum.* Ovid. Art. II, 452.

Ille ego ſim, teneras cui petat ungue genas.

Monac. et Voſſ. 4. dant *tenero dominam.* W.) Deinde Vulpius iungit: *dominam tenero ſinu;* ſed facilius ſinum Tibulli intelliges, cui ſe puella applicat. Sic El. 2, 75. *teneros* ſibi *lacertos* tribuit; ead. v. 98.

Deſpuit in molles et ſibi quisque ſinus.

conf. Propert. IV, 3, 23. Alioquin legi poſſet *tepido;* Ovid. Epiſt. III, 114.

Te tenet in tepido mollis amica ſinu.

III. Amor. 6, 68.

Spargebat tepidos flebilis imbre ſinus.

ubi in quatuor Heinſianis legebatur *teneros.* Sed nil movendum; eſt epitheton ſimpliciter ornans.

48. *Securum ſomnos, imbre iuvante, ſequi*] Ita primus repoſuit Scaliger, ſuffragante Guelf. 2.; vulgg. *igne iuvante;* hoc et pars Codd., etiam Guelf. 1. 3. et Corvin. Et ſane ille calore ſuo membra ſoluit et ſomnum conciliat; ſed alienus ignis eſt ab h. l. et e librariorum lapſu ortum eſſe, docuit Broukh., qui eodem modo *imbre* pro *igne* repoſuit apud Propert. III, 5, 36. (III, 3, 58.) H. *Imbre* Voſſ. 1. 4. — Guarn. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *igne,* quod Gruterus (vid. Diatr. Stat. p. 435.) defendit: otioſe hic *imbre iuvante* ponatur, cum illud *aquas,* quod proxime antecedit, *imbrem* facile inferat, nec minus ignis ſopiat quam imber. Ibi Handius notat, Perreium quoque *imbre iuvante* in codd. inveniſſe. Et Muretus ad lectionem *imbre* praeferendam propenſus eſt. Hamb. *ibernus.* Scriptura *quom,* quam huic loco e Monac. et Hamb. intulit et in toto reſtituit Tibullo, etiam de coniectura, Voſſius, mihi non probatur. vid. ad I, X, 64. Goth. *Auſper* et *Sompnos* (ap. V.). W.

49. *Hoc mihi contingat*] Ed. Lipſ. *Non.* Male. Albinov. III, 15.

Hoc mihi contingat: iaceam tellure ſub aequa. H.

Hoc ad praecedentia referendum. Similis transitus eſt I, 10, 43. *Sic ego ſim.* — Zwic. I. *non.* W.

ib. *ſit dives iure, furorem*] Cod. Reg. *ſit laetus:* et verſ. ſequ. pro *qui* Ed. Lipſ. *quis;* Guarner. *ſim* et Zwic. 1. 2. unde ſcribi poſſet:

— ſim laetus rure; ſurorem
Quis maris et triſtes ferre poteſt pluvias?

Rure etiam Exc. Scal. habebant cum mſ. Comelin. Sed vulgata multo melior. H. Accedit eadem ſententiarum iunctura I, 10, 29. *Sic placeam vobis: alius ſit fortis in armis.* Pro *ſit* Voſſ. 1. *ſi.* — Goth. *favorem* pro *furorem.* W.

50. *qui maris et triſtes ferre poteſt pluvias*] Ita quicquid usquam librorum eſt legit, praeterquam quod in Exc. Scalig. ad evitandum in fine triſyllabum interpolatum eſt:

Qui maris et caeli nubila ferre poteſt.

de quo v. inf. ad II, 6, 20. Primus Broukh. ex Nic. Heinſii emendatione repoſuit *Hyadas* pro *pluvias,* quod eſſe elegantiſſimum non nego; et ſic, quoties de tempeſtate agitur, cum alii poëtae (cf. Heinſ. ad Virgil. Aen. III, 516.) tum Horat. I. Od. 3, 14.

Nec triſtes Hyadas, nec rabiem Noti.

Verum non video, quomodo hoc in illius locum in textum venire potuerit, niſi dicas, quod poëtis ſaepe *pluviae Hyades* dicuntur, propterea *pluvias* a quopiam adſcriptum fuiſſe, idque, magis notum, librarium quemdam arripuiſſe. Nam pro interpretamento vix adſcriptum eſſe potuit. *Pluviae* et *Pliades* permutantur interdum, v. Heinſ. ad Virg. Aen. III, 516., ſed non *pluviae* et *Hyades.* Sed neque in vulgata aliquid deſideres, modo de itinere terreſtri, ſive de militia, cum ſub dio agendum eſt, accipiatur. *Hyadas* autem ne convenire quidem carminis huius ſimplicitati cenſeo. H. Heinſius vocabulo *pluvias* offenſus eſt, quia *imber* praeceſſiſſet; quod vanum eſſe argumentum vidit et Huſchkius. Coniecturam Heinſii, ut neceſſariam, recepit Voſſius, quippe de itinere maritimo ſolummodo cogitans. Recte, ſi *triſtes pluviae* ad mare referendae ſunt; quod ſecus. Nam *furori maris* h. e. navigationi periculoſae *triſtes pluviae* h. e. itinera gravia, ſaevis imbribus vexata, ut Heynius iam animadvertit, recte opponuntur. cf. Not. ad 26. — Simplicius Horatius II, 6, 7. utrumque verbis *mare* et *vias* notavit. Inepte Schrader *lituos* coniecit. W.

51. *potius pereatque*] Ordinem hunc, ut concinniorem, ex uno Statiano reſinxit Broukh.; et iam Livineius ita coniecerat. Vulgo: *pereat potiusque.* Scripturam *zmaragdi*

Digitized by Google

ragdi tuetur Broukh. ad h. l. et ad Propert. II, 16, 43. (II, 13, 43.) Ei accedit Burmann. ad Ovid. Met. II, 24. Res tanti non eſt; ſed vitioſam eam librariorum et artificum ſcripturam eſſe, probabilius fit; non enim ſuppetit ratio, cur σμάραγδος non efferatur *ſmaragdus*. H. Bene Huſchkius ex Priſciano p. 564., veram ſcripturam eſſe *ſmaragdi*, probavit, eamque recepit. Voſſius tamen Broukhuſio obſecutus eſt; quamquam in pluribus apographis (Hamb.) altera eſſet lectio. — *potius pereatque* in Ask. et Bern. — Hamb. *pereatque potius*, ex qua translatione ortum eſt *pereat potiusque*, quod in Zwic. 1. 2. et Goth. Statius coniicit *pereant*. — 52. *Quum* pro *quam* Voſſ. 1. *et* pro *ob* Voſſ. 5. W.

53. *hoſtiles — exuvias*] Reg. *exiles*, ut alii ap. Broukh. Male. *perferat* et *praeferat* Guelf. 2. H. Zwic. 1. *hoſtiles*; ſic et Zwic. 2. ſed punctis improbatum, et correctum *exiles*, quod in apogr. quatuor (Hamb. Goth.). — Monac. *et* pro *ut*. — Voſſ. 2. *perferat*, 3. *praeferet*, Guarn. *proferat*. — Goth. *eximias* pro *exuvias* (ap. V.). W.

55. *Me retinent vinctum formoſae vincla puellae*] Non placebant haec Heinſio, nempe quod vincla vinctum retinent. Atqui Tibullum ea negligentia decet. Fuit in uno Broukhuſii: *me retinet vinctum f. cura puellae*; minus bene. Ovid. Remed. 213.

Tu tantum i, quamvis firmis retinebere vinclis.

inf. II, 4, 3.

— — — teneorque catenis,
Et nunquam miſero vincla remittit Amor. H.

In locutione *vinculo vinciri* nulla vis ineſt. Sophocles Ai. 62. dixit

Τοὺς ζῶντας αὖ δεσμοῖσι συνδήσας βοῶν.

Et praeivit Homerus, v. c. Il. X, 443. Imago bene in ſequentibus continuatur. vid. Not. — *victum* Goth. Voſſ. 3. — *retinet* Hamb. — Gloſſator in Zwic. 2. notat, Horatium aut *compede* (I. Od. 33, 14.) aut *loro* (nemo hoc dixit) aut *vinclo* ſaepe puellae *detineri*. W.

56. *Et ſedeo duras ianitor ante fores*] Heinſius mallet: *et ſedeo ut d.*, ſed id intelligitur; et ſaepe ipſum Heinſium hoc obſervare memini. Supra v. 7. *Ipſe feram — Ruſticus*, h. tanquam ruſticus; vide ibi Vulp. Horat. I. Epiſt. 2, 41.

— Vivendi recte qui prorogat horam,
Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis —

v. Gronov. de Pec. Vet. I, 1. *diras* un. Broukh.

57. *lau-*

Digitized by Google

57. *laudari curo*] recte Broukh. ut exquisitius praetulit e libris alteri lectioni: *cupio*, quae est etiam in Ed. Rom., et hinc in ceteras fluxit; at Vicent. fortasse cum aliis vett. edd. *curo.* quod in Guelf. 3. est in marg. H. *curo* de cupiditate et studio dictum accedit prope ad significationem verbi *cupio*, quod vel constructio apud Horat. Epist. I, 17, 5. *quod cures proprium fecisse* evincit. Hamb. *cupio me.* et *vomer* pro *vocer*, sed *c* super *m* a manu antiqua scripto. Goth. *totum* pro *tecum.* Verba *mea Delia* ad sequentia traxit Vossius; improbatur Huschkio. W.

59. *Te spectem — Te teneam*] utroque loco Reg. Guelf. 2. 4. Guarn. item Edd. Rom. et Lips. cum Venetis *Et* vitiose; priore loco mutatum in Guelf. 1. Hemistichium, *suprema mihi quum venerit hora,* repetiit Auson. Ephem. Orat. 72. H. *Et — Et* plura apogr. (Hamb.) — Zwic. 1. *Te spectem et sup.* Zwic. 2. *Haec* corr. in *Et.* Voss. 3. *quam spectem.* Hamb. *dum* pro *quum* cum Corv. — Goth. omittit *hora.* Muretus *Te teneam.* W.

60. *Te teneam m.*] Alii, et Guelf. 3. c. Aldinis, *Et teneam* vel *Et tenear,* hoc etiam Corvin. et Hamb. Expressit Ovidius III. Am. 9, 58.

Me tenuit moriens deficiente manu.

61. *Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto*] *Ante meum veniat — moesta Neaera rogum* inf. III, 2, 11. Et *arsuro lecto* Ovid. XIV. Met. 747.

Luridaque arsuro portabat membra feretro.

Dictum autem exquisite pro: *flebis me arsurum.* Beckius Comment. II. de Interp. p. 87. coni. *mea Delia.* H. Hanc coniecturam recepit Vossius, *me* languidum esse pronuntians. Omitti *me* in participiis ita usurpatis, concedo. Num ideo, ubi ponitur, languet? Languebit vero et apud Ovidium Trist. III, 3, 39.

Nec mea consueto languescent corpora lecto?
Depositum nec me qui fleat, ullus erit?

et apud Maronem Aen. III, 209. — Liv. 27, 19. *vocatum eum interrogat.* Neque ea causa mutationis iusta, quod codices nonnulli, ut Hamb. 57. Goth. VI, 55., in verbis *mea Delia* variant. — *Lectus* est lectus funebris, in quo corpora efferenda componebantur. cf. Pers. III, 103. Idem, quod Tibullus a Delia, a Cynthia in lecto funebri compositus exspectat Propertius II, 10, 29.

Osculaque in gelidis ponas suprema labellis,
Quum dabitur Syrio munere plenus onyx.

Et Ovidius Am. III, 9, 53. hunc locum ob oculos habuit:

Cum-

Digitized by Google

Cumque tuis sua iunxerunt Nemesisque priorque
Oscula, nec solos destituere rogos.

Voss. 2. *posito.* — Goth. *mesta* (non meum apogr.). Hamb. *feres* pro *dabis.* Muretus ubique *mistus* cum Ald. H. W.

62. *Tristibus et lacrimis*] In Reg. vitiose *testibus.*

63. *Flebis; non tua sunt duro p.*] in Reg. *Non tua sunt in me duro* interpolatum. v. ad IV, 1, 39.

64. *ferro Vincta*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *iuncta*, perpetua varietate. v. Broukh. h. l. Heins. ad Ovid. I. Met. 121. VIII, 248. cf. Horat. I, 25, 1. *iuncta* Guelf. 3. cum altero in marg. ut 2. *vincta* c. altero. Apud Rutil. I, 489. recte emendarunt, *vincta fluenta gelu.* H. Ask. *phoebo ferro.* — Voss. 3. *iuncta* cum Corv. et Guarn. De confusione crebra verborum *vincta* et *iuncta* egerunt Statius ad h. l. et Bentleius ad Epist. Horat. II, 3, 202. — Goth. *sibi* pro *tibi.* — 65. Goth. *iuveneis* (ap. V. at *definire* pro *de funere*). Hamb. *defundere* pro *de funere,* nec emendatum — *nec* — *refere.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. II. p. 181. cum post *virgo* e codice Eboracensi commate distinguendum monet, quasi ante eum *virgo sicca* iunxerint, *nec* exhibet. — 69. Zwic. 1. *fata que.* — 70. Hamb. *mox* pro *iam* et Goth. (ap. m.) *adopta* pro *adoperta.* W.

71. *nec amare decebit*] Reg. et Ed. Lips. *licebit,* ut alii, et Guelf. 3. pro var. lect.; sed iam reiectum a Broukh. Notum illud, quod Statius laudavit:

Turpe senex miles, turpe senilis amor. H.

De re et oratione pluribus egit Bentleius ad Horat. Epist. II, 2, 216. Hamb. et Guarn. *neque,* quod non sequar. Nam Tibullus *nec* ante vocalem non vitavit; vid. I, 2, 23. et Obss. ad II, 4, 43.; neque ullus poetarum. Reizio igitur in prologo Persii *neque in* rescribenti non assentior. — Goth. *amore* (et *subcrepet* teste Vossio). — Zwic. 1. Ask. Bern. *licebit.* W.

72. *cano — capite*] e scriptis, adde Guelf. 2. 3. 4. ita Muretus e veteribus libris legendum putavit, recepit Scaliger. Vulgg. *capiti,* qui antiquus ablativus foret, sed hic parum gratus. cf. Vulp. h. l. H. Statio *capiti* non magnopere placuit, notanti: Haud paulo melius in veteribus libris *Dicere nec cano blanditias capite,* id est, nos iam canos. At recte vero e terso Tibullo expelluntur ablativi, *capiti, operi* I, 4, 48. qui cascam antiquitatem sapiunt. — Apogr. omnia *capite.* Zwic. 1. 2. *capiti.* — *dicere nec* non maiorem vim habet quam *nec dicere.* cf. I, 8, 4. Ita *et* apud

apud poetas poſtpoſitum ſimpliciter annectit. Virg. Aen. I, 35. 262. — 73. *lenis* Zwic. 2. — Guarn. *poſſes*. W.

74. *et rixas inſeruiſſe iuvat*] Heinſ. ad Ovid. Faſt. I, 287. coniicit: *inſeruiſſe ſerae*, ingenioſe quidem, ſed parum probabiliter. Nec placet hoc: *rixari cum ſera*. Malo dicere *inſerere* eſſe dictum pro ſimplici *ſerere*, facere, rixas, et poëtam dulces amantium rixas omnino commemorare. An *in* natum ex *con?* *conſerere rixas*, ut pugnam. Sic *committere rixam*. H. Hanc coniecturam, a libro Schefferi et Bern. confirmatam, recepit Voſſius; Columbo quoque, qui excerpta codicis Schefferiani ad Heinſium miſit, cf. Syllog. Epiſt. V. Illuſtr. T. V. p. 178., *conſeruiſſe* ſatis plenam efficere orationem viſum eſt. Nihil attulit Huſchkius. Tu vide, an verbum compoſitum *inſerere* h. l., ut apud alios ſcriptores, translate pro admiſcere, immiſcere uſurpatum ſit, ita ut dativus in verbis *frangere poſtes* lateat. Similiter *innectere* poſitum puto apud Virg. Aen. IV, 51. *Indulge hoſpitio, cauſasque innecte morandi.* Voſſ. 3. *riſſas*. — Exemplis in Not. ad 76. allatis add. Virg. Aen. IV, 424. *I atque adfare*. W.

78. *Deſpiciam dites*] Ordinem hunc ex MStis, quibus adde Guelf. 2. et Vindob., induxit Broukh. Alii, etiam noſtri, languide: *Dites deſpiciam*. Alias eleganter variatur verborum poſitus, etiam ab hiſtoricis aliisque pedeſtri oratione utentibus. v. Cort. in Sall. Cat. 2, 2. H. Zwic. 1. 2. *dites deſpiciam* cum Goth. Hamb. — Guarn. *vites deſp.* — Goth. *famam*. W.

E L E G I A II.

De lacunis huius carminis v. inf. ad v. 67. et 81.

1. *Adde merum*] Bene in Guelf. 2. adſcriptum ex Ovid. Rem. 809.

Aut nulla ebrietas aut tanta ſit, ut tibi curas
Eripiat; ſi qua eſt inter utramque, nocet.

novos compeſce dolores] Ed. Ald. ſec. cum iis, quae inde expreſſae ſunt, *graves dolores* habet; firmat id pars librorum apud Muretum, et, quantum ſenſu valeo, malim hoc ſolum lectum. Nunc critica praecepta iubent minus ſollenne praeferre; et magna pars librorum *novos dolores* tuetur, ut adeo poëtae relinquendum ſit. Nec tamen *novos* dicam cum Broukhuſio ſuper veteres novos, ſed recentes. Nam redierat paullo ante ab occluſa puellae ianua, vina popo-

Digitized by Google

popoſcerat. In aliis *novos — furores* legi teſtatur Broukh., qui et ipſi non male locum tueri poſſent. Sed permutantur fere inter ſe *dolor* et *furor.* v. Burm. ad Ovid. Epiſt. VI, 140. Praeſtat igitur tenere vulgatum. H. Defendere et Santenium p. 67., notat Heynius. Nam *novi dolores* ſunt quales antea non ſenſerat. Iam enim ſpem Delia, praeter exſpectationem nupta, fruendi omnem abiecerat, et gravius dolebat. Ita *novus magiſtratus* eſt quem antea non geſſi Liv. 22, 35. *quia in tali tempore nulli novus magiſtratus videbatur mandandus.* Lectio *graves* vel eſt gloſſa vulgatae, vel ab eo inventa, qui dolorum, quos iam antea, diſcidio facto, ex amore ſe cepiſſe carmine quinto expoſuit, immemor, adiecto *novos* offendebatur. Hamb. *furores.* Goth. *occupet et.* Voſſ. 5. *dolor al. ſopor.* W.

2. *lumina victa*] tanquam ſomno obnitentia, cf. Broukh. Scripti nonnulli *vincta,* quae et ipſa recte dicuntur; Homerus ſaepe: *μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ.* Eurip. Bacch. 379.

> *Κισσοφόροις δ' ἐν θαλίαις*
> *Ἀνδράσι κρατὴρ ὕπνον ἀμφιβάλλῃ.*

ita ut difficile ſit pronuntiare, utrum praeſtet cum h. l. tum alibi. Non raro enim in libris ita variatur: vid. inf. IV, 1, 57. et Cirin 206.; alterum tamen firmare poteſt Propert. III, 15, 42.

> *Atque hoc ſollicitum vince ſopore caput.*

Et Ovidius *ſuccumbere oculos* dixit I. Met. 714. H. Add. Met. XIV, 779. *corpora victa ſopore.* W.

3. *multo perſuſum tempora Baccho*] Ita editum conſtanter, ſicque noſtri cum multis aliis ſcriptis. Add. tria apogr. Alii libri pari ferme numero, in his Guelf. 2. et octo apogr., (Guarn. *percuſſo*) *percuſſum,* tuente Heinſio. cf. Douſa in not. c. 1. et 7.; hoc et ipſe verius puto, ſaltem exquiſitius, ut Gr. *βεβολημένος.* Notum illud Ovidii Remed. 146.

> *— multo tempora quaſſa mero.*

Habet quoque rationem, ſcil. ut tangi, percelli adeoque et percuti videatur caput, dum vino turbatur; *hominem vini vis cum penetravit Acris et in venas diſceſſit diditus ardor — quod vehemens violentia vini Conturbare animam conſuevit.* Lucret. III, 475. Et ita Graecis *οἰνόπληξ* dicitur, quod tanquam attoniti et fulmine tacti mentis compotes eſſe deſinunt ebrii, ut omnino mente capti *icti* dicuntur. cf. Heinſ. Notas in Propert. III, 6, 14. quas eius Adverſariis P. Burmannus

Digitized by Google

mannus attexi curavit, nunc Burmannus inferuit editioni fuae. *Tempora* vero, quia ea pars capitis, vino largiter haufto, maxime incalefcit et acriores pulfus facit, quod iam Cyllenius vidit: hinc Propert. III, 15, 13. *feruida tempora* dixit. et Ovid. I. Am. 6, 37.

Ergo Amor et modicum circum mea tempora vinum
Mecum eft.

Dicerem adeo cum Burmanno ad Valer. Flacc. VIII, 81. *percuffum tempora* unice verum effe. Habet enim rationem hoc, quod modo vidimus; et fimiliter de fomno ibid. *percuffus nube foporis,* quemadmodum in Orphic. Argon. 540. γλυκερῷ βεβολημένος ὕπνῳ. Contra autem, tametfi *vino perfundi* bene dici videtur per fe, uti et fimilia: *vino madere, tingui* (Horat. IV, 12, 23.), *proluere fe* (Virg. Aen. I, 739.), dilui, τέγγεσθαι, βρέχεσθαι, non tamen, quomodo aliquis *tempora vino perfufus* dici poffit, facile eft docere. Id nihilominus dici poffe, manifeftum fit inf. ex lib. I. El. 7, 50.

— multo tempora funde mero.

Videtur vinum, cum calore per venas diffufo concitatiores per caput motus facit, hactenus etiam caput ac tempora perfundere dici poffe. Sunt quoque *uda Lyaeo tempora* ap. Horat. I, 7, 22. Omnino uterque tropus tam frequenti ufu habetur, ut utrumutrum praeferre recte poffis. Horat. II. Serm. I, 24. *ictum caput;* et v. 9. *irriguum corpus* dixerat. Broukhuf. multa, ut folet, exempla coacervavit, nullo dilectu adhibito. Aliud enim eft, fi vino diffunditur animus et vultus, aliud, fi quis perfundi dicitur. Difficultatem autem faciebat nec hoc nec illud, fed quod *tempora perfundi* dicuntur. H. Ad lectionem *percuffum* illuftrandam comparat Lenzius p. 186. Amphin apud Athen. IV, 66. T. 2. p. 152. διασειόμενοι τοὺς κροτάφους ὑπὸ τοῦ ἀκράτου. et Archiloch. 36, 3. οἴνῳ συγκεραυνωθεὶς φρένας. et Plaut. Cafin. III, 5, 15., fed praefert *perfufum*, ut Voffius, qui alterum, ut nimiam ebrietatem notans, convenire negat. W.

4. *infelix dum requiefcit amor*] Ita omnes Codd. At in Edd. ant. effe *amans*, ait Broukh. Inveni hoc in Ed. Reg. Lep. et Lipf., et eft pro var. lect. in Guelf. 3.; at in Romana, et quae hinc fluxere, Venetis 1491. 1493. 1500. et 1520. etiam in Vicent. 1481. et in Ald. pr. conftanter *amor* legitur. At Ald. fec. iterum *amans* intulit, quod fequuntur edd. inde expreffae. Similis varietas eft inf. El. 9, 1. *amores — amantes.* H. Voff. 5. *amans* al. *amor.* Zwic. 1. *amans.* W.

5. no-

Digitized by Google

5. *nostrae*] In Broukhus. libro erat *mater*, fortasse ex vocis compendio: *nr.* Voss. 3. *naturae.*

6. *dura ianua fulta sera*] *fulta* recte Broukh. reposuerat, quanquam Vulpius denuo revocavit *firma*, quod in aliis est, etiam in Cod. Reg. Guelf. 1. 4. et Edd. Lips. et Rom. (Add. maximam partem apogr. (Hamb. Goth.; quamquam ex hoc Vossius *sueta* affert) et Corv. W.] Est hoc haud dubie istius interpretamentum. cf. inf. ad El. 8, 76. Ita etiam variatur in Metam. Ovidii XIV, 780.

Invadunt, portasque petunt, quas obiice firmo
Clauserat Iliades.

quae Priscianus, teste Heinsio, ita laudat:

— — *quas obiice* fultas
Clauserat Iliades.

Art. II, 244.

Atque erit apposita ianua fulta *sera.*

Duo Burmanni: *ianua firma.* Etiam Virgil. VIII. Aen. 227.

— *fultosque emuniit obiice postes.* H.

Add. Ovid. Am. I, 6, 28. *Roboribus duris ianua fulta riget.* W.

7. *difficilis domini*] int. maritum Deliae. Alii, cum iis Guelf. 4. et 1. a pr. m. *dominae*, quod tuetur vir doctus in Biblioth. crit. P. III. p. 67. ex compendio scripturae *dm.* Utrumque bene! H. Bentleius ad Horatium Od. I, 25, 5. p. 40. *difficilis domini* potius coniungenda esse, quam *ianua difficilis*, iudicavit. Quod si fit, epitheton *difficilis* friget, sive ad Deliam illud refertur, sive ad amatorem. Nam neuter maritum facilem sperare poterat. Ferrem, si epitheton legeretur, quale apud Ovid. Heroid. IV, 141. *Non tibi per tenebras duri reseranda mariti Ianua.* Accedit, quod epitheton desideratur ad *Ianua*, quam imprecationibus incessit, non ad *domini.* Denique ianuae, quam precibus et sertis 13. 14. sibi conciliatam putaverat poeta, optime illud convenit. cf. Ovid. Am. I, 6, 2. et Obss. ad I, 9, 20. *Domini* non esse commodum, sensit Santenius, vidit Goerenzius, demonstravit Vossius; quippe quod neque ad ianuam neque ad Deliam referri posset. Accedit auctoritas codicum. Nam apogr. quoque quatuor (Goth. Hamb.) cum Guarn. dant *dominae.* In Zwic. 1. vocabulum per compendium scriptum, ut *dominae* et *domini* legi possit; Zwic. 2. *domini*, superſc. *dominae.* Santenius denique distinguendum esse statuit:

Ianua, difficilis dominae, te verberet imber.

Ianuam esse *difficilem dominae* (ut casus sit tertius), quod clau-

Digitized by Google

claufis foribus (5. 6.) amatorem admittere non potuerit Delia. Quae ftructura quamquam Latina eft, *difficilis* tamen magis proprie ad Tibullum defiderio amatae aeftuantem et fruftra optantem, ut aperiretur ianua (vid. v. 9.), referri patet, quam ad Deliam. Itaque recepi *dominae*. Voff. 1. *dominae ite;* apogr. nonnulla *hymber.* — V. 9. margo Vindob. *at ianuam;* Hamb. *vini* pro *uni.* — 10. Voff. 1. *nec.* Goth. *aperte.* Hamb. *fomnes, m* punctis notato. W.

8. *Iovis imperio*] Voffius interpretatur: Iove iubente. At novum hoc, quod fulmina non a Iove ipfo mitti dicuntur. Exemplum vero Minervae fulminantis non apte commemorabitur. W.

12. *Ignofcas*] Corvin. *ignofces.*

13. *voce peregi*] Liv. I, 18 f. *Tum peregit verbis aufpicia. Iuvet* pro *decet* Bern.; et *nocte* pro *voce* a manu recentiori. Goth. (m. ap.) *Et* pro *Te.* W.

14. *florea ferta*] fecundum Statii libb. Broukhuf. edidit pro vulg. *florida,* quod et noftri (add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — At Voffiani tres cum Ask. *florea*) retinent. Haec funt *munera* ap. Propert. I, 16, 36. in fimillimo loco. v. fup. ad I, 1, 12. H. *quom* Monac. Hamb. — Vindob. *quo.* liber Sfortiae apud Statium *dabam,* quod admifit Voffius, imperfecti indicativo fignificari monens rem temporis fpatio non certo durantem El. X, 8. 20. aut, ut hic, repetitionem, at coniunctivo, rem certo temporis momento transigi, quod iisdem ferme verbis iam olim ad Ecl. Virg. X, 10. p. 503. docuerat. Mihi fecus videtur. Imperfectum enim indicativi ftatum rei vel actionis per certum temporis praeteriti fpatium fine intermiffione manentem notat, ut I, 10, 7. *nec bella fuerunt, Faginus adftabat quum fcyphus ante dapes.* Mos ille, fagino poculo utendi per illud tempus, per quod durabat, intermiffus non erat, cf. I, 10, 20. I, 3, 35. 45. Indicativus autem in mera temporis notatione poftulatur, ubi talis enuntiatio per coniunctionem *quum* alteri annectitur. Itaque lectio *dabam* Tibullum fine ulla intermiffione fertis ianuam amatae ornantem faceret. At fententia, per coniunctionem *ubi* vel *quum* vel *poftquam* prioribus iuncta et coniunctivo enuntiata, indicantur ea, quae a cogitatione pendent, aut res vel actio faepius rediens. Virg. Aen. IV, 409. *Quosve dabas gemitus, quum litora fervere late Profpiceres.* cf. Aen. I, 651. Vides coniunctivum *profpiceres,* effectumque et caufam interno nexu cohaerere. Ita accipies Tibulli verba,

I, 10,

Digitized by Google

I, 10, 15. *aluiftis et idem, Curfarem veftros quum tener ante pedes*, quae verba Ayrmannus Latinitatis incuriofus ita reddidit Vit. Tib. §. 6. *patrios Lares* dicit *ipfum aluiffe, cum tener ante eorum pedes curfaviffet.* Voffius rationem coniunctivi non perfpiciens de coniectura *curfabam* repofuit. Repetitionis notio ineft (*quum, ubi,* fo oft, fo oft als) Iuven. IV, 136. *Noverat ille — aliam famem*, *quum pulmo Falerno Arderet.* Tac. Hift. I, 10. *Nimiae voluptates* (erant), *cum vacaret* (Mucianus). Liv. 21, 42. *Ubi vero dimicarent, is habitus animorum erat.* Convenit apud Graecos ὅτε vel εὖτε cum optativo Hom. Od. VIII, 87. et 90. Callim. Lav. Pall. 61. Tibullus igitur coniunctivo, quae lectio integerrima eft, notat, fe *faepius* coronaffe; fi femel feciffet, *dedi* dicendum erat. Errores fimiles erravit Voffius ad I, 8, 55. I, 9, 46. — 15. 16. Voff. 3. *me — gaudendum.* Hamb. *fallae* (ap. m.). W.

16. Aberat hic vf. in Colot., et in Ald. fec., hoc verfu omiffo, lacuna ftellula infignita eft. Damnavit eum Statius quoque non idonea de cauffa.

17. *feu quis iuvenis*] in multis Stat. *iuvenum.* H. Quod Voffius, ut elegantius et fuavius fonans, invexit. Vereor, ut interpretes faepe perfpiciant, quid fit elegans vel elegantius. Vulgata defenditur loco IV, 3, 1. *Seu quis aper.* De fono vid. Obff. ad I, 3, 21. — *portam tentare* eodem fenfu pofuit Val. Fl. I, 835. Goth. habet *lumina — puellae.* Voff. 1. *referat.* Goth. *res erat* (ap. V.). W.

19. *furtim molli defcendere lecto*] *Defcendere* Broukh. repofuit e coni. Doufae patris; vulgo ubique eft *decedere.* Ciris 209.

Cum furtim tacito defcendens *Scylla cubili.*

Erat tamen in quibusdam *difcedere,* quod faepe cum *defcendere* permutatur. v. Heinf. ad Ovid. Rem. 121. et I. Met. 398. et al. quia nempe pingebant *difcēdere.* Gruterus e Cod. Frifingenf. ap. Gebhardum notarat *derepere*, quod probabat Heinf. ad h. l. Ceterum cf. cum his Ovid. III. Am. 1, 51. 52. H. *Defcendere* firmant Monac. et Voff. 3. cf. I, 5, 41. — Hamb. *deducere.* — Zwic. 1. 2. Corv. Guarn. *decedere.* Voffius dedit *derepere*, quafi huic verbo ineffe poffet notio *clam defcendere.* — Ad rem conf. Virg. Ecl. VIII, 47. *Saevus Amor docuit* cet. — 18. Muretus erratum Ald. II. *referat* propagavit. W.

21. *nutus conferre loquaces*] *Conferre*, quia mutuo fiunt; ita *conferre fermones,* quos mutuo facimus, *confilia* dicimur; itaque melius, quam *proferre*, quod Statius e libris

Digitized by Google

bris affert, quodque eſt in Exc. Ital. In uno Broukh. Guelf. 2. etiam *vultus*, ex interpretatione; etſi ſic Ovid. I. Am. 4, 17. qui hac de re claſſicus eſt:

Me ſpecta nutusque meos vultumque loquacem:
Excipe furtivas et refer ipſa notas.

fere ut in noſtro. Propert. III, 6, 25.

Tecta ſuperciliis ſi quando verba remittis.

22. *Blandaque compoſitis abdere verba notis*] Plerique male *addere*, Statianorum nonnulli *reddere*. Regius, Guelf. 2. tenet *abdere*, quod et magna pars libb. Broukh. tuetur. (cum ſex apogr. (Goth.). — *addere* in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. a manu ſecunda et Aldinis. Muretus *abdere*. W.) Tum pro *notis* unus Broukh. *modis*, Guarner. *iocis*. in marg. alias *notis*. Ovid. I. Art. 489.

Neve aliquis verbis odioſas afferat aures,
Quam potes, ambiguis callidus abde notis.

23. *Nec docet*] Vett. edd. Ven. et Ald. et quae inde fluxere: *Nec decet*, male. (Apogr. quinque *decet* (Goth. Hamb.), quod Guarn. hic et ſup. 19. praebet. — Ask. *Haec* pro *Nec*. Muretus edidit *docet*. W.) Mox un. Broukh. *ſed quas:* hoc non male. Nam metus in puellas cadit, et de iis in antecedentibus actum. H. Sed in univerſum hic et 29. de amantibus ſermo eſt. Voſſius quoque tuetur *quos*. W.

24. Poſt hunc in libris et primis Edd. aliud diſtichon ſequitur:

En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit eſſe Venus.

Sic quoque Guelf. 1. 3. 4. In primo verſu pro *cum* Ed. Rom. habet *quin*, fortaſſe pro *qui in:* (Nec ex *qū in* ortum eſſe videtur *quin*, ut Voſſius putat, ſed ex *quum* vel *cum*, cum qua voce etiam I, 3, 14. IV, 1, 26. confunditur. De ablativo *tenebris* ſine praepoſitione vid. Obſſ. ad II, 1, 76. — In pentametr. Ald. I. et Stat. *ipſa*. — Muretus cum Ald. II. *eſſe*. W.) in altero pro *eſſe ipſa;* hoc quidem cum Guelf. 4. Sed pentameter variis modis effertur; in aliis, ut in Corvin.:

Non mihi nocte quies, non mihi nocte ſopor.

(Statius affert: *Non mihi nocte ſopor, non mihi nocte quies*. W.) vel:

Ille deus certae dat mihi ſigna viae.

(in quo Statius *ipſe* pro *ille* legi malit; non male, cf. I, 8, 56. W.) vel, ut in Guelf. 2.:

Usque meum cuſtos ad latus haeret Amor.

vel in cod. Sfort. apud Statium:

A *Prae-*

Digitized by Google

Praesidio noctis sentio adesse deam.
v. Stat. et Gebhard. ad h. l. In Guelf. 3. adscripti in marg. aliter: *Praesidio* — et *Non mihi.* Haec varietas versum iam olim suspectum reddidit viris doctis. Iam Pocchus et Statius notarant, ab Aurispa, homine Siculo, qui saec. XV. vixit, et Eugenio IV. P. M. ab epistolis latinis fuit, illum, quem primo loco posuimus, pentametrum *Securum in t.* et a Pontan. illum: *Usque meum c.* suppositum esse. v. Broukh. In Cod. Reg. post longiorem versum ille: *Praesidio noctis* etc. deinde alter: *Securum in t.* etc. ponitur: sed in margine ab eadem manu ad priorem: *Seneca sic supplevit;* ad alterum: *Aurispa vero sic,* adscriptum est. Conf. de his Praefat. De eo igitur constat, pentametrum esse *κίβδηλον.* Sed quid de hexametro dicemus? Sustulit et hunc Scaliger, Broukh. et Vulpio suffragantibus. At si neque is poëtae est, quomodo in mentem venit interpolatoribus pentametrum supplere? Fit ergo probabile, eum Tibulli esse, pentametrum autem excidisse. Confirmat ista statuentem Guarnerianus, in quo solus versus prior, teste Vulpio, legitur. cf. inf. ad II, 3, 14. III, 5, 17. Aiunt etiam Muretus et alii, lacunam pro pentametro esse in nonnullis. Sic apud Ovidium haud semel accidit, ut alius pentameter substitueretur, cum verus excidisset. Potuit tamen hoc quoque evenire, ut, cum adscripsisset aliquis in margine distichon, maiore versu servato; excideret aut obscuraretur in aliquo apographo minor versus; isque adeo ab aliis aut omitteretur aut sufficeretur. H. Ut textus a Broukhusio et Vulpio constitutus est, aliquid ante verba *Nec sinit occurrat,* quae, si locus sanus, novum documentum tutelae Veneris exhiberent, deesse, iam inde suspicari possis, quod illa, versibus 23. 24. interpositis, cum prioribus, in quibus v. 17-23. de praesidio Veneris exposuerat, per coniunctionem *nec* non bene vincta cohaerent. Accedit, quod tum versus *Quisquis — decet* sententiam continent, a priori *Nec sinit* non multum diversam, neque ad praeceptum *Quisquis amore tenetur* via est satis munita. Denique codices suspicionem lacunae firmant. Nam, praeter Vindob. et Bern., qui distichon a Scaligero proscriptum omittunt, omnes aut duos versus praebent, ut apogr. novem (Hamb. et Goth. — a. V. —) et Zwic. 1. 2., aut hexametrum solum, eumque sine ulla varietate insigni. At hexameter servatus viam ad restitutionem et explicationem totius loci ostendit. Nam, eo recepto, apparet, Tibullum, Venerem tutela sua a periculis quoque iuvenes sibi deditos tueri, neque auduci quidquam esse timendum, ostensurum,

ſurum, ſuo ipſius exemplo rem demonſtrare aggreſſum, hanc eloqui ſententiam: etiam me nocte vagantem defendit dea a periculis urbis; verbaque *Nec ſinit* non generaliter accipienda, ſed ad ipſum referenda eſſe. Tum quidem apte ſubiicitur ab ipſius incolumitate petita ſententia illa: *Quisquis — decet;* plane ut I, 3, 21., infelici diſceſſu ſuo deſcripto, monet: *Audeat invito ne quis diſcedere Amore, Aut ſciat egreſſum ſe prohibente deo.* Hexametrum igitur elegantem, quem ſenſus poſtulat, et codicum auctoritas genuinum praeſtat, ut Goerenzius vult, nec Heynius non vult, in ordinem recepi, praeſertim cum ſenſus deperditi pentametri facile de coniectura ſuppleri poſſet. Nam hunc interiiſſe patet, neque ullum ex quinque oblatis a Tibulli manu eſſe, mihi eſt perſuaſiſſimum, quamquam Voſſius praeter hexametrum et hunc pentametrum: *Securum tenebris me facit ipſa Venus,* ut genuinum, recepit. Nam et codicum diſcrepantia — Guarn. nullum exhibet — et ſenſus ineptus eos novitios et ſupplementa aliena arguit. Ut ceteros omittam, in verſu a Voſſio probato diſplicet primum repetitio vocis *tenebris* ut languida, deinde dicere non potuit Tibullus quod verba ſignificant: Venus a metu me liberat. Nam friget ſententia, et ſequentia, de latronibus et graſſatoribus nocturnis agi, aperte demonſtrant. Voſſianam autem interpretationem *anxius amore* cave admittas. Num timet perfidiam amatae? Num, ne a marito deprehendatur? At vero locus Ovidii verum vocabuli ſenſum indicabit, quem Voſſius laudavit, Heroid. XX, 129. *ad limina crebro Anxius huc illuc diſſimulanter eo.* Acontius ibi vitae Cydippes aegrotantis timet, ut 198. ibidem apparet *Anxia ſunt vitae pectora noſtra tuae.* Ergo ſollicitus de vita amatae? Sed unde hoc auguraris? Et quid hoc ad ſententiam facit? Non magis convenit quod Goerenzius voluit: *anxius moerore.* Nec *ſecurus* pro *tutus* accipies, quod Rupertio videtur accidiſſe, cum in Iuven. VI, 237. *Abditus interea latet et ſecretus adulter, Impatiensque morae pavet,* bonam lectionem *ſecretus* in *ſecurus,* trium librorum auctoritate fretus, corrumpebat. *Securus* eſt amator et tamen *pavet!* Iuvenalis componendus eſt cum Horatio Sat. II, 7, 56. *metuens induceris atque Altercante libidinibus tremis oſſa pavore.* Nec novum profecto, eandem notionem duobus vocabulis, ut *abditus* et *ſecretus,* enuntiari. cf. Iuv. III, 109. Itaque non vereor, ne quis, licet Voſſianus codex anni 1441 pentametrum *Securum me* cet. cum tribus aliis exhibeat, coniecturae Voſſii,

Digitized by Google

ſii, Auriſpam e codice neſcio quo meliore verſiculum illum dediſſe, multum tribuat aut ſigna lacunae, quae intuli, improbet. Ceterum pentameter *Securum* eſt in Voſſ. 1. Monac. Hamb. et Goth., ubi mire depravatur: *En ego cum tenebris me facit eſſe Venus.* In Voſſ. 3. duo pent. *Securum — Praeſidio;* in Voſſ. 2. *Securum — Non mihi nocte;* in Voſſ. 5. *Praeſidio — Securum.* Cod. Ask. dat ſolum *Praeſidio — deam.* W.

27. *occurrat*] Reg. *accurrat,* impetum ut ſignificet. Horat. I. Sat. 9, 3.

Accurrit *quidam notus mihi nomine tantum.*

Ovid. Faſt. II, 372.

— Accurſu *praeda recepta Remi.*

ubi in aliis *occurſu.* Similia loca, in quibus variant Codices, congeſſit Heinſ. ibi et ad Faſt. III, 757. H. Nec tamen *occurrat* cum *accurrat* permutem. Nam verbum militare *occurro,* obviam fio pugnandi cauſa, (*ἀπαντᾶν*) praedonibus nocturnis, vi graſſantibus, convenit. Vid. Ern. Not. ad Tac. Hiſt. III, 16. *proelio occurrerent.* W.

28. *aut rapta praemia veſte petat*] Broukh. repoſuerat *ferat* pro *petat,* retinuit Vulpius, ſed auctoritate duorum tantum librorum et quidem recentium. Add. Voſſianos tres et Bern. a manu ſecunda. Variant ſaepe haec duo verba. v. Burmann. ad Ovid. V. Triſt. 8, 30. et ad Ibin v. 20., ubi *petit* recte tuetur. Sed *praemia petere* rarius occurrit altero, ideoque retinendum. Occurrit tamen v. c. apud Propert. III, 11. (13.) 46. *Sive petas calamo praemia, ſive cane.* Sup. El. 1, 34.

— *de magno praeda petenda grege eſt.*

Pro *praemia* Reg. *vulnera;* obverſabatur librario ex initio verſus: *Vulneret.* H. Tritae ſunt compoſitiones ſimiles apud Virg. Aen. XI, 790. *Non exuvias, pulſaeve tropaeum Virginis, aut ſpolia ulla peto* et II, 644. *Exuviasque petet.* Tacit. Ann. XI, 1. *gloriam petere.* Nec tamen *ferat* praetulerim. Nam *praemium* cum rem quamvis, tum, ut hoc loco, pecuniam labore vel opera impenſa partam ſignificat. Tacit. Hiſt. IV, 41. *neque ſe praemium aut honorem ex calamitate civium cepiſſe.* Et *pecuniam* primam vocis *praemium* notionem fuiſſe, tradiderunt grammatici veteres. Qui de hac ſignificatione non cogitabant, veſtemque eſſe praemium latronis, remque raptam non amplius peti poſſe ponebant, ab iis lectio altera *ferat* invecta eſſe

videtur. Ceterum *praemiatores* praedones nocturnos dictos esse, Nonius c. 2. n. 629. commode tradit. Goth. *ut veret aut rapida.* W.

30. *Qualibet*] Libri nonnulli *quolibet.* Corvin. *quaslibet.* Mox liber Statii *nec,* idque melius. At illud deterius, quod pro *decet* legitur in duobus et pro var. lect. in Guelf. 3. *iuvat.* H. Vossiani *qualibus.* Vindob. *quaslibet,* marg. *quolibet.* — *nee*, quod et in Voss. 3. et Ask., Heynio probatum, recepit Vossius; *nec* esse *ne — quidem.* Nos causas diversarum lectionum examinabimus. Primum verba *eat tut. s.* non sunt pro praecepto iungenda; nam neminem, ut *tutus eat,* hortari possumus. Feram dicentem *eat securus.* Tu coniunge vel *eat qualibet, tutus sacerque,* cum sit tutus praesidio Veneris, ut *eat* sit praecipientis, vel, quod malim, *eat tut. s. q.* pro ibit tutus s. q., ut *eat* cogitate positum sit. Utramcunque probabis interpretationem, ea quae sequuntur non apte illis cohaerent. Etenim pentameter ita hexametro annexus plerumque causam prioris sententiae affert. I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere; non tardo labitur illa pede.

eaque iunctura Tibullo est frequens, vid. I, 2, 36. 90. 4, 16. IV, 3, 4. Raro autem *nam* vel *namque* in pentametro tum leges, cf. I, 4, 10. 9, 46. 5, 60. III, 4, 36. — Causam vero verbis *insidias — decet* enuntiatam sententia praecedens non patitur. Accedit positura verborum. Nam, particula *nam* omissa, negatio apud Albium praeponitur. Conf. praeter I, 8, 47. etiam I, 1, 63. 2, 90. 3, 5. 8, 67. Melior igitur iunctura sententiarum praebetur coniunctione *nec*, ut coniungatur *eat nec decet,* orationeque variata sit pro *eat nec timeat* aut *eat neu timeat*, ἂν ἴοι, μηδὲ φοβοῖτ' ἄν. De *nec* in initium alterius partis pentametri reiecto vid. I, 8, 4. Vossiana interpretatione particulae *nec,* de qua vide ad I, 6, 45., facile ita carebis. Ceterum verba *tutusque sacerque* observationi locum dant, Latinos interdum, ut Graecos per particulas τε καὶ (Xenoph. Anab. III, 3, 2. φίλον τε καὶ εὔνουν), per particulas *que — que* vel *que — et* verba enuntiationesque copulare, significatione non diversas. Tibull. II, 3, 25.

Quisquis inornatumque caput crinesque solutos
Adspiceret, Phoebi quaereret ille comam.

Add. I, 9, 20. et Pers. I, 48.

Sed

Sed recti finemque extremumque esse recuso
Euge tuum et belle.

et Virg. Aen. IV, 430. et Liv. 25, 37. *Inde in castra avidos adhuc caedisque et sanguinis reduxit.* — Differunt loca I, 2, 47. 6, 61. 71. 5, 64. ubi partes *diversae* unam sententiam reddunt. — Marg. Goth. (ap. Voss.) *tener.* W.

31. *hibernae frigora noctis*] In Reg. *sidera,* nimis grave vocabulum pro elegiae simplicitate, ceterum aberratio librariorum valde obvia. v. Heins. ad Claudian. VI. Cons. Hon. 444. Gronov. Obss. III, 15. Burm. ad Ovid. V. Met. 281. ubi *frigus* haud dubie vera lectio. In Catal. Virg. XI, v. 45. T. IV. p. 193. (Anthol. Lat. lib. II. ep. 122. ubi v. Burmann. p. 297. 8.)

Immoderata pati nunc frigora *nuncque calores?*

minus bene Scalig. ex aliis praefert *sidera.* H. Hamb. *non pigra,* superscripto *mihi* — *ibernae* (ap. m.) et *brumae* pro *noctis,* fortasse ex I, 4, 5. *hibernae producis frigora brumae.* Goth. *iberna* (ap. V.) — 32. Hamb. *quom.* — Vindob. *decidet.* Frisemannus Collect. Crit. p. 186., ut et Heynius notat, coniecit *Non mihi qui, qui* et *quum* millies permutata esse monens, fierique potuisse, ut *m* sequentis vocis prioribus adhaereret. Sed virum doctum fugiebat, subiectum vel obiectum omitti, ubi membrum a particula *quum* incipiens sequitur. vid. Aen. XII, 632. W.

33. *Non labor hic laedit*] fortasse rectius *laedat.* Regius: *laedet,* et mox pro *Delia Lydia,* sed aliis in locis vulgatum retinet. *Delia* etiam amicae nomen memoratur in Catal. Poet. vet. p. 202. Scalig., sed ex Scaligeri emendatione. H. Video offensos interpretes compositione *laedit, referet modo* desiderasse *laedat* vel *laedet.* Et vero ea est compositio legitima. cf. Aen. III, 116. Tibull. III, 6, 9. Nihilominus tamen etiam illa modorum et temporum ratio usurpata fuisse videtur, ex qua est res et futura sit, si conditio aliqua suppetat. Iuven. VII, 87. *Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven.* Add. Terent. Adel. II, 1, 51. *Id quoque possum ferre, si modo reddat* et 48. *Age iam cupio, modo si argentum reddat.* Goth. *cedit* pro *laedit,* et *refet* (ap. m.). Vindob. *reseret non.* W.

35. *seu vir seu femina fias Obvia*] *Fias* etiam Reg. Sed Edd. antiquiores, Rom. et Lips., et pars librorum *fiat,* minus docte. H. *Fias* sex apogr. Structuram legitimam firmant loca II, 2, 2. IV, 3, 2. Etiam I, 6, 39. secundam perso-

perſonam *colis* in tertiam oſcitantes corruperunt librarii. Zwic. 1. 2. cum Guarn. et Hamb. dant *fiat.* Vindob. cum Thuan. *fiet,* quod a Guyeto in *fies* mutatum probatur Voſſio, non mihi. Nam coniunctivo Deliae ſignificatur, incertum eſſe, an quis obvius futurus ſit Hamb. (m. ap.) *celarae* corruptum ex *celare.* Nam codex ille ſaepe *ae* pro *e* repraeſentat. Supr. 15. *fallae.* Semper ſcribitur *Daelia.* — Idem *e* pro *ae* I, 3, 2. W.

37. *Neu ſtr.*] Reg. et Ed. Lipſ. *Ne.* Rom. *Nec.* H. Voſſiani antiquiores duo dant *nec* cum Guarn., aſſumſit Voſſius, ut ſignificaret *ne — quidem.* Non nego, *nec* (μηδὲ) cum imperativo copulatum eſſe. Ovid. Heroid. XVI, 11. *Parce, precor, faſſo, nec vultu cetera duro Perlege.* Ge. Virg. II, 96. *nec cellis ideo contende Falernis,* ut habet et optimus Mediceus. — Nec tamen vidi usquam (ſuſpectus eſt locus Virg. Ge. III, 435.) compoſitionem *nec — neu — neu;* at *neu — neu — neu,* μήτε — μήτε. vid. Obſſ. ad I, 6, 17. Non obſto, ſi quis enuntiationem priorem *Neu ſtrepitu t. p.* cum verbis *Parcite luminibus* arctius coniungat, ut *neu — neu — neu* ſit μηδὲ — μηδὲ — μηδέ. cf. Obſſ. ad I, 4, 39 — 41. — Vindob. *non* pro primo *neu.* Zwic. 1. *ne.* Goth. *ſtrepite.* Hamb. *terete.* Voſſ. 3. *luſa* pro *lumina.* — Ad compoſitionem *lumina ferre face* conf. Ovid. Heroid. II, 120. *Suntque ſepulcrali lumina mota face,* ibiq. Burm. Ceterum ſententiae Mitſcherlichii (Tentam. Crit. p. 4.), verſus 37. 38., ut e margine illatos, delendos eſſe, nemo ſuffragabitur. W.

39. *Si quis*] nonnulli ap. Broukh. *Si quid.* H. *Si quid* apogr. duo (Goth.). Voſſ. 5. *oculat — omnis.* — Ald. 1. *ſpexerit.* W.

42. *rapido*] Recte retinet Broukh. Alii *rabido:* quod et ipſum poteſt defendi. Nec refert. Mox multi *ſentiat* c. Guelf. 4. et Ald. 1. Abeſt *e* ab uno Pal. et Witt. Iunges autem *ſentiet natam eſſe.* H. *rabido* defendit Santenius p. 68., recepi cum Voſſio. Cum de *ſaeva* natura e *mari* ortae Veneris agatur, epitheton illud mari accommodatius eſſe videtur. Id, quod verſu abhinc quinto *rapidi* recurrit, me non ita movet, ut Bentleium ad Lucan. III, 235., Santenium et Voſſium; vid. quae de *repetitione verborum* expoſui ad I, 9, 67. Erunt tamen, qui *rapido,* quod in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. eſt, retentum velint. Nam *rapidus* (ὀξύς) eſt ſolemne fere epitheton fluviorum et maris apud Tibullum; *rapidum mare* IV, 1, 126.; nec neceſſe, ut epitheton quodque ad ſententiam propoſitam

faciat.

Digitized by Google

faciat. III, 4, 86. ubi puellam immitem et duram his dicit verbis:

Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti

quid *vasti* notionem *saevitiae* auget? Add. Catull. 64, 155. — *E mari ortum esse* satis saevitiam significabat. — Pro *natam* Goth. *natet.* — *e*, quod in Zwic. 1. 2. et apogr. — Voss. 3. *est.* — sustulit Vossius, ne duplex constructio, et apud pedestres obvia scriptores, exstaret. Mitscherlichium (Tent. Crit. p. 4.) pro *esse* conjicere *isse* notat Heynius, quod non defendam. Ceterum falsum est, quod viri docti statuunt, sapientes et eruditos e Graecis Latinisque, ubi religionibus vel superstitionibus popularium suorum se obnoxios profitentur, semper simulatores falsi esse atque data opera decipere et mentiri. vid. Notam Staeudlinii Gesch. u. Geist des Scepticismus T. 2. p. 301. — Et Vossio largiri, Tibullum haec et complura eiusmodi in gratiam Deliae, superstitione captae, simulata mente scripsisse, est veritatem sensuum et affectuum et huic detrahere loco, et sexcentis aliis, ubi pium et superstitiosum animum pariter ille testatur. Goth. *credit* — *tu* — *vera* (Voss. *veram*). Hamb. *coniunx,* receptum Vossio. W.

46. *Fluminis haec rapidi carmine vertit iter*] Revocavi vulgatam lectionem, quae in Corvin. item et Guelf. 1. 2. 3. 1. exstat, quaeque erat ante Broukh. Is ex uno suo *Fulminis,* quae var. lectio adscripta Guelf. 2., et ex alio uno *sistit* pro *vertit* reposuit, quod arridere potest etiam propter adiectum *rapidi,* et quia *coelum* et *sidera* modo memorata fuerunt. Videtur tamen illud docta manus refinxisse ex illis Ovidii: *obliquaque fulmina sistit,* Epist. 6, 87. ubi tamen eadem varietas: *flumina* quidem defendit Burm. quod et h. l. faciendum arbitror. (*fluminis* contra Broukhusium retinendum esse Burmannus quoque ad Ovid. Amor. I, 8. 6. p. 355. censuerat, non bene dubitans, an *iter fulmini* recte tribui posset. Quo iure *via fulminis,* de quo Heynius ad I, 9, 36. disputavit, eodem *iter fulminis* dici potest. Idem tamen postea ad Lucan. Pharf. V, 600. p. 363. sententiam illam mutavit. W.) Certe uni isti libro parere, spreta omnium librorum et edd. auctoritate, nolui. *Vertit iter* vero est *facit*, ut versus caput et fontem flumen revertatur. Ovid. IV. ex P. 6, 45.

— — — — *Ister*
In caput Euxino de mare vortet iter.

I. Am.

Digitized by Google

I. Am. 8, 6.

Inque caput rapidas arte recurvat aquas.

cf. Lucan. VI, 473. Claudian. I. in Ruf. 159. Petron. c. 134. extr. Vulpius *vertit* revocaverat, sed retenta voce *fulminis:* verum fulmen *sistere* dicuntur sagae, non *vertere.* vid. Broukh. ad h. l. H. Cum ad auctoritatem Aldinarum, quae *fulminis* habent, nunc quatuor codices Vossiani et Ask. accedant, cum Vossio reduxi *fulminis — sistit.* Nam et imago nobilior tritae praeferenda, et post *sidera* commode *fulmen* memoratur, ut I, 9, 35. 36. — *iter fulminis sistere* est fulmen ruens sistere, ut I, 8, 20.

Cantus et iratae detinet anguis iter

h. e. anguem remorari, ne irruere possit. — *Sistit* in Hamb. Comparat Vossius e Seneca Herc. Oet. 469. *et cantu fugax* stet *deprehensum fulmen.* Voss. 3. *vertitur.* Goth. *celso* pro *caelo.* W.

48. *tepido devocat ossa rogo*] Regius a prima manu *rapido.* Ovid. I. Trist. 7, 20.

Imposui rapidis *viscera nostra rogis.*

et docet sane Lucan. VI, 533., ardente adhuc rogo, id fecisse sagas:

— — ardentiaque ossa
E mediis rapit illa rogis.

Sed teneamus vulgatum; leguntur omnino ossa, ubi ignis in cinerem subsedit, et saepe *rapidus* et *tepidus* permutantur. v. Heins. ad Ovid. Fast. II, 311. et hic modo *rapidum mare* v. 46. praecesserat. Videtur nostrum in animo habuisse Naso Epist. VI, 90.

Certaque de tepidis colligit ossa rogis.

In Guelf. 4. est *devorat* et in Zwic. 1. 2. a manu recentiori. Etiam Cyllenius, qui hunc versum laudat, legit *devorat,* voluit *devocat,* ex hoc, puto, loco. Ceterum haec vulgo eo referunt Interpretes, ut ossa e cineribus legat venefica, quibus ad maleficium utatur. Enim vero enumerat poëta miras istas et stupendas plane sagae potentissimae praestigias. Quantum autem illud est, ossa de rogo legere? Nisi forte in eo artis summa posita est, quod videntibus et praesentibus iis, qui in funeris officio sunt, cadaver e rogo subducit. conf. Lucan. l. l. Malim tamen ita accipere, quasi anus cadaver in rogo positum descendere

Digitized by Google

dere faciat et vitae restituat. Hoc est, quod apud Statium Theb. IV, 507. *attollere bustis corpora, et plenas antiquis ossibus urnas egerere* dictum. Similem narratiunculam in Apuleio lib. II. p. 162. legere memini. Continuatur etiam Manium evocatio vs. sequ. H. Contendit Vossius, ossibus rogo dereptis ad evocationem numinum infernorum usam esse sagam. Cui opinioni vel propter *Manes sepulcris evocatos*, quod praecedit, Heynii sententia esset praeferenda. At, puto, Tibullus de usu ossium devocatorum non cogitavit, sed vim tantum et artem magae novo argumento adumbrare voluit. Nam ad furtum clandestinum verbum *devocare* nemo referet. — Quartum exemplum per *et* annectitur, cum *hanc* — *haec* — *haec* praecessisset. Legitimum fere est in repetitione ultimum exemplum per coniunctionem *et* vel *que* adiungere. — Virg. Aen. II, 394. *Hoc* — *hoc* — *que*. Supr. 17 — 22. *Illa* — *illa* — *illa* — *illa* — *que*. 8, 14. *frustra* — *frustra* — *et*. 8, 43 — 46. *Tum* — *tum* — *et*. Add. Horat. Epist. I, 7, 5 — 8. 25 — 28. Od. II, 8. 21. Iuven. III, 26. 27. et I, 35. 36. *quem* — *quem* — *et*, quem locum, cum loco Virgilii Aen. II, 677. *cui* — *cui* — *et* collatum, intactum velim relinquant interpretes. — Tertium, quod praecedit, exemplum duas continet enuntiationes, per particulas *que* — *que* bene vinctas. cf. Virg. Ecl. X, 65. 66. — Voss. 3. *fuditque*. — Ask. *trepido*. W.

49. *Iam tenet infernas*] Ita iam Statius e suis maluerat, et Broukh., cum etiam in aliis invenisset, recepit. Vulpius tacite revocavit id, quod ante legebatur, quodque etiam nostri exhibent, *ciet*. Sed *tenet* hic multo accommodatius est, ne idem bis dicatur, cum iam fuerit: *Manesque sepulcris Elicit*, et quia sequitur, *referre pedem*. *Ciet* vero aliquis vel adscripsit, vel infersit, quia fere dici solere norat: *excire*, *ciere Manes*, ut Seneca Oedip. 568.

Graviore Manes voce et attonita ciet.

Sed potissimum ex Virg. Aen. IV, 489. interpolatum esse videtur, quo loco et alia similia his nostri:

Sistere aquam fluviis et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manis.

Porro *magico sermone* tres ap. Broukh. et pro var. lect. Guelf. 3. perperam. H. Si vera est explicatio verborum *infernas* — *catervas*, retinendum est *tenet*, et dicendum, Tibullum in imagine umbrarum evocatarum immorari. Sin

infer-

infernae catervae ſunt numina inferna, ut Voſſius cenſet, Horatii Satiram I, 8. laudans, quae quidem, *Hecaten Tiſiphonen*que ad ſacra magica iuvanda vocatas, non vero, ſermonem cum deabus iſtis, ſicut cum umbris, habitum eſſe, probat, tum *ciet* praeferendum, quod dant quinque apogr. (Hamb.) et Zw. 1. 2. Et, quamquam neque de uſu loquendi conſtat neque de more numina ipſa lacte adſpergendi, et explicationem poſteriorem, *catervas inf.* eſſe *numina magica,* quae Virgilio Aen. IV, 510. 511. memorantur, et lectionem *ciet* praefero. Ceterum ſententias ſingulas, quibus 45—55. idem declaratur, arte eximia non eſſe ordinatas, non eſt quod diſſimulem. Nam verſus 51. 52. primo loco poni, tum 45. 46., deinde 47—50. et 53. 54., ſententiarum et cohaerentia et gravitas poſtulat. Simile exemplum ordinis melioris neglecti vid. III, 5, 7—14. W.

50. *adſperſas lacte*] Novum hoc eſt, quod lactis adſperſione animae reverti ad inferas ſedes coguntur. Dicas hoc interponi: *adſperſas lacte:* pro, *eas,* tanquam animarum epitheton amplificans. Nam ſacrum in hac evocatione fit ſanguine, vino et lacte in ſpecum defuſo, v. c. Senec. Oedip. 564. ut omnino in inferiis, vid. inf. III, 5. 33, 34. Manet tamen ſic mos minus notus *adſpergendi lacte Umbras.* cf. not. H. Statius tamen notavit, interpretes Lycophronis de eo agere; attulerunt alii locum Thebaidis Statii IV, 544., *alias* (animas) *avertere greſſus Lacte quater ſparſas — iube,* ubi Barthius p. 1150. loci noſtri memor fuit. W.

52. *aeſtivo convocat orbe nives*] Hanc lectionem, quam magna pars librorum, etiam noſtri, tuentur, revocavit Vulpius. Broukh. aliam receperat, quae Statio rectior viſa erat:

— *aeſtivas convocat ore nives.*

quae non minus in multis Italicis libris eſt, etiam in vetuſtis Exc. Perreii, etiam in Guelf. 2. Itaque librorum par fere auctoritas, utraque lectio elegans; niſi quod haec altera potius a correctoris manu veniſſe videtur, cum ſemel peccatum eſſet, ut pro *orbe* ſcriberetur *ore.* Sane *orbe* et *ore* ſaepiſſime in libris permutantur, ut interdum difficile ſit, dicere, utrum verius ſit. Ita Ovid. Met. XV, 274. de Lyco fluvio:

Exſiſtit procul hinc alioque renaſcitur ore.

in perquam multis eſt *orbe,* quod fere praetulerim. v. ib. Heinſ.

Digitized by Google

Heinſ. cf. Burm. ad Flacc. II, 57. Cum itaque hic aliquis haberet *ore*, mutavit alterum, ut ſenſus procederet, in *aeſtivas*. Inſolenter tamen dictum *aeſtivo ore*. Ovidius, qui hunc locum ante oculos habuiſſe videtur, legit etiam *orbe*; nam I. Am. 8, 9. de venefica:

Cum voluit, toto glomerantur nubila caelo;
Cum voluit, puro fulget in orbe dies.

Convocat etiam verius, quam quod in libris Mureti, Guelf. 1. et 4. et in Edd. Mureti, Brix. et Rom. et aliis *provocat*; nam Ovidius modo dixerat: *glomerantur nubila*. Broukh. laudat lectionem antiqui libri, quae quid ſibi velit, divinare non poteſt:

Quum libet, aeſtivo fulgerat orbe deos.

Nempe hoc voluiſſe videtur: *aeſtivo fulgerat orbe dies*: quod ex Ovidio fortaſſe, loco modo laudato, I. Am. 8, 10. interpolatum. II. Ad verba *aeſtivus orbis* compara I, 7, 22. *aeſtiva aqua*. Lectio bona *aeſtivo — nives* in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. exſtat. At Voſſius offenſus nive aeſtate cadente, utque antitheta accuratius effingerentur, repoſuit *aeſtivo fugit ab orbe dies*. Quomodo dies ab orbe aeſtivo fugere poſſit, nec ipſe rationibus aut exemplis docet, neque ego exputare poſſum. Vide etiam hanc coniecturam refutatam Weicherto in Epiſt. Crit. de Val. Fl. p. 19 — 21. Noti ſunt ablativi *caelo, caelo aperto*. — Burmannus iunior tentavit *aeſtivo fulgerat orbe deus*. Voſſius ex Hamb. et libro Schefferi aſſumſit *quom — quom*. Ask. dat *lubet*. W.

53. *malas Medeae — herbas*] Quidam apud Statium et Gebh. *artes*. Lucan. VI, 485.

Omne potens animal leti genitumque nocere
Et pavet Haemonias et mortibus inſtruit artes.

Sed vulgata verior, inprimis propter epitheton *malas herbas*. Etſi et ſimpliciter *Medeïdes herbae* occurrunt apud Ovid. II. Art. 101.

Non facient, ut vivat amor, Medeïdes herbae.

cf. Broukh.

54. *Hecatae*] recte Broukh. e libris: Inſuaviter noſtri *Hecates* cum vulgatis. *feros* pro var. lect. Guelf. 3. H. Lectionem *Hecates*, quam Corv. Zwic. 1. 2. praebent, reſtitui, Bentleii auctoritatem ſecutus, qui de huius genitivi forma Graeca, a poetis uſurpata, accurate diſputavit ad Horat.

Horat. Epist. XVII, 17. Sat. II, 5, 76. Ita III, 4, 45. ubi libri variant, *Semeles* Tibullo reddidi. At IV, 1, 61. *Circes* iam erat receptum. Non me moratur, quod versus in syllabam *es* desinit, cum Tibullum duobus pentametri membris similiter cadentibus delectatum fuisse vel quindecim huius elegiae exempla probent. Nec Latinos terminationes *es* verborum *Hecates* — *canes* eodem modo pronuntiasse, constat. Sigmatismus autem, quem vocant, exiguus; maior I, 3, 54., de quo vid. Ern. ad Tacit. Ann. IV, 34. — De canibus Hecatae cum dea prodeuntibus vid. Horat. Sat. I, 8, 35. et Apoll. Rhod. III, 1216. 17. ubi vid. Brunck. Voss. duo *echates*. W.

56. *despue*] v. inf. v. 98. Ed. Rom. cum aliis et Guelf. 3. *exspue;* alii *conspue.* cf. Broukh. H. Quinque apogr. cum Corv. *expue* (Hamb. *exspue*). Voss. 1. *possis.* 2. et 3. *posset.* 5. *possem.* Versu 55. Voss. 3. *Nec* pro *Haec.* Scripturam *quis,* Bentleii auctoritate, ubique reponere haud cunctatus sum, praesertim cum Heynius ad Aen. Virg. I, 95. *queis* improbaverit, nec in Virgilio admiserit. Et Goth. habet *quis.* — In Ald. II. disticho 55. 56. appositus est asteriscus. W.

58. *si in molli*] Exciderat *in* nonnullis apud Broukh. cf. mox 76. Tum libri nonnulli: *viderit esse toro.* Aldina secunda autem *esse sinu,* et ex ea alii. Petitum fortasse ex El. 1, 46. *Et dominam tenero detinuisse sinu.* H. Praepositionem *in* delevit Vossius, collatis exemplis 77. *recubare toro.* I, 3, 26. *secubuisse toro.* quibus adde praeter ea, quae Heynius ad 76. attulit, Iuven. II, 120. *gremio iacuit,* VI, 290. *et stantes Collina turre maritos,* XIV, 267. *Corycia semper qui puppe moraris,* ubi Rupertius male *in* e sex codicibus recipiendum censet. Vid. ibidem 86. et 280. et I, 136. Virg. Aen. I, 301. *Libyae citus adstitit oris.* Locum Taciti Ann. II, 31. *appositum mensa lumen* coniecturis male tentarunt; Ernestius *in* intelligi posse notavit. Catull. 31, 10. *acquiescere lecto.* Virg. Aen. II, 245. *sistere arce monstrum.* Horat. Od. II, 13, 10. *agroque statuit meo Te, triste lignum.* Sed ibi sunt verba, quae significant *esse* vel *ponere* in aliquo loco, a quibus abhorret *videre.* Insolitum mihi videtur *video te toro.* Iuven. XIV, 311. *Sensit Alexander, testa quum vidit in illa Magnum habitatorem.* Nec Vossii mutationem defendam loco Virg. Ge. II, 186. *Qualem saepe cava montis convalle solemus Dispicere.* — Muretus dedit *ipse sinu.* W.

59. *Tu tamen*] *Tu tantum* aliquot Statiani, sicque edd. Ven. Guelf. 1. et 4. et Zwic. 2. at 1. correctum in *tamen.*

60. *ser-*

60. *sentiet ipse nihil*] Broukh. tacite recepit *ipse*; vulgo *esse*. Reg. *ille*, et hoc mollius ad meum sensum est. *ipse* etiam Corvin. H. *ipse* Muretus ante Broukh. pro *esse* intulit. Sed cum *cetera* — *me uno* contraria, neque emphasi, quam facit pronomen *ipse*, locum esse viderem, e libris *ille*, ut Heynius voluit et Vossius fecit, in textum admisi. Vid. Not. ad I, 5, 18. Carmen sagae prohibiturum erat, ne maritus amores furtivos Deliae aut sibi visos aut aliis cognitos crederet. Hamb. *noscet* pro *cernet*; et versus 59. 60. post 62. *posse meos* collocat. W.

62. *amores Cantibus aut herbis solvere posse meos*] In Statianis erat *fallere*, languide. Proprium in hac re *solvere*. v. Broukh. ad h. l. Propert. I, 4, 15. *nostros contendis solvere amores*, ubi v. notas. H. Goerenzius distinguendum censet *Quid? credam?* Tum *quid* non habere videtur, quo referatur. Transitus autem similis est apud Ovidium Fast. II, 667. *Quid, nova quum fierent Capitolia? Nempe deorum Cuncta Iovi cessit turba locumque dedit: Terminus* — *restitit*. Ubi *quid* pro quid factum est? Vides hac ratione enarrandi animum audientis ad novam rem, quae sequitur, intendi. Saepius in voce *quid* distinguenda erratum est, ut apud Tacitum Hist. IV, 17. mala est interpunctio: *Quid? si Galliae iugum exuant*, corrigenda illa ad IV, 42. *Quid, si floreat vigeatque* (nequitia)? Nam ad *quid* supplendum est *fore*. — *haec* omittit Voss. 1. — Ask. *si* pro *se*. — 63. Ald. II. et Mur. *tedis*. — *thedis* Ask. — *puella* 64. tria apogr. (Goth.) W.

65. *Non ego, totus abesset amor*] Reg. *Non totusque abesset*, vitiose. v. ad IV, 1, 39. Nempe *ego* primum exciderat, ut etiam in aliis et Ed. Lips. factum. Alii pro eo habent *ut*, quod Ald. sec. dederat, unde alii vulgaverunt, non invito Statio. H. Goth. *ergo*, marg. *ego* (ap. V.). Voss. 5. *abest et*. Bern. *mitius*. Zwic. 1. *non totus quin ab*. W.

67. *Ferreus ille fuit, qui*] Broukh. contendit, certum hominem designari, et coniicit, eum esse C. Sosium, Syriae et Ciliciae ab Antonio praefectum. Ego non video, cur eo devenire, et tam incertam rationem amplecti necesse sit, et cur non potius ὑποθετικῶς dictum accipiamus, pro *fuerit*, vel *sit*, quod vel illa: *maluerit, agat, ponat*, exigunt. Nam si *fuit* absolute positum est, debebat sequi *maluit*. Neque necesse, cum Scaligero *fuat*, vel cum Heinsio *sinu* reponere. Indicativus saepe pro potentiali ponitur. Seruem adeo etiam, quod in nonnullis est, *possit*. Ceterum haec belle cum superioribus cohaerent, nec a Sca-

Digitized by Google

Scaligero in primam poſt v. 66. reiici debebant: Te carere nolim: nam qui id ferre poſſim? Ferreus ſim etc.

Quod tam belle cohaerere haec dicebam, id mihi nunc ſecus videtur; nam diverſa illa ratio eſt, qua puellam aeternum ſe amare velle dicit, nec unquam eius amore ſolvi velle ac liberari, alia, ſi quis, puella relicta, ad militandum diſcedat. Itaque aut intercidiſſe hic alia, aut hoc fragmentum alterius Elegiae eſſe neceſſe eſt. Porro ſi in his vſſ. 65. 67. certum aliquid ſibi propoſitum habuiſſe dicendus erat poëta, ad ipſum Meſſalam reſpexiſſe eum dicerem. Nam eum Ciliciae res ſub haec tempora conſtituiſſe, ſatis intelligas ex El. 7, 13-16. cf. poſt ad El. 3. pr. H. Verſus 67-100 a prioribus abrumpi non poſſe, his mihi perſuaſi argumentis. Primum enumeratione votorum, quibus inter ſacra magica mutuum Deliae expetiverit amorem, 65. 66. carmen finiri poſſe non credo. Nam doloribus ſuis graviſſimis ex erepto uſu Deliae nuptae breviter declaratis, id ſedulo quum egiſſet, ut animum illius, quam Veneri ſecum indulgere etiamnunc cupientem ſibi fingit, 5. 15., audacia muniret, eique nihil in amoris ſui fructu a marito timendum eſſe oſtenderet, paucis addit, ſe amore in illam per ſagam exſolvi noluiſſe. — 66. Exſpectas hic ſaltem teſtificationem uberiorem amoris ſaevorumque dolorum. Nam illud, quod carmine aliquo tractandum ſibi ſumſit Albius, in fine imprimis attingere vel urgere ſolet, ut ex elegiis I, 1. 3. 6. 8. 9. 10. comparatis patet. At ſententiis expoſitis: ſub tutela Veneris et auxilio ſagae ſine ullo periculo maritum decipere potes — 60. amorem fidum meum reſpicias doloresque magnos, innocenti mihi ferendos nec deridendos, invocatione Veneris: *At mihi parce Venus — quid meſſes uris, acerba, tuas?* bene et commode terminatur carmen. Vides, eum acquieſcere in precibus, ut dea, cui multum confidit, vota ſecundet, curasque graves benigne expellat. Deinde ſententiam de ſolicitudine et moerore ex infelici amore 77 — 80. et *mala noſtra* 89. apte cum verbis 4. *infelix dum requieſcit amor* convenire apparet. Denique ea, quae a verſu 67. ſequuntur, cum ſuperioribus ita mihi cohaerere ſunt viſa: Delia admonita, ut maritum audacter deciperet, viaque ad id oſtenſa certiſſima, carmine magico, quod ſaga veraciſſima ſibi compoſuiſſet, v. 61. occaſione opportuna ad amoris ſui conſtantiam et fidem teſtandam utitur, verbisque 67. *nec te poſſe carere velim,* ſe id optare declarat, ut ne velit quidem umquam ſine Delia vivere poſſe. Tum hominem

minem quendam notat, qui laudis militaris studiosus militiam amori Deliae praetulerit, quo magis 73. constantiam suam in amore extollat. Iam versibus 75. 76. de dolore suo admonitus, qui vel somnum auferat, eo delabitur, ut a diis impietatis poenam sibi impositam esse opinetur. Accedit quod Propertius quoque, ne commemorationem amatoris pristini ineptam putes, lib. III, 20, ut constantiam suam laudaret, Cynthiam de amatore perfido, qui eam lucri causa reliquerit, admonet. — Ad verba *carere posse velim* compares Ovid. Art. II, 454. *Ille ego sim — Quo sine non possit vivere, posse velit.* Quis vero ille fuerit, qui a Delia discesserat, ego quidem non magnopere curo, nec Romani, qui carminibus Tibulli delectabantur, scire laborabant. Coniunctivus *maluerit* non magis offendere debet quam *lusisset* I, 2, 91. Restat, ut Vossii opinionem (vid. Praefat. eius p. XXII. XXIII.) apponam. Is a verbis *Ferreus ille fuit* novam elegiam incipere statuit, librariorum errore annexam priori. Compositam eam esse a Tibullo, quum in cohorte Messalae, Aquitanis perdomitis, aestate extrema anni 724. in Ciliciam navigantis, Corcyram peteret, hoc argumento: Albium, Delia relicta, se castra secutum esse iam poenitet, atque militiae taedio fessus, et amatae, quam fidam sibi fingit, et praedioli sui fructum desiderat. Amicum ridentem 89. esse Messalam. Sed huius argumenti nulla comparent vestigia. Ut taceam de versibus 81—89. argutius expositis et annexis, ubi iter? ubi votum revertendi? Quid facies denique versibus 99. 100.? — Accedunt difficultates linguae. Tibullum 67—72. se ipsum incusare statuit Vossius, huncque inesse sensum: o me ferreum, qui te reliqui, mea Delia! Quid mihi prosit victoria de Cilicibus et splendor auri argentique? At nemo, Latinos loquentes tertia persona se solum significasse, docuit. Ratio loci II, 3, 2. alia est. Neque animadvertit antitheta manifesta *ille — ipse*. — Apogr. quatuor *posset* cum Zwic. 1. 2. — Goth. et Hamb. *possit*, quam lectionem Burmannus Anthol. Lat. T. I. p. 273. sequitur. Voss. 3. *posse — maluerat*. W.

69. *victas agat ante catervas*] *Victas* etiam nostri; Broukh. quod in quibusdam est, *vinctas* tacite reposuit; Livius v. c. VII, 27. *eos vinctos consul ante currum triumphans egit.* Pro vulgata est Horat. I. Carm. 12, 53.

Ille, seu Parthos, Latio imminentes,
Egerit iusto domitos triumpho.

Nec

Digitized by Google

Nec tamen haec de triumpho accipi possunt propter versus sequentis sententiam, sed potius aut de eo tempore, cum victor ab persequendis hostibus in castra rediens, ex iis captos ante se agit, aut *victas agat ante catervas* de ipsa hostium fuga accipere praestat. v. Notam. H. Posteriorem interpretationem unice veram visam esse Santenio p. 68. conferenti Senec. Ep. 94. notat Heynius. Omnia fere apogr. *victas* cum Zwic. 1. 2. — Hamb. *Silicum,* et Goth. (ap. V.) W.

70. *capto Martia castra solo*] Regius *campo;* nempe in animo habebat librarius campum Martium.

71. *contextus*] unus Stat. *contectus,* minus docte, expeditius tamen ad interpretandum: praeda onustus, ut adeo criticis praeceptis etiam h. l. sententiae rationes obstent, utque non absim ab existimatione, veram lectionem esse *contectus.* Ita censebat Schrader. quoque Emendat. p. 112. H. *contextus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — Vossianus quidam *totus contextus et auro;* in aliis apogr. *contestus, contectus, confectus, conspectus.* — 72. Goth. *insidiat,* alia *incideat.* W.

73. *mea, sim tecum modo*] nostri, etiam Guelff., cum aliis: *mea si.* inf. el. 6, 64. *sit modo fas*, idem *si modo fas.* Broukh. ex uno Statii ordinem mutarat: *modo sim tecum, mea D.* eod. versu Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *possum.* H. Aldinae, Muret. cum Plantin. et Statio, suffragantibus Corv. et Guarn., habent *si tecum modo,* usque ad Scaligerum, qui de coniectura vel ex veteri libro, quem Statius comparavit, *sim,* assentiente Guyeto, recepit. Lectio *mea, si tecum modo,* quam dant plurima apogr. (Hamb. Goth.), non video, cur tantopere displiceat, in qua Statius bene supplevit: si tecum modo id faciam. Ut hoc loco *si modo,* omisso verbo, ita apud Ovidium *dummodo* usurpatur Amor. II, 16, 19.

Tum mihi, si premerem ventosas horridus Alpes,
Dummodo cum domina, molle fuisset iter.

ubi supplendum est vel: dummodo cum domina id facere potuissem, vel: dummodo cum domina iter fuisset. Ad posituram verborum compares Ovid. Heroid. I, 61. *Quamque tibi reddat,* si te modo *viderit usquam, Traditur huic digitis charta notata meis.* Ita codicum auctoritatem usu loquendi firmari vides. Erunt, qui molliorem structuram praeferant:

Ipse boves, modo si tecum, mea Delia, possim.

Modo si quamquam iurisconsultis (vid. Forcellinium) usitatissimum, tamen et analogia formularum *modo ut, modo ne* defen-

defenditur et loco Terentii Adelph. II, 1, 48. *Age, iam cupio, modo ſi argentum reddat*, uti bene Bentleius edidit; idem ſine cauſa v. 51. reſcripſit *Id quoque poſſum ferre, modo ſi reddat*, ubi metrum librorum ſcripturam *ſi modo reddat* patitur. Voſſius textum Broukhuſii propagavit, niſi quod ordinem verborum ex arbitrio ita immutavit *tecum modo ſim*, ut vocabulo *tecum* maior vis accederet. Sed ea non conciliatur vocabulis in ſecundo pede hexametri ita collocatis. Add. Virg. Ecl. X, 43. *Hic nemus; hic ipſo tecum conſumerer aevo.* — Voſſ. 1. *mea ſim* cum Zwic. 1. 2. — Voſſ. 5. *modo ſim — modo D. poſſem.* 3. *ſi tecum modo me D.* — Goth. *non iungere* pro *modo, Delia.* Zwic. 1. 2. *poſſem.* W.

74. *in ſolo — monte*] Reg. et Guelff. et Ed. Lipſ. vitioſe cum aliis *ſolito.* Rom. *ſolido.* H. Aldinae cum Statio exhibent vitioſe *inſolito;* et Goth. *Delia et inſolito.* Plura apogr. *in ſolito* (Hamb.), Zwic. 1. Guarn. et Muretus, qui *in ſolo* probavit. — *in ſolido* Zwic. 2. Vid. Obſſ. ad I, 1, 44. W.

75. *liceat teneris*] In aliis: *teneris liceat*, quod expulit Broukh. H. at Scaligero praeeunte reduxit Voſſius, ut plenius affectu. Idem de coniectura reſcripſit *O, te* pro *Et te.* Nam, abſoluta priori ſententia, poſt *pecus* plene, ſigno exclamandi, diſtinguendum; quod Scaligerum quoque (puncto is uſus eſt) vidiſſe; quaſi vero eius editio accurata niteat diſtinctione. Novam autem ſententiam requirere hanc mutationem. Nihil prorſus hac argumentatione probatur. Tibullus, qui Delia nupta aegre carebat, ait: dummodo Deliam habeat, ſe duros labores ferre et commoditatibus vitae libenter carere poſſe; quam ſententiam contemplare quomodo duplici protaſi et apodoſi elocutus ſit 73 — 76. Non haec ſunt verba precantis vel optantis, quod vetant interiecta *modo — dum.* W.

76. *mollis et inculta ſit mihi ſomnus humo*] Ita etiam noſtri. Propert. I, 18, 28.

Et datur inculto tramite dura quies.

Broukh. e Statianis et aliis *mollis in inculta:* et poteſt *et* inſertum videri ab eo, in cuius libro *in* geminatum non eſſet; quod ſaepe factum. In quibusdam *in nuda,* ut Ovid. Art. II, 238.

Frigidus et nuda ſaepe iacebis humo.

Digitized by Google

ubi etiam in aliis *in nuda.* Doufa fil. in notis c. 1. coniecit *in dura:* et fic Propert. III, 13, 16.

Et caput in dura ponere iuffit humo!

Virg. in Catal. T. IV. p. 193. Eleg. ad Meffalam v. 46.

Stertere vel dura poffe fuper filice.

et hoc effet elegans propter antitheton *mollis,* ut ap. Ovid. XIV. Met. 709.

— — — pofuitque in limine duro
Molle latus.

Albinovanus *non ftratam* dixit El. 2, 96. Anthol. Lat. To. I. p. 273. ubi v. Burmann. Sec.

Membra nec in ftrata fternere difcat humo.

h. *in non conftrata,* ut Virg. Ge. III, 230.

— — — — inter
Dura iacet pernix inftrato faxa cubili. H.

Graeci dicunt ἄστρωτον πέδον. Eurip. Herc. Fur. 52. ἀστρώτῳ πέδῳ πλευρὰς τιθέντες. Apographum *et in culta,* aliqua *in inculta.* Goth. *homo* marg. *humo.* W.

79. *nam neque tum plumae*] *nunc* pro *tum* Guelf. 2. Ed. Ven. 1520. it. Palat. fecundus, Guelf. 1. et 4. cum Vindob., cuius tamen margo *pluma* dat, *pluviae:* poffet placere ex El. I, 48., nifi *ftragula* fequerentur. Sententiam ipfam ornate expreffit Propert. I, 14, 15. fq. Locum hunc cum aliis huius elegiae fcite imitatus eft Sannazar. I. Eleg. 1, 61. fqq.

80. *poffit*] Corvin. *poffet:* c. Guelf. 1. 2. 4. etiam 3. fed adfcr. *i.* H. *Poffit,* quod in Goth. et Hamb. eft, retinendum et contextui reddendum, quamquam et Aldinae cum Mureto aliaeque editiones et apogr. fere omnia cum Zwic. 1. 2. et Guarn. dant *poffet,* idque recepit Voffius. Nam coniunctivus imperfecti referendus effet ad rem, quae tantum fingeretur, neque effe poffet, fententia vero Albii, dolores paffi, eft: quum nox fine puella, quam infeliciter amas, vigilanda venit, tum nihil dolorem levare fomnumque adducere poffit; itaque coniunctivo praefentis apodofis cogitate ponitur; quod in fententiis generalibus frequens. Terent. And. 38. *ita facillume Sine invidia invenias laudem, et amicos pares.* Virg. Aen. IV, 296. *quis fallere poffit amantem!* — Pro *tum* Goth. (m. ap.) et Guarn. *tunc.* W.

81. *Num*

Digitized by Google

81. *Num Veneris magnae*] *Non* male intulerat Ald. sec. (*Num* et *non* in codicibus confusa. vid. Aen. Virg. IV, 369. et Tacit. Hist. I, 83. Muretus *num*. W.) Reg. hic et v. 83. cum aliis *quin*, et mox cum uno Heinsii *magni*. Passerat. e vet. libro *magno* praefert, ut etiam Gebhardus coniecerat. *magnum verbum* est superbum. vid. Broukh. ad II, 6, 11. Sed *magnae* saepe dicuntur deae potiores. v. IV, 13, 16. Sic *verbum* simpliciter positum est pro verbo impio. Ceterum, quia haec, quae sequuntur, cum superioribus non bene cohaerent, hic aliquot versus desiderari putavere antiqui interpretes, idque Statius etiam vetere suo libro admonebatur. (Et Ald. II. asteriscum post *aquae* posuit. W.) Neque ego nexum, qui inter ea intercedat, animo assequi possum, quamquam Vulpius sibi eum invenisse videbatur. Scaliger in Elegiae quintae extrema reiecit; quod ut vix est probandum, ita tutius est statuere, fragmentum hoc esse novae Elegiae. In iis, quae periere, magnam calamitatem, quae sibi acciderat, exposuisse videtur; fortasse non dissimilem illam ab ea, quam inf. El. 5, 41-42. exponit. Conf. similem locum Petron. 128. Obscenitas loci fuit fortasse caussa, cur versibus expunctis lacunam habeamus. H. Vid. Obss. ad v. 67. W.

82. *et mea nunc*] Ed. Lips. Guelf. 2. *num*. mox pro *luit* quidam *tulit*, ut ap. Ovid. Epist. 10, 99. *nec fata luisses* multi *tulisses*. Quidam etiam h. l. *Ut—luat*. H. *ut—luat*, quod, ut verum, Vossius recepit, praeterquam quod auctoritate codicum destituitur, pedestrem etiam orationem referre mihi videtur. Pro *nunc* Vossianus *non*, alius *num*, duo *tulit*. — 83. Vossianus *non feror* et *numina* pro *sedes*, ex v. 83. Hamb. (m. ap.) *adisse*. W.

84. *deripuisse*] Ita ex Turnebi lib. XVI, 4. emendatione legitur, primum in Ed. Plant. pro vulgato *diripuisse*. Rom. Ed. cum cod. Guelf. 1. 4. *eripuisse*, ut etiam Brixiana et Statiana, non vero Cyllenius; is in notis laudat *diripuisse*. Tum malim *Sertave*. H. Quod contra Broukhusium monetur, qui *sertave* maluerat, ut duae proponerentur res, contemtus religionis et sacrilegium. At sententia hexametri hoc versu amplificatur. vid. Not. — *diripuisse*, quod est in codd. Zwic. 1. 2. et apogr. pluribus (Hamb.), reduxit Vossius, notans syllabam *di* vel *dis* in compositione non solum divisionem rei in plures partes, sed etiam separationem rei ab alia significare, ut *dimittere*, *digredi*; itaque *diripere*, ut contextu significaretur, esse *rapere ab*

4* *ara*,

Digitized by Google

ara, deripere autem notare rapere de loco alto, deorſum rapere. Verum eſt, verba plura ex ſyllaba *di* vel *dis* compoſita etiam ſeparationem rei a re ſignificare, ut *diſſociare a* Tac. Ann. 1, 28. *divellere a* Ann. 3, 34. *dividere* c. abl. Virg. Ecl. 1, 66. De verbo *dimovere* vid. Forcellinium ſ. voc. *demovere*. Adde *discedere* et *distrahere*. Sed actio rem de loco aut deorſum movendi notatur verbis ex praepoſitione *de* compoſitis, ut *detrahere, depellere, decedere, delabi, deripere*. Apud Plautum Rud. III, 5, 5. optimae editiones unanimi conſenſu dant *de ara deripere*, ubi Pareus in Lexico loci noſtri memor fuit. Retinui igitur *deripuiſſe*, auctoritate quatuor apogr. firmatum. Goth. cum Scheff. *eripuiſſe*. W.

85. Aldina altera cum Muret. et Stat. v. 87. 88. huic praepoſuit. H. Eadem vitioſe *luminibus*. W.

87. *perrepere*] Cyllen. laudat: *prorepere*, quod in Guelf. 1. 2. 4. et explicat *obrepere*. male.

88. *ſancto — poſte*] Stat. et Colb. *tacto*. Goth. *posce* (a. m.).

89. *qui laetus rides*] Broukh. mallet *lentus*. Sed *laetus* bene convenit verbo *ridere*. Ceterum huius diſtichi, quod nondum ſatis expeditum habeo, triplex eſt interpunctio: in Scalig. et Broukhuſiana: (ut iam in vett. edd. v. c. Ven. 1491-1493. et codd. Guelf. 1. 4.) *At tu q. — noſtra, caveto Mox tibi: non unus ſaeviet usque deus. non unus* adverbialiter, ut *non idem*, non eodem modo, οὐχ ὁμαλῶς, non conſtanter ita in me ſaeviet fortuna. Et hoc tenendum eſſe arbitror. In vetuſtiſſimis Excerptis Perreii eſt: *non uni*: ſc. mihi. Poſſis hoc probare. Scilicet primum *s* adhaeſerat ex ſequenti voce; tum *unis* mutatum fuiſſet in *unus; deus* autem eſt *Amor*, ut adeo ſit: *caveto mox tibi: non uni ſaeviet usque deus*, non in unum me, ſed etiam aliquando in te. Ita tamen minus accommodatum *usque*. Alii cum Vulpio ita diſtinguunt: *At tu q. — noſtra, caveto: Mox tibi non unus ſaeviet usque deus:* (ut in libris veteribus invenit Statius. W.) tanquam non unum, ſed omnes deos infeſtos habiturus ſit; quod parum placet; et ſic *caveto* nude poſitum. Cui rei medentur Edd. Baſil. Plant. et al. cum Guelf. 2. (et Corv.), in quibus ita diſtinctum: *At tu, qui laetus rides, mala noſtra caveto: Mox tibi non —*. Porro pro *non unus* multi, etiam editi, cum Ed. Rom. et cod. Hamb. (a. m.) cum Goth. (a. m.) *non unus*. Sic Ald. quoque pr., in altera etiam *ipſe* pro *usque*, quod

Digitized by Google

quod retinent editiones ex ea profectae. Aberratio haec frequens, v. ad El. 5, 74. *non vanus deus* eſt, potens, gravis, adeoque metuendus. Placebat quoque Medebachio in Amoenit. litter. p. 67. qui explicabat potens, pollens, ut Ovid. Met. III, 559. Ferri poteſt: ſed ſententiae naturalis curſus, quem h. l. expectabam, is profecto non eſt. Illuſtravit ex Eurip. et Aeſchylo Nodell Not. crit. p. 71. H. Cum ſenſus verborum *non unus ſaeviet deus* aperte ſit: ſed plures dei ſaevient, neque *unus* illam, quam Scaliger voluit, habere poſſit ſignificationem, lectionem *uni,* quam poſt Santenium p. 70. dedit Voſſius, recipiendam duxi, ut ſententia generalis includat ſpecialem: in alios quoque h. e. in te quoque ſaeviet deus. Simillimus locus Sophoclis Elect. 916.

> *ἄγ', ὦ φίλη, θάρσυνε· τοῖς αὐτοῖσί τοι*
> *οὐχ αὑτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.*

Chryſothemis fore promittit, ut fortuna domus mutata emendetur. — Accedit elegantia ſtructurae verbi *ſaevire,* cuius exemplum exſtat apud Ovid. Heroid. IV, 148.

> *Qui mihi nunc ſaevit, ſic tibi parcat Amor.*

Add. Virg. Aen. I, 458. *ſaevum ambobus Achillem.* Ovid. Heroid. XIX, 144.

> *Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.*

Goerenzius coniecit *uni is*, quod Lenzio placuiſſe miror. De verbis *At tu* vid. Obſſ. ad II, 3, 33. — Goth. *vides* pro *rides*. Voſſ. 1. *ſaeviat.* W.

91. *Vidi ego, qui iuvenum miſeros luſiſſet amores*] Hanc ego ante Broukh. vulgatam unice veram lectionem eſſe iudico, cum et omnium fere librorum, etiam noſtrorum et Guelff. omnium, auctoritate nitatur, et unice ſenſui conveniens ſit. Irriſori infelicis ſui amoris ſimilem aliquando, et, quod turpius eſt, in ſenectute, ſortem, ab aliorum exemplo, qui tam parum humaniter ſenſerint, ut miſeros amantes exagitarent, minatur, ut Propert. I, 9, 1.

> *Dicebam tibi venturos, irriſor, amores.*

Ludere eſt h. l. ludificari, irridere, ludibrio habere. cf. inf. I, 8, 71. *Amores iuvenum* active dicuntur, quibus in puellas ipſi feruntur. *Miſeri amores,* ut inf. Eleg. 9, 1.; et 8, 71. *miſeri amantes* et al. In nonnullis legitur *leſiſſet* vel *laeſiſſet,* quod in libris idem eſt, variatione ſollenni.

Digitized by Google

lenni. v. inf. I, 9, 6. II, 3, 10. Ovid. III. Am. 3, 4. ibique Burm. Auctor Ciris 240.

Laedere utrumque uno ſtudeas errore parentem.

ubi Scaliger corrigebat *ludere,* quod nimis tenue pro *ſcelere nefando* in ſuperiori verſu. Sed *laedere amores* eſt amantium, qui fidem datam fallunt, ut inf. Eleg. 9, 1. ubi vide Broukh. aut eorum, qui aliis amicas ſubducunt et corrumpunt, vel quocunque modo violant. Sic de Sole, qui amores Veneris vulgarat, Ovidius IV. Met. 191.

Inque vices illum, tectos qui laeſit amores,
Laedit amore pari.

(Utroque ſignificatu et *violare* uſurpatur I, 9, 19. I, 3, 81. W.) Sed horum neutrum recte huc facit. Scaliger tamen, qui etiam in ſuo *leſiſſet* deprehenderat, inde aliam lectionem confecit:

Vidi ego, qui iuvenem ſeros deſiſſet amores.

duriori ſane traiectione, nec commodo ſenſu, ut mireris Broukhuſium eam recepiſſe, quod Scaliger ipſe auſus non erat. Sane *deſinere* ex loquendi uſu eſt deſerere, deponere. v. Heinſ. ad Ovid. II. Art. 725.: at hic de relicto amore, eoque ſero, non agitur; etiamſi *ſeros amores* dicas eſſe, qui diu iam viguerunt, non nuper demum nati. Apud Ovid. IV. Met. 156.

Ut, quos certus amor, quos hora noviſſima iunxit.

unus Moreti habet *ſerus amor* eleganter, ſi eo ſenſu accipias. (De uſu vocis *ſerus* pro longus, diuturnus mihi perſuaſum non eſt, nec lectio *ſeros* quidquam ad ſenſum facit. W.) Doctus Britannus (Iortin in *Tracts* Vol. II. p. 450.) in Obſ. Miſcell. Vol. II. p. 241. veram lectionem eſſe credebat:

Vidi ego, qui iuvenis ſeros luſiſſet amores.

(quam coniecturam Scaliger quoque propoſuerat. W.) nec facili nec commoda ſententia; et recte ibi eruditiſſimus Batavus vulgatam praeferebat. Ceterum *iuvenem* etiam Editio Lipſ. cum multis libris Statii habet, unde hic legebat: *Vidi ego, qui iuvenem miſeros l.* Add. Voſſ. 1. 3. *Miſeros* in *ſeros* mutavit Broukhuſius in Propertio quoque I, 15, 21.

Coniugis Euadne ſeros elata per ignes.

Sed

Sed omnes libri conftanter fervant: *miferos — ignes.* Optime. Ovid. Faft. VI. 491.

Moefta Learcheas mater tumulaverat umbras;
Et dederat miferis omnia iufta rogis.

potiori iure ufus eft Burm. in Ovid. III. Trift. 13, 3. *Dure,* (Natalis) *quid ad miferos veniebas exfulis annos?* Color autem orationis in his verff. ante oculos fuiffe videtur Ovidio ex P. I, 1, 51.

Vidi ego linigerae numen violaffe fatentem
Ifidis Ifiacos ante federe focos.

Ceterum Santenii, qui praetulit *iuvenis miferos rififfet,* disputationem ad h. l. in Biblioth. crit. V. I. P. III. p. 69. adeat, cui otium eft; contra eam Hufchke Epift. Crit. in Prop. p. 105. disputat. H. Voff. 3. *collo.* — v. 95. *ftare nec — puduit. nec, neque,* οὐδὲ, interpofitum notat etiam non, vel non. cf. I, 8, 58. Virg. Ecl. III, 102. Nec pedeftres hunc ufum adfpernati funt fcriptores. vid. Plin. Paneg. c. 16. *ut neque hoftes.* Aliis locis poftpofitum fine vi annectit. cf. Obff. ad I, 8, 4. — De *ftare — detinuiffe* vid. Obff. ad I, 1, 46. W.

97. *turba circumterit arta*] dictum ut *premere, urgere;* et ita Reg. cum melioribus. Alii cum Bern. et Ask., ficque editum in Aldina utraque et iis, quae inde fluxere, *circumftetit,* quod iftius eft gloffema. Scaliger inde faciebat *circumftrepit.* Unus Palat. cum binis Broukh. *circumvenit.* Pro *arta* in Guelf. 1. pro var. lect. *atra.* H. Ita in veteribus libris, quos Statius infpexit. Bern. *aucta. Arta,* non *arcta,* eft fcriptura, quam in Virgilio Mediceus praebet. *Nunc* pro *hunc* Voff. 3. et Bern. — Vindob. *circumit.* W.

99. *dedita*] Apud Broukh. nonnulli c. Guelf. 2. *debita.* cf. Statius. Tum Scal. et Broukh. edidere *ferviit.* H. De contractione *perit* cf. Heinf. ad Ovid. Faft. I, 109. Ferri poffet et praefens *fervit,* quod dant Voff. duo. Tibull. I, 3, 57. *quod facilis tenero fum femper Amori.* — Voff. 1. Zwic. 1. *debita.* Viro, qui fero amore captus inclementer a Venere tractatur, fe opponit verbis *At mihi,* cf. I, 10, 67. 3, 83.; ita carmen apte finitur. W.

ELEGIA III.

M. Valerius Meffala Corvinus anno pugna Actiaca notabili, ab V. C. Varr. 723., cum Octaviano Caefare conful fuit,

Digitized by Google

fuit, eumque, eodem anno in Graeciam adverſus Antonium profectum, ſecutus, et claſſi praefectus eſt. Cum autem Octaviano, circa Actium haerenti, Gallorum defectio nunciata eſſet, in Galliam Proconſule miſſus eſt Meſſala, ut diſerte tradit Appian. Bell. Civ. IV. c. 38. p. 984. Igitur neque ei Gallia ex more provincia decreta fuit, neque ex magiſtratu ſequente anno in eam abiit, ut Ayrmannus putabat in Vita Tib. §. 39. Iam ex noſtri, tum hac, tum Eleg. VII. v. 13 ſqq. et ex Dione p. 638. l. 66. ed. Reimar. apparet, Meſſalam in Aſia, Syria et Aegypto fuiſſe; ſed quo tempore? id quaeritur. Illud conſtat, eum poſt annum 724. (nam Dio l. l. voce ὕστερον, n. poſt anni 724. acta, eam commemorationem orditur) et ante 727., quo triumphum ex Aquitania egit, in iſtis terris commoratum eſſe. Itaque probabile eſt, eum, Gallia pacata, et Aquitania in provinciam redacta, quod ante annum 725., quo Ianus clauſus eſt, factum eſſe videtur, a Caeſare eſſe evocatum. Is autem anno altero poſt pugnam Actiacam, V. C. 724. bellum in Aegypto contra Antonium et Cleopatram geſſerat; inde redux, hieme in Aſia transacta, circa aeſtatem anni 725. in Italiam rediit. Utrum vero Caeſarem in Aegyptum ſecutus ſit Meſſala, ut Noriſ. Cenotaph. Piſ. Diſſ. 2. c. 16. §. 7. contendit, et Broukhuſio luculenter demonſtraſſe putatur, cui a Tibullo commemorata Aegyptus, praeterea Cilicia, Syria et Tyrus favere videtur, quas Octavius, ex Aegypto redux, itinere perluſtravit, an decedente eo ad res Aſiae conſtituendas relictus ſit, quod Ayrmanno l. l. placet, donec anno 727. Romam revocaretur, et triumphum de Aquitanis haberet, in neutram partem pro certo affirmari poteſt; quanquam poſterior ſententia veroſimilior eſt. Ita enim probabilis ratio reddi poteſt, cur poſt tam longum intervallum demum triumphaverit. Neque etiam illud definire auſim, utrum legatus Caeſaris, an cum imperio extraordinario in Aſia fuerit, de quo disputat Ayrmannus contra Noriſium; nam coërcitio iſta gladiatorum apud Dionem l. l. neutrum exigit; neque etiam ſcire refert. Tibullus, Meſſalam ex Gallia ſecutus, in itinere in morbum inciderat, eoque decumbens in Corcyra inſula ſubſtitit. Haec paullo copioſius diſſerere volui, quod coniecturis doctorum virorum alia incerta reddita, alia, quae tamen nulla auctoritate nituntur, pro certis venditata videbam. (Aeſtate extrema anni 724. Meſſalam in Aſiam navigaſſe, ex verſibus 85 — 89. ſtatuit Voſſius. W.) Ceterum inter Catalecta Virgilii T. IV. p. 189 ſqq. eſt carmen:

Pauca mihi, niveo ſed non incognita Phoebo.

p. 90.

Digitized by Google

p. 90. Collect. Scal. Anthol. Lat. Burm. To. I. lib. II. ep. 122. p. 292 ſqq. Wernsd. Poet. Lat. Min. T. III. p. 147 ſqq. quod in hunc Meſſalae triumphum a Virgilio ſcriptum eſſe, Scaliger et Barthius Adverſ. XV, 22. putant. Ut concedebam propter v. 40., alicui ex gente Meſſalarum ſcriptum eſſe: ita dubitabam, an huic noſtro. Nam poëta recentior eius auctor eſſe mihi videbatur; quippe qui v. 48. *Saepe audendo mare* ultimam in *audendo* corripiat, quod antiqui non faciunt. v. inf. ad III, 6, 3. Nunc hoc levius eſſe argumentum, quam ut ei multum tribui poſſit, video, et verſum illum emendatiorem exhibuit Burmann. Sec. *Saepe mare audendo vincere, ſaepe hiemem.* Vide nunc disputata in notis ad Catalecta Virgilii To. IV. ed. Lipſ. p. 189. et p. 193. 4.

2. *ipſe*] Paſſerat. liber *tuque*. H. Elegantiam vulgatae lectionis *ipſe* ſatis tuetur uſus loquendi ſcriptorum vel pedeſtrium. Liv. 23, 24. *Nova clades nunciata — L. Poſtumium, conſulem deſignatum, in Gallia ipſum atque exercitum deletos.* cf. Tacit. Hiſt. II, 92. Eandem verborum ſtructuram Graeci frequentarunt. Soph. Oed. Col. 1124.

Καὶ σοὶ θεοὶ πόροιεν, ὡς ἐγὼ θέλω,
αὐτῷ τε καὶ γῇ τῇδε.

Praeivit Homerus Il. XIII, 330. *ipſe* convenit duci, ceteris dignitate praeſtanti. Voſſius tamen lectionem unius codicis *tuque* pro *ipſe*, veluti orationem illa redderet vividiorem, recepit, comparans Ovid. Her. VI, 142.

Intraſſes portus, tuque comesque, meos.

Brevitatis, quam in Notis monſtravi, exempla ſunt apud Cicer. Ep. ad fam. XII, 25. §. 10. *quam quidem* (navem) *nos damus operam ut rectam teneamus; utinam proſpero curſu!* Similiter *modo ut* uſurpatur apud eundem Ep. XVI, 12, 8. *Videtur, ſi inſaniet, poſſe opprimi; modo ut urbe ſalva!* Similiter etiam verbum *opto* ad adiiciendam ſententiam uſurpatur apud Virg. Aen. III, 497.

Effigiem Xanthi Troiamque videtis,
Quam veſtrae fecere manus; melioribus, opto,
Auſpiciis.

Voſſ. 3. *ſic* pro *ipſe*. — De ſtructura *Ibitis — Meſſala* vid. Obſſ. ad II, 5, 62. — Goth. *abitis* (a. V.) Hamb. *Egeas*, ut 3. *Pheatia* et 80. *Leteas*. cf. Obſſ. ad I, 1, 35. W.

3. *ignotis — terris*] Argutatur Broukh., cum *tectis* mavult; in hoſpitium enim alicuius viri Corcyraei eum devertiſſe

vertisse videri. Illud maxime urebat Tibullum, quod ignota terra mori, adeoque contumulari timebat. Hoc enim grave et infaustum. v. Ovid. III. Trist. 3, 29 seqq. ubi inter alia v. 37. 38.

Tam procul ignotis igitur moriemur in oris,
Et fient ipso tristia fata loco?

Et III. Am. 9, 47. hunc ipsum locum expressit:

Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia tellus
Ignotum vili supposuisset humo.

Voss. 1. *tellus.*

4. *Mors, precor, atra, manus*] Reg. Edit. Rom. cum aliis, Guelf. 1. 4. et in marg. 3. *mors violenta*, quod recte, ut et alteram lectionem, *mors modo nigra,* quae in Guelf. 2. sed superscripta meliore lectione, in Corvin. etiam, occurrit, reiecit post ceteros Broukh. H. Heynii lectionem firmant apogr. tria cum Zwic. 1. 2. — apogr. unum *precor, nigra,* alia *modo nigra* (Goth. Hamb.) cum Guarn., alia *violenta,* unum *violanda.* Ceterum de *manibus,* quas Mors iniicit, contulit Statius Ovid. Am. III, 9, 19. et docte egit Huschkius. Sicut Morti, ita Parcis *manus iniicere* tribuitur apud Virgilium Aen. X, 418.

Ut senior leto canentia lumina solvit,
Iniecere manum Parcae, telisque sacrarunt
Euandri.

ubi verba iuris cum Servio non agnosco. — Ad *moest. sinus*, h. e. quales sunt moerentium, conf. Horat. Od. III, 14, 8. — *supplice vitta.* Soph. Electr. 451. λιπαρῆ τρίχα. W.

7. *Assyrios cineri quae dedat odores*] *dedere* h. l. durius dici visum est Broukh., ideoque maluit legere *fundat,* quod sollenne est ea in re. Verum si hoc a Tibulli manu fuerat, quomodo tam obvium verbum in illud depravari potuit? Modestius foret *reddat* legere, inprimis cum id cum altero in libris saepe permutetur. v. Burm. ad Ovid. XIII. Met. 662. 664. Accommodatius etiam fortasse: *didat;* nam diduntur, disperguntur seu diffunduntur per cinerem unguenta. Vocabulum Lucretio inprimis frequentatum. *Dedere* Vulpius explicat dedicare, ego simpliciter pro *dare* positum puto, quod alias in hoc more solitum. Albinov. II, 143.

Semper serta tibi dabimus, tibi semper odores. H.

Exer...

Digitized by Google

Exempla, quae Forcellinius congeſſit, non ſinunt dubitare, *dedat* pro *det* genuinum eſſe; neque aliena videtur ea verbi *dedat* notio, quam Muretus ad Catull. 61, 59. (Opp. M. T. 2. p. 796.) ponit: *dedimus* ea, quae volumus accipienti propria ac perpetua fieri. *Dare* autem in uſu de iis, quae mortuis tribuuntur. Ovid. Met. XI, 669. *da lacrimas.* Voſſius, improbata lectione codicum, quam firmant apogr. omnia cum Zwic. 1. 2., et coniecturis priorum interpretum, ſuam *condat* invexit, quam interpretatur: condat in honorem cineris, in urna conditi, odores. Scio *condere* abſolute poni, quando de ſepultura agitur, pro condere tumulo. Lucan. IX, 151. Cic. Tuſc. I, 45. At inde non ſequitur, *condere* ſignificare etiam condere urna ferali. Si quis iungere velit *condat cineri* pro immittat cineri, eum, tum etiam abscondendi notionem, quae ab ſententia huius loci abhorret, verbo illi ſubeſſe, admonitum velim. Mart. de ſpect. XV, 3.

Ille et praecipiti venabula condidit urſo.

quo exemplo ſatis defenditur Lucanus I, 607.

ignes
Colligit, et terrae maeſto cum murmure condit.

quem locum, auctoritate codicum munitum, mala manu attrectavit Cortius. cf. Drakenb. ad Liv. V, 51. f. — Accedit quod Huſchkius contra Vulpium et Voſſium monuit, ſepulcris et cippis unguenta adſperſa, non in urnam recondita eſſe. vid. ad III, 2, 23. W.

8. *effuſis — comis*] pro *fuſis*, quod uſitatius. Sed et Lucanus ſic I, 188. H. Quamquam *ſepulcrum* de buſto dici et Erneſt. ad Tacit. Ann. II, 73. docuit, hoc tamen loco propriam vocis *ſepulcrum* notionem retinendam eſſe demonſtrant et *oſſa lecta, odoresque dati*, de quibus antea memoratum, et locus infra III, 2, 23 — 25. Nec tamen intercedo, ſi quis de columbario, in quo urna feralis reponebatur, cogitare malit. Ceterum verſus 5 — 8 reddidit Ovidius Am. III, 9, 49 — 52. — Voſſ. 3. *calores*, apographum *honores.* Corv. *Aut fleat* male; Voſſiani *fluat — ſepulchra.* W.

9. *quae me quam mitteret urbe, Dicitur ante omnes conſuluiſſe deos*] h. antequam me dimitteret, antequam ego ab ea diſcederem. *Quam* eſt ex emendatione Douſae in Praecid. c. 2. receptum a Broukh. Omnes ſcripti et impreſſi habent *quum* ſollenni errore e compendio *qm* orto.

In

In Guarneriano etiam erat: *Delia non usquam, et quae me cum:* voluit nempe: *Delia non usquam eſt quae me quam;* non male, ne *quam,* bis ſe excipiens, offendat aurem. *eſt* habet Corvin. quoque. H. Copulam reſtituit Heynius, quem, cum illa ad priora quoque *non hic mihi mater, non ſoror,* pertineat, ut I, 10, 4, ſequi haud cunctatus ſum; quamquam illam et maior codicum pars omittit, et deeſſe enuntiationibus inprimis, quae adverbium loci vel temporis habent, memini. Virg. Aen. IV, 373. *Nusquam tuta fides.* Aen. I, 703. *Quinquaginta intus famulae.* Add. Ge. III, 356. Tib. I, 1, 75. Exſtat autem copula in Vindob. et Hamb. Non apparet in Zwic. 1. 2.; neque apud Voſſium et Huſchkium. — Iidem viri *quam* retinent, confirmatum nunc auctoritate Vindob. Mon. Bern. et Voſſ. 2. ſimilique poſitura verborum IV, 7, 8. *Ne legat id nemo, quam meus, ante.* Lectioni *quum* leve praeſidium peteretur ex Livio 27, 28. *Paulo ante hic nuntius conſulis Salapiam venerat, quum literae ab Hannibale adlatae ſunt,* niſi ibi libri multi praeberent *quam,* quod praeferendum. Zwic. 1. 2. *quae cum* ſine *me.* W.

10. *omnes conſuluiſſe deos*] Quid conſulere deos ſit, bene novi. At Romae quot oracula aut dii fatidici fuerint, qui adiri et conſuli de euentu itineris Tibulli potuerint, ignoro. Privatas huiusmodi ſuperſtitiones plures fuiſſe neceſſe eſt, fortaſſe Iſidis, Serapidis, Fortunae. Ad urbem fuere ſortes Antiatinae, Praeneſtinae, et fortaſſe plura oracula. Certe Tiberius apud Sueton. c. 63. dicitur *oracula urbi vicina disiicere* conatus eſſe. Ut *conſulere deos* ſimpliciter pro, adire deos, dictum eſſe ſtatuamus, vix admitti poteſt.

11. *Illa ſacras pueri ſortes ter ſuſtulit, illi Retulit e triviis omina certa puer*] Dicit eam ſortibus expertam eſſe de reditu ſuo. *E triviis,* quod et inf. El. 5, 56. ita poſitum, contra omnium librorum conſenſum in *e trinis* mutavit Broukhouſ. ex emendatione doctorum virorum, nempe quia *ter ſuſtulit.* Sed ab Tibullo tam exactam diligentiam exigere non licet. Erant haud dubie Romae paſſim in viis eiusmodi ſortilegi, qui praetereuntes, ut ſortibus uterentur, invitarent; certe in Circo frequentes fuere, ut vel ex Horatio notum. Hos intelligo, non cum Scaligero (qui hanc interpretationem Statio debet. W.) puerum e trivio, τὸν [illegible], nec cum Broukhuſio Camillum aliquem de templo Fortunae. *Ter* vero *ſuſtulit* ſc. ex urna h. duxit, quia tertium [illegible]

Digitized by Google

omen priora confirmat. Vulpius alterum verſum ad Praeneſtinas, alterum ad vulgares ſortes trahit, quod factum nollem.

Fateor tamen, nunc parum me abeſſe, quin virorum doctorum emendationem non modo pro venuſtiore, ſed et pro unice vera habeam. Ita enim fert perpetuus poëtarum mos: *ter e trinis*. Et *e triviis* impeditum quid habet; *puer e triviis* alium offert ſenſum; et erit pro *ſuſtulit in trivio*. Quod *pueri* et *puer* ſe excipiunt, non modo uſu defendes, ſed erunt, qui inter elegantias referant. At Burmann. ad Propert. IV, 5, 34. ſe offendi profeſſus legit: *Illa ſacras pure ſortes ter ſuſtulit*. Tam diverſa virorum doctorum ſunt iudicia. H. In Scholiis Mureti in Tibullum impreſſum *et trinis*, unde alii et Broukhuſius *e trinis* recte coniecerunt, quod et Voſſius amplexus eſt. Sed huic coniecturae primum iteratio pronominis *illa — illi*, de qua ad III, 6, 13. egimus, obſtat, quippe qua vaticinandi rationem, quae verbis *illi — puer* deſcribitur, a priori diverſam eſſe, doceatur; deinde loquendi ratio *omina e ſortibus referre* uſurpata de ſortibus interpretandis. Quae difficultas non tollitur coniunctione verborum *puer e triviis*, quam Huſchkius exemplo *de circo aſtrologi* ex Cic. de Div. 1, 58. illuſtrari cenſet. Verba ſi ſpectantur, hunc vides ſenſum, puerum ad omina capienda miſſum e triviis retuliſſe certa; quod in tot et tantis ſuperſtitionibus Romanorum ſtatuere non eſt abſurdum. Tum et proprie uſurpatum eſt *retulit*, et, duabus futura explorandi viis expoſitis, apte ſubiicitur: *Cuncta* dabant reditus. Itaque vulgatam *triviis* non temere movendam eſſe puto, neque audiendum Voſſium, cui coniectura illa vel propter repetitionem *ter — trinis* placet. Nam loca, ubi talis repetitio, diſſimilia ſunt poſitura verborum. Virg. Aen. II, 792.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
Ter fruſtra comprenſa manus effugit imago.

Cf. Ovid. Met. XI, 419. Virg. Aen. IV, 690. Voſſius dedit *rettulit*, quod eſt in Hamb. (a. m.) et I, 7, 62. *rettuleritque*, et IV, 1, 54. *reppulit*. Ego magna rei literariae nomina ſequor, quae etiam ſine illa geminatione praepoſitionem *re* produci poſſe cenſent. Vid. Forcell. ſub voce *re*. In apogr. vitia *ille — omnia certe*. Zwic. 1. cum Guarn. *omnia*, et 2. ſed correctum in *omina*. Goth. *ille*. W.

11. *illi R.*] *ille*, ſc. puer, Corvin. cum libris Stat. uno Paſſerat. et uno Falkenb.

13. *redi-*

Digitized by Google

13. *reditus*] un. Laud. *reditum*; et ſic Ald. ſec. cum ſua ſecta. Sed poëtam decebat alterum. *nusquam* plerique libb. etiam Corvin. et edd. Pocchi var. lect. cum aliis: *tamen haud d. fruſtra eſt.* H. Voſſius revocavit *reditus. Tamen haud deterrita fruſtra eſt, Quum;* quibus verbis ſi ſenſum ineſſe velis, ſupplebis ad *deterrita*, *ne me mitteret.* Nam a qua re *deterrita* ſit Delia, nec Voſſius docet. Illo vero ſupplemento duro oppoſitio *Cuncta — tamen* prorſus perit. Particulae *numquam* ſua conſtat notio, ut ſit h. l.: quamvis omen certiſſimum fauſti reditus nuntiatum eſſet. Handius ad Diatr. Gron. T. I. p. 275. propter *deterrita* Gronovii interpretationem veram putat, ſed praeter loca, quae ad uſum verbi *deterrere* illuſtrandum attuli, adeat etiam Huſchkium, qui et interpretationem Heynii exemplis defendit et vulgatam veram habet. — Zwic. 1. *nusquam.* Hamb. *quicquam* a m. ſecunda. — Goth. *deterrima nusquam* (a. m.). W.

14. *Quin fleret*] Ita recte legitur inde ab Aldina pr. In antiquioribus et in codd. male *Quum, Cum, Quom.* Etiam Corvin. *Cum.* Mox Reg. *deſpiceret.* At *reſpicere* eſt ἐντροπαλίζεσθαι Homericum. H. Hanc vocem Homericam (Il. VI, 496.) nihil ad hunc locum facere, cum Tibullus nondum digreſſus ſit, notavit bene Goerenzius, praeferens *reſpueret*, quod in Zwic. 1. At *reſpicere* aliquid eſt de eo cogitare, animum ad id advertere, h. l. adiecta notione anxietatis. De vocabulo *viae* vid. Not. ad I, 1, 26. — Apogr. nonnulla *deſpiceret.* Pro *quin*, quod in ſex apogr., dant Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. *cum.* W.

15. *dediſſet* pro var. lect. Guelf. 3. ſcil. Delia. H. Utraque lectio bonum praebet ſenſum. *Mandare* enim et *mandata dare* ſunt formae dicendi elegantes et legitimae fere de abeuntibus aut morientibus (Ovid. Triſt. III, 3, 43.), cum dicunt, quid poſt diſceſſum aut mortem fieri velint; vel de remanentibus, quum diſcedentibus, quid fieri velint, praecipiunt. Hoc ſenſu Sappho Phaoni ſcribit apud Ovid. Heroid. XV, 105.

Non mandata dedi; neque enim mandata dediſſem
Ulla, niſi ut nolles immemor eſſe mei.

Ita *dediſſet* etiam apud Tibullum accipiendum eſſet; ſed vulgata vel propter auctoritatem codicum mutari non debet. Vindob. *ſolabor.* W.

17. *Aut ego ſum cauſſatus, aves, aut omina dira, Saturni aut ſacram me tenuiſſe diem*] Iungenda ſunt: ſum cauſ-

caussatus, aut aves me tenuisse, aut omina, aut sabbata. In omnibus libris et editt. ante Scalig. est: *Aut ego sum caussatus, aves dant omina dira:* hic primus *dant* in *aut* mutavit ex ingenio, ut videtur; neque sane illud, sequente infinito modo, locum habet. Sed idem non recte de coniectura reposuerat: *omina dira Saturni sacra me t. die.* Scilicet in edd. et in magna librorum parte *aut* non legitur. Exsulat etiam e nostro Reg. Guelf. 1. 2. 3. et Ed. Rom. et Corvin., in quo est *dant.* Legi tamen in vett. libris *aut* testatus est Statius: adde duo alios cum edit., quam principem appellat Broukh. Primum *aut* receptum video a Mureto, inde in Plantin. Tum in vett. libb. Statii erat *timuisse.* (Vide de hac permutatione solemni Burm. ad Lucan. Pharf. VIII, 463. W.) Ceterum *caussari* ita, ut sit, caussam praetexere, culpam in aliquem conferre, dixit Propert. IV, 4, 23.

Saepe illa immeritae caussata est omina Lunae.

Iungunt vulgo idem verbum cum casu et cum infinitivo: ut saepe, v. Bentl. ad Horat. I. Od. 1. *caussatus aut aves aut tenuisse.* (Bentleius longe alia docuit, subiectum modo *substantivum* modo *infinitivum* esse posse, ut loca, Horat. Od. IV, 1, 29 — 31. Iuven. XI, 199. testantur; sed h. l. de rebus, quae a verbo pendent, sermo est. Commodum est exemplum apud Virg. Aen. IV, 469.

Eumenidum veluti videt agmina Pentheus,
Et solem geminum, et duplicis se ostendere Thebas.

Add. Horat. Od. II, 16, 37 — 40. Non melius Bentleii observatione in Notis ad I, 8, 57. usus est Heynius. Distinctionem meam et numeri ratio adiuvat. cf. Virg. Ge. I, 156. W.) Melius distingues, quod fecimus, ut *aves, omina,* referantur ad *tenuisse.* Sic σκήπτεσθαι quoque. In Guelf. 2. apposita est lectio *aves dare numina diras* ex interpolatione. *Saturni diem* ominosum habuisse Romanos, quod Iudaeis religioni videbant esse, die sabbati iter facere, aut solita negotia peragere, in nota monuimus. Scaliger hinc ab Severo in Aetna 242. *Saturnum tenacem* dici volebat, sed reliqua ibi docent, eum ad horoscopum referendum esse. H. Lectio *aut omina* firmatur etiam auctoritate Vind. Bern. Hamb. Apogr. alia *dant* et *omnia* cum Guarn. Goth. et Zwic. 1. *dant.* 2. *dant omnia,* sed correct. *omina* al. ma. — Versu 18. cum decem apographa omitterent *aut* (Hamb. Goth.) cum Zwic. 2., displiceretque compositio *Saturni aut,* ut auribus molesta, Vossius dedit *Saturnive.* At primum *aut* apud

Digitized by Google

apud optimos poetas poftponitur, Virg. Aen. IV, 187. 317. 619. Aen. I, 369. Ge. I, 274. Propert. III, 21, 27. Ovid. Heroid. XIX, 12. Horat. Od. II, 12, 24. Adde Tibull. II, 5, 112. Similiter *vel* poftpofitum videas apud Virg. Ge. II, 321. *Prima vel.* III, 204. Tibull. II, 4, 9.; et *five* Tibull. IV, 1, 80. *fabula five;* et *fed* II, 4, 3. IV, 1, 34. Horat. Epift. II, 1, 89. II, 2, 46. Deinde quomodo concurfus vocalium *i a, i au* iniucundus effe potuerit, non demonftratur; et exempla contrarium probant. Virg. Aen. IV, 302. *ubi auditor.* Ecl. VI, 59. *viridi aut.* Horat. Sat. I, 6, 9. *Tulli atque.* Virgilius denique Aen. IV, 619. *regno aut* fimiliter et poftpofuit *aut* et fyllabas coalescere facit. Itaque *aut*, quod in Zwic. 1., retinendum contra lectionem fufpectam *ve.* Tum autem *omina* fignificatione peculiari ufurpatum explicabis ex Cicerone de Div. lib. I, 45. §. 102. *Neque folum deorum voces Pythagorei obfervarunt, fed etiam hominum, quae vocant* omina. Quo fenfu Graeci dixerunt φήμη. vid. Weffel. ad Diod. XVI, c. 92. p. 152. et Wyttenb. ad Iulian. p. 153. Veram igitur vulgatam puto lectionem. Si qui fortaffe auctoritate codicum, qui maximam partem *aut* omittunt, movebuntur, iis aliam oftendam rationem hac diftinctione:

Aut ego fum caufatus aves, aut, omina dira,
Saturni facram me tenuiffe diem.

ita ut *omina dira* fint appofitio verborum *facram diem*, quae apud pedeftres etiam fcriptores praecedit. Tibull. II, 3, 43.

urbique tumultus
Portatur validis mille columna iugis.

Add. II, 5, 71. Compara inprimis Virgil. Aen. III, 537.

Quatuor hic, primum omen, *equos in gramine vidi*
Tondentes campum.

Omen eft quodvis augurium trifte five laetum, et *omina dira* pro omen dirum dici poteft, ut ftatim *figna* pro fignum. cf. II, 1, 23. — Voffius *timuiffe* contra auctoritatem librorum coll. II, 6, 50. praetulit. Inde Hufchkii obfervatio: libri Statiani *timuiffe;* quod qui praeferunt, vereor ne Tibullum faciant Iudaeum. Iudaei enim ex religionis fuae ritu et fermone proprie dicuntur, etiam a Romanis fcriptoribus, *metuere, timere fabbata,* pro *religiofe obfervare, colere.* Iuven. XIV, 96. Perf. V, 184. Verum qui Iudaeorum fuperftitione contacti iter facere die fabbati dubitabant Romani, ut Tibullus, eos Saturni dies rectius dicitur *tenere*, vel, quod Ovi-

Digitized by Google

Ovidius Rem. Am. 219. scribit, *morari.* De *sermone* erunt qui dubitent. Addere iuvat, verbum *tenere* eo, quo dixit Albius, significatu legitimum esse apud Latinos Liv. 32, 9. *Consulem — properantem in provinciam prodigia nunciata atque eorum procuratio Romae tenuerunt*, ubi Gronovius et Drakenb. exempla congesserunt. Handius ad Gronov. Diatr. T. I. p. 275. notavit: Versu 18. Alexander Syncliticus, Cretensis, cuius notae calamo scriptae apud me sunt, e codd. puto, emendat *aut sacrum me timuisse diem.* cf. Achill. Stat. ad l. l. — 19. Vossius *quotiens* ex apogr. pluribus (Hamb.) recepit; unum praebet *totiens.* 20. Vossius *in* superfluum esse notat, ex *m* praecedente ortum. Quae observatio falsa. Nam *offensus pes* absolute dicitur, non adiecta re, in quam quis offendit, ut Ovid. Met. X, 452. *Ter pedis offensi signo est revocata.* — *in porta* locum significat, ubi id factum est. cf. Ovid. ex Pont. IV, 14, 22. W.

21. *neu quis* Guelf. 2. *neuquis* Reg. H. Multa apogr. (Hamb.) cum Guarn. *neu quis*, unde Vossius, offensus etiam sono syllabarum *quis dis, nemo* coagmentatum recepit. Eadem de causa I, 4, 6. mutavit *Sicca Canis* in *saeva Canis* et loca I, 6, 39. I, 2, 17. — Tantum vero ille aurium iudicio tribuit, ut in posterum etiam corrupturus sit Virg. Ge. IV, 107. *Non illis quisquam cunctantibus*, et IV, 226. *viva volare*, Ecl. VI, 73. *Ne quis sit lucus*, Pers. II, 29. *mercede deorum*, vel adeo e Latinitate sublaturus sit formas *dederat, bibisti*, alias. Vitiis autem librariorum, quorum causas non perspicis, cave utaris ad sollicitandas bonas integrasque lectiones. Contra Vossium etiam Huschkius disputat. Voss. 5. *peribente.* Ald. 1. *discedat.* W.

22. *aut sciat egressum se, prohibente deo*] Unus Palat. *aut faciat egressum.* In Anglicanis deerat: *aut.* An fuit: *Sentiet egressum se prohibente deo* h. magno suo malo iter, invito deo, faciet? *Aut sciet* malit Döring. leniore ope. H. Si mecum suppleveris, *aut, ubi egressus fuerit, sciat*, hoc interpretans, sciet, ut equidem puto, suo malo edoctus — vid. quae de coniunctivi notione apud Tibullum disputata sunt in Obss. ad I, 9, 63. — nihil vitii subesse statues. Add. Pers. III, 73. *disce, neque invideas* h. e. disce, neque, ubi didiceris, invidebis. — *Scire* pro cognoscere Virg. Aen. I, 692. *Ne qua scire dolos — possit.* Graeci usurpant ἴσϑι, *cognosce*, Soph. Elect. 40. Unde hoc loco idem notat, quod *sentire* I, 2, 41. W.

Digitized by Google

23. *Isis mihi*] Ita Scaliger refinxit ex vetere scriptura apud Statium et al. Sic Corvin. quoque. Antea ubique editum *tibi*, Guelf. 1. 3. 4., sic Lips.; et Rom. *sis tibi*. Quod non video, cur displicere debuerit. Nam et ipsa Delia, se sua religione nil profecisse, videbat. (Zwic. 1. 2. *tibi*, Goth. *usis tibi*, Voss. 1. *hysis tibi*. Maxima pars apogr. *mihi* (Hamb.). W.) Ceterum interpretes, Turnebum sequuti, propterea Deliam in Isidis casto fuisse autumant, ut deae, in cuius fide ac tutela navigantes essent, ut ex noto Luciani dialogo probant, amatorem suum, mari iter facturum, commendaret. Sed nusquam reperimus, Isidem ista aetate Romae eo nomine cultam fuisse; tantum in curandis morbis potens habebatur. Nihil etiam h. l. de periculo maritimo, in quo dea opem suam desiderari passa sit, sed de morbo agitur, quo conflictatur poëta; et v. 27. eo nomine laudat deam, quod *mederi* possit, non quod navigantes servare. Neque aliter accipiebat Ovidius, qui in epicedio Tibulli v. 33. hunc locum expressit:

Quid vos sacra iuvant? quid nunc Aegyptia prosunt
Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?

nimirum cum vester amator nihilominus ex morbo perierit. Haud dubie Tibullus ea tempora respicit, cum Romae esset, et Deliam frequenter pro sua utriusque salute Isidi sacra facere videret; itaque addit *toties*. Pro *aera* quidam *sistra*, quod eius interpretamentum, quanquam et Ovidius hoc expressit l. l. H. Mur. dedit *sistra;* Ald. 1. vitiose *aere*. — *aera repulsa* sunt sistra concussa. Manu enim *quati* solebant illa, non percuti. Est vero insolens compositio *pulsa aera*, nec tamen non congruens significatui verbi *pellere;* cui adiuncta praepositio *re* iteratas et crebras iactationes sistri indicat. Apparet igitur, locum I, 8, 22. *aera repulsa* cum hoc comparari non posse; simulque, feminas quoque sistra iactasse, quod non satis certum fuit *Bossio*, qui de sistro in Thesaur. Ant. R. ed. Sallengr. T. 2. p. 1382. disseruit. W.

25. *Quidve, pie dum sacra colis, pureque lavari Te (memini) et puro secubuisse toro?*] *Memini,* ut iam Statius voluit, cum Vulpio ἐν παρενθέσει posui; nam repetendum ἀπὸ κοινοῦ *prodest*. (Simili repetitione opus est post *quidve* apud Horat. Ep. II, 2, 177. *Quid vici prosunt aut horrea? quidve Calabris Saltibus adiecti Lucani?* Similiter apud Albinovanum Cons. ad Liv. 43. ad *quidque* ex verbo *prosunt* 41. assumendum est *prodest*. W.) Ea omissa, iungendum

dum esset: *Quidve memini?* quod minus commode fieret. In vulgg. edd. distinguebatur vitiose: *Quidve pie dum sacra colis? pureque lavari Te memini et p.* Ceterum, quoquo te vertas, *memini* semper importunum, certe otiosum est. Coniiciebam aliquando: *pureque lavari Te membra, et puro secubuisse toro.* Certe *purum torum* dixit, quem Ovidius *vacuum* dicere fere solet, ut Am. III, 9, 34. cf. III. Am. 10, 2. Deinde pro *colis* Reg. *facis*, pro *secubuisse succubuisse* haud insolito errore. Negligentius omnino elaboratum distichon, etiam interiectis illis: *pie dum sacra colis.* Poterat tamen exarari: *Quidve pie tibi sacra coli? pureque lavari Te* etc. Nulla varietas notata est praeter Exc. Lipf. *deum dum f.;* ferrem, si esset: *deae dum.* scil. Isidis. H. Locum varie tentarunt viri docti: Slothouwer in Act. Societ. Trai. T. 3. p. 146. pro *memini*, ut importune posito, *mane* refingens; mane enim homines religiosos lavari solitos, cf. Horat. Sat. II, 3, 281—91.; Doeringius particulam *et* ante *memini* transponendo, sed pronomine *te* retento; quo deleto rationem Doeringianam amplexus est Huschkius; nam, se iudice, mendum aliquod in his versibus certe latere. Iacobsius denique, ut Heynius in margine notavit, *Saepe viri* pro *Te memini* coniecit. Quibus et meam qualemcunque sententiam addere iuvat. *Castus Isidis* duobus, *lavatione* et *secubitu*, describitur, quae voculis *que—et* iuste copulantur, vid. Not. ad El. I, 1, 35. *Utriusque* igitur, casti deae recordans, *meminisset* necesse erat, et quidem, cum amata secubante abstinendum fuisset, *tristi mente;* quam notionem natura rei, cuius meminit amans, suppeditat. Nostrates illam fere eiusmodi interpositis addere videbis. Atque sententia interposita, ad duo membra, per coniunctiones *que—et* vel *et—et* vel *nec—nec* coniuncta, pertinens, aut priori aut posteriori interposita vel addita est; et sensus totius docet, ad utrumque membrum interposita pertinere. Manifestum exemplum Horatii Od. II, 17, 6—8.

quid moror altera,
Nec carus aeque nec, superstes,
Integer?

h. e. si superstes ero, nec carus nec integer. Vides *superstes* posteriori interpositum, ut *precor* Od. I, 31, 17.

Frui paratis et valido mihi,
Latoë, dones et, precor, *integra*
Cum mente.

Infra I, 6, 71. 72.

Et, si quid peccasse puter, ducarque capillis
Immerito, *pronas proripiarque vias*,

ubi *immerito* priori adiectum ad utramque pertinet poenam. Adde e Graecis Callim. in Dian. 16. 17. In quibus tamen exemplis alia verborum vel membrorum positura pedester certe scriptor cohaerentiam singulorum declarabit; at in hac sententia nulla membrorum positura aut distinctio excogitari potest, qua interpositum *memini* ad utrumque trahendum esse ostendatur. Mendosum igitur esse locum Tibulli nego, codicum quoque auctoritate firmatum. Et Goerenz. interpretatur: cum dolore recordor, conferens Ovid. Trist. I, 5, 3., ubi *memini* in parenthesi positum notat: gratus memini, et scripturam vulgarem non sollicitandam esse iudicat. Vossianus dat *pure levari*, alius *puro levari;* Voss. tertius omittit versum 25. Zwic. 1. *pure quoque;* Goth. (a. m.) *pitreque.* Hamb. *succubuisse.* De infinitivis *lavari* et *secubuisse* vid. Obss. ad I, 8, 11. W.

27. *Nunc dea, nunc succurre mihi: nam posse m.*] Ed. Bas. *Nunc — mihi iam. posse m.* pro *mederi* Reg. *videri.* H. Hamb. *precor* pro *mihi. Docet — posse* pro te posse, ut Virg. Aen. IV, 305. *Sperasti — posse.* Accusativum pronominis omitti posse multis exemplis probavit Huschkius. Ad exempla compositionis *mult. tab.* adde Iuv. IV, 47. *multus delator.* Pers. III, 73. *multa fidelia.* W.

29. *Ut mea votivas persolvens Delia voces A.*] *persolvat* Corvin. et sic multi libb.; *Et mea — persolvet* Guelf. 2. a pr. m. Hamb. *Ut — persolvet.* — *Et* pro *ut* liber Sfortiae cum apogr. nonnull. Tum *votivas voces:* haec constans est librorum lectio; et videntur *voces votivae* dictae, ut *preces votivae,* pro voto ipso, quod bene persolvi dicitur; nam *voces* de hymnis cum Statio accipere nolim. Scaliger tamen e coniectura, primo adspectu probabili, reposuit *noctes.* Haec duo vocabula saepe permutantur. v. Heins. ad Ovid. VI. Fast. 140. II. Art. 308. ubi vulgatam praefero, Burm. ad Epist. III, 116. et Broukh. ad Propert. III, 5, 20. Ita in Propert. IV, 8, 60. libenter legerim:

Omnis et insana semita voce sonat.

Enimvero *noctes* inter vota esse docendum erat; tum vero istas noctes non sedendo ante fores exegisset. Vulpius, neutra lectione contentus, ex ingenio *poenas* reposuerat, quod factum nollem. Pro *ut* Reg. cum aliis *et,* frequenti errore,

errore, qui etiam in Propert. I, 2, 10. commiſſus videtur. Certe eo loco melius leges:

Ut veniant hederae ſponte ſua melius.

Cum v. 30. convenit Ovid. Am. II, 13, 17. ad Iſidem de Corinna:

Saepe tibi ſedit certis operata diebus,
Qua cingit lauros Gallica turba tuas. H.

Statio *votivas voces* interpretanti: vota ſuſcepta, id eſt, hymnos, quos Tibullus v. 31. vocat *laudes,* verbum autem *debere* ad votum pertinere, aſſenſus eſt H. Voſſius. Idque Latinitas deſiderat. Nam perſolvimus rem, quam vovimus, non verba, quibus votum nuncupavimus. *Votivum* autem id appellatur, quod ex voto diis debemus. Praeter *tura votiva, iuvenca votiva* compara Ovid. Art. I, 205. *votivaque carmina reddam,* pro quo Statius Silv. III, 2, 131. *votiva plectra* dixit. Alienum autem conferre *preces votivae* h. e. preces, quibus aliquid cum voto poſcimus, vel *verba votiva.* — Oudendorpius tamen ad Apul. Metam. XI. p. 768. Heynium ſequitur notans: „*voces votivae* ſunt vota, ut *voces precantes* apud poëtas ſunt *preces.*" — Coniecturam Scaligeri *noctes* dant libri Voſſ. tres 1. 2. 4. — Goth. *votiva* et *foras.* Voſſ. 3. *voce.* W.

32. *dicere — debeat*] minus elaborate dictum videri poteſt pro *dicat.* Sed adiuncta eſt notio, quod ex voto illud fit; *ex voto* autem quae fiunt, ſunt diis *debita.* Vindob. *infelix — deſinat*, ſed margo *inſignis — debeat.* Bern. *deſinat.*

33. *At mihi*] Vaticanus Stat. *Ac* et in marg. *Fac,* inanis argutiola. Pro *patrios* Ed. Romana *primos.* Voſſ. unus *ac,* alter *aut.*

34. *menſtrua tura*] Duo ap. Broukh. cum Corvin., id quod iam Muretus in aliis eſſe dixit, habent *maſcula,* minus bene hoc loco, quo ad ſignificationem religionis epitheton valet, quod ſingulis menſibus Laribus ſacra facit poëta, more religioſorum hominum, qui ſingulis menſibus, et quidem ſub novilunium, Laribus litabant, ut ex Horatio conſtat III. Carm. 23, 1. *Coelo ſupinas ſi tuleris manus* etc. H. — 36. Zwic. 1. *Tellus et in,* credo, ut metro conſuleretur. — Voſſ. 1. 2. 5. *ſit* pro *eſt;* unde H. Voſſio facultas data eſt proferendi coniecturam a Latinitate abhorrentem *it,* quaſi *tellus ire* vel *in longas vias ire* poſſet.

Quam

Digitized by Google

Quam ſtulte in codicibus modi verborum vitiati eſſent, apographa illum ſua ſatis docere poterant. Ceterum Virgilius Aen. I, 472. pariter verbis *prius quam* hexametrum terminavit, ubi niſi cod. Mediceus ſeiuncta illa daret, *priusquam* h. l. ſcripſiſſem. W.

37. *pinus contemſerat undas*] Guelf. 2. vel *conſcenderat,* Regius *contexerat,* ut et alii ap. Broukh. cum Guarn. Sed *tegere* non placet de una navi. Nam claſſes tegunt mare, non unum navigium. Vellem utique, ut alia lectio ad manum eſſet; nam vulgata pro Tibulli ſimplicitate mihi nimis gravis et magnifica videtur; quanquam non magis tenuia illa Ovidii Met. I, 134.

Fluctibus ignotis inſultavere carinae. H.

Lectionem *contemſerat* firmant apogr. Voſſ., niſi quod Goth. praebet *Entemperat,* in marg. *contemnerat,* Zwic. 1. 2. et codex Datianus Santenii — vid. Huſchk. — cui illa nihil nimis grave aut magnificum pro Tibulli ſimplicitate habere videtur; nec mihi. Nam *contemnere undas* eſt non timere undas, quod declaratur per verba *ventis praebere ſinum.* Ita vides lectionem *praebueratque* unice veram eſſe. Nam ubi ſententia aliqua ſubiecta altera illuſtratur, coniunctione *et, que* opus eſt. Mire H. Voſſius in lectione, ex Hamb. recepta, *praebueratve,* argutatur, quaſi *ve* notaret *atque adeo.* Ceterum dicendi rationem *pinus conſcendit undas* Latinam eſſe docet vel locus Statii Thebaid. III, 57. *pelago iam deſcendente carina.* W.

40. *preſſerat externa navita merce ratem*] oneraverat, adeoque advexerat. Hoc ſenſu accipio Virgilii Ge. I, 303. *preſſas carinas,* ubi, ut Burmanni dubitationi occurreretur, legi poſſet: *prenſae* h. quae ex procelloſi maris periculo ſalvae evaſere; ſed nil neceſſe. H. Verba motus e praepoſitione *re* compoſita crebro cum ablativo iunguntur. Virg. Ge. IV, 88. *ubi ductores acie revocaveris ambo;* quam ſtructuram Tacit. Agr. c. 18. *inſulam, cuius poſſeſſione revocatum Paullinum rebellione totius Britanniae ſupra memoravi* imitatus eſt. Ge. I, 442. *medioque refugerit orbe.* Ge. II, 520. *glande ſues laeti redeunt.* Aen. II, 115. *adytis haec triſtia dicta reportat.* Ovid. Heroid. XV, 53. *At vos erronem tellure remittite noſtrum.* Ad hanc conſtructionem Albius compoſuit *repetere compendia terris.* — v. 41. Vindob. *validi ſubeunt — tauri.* — 45. pro *ipſae* marg. Voſſ. 4. *dulcia.* W.

47. *Non*

Digitized by Google

47. *Non acies, non ira fuit, non bella*] Pro corruptis haec post Heinsium, qui, *Non acies ferrive*, legit, habet Broukh. et corrigit, quod probatum etiam Vulpio: *Non animi, non ira fuit.* quae duo verba sane iungi solent. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 166.; sed quomodo ex *animi* potuerit fieri *acies*, non video. Proclivior fuisset error, si librarius habuisset in suo: *Non rabies, non ira fuit;* quod etiam in mentem venisse video viro docto in Obss. Misc. Vol. II. p. 240. Alius eod. loco: *Non acris tunc ira fuit.* Sed hi viri dignam Horatio aliquo vel Virgilio curam et diligentiam in dilectu verborum et ordine a Tibullo exigunt, qui in hac parte non ita morosus fuit. In hac saltem elegia *acies* aut pro pugna, aut pro ferro, quod acuerunt homines, dictum accipi debet; hoc malim. Etiam Iortin (*Tracts, Vol. II.* p. 449.), loco frustra tentato, in hoc acquiescit. Paullo post *ensem* Reg. et Mur.; sed Ed. Rom. et Lips. *enses* cum aliis. H. Idem apograph. nonnulla (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Corv. et Ald. 1. 2. praebent. — H. Vossius *aciem* interpretatur instrumenta secandi et feriendi; cui interpretationi vel commemoratio *ensis* obstat. Huschkius sibi visus est locum contra coniecturas satis munivisse versu Empedoclis, qui hanc terram, ubi animis exsilium subeundum esset, ut sedem molestam et gravem ita describeret: *Ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν.* Vid. libellum Sturzii de Emped. p. 452. Sed praeterquam quod, propter verba *ἄλλων ἔθνεα κηρῶν* (*vitiorum*), *φθόνος* pro *φόνος*, ut Synesius habet, legendum ibi esse videtur, indoles sententiae Empedocleae ad Tibullum illustrandum nil prodest. Agitur enim hic de singulari et non iusto ordine rerum. Atqui nec pedestres scriptores in enumerationibus ordinem iustum sollicite servarunt. Vid. Lipsium ad Annal. Tacit. I. c. 10. p. 33., Wolfium ad Suet. Caes. c. 44. p. 61., Heyniumque ad Virg. Ecl. VI, 41. 42. Add. Virg. Aen. X, 36 sqq. — Apud Tacitum Histor. I, 50. *Pharsaliam, Philippos, et Perusiam ac Mutinam, nota publicarum cladium nomina, loquebantur* ordinem chronologicum de industria cum exquisitiore mutatum esse animadvertes. — *acies* est exercitus ad proelium paratus; *ira* autem rabies, furor, quo concitati milites pugnant; quae significatio verbi frequens apud Virgilium. W.

48. *immiti — arte*] nil habet, quod offendat. Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 191. coni. *aere.*

49. *nunc vulnera*] *nunc* Broukh. e libris Statii. Vulgo *et*, ut etiam nostri. H. *Nunc vuln.* quatuor apogr. cum Zwic.

Zwic. 1. 2.; idque Tibullianum esse ostendunt loca II, 3, 38. I, 10. 3. — Goth. Hamb. Corv. *et vul.* W.

50. *nunc leti mille repente viae*] Hanc vulgatam lectionem reduxit iam Vulpius. Broukhusius ex uno Vatic. dederat *multa reperta via;* quod pro var. lect. habet Guelf. 3. Simplicitate sua se probare haec lectio poterat, modo ne e correctione venisse videretur. *Repente* in libris scriptum *repēte:* hinc in aliis *reperte* legi coepit et contaminatius *referte*, in aliis *repertae:* quod cum metro quis repugnare videret, ita effinxit, ut in illo libro est. Apud Rutilium etiam I, 434. tale quid videtur evenisse:

Sic dubitanda solet gracili vanescere cornu
Defessisque oculis luna reperta latet.

Commodius enim legatur: *repente latet*, nempe cum prorsus evanuit. Defendi tamen potest vulgata. Etiam *via reperta* ap. eundem legitur lib. I, 364.

Ferro vivendi prima reperta via est.

Mille vero et *multa* permutantur inf. II, 3, 44. *Repente* existunt istae viae, seu modi mortis, quas Propertius et Ovidius IV. ex P. 7, 12. *caussas* dixere, (cf. Gronov. Obss. II, 9.) quia improvisae et inexpectatae, ut Vulpius illas explicat. Neque *nunc* morari debet, est enim pro *tunc* positum, ut rem tanquam praesentem exhibeat. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 321. (Haec Burmanni observatio, de qua alibi diligentius quaerendum, vereor, ut huic loco conveniat. Agitur enim his versibus de saeculo Tibulli; cui praeterita tempora opponuntur 35. *Quam bene Saturno vivebant rege* ita: *Tunc* beati erant homines, cum Saturnus imperium tenebat, *nunc, Iove imperante*, et reliqua, prorsus ut I, 10, 7 — 13. — Burmannus ipse *nunc* pro *tunc* male Virgilio Aen. IV, 408. obtrudit. W.) Infra I, 10, 4. ita eloquitur:

Tunc brevior dirae mortis aperta via est.

Utrumque belle imitatus Fracastorius in Epicedio Ant. Turriani, carmine plane Catulliano v. 126.

Et via non uni plurima aperta neci.

Pro *leti* Broukh. ex uno *leto* reposuerat. *Nunc maris et leti* alius liber apud eund. H. Idem Vindob. praebet. Hamb. *mille reperte viae.* Goth. *mille reperta via.* Voss. 4. *multa reperta via.* Voss. 2. *leto mille reperta viae.* Voss. 5. *leto mille repertae viae*, marg. *multa reperta via.* Zwic. 1. 2. dant

dant Heynii lectionem, ſed in cod. 2. a recentiori manu ſuperſcriptum *multa reperta via.* H. Voſſius Broukhuſii lectionem reduxit, ut *letum multas vias inveniſſe* dicatur. Quid autem ſignificent verba *letum multas vias reperit,* quisve ita dixerit, equidem ignoro. Nam *via,* ita metaphorice uſurpatum, adiunctum neceſſe eſt habeat rem, ad quam *ferat* vel *pateat.* vid. exempla a Broukh. collecta. Neque *leto* tribui poteſt idem quod *morti.* Ipſe reſcripſi *leti multa reperta via,* non quo *multa via* magis poeticum eſſet quam *mille viae,* nec quod *repente* grammatice ita poni negarem, ſed quia *repente* ſententiae generali non aptum mihi videbatur. Nunc magis me offendit lectio *reperta* quam *repente.* Homines enim, qui mortem ſibi arceſſunt vel properant, *viam mortis reperire* quis dicat? Num illam quaerunt? Num parare ſtudent? Reſtitue *leto mille repente viae.* Tibullus *repente* ſententiae adiecit, credo, recordans, quam inopinato in morbum ipſe incidiſſet. Scriptura *mille viae leto ſunt* exquiſitiorem praebent iuncturam, quam *viae leti.* Grat. Cyneg. 465. *quae — leto propior via?* Similem uſum dativi Virgilius Aen. II, 661. *patet iſti ianua leto* praeſtat. Huſchkius Heynii lectionem defendit. W.

51. *timidum non me*] Guelf. 3. habet *tumidum non me.* H. Pro *non* Zwic. 1. *animo. timidum* erunt qui explicent: ut timeam; quae prolepſis, quamquam ingrata ſaepe, veteribus tamen ſcriptoribus eripi nequit. Virg. Ge. II, 353. *ubi hiulca ſiti findit canis aeſtifer arva.* cf. Schaefer. ad Theocrit. p. 215. Sed h. l. interpretari malim: cum, gravi conflictans morbo, ſaluti meae timeam, non conſcientia periuriorum animum hoc metu vexat. Similiter explices Virg. Aen. XII, 761. *terretque trementes;* et ibid. 875. Iuturna: *Ne me terrete timentem, obſcenae volucres.* timentem ſe appellat, utpote quae vitae fratris timeat. — Opinionem, morbos ab infeſtis numinibus immitti, illuſtrat locus Iuven. XIII, 229. Add. Hom. Od. V, 396. — Voſſ. 4. *parce, precor.* W.

54. *his ſcriptus*] Broukh. repoſuit ex aliquot libris; in aliis, *his ſcriptis;* vulgo, etiam noſtri, *inſcriptis.* Nempe fuit primum *is ſcriptus.* Niſi contendas, *inſcriptus* ab initio fuiſſe. Rutil. II, 10.

Qui notat inſcriptus millia crebra lapis.

Quinctil. Inſt. IV, 5, 22. *Non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inſcriptis lapidibus ſpatia.* H. Apographa ſex (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. *inſcriptis.*

Digitized by Google

ptis. — Ask. et Goth. (ap. m.) dant *inſcriptus*, quod Muretus in antiquis quibusdam libris ſe cum lectione *oſſa mea* pro *oſſa meis* reperiſſe teſtatur; atque H. Voſſius, ſono verborum *lapis his ſcriptus* offenſus, recepit. De ſigmatismo ad I, 2, 54. monui; et, ut *his* abeſſe poſſe concedo, modo *notis* explices *carmine* — cf. Virgil. Aen. III, 287. *rem carmine ſigno: Aeneas haec de Danais victoribus arma* — ita Latinitas utique in lectione Broukhuſiana exquiſitior eſt. *Scribi* pro *inſcribi* eſt apud Livium XXII. c. 1. *Augebant metum prodigia ex pluribus ſimul locis nunciata — ſortes ſua ſponte attenuatas, unamque excidiſſe, ita ſcriptam: Mavors telum ſuum concutit.* Ovid. Heroid. XIV, 128. *Scriptaque ſint titulo noſtra ſepulcra brevi.* Ita ſollicitandum eſſe non puto locum Suetonii Caeſ. 85. *Poſtea* (plebs) *ſolidam columnam prope viginti pedum lapidis Numidici in foro ſtatuit, ſcripſitque: Parenti patriae,* ubi Wolfius *inſcripſitque* legendum eſſe cenſuit. Similiter Graecos *γράφειν* cum quarto caſu compoſuiſſe, teſtatur locus Euripid. Phoeniſſ. 585. *Καὶ σκῦλα γράφεις.* Lotichius Eleg. I, 6, 84. *fac lapis inſcriptis indicet illa* (*oſſa*) *notis* Tibullum et lectionem *inſcriptis — notis* ſecutus eſſe videtur; ubi Burmannus p. 48., Tibulli memor, utramque ſcripturam h. l. *his ſcriptus* et *inſcriptis* bonam eſſe iudicans, poſteriorem tamen propter voces multas in *s* deſinentes praefert. Bachius nihil novi attulit. p. 19. — Verbum *fac* in particulam *at* mutavit H. Voſſius, interpretans *at tamen, ſaltem;* ſed ita nec bona exſiſtit ſententia, neque illam ſignificationem particula *at* niſi poſt *ſi non, ſi minus* habuit. W.

55. *morte*] un. Statii *Marte,* recte damnatum a Broukh. *amore* in Voſſ. 5. *immitis* in Voſſ. 3.

57. *quod ſ.*] Guelf. 3. *qui.* H. Quam lectionem, a codice Goth. (ap. V.) firmatam et Paſſeratio praelatam, ut elegantiorem recepit H. Voſſius, ſimulque ex uno Voſſiano *ſint.* Utrum elegantius ſit rationem reddere ita, ut ſententia per relativum *qui* annectatur, an per coniunctionem *quod,* aliorum ſit iudicium; coniunctivus certe, cum ſenſus cogitate enuntiatus non ſit, neque Tibullus, mortem imminentem metuens, ſe in poſterum etiam amori deditum fore, cogitare potuerit, importunus eſt. — Voſſianus dat *facili.* W.

58. *campos ducet ad Elyſios*] Reg. et Ed. Rom. cum multis *ad.* Guelf. 1. a pr. m. 2. a ſec. m. cum ſex apogr. (Hamb.)

Digitized by Google

(Hamb.) recte, ut ſolent poëtae ea, quae vulgari oratione praepoſitione *in* efferuntur, pronuntiare per praepoſitionem *ad*. Sic in hac ipſa re, et h. l. reſpiciens, Domitius Marſus:

Mors iuvenem campos miſit ad Elyſios. H.

Vulgo *in*, quod in Goth. et Zwic. 2. (in Zwic. 1. *in* et *ad* abeſt) exſtat, et retinuit Huſchkius, quod Homerus Od. δ, 563. ἐς Ἠλύσιον πεδίον dixerit. W. Eleganter vero noſtro Venus eſt ψυχαγωγός, cum reliquorum ſit Mercurius. v. Vulp. In Anal. Brunck. To. III. p. 304. eſt epitaphium, in quo Proſerpinae hoc idem tribuitur: Ἀλλά σύ — τήνδ' ἄγ' ἐς εὐσεβέων χῶρον, ἑλοῦσα χερός. H. Ut Tibullus v. 59. voce *vigere* ad aſſiduitatem delectationis notandam uſus eſt, ita Valerius Flaccus verbo *durare* I, 844. deſcribens Elyſium, *ubi ſol totumque per annum* Durat *aprica dies thiaſique chorique virorum Carminaque.* — v. 60. pro *tenui* in Voſſ. 1. lacuna comparet. — 62. Vindob. *odorantis*. W.

63. *Hic iuvenum ſeries teneris immixta puellis*] *Hic* Broukhuſius ex uno libro Colotiano, cui Corvin. accedit, recepit; in aliis *hac*, *ac* vel *at*. (quod ultimum praelatum mallem.) Pro *immixta* fortaſſe elegantius dixiſſet *innexa*; nam de choreis agi docet voc. *iuvenum ſeries*, et *iuncti* invicem *alterno terram quatiunt pede*, ut Horat. I. Od. 4, 6. Ovid. VI. Faſt. 329.

— — — pars brachia nectit
Et viridem celeri ter pede pulſat humum.

Herel. Annot. crit. in Vellei. p. 19. coni. *immiſſa*. Venuſtius etiam extulit auctor epigrammatis in Erinnam, Anthol. III, p. 262. DXXIV.

— — οὔ σε — —
Φθίσθαι, ἔχειν δὲ χοροὺς ἄμμιγα Πιερίσιν. H.

Quod Heynius praefert, dant Zwic. 1. 2. et ſeptem apogr. (Hamb. et Goth.). — Ex quatuor apogr. H. Voſſius *ac*, quae lectio in Aldinis et Mureto etiam exſtat, recepit, quod deſcriptio 59. inchoata continuaretur. Quae ratio non vera. Nam in deſcriptione plurium rerum in uno loco obviarum *hic* repetitur. cf. Virg. Aen. VI, 24. 27. Mihi autem, cum, deſcriptione Elyſii 59 — 62. abſoluta, ad rem, cuius gratia illam inſtituit, ad luſus iuvenum et puellarum, in quo numero ipſe futurus ſit, memorandos accedat, *Hic* aeque neceſſarium eſſe videtur, quam apud Virgilium Aen. I. poſt deſcriptionem *portus* 170. *Huc* (Aeneas

Digitized by Google

neas subit) vel infra 81. *illic.* Facile librarii *hic* in *hac* corruperunt, idque in *ac* vel *at.* Sensus autem verborum 63—66 est: Hic in iuvenum et puellarum ludentium turba, ubi amans vita decessero, versabor. — Ceterum cum de saltatione non agatur, sed de *lusibus* iuvenum et puellarum, cf. Horat. Od. III, 15, 5. *Inter ludere virgines,* recte Santenius Bibl. Crit. p. 71. coniecturam *innexa* improbavit, et multo magis improbaturus fuit emendationem Fruterii *implexa* ab H. Vossio receptam. Nam *iuvenes implexi puellis,* si usum loquendi tenes, miram speciem praebent. Non me magnopere movere repetitionem verbi *miscet*, ad I, 9, 67. professus sum. Huschkius usum loquendi locis Horatii Od. IV, 11, 9. et Propertii II, 34, 57. firmare studuit. W.

64. *assidue praelia miscet Amor*] Doctus Britannus (est is Iortin *Tracts* To. II. p. 449.) in Obss. Miscell. Vol. II. p. 241. malebat *assiduus*, sed et pro elegia durius nec necesse. Recte id a Batavis improbatum eod. loc. *amor* nescio an melius sit ipse deus, ut scribendum sit *miscet Amor.* H. Hanc scripturam dedi, ut v. 65. *Mors.* Propert. II, 10, 50. *O Mors, cur mihi sera venis?* Add. Tibull. I, 10, 33. W.

67. *iacet sedes in nocte profunda*] Regius *in parte p.* Sic et alibi peccatum. v. Burman. ad Ovid. II. Art. 138. Vir doctus in Probab. Crit. p. 9. legi etiam volebat: *tacet sedes.* Sed vide notam. H. Cod. Ask. *ac* — Vossianus *hac* et *sonent*, Goth. (a. m.) *sodes* et *abitaque*, et omittit *quam.* Ceterum pronominibus frequentissime postponitur praepositio *circum.* Praeter locum I, 5, 51. cf. Horat. Od. II, 16, 33. *Te greges centum Siculaeque* circum *Mugiunt vaccae.* Apud Virgilium Aen. IV, 561.

Nec, quae te circum stent deinde pericula, cernis?

circumstes scriberem cum Mediceo, et quod pedestres scriptores verbum *circumstare* cum quarto iungunt casu, ut Livius 25, 34., nisi metri ratio vetaret. W.

69. *impexa feros p. c. angues*] hoc elegantius quam in Culice 217.

— Tisiphone, serpentibus undique comta.

Regius cum Corvin. *implexa,* quod iam viri docti coniecerant, et facile aliquis coniiciat ex Virg. Ge. IV, 482.

— caeruleos implexae crinibus angues
Eumenides.

Sed

Digitized by Google

Sed id altero multo foret deterius. v. Not. Tum in aliis locis permutantur haec duo verba. v. Heinſ. ad Claud. R. Proſ. II, 359. Alias etiam *innexa* aliam varietatem afferre ſolet. Sed *Tegumen leonis Terribili impexum ſaeta* dixit Virgil. quoque Aen. VII, 667. Porro pro *feros* Ed. Rom. *ferox*. Simile mendum apud Ovid. III. Met. 213. in nonnullis libris. H. Heynium ſecutus eſt H. Voſſius, Huſchkiusque verſus 69. 70. defendens contra Mitſcherlichii iudicium Tent. crit. p. 10.: „In utroque diſticho aptum orationis nexum deſidero. Uterque pentameter vel omnino utrumque diſtichon (69-72.) ab aliena manu eſſe videtur. Nam et maiorum verſuum oratio impexa atque horrida, et per ſententiarum ſeriem iidem recte abeſſe poſſunt." Exemplis, quae in nota ad ſententiarum *Tiſiphone ſaevit et turba fugit* cohaerentiam declarandam attuli, adiiciatur locus Virgilii Aen. X, 39. 40. *Nunc etiam* (Iuno) *Manis movet, et — inmiſſa — Alecto — bacchata* (eſt) pro vulgari: immiſit Alecto, quae bacchata eſt. — Hamb. et Goth. (a. m.) *Theſiphone.* — Ceterum ellipſis adverbii *ubi* lenior eſt apud Virgil. Ge. IV, 9. 10. *ſtatio — quo neque ſit ventis aditus — neque oves haedique petulci ſloribus inſultent.* W.

71. *Tum niger in porta ſerpentum Cerberus ore*] *in porta* bene poëta ponere non potuit, cum ſtatim ſequatur: *ante fores.* Nec tamen aliter libri meliores legunt, quos Scaliger ſequutus eſt; et decet fortaſſe negligentia grata poëtam. Antea vulgatum erat: *in turba.* In uno Stat. *Hic niger.* Cum haec placere non poſſent, Scaliger, probante Barthio ad Stat. Theb. IV, 486., legit: *Tum niger in porta ſerpens: tum C.*, et intelligit Hydram ex Aen. VI, 287. ubi in Orci aditu occurrit cum ceteris monſtris. (Melius *hydram,* quae intus in Tartaro ſedem habet, memoraſſet ex Aen. VI, 576. ubi Heynius p. 808. rem recte expoſuit. W.) Sed male ſic Cerberus ore (ſuo) ſtridit. Heinſius vero: *Tum niger intorto ſerpentum vel ſerpentes C.* Iacobs Animadverſ. p. 13. *impuro — ore.* H. H. Voſſius Scaligeri correctionem *Tum — ſerpens, tum Cer.* recepit, Virgilii locum Aen. VI, 576. huc pertinere monens. Qua ratione ut repugnantia verborum *in porta — ante fores* tollitur, ita et repetitio particulae *tum — tum* — de cuius uſu in deſcriptione vide etiam Virg. Ge. III, 357. — inanis eſt, nec, quomodo Cerberus, ad Stygis ripam collocatus, *ante fores* Tartari excubare poſſit, Voſſius monſtrat. Ut vero Cerberus, non *ore* ſuo, ſed ſerpentibus in tribus *oribus* vel capitibus ſuis *ſtridere* diceretur, de coniectura *ora* intulit.

At

Digitized by Google

At si quis *stridere ora* dicitur, necesse est, ut *ora* ipsa stridorem edant, non id, quo *ora* cincta sunt. Compara quaeso Virg. Ge. III, 421. *colla tumere,* III, 84. *tremit artus,* Horat. Sat. II, 7, 57. *tremis ossa.* Add. Ge. IV, 99. Et si hac interpretatione uti vis, ut *os* pro serpentes in ore accipere velis, non opus est coniectura, sed *ore* interpretaberis oribus, ut apud Horat. Od. III, 11, 18. *caput Cerberi* de tribus capitibus explicabis. *Os* pro toto capite poni docuit Forcellinius. — At compositio *serpentum ore stridet Cerberus* bona est. Nam cum serpentium proprium sit *stridere* vel *sibilare*, *Cerbero* et *Furiis* turba serpentium cinctis tribui potest *stridere* vel *sibilare serpentibus,* ut Virgilius fecit Aen. VII, 447. *tot Erinnys sibilat hydris*, cui constructioni comparari potest illa Lucani I, 431. *aere recurvo stridentes tubae.* Hinc factum est, ut *stridor Cerbereus* apud Silium VI, 177. stridorem notet, quem serpentes capitum Cerberi edunt, utque Iuno Tisiphonae *stridorem* tribuat apud eundem Silium II, 537. *Stridoremque tuum — congere in Rutulos.* Pro *serpentibus stridet* Tibullus dixit *ore serpentum stridet;* neque hoc usui loquendi repugnat. Nam *ore* pro oribus de pluribus frequens. Virg. Ge. III, 273. *illae Ore omnes versae in Zephyrum stant.* et Ge. IV, 200. *ipsae e foliis natos et suavibus herbis ore legunt.* Huschkius, qui textum Heynii retinuit, affert exemplum Typhoei, cui sunt apud Hesiodum Theog. 824. *ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος.* et ibid. 834. *ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζασκεν* tribuitur. — Sed ad inanem repetitionem in verbis *in porta — ante fores* molliendam vel tollendam nihil vidi praesidii. Ferrem saltem, modo verbum *excubat* epitheto ornasset poeta, ut duae res, *terribilis stridor* et *acres excubiae,* animo obversarentur. Huschkius tamen iudicat: „Cerberus *in porta* serpentum ore stridit, et *ante fores aeratas* excubat ad eum plane modum, quo idem apud Sophoclem (Oed. Col. 1568—73.) *in porta aerata* excubat, et *ex antro* ululat." Tibullique et Sophoclis ut similitudinem ita sanitatem satis demonstrasse sibi videtur. Goerenzius corrigendo *a porta,* duce libro Zwic. 2. ubi a manu recentiori superscriptum *al. a,* difficultates omnes, quae viros doctos exercuerint, expedivisse putat. — Bachius denique, qui *serpentum ore* iungendum esse bene intellexit et demonstravit p. 20., *informi* pro *in porta* coniecit, quasi *in porta* e glossemate, verbis *ante fores* adscripto, ortum esset. — Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *in porta.* — *Tunc* male Zwic. 1. Goth. et Guarn. W.

72. *Stri-*

Digitized by Google

72. *Stridit et — excubat ante fores*] Ieiunus verſus et hoc poëta vix dignus: *Stridit et excubat.* Debebat ſaltem eſſe: *Stridens excubat.* Totum diſtichon ab aliena manu veniſſe ſuſpicor. *Stridit* recepit Broukh. ex emendatione Statii; vulgo *ſtridet.* H. Lectionem omnium librorum, et Zwic. 1. 2. Goth., *ſtridet* reduxi, quam cum aliorum, tum Ovidii Met. VI, 646. *Pars verubus ſtridet,* et Iuvenalis V, 160. *ſtridere molari* auctoritas confirmat. Neque in formis *ſtrideo* et *ſtrido* diſtinguendis eandem metri rationem Latini ſecuti eſſe videntur, quam in diverſis formis *poſſido* et *poſſideo.* In codic. Hamb. *ſtridit* et *ſtridet* a manu ſec., Voſſianus dat *ſtrident.* — Goth. *foras.* W.

74. *Verſantur*] Colbert. ap. Broukh. *vexantur.* Male; inf. El. 5, 70. *Verſatur celeri Fors levis orbe rotae.* H. Pro *Ixionis* Vindob. *Hyſiphonis,* Guarn. *Illic et iuveni tentare;* pro *auſi* Hamb. *auxi* (a. m.). — Voſſ. 5. *vexantur* mutatum in *verſantur.* Ald. 1. 2. *verſatur.* — Cum Tibullus in verbis *Delos, Tyros* aliisque terminationes Graecas ſecutus ſit, cumque Heinſius ad Ovid. Met. IV, 456. *Tityos* fere apud poetas in optimis exemplaribus ſcribi notaverit, hanc ſcripturam recepi; idem Burmannus Anthol. Lat. T. I. p. 109. Voſſius et Huſchkius fecerunt. — 76. Pro *atro* Goth. *acio.* W.

77. *et circum ſtagna*] Scal. in prima editione: *et circeat,* h. *circumit,* de qua voce v. ad Propert. IV, 9, 35. et ad Anth. Lat. T. 2. p. 213. Burmann. (et Scalig. p. 113.) ſed ipſe coniecturam et notam editione poſtrema 1600. eiecit, et merito. Severus Aetna v. 80.

> *Sollicitant magna te circum Tantale poena,*
> *Sollicitantque ſiti.*

ubi Scaliger *circum* etiam mutabat in *ſiccum,* vel *curvum.* Sed vult poëta, ei ex omni parte cupidinem incendi. H. Offenſus erat Scaliger adverbio *circum,* ita poſito ante accuſativum. Sed et *poſt* ita uſurpatur apud Suet. Aug. c. 42. Tac. Ann. I, 10. — Verba *circum* et *circa* crebro ita ad notionem in prioribus poſitam referuntur, ut pronomine addito relatio pateat. Ita *circum* h. l. pro circum eum, et I, 5, 11. pro circum te, atque *circa* 87. pro circa te. Add. Horat. Sat. II, 8, 7. et Virg. Aen. II, 767. — Hamb. *ſed circum* (a. m.). — Ask. *ſigna,* in marg. *ſtagna.* — Voſſ. 5. *poturo.* Vindob. et Colb. *potanti.* Voſſ. 3. *deſerat.* W.

79. *Veneris quae numina laeſit*] Rēg. *munera* vulgari errore. v. Heinſ. ad Ovid. I. Met. 411. *numina* verum h. l. eſt,

Digitized by Google

eſt, ut inf. I, 9, 6. *numina laedere veſtra.* (De periurio recte locum accepit Heynius ad I, 9, 6. et Excurſ. I. ad Aen. I. p. 139., quamquam deus etiam aliis malefactis laeditur. Conf. III, 6, 26. *Quid valeat laeſi, ſentiat, ira dei. Laedimus* enim *deum,* ſi officia mortalibus ab eo praeſcripta negligimus. Ita ap. Virg. Aen. IV, 27. *te violo, Pudor,* accipies. Apud Virg. Aen. II, 183. *numen laeſum* eſt ſignum deae impuris manibus contrectatum et contaminatum, cf. Virg. Aen. 167.; neque *laeſum* ad deam ipſam referendum. W.) — *quae* Broukh. e libris, ut etiam Reg. et Rom. Lipſ. Edd., quibus adde Corvin.; vulgo *quod.* Guelf. 3. *quia.* H. Goth. *lumina* (a. m.). Zwic. 2. *portet.* Hamb. *leteas* (a m.). — Val. Fl. I, 674. *tua numina* de uno deo dixit. W.

82. *lentas — militias*] Heinſ. coniiciebat: *delitias* ſc. *amatorias.* At *militias* egregie dictas puta pro abſentia militandi cauſſa. Porro Vulpius pro *optavit* et *violavit* legendum exiſtimat *optarit* et *violarit,* quia de re nondum conſtiterit. At v. not. ad 81. H. Vulpii emendatio H. Voſſio vera viſa, quamquam per illam alienum ſenſum inferri, in promtu eſt. Nam *violarit* et *optarit* indicaret, Tibullum veritum eſſe, ne quis *in poſterum* puellae ſuae amore frueretur. Ea nimirum eſt futuri exacti vis, ut rem non factam notet. Tibull. I, 9, 56. *Et quum furtivo iuvenem laſſaverit uſu, Tecum interpoſita languida veſte cubet.* Et conſtat ſatis, *Illic ſit, quicunque — violarit,* componi ut: *Illic ſit, ſi quis — violarit.* Cf. I, 2, 41. 42. At perfectum *violavit* rem factam notat, et ad tempus referendum eſt praeteritum, quod poſt diſceſſum Tibulli ex urbe exactum erat. Quodſi Iuvenalis I, 158. dixit: *Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur Penſilibus plumis?* de re, puto, facta loquutus eſt, non de maleficio futuro cogitavit. Add. I, 9, 19. 20. — Diſcrimen notum optime illuſtratur duobus Virgilii locis. Is Aen. XI, 591. canit: *Quicunque ſacrum violarit volnere corpus — mihi — det ſanguine poenas.* Verba ſunt Dianae, Camilla cara nondum vulnerata. Eadem, *corpore* Camillae vulnere iam *violato,* haec profatur XI, 848. *Nam quicumque tuum violavit volnere corpus, Morte luet merita.* Quem locum peſſime ad Viger. p. 196. intellexit *Hoogeveen.* Neque verba: *At tu caſta, precor, maneas* cum verbis *violavit amorem* pugnant. *Violaſſe amores* alicuius is dici poteſt, qui fidem amatae labefactare tentavit. Noli enim putare, fidem Deliae tam parvi habitam eſſe Tibullo, ut crediderit, virum aliquem artibus illius

Digitized by Google

illius amore vere iam potitum esse vel potiturum. — 82. De effectu precum corruptoris cogitare nec lingua nec sensus patitur. Bern. et Ask. *est* pro *sit* —. Ask. *malitias*. W.

85. *positaque lucerna* vel *apposita lucerna* legitima est dicendi ratio. Ovid. Heroid. XIX, 151. *sternuit et lumen; posito nam scribimus illo.* Similis compositio *posito vino* pro apposito in mensa apud eundem Heroid. XIX, 14. Vide igitur apud Iuvenalem Sat. I, 89.

Neque enim loculis comitantibus itur
Ad casum tabulae, posita sed luditur arca.

quam vehementer erraverit Rupertius, scribens *ponere* esse *aufs Spiel setzen.* Non id dicere voluit Iuvenalis, *uno iactu de tota arca contendisse* Romanos, sed arcam ad lusum apportandam curasse, ut pecunia ad ludendum sufficeret; quam interpretationem vel verba contraria *non loculis comitantibus* monstrare poterant. W.

86. *pleno colo* aliquot libb. ex lapsu librarii, non antique dictum, ut recte censet Broukh. (assentitur Forcellinius. W.) *deducat* vel *deducas* Guelf. 2. *pleno* Hamb. *nec* Voss. 3. pro *haec*.

87. *Ac c.*] *At* alii ap. Broukh. H. Ita tria apogr. Vossii (Coth.). Voss. 3. *cura* pro *circa*. Vulpio obloquitur Huschkius, unam enim ancillulam Deliae suffecisse, eamque *unam* dici potuisse *circa* dominam esse. At, credo, fortunam Deliae omnes ignoramus; deinde si Seleucus apud Athenaeum VI. p. 267. C. ἀμφίπολον interpretatur τὴν περὶ τὴν δέσποιναν θεράπαιναν, inde non sequitur, Latinos dixisse de *una* ministra *esse circa dominam* pro praesto esse ad officia. De pluribus hoc dici constat. Et fac, exemplo aliquando probari hanc dicendi rationem posse, nihil id ad nostrum pertinet locum. Nam si metaphorice dicitur *puella circa aliquam esse*, num etiam adverbiale *circa* ita usurpari potest? Num Latini dicere potuerunt *neo circa dominam?* — Sed ut *puella* ita *virgo* ad modum collectivi positum apud Silium II, 84. *virgine densior ala est.* Ceterum hunc locum 83 — 88. ex Menandri Heautontimorumeno ductum esse, ex Terentio II, 3, 44 — 54. concludit Huschkius. W.

88. *opus*] Scaliger ex suo malebat *onus*. Sed illud h. l. est pensum.

89. *nec quisquam*] Broukh. ex aliquot libris *ne;* in aliis, etiam nostris, *nec quisquam*. H. Idque firmant Hamb. Zwic.

1. 2. Goth. Explicatur adverbium *subito* per adiecta *nec quisquam nuntiet ante*, ut *impune* apud Virg. Aen. III, 628. *Haud* impune *quidem; nec talia passus Ulixes.* Add. Tib. I, 5, 67. *Heu! canimus frustra, nec verbis victa fatiscit Ianua.* Altera lectione *ne quisquam*, quam Broukh. et Vulp. habent, oratio mihi post *Tunc veniam subito* ingrato asyndeto abrumpi videtur. — Pro *tunc* H. Voss. *tum* ex Ask. W.

90. *caelo missus* ex θεόπεμπτος. H. *Caelo missi* dicuntur non ii solum, qui ex improviso adsunt, sed etiam qui insperatum gaudium vel auxilium afferunt. Vid. praeter Vulpium interp. ad Iuven. II, 40., D'Orvill. ad Charit. p. 133., et Forcell. sub v. *caelum.* — 91. Guarn. *Nunc mihi.* W.

93. *Hoc precor; hunc illum*] *Hoc* Broukh. ex suo libro mutabat in *hunc*, quo alludebant alii, et ita iam Statius maluerat; *illum* vero in *utinam*, sed sine ulla auctoritate. Vulgatam defendebat Richterus in Specim. Obss. crit. Ienae 1713. edito, ex Aen. VII, 255. 272. H. Broukhusii emendationem firmat Vossianus 3. H. Vossius de coniectura dedit *hoc precor*, *hoc! Illum.* Nam vulgatam lectionem ineptissimam esse, et in Thuan. exstare *huc illum,* in Vossiano *huc nobis illum,* in alio *hoc nobis,* omisso *illum.* Ita vero languere mihi videtur eadem sententia *ter* posita. Si veterum morem dicendi perspectum habeo, solent illi sententiam aliquam *semel* tantum repetere *in asyndetis*, et repetitam plerumque augere vel ornare. Verbis *Hoc precor*, quae ad 85—92. pertinent hoc sensu: hoc habitu et statu ex improviso offendere Deliam, poterat adiicere: hunc diem faustum; quod quidem ornatius elocutus est. Ita Virg. Aen. IV, 621. *Haec precor; hanc vocem extremam cum sanguine fundo.* Quamquam igitur per se Latinum est *Hoc precor, hoc* — cf. Ovid. Met. XI, 694. *Hoc erat, hoc* — vulgata tamen satis mihi placet. Nam pronomina *hic ille* ita iunguntur, ut *hic* id, quod paulo ante descriptum erat, designet, *ille* vero praestantiam notati. Virg. Aen. VII, 272. *Hunc illum* (Aenean) *poscere fata reor.* Inde differt quod apud Terentium legitur Andr. I, 1, 99. *Haec illa'st misericordia,* ubi iunges: illa misericordia est haec h. e. ex hac causa proficiscitur; differt etiam Virg. Aen. III, 558. *Nimirum haec illa Charybdis.* — Huschkius quoque cum Bachio vulgatam praetulit. Ceterum per se non spernendum, quod Statius e libro veteri profert: *Haec precor* —. Vindob. Goth. et Bern. a manu secunda *rubentem* pro *nitentem.* — Zwic. 1. *portat.* — Vossianus *parte.* W.

ELE-

Digitized by Google

ELEGIA IV.

1. *umbrosa tecta*] Vulpius quaerit, quomodo nivem arbores, amissis frondibus, prohibere possint. Oportet locum esse συνηρεφῆ, qui certe aliqua parte ramorum mutuis vinculis eum tegat. Priori loco *nec* in Ed. Lips. est, pro *ne*. H. Guarn. *Hic* pro *sic*. — Vindob. *contingam*. — *tesqua* pro *tecta* reponere aliquando D'Orvillio in mentem venerat, ut memorat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 560. — Zwic. 1. *nec*. — Voss. 3. *tibi* pro *certe*. W.

4. *nec t. c. c.*] duo Broukh. H. Recentissimo editori, ne quis duas pentametri partes ita mutare posset, *Non tibi culta coma est, non tibi barba nitet*, copulam *est* delere placuit. Sed primum in pentametris ita compositis, ut partes transferri possint, quid vituperandum sit, me quidem, leges metri spectantem, fugit; deinde, quo minus verbum substantivum temere h. l. de coniectura tollatur, metrices praecepta obstant. Hermannus enim de Emen. Rat. Gr. Gr. p. 17. notavit: *Aegre in fine pentametri elegiacos Latinorum verba collocasse, quorum ultima syllaba produci nullo pacto posset.* Quam quidem regulam quamquam in his locis non est secutus Tibullus I, 1, 24. 34. 2, 38. 3, 92. 5, 24. 66. 8, 48. 10, 34. II, 1, 90. III, 5, 16. IV, 13, 10. — I, 4, 20. II, 2, 14. 5, 80. III, 3, 2. 4, 64. 76. 6, 46. III, 3, 10. 4, 10. — I, 1, 72. II, 1, 8. I, 5, 62. 10, 14. II, 1, 66. I, 10, 66. II, 6, 34. — I, 5, 42. 9, 78. 9, 14. III, 4, 28. I, 9, 18. III, 4, 82. IV, 11, 6. III, 1, 28. 4, 38. 5, 6. 6, 30. I, 4, 84. III, 2, 24. IV, 10, 4.; non tamen, ubi vocalem brevem in versu extremo adiecta *copula* idem produxit, alia per coniecturam ei obtrudenda exempla esse censeo. Idem tamen editor contra illam Hermanni, naturae consentaneam, legem et librorum omnium auctoritatem I, 10, 4. *via est*, et II, 6, 10. *tuba est*, add. I, 1, 34. copulam fini pentametri subtrahere ausus est. Et mirum II, 6, 44. *ipsa puella bona est* eius manum effugisse. Cave hanc regulam transferas in brevem vocalem, in quam hexameter exit. Nam ultimae hexametri syllabae non est arsis. Neque illam ultimae syllabae pentametrorum adhibebis, cuius vocalem brevem consonans claudit. Nam consonans efficit, ut versus plenius exeat, ita ut brevis syllaba longam aequet. Ceterum nec alibi copula sine iusta ratione aut auctoritate delenda est,

neque

neque opinandum, poetas Latinos hoc in genere uni omnes se adstrinxisse normae. Nam Horatius in sermonibus minus sibi indulget, quam Virgilius in Aeneide. Catullus vero quam raro copulam omiserit, vix credes. Unde viro docto in Obss. Crit. illam apud Catull. XIII, 10. delenti neutiquam assenserim. — De copula brevi vocali ultimae syllabae pentametri non subtrahenda intelligenter disseruit Goerenzius Tent. crit. p. 6. — Vindob. *culpa* pro *culta*. — Goth. *coma haec est* (a. m.). — Zwic. 2. *formosa*, sed ab alia manu correctum. W.

5. *hibernae — frigora brumae*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *tempora*. H. Goth. *in* pro *et* (a. V.). — Ask. *tempora* in marg. *ut frigora*. Versu sequenti παρήχησις syllabarum *ca Ca* et tenuitas epitheti H. Vossium movit, ut *saeva* de coniectura reciperet. De hoc aurium iudicio vid. Obss. ad I, 3, 21. Cf. IV, 2, 16. IV, 4, 1. W.

7. *rustica proles*] Reg. cum Corvin. et tribus apud Broukh. *pubes*. Sed hoc est collectivum, et huc venit ex El. 1, 23. Contra inf. El. 7, 27. pro *pubes* duo libri *proles* exhibent. Porro multi cum Zwic. 1. 2. Hamb. Corv. et Edit. Lips. Ald. II. et Muret. *respondit;* Rom. Ed. etiam, cum aliis ap. Broukh., *cum* pro *tum*. Fortior oratio in simili loco Martialis VI, 10, 11.

Sic ego; sic breviter posita mihi Gorgone Pallas.

Et vero Muretus etiam h. l. *sic* in quibusdam legi tradit. H. Et hanc lectionem H. Vossius, comparato Ovidio Fast. III, 171. 312., ut genuinam recepit, atque in pentametro pro *sic mihi falce* de coniectura *falce minante* intulit, *minante* tamen Tibullo non satis dignum esse fassus. Displicebat ei vocabulum *sic* in pentametrum ita translatum, nec pronomine *mihi* opus esse videbatur. Sed primum *mihi*, cum *ego* praecederet, commode abesse non posse, ostendere poterant loca duo Mart. VI, 10, 11. et Ovid. Fast. III, 171. deinde particulae *sic* ob posituram in initio alterius partis pentametri singularis inest vis, ut relativo *cui* I, 6, 32. 40. II, 1, 78. IV, 6, 6. *qui* I, 9, 24. *quod* I, 10, 6. *qua* II, 5, 96. *quam* IV, 5, 16. particulae *quum* I, 10, 8. 16. II, 5, 14. *dum* I, 3, 56. et Ovid. Am. I, 2, 14. *si* IV, 11, 4. De particula *sed* vid. Obss. ad III, 5, 28. — Adde similem posituram verborum *tum — sic* ap. Virg. Aen. XI, 120 — 24.

Dixe-

Digitized by Google

Dixerat Aeneas: olli obstupuere silentes.
Tum senior semperque odiis et crimine Drances
Infensus iuveni Turno sic ore vicissim
Orsa refert.

Denique coniunctione particularum *tum — sic* hac sententiarum iunctura invitus careo; quippe quae ibi fere legitima. cf. Virg. Aen. IV, 114. Ovid. Fast. I, 255. — Variatur alibi et sumitur *et — sic* Virg. Aen. I, 325. *Sic Venus, et Veneris contra sic filius orsus,* vel *sic deinde* Virg. Aen. XII, 195. *Sic prior Aeneas, sequitur sic deinde Latinus.* Vulgata igitur vera. Varietas tamen *quum* pro *tum* non adeo spernenda, ut aliis videtur. Ovidius enim Metam. IX, 1. *Quae gemitus truncaeque deo Neptunius heros Causa rogat frontis;* cum sic *Calydonius amnis Coepit.* — Monac. *Hic ego; tum —.* Guarn. Hamb. et Zwic. 1. 2. *sit* pro *sic.* — Goth. *falsce* (a. m.). W.

8. Versus in nonnullis Mureti deerat; etsi, quos ille veteres viderit, non constat. H. Mureti iudicium: „neque ego sane, eum Tibulli esse, praestare ausim.“ improbarunt Scaliger et H. Vossius. W.

9. *te credere turbae*] Rom. Ed. *tradere* cum aliis ap. Broukh. et Guelf. 1. 4.; permutatio crebra: vid. Burmann. ad Ovid. II. Met. 378. H. In Zwic. 2. superfc. *tradere.* — v. 10. Cod. Bern. *non* mutatum in *nam.* vid. Obss. ad I, 9, 46. — *causam amoris habent* notat iis inest causa, cur amentur. Similiter Graeci usurparunt *ἔχειν.* Sophoclis pulchra sententia hinc explicanda Electr. 467. τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον ἐρίζειν, *iustum non habet causam disceptandi.* Ibidem 351. οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει; *Nonne huic agendi rationi — timiditas inest?* W.

11. *angustis quod equum compescit habenis*] Reg. *armatis,* voluit nempe *artatis* vel *arctatis* h. adductis. Sic IV, 1, 91.

Aut quis equum celerem artato compescere freno. H.

Voss. 3. *qui* pro *quod,* et Goth. (a. V.) — v. 12. H. Vossius offensus sono verborum *Hic placet an — Hic placidam;* corruptionem ex initio superioris versus ortam statuens, pro *placidam,* maris et fluminum epitheto solemni, *facilem* de coniectura reposuit; quod hoc sensu III, 5, 30. et ap. Prop. I, 11, 12. legitur. Vossii ratio non sufficit; et epitheton *placidam,* si puerum niveo pectore nantem cogitabis, aptissimum tibi videbitur. W.

13. *Hic*

Digitized by Google

13. *Hic, quia f. adeſt audacia, cepit*] Rom. Ed. cum aliis, Guelf. 1. 4. *huic,* fortaſſe verius: *Huic quia fortis adeſt audacia, cepit;* certe venuſtius; quo ſpectant alii, v. c. Ed. Reg. Lep. et Lipſ. cum Corvin. et Vindob. in quibus *hunc.* Similis poſitus eſt, ac ap. Ovid. II. Am. 4, 25.

Haec quia dulce canit flectitque facillima vocem,
Oſcula cantanti rapta dediſſe velim. H.

Heynii iudicium cum Voſſio ſecutus ſcripturam *huic* recepi, a librariis, qui pronomen ad verbum *cepit* referri malebant, mutatum. Me etiam contrariorum ratio *Huic — illi* movit. Nam ſi antitheton alterum protaſin et apodoſin complectitur, et notio aliqua ad utramque pertinet, ad protaſin illa plerumque ita adiungitur, ut coniunctionibus *ſi, quia, quum,* aliis, praeponatur. Liv. IV, 3. *Ex peregrinone patricius, deinde conſul fiat: civis Romanus ſi ſit ex plebe, praeciſa conſulatus ſpes erit?* Add. XXI, 41. *peditum agmen quia* et cet. — Goth. *qua* pro *quia, et* pro *at* (a. V.). W.

14. *ſtat pudor ante genas*] ineſt genis; alioqui poteſt *Pudor* ſcribi, qui ante genas ſtat, tanquam qui tueatur, qui in iis excubet. H. Confer locum Iuvenalis, Senatores, Domitiano domino, ita depingentis IV, 74.

In quorum facie miſerae magnaeque ſedebat
Pallor amicitiae.

ubi *ſedere* perpetuitatem palloris notat. — Zwic. 1. 2. *ſtet.* W.

15. *negarit*] Broukh. repoſuit ex emendatione Heinſii; ubique vulgo, *negabit.* paullo ante in aliis: *Sed ne te capiant.* Concinniorem ordinem Broukh. reduxit ex Sfort. et Thuaneo. H. Eum dant tres Voſſ. Ask. et Hamb. — Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. *ne te — negabit* — — Ask. Voſſ. 1. 2., et Guarn. firmant Heinſii coniecturam *negarit.* Adde ſimilem locum Horatii Sat. II, 5, 24.

neu, ſi *vafer unus et alter*
Inſidiatorem praeroſo fugerit *hamo,*
Aut ſpem deponas *aut artem illuſus* omittas.

Hamb. *recuſet.* Corv. male iunxit: *Sed — capiant: primo — negabit taedia, paulatim.* Zwic. 1. *ſubiuga.* W.

20. Voſſ. 1. *certae vitae.* — 21. Voſſ. 3. *vitare.* Goth. *timent* (a. m.). W.

22. *per freta ſumma*] non placebat Broukh.; itaque ex uno, ſed antiquo, codice repoſuerat *per freta longa.* Verum

Digitized by Google

rum Vulpius *freta summa* defendebat; levitatem enim illorum periuriorum bene ita notari. Quae enim levia sunt, non deprimuntur, sed in superficie feruntur, et *dorsum maris radunt summisque fluctibus tonsis emicant,* ut Minucius Felix loquitur in eleganti loco Octav. c. 3. Haec omnia arguta magis, quam vera sunt. Sed *summa* poëticus ornatus est, a natura rei petitus, quatenus ventus summum mare, h. e. superficiem, verrere ac crispare solet. Eleganter igitur dictum est. *Longa* vero in illo libro esse, nihil mirum, cum saepe haec duo verba permutentur. Sic apud Ovid. Epist. 5, 20. *per iuga summa.* Heins. ex aliis reposuit *longa.* vide et III. Met. 195. *et loca summa* Guelf. 2. H. *Longa freta,* h. e. freta longinqua, in duobus Vossianis et Bern. a manu sec. repertum reduxit H. Vossius, quem secutus sum. Sententia enim hoc epitheto adiuvatur. — Comparat Heynius in Not. man. Apoll. Rhod. I, 1334. ἀλλ' ἀνέμοισιν Δώομεν ἀμπλακίην. Sed hoc est *oblivioni tradamus.* cf. Mitsch. ad Horat. Od. I, 26, 1. — Goth. *summa freta* (a. m.). W.

23. *pater ipse*] Heinsii auctoritatem secutus rescripserat Broukh. *pater ille,* quia optimus quisque auctor ita locutus est, ut multis docet ad h. l.; cum ea, quae ab Heinsio copiose ad Aen. VII, 110. notata sunt, intercidisse putaret. Vulpius h. l. exempla pro vulgata affert, sed ea maximam partem ab Heinsio l. l. corriguntur. cf. Drakenb. ad Liv. I, 24. Burmann. ad Sulpiciae Carm. v. 12. Dubito tamen, an eiusmodi elegantia ubique intrudenda sit, praesertim ubi nulla lectionis varietas eo ducit, et nec sententia loci nec suavitas quidquam inde lucratur, ut h. l. cf. inf. IV, 2, 2. H. Cum *ipse* emphasin addat verbis *pater vetuit valere,* atque notet, *summum deum* illud *vetuisse,* haud a me impetrare potui, ut H. Vossium sequerer, qui ex cod. Voss. 2. *ille,* alteram lectionem sensu apto carere iudicans, contextui dedit. — *valere* est rata esse, servari. Ovid. in Ibin 245. *promissa valent.* W.

24. *Iurasset cupide quicquid ineptus amor*] *cupidae* Guelf. 2. — *cupide* h. calide exprimit studium et contentionem amatoris. Sed cur *ineptus?* an, quod ea iurat, quae neque servare postmodo possit, neque velit? an fortasse simpliciter stultus? Sed v. Notam. Nolim enim indulgere coniecturae, fuisse olim *inultus,* n. quia ista periuria non vindicantur; quanquam duo ista permutantur, ut inf. I, 6, 48. *inulta* et *inepta.* H. Coniecturam Heynii *inultus* Santenio B. C. p. 62. probabilem visam improbavit Nagelius in Act. Soc. Trai.

Digitized by Google

Trai. Vol. 4. p. 256 — 58. *amorem* ab effectu *ineptum* dici ſtatuens, h. e. homines ſtultos efficientem; quem effectum multis ille locis comprobavit. Mitſcherlichius ad Horat. T. I. p. 426. vulgatam praefert. Me iudice, poeta ſatis dignum eſt, ea tribui amori, quae amanti conveniunt; neque opus Nagelii interpretatione. Male ſeduli verba *ineptus amor* componunt cum Catulli loco Carm. 8. *Miſer Catulle, deſinas ineptire.* W.

25. *ſinet*] Broukh. ex uno; vulgo, *finit*, quod ſervatum malim, et nunc revocavi. H. Lectioni *finit*, quam Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. Corv. dant, alteram *ſinet* ex Voſſ. 1. 5. Ask. et Monac. praetuli, quippe cum, ſententia futuro enuntiata, iucundior temporum varietas orationi 21 — 26. reddatur, et praecipienti uſus futuri conveniat. Senſus: *Et*, immo, deae ſeveriſſimae periuria numinum ſuorum non punient. Cave ne verba *perque — perque* contraria putes. Nonnulla apogr. *Diana* vel *Dictina.* Goth. *Dyana* (a. m.). W.

26. *crines perque Minerva ſuos*] Comam in Minerva non inepte laudari, in nota docui. Sufficeret unum exemplum Ἀθηναίης ἠϋκόμοιο ex Homero Il. Z, 92. Manet alterum, poſt *ſagittas* Dianae exſpectari poſſe ſimile quid ex armis Minervae; de quibus ſi circumſpexeris, habes *haſtam*, *galeam*, *ſcutum*, unde coniecturae duci poſſunt, uti *clipeos* coni. Santenius Biblioth. crit. T. III. p. 73 — 77. magis tamen per luſum ingenioſum, quam ex re et veritate. H. Mitſcherlichius Tent. Crit. p. 4. 5., exſpectandam cum Santenio iudicans Minervam armis inſignitam, iisdemque periurium ulturam, *criſtas* legendum putat. Sed praeterquam quod nusquam memoratum legi, Minervam *criſta* vel *clipeo* periurum aliquem vel ſceleſtum puniviſſe, *pulchritudo* comae Minervae probatur Callimachi quoque loco in Lav. Pall. 31.

Οἴσετε καὶ κτένα οἱ παγχρύσεον, ὡς ἀπὸ χαίταν
Πέξηται, λιπαρὸν σμασαμένα πλόκαμον.

Et optime vulgatam lectionem *Heinrich* ad Scut. Hercul. 216. p. 170. defendit. W.

27. *At ſi tardus eris*] pergit Priapus tradere praecepta ſua; tanto autem opportunius hoc, quod ſequitur, cum flos aetatis tam cito depereat. Sed Scaliger ex alia perſona, nempe amantis, dici putabat ad puerum, et eſſe μίμησιν; propterea legit: *Ah! ſi t.*

ib. *tranſiit aetas Quam cito!*] ita Broukh. ex tribus libris reſcripſit, cum in libris ſcriptis et editis, etiam in Vulpii

pii editione, legatur *transiet*, quod antique dictum volunt pro *transibit*. Sed vix hoc tam culto Poëta eaque aetate, qua vixit, dignum; quae vero ad illud tuendum tum alii, tum Vulpius afferunt, ex inquinata recentiorum, inprimis Afrorum, dicendi ratione petita ſunt. Quid tandem Vir ille Cl. cum Plauti Epid. I, 1, 84. *depoliet*, ac ſi pro *depolibit* ſit dictum, ſibi velit, non aſſequor. At *transiit* pro *transit* elegante et poëtis ſollenni enallage dictum, nec quidquam ad temporum fugam et aetatis h. ἥβης brevitatem tempore hoc praeterito accommodatius; etſi hoc omnino aoriſtum tempus eſt. Simili modo *mollibit* olim edebant apud Horat. III. Carm. 23, 19., ubi nunc *mollivit*. H. Quamquam Tibullus infra 48. formam *atteruiſſe* non reſpuit, exemplaque futuri *ibo, ibis, ibit* in compoſitis in *iam, ies, iet* mutati exſtant, quae in voce *eo* collegit Forcellinius, ea tamen loca omnia dubiae lectionis eſſe, et cum conſuetudine probata pugnare, idem recte iudicavit. Accedit etiam auctoritas quatuor Voſſianorum et Bernatis, in quibus eſt *transiit*. Et uſus perfecti accommodatiſſimus more hanc ſententiam Teutonice eloquendi firmatur. At in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Corv. *transiet*. W.

28. *ſtat remeatve dies*] In uno Colot. *it*, quod ex vitio ſcripturae ortum, niſi fortaſſe erat adſcriptum, ut explicaretur *non ſtat*. Si tamen ſequi hoc malis, antiqua etiam interpunctio ſervanda erit: *Transiit aetas. Quam cito non ſegnis it remeatque dies!* (Ita Corv. dedit. W.) Tunc *remeare* eſt *iterum ire. Non ſegnis*, ut I, 8, 48. *non tardo pede*. Porro *remanetque* Bodlei. *ve* ſecundum Heinſium repoſuit Broukh. pro *que*. H. Voſſ. 4. *remeatve*. Ceter. apogr. *que*. — Voſſ. 5. *ne ſegnis*. Vindob. *nec ſ.* W.

30. *populus alba*]. perpetuum populi epitheton; itaque h. l. praetuli cum Broukhuſio et Heinſio Adverſ. II, 12. praecipue quia hic coloris nomen convenientius videtur, quam altitudinis et menſurae. v. Horat. II. Carm. 3, 9. Et tuetur id pars codd., in his Guelf. 1. Voſſ. 3. Vindob. Bern. et edd. vet. ut Ven. 1491. In aliis, etiam Regio et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. pluraque V. apogr. W.) eſt *alta*, quod Vulpius praetulit. Hoc etiam Edd. ante Broukh. pleraeque habebant inde a vett. et Aldinis c. Mureto. Scaliger in uno invenerat *ante*, quod ita accipiebat cum Paſſeratio, ut *ante comae* eſſent αἱ πρὶν κόμαι, hornotina folia, cuius formae exempla congeſſit Lamp. Alardus Epiphyll. philol. c. 10. Sed ex obſcurata ſcriptura et hoc natum videtur; nec pla-

Digitized by Google

placet Tibulli nitori istam robiginem affricare. H. Ex Voss. 5. praetulit H. Vossius *disperdit*, ut verbum gravius et exquisitius, comparans Lucret. II, 831. *color disperditur omnis.* Obstat codicum auctoritas, neque ego vero illas virtutes in hoc verbo inusitato reperire potui. W.

32. *Qui prior Eleo est carcere missus equus*] Broukh. rogat: *quomodo hic prior dici potuerit, qui cum aliis aliquot centenis cucurrerit, quum prior non nisi de duobus dicatur.* Scilicet accepit ille *prior*, ut sit priore loco vel tempore; itaque hoc monere voluit: illud *prior* non bene convenire verbis *carcere mitti.* Nemo enim hic vel prior vel serior est, sed aequato passu prosiliunt equi. At in cursu esse potest alius prior, attingere metam prior vel primus, ut Horat. Art. 84. *equus certamine primus.* Heinsius iam coniecerat: *Victor ab Eleo carcere missus equus,* meo iudicio non male; et *ab* facile excidere potuit. Sic in simili loco Sulpiciae v. 26.

Deinde velut stadio victor qui solus Achaeo
Languet, et immota secum virtute quiescit.

ubi legendum est: *ignota* — *virtute* h. ignobilis; fortasse etiam pro *secum* ponendum *segnis.* Virgil. Aen. VII, 655.

Post hos insignem palma per gramina currum
Victoresque ostentat equos.

Broukh. illam Heinsianam emendationem longius abire putabat, ipse refingens: *Qui prius;* sed nescio, cur *prior* non possit pro *prius* positum accipi, ut saepe adiectiva pro adverbiis. Vulpius *prior* retinuit, et exponit *praestantissimum, excellentissimum;* id quod tamen paullo durius est, sic nude positum ad significandum eum, qui prior, superior est ceteris cursu. *prior* enim eo significatu positum aliquid adiectum fere habet, ut ex ipsis laudatis ab eo exemplis apparet. *prior* igitur, si tenendum illud est, malim prius, ante, exponere. Possit tamen legi: *Firmior, Acrior,* aut, quod praeferam, *Acer ab Eleo carcere missus equus*, omisso *est,* quod a quibusdam abest. Ita *acrior* et *infirma senecta* sibi respondent. Ovid. Met. VII, 542.

Acer equus quondam magnaeque in pulvere famae
Degenerat palmas.

II. ex P. 11, 21.

Acer et ad palmae per se cursurus honorem,
Si tamen horteris, fortius ibit equus.

V. Trist.

Digitized by Google

V. Trift. 9, 29.

Utque fores nondum referati carceris acer
Nunc pede, nunc ipfa fronte laceffit equus.

cf. III. Met. 704. *Acer* etiam bene de iuvenili vigore. Ovid. III. Met. 540.

— vosne, acrior aetas,
O! iuvenes, propiorque meae.

Tamen vel fic nunc, fi de elegantia carminis quaeritur, praefero Heinfianam lectionem: *Victor ab E.* Eft enim hoc perpetuum, *victor equus.* v. Virgil. Ge. III, 499. Ovid. Trift. IV, 10, 95.

Poftque meos ortus Pifaea victor oliva
Abstulerat decies praemia victor equus.

Sed dubitatio fupereft illa: an a poëta hoc loco id, quod elegantius eft, profectum fit. Potuit autem paullo negligentior in fingendo verfu effe. Similis ieiunitas in Ciri v. 33. *Qui prius* h. antea. Dubitavi aliquando, an omnino verficulus hic Tibulli effet, nec potius, cum in libris excidiffet, ex Ovidiano illo fuppletus:

Ut celer Eleo carcere miffus equus.

Epift. XVIII, 166. H. Nondum vidi exemplum ufus vocabuli *prior* pro *prius;* et affirmare, *adiectivum* pro *adverbio* in fententia aliqua pofitum effe, eft dicere: legitime ibi adverbium ufurpari. Tum vero neceffe eft, *adiectivum* etiam fenfum praebeat rationis regulis confentaneum. Si quis igitur *prior miffus* dicitur, neceffe eft haec ita intelligas: *prior aliis.* Idque recte improbavit Broukhufius reponens *prius,* quod iam in Voff. 1. 3. comparet. Difficultates interpretationis Vulpianae H. Voffius non fuftulit. Nam intelligenter Heynius monuerat, deeffe, quo *prior* referatur, neque exftare exempla comparativi *prior* abfolute pro praeftantior pofiti. Neque illa Voffius attulit, aut Slothouwer in Act. Soc. Trai. T. III. p. 147. — Usque dum igitur hic ufus comprobatus fuerit, ipfe *prius* praefero, lectionem fententiae accommodatiffimam. Notio praeftantiae equi fatis ineft adiecto *qui Eleo carcere eft miffus.* — Voff. 5. dat *primus.* — Copulam *eft,* quae in Voff. 2. et Monac. deeft, et ab H. Voffio deleta eft, cum Heynio abeffe velim. Sine ratione iufta repugnat Hufchkius p. 16. Mirum, Slothouwerum *fuit* poftulare. — Hamb. et Goth.

Digitized by Google

Goth. *facta,* quod Vossius annotare neglexit. — Goth. *oleo* (a. m.). W.

33. *Vidi ego iam*] *ego* Broukh. ex quibusdam inseruit; etiam a nostris abest. *iam* vel pro modo, vel, *iam vidi.* Remotius esset: *iam praeteriisse.* (*iam iuvenis* iungi posse, ut apud Iuv. III, 206. *iam vetus cista,* cf. Tib. I, 4, 58., noli dubitare, sed tum necesse est *iuvenis* appositio sit. Latinum est: vidi Caesarem iam iuvenem, non vero *vidi iam iuvenem.* Deinde compositio illa statum rei, qualis hoc tempore est, non qualis fuit, significat. Vellem Vulpius *iam* pro *modo,* *antea* usurpatum esse demonstrasset, vel Forcellinius, qui sub v. *iam* Vulpium est secutus. — apogr. unum *quom.* — *ego* deest in Goth. Hamb. et Guarn. W.) *premeret quem* Corvin. eleganter. (Lectio *quem* quo modo grammaticae conveniat, non perspicio. Nam tum non est, unde modus verbi *premeret* pendeat. Accedit quod vulgata vere elegans. Verba enim *urgere, premere, instare,* omisso casu, quem regunt, exquisite ponuntur. Hamb. *merrentem* (a. m.). W.) Deinde in uno *segnior aetas.* Color orationis similis in Nemesian. IV, 33.

Ver erat, et vitulos vidi sub matribus istos,
Qui nunc pro nivea coiere in cornua vacca etc.

34. *stultos — dies*] Minus bene Ed. Rom. cum Ven. 1487. habet: *tardos — dies,* quos Passeratius mutabat in *tacitos.* In Exc. Pocchi fuit *celeres;* et hic est fortasse liber, in quo ita legi narraverant Statio; sed est illud ab interpolatore. Ne vero quis emendet: *stulto* sc. sibi, adeat notam.

35. *exuit*] Broukh. e duobus: *exuat,* signo interrogationis post *annos* posito, et post *moram;* quod sane est elegantius, minus tamen commodum. H. Quum Vossianus etiam antiquissimus daret *exuat,* ut interrogatio indignationem notaret, Broukhusii rationem amplexus est H. Vossius. Ad indignationem pronuntiandam usurpatur interrogatio; hoc argumentis non eget; sed coniunctivus in interrogatione est improbantis, dissuadentis, velut in exemplo: *Huic cedamus?* Atqui poeta non id improbat, quod serpens *pellem nitidam* resumit, sed quod, cum serpenti illud contingat, homini *formam* diutius retinere non liceat. Et si *exuat* scribitur, exspectabis et *dederint;* nam sunt antitheta. Accedit quod dolorem his versibus exponit Albius, non indignationem. Hamb. *annus,* supersc. *o.* W.

36. *non*

Digitized by Google

56. *non ullam — moram*] Sic et Reg.; et praetulit Broukh. Alii: *non illam,* quod nescio quam vim prae altero habet. Sic et Guelf. 1. 4. H. Zwic. 2. *ullam,* 1. *illam,* sed alia m. in *ullam* mutatum. Aldinae cum Mur. *ullam,* quod cum H. Vossio dedi. Scriptura enim *illam,* quod in Hamb. et Guarn. est, poetam serpentium naturam homini optare, significaretur. — Hamb. *formam.* W.

38. *Nam decet intonsus crinis utrumque deum*] Caussam videntur haec reddere, cur Bacchus Phoebusque perpetuo inventutis flore gaudeant, nempe quod eos deceat suus crinis prolixus. Quod cum non recte collectum sit, Broukhusius reposuit: *Tam d.* quod iam in Voss. 2. repertum, hac mente: Apollinem et Bacchum coma esse tam decora, ut deorum omnium soli hoc ipso crinium beneficio semper sint ephebi. Sed id ipsum contortum est, et languet. Vulpius, ut iam Cyllenius fecerat, vulgatam ita explicat: colligere poëtam, Phoebum et Liberum semper esse iuvenes, quod eorum simulacra promissa fingantur coma, tonsi autem capilli eos nullo pacto deceant. Ita non est urgendum illud *decet,* quod pro substantivo verbo *est* ponitur. Signum nempe, unde appareat, eos semper iuvenes esse, intonsi crines sunt. Iacet tamen hoc non minus, quam illud superius. Necdum tamen vidi, quod omni ex parte probarem: v. c. *Hinc decet. En decet. Quam decet!* Praestaret simplex copula: *Et,* ut sit: *Et decet,* et ornat adeo utrumque deum capillus iuvenilis promissus. Ceterum *iuventas* in sup. versu Regius recte cum aliis apud Broukh.; reliqui: *iuventa.* Corvin. *iuventus.* cf. Heins. ad Ovid. IV. Met. 17. Virg. V. Aen. 398. H. *iuventa* Guelf. 1. 4. et Voss. 5., superscr. *iuventus,* cum Aldinis et Zwic. 1. — sed *iuventas* in Zwic. 2. et Mur. — *iuventus* Goth. et Hamb. — Ordo *Baccho Phoeboque,* quem dant Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. aliique apud Broukh., H. Vossio verior visus est; nam filium patris prius recordari. Cui argumento non multum tribuo. — 38. Lenzius in Ephem. Heidelb. Iahr. II. p. 183. tentat (Nam decet) *intonsus crinis utrique deo,* comparans Apoll. Rhod. II, 708. *αἰεί τοι, ἄναξ, ἄτμητοι ἔθειραι, Αἰὲν ἀδήλητοι· τὼς γὰρ θέμις.* H. Vossius *quam decet,* quod et Schradero placuit, recepit, Plautum afferens Mil. I, 1, 64. *Pulcer est mihi et liberalis visus. Caesaries quam decet!* Sed locus Plautinus dicendi rationem, de qua nemo ambiget, non sententiarum iuncturam eandem offert. Et sensus, qui vulgatae inest, languidus: nam iuventute (quae *intonso crine* significatur) insignes

gnes conſpiciuntur, illa correctione; ſi ſententiarum connexionem expendas, non multum emendatus videbitur. Nam de *perpetuitate formae* agit poeta. Pronior eſſem ad coniecturam *et* recipiendam, ut Heinſius ad Ovid. Amor. I, 1, 11. p. 326. locum laudavit, vel *ac decet*, niſi loca ſimilia, ut II, 3, 35. 36. II, 1, 57. 58. me retinerent; quae, cum te non delectent, cave ideo ſpuria iudices aut in corruptelae ſuſcipionem voces. Huſchkius in Ep. Crit. p. 106. iudicat: vulgata bene ſe habere videtur, licet veram eius explicationem afferre non poſſim. cf. Apoll. Rh. II, 708. W.

39. 40. Retraxerat hos verſus Scaliger ſupra ante vſ. nonum: at h. l. vix iis carere poſſumus, et *Neu c.* manifeſte orationem continuat. (Nam nemo veterum praeceptum aliquod vel orationem a particula *neu* eſt exorſus. Eſt ubi *neu* in principio periodi ponatur, ſed ita ut *neu* pro *et ne* uſurpetur, et cauſa ſequatur, unde *neu* pendeat. Ovid. Met. II, 482. *Neve preces animos et verba potentia flectant, Poſſe loqui eripitur.* Met. I, 151. *Neve foret terris ſecurior arduus aether, Affectaſſe ferunt regnum coeleſte Gigantas.* Iunges igitur verba *neu comes ire neges* cum ſuperioribus *Tu — cedas*, ita ut, quod in univerſum 39. 40. praeceptum eſt, *obſequium in amatum,* tum 41 ſqq. per partes explicet Tibullus, ſubiiciens quae non negligenda nec recuſanda ſint. In qua ſententiarum connexione *neu* proprie poſitum eſſe neque interpoſita *obſequio—amor* iuncturam turbare notabis, cf. I, 10, 15—17. Nec abſimilis eſt locus I, 8, 47—49. *At tu—utere—Neu torque.* Nam admonitio amore mature fruendi illud etiam includit, ne Marathum torqueret Pholoe. Ubique diſtinctione rem monſtravi. W.) Deficit autem particula, quae in pedeſtri ſermone negligi non poſſet: *Tu* porro *cedas in omnibus puero.* Guelf. 2. *licebit, Credas—vincet.* H. In apogr. Voſſii aberrationes exſtant: *tum—licebit* (Goth. Hamb.) — *credas* (Guarn. Goth. Ald. I.) — *obſequia — vincet.* — 42. Hamb. dat miram ſcripturam *aeſtiva — ſiti.* Goth. *torveat.* Ad conſtructionem verborum *Neu comes ire neges* compara Virg. Aen. II, 704. *nec, nate, tibi comes ire recuſo.* W.

43. *picea ferrugine*] Hanc lectionem, quae eſt in quatuor Heinſianis, Bern. Vindob. et Zwic. 1. 2. et in Edit. prima, recepit Vulpius. Vulgatam, *picta,* tuetur Broukh., ut colores illi in arcu caeleſti confuſi exprimantur; at recte Vulpius monet, non magis ferruginem, quam purpuram

ram aut alium colorem pictum vocari posse; sed caelum pictum esse ferrugine dicitur. In uno Broukh. erat *nigra,* interpretamentum vocis *picea.* Sic Ovid. XV. Met. 789. *ferrugine̅m atram,* et Virg. I. Georg. 467. *obscuram* dixit. (De *ferrugine,* quod *nigrorem* notat, H. Vossius ad Ge. I. p. 189. accuratius, quam Goethius in doctrina colorum T. 2. p. 54 – 59. disputavit. — Vindob. *praetexta.* W.) Similis dubitatio est in Horat. II, 5, 10.

— iam tibi lividos
Distinguet Autumnus racemos
Purpureo varius colore.

ubi *Autumnum varium colore purpureo* recte dici negat Bentl. Sed potest ibi iungi: *Autumnus varius distinguet racemos lividos colore purpureo.*

44. *venturam admittat imbrifer arcus aquam*] *admittat* est incitet, impellat, ut *admittere equum,* quia, iride conspecta, largi imbres non magno post intervallo cadere solent. Ita malim cum Scaligero interpretari, qui ex Ovid. Am. I, 8, 50. comparavit: *ut celer admissis labitur amnis aquis,* quam cum aliis ita accipere, ut *portendere* sit. Longe enim alia ratio est, si aves *admittere* seu addicere dicuntur, quam si *iris.* Ex posteriore tamen interpretatione varians lectio profecta est, alterius glossema: *annuntiet.* Guelf. 1. in litura habet, *annutet* 2. *annutiat* cum illo in margine. In quibusdam (Guarn.) invenitur *amiciat,* quod Scaliger, modo *amiciat* scriberetur, praeferebat; sed haud dubie natum est ex scriptura: *ammittat. Admittere* alii accepere sursum attrahere, ut sit ex vulgari veterum opinione dictum: Ovid. I. Met. 271. *Concipit Iris aquas.* v. Passerat. ad Propert. p. 430. D. Cerda ad Ge. I, 380. et cf. Vulp. h. l.; sed dubito de isto verbi usu. Pro *imbrifer arcus* in quibusdam est *nubifer,* unde Heinsius faciebat: *nimbifer,* eleganter; hocque est in marg. Guelf. 2. In Edit. Bas. *hymbrifer Arcas.* H. Cum in fine prioris partis pentametri syllaba anceps esse nequeat, nisi forte ubi sensus terminetur, quod H. Vossius ad h. l. et ad I, 6, 66. p. 219. observat, *nimbifer* cum eo recepi. Ceterum *admittat* dant novem apogr. H. Vossii, et Zwic. 1. — alter *admittit.* Goth. *imber.* — 45. Zwic. 2. *velit.* W.

47. *duros subiisse labores*] ita iam edd. Aldinae cum ceteris; idque Scaliger retraxit, cum in Ald. tertiam Ven. 1558. a Mureto, nec monente, illatum esset. in vulgg. Edd.

Digitized by Google

duro — labori, quae ſollennis eſt varietas, ſaepius ad Virgilium notata. Unus Pal. *obiiſſe*.

48. *aut opere inſuetas atteruiſſe manus*] Edd. fere omnes antiquiores, Romana, Veneta 1500. et 1520. Aldinae et hinc profectae *operi;* et ſic Regius habebat, et Guelf. 1., cum tamen Broukh. id in nullo Codice reperiſſet. Ita *inſuetas operi* intelligendum erit, aut *operi* habendum pro antiquo ablativo. vid. Vulp. ad I, 1, 72. Codices fere, ut et Guelf. 2. et Voſſ. 1. Hamb. Guarn., *opera* exhibent; unus Palatinus: *opere*, ſicque Guelf. 3. ſuperſcr. *i*, quod Broukh. recepit et retinuit Vulpius; nec quidquam refert. Bene enim *opere atteri* dicentur manus, vel etiam *inſuetae opere manus.* Nam ita Latini interdum, v. Curt. V, 12, 9. conf. Michaelis Heuſingeri Emendatt. p. 212. et Gronov. ad Liv. XXIV, 48. et XXXI, 35. Praeterea *atteruiſſe,* quod inde ab Aldina ſec. ed. legitur, pro *attriviſſe* conſtanter libri, praeter paucos, in quibus *attenuaſſe,* quod et edd. vett. Ven. 1491. et al. cum Ald. pr. habent. Hoc oriri potuit ex vitio ſimili illi, quod eſt in Ed. Rom. *attenuiſſe.* cf. Livinei. ad h. l. H. Scripturam *opere*, quam pars maxima apogr. dat, cum H. Voſſio Tibullo reddidi. Nam ad rationem dicendi, quam firmat Virgilius quoque Ge. IV, 114. *Ipſe labore manum duro terat,* accedit codicum auctoritas, et quod oratio elegantior fit uſu adiectivi *inſuetus*, quod abſolute ita uſurpatum apud Livium legitur XXI, 35. *quia inſuetis* (hoſtibus) *adeundi propius metus erat.* Cf. Not. ad I, 7, 38. — An *inſuetas opere* conſtrui poſſit, dubito; nam quod *adſuetus* et *adſuefactus* cum caſu ſexto componitur, hoc nihil ad *inſuetus* pertinet. Vulgaris conſtructio *operi inſuetas* in nullo apographo H. Voſſii exſtat. — Zwic. 1. 2. Goth. praebent *opere.* Pincierus Parerg. II. c. 53. p. 317. coniecturam *operi — attinuiſſe,* h. e. manus in opere quaſi defixas habuiſſe, vulgavit; cui tamen ipſe non multum tribuiſſe videtur, neque uſus dicendi ſuffragatur. W.

49. *inſidiis altas ſi claudere valles*] Enim vero expectabam *ſaltus,* vel *montes*, in quibus retia fere tendi ſolent. Ovid. Rem. 201.

Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci;
Nunc tua frondoſis retia tende iugis.

cf. II. Met. 427. X, 172. 533. Epiſt. 5, 20. et noſter inf. IV, 3, 7.

— *den-*

— *densos indagine colles*
Claudentem.

ut adeo aliquis paullo calidior mutandum esse censeat *altos* — *colles.* Et non raro haec duo voc. permutantur; v. ad Ovid. VI. Fast. 327. et Burman. ad Val. Flacc. VII, 391. Verum etiam in vallibus retia et tenduntur et poëtis tendi narrantur. Gratius 102.

Per non adsuetas metantem retia valles.

inprimis si apros venantur; vide Ovid. I. Art. 46. VIII. Met. 334 — 338. Virgil. Aen. X, 707 — 10. *Claudere* vero proprium venationi voc. Seneca Thyest. 491.

Plagis tenetur clusa dispositis fera.

add. eund. Hippol. 46. 47. Manil. V, 185.

— *claudunt campos formidine mortis.*

v. Intpp. ad Gratium v. 49. p. 49. 50. Atque ea vox restituenda videtur Rutilio I, 625.

Funditur insidiis et rara fraude plagarum
Terribilisque cadit fulmine dentis aper.

Immo vero *Cluditur* vel *Clauditur.* H. Hamb. *Heo* — *vales.* Goth. *se.* Male Ald. 1. 2. *altos.* W.

50. *humeri retia ferre negent*] Ed. Rom. cum paucis aliis et Mur. et Corvin. cum Guelf. 1. 3. a m. pr. 4. *humeris r. f. neges,* quod vulgare est. H. Receptam lectionem firmat locus Ovidii Ar. II, 189. in notis laudatus, et bene defendit Statius p. 70. — V. 51. adiectum *levi* Handius ad Diatr. Gronov. T. I. p. 101. explicat: quae non gravi ictu ferit. — 52. Hamb. *fessum* pro *nudum.* W.

53. *Tunc mihi*] tres ap. Broukh. *rapias tum c. l. Oscula;* Reg. et Ed. Rom. *capias,* male h. l. v. Heins. ad Ovid. Ep. XIII, 120. II. Met. 603. Cyllenius vero *rapias* in suo legerat. H. H. Vossius ex Vindob. et Vossianis duobus *tum* — *tum.* — *Tunc cara,* quod in Zwic. 1. 2. exstat, et Santenius, vid. Bibl. Cr. p. 71., probasse videtur, praetuli. Heynius *tum cara.* Goth. *cum* pro *tum* et *sibi* pro *tibi.* Guarn. *Tunc mihi* — *rapiat cum.* W.

54. *sed tamen apta dabit*] Santenius in Bibl. Crit. P. III. p. 71 — 73. emendat: *sed male rapta dabit,* ut *male* sit vix et cum aliqua difficultate erepta. Feram hoc, si est *male dabit;* sed *male rapta* sunt inscite rapta. H.

Eſt vero repetitio aliqua verſu 55., ut Santenius ſtatuit, ſed haec iteratio ad verba 53. *rapias licebit oſcula* referri poteſt; neque ideo requiritur *rapta dabit* 54. Et recte vidit Heynius, oſcula *male rapta* eſſe *inſcite rapta*, ut Ovid. Ar. I, 667. *Tantum ne noceant teneris male rapta labellis;* unde ortum habet Santenii emendatio. Neque equidem video, cur is, qui in ſpeciem oſculis obnititur, *apta* dare nequeat, h. e. quae amatorem delectent. — Mira admodum mihi viſa eſt 55. compoſitio *Rapta dabit* pro rapi ſibi patietur. Diverſa eſt compoſitio apud Ovid. Heroid. XV, 44. *Oſcula cantanti tu mihi rapta dabas* h. e. rapiebas, et Amor. II, 4, 26. *Oſcula cantanti rapta dediſſe velim* h. e. rapuiſſe. Unde quum legendum eſſe conieciſſem: *Rapta dabis primo* — hanc ſcripturam in Guarn. exſtare laetus vidi. Suſpicionem illam firmare videtur pronomen, quod ſequitur, *ipſe*, quod neceſſarium, cum ſubiectum mutetur, et antitheſis perſonarum fiat. Qua ſublata *offeret ipſe* notat: offeret nullis precibus tuis, nullaque opera tua. Atqui hanc notionem excludit adiectum *roganti.* Quod incommodum cum librarii vidiſſent, *volenti* correxerunt. — Pro *dabit primo* Zwic. 2. *ferit pr.*, ſed a manu recentiore in *feret* mutatum. W.

55. *mox offeret ipſe roganti.*] Ita primum Scaliger ex ſuo, cui maxima librorum Statii et aliorum pars cum Guarn. accedit, repoſuit; *volenti* Guelf. 1. 4. cum antea inde a Rom. edd. Ven. et Aldinis lectum eſſet: *poſt offeret ipſe volenti.* Tum *poſt* Reg. cum Ed. Ven. utraque retinet; item Guelf. 3. cum var. lect. *mox.* Pro *ipſe* Reg. *ille,* Ed. Lipſ. *ipſa.* Ed. Vicent. *mox adferet ipſe roganti;* Guelf. 2. *poſt afferet.* — Mox *velit* Corvin. II. Hamb. *poſt offeret* — *mox etiam.* Goth. *poſt affert ipſa.* Guarn. *poſt effert.* — Zwic. 1. *ipſa volenti;* in altero *volenti* ſuperſcriptum. *Rogare* abſolute poſitum eſt amantium, qui fructum aliquem ſibi precibus expetunt. Catull. VIII, 13. *Nec te requiret, nec rogabit invitam.* — Santenius p. 73. „v. 55. *offeret* pro *adferet* error eſt typographi.“ — Columbus in Excerptis, quas Heinſio miſit Syllog. Epiſt. T. V. p. 178. Ms. Schefferi *poſt auferet ipſe. auferet* mihi ſe ſatis probat. Idem liber cum Guarn. dat *roganti.* 56. II. Voſſius *velit,* in multis apogr. (Hamb. Goth. Guarn.) repertum, ut genuinum, intulit. Scio Tibullum coniunctivum pro futuro ponere, nec tamen ob codicum auctoritatem (quibus add. Zwic. 1. 2.), et quod futura praecedunt, vulgatam movere ſuſtinui. W.

57. *tra-*

Digitized by Google

57. *tractant*] un. Heinf. *damnant.* et Ask.; iuxtaque *tractant.* Omnino negligentior eft verfus dictio; *male tractant artes,* male habent, contemnunt. Alio modo dicitur aliquis *tractare artem*, qui in carminibus eft occupatus; *male*, infeliciter, nullo cum fucceffu. H. Voff. 1. *ofcula* pro *faecula.* H. Voffius *artes miferas* refert ad *artes* capiendi, quas hucusque docuit Albius; *miferas* effe nihil proficientes; et *male tractare* interpretatur contemnere, non refpicere et curare. Sed *tractare artem* eft exercere artem; quod fi *male* fieri dicitur, *imperite* vel *prave* vel etiam *infeliciter* ars exercetur. *male tractare* fi eft male cum aliquo agere, male aliquem accipere, cum accufativo *perfonae*, non *rei*, conftruitur. Nec, quomodo *artes* ad priora referri poffint, intelligo. Heynianae interpretationi repugnat pluralis *artes.* Ceterum *artem muficam tractare* obvium apud Terent. Phorm. prol. 18. — 58. *Iam tener*, ut alibi *iam vetus*, cf. Obff. ad 35. — *Heu male* coniungere mavult Goerenzius Tent. crit. p. 7. W.

59. *At tibi, q.*] Sic Broukh. ex optimis libris; ante erat: *Iam tu,* quod et Guelf. 1. 2. retinent. Add. Zwic. 1. Hamb. et Guarn. In edd. Reg. Vicent. et in codd. parte *Iam tua,* ut etiam Regius habet, quod equidem praeferam. Add. Zwic. 2. In aliis *at tu;* Corvin. *Iam tibi.* et Goth. Mox Ed. Rom. *primis.*

61. *Pieridas*] Ed. Rom. Lipf. *Pierides.* v. Heinf. ad Ovid. I. Met. 152. *doctos adamate* Guelf. 1. in litura. H. Goth. *Pyerides.* — Hamb. et Zwic. 1. *Pierides.* — 62. Goth. *munera — aurea.* Hamb. *ne vincant,* unde H. Voffius ad correctionem *nec vincant* proclivis eft. W.

63. *Carmine purpurea eft Nifi coma*] Reg. *purpureae Nifi comae;* nempe primo fcriptum erat per compendium: *purpurea é.* Hamb. *carmina* pro *carmine,* et omittit *eft,* ut Voff. 2. — *Nifi eft coma* Voff. 1.

64. *non viruiffet* Guelf. 2. cum var. *nituiffet.*

65. *referent*] *referunt*, quod H. Voffius, ut neceffarium, de coniectura repofuit, fententiae generali aptius mihi videtur. — Vindob. *vivat.* Hamb. *robore* et *annis.* — 67. Vindob. *et.* Hamb. *Mufis* — *Addicae* pro *Idaeae* — *Opus.* Bern. *fequetur.* W.

69. *Et ter centenas erroribus expleat urbes*] v. Notam. *explere* ad numerum refertur, quafi dicat: urbes adeat usque ad trecentas. (v. not. ad h. l.) *Implere* in ea re Ovidius dixit VIII. Met. 166.

Digitized by Google

— ita Daedalus implet
Innumeras errore vias.

et Fast. II, 223.

Sic Fabii latis vallem discursibus implent.

et hoc ipsum exhibet Ed. Rom. cum multis aliis, etiam Guelf. 1. 4.: *erroribus impleat urbes,* quod fortassa ferri possit, sed non est elegantius. Unus Italicus Heinsii *explicet;* verum etiam sic *explicare errores,* non *urbes* dicendum esset, ut *explere errores* proprie dictum, non *urbes.* Quae Vulpius affert, sensum potius illustrant, quam verba; Broukh. plane praeteriit. Statius vero ad emendationem confugiebat: *et tercentenos erroribus expleat orbes* h. menses. Male. Galli Deam suam circumgestabant et oppidatim vicatimque stipem mendicabant; nota res vel ex Apuleio. In Ed. Rom. et Comelin. *tercentenis — erroribus.* H. — 68. Paris. *Ydaeae.* Venet. *Ideae.* 69. Zwic. 1. *tercentenis,* sed a manu recentiore in *tercentenas* mutatum. Hamb. *explicet* — et *sicet* pro *secet.* — 70. Goth. *phcigios.* Paris. *Frigios.* Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 662. *erronibus* Tibullo restitutum velit Gallosque stipem oppidatim et vicatim emendicantes *errones* vel vagabundos nebulones apte dici annotat. At ille vellem simul docuisset, *explere* sine ullo additamento notare *pererrare,* dicique Latine *pererro Caio* pro pererro cum Caio. Mitscherlichius l. l. p. 5. ex lectionibus *explicet* et *impleat* novam composuit *implicet,* h. e. errando adeat, usus Lucano VIII, 5. *implicitasque errore vias,* et Silio XV, 618. *Implicat actas caeco errore vias.* Ei enim paulo duriorem dictionem *explere urbes erroribus,* de qua consulas Not., tersa ac perspicua Tibulli respuere visa est loquendi ratio. W.

71. *Blanditiis* etc.] Scaliger haec ita concinnaverat:

Blanditis vult esse locum Venus ipsa querelis.
Supplicibus miseris flentibus ipsa favet.

flentibus enim in multis est, etiam nostris; sed recte reiecit Broukh. In Ed. Basil. ita distinctum: *Blanditiis vult esse locum Venus, ipsa querelis Supplicibus, miseris flentibus illa favet,* non male; sed concinnius erit etiam primo loco *illa* legere, et hoc modo distinguere:

Blanditiis vult esse locum Venus: illa querelis
Supplicibus, miseris fletibus illa favet.

Habent tamen et haec, quod displiceat. Docta est nota Burmanni ad Propert. IV, 6, 72, ubi ipse emendat:

— Ve-

Digitized by Google

— *Venus ipsa, querelis*
Supplicis, et miseris fletibus illa favet.

(Quam coniecturam Heynianae praetulit Santenius Bibl. Crit. p. 76. W.) Videtur totum hoc distichon aut inter alia, quae exciderunt, nudum sic adhaesisse, aut in alienum locum illatum esse. H. Ultimum hoc praeceptum puerorum animos *blanditiis*, et *precibus lacrimisque* capiendi, quod exemplo I, 9, 29. 30. praeclare illustratur, non alienum, et rationem superioribus sententiam novam adiiciendi supra 39. eandem esse apparet. Integritatem igitur scripturae explorare restat. Nam H. Vossius, Heynii vestigia sequutus, *ipsa locum Venus; illa querelis* edidit, et colo post *Venus* distinxit. Nam neque *ipsa* in fine collocari, neque *illa* ad *querelis* referri posse. At loca afferenda erant, quibus demonstraretur, in formula *locum esse* copulam omissam esse. Quae loca H. Vossius ad significationem verbi *velle* pro *cupere*, quasi illa librarium latere potuisset, declarandam attulit, horum omnium compositio, in primis Terentii illa Hec. I, 2, 44. *Praesidium velle se senectuti suae*, facit, ut mirus huic loco inferatur sensus. Pronomen autem *ipsa* in finem sententiae reiectum mihi quidem non displicet, quippe cum illud infra I, 10, 51. *Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipse* in fine versus positum legatur, et eadem potestate nomini suo modo praeponatur modo postponatur. Virg. Ge. I, 121. *Pater ipse* et 328. *Ipse pater*. Horat. Od. II, 8, 13. *Ridet hoc, inquam, Venus ipsa.* Neque de positura pronominis *ille* fidem te habere editori novissimo patitur locus Tibulli I, 2, 59. *nam cetera cernet Omnia, de me uno sentiet ille nihil.* Add. Iuven. VI, 111. *Hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori.* Me quidem asyndeton pentametri non magnopere delectat. Itaque, nisi similia asyndeta, quale est apud Tacit. Agr. cap. 42. *Domitianus paratus simulatione, in arrogantiam compositus, et audiit preces excusantis et — agi sibi gratias passus est*, me retinuissent, Heynianam rationem amplexus essem. Ceterum hos versus, si post 67. collocati essent, explicarem: Ipsa Venus vult, ut *blandis carminibus* pueros sibi concilient amatores. Nam *blanditiae* ad carmina amatoria pertinent. Ovid. Amor. II, 1, 21. *Blanditias elegosque leves, mea tela, resumsi; Mollierunt duras lenia verba fores.* — Lectiones et posituram verborum, quae 71. in textu est, firmant Paris. et Venet. Apogr. duo *modum* pro *locum*, plura *flentibus* (Goth. Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Unus liber Broukh. pro *ipsa* dat *ista*. W.

73. *Haec*

Digitized by Google

73. *Haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore*] Priapum tanquam *oracula edentem*, se tanquam sacerdotem *canere* fingit, ut monet Broukh. (sed cf. not.). Scaliger et Menagius, ut de hoc Heinf. Advers. II, 8. prodit, e ICti persona dicta putabant, et corrigebant, *caverem*: sed in iuris notiones non incidit, nisi in seqq. Nam ad ICtum pertinent illa: *consultent*, *ianua nostra patet*, *deducat*; sed interposita est alia notio *magistri* v. 75. Porro *Titium* Iurisconsultorum personam ὑποθετικὴν esse putabat Scaliger. Sed docte Broukh. monuit, Titium non Iureconsultorum esse nomen, sed eorum, quorum caussam agi fingebant, ut etiam Caii et Sempronii nomine utuntur ICti. (Fama integritatis insignia fuerunt nomina *Titius* et *Seius*. Vid. Iuv. IV, 13. *Nam quod turpe bonis, Titio Seioque, decebat Crispinum.* W.) Ipse Titium Septimium, nobilem ea aetate poëtam, Horatio familiarem, (ad quem illius Carmen 6. Lib. II. scriptum; quemque ille commendat Tib. Claudio Neroni L. I. Epist. 9. et laudat I. epist. I, 3, 9 — 14.) sed unico nominis argumento usus, intelligi contendit, et erudite de eo disputat. (Idem H. Vossio verisimile videtur. W.) Ayrmannus in Vita Tibulli §. 63. aliquem, cui illudere voluerit, bene sibi notum hominem isto ICtorum loquendi more notari existimat. Sed quid scire refert, quis iste παιγνιοδιδάσκαλος fuerit? Tum vero ipsa res satis docet, Titium esse ex poëtae amicis, in cuius gratiam hoc carmen scripserit. H. Cod. Paris. *Tacio* et 24. *Tacium.* Venet. *Titiio* et *Titiium.* Formam *coniunx*, quae in Hamb. et Ald. 1. exstat, dedit H. Vossius. W.

77. *qui spernentur*] Nusquam legi video: *qui spernuntur.* H. Hamb. praebet *spernuntur*, quod Heynio, si recte coniicio, priora et sequentia: *cunctis ianua nostra patet*, postulare videbantur. Ipse vero non intelligo, quod H. Vossius pro vulgata *spernentur* affert, illi nimirum maiorem vim inesse. Goth. *cui* pro *cuique.* Paris. *qui me.* W.

79. 80. *tempus erit, quum me — Deducat i.*] Nimis accurate ex grammatico canone dictum videtur; fortasse putes refingendum esse, quod poëtae amant, *Deducet. Tempus erit, quum me deducet.* Nam sic v. c. Ovid. III. Art. 69.

> *Tempus erit, quo tu, quae nunc excludis amantem,*
> *Frigida deserta nocte iacebis anus.*

Add. I. Art. 213.; et Fast. I, 529.

> *Tempus erit, quum vos orbemque tuebitur idem,*
> *Et fient ipso sacra colente deo.*

Digitized by Google

Sed et alterius moris exempla ſunt: Statius Theb. VIII, 206.

Iamque erit ille dies, quo te quoque conſcia fati
Templa colant, reddatque tuus reſponſa ſacerdos.

et III. Sylv. 2, 127.

Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
Caeſar ab emerito iubeat diſcedere bello?

Ovid. III. Met. 519.

Iamque dies aderit, iamque haud procul auguror eſſe,
Qua novus huc veniat, proles Semeleïa, Liber.

Porro pro *ferentem* in uno Medic. Statii *canentem;* ſicque unus Heinſ. Miror neminem coniectaſſe *ferentem. Diducat* et *diludat* aberrationes; v. Gebhard., qui et pro *ſenem* edidit *domum* e Scalig. notis. H. Et vero etiam Laur. Santenium ſolum vidiſſe, Tibullum ſcripſiſſe *deducat — domum*, praedicat Valckenarius in Callim. Eleg. Fragm. p. 204. Ipſe vero Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 62. *ſenem* veram lectionem eſſe iudicavit, quamvis alteri loca plurima a Broukhuſio et Vulpio, et ab Oudendorpio ad Cic. II. de Invent. c. 1., quamquam non eo conſilio ad partes vocata, veri ſpeciem conciliare poſſent. — Vindob. et Voſſ. 4. *quo* pro *quum;* Hamb. *quom*, ut 84., quod H. Voſſius amplexus eſt. Paris. Hamb. et Goth. *diducat.* Omnes vero libri collati coniunctivum retinent; et Latini verba *tempus erit quum* vel *quo, dies erit qua,* ſimiliaque cum coniunctivo praeſentis, futuri tum vim aequiparante, compoſuerunt. Sed et praeterito, quamquam alia de cauſa, coniunctivus poſt *tempus fuit quum* ponitur. Caeſ. B. G. VI. c. 24. *Ac fuit antea tempus, quum Germanos Galli virtute ſuperarent.* Cavendum igitur cenſeo, ne coniunctivos in talibus locis mutes, aut pro *quum* ſubſtituas *ut,* id quod primus Moreti liber fecit in Virg. Ecl. VIII, 7. *en erit umquam Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta!* W.

81. *Heu, heu, quam lento*] Minus concinne in aliis *quam Marathus lento;* ut taceam *eheu* legi. *Marathum* fuiſſe puerum Aſiaticum, a Phoenicum urbe, Maratho, dictum, putat Broukh.; verum eius nomen eſſe *Cyrum*, ap. Horat. I. Carm. 33, 6.; ibi enim Pholoe eum faſtidire memoratur, quam Tibullus ei conciliare ſtudet infra Eleg. 8. Pro *torquet* fortaſſe rectius legeretur *torret*, quod melius conveniret *lento amori*, ut Horat. Od. I, 13, 8. dixit: *lentis macerari ignibus.* H. Vel locus Ovidii Art. II, 124. *Et tamen aequo-*

Digitized by Google

aequoreas torsit amore deas satis prohibet, ne ad locum tentandum proclivis fiam. cf. Tibull. II, 6, 17. Neque Burmannus ad Propert. III, 4, 39. p. 531. Heynio assentitur; at Santenius l. l. p. 62. — *lento amore* h. e., ut Forcellinius interpretatur et H. Vossius, longo et diu macerante. Posituram verborum *Marathus lento*, quam ut elegantiorem Tibullo reddidi, tuentur Ald. Mur. Scal. apog. Vossii octo (Goth.) Corv. Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Illa offensus non est Heynius in Virg. Ecl. III, 100. *Heu, heu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo!* Add. Liv. 27, 39 f. *reputantem* — quam *ipse* frustra *eandem illam coloniam* — *tentasset.* — Hamb. *Marachus.* — *eheu* habent Ald. Mur. et Scal. — Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cum Venet. praebent *heu, heu.* — Paris. *he heu.* Vid. Stat. ad h. l. et interpretes ad Virg. Ecl. II, 58. W.

83. *ne turpis fabula fiam*] Legebatur ante Broukh. *turbis,* quod et in libb. ut Guelf. 3.; etsi Statius iam e libb. monuerat, esse *turpis* scribendum; et sic iam editum video in Vicent. et in Reg. Lep. Nec aliter Corvin. H. *turbis* in duobus apogr. et in tertio aliquo a manu sec. Venet. et Zwic. 1. — 84. *ministeria* duo apogr. W.

ELEGIA V.

1. *discidium*] ante Broukh. *dissidium* legebatur, sollenni errore. (At in Ald. 1. et Stat. *discidium* iam exstat; Paris. Venet. Zwic. 1. 2. cum duobus apogr. (Hamb.) et Corv. praebent *dissidium.* De differentia nominum *discidium* et *dissidium* intelligenter Gronovius ad Liv. XXV, 18. p. 991. disseruit. W.) *ferre* pro *laturum esse*, vel, *ferre posse,* dixit. pro *abest* Ed. Rom. *habet,* quod in binis Broukh. erat, nimis argute. H. Infinitivo *ferre* animi fortitudinem, quam tum, quum haec *loquebatur* Albius, sibi inesse praedicabat, significare mihi videtur. — pro *At* Ham. *Ast.* — *mihi* — *abest.* Verbum *abesse* cum dativo personae vel rei, cui aliquid deest, iungunt et alii scriptores, ut Cicero Brut. c. 80. §. 276. *hoc unum* illi, *si nihil utilitatis habebat,* abfuit, *si opus erat, defuit.* Quam constructionem Gernhardus non recte admovit Ciceroni de Off. I, 14, 4. p. 55. *Id autem* (eripere aliis, quod aliis largiare) *tantum abest officio, ut nihil magis officio possit esse contrarium.* Nam sententiae eius loci significatio supra posita non convenit, sed ibi *abesse* notat *alienum esse* vel *remotum esse,* quod eodem

eodem sensu usurpatur apud Cicer. de Off. I, 19, 4. *scientia, quae est remota ab iustitia,* et sextum casum requirit. Illud vero, quod *officio* primum casu sexto, tum tertio usurpatum est, virum eruditum sine causa offendit. Neque in partes vocaveris sensum locutionis *longe abesse alicui* h. e. minime prodesse, nil iuvare. Quae Broukhusius h. l. comparat et disputat, ea magnam partem aliena sunt. — Voss. 1. *longae.* Voss. 1. 3. 5. et Guarn. cum Paris. *fortis.* W.

3. *turbo*] Statius et Scaliger ex Charisio *turben;* ut saltem inde constet, olim in libris etiam hoc lectum fuisse. cf. Broukh. mox pro *celer* duo *tener.* H. idem dat Hamb. — *Turben* pro omnium librorum lectione *turbo* ex Charisio p. 117. ed. Putsch. recepi, cuius vel potius C. Iulii Romani, ex quo illa hausit Charisius, auctoritas apud Bentleium ad Hor. Od. I, 25, 11. p. 42. valuit, et apud H. Vossium. — Idem e Voss. 4. *namque vagor per* praetulit, cum hac lectione actus late vagandi describeretur. Sed primum notio *late* neque inest verbo *vagor,* neque requiritur. Satis est tenere, Tibullum se repraesentare voluisse furore amoris ita actum, ut nusquam mente tranquilla consisteret, sed modo huc modo illuc aegritudine animi ferretur, itaque se turbini, qui concitato motu volitaret, comparasse. Deinde grammatica non patitur verba sic construi: *turben citus verbere per sola;* at in vulgari textu iusta est constructio: *ut turben* agitur *verbere per sola.* Denique compositio *ego vagor turbo* pro *ut turbo* Latina mihi non videtur, nedum Tibulliana sit. Nam Latini in praedicatis personis vel rebus adiungendis ea omnia ausi non sunt, quae auctores linguarum vernacularum. Nemo dixit: *tu es turbo.* Inde sequitur, non maiorem in appositionibus substantivorum vel substantivis participialiter usurpandis esse libertatem. Quis igitur Latine dixerit: ego vagor turbo? At apud Horatium Epist. II, 3, 475. *Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo Non missura autem, nisi plena cruoris, hirudo,* si recitator acerbus tenere et occidere dicitur legendo *hirudo* pro vulgari: ut hirudo, recte verba ita composita esse, testatur locus Ciceronis *plebecula est hirudo aerarii.* Indubitata est, cum usurpetur *tu es rusticus,* eiusdem poetae dictio Epist. I, 2, 41. *Qui recte vivendi prorogat horam, Rusticus exspectat, dum defluat amnis.* Quo loco cum ad fabulam aliquam respiciatur, eo clarius ratio compositionis intelligitur, ut Epist. I, 3, 18-20., vel apud Theogn. 347. ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην, Χειμάῤ-

Χειμάῤῥῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος, h. e. *mihi vero accidit quod cani* etc. Itaque vulgata *agor ut*, quam etiam Paris. et Venet. dant, unice vera est. W.

4. *verſat ab arte*] Conſtructionis exquiſitioris in commentario notatae exempla praebet Ovidius Faſt. III, 321. *Iupiter huc veniet, valida deductus ab arte.* Aen. II, 4, 70. *Et tenerum molli torquet ab arte latus.* cf. Triſt. II, 462. Neque pedeſtres ſcriptores hunc uſum respuerunt. Vid. Cic. p. Mil. c. 21. §. 56. *Adde — Martem communem, qui ſaepe ſpoliantem iam et exſultantem evertit et perculit ab abiecto.* Adde Epiſt. ad Fam. XI, 10. ab in. *Tu a certo ſenſu et vero iudicas de nobis.* Et iis, quae Heuſinger ad Cic. de Off. I, 2, 12. ſine ordine collegit, inſunt, quae ad rem faciant. — Paris. *adſueta.* Venet. Ald. Muret. Scal. *aſſueta.* W.

5. *libeat ne d.*] Ed. Rom. cum aliis *liceat*, et mox *poſthaec*; et interpungunt ante hanc vocem. Tum *aſpera verba* aliquot codd. apud Broukh. Fortaſſe etiam *neu* legendum pro *ne*, vel *nec* Guelf. 1., ut coniungantur inter ſe iſta. Ita occurras etiam Statii ſuſpicioni, eſſe ſuppoſitos verſus, cum bis eadem res dicatur. In Guelf. *ferum* mutatum in *feri*, haud inſcite. H. Gothofredus, qui in notis ad Pandect. lib. 50. tit. 4. l. 18. p. 767. edit. 1708. hunc locum et I, 9, 21. ad auctoramentum gladiatorum, *occide, ure, verbera*, refert, ibidem verba huius loci ſic affert: *Ure, feri et torque.* Haec in marg. lib. Heyn. — Verba *libeat — poſthac* ad *Ure — torque* pertinent, quae per ſe plenum non habent ſenſum; at in iis, quae ſequuntur, *horrida v. d.* ad integritatem ſenſus nil deſideres. Conſtructio igitur *doma h. v., ne libeat — poſthac*, quam H. Voſſius iniit, mihi improbatur. Ceterum verba adiecta *horrid. v. d.*, quibus ſenſus priorum auctus iteratur, magnam habent vim, qualis ineſt Virgilio Aen. I, 562. *Solvite corde metum, Teucri, ſecludite curas.* Statii autem iudicium a prava et lectione *nec* pro *ne* (quam dat Zwic. 2. Corv. *me*) et coniunctione *poſt haec h. v. d.* (quae et in Corv.) et ſententiarum 5 — 8. interpretatione profectum eſt. Aliena eſt coniectura *neu.* Variae lectiones apogr. ſunt: *ferrum* (Hamb.) — *liceat* (Goth. et Venet.) — *cuiquam — poſt haec* (Goth. Hamb. Guarn. Corv. Paris. Venet. Ald. 1.) — *aſpere vera.* W.

7. *parce tamen per te f.*] pro *per te* noſtri cum antiquis fere Edd. et libris *parce* importune repetunt. Sed iam in

Digitized by Google

in Ed. 1520. est *te per,* et in Aldinis Muretoque. In Guelf. 2. autem diserte *per te,* ut et in 3.; in 1. erasum et *parce* refictum. H. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. cum pluribus apogr. (Hamb. Goth.) *parce* pro *per te;* perperam. Nam praepositio *per,* quae est ante *Venerem,* ad *foedera* retrahi nequit. Pro *tamen* liber Vossianus *mihi.* — *Ille ego — dicor.* In pronominibus ita coniungendis brevitatis studiosissimi fuerunt veteres. Tacit. Annal. XIII, 36. *ardebant visere, quis ille — sprevisset.* Ut *dicor* h. l., ita *feror* usurpatur apud Ovid. Heroid. VI, 114. *En ego Minoo nata Thoante feror.* W.

11. *Ipseque ter circum lustravi sulfure puro*] *puro* a vi purificandi. Broukh. corrigendum arbitratur *sulfure vivo,* quod perpetuum fere sulphuris epitheton est, sequutus Heinsium in Ovid. Fast. IV, 739. Sed vide ibi Burmann. cf. Art. II, 329. et ibi Burmann. Pro *ter* alii, etiam nostri, *te,* quod probarat Scaliger. Sed est aberratio librarii. Sic sup. I, 3, 11. Ed. Rom. etiam *te sustulit.* H. Et Hamb. cum Corv. exhibet *te,* quod ab illis illatum opinor, quibus ad verbum *lustravi* pronomen *te* ex prioribus arcessere durum videbatur. H. Vossius ad lectionem Florentini, quam Statius affert, *ipse ego* pro *ipseque* probandam proclivis est. Sed vid. Not. ad I, 2, 63. W.

12. *Carmine cum magico praecinuisset anus*] ita in optimis. At veterem scripturam esse *procubuisset,* Scaliger contendebat, idque receperat, quasi anus procumberet, carmen immurmurans; nec tamen nisi in uno Statii ita lectum videas. Alius liber Statii *praetimuisset,* tertius cum Venet. *pertimuisset,* (Goth. a. m. *pertinuisset*) quod contorte explicat Statius ad I, 2, 41. p. 33. *Praecinere* vero vel *praecantare* dicebantur ἐπῳδοί. v. Gronov. Obss. II. c. 1.

13. *Ipse p.*] *Ipse ego curavi* Flor. Statii et Vindob. *saeva — somnia.* quidam *scaeva.* cf. notam. H. *Scaeva somnia,* h. e. somnia tristia, nullum e veteribus dixisse, contendit H. Vossius. quod falsum, si quidem Apuleius Metam. lib. I. p. 59. *scaeva* et *gravia somniare* dixit, et lib. IV. p. 296. *scaevissimo somnio cumulatur infortunium meum,* ubi vid. Oudend. Omitto, *scaevitatem fortunae, scaevum eventum* apud eundem usurpari, et similia apud Gellium aliosque. Sed cum formae *saevus, scaevus* vel *scevus* (vid. Virg. Aen. I, 295.) in libris scriptis crebro permutatae sint, quamquam in codice Tibulli Hamburg., excepto loco IV,

Digitized by Google

IV, 3, 22., ubique pro *saevus* et *saevio* forma altera reperta est, hanc in auctoribus saeculi Augustei non nimis calide arripiendam esse iudico. Cf. Drakenb. ad Liv. II. c. 27. p. 354. — Ad *saeva somnia* illustranda H. Vossius Senec. Herc. Fur. 1082. *En fusus humi saeva feroci Corde volutat somnia* non apte affert. Nam ibi Herculem, post caedem liberorum somno oppressum, facinora crudelia et impia somniare, opinatur chorus, ut ea, quae illum versum sequuntur, clare ostendunt. Aptius comparaveris Val. Fl. I, 329. *Quos ego iam mente dies, quam saeva insomnia curis prospicio?* Add. Soph. Electr. 500. δεινοῖς ὀνείροις. Ceterum interpunctionem post *procuravi* et *nocere* sustuli, ut iungeretur: *procuravi somnia saeva*, ne etc. — Terent. Eunuch. III, 5, 34 *Continuo haec adornant ut lavet* pro *adornant, ut haec lavet.* Et in versibus, quos Aeneidi assutos autumant, *vicina coegi, Ut quamvis avido parerent arva colono,* dictum pro *coegi arva vicina, ut* etc. Apud alios poetas similia sunt liberioris verborum collocationis exempla. H. Vossius cum Mureto, Statio, aliis commate post *procuravit* distinxit, sed verbum *procurare*, significans exsequi ea, quae ad expiandum pertinent, cum coniunctione *ut* vel *ne* non construitur. Pro *ne* Goth. *nec*; Venet. *possint* pro *possent*, male. W.

14. *sancta — mola*] vetus erat lectio, cui Aldina sec. (cum Mur.) substituerat *falsa*, quod eiecit Scaliger, librum suum sequutus, cui adstipulantur plerique alii. *femina* Guelf. 1. 4. *omina* pro var. lect. Guelf. 2. H. In apogr. *femina* et *nomnia — mala* (Goth.). H. Vossius, tempora *procuravi — ne possent — deveneranda* male componi, arbitratus, de coniectura Guyeti *devenerata* recepit, hoc fortasse sensu: *si ter ea deveneratus essem mola sancta.* Qui sensus primum quantopere langueat, dici vix potest. Deinde participium *deveneratus*, aevo certe Tibulli, passive usurpatum non est. Nam quod *veneratus* in compositionibus *venerata Ceres vel sacerdos* passive usurpatum ex prisco sermone restat, et *venero* apud Plautum legitur, hoc nihil ad formam aetatis sequentis *deveneror* pertinet. Coniectatio autem, quae in tali analogia nititur, lubrica est. Adde quod difficultas temporum, quam ille movit, ad falsam referenda est notionem formae *devenerandus*, quam pro participio scilicet futuri vulgo habent. Ego quidem verba *ter sancta deveneranda mola* ad *somnia* apposita puto, ut causa declaretur, cur Tibullus somnia procurarit. Simile est appositum apud Horatium Ep. II, 1, 229. *Sed tamen est*

Digitized by Google

est operae pretium cognoscere, quales Aedituos habeat belli spectata domique Virtus, indigno non committenda poëtae. Add. Tibull. I, 7, 2. — In Voss. 3. distichon 13. 14. post I, 6, 22 collocatum est. Pro *mola* Goth. *mala*. W.

15. *velatus filo*] recte revocavit hanc lectionem Vulpius. *filum* est vitta, infula. Liv. I, 32. *capite velato filo, (lanae velamen est);* ut ibi cum Drakenb. interpungendum. Broukhusius nulla auctoritate mutarat in *lino;* quod in Guelf. 2. pro var. lect. Multa ille tradidit parum accurate ad hos versus. H. Statius *filum capitis* tegumentum capitis esse putat apud Arnob. VI. p. 118. l. 4. ed. Elmenh.; sed ibi significari figuram vel formam capitis Forcellinius recte notavit. Nam apud scriptores illius aetatis *filum* figuram, habitum, formam notat, ut apud Apulei. Metam. lib. IV. p. 288. ed. Oudend. *virgo filo liberali*, ubi vid. Elmenh. et Oudend. E plurali *tunicis solutis* Tibullum duas tunicas gestasse apparet, de quo more vid. Forcellin. sub v. *tunica*. W.

16. *Vota novem Triviae n. s. dedi*] *Triviae* Scaliger cum melioribus libris, etiam Regio et Guelf. 3.; ante legebatur: *Veneri;* sic etiam Guelf. 1. 4. et apogr. duo (Goth.) cum Venet. Quidam libri *circum.* sic Guelf. 2. (et Bern. superfc. ab alia manu *ut Veneri.* Vindob. *Truviis.*) Guarnerianus: *Craemae,* et Paris. *Creme,* utrumque ex *Triviae* factum. Hoc iam Corradus in Quaestura p. 326. Ed. Lips. e codice antiquo reponebat, invito tamen magistro suo Egnatio, qui *Veneri* defendebat ex Virg. Ecl. VIII, 73. 78. Sed et ibi res sacra fit dis magicis vel inferis, minime vero ad aras Veneris. Pro *dedi,* quod est *reddidi, persolvi,* Statius habuisse videtur *tuli.* H. Sed cum ea lectio in commentario eius tantum sit posita et explicita, neque in ullo appareat codice, eam scripturae mendam puto. Memoriae enim illius fortasse obversabantur loca I, 7, 54. IV, 1, 9. — Paris. *voca* pro *vota.* Goth. *silenti.* Voss. 5. *bibente.* Male post *persolvi* ab aliis plene distinctum esse vidi. W.

20. *sed renuente deo*] Santen. ad Propert. p. 917. malebat *et.* H. idque, quia *At* praecederet, ut opinatur H. Vossius; qui ipse, tamquam particulae *at* — *sed* incommode usurpatae essent, *Ah mihi,* ut animo agitato conveniens, de coniectura reposuit. At enim particulae *at* et *sed* ita differunt, ut recte ita componi possint. Nam primum *At mihi* oppositum est verbis *fruitur alter,* hoc sensu:

At

At ego ſpe mea ſum deſtitutus. Placuit autem Tibullo oppoſita *incipere* a particula *at* cum pronomine vel nomine iuncta. I, 6, 27. *Saepe mero ſomnum peperi tibi: at ipſe bibebam Sobria — pocula.* et I, 9, 37. *at ego.* Add. loca I, 10, 41. 57. et I, 5, 59. Deinde iunge *fingebam — ſed renuente deo* ſc. fingebam, h. e. fingebam fruſtra, ita ut *demens* in ſententiam non maiorem vim habeat, quam I, 9, 45. *Tum miſer interii* interpoſitum *miſer* aut *malus* apud Virg. Aen. I, 352. *et aegram, multa malus ſimulans, vana ſpe luſit amantem.* Similiter Graeci adiectiva orationi interſerunt. Soph. Electr. 165. ἄτεκνος, Τάλαιν', ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ. ibid. 1075. τὸν ἀεὶ πατρὸς, Δειλαία, στενάχουσ'. Adde Philoct. 185. ἔν τ' ὀδύναις ὁμοῦ Λιμῷ τ', οἰκτρὸς, ἀνήκεστα Μεριμνήματ' ἔχων, uti hunc locum interpungendum cenſeo. Exempla interpoſiti adiectivi *miſer* dedit Forcellinius. Ita carere poteris correctione Santenii, cui cum verbis *renuente deo* eadem notio, quae adiecto *demens,* ineſſe videretur, *et* pro *ſed* reponi placuit, ut alterum altero explicaretur. Particulam quidem *et* ferendam nego. Nam iuſtae compoſitiones hae ſunt: *felicem vitam fingebam demens, renuente deo,* vel: *f. v. f. d.; nam renuebat deus.* — Ceterum ſcriptores illi, quos adiectiva ita interpoſuiſſe docui, aptiore ea collocarunt loco, quam Tibullus adiectivum *demens.* Codices omnes tuentur *at;* Hamb. *aſt.* W.

22. *Area dum meſſes ſole calente teret*] h. fruges terentur in area. v. not. Ita etiam Hor. I. Sat. 1, 45.

Millia frumenti tua triverit area centum.

Virg. Ge. I, 192.

Nequidquam pinguis palea teret area culmis.

Martial. IX, 91, 11.

Meſſes area cum teret crepantes.

Senec. Thyeſt. 356.

Non, quidquid Libycis terit
Fervens area meſſibus.

(Similiter dixere Latini: *caminus urit,* ut Horat. Sat. I, 5, 81.

Udos cum foliis ramos urente camino. W.)

Sole calente vero ex Romanorum more, tum, quia area patebat; erat enim, quod iam in Homero occurrit Il. Υ, 496. locus in ipſo agro editior, in quo frumentum ſtatim

ex

ex agro congestum terebatur, non, ut nunc, in horreis (qua re factum, ut fruges in horrea devectas teri tam novum haberetur, ut Pytheas illud inter memorabilia septentrionalis plagae referret, quod legis apud Strabonem p. 201. lib. IV. c. 5. §. 5. *e marg.*): v. Geopon. II, 261. Schoettgen. in Antiqq. Triturae §. 4.; tum, quia triturae tempus in Augusto erat; messis vero fiebat in Italia mense Iulio et Augusto: Geopon. III, 11. *ἕως δὲ τῆς πρὸ θ' Καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἀλοήσομεν. οὐ γὰρ ὄμβροι οὐδὲ δρόσοι ἐν ταύταις γίνονται ταῖς ἡμέραις,* quem locum debemus eidem, dum fuit, doctissimo viro. Ut tamen talem morem sequi possint homines, necesse est eos vivere sub caelo clementiore, et minus variabili. In Lusitania etiamnum manipulos in agro relinquunt, et, quando commodum tempus incidit, terunt; vix ante Octobrem in horrea devehunt. Unde a. 1766. factum, ut pluviis insolito more per ipsam aestatem ingruentibus tota messis corrumperetur. Hinc Virg. Ge. I, 298.

Et medio tostas aestu terit area fruges.

et v. 190.

Magnaque cum magno veniet tritura calore.

In Ed. Bas. legitur: *sole cadente:* quod et Corvin. et Voss. 3. exhibet; male; nam sub ipsum meridiem tundebantur frumenta. v. Virg. III. Ge. 132. 133. Vindob. *torret.*

23. *Aut mihi s.*] *Haec* vulgatae habent, inquit Broukh. Hoc nomine appellare videtur edd. Plantin., ductas ex Mureti editione, qui illud intulit. In lib. *Et,* quod et Corvin. habet, *At, Ac.* H. Veram puto esse lectionem *et,* quam pro *aut* in contextum induxi. Primum enim Tibullo, aureas apud animum spes repetenti, enumeratio rerum tempore diversarum, quas sibi finxerat, convenit: hoc mihi officium praestabit Delia et illud, non vero divisio earum per particulam separativam *aut.* Vide et locum similem Albinov. Consol. ad Liviam 31 — 36. Deinde usus particulae *aut* hoc loco ea etiam gratia excluditur, quod 25. 27. res, quas praeterea sibi finxit, per asyndeta adduntur. Similiter vero IV, 1. fatis Ulyssis quatuor enumeratis et coniunctionum ope copulatis, quintum sine copula addidit panegyrici auctor 59. *Incultos adiit Laestrygonas Antiphatenque.* Itaque apud Iuvenalem III, 86 — 90. *Quid, quod — laudat — et aequat — miratur?* eandem singula copulandi rationem agnosces ad eamque emendabis distinctionem.

nem. Similis neque rarus asyndetorum usus est in praeceptis vel descriptionibus singulis annectendis Tibull. I, 4, 39. 51. Virg. Aen. I, 490. Apogr. quaedam habent *et aut at.* Zwic. 1. *At* correct. in *Aut*, Zwic. 2. *Aut* superfc. al. *At;* Paris. et Venet. *at.* Goth. *lancibus* pro *lintribus.* Ceterum vide, an apud Livium 27, 39. *Hae literae consules — exire — coegerunt, ea mente, ut uterque hostem in sua provincia contineret, neque conjungi* aut *conferre in unum vires pateretur,* *et conferre*, quod sensus flagitat, reponendum sit. W.

24. *candida musta*] ita Edd. ante Broukh. et maxima pars librorum, etiam nostri. Cum tamen ea deteriora fuisse reliquis e Plinii XXIII, 1. constet, Broukh. e nonnullis libris reposuerat *pinguia.* Sed videri hoc debet ex Eleg. I, 1, 10. ab aliquo refictum esse. Quomodo enim pauperis agelli dominus praestantiora vina condidisse credendus? Tum nec vilia ista vina fuere, sed tantum secundo loco a fuscis ac nigricantibus. Idem Broukh. de conditura vinorum haec accipi volebat; etiam hoc argute magis, quam vere. Servat uvas et mustum Delia, dum assidet. Deinde *musta* plurali dixit numero, ut supra eod. loc., ubi v. Broukh., et Burmann. ad Ovid. I. Am. 15, 11. H. Neque hoc mirum, dum plures, ut *vini,* ita *musti* sint species. Add. Plin. H. N. XXIII. c. 1. med. *Musta differentias habent naturales has.* Quem locum accurate perlustrans, ex verbis ibi positis: *Ad omnia infirmius album* cum Broukhusio, vina candida non habita esse pro laudatissimis, neutiquam efficies. Nam antequam illa pronuntiaret Plinius, de natura mustorum ad usum medicinalem pertinente exposuerat. *Candida* praebent libri Paris. Zwic. 1. 2. Corv. et apographa (Hamb.) cum Venet.; tria tantum (Goth.) et quartum in marg. *pinguia.* W.

26. *verna*] mira in hac voce suavitas et homine elegante digna; pueri enim, domi nati, blaesa sua garrulitate et familiari quadam consuetudine dominis accepti esse solebant. H. Male Corvin. *domini.* W.

27. *Illa deo sciet agricolae p.*] Dacerius Silvanum, Broukhusius Bacchum, Vulpius autem Deos agriculturae praesides omnino intelligit. Nil refert; malo tamen ex sollenni religione Priapum. Nam in eius Lusibus Carm. 85.

Mihi corolla picta vere ponitur:
Mihi rubens arista sole fervido:

Mihi

Mihi virente dulcis uva pampino:
Mihi glauca duro cocta oliva frigore.

adde Carm. 84. et 86. ex quo eodem v. 15. 16. et aliis locis conſtat, Priapo hircum vel porcellum aut aliam hoſtiam fuiſſe mactatam. v. ad eum loc. Burmann. Sec. Cuſtodia vero non hortorum ſolum Priapo, ſed et agri et vineae et villae committebatur. v. Carm. 50. 86. 87. H. Dacerium H. Voſſius ſecutus et hic et I, 1, 14. Silvanum intelligit; vid. eum ad locum priorem diſputantem. Nam Silvanum auctorem culturae agrorum habitum, itaque primitias ei eſſe oblatas; loco I, 1, 14. id accedere, quod primitiae pomorum certum aliquem requirerent deum. Idemque ad Virg. Ecl. X, 24. ſacrificiis, qualia apud Tibullum commemorantur, Silvanum eſſe placatum, ex nonnullis ſcriptorum locis docuit. At *deus agricola* abſolute ita dictum, ut Silvanum notaret, ille non demonſtravit; et qui I, 1, 15. 17. ſequuntur dei, in *agricolis* habiti ſunt; nec h. l. ſacrificiorum ſimilitudo quidquam probat. Nam Priapo quidem eadem fere ſacrificia, quae hic memorantur, data ſunt, vid. Catull. XIX, 10 — 16.; et diis agricolis plura ſacrificia communia fuiſſe probabile eſt. Ita re incerta, cum *deus* II, 5, 95. et II, 1, 9. collective Tibullo uſurpatum eſſe negari nequeat, ego quidem Vulpii opinionem amplector. W.

28. *pro ſegete ſpicas*] Utraque Edit. cum multis: *et ſpicas*, ut ſcilicet verſum fulcirent. Cod. Reg. *ſpicam*. H. Apogr. quinque dant *et ſpicas* cum Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. — Hamb. *cerere et*. In Corv. et Goth. *et* recte deeſt. Nam ſyllaba brevis *te* producitur, quia initio vocis ſequentis duae ſunt conſonantes; vid. Bentl. ad Horat. Od. III, 19. p. 137. W.

29. *Illa regat*] *reget* duo Angl. apud Broukh. cum Guelf. 2. H. Tibullus futura ſibi laeta fingens, ea modo ut vere exſtatura — *colam* — *aderit* — *ſciet*, modo ut cogitata *regat* — *detrahat* — *curet* ponit; de quo coniunctivo, qui ad indicativum futuri proxime accedit, vid. Obſſ. ad I, 9, 63. W.

30. *et iuvet*] alii, ut Reg. Guelf. 2. 3. et Ed. Lipſ., *adiuvet*, vel *adiuvat*, vel *at iuvet*; volunt nempe, *ac iuvet*. H. Apogr. plura, Guarn. et Zwic. 1. 2. cum Pariſ. et Venet. dant *adiuvet*, ſed in Zwic. 1. ſeriori manu correctum; Voſſ. duo *ac iuvet*; Hamb. *audiat*. Goth. *et iuvet*. — H.

Vossius *At iuvet* recepit, quod mihi cur non probetur, ex annotatione ad 29. apparebit. W.

32. *detrahet*] Cod. Reg. Guelf. 1. 4. cum Ald. 1. Mur. Guarn. et Corvin. *detrahat*, ut multi ap. Broukhusium, quod convenit sequentibus. H. *Detrahat*, quod in novem apogr. (Hamb. Goth.) et Venet. exstat, quodque, Heynio probatum, dedit H. Vossius, cur receperim, causa inde est repetenda, quod nova modi commutatio displiceret, praesertim quum coniunctivi *curet* — *gerat* sequantur. Paris. *detrahet*. Ceterum *veniet* non esse in *veniat*, quod Goth. (ap. m.) dat, mutandum, in Notis expositum est. W.

33. *virum hunc, sedula curet*] *m* in *virum* non eliditur, ut saepe fit; adeoque eo quidem nomine non mutem; mihi tamen *hunc* durius h. l. et otiose positum, et utriusque versus oratio male iuncta videtur, etsi mutata interpunctione emollii versum. Nam vulgo interpungitur: *Et tantum venerata virum, hunc s. c.* Ayrmann. §. 66. Vitae Tibullianae legit: *tunc*, et id Corvin. firmat; etsi et hoc languet. Versus fiet rotundior, si legas: *nunc sedula curet; Nunc paret atque epulas ipsa ministra ferat;* et hoc legitur in Guelf. 3. diserte; ut latius sit *curare*, quod ad omne officium, quo hospitem excipimus, balneo, veste, foco, referri debet. (*curare hospitem* ad balneas et epulas pertinet. vid. Terent. Eun. 3, 2, 52. Plaut. Stich. 5, 3, 9. Alio sensu Plinius Ep. I, 5. ad fin. *curatur a multis* h. e. observatur. W.) Broukh. malebat, quod in quibusdam est, *huic*, quia *curare* cum tertio casu iunctum legitur. Ita stribliginis in his verss. satis nondum erat? — *hunc et* in vno Statii et in Guelf. 2., et in marg. *hunc assecula*, pro ancilla, (cui vel metrum obstat. W.) — in Ed. Lips. *virumque*, ad fulciendum versum. Ut ex animo dicam, quod sentio: quale illud nunc habemus, vix hoc distichon a Tibulli manu venire potuit. Nitor omnis abest et ipsa sermonis ratio. H. De quo iudicio Heynio assentitur Santenius p. 78., recte improbans coniecturam Withovianam, quam Schrader p. 173. Emendat. proposuit: *Et tantum v. v., cui s. curet, cui paret atque.* Heynius autem distinxerat: *Et, tantum v. v. hunc, s. curet*, ut iungeretur *tantum h. virum;* ad quam compositionem Lenzius p. 187. e Sall. Iug. c. 10. §. 8. *talem hunc virum* comparavit. Sed huic interpunctioni obstat primum quod *curet* obiecto destitutum est. Neque enim construes: *curet* (ut) *paret et gerat*, quia particulae *ut* post verbum *curo* omissae exempla desunt, et quia Latine

tine dicitur: *curo* (ut) *epulae parentur.* vid. Plaut. Stich. 5, 3, 7. *meis curavi amicis, coena ut cocta esset.* Tum Tibullum non nisi sensu vel distinctione suffragante synaloephen neglexisse, crediderim. cf. Iuven. II, 26. III, 70. Nam quod aspirationem *h* saepe consonantis mutae partes gerere notat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 605., laudans Reines. ad Class. XVII. Inscr. Vet. N. 167. p. 361., et similia afferens exempla: *tandem haec, sacri hic,* illud in arsi tertii, hoc in arsi quarti pedis, hanc caussam veram non puto. Neque licentias Comicorum vel Satyrae Albio inferam, usumque vocularum *dum, tum, num, cum,* de quo Bentleius de Metr. Terent. p. 15. et ad Terent. Adel. II, 2, 24. accurate disseruit, ad partes vocabo. Quae metri ratio nisi vetaret, omni hexametri distinctione sublata, verba sic construerem: *Et curet sedula tantum hunc virum, venerata* sc. eum; quae Latinis usitata est constructio, ut Horatio Sat. II, 6, 11. *mercenarius agrum Illum ipsum mercatus aravit*, et Tacito Annal. IV, 51. *Quidam pontes et scalas ante fabricati inferre propugnaculis.* Adde locum nostro simillimum Nemes. III, 27. *Quin et Silenus parvum veneratus alumnum Aut gremio fovet, aut resupinus sustinet ulnis, Et vocat ad risum digito, motuve* (ut pro *motuque* legendum est) *quietem Adlicit.* Ceterum cum in distinctione, quam recepi, pronomen *hunc* neque metro adversetur et vim habeat aliquam, praesertim cum *huic* repetitum sequatur, versus, ut editi sunt, integros iudico. Goerenzius nil mutat, nisi quod verba *tantum vener. virum* parenthesi includit. Depravationes textus sunt in Hamb. *nunc s. currat;* in Zwic. 1. *virumque hunc;* pro *huic* Vindob. *tunc,* Goth. *hinc,* apogr. tria *illa* pro *ipsa.* Correctionem *nunc — curet, nunc paret* non magis amplector quam illam Burmanni Secundi, *ferat* pro *gerat,* quamquam Santenio probatam p. 79. Supplent illi: *in mensam.* Sed cum locus, in quem epulae latae sint, adiectus non sit, *gerere epulas* aeque mihi Latinum videtur ac *gerere hastilia,* vel *liberos in manu.* Add. Tibull. I, 10, 27. *canistra geram.* — *ipsa ministra* h. e. ipsa servae ministerium faciens. W.

34. *ipsa*] Reg. *illa.*

35. *Eurusque Notusque*] *Eurum*, quod iam in Vicentina video expressum, Broukh. e XX libris recepit, quia ille vicinus alteri et fere cum ipso iungitur; vulgo fuit *Caurus,* ut etiam Rom. Ed. Ex hoc tamen illud potius fieri potuit, quam hoc ex illo. H. Et H. Vossius, quia

Eurus res ab urbe in Orientem portare nequiret, *Caurusque* recepit. At *Notus* illud non magis efficere poteſt. Accedit quod *Notus* et *Eurus* pro ventis vehementioribus a poëtis uſurpati eſſe videntur. Apud Virg. Aen. I, 575. Dido: *Atque utinam rex ipſe, Noto compulſus eodem, Adforet Aeneas.* Quis, quaeſo, in mari mediterraneo navigans, ad litora Africae *Noto* defertur? Denique apogr. H. Voſſii omnia cum Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ. et Venet. vulgatam *Eurus* defendunt. *Caurus* autem ab iis, qui poetarum morem vel negligentiam perſpectam non habebant, ſubſtitutum eſt. Loci Iuvenalis XIV, 267. *Quam tu, Corycia ſemper qui puppe moraris Atque habitas, Coro ſemper tollendus et Auſtro,* alia eſt ratio. Pariſ. *Nothusque* et *Armonios.* Goth. *factat* pro *iactat.* W.

37. Vellem utique, carminis ſuperioris venuſtatem non eſſe contaminatam foeda lacinia, quae attexta eſt. Sententiarum tamen ordo ac nexus non omnino verſus, qui ſequuntur, reſpuit. Scaliger non modo novam Elegiam exorſus eſt: *Saepe ego* etc., verum etiam ſuperiori carmini attexuit verſus ex El. II. huc retractos, qui molliſſimae elegiae nitorem non minus obſcurant. Quod per bonae criticae leges facere licet, hoc feci. Seiunxi verſus, ut novae Elegiae ſeu initium, ſeu, quod credere malo, fragmentum. Romanos autem illos a Platonico vel Petrarchico amore ſatis alienos fuiſſe, vel ex h. l. facile quisque intelligat. H. Cum Albius ad animum Deliae movendum enarraſſet, quantopere de illa aegrotante eſſet meritus, quasque tum ſpes de vita cum illa, ſanitate recepta, ſuaviſſime transigenda concepiſſet, inde a verſu 37 — 47., quo amoris vinculo etiam nunc, his falſis, irretitus teneatur, explanat, quod ad puellam alliciendam haud incommode memoratum eſſe, neque iis, quae praeceſſerunt, adverſari, dixeris. Itaque ſigna lacunae tollere non dubitavi, non moratus ſingularem illam amoris erga Deliam teſtificationem 39 — 42.; quam qui abeſſe cupiunt, ex indole altiore et generoſiore amorem Romanorum aeſtimant. Goerenzius iudicavit, verſus 36. 37. ad verſum 18. referri, a quo poeta, interpoſito quaſi episodio 19 — 34., disceſſiſſet. W.

37. *depellere*] Hamb. *deponere.* 38. idem *ſed* pro *at.* Poſt 39. Voſſ. B. ex carmine ſexto 53 — 86. inſeruit. W.

40. *deſeruitque Venus*] quod Ovid. III. Am. 7, 13.

Tacta tamen veluti gelida mea membra cicuta,
Segnia propoſitum deſtituere ſuum.

Etiam

Etiam in Tibullo duo ap. Broukh. et Regius cum Corv., haud dubie ex interpolatione, *destituitque* legunt. H. Id H. Vossius ex quatuor apogr. ut poeticum recepit. Sed *destituere aliquem* est fraudare aliquem, quae notio fraudis et doli aliena est a Venere; si *destituere aliquem* eodem sensu diceretur, quo legitur *destituere spem, exspectationem*, ad spem a Tibullo conceptam referrem, fore ut hae via curas et dolores abigeret. Cum autem huius compositionis exempla desiderem, retineo lectionem bonam *deseruitque*, quam Guarn. Hamb. Goth. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. firmant. Nam *deserere* dicuntur dii, qui non adiuvant neque optata afferunt. Plaut. Pseud. I, 3, 147. II, 2, 6. — Zwic. 1. *adiram*. — Ratio coniunctivi ex Obss. ad I, 2, 14. patebit. W.

41. *Tunc me devotum descendens femina dixit*] Revocavi lectionem, quam Broukh. ex aliquot libris recte induxerat; vulgo *Tunc me discedens devotum f.* Similis aberratio erat sup. El. 2, 19. Ovidius in eadem re *desiluit* dixit III. Am. 7, 81. (Sed is locus hac re differt, quod ibi, se cum amica *in toro* iacuisse, Ovidius narraverat. W.) Metus Vulpii, ne quis ita, ut apud Catull. carm. 112, 2., accipiat, inanis est, cum hic de femina, non de mare, sermo sit. H. Lectionem editam firmat Veneta et Voss. 1. — Bern. *descendens devotum*, et Zwic. 1. sed corr. in *discendens dev.* — Hamb. Goth. Zwic. 2. *devotum discedens.* — Paris. Guarn. cum septem apogr. *discedens devotum.* — *Tunc* in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. Paris. Venet. W.

42. *et, pudet heu! narrat scire nefanda mea*] est ex emendatione Scaligeri; vulgo *et pudet et n.*, quod natum ex *et pudet ei.* An altera versus pars a Tibullo profecta sit, dubito. Extrita fortasse ea erat a pio homine in codice, inde ab alio restituta. In Tollianis excerptis narratur ab aliis legi: *Et dominae narrat scire nefanda meae.* Sic ipsi Deliae renuntiat puella rem. („In veteribus etiam libris legi affirmant: *Et dominae narrat*" haec Statius, addens: „Sin illud malumus, *Mea* fortasse mutandum sit in *meae*, ut illa quidem se dicat non nescire *nefanda*, illa nimirum veneficia, *dominae meae.*" Ita etiam lectio Excerptorum Tollianorum intelligenda esse videtur, et quod Auratus reposuit. W.) Ab Aurato refingi coepit: *Et dominae narrat sacra nefanda meae.* Quod si semel eam viam ingredimur, liceat refingere: *femina dixit, Et, pudet heu!* (sc. dixit) *dominam scire nefanda meam*: h. e. veneficiis eam uti. Tum nexum

nexum habent quae ſequuntur: *Non facit hoc verbis.* Nodell. Not. crit. p. 72. non multum abfuit ab hac coniectura, cum legebat: *Et, pudet heu, narrat, ſcire nefanda meam.* H. Eodem redit coniectura: *Et dominam narrat ſcire nefanda meam.* Sed femina illa, qua frui volebat Tibullus, eum *devotum* eſſe pronuntians, addere non potuit, hoc a *domina* Tibulli eſſe factum vel a puella, quam *ſuam* appellare poſſet. Nam devotionibus ille peti potuit vel a muliere, quae eius amore potiri cupiebat, vel a ſaga aliis de cauſis. cf. Ovid. Am. III, 7, 26 — 35. Neque ad ſequentia 43. 44. annectenda opus hic eſt vocabulo aliquo, quale eſt *domina* vel *mea.* Nihil enim in bonitate iuncturae deſidero: femina tum dixit et vulgat, me eſſe devotum; neque hoc mihi accidiſſe nego; nam puella mea pulchritudine ſua me vere devovet. Accedit quod *nefanda* notans turpia bonum habet ſenſum. Apud Virg. Aen. VI, 26. *nefanda Venus* eſt turpis V., et *nefas* eſt flagitium vel turpitudo apud Iuven. II, 127. *Unde nefas tantum Latiis paſtoribus?* ubi de nuptiis virorum agitur. Lectio *dominae* vel verſui 40., qui praecedit, debetur, vel correctori, qui verba corrupta *et pudet et* emendare voluit. Si Scaliger genuinam lectionem reſtituit, diſtinguas: *Et, pudet, heu! narrat ſcire nefanda mea.* Nam ſi *heu* vel *vae* ad vocem ſingulam pertinet, praeponere huic ſolent Latini particulam exclamandi, non poſtponere. Ipſe tamen Tibullo redditum malim: *Heu pudet,* aut *Vae pudet, et narrat ſcire nefanda mea.* Nam verba *Heu pudet* aut *Vae pudet*, fere ut *memini* I, 2, 26., interpoſita ad utramque ſententiam *dixit et narrat* pertinere poſſunt. Et cum medio aevo *ve* ſcriberetur pro *vae,* haec ſcriptura facile in *e* atque *et* potuit mutari, praeſertim initio verſus. Apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. et Venet. *et pudet et narrat.* Pariſ. Venet. *nephanda.* W.

43. *non facit hoc verbis*] quidam, ſed pauci, *herbis:* quod tueri poſſis ex Propert. III, 6 (4), 25.

Non me moribus illa, ſed herbis improba vicit,

et infra El. 8, 23.

Quid queror, heu, miſero carmen nocuiſſe? quid herbas?

H. Probabilem alteram lectionem *herbis* iudicaverat Statius, uſus loco Tibulli I, 8, 17. 18. *Num te carminibus, num te pollentibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus?* Qui locus neutri lectioni favet. Et alibi modo *carmina* modo *herbae* in devotionibus memorantur. Ovid. Heroid. VI, 83.

Non

Non facie meritisve placet, sed carmine *movit.* et 93. *male quaeritur* herbis, *moribus et forma conciliandus, amor.* — Vide igitur, quo alia argumenta rem deducant. Primum forma loquendi *facit hoc* ex iis, quae praecesserunt, explicanda est, vid. Ovid. Heroid. XX, 55. *Tu facis hoc, oculique tui,* et quae Burmannus ad Propert. III, 12 (10), 4. notavit. Aliquoties tum *hoc* omittitur, ut apud Tibull. I, 8, 22. Et h. l. *facis hoc* idem est ac *devovet.* Deinde *verbis* pro *carmine* esse dictum, ex compositione *devovet verbis* apparet, et probatur loco Horatii Epist. I, 1, 34. *Sunt verba et voces.* Itaque exquisitior cum sit ratio loquendi *devovere verbis*, et codicum auctoritas accedat — nam *verbis* in apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet. exstat — receptam tuendam esse censeo. Ask. *haec* pro *hoc.* W.

ib. *facie tenerisque lacertis*] quidam boni libri ap. Broukh. et Regius noster cum Guelf. 3. (et Corv. et quatuor apogr. W.) *niveis*, ut Virgil. Aen. VIII, 387. de Venere:

— niveis hinc atque hinc Diva lacertis
Cunctantem amplexu molli fovet. —

hoc placere possit etiam propterea, quia in altero versu color memoratur: *flavis — comis;* eadem ratione, qua Scaliger et Bentleius apud Horatium I. Carm. 13. tuentur *lactea brachia* propter *roseam cervicem;* et qua dixit Virgil. XII. Aen. 605.

Filia prima manu flavos Lavinia crinis
Et roseas laniata genas —

Retinui tamen *teneris*, quia id vocabulum nostro in deliciis est. v. I, 1, 46. 64. 68. I, 2, 73. et al. In cod. Scheff. fuit *mutis*, depravatum ex *niveis.* H. *niveis*, ut χαριέστερον, recepit H. Vossius. Add. Fast. Ovid. II, 763. *Forma placet niveusque color, flavique capilli.* Heroid. XX, 57. *Hoc flavi faciunt crines et eburnea cervix.* Sed *teneri lacerti* perpulchri sunt, et variatio epithetorum delectat. Itaque nil temere movi. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Paris. cum Venet. *tenerisque.* Voss. 3. *a flavis.* W.

47. *Nereis Pelea*, interposito *quae*, multi codd. et vett. edd. usque ad Ald. pr., quod non videbant librarii, *Nereis* trisyllabum esse. In Ed. Lips. inserciebatur *quem.* At *Nereis Pelea* Guelf. 3. H. Hoc etiam quatuor apogr. — At Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. Corv. Venet. interposuerunt *quae.*

quae. — Parif. *que,* quod in libris legi teftatur Statius, qui ad bonam lectionem *Nereis Pelea* defendendam locum attulit Manilii V, 563. *Extulit et liquido Nereïs ab aequore vultum.* Nam fecundam vocis *Nereïs* modo productam, Stat. Achill. I, 527., modo correptam, Stat. Achill. I, 241, vides. Ieiuna eft eiusdem Statii coniectura *Nereis quoque.* Cetera apogr. *que, quae, quam.* Parif. *Pellea.* Vindob. *Pelleo.* Venet. *hemonium.* Goth. *aeris* pro *Nereis* (a. m.). apogr. Voff. *aerisque.* Hamb. *qualis* pro *talis.* Exemplis ufus vocabuli *talis* adde Val. Fl. I, 725 — 729. Pelias ira furens *rerum afperrima verfat. Biftonas ad meritos quum cornua faeva Thyoneus Torfit, et infelix iam mille furoribus Haemus, Iam Rhodopes nemora alta gemunt, talem incita longis Porticibus coniuxque fugit natique Lycurgum;* ubi iungas: *Talem,* h. e. tali furore incenfum, *fugit Lycurgum coniux, quum Thyoneus — torfit, et — nemora gemunt.* Pelias enim furens cum Lycurgo comparatur. Locum male intellexit Wagner. p. 47. — Venet. *cerula.* W.

46. *frenato — pifce*] delphine. vid. Ovid. Met. XI, 237. Gronov. Obff. 1. c. 17. p. 143. malebat etiam hic, *prifte.* Sed eum iam refellit Broukh. cf. Valer. Argon. I, 130. fqq.

47. *Haec nocuere mihi, quod adeft h.*] Ita malui diftinguere, quam cum Broukh. diftinctionem maiorem ante *quod* ponere, unde duriffima verborum iunctura exifteret; etfi nec altera ratio fatis expedita eft. Senfus eft: Mihi hoc nocuit, et animum Deliae abalienavit a me, quod dives amator et lena peffima illam obfederunt. Altero verfu particula connectendi intelligenda; nifi malis reponere: *Venit et exitium, callida lena, meum,* quod et Ayrmanno placuiffe video in Vita Tibulli §. 70. H. H. Voffius de coniectura dedit: *Haec nocuere mihi! Quod — vertit in,* interpretans: *haec n. mihi,* facies, lacerti et comae Deliae me devoverunt (coll. Horat. Sat. I, 8. 22. *herbas nocentes;* ad quem ufum verbi *nocere* declarandum aptius comparari poterat Tibull. I, 8, 23. 25.); illa tamen formae praeftantia captus etiam dives Deliam pecunia ambit, qua lena in perniciem meam utitur. Sane Ovidius Metam. IX, 612., enumeratione rerum nocentium finita, addit *Haec nocuere mihi,* et *nocere* tribuitur pulchritudini, qua quis in fuum aut alterius detrimentum capitur. Apud Sabinum epift. III, 54. Paris Oenonae reiectae caufam amoris in Helenam aperit: *Quod non eft facies pulcrior ulla, nocet;* at primum fen-

ſententia verborum *Haec nocuere mihi*, praeſertim cum verſus 45. et 46. interpoſiti ſint, languet; deinde ſententiae huius cum ſequenti nexus, qualem H. Voſſius finxit, multis eget adminiculis. Iunctura autem, quam in Notis propoſui: Tam pulchrae puellae amorem et fructum abstulerunt mihi dives et lena, bona eſt; neque, cum duae res ſequantur, quae nocuerint, pluralis *haec* male me habet, praeſertim cum de *una* re et Graeci *ταῦτα* ſaepe dixerint, ut Plat. Crit. c. 14. *μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν,* et Latini *haec*, quod fecit Catullus, qui unam eandemque rem et ſingulari et plurali notavit XXIX, 1. *Quis hoc poteſt videre, quis poteſt pati?* et 5. *Cinaede Romule, haec videbis et feres?* Adde quod in affectu, quali haec ſcribens percuſſus erat Albius, ferri poteſt aſyndeton *adeſt — venit*, quod alii absque illo affectu poſt coniunctionem *quod* admiſerunt. Iuven. VI, 509. *vivit tamquam vicina marito, Hoc ſolo propior, quod amicos coniugis odit Et ſervos, gravis eſt rationibus.* Ex quo facile alium Iuvenalis locum VII, 88. *Ille et militiae multis largitur honorem, Semeſtri vatum digitos circumligat auro*, a correctione *largitus*, aut *Semeſtri et* defendes. Vide etiam Virg. Ecl. I, 37. 38. Nihil denique vituperabis in compoſitione *venit in exitium* pro venit ad puellam meam corrumpendam. Saepius enim *in* cauſam finalem notat. H. Voſſio mulierem, quam *lenam* vocat Tibullus, matrem Deliae fuiſſe opinanti, cum locus I, 6, 58. ubi illa *aurea anus,* et 63. ubi *dulcis anus* audit, tum verbum *venit* refragatur. Pro *adeſt* Zwic. 1. *abeſt,* et pro *amator* Goth. (a. m.) *arator.* W.

52. *ſemper*] Similiter initio verſus poſitum eſt *ſemper* apud Virg. Ge. I, 247. *Illic, ut perhibent, aut intempeſta ſilet nox Semper.* Verba *circum hanc* pertinent ad ea, quae ſequuntur: *e tectis canat.* Et *canere* abſolute poſitum apud Cic. de Divin. I, 7. *cornix canit,* Goth. *eſt tectis* (a. m.). W.

53. *herbasque ſepulcris Quaerat*] Muretus invexit *eſcas,* ut ſilicernium intelligeretur. Sed hoc dabatur ad rogum, non ad ſepulcrum, ait Gebhard. h. l. ultima fortaſſe non ſatis accurate; etſi religio in his valde variavit. Dapes appoſitas fuiſſe rogo aut in rogum nemo dubitet; ſepulcrum etiam latius dici, nemo infitietur; vel ſic tamen non auſim in contextum *eſcas* e coniectura Mureti repoſitas admittere, quamdiu apparet, poëtam aliud voluiſſe, quod et ipſum bene ſe habet. Docte de h. l. disputantem v. Döring. ad Catull. p. 173. H. Recte Broukhuſius quoque hunc

hunc locum defendit, de ſanctitate ſepulcrorum bene admonens, quorum herbas carpſiſſe nec pecori impune fuerit, cuius culpae veniam precibus expoſci iubet Ovid. Faſt. IV, 749.

Sive ſacro pavi, ſedive ſub arbore ſacra
Pabulaque in buſtis inſcia carpſit ovis.

ubi vid. Neap. Lenae igitur voracitatem nefandam, quae proxima ſacrilegio habita eſt, imprecatur Albius. Conſtructionem autem eandem praebet Virg. Aen. VII, 758.

Et Marſis quaeſitas montibus herbas.

Verba *ſtimulante fame* leguntur apud Iuven. XIV, 84. Burmannus in Anthol. Latin. T. 2. p. 62 *eſcas* probat, et ad epulas ſepulcrales, partem dapum funeralium, refert. Nam egeſtatem lenae vix tantam ſtatui poſſe, ut famem herbis e ſepulcro enatis depellere neceſſe fuerit. Si ita argumentaris, fortaſſe contra Scaligerum p. 139., *oſſa* te Tibullo reliquiſſe miror; nec de fame lenae loquitur Albius, qualis fuerit, ſed quantam ei eſſe velit. Pariſ. Zwic. 1. 2. *ſepulcris.* Venet. *ſepulchris*, ut *lachrymas*, alia ſimilia. W.

53. *Currat et*] Cod. Pal. *quaerat*, quod non temerarium iudicat Gebhardi; quo ſenſu, non dixit. Eſt indocta repetitio voc. e ſuperiore verſu. H. Santenius Bibl. Crit. p. 69. ſenſum non malum iudicavit, ſi locum cum verſu, qui praecedit, conferres; quod factum nollem. Nam repetitioni vel vocula *et* repugnat. Hamb. *umbras* pro *urbes.* W.

56. *e triviis aſpera turba canum*] In Romana et aliis antiquis Edd. eſt *poſt agat hanc t.* Scaliger e ſuo repoſuit, *poſt agat a triviis.* Sed Broukh. in plerisque invenit: *e*, et ſic Regius. H. Idem dant Zwic. 1. 2. Pariſ. Corvin. Venet. Guarn. apogr. omnia (Goth.) praeter duo, in quibus *et* (Hamb.). Si *et* legitur, res nova a priori 55. diverſa optatur, vid. IV, 1, 56. *Ceſſit et*, 58. *Vexit et.* Sed ne duas res diſticho 55. 56. enuntiatas putem, monet congruentia diſtichorum praecedentium 49. 50., 51. 52., 53. 54., quibus ſingulis una res exponitur. Adde quod haec res nova, ceteris, quae iratus imprecatur, malis infirmior, dirarum ſeriem male claudit. At ſi unam rem verſibus 55. 56. comprehenſam ponis, ſententia pentametri bonum eſt ſententiae hexametri complementum; nec linguae ratio repugnat. Nam non raro talia imaginis complementa, nulla coniunctione aliove vinculo uſurpato, adiecta animadvertes. Vid. Virgil. Aen. I, 150. *Iamque faces et ſaxa volant; furor*

Digitized by Google

ror arma ministrat, I, 106. et 467. 468. cf. Tibull. I, 6, 76. Has adiectiones in ablativos absolutos facile mutabis. *Post* pro a tergo, pone. Cic. p. Mil. c. X. §. 29. *Servi, qui post erant.* Liv. 21, 34: *ipse post — incedebat.* Add. Tibull. II, 1, 16. 89. Ut *post agat* illam, lenam, componitur, ita I, 10, 24. *Postque* (ferebat) *comes purum filia parva favum;* et *post* h. l. notat post sequens, persequens. Scaliger e membrana sua receperat *a triviis*, ut iungeretur *canes a triviis;* de quo loquendi genere vid. Obss. ad II, 1, 57. Saepius autem in libris permutatae praepositiones *e* et *a*. vid. II, 4, 30. II, 3, 22. W.

57. *Evenient*] Ita Broukh. ex antiquis Edd. et libris quibusdam, uti iam Heinsius legendum viderat, quem v. ad Ovid. III. Met. 524. IV. Fast. 775. cf. inf. I, 7, 5. II, 1, 25. et ad Tibull. Broukh. p. 445. Vulgo *eveniet.* H. Receptam lectionem praebent Voss. duo et Monac. — altera est in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. Goth. Venet. — *Et venient* in Paris. Ovid. Ib. 127. *Evenient; dedit ipse mihi modo signa futuri Phoebus.* Cod. Ask. *amantum.* W.

60. *nam*] Alii *non* perperam. vid. Broukh. *omnis amans* duo Broukh. et Ask. *ipsa Venus* duo alii. II. et marg. Bern. Verba *nam donis v. o. amor,* quaeritur, quem sensum per se habeant, quemque hoc orationis contextu. Ac primum *amor* alicuius *vincitur* significat amor exstinguitur. Tibull. III, 6, 4. *Saepe tuo cecidit munere victus amor.* Similiter *dolor, ira vinci* h. e. exstingui, opprimi dicitur. *omnis amor* est uniuscuiusque hominis amor. Propert. I, 11, 18. *Sed quod in hac omnis parte timetur amor.* Itaque verba *donis vinco omnem amorem* notant donis uniuscuiusque puellae amorem exstinguo, eiusque animum, ut mihi indulgeat, capio. Si autem expendis, divitem opera lenae iam potitum esse Delia, a quo illam revocare studet, hunc sensum verbis *nam — amor* inclusum esse patebit: nam dives ille tuus, qui pecunia sua omnem puellam expugnare potest et confidit, nec fidus neque officiosus erit. Quae sententia primum sequentibus convenit, quibus, 61 — 66., pauper diti opponitur, doceturque, qualia a paupere, h. e. a se, illa exspectare officia possit; deinde a Romanorum moribus et sensu non abhorret. Vide querelas de donis ad amorem expugnandum potentibus Tibull. I, 4, 57 sqq. II, 3, 35 — 58. II, 4, 29 sqq. Similem denique oppositionem apud Propert. II, 26 (20), 27. 28. vides: *Multum in amore fides, multum constantia prodest; Qui dare multa potest, mul-*

ta

ta et amare poteſt. Sententiam, quam Broukhuſius et Heynius conſtituerunt, vid. Not., neque adiectum *omnis* neque ea, quae ſequuntur, patiuntur. *Nam* dant Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Guarn. Corv. Pariſ. Venet. et omnia apographa H. Voſſii, qui nihilo minus *non* recepit hoc ſenſu: falſum eſt praeceptum ſagae, dona praeſtare omni amori. Nam 61 ſqq. pauper amator diti longe praeferendus eſt. Sed, ſi Latine ſcio, ſenſus: dona omni amore potiora non ſunt, ita reddendus eſt: non a donis vincitur omnis amor. Vid. Aen. VII, 310. et Aen. IV, 95. W.

61. *Pauper erit praeſto tibi, praeſto pauper adibit Primus*] *praeſto eſſe* praecipue ſervulis convenire, recte docet Vulpius; ſed *praeſto adire* qua ratione dicatur, nemo docet, nec ſimile exemplum memini. Varia quidem ſubſtitui poſſint, v. e. *Pauper erit praeſto: ſi prodis, pauper adibit Primus et* etc., ſed quae praeſtare nemo auſit. In Mureti edit. verſus ita legitur: *Pauper erit praeſto ſemper tibi, pauper a* In Exc. Scalig. autem ſic: *Pauper erit praeſto. ſemper te pauper adibit Primus;* quod ſatis probabile eſt. Sic Ovid. I. Art. 488. *Lecticam dominae diſſimulanter adi.* Ex *per te* fieri potuit *praeſto;* fortaſſe etiam ex prima ſyllaba vocis *ſemper* natum eſt illud *nam,* quod in una Statii pro *tibi* erat. Sed, ne ab interpolatrice manu ſit, ut verear, facit alter verſiculus, qui in iisdem ita exhibetur: — *et in duro limine fixus erit,* quod ſine dubio ab eo eſt, qui pentametrum triſyllabo claudi aegre ferebat. v. inf. II, 6, 20. Ut vulgo legitur, etiam Ovidius dixit III. Am. 11, 17.

Quando ego non fixus lateri ſpatiantis adhaeſi.

Adde Propert. III, 14 (12), 22.

Et licet in triviis ad latus eſſe ſuae.

H. Lectionem *praeſto pauper adibit*, quae eſt in Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. et Venet., tuenti *praeſto* pro participio (ad officia paratus) accipiendum eſt, ut apud Plautum Mil. IV, 6, 1. *Hera, eccum praeſto militem;* quem locum diſtinguere malim: *Hera, eccum praeſto, militem,* ut ſubſtantivum *militem* explicandi cauſa adiectum putes. Sed eiusmodi appoſitionis exemplum vix invenietur; nec placet repetitio vocabuli *praeſto.* Apparet denique, verba *pauper erit praeſto* exemplis, quae ſequuntur: *pauper adibit — pauper ſubiiciet — pauper deducet* declarari, ut I, 8, 43. verba *Tum ſtudium formae* exemplis *coma tum — tollere tum.* Add. II, 1, 43 ſqq. Verbum igitur *pauper* initio ſingulorum exemplorum melius collo-

collocabitur. Itaque Mureti lectionem, quam et H. Vossius dedit, recepi, qua versus suavior redditur, et *semper* suo loco ponitur. Iuven. XIV, 267. *Quam tu, Corycia semper qui puppe moraris Atque habitas, Coro semper tollendus et Austro.* Lectio *nam,* quae in Vaticano Statii pro *tibi* est, ab eo substituta, qui exempla cum superiori sententia accuratius connexa cupiebat. Hamb. *adhidibit;* Goth. *adhibit.* Vossianus aliquis *praesto tibi p. a.* Constructionem Corv., in quo versus ita constituti: *Pauper erit praesto: tibi praesto pauper adibit, Primus et in tenero,* non invidebis. W.

64. *Subiicietque manus*] intelligendum esset, subter brachia puellae. Id enim est *subiicere.* Ovid. III. Met. 167.

Altera depositae subiecit brachia pallae.

Accommodatius fortasse: *obiiciet* h. opponet, ut Horatius Sat. II, 5, 94.: *extrahe turba Oppositis humeris. Efficiet viam* ex praecepto Ovidii II. Art. 210.

Ipse face in turba, qua venit illa, locum.

65. *Pauper ad occultos furtim deducit amicos*] videtur pauperi perductoris et lenonis partes dare; quas quis, nisi forte in aula potentium versetur, sustineat? Aliter inf. I, 9, 42. res se habet. Ferrem, si esset *ad occultas — amicas.* Ovid. II. Am. 2, 21.

Ibit ad adfectam, quae non languebit, amicam
Visere.

In Corvin. et in binis Angl. erat *amictus; et — amictus* pro var. lect. in Guelf. 2., et *ad excultos f. d. amantes* in aliis esse audierat Statius; et hoc etiam invenisse videtur Corradus. Nam in Quaestura p. 328 tum ex coniectura, tum ex libro suo legere se profitetur: *Pauper et excultos furtim deducet amictus;* nec tamen video, quo sensu. *Et* etiam in Guelf. 4. et in Ed. Rom. est. *amictus* valde arrident propter versum sequentem. „Sed quid erit *deducet amictus? deducere vestem* est a summa parte trahere vel scindere. v. Heins. ad Ovid. III. Met. 480. I. Am. 7, 47. id vero huc non facit. An *conducet?*" Ita olim ad h. l. commentabar, in quo prorsus coecutii. Vix enim nunc dubito, veram lectionem esse: *Pauper et excussos furtim deducit amictus.* Inter officia amantium hoc quoque est, pallam, quae male sedeat, aut rugas duxerit, aut motu aliquo adducta fuerit, excutere et ad talos ac pedes demittere seu deducere, deorsum tractam, ut contra ex Nasone praecipitur Art. I, 153. *Pallia si terrae nimium*

Digitized by Google

nimium demissa iacebunt, *Collige* etc. *Excussos* autem facile depravatum fuit in *excultos*. Porro futurum tempus *deducet* et mox *detrahet* in aliis est, etiam in Regio, Guelf. 1. 2. 3. et Corvin. ut conueniat praecedenti *subiiciet;* sed id non semper obseruatur. vide sup. v. 27. 29. 31. 33. H. Istius loci diversa est ratio. Nam ibi, quae Tibullus cogitatione finxerat, enarrantur, hic Delia de iis admonetur, quae pauper illi praestiturus sit. Et, ubi sententia aliqua generalis specialibus declaratur, eadem tempora usurpantur. cf. I, 8, 43 sqq. II, 1, 43 sqq. Haec una ratio evincit, futura addenda esse futuris, quae praecesserunt, et lectionem *deducet* — *detrahet* recipiendam, quae in Zwic. 2. Paris. Hamb. et duobus tribusve apogr. H. Vossii exstat, qui eandem praetulit. Ceteri libri cum Venet. *deducit*, *detrahit*, Vindob. *detrahat*, Goth. *deludit* pro *deducit*. — 63. *agminae* Hamb. (a. m.). 64. Venet. *subicietque*. 66. Paris. *ille* pro *ipse*. Hamb. *vincto* pro *niveo*. Pro *ad occultos*, quod firmant Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Venet. cum apogr., H. Vossius de coniectura recepit *et ad cultos*. Nam pauperem a divite amatore, Tibullo iudice, eo differre, quod hic in hominum libidinosorum coetum deduceret amicam, ille in conventum amicorum cultorum, idque furtim, atque insuper in convivio illic soleas officiose ipse demeret. Lectionemque suam ad illam accedere, de qua Statius: In veteribus libris etiam sic esse testantur, *Pauper ad excultos furtim d. a.* At Tibullus monet, divitem omnino nulla officia exsequi, nihil largiri nisi dona. Accedit quod notio, quam H. Vossius appositioni *occultos* intulit, quasi ea *latebrae pudendae* significarentur, isti reapse non inest. Si tales puellae *furtim* ad amicos convivantes deducebantur, quod editor novissimus non negat, quid mirum, *occulte* illos coenasse? Ex libro III, 6, 59. puellas conviviis interfuisse apparet, et Plutarchus in Alex. c. 38. conviviis luxuriosis amicos regis cum puellis affuisse testatur. — *Amictus* in tribus Voss. W.

67. *nec verbis victa satiscit Ianua*] Ita Broukh. ex aliquot libris post Gebhardum; in aliis, etiam Regio, et Ed. Rom. ac Corvin. *patescit*, quod istius interpretamentum. H. Adde apogr. omnia (H. et G.) Paris. Venet. — At Zwic. 1. 2. cum Guarn. *fatiscit*. — Proprie loquitur Virgil. Ge. I, 180. (area) *pulvere victa fatiscit*. Negantibus *nec* — *fatiscit* declarantur priora, *Heu! canimus frustra*. Eiusmodi explicationes et pedestres adiecerunt scriptores. Liv. 27, 17. *Ita prorsus respondet facturum Romanus, nec pro transfugis habiturum, qui non duxerint societatem ratam.* — *victa*. Vincuntur ii, qui

qui obnisi sunt. Hinc sensus locutionis *vincor precibus alicuius* patet. Senec. Hippol. 239. *Precibus haud vinci potest?* Similiter Suet. Tib. c. 21. *expugnari precibus.* Audacius ad inanima usus transfertur, ut I, 2, 9. *Ianua — victa querelis.* Male Hamb *vincta;* et 68. Voss. aliquis *metu,* in marg. *manu.* De usu loquendi *manus plena*, h. e. plena auri, *manus gravis, manus vacua,* et χεὶρ πλήρης, χεῖρες κεναὶ docte egit Mitscherl. p. 6. 7. W.

69. sqq. Haud dubie hoc est fragmentum alterius carminis, ex quo lacinia servata et superioribus attexta est; fortasse propter argumenti similitudinem aliquam, etsi diversa res est. Scaliger vss. 69. 70. reliquit, et sequentes sex versus in Elegiam proximam post v. 32. reiecit, nec parum se in hoc auso confirmatum credebat Ovidii loco Trist. II, 459. ubi, cum Naso alios istius Elegiae versus recitasset, subiicit etiam hoc distichon:

Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.

Nec diffiteor, primo intuitu praesidium hic non exiguum Scaligeranae translationi inesse videri, quod tamen, re accuratius excussa, intellexi esse nullum. Nam ut alias rationes, ad El. sequ. v. 33. commemorandas, nunc taceam, primum nec ceteros versus Albianos ordine suo recitat Naso; et omnino dubitandum videtur, an hoc distichon a Nasonis manu profectum sit. Adeo enim male cohaeret cum ceteris, et sententiarum ordinem turbat, ut a male sedulo homine in Nasonis codice aliquo appictum esse suspicer. Nam post ea, quae antecesserant, sequebatur v. 457.

Denique ab incauto nimium petit ille marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.
Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

Quam alienum sit medium illud distichon, tria potissimum doceant; primum, quod *Denique* finitas sententias superiores arguit; alterum, quod *furti praeceptum,* qualia in prioribus commemorasse videri vult, nullum in eo disticho est; tertium, quod de fraudibus maritorum egisse se significat Naso: at in illis: *Scit, cui latretur* etc., si cum nostro Tibulli loco conferas, intelliges de rivalibus agi, non de marito Deliae. Meliore itaque iure fragmentum hoc relinqui eo loco videtur, quo in codd. illud collocatum est; asteriscos tamen prae-

praefigendos curavi, ut a superiore elegia seiungerem. H. Rationibus, quibus distichon Ovidianum spurium esse arguere conatus est Heynius, mihi non persuasit. Nam post *denique* etiam duae subiici possunt sententiae; tum *praeceptum furti* nec in disticho 457. 458. *Denique — mirum* inest; neque ita opus. Nam Ovidius ostendit 447 — 462., Tibullum exemplo suo et carminibus flagitiosos *in nuptas* amores docere; huiusque rei documenta e carmine Albiano sexto commode depromit. Itaque *tale furtum* 461. est tale commercium amoris furtivi cum nupta. Neque vero mirum est, Nasonem, memoria lapsum, pentametrum Tibulli 5, 74. *ante ipsas exscreat usque fores*, eo compositum tempore, ubi Delia viro nupta non erat, in illud transtulisse, quo illa matrimonium inierat. Ita vero nullum praesidium Scaligeri opinioni ex versu 74. paratur; et quae 69. sequuntur, *At tu, qui*, cum superioribus commode cohaerent. Nihil enim his, quae inde a v. 59. de pauperis amore praedicaverat, animum auro corruptae Deliae moveri, cum v. 67. intellexisset, de amoris fructu iam desperans et iratus, ad eam, a v. 69., non sine laetitia et solatio aliquo transit cogitationem, fore ut mox divitem corruptorem eiusdem perfidiae oppressura sit calamitas. Quae sententiarum series: Delia, quae fidem violavit, ad amorem mei non revertetur; neque vero maiorem ei, qui nunc illa fruitur, praestabit fidem; et naturae congruens est, et Horatii exemplo firmatur, qui perfidia Neaerae laesus, rivali feliciori idem auguratur Epod. XV, 17. *At tu, quicunque es felicior — translatos alio moerebis amores.* Conf. similem fere et sententiarum nexum et usum formulae transeundi *At tu* II, 3, 59 — 61. — Ceterum ad 69. 70. compares Propert. II, 9, 1. *Iste quod est, ego saepe fui, sed fors et in hora Hoc ipso eiecto carior alter erit.* W.

69. *mea fata timeto*] Erat *furta.* Reduxi lectionem, quam Plant. et aliae quaedam Edd. inde a Mureto habent, qui primus induxit. Nam etsi codicum auctoritas deesset: ratio tamen et sententia *fata* postulat, non *furta*, quae ex seqq., interpolatione facta, illata sunt. *timeto* Broukhus. recepit e pluribus, ut ait, libris, pro vulg. *caveto.* E Guelf. 1. 4. *furta caveto,* 2. 3. *furta timeto* exhibent. *Fata timeto:* nempe, ne eodem modo aliquando, ut nunc ego, deseraris ab ea; nam inconstans et incerta est fortuna: *Versatur celeri Fors levis orbe rotae.* Sic Horat. V. Carm. 15, 17.

At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo, —

Eheu!

Eheu! translatos alio moerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

Ut *furta* aliquis defendenda ſuſcipiat, ſtatuere neceſſe eſt, ipſum Tibullum novas inſidias rivali ſuo parare. Sed abſurdae ſunt ita ſententiae omnium trium diſtichorum, ſi de ſe poëta illa monet; et ſatis lepidum eſt praemonere eum, cui inſidias facturus es, inprimis in amore, eumque hortari, ut fruatur puella, dum liceat. Praeſidium tamen huius et lectionis et interpretationis peti poſſit ex Ovidii loco paullo ante laudato Triſt. II, 459.; inde enim intelligitur, nec Naſonem verſus aliter quam de Tibullo ipſo accepiſſe:

Scit, cui latretur, cum ſolus obambulet ipſe,
Cur toties clauſas exſcreet ante fores.

Sed primum in ſuſpicionem adductum eſt a nobis totum diſtichon. Tum meliorum librorum lectio eſt: *obambulet ille.* Latet etiam vitium in *quum* vel *cum*, pro quo ſcribendum *cur.* *Scit, cui latretur: cur ſolus obambulet ille: Cur* etc. ut ſit: Scit, cur ille (ſc. cui latratur) ſolus obambulet. Nec adeo, de ſe poëtam haec dicere voluiſſe, ſeu Naſo ſeu quisquis auctor diſtichi eſt, exiſtimaſſe videtur. (Verſus Ovidii e codicum veſtigiis ita emendandos puto: *Scit, cui latretur, cur ſolus obambulet ille, Qui toties clauſas exſcreet ante fores.* Nam additamentum vulgare *quum ſolus obambulat ipſe* alienum eſt et a verbis *Scit, cui latretur*, et a loco, unde haec ducta, Tibull. I, 6, 31. 32. At ex correctione mea verba *cur ſolus obambulet ille*, *Qui* — Tibullo 5, 73. 74. accurate reſpondent. W.) Ceterum *qui potior vinces* un. Stat. et un. Heinſ. perperam. H. Hamb. *potitor vincis;* Goth. *vinces* pro *nunc es* cum uno apogr. — *fata* in Monac. Vindob. et Ask. — *furta* in ceteris apogr. (Hamb. et G.) Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. Venet. — *Caveto*, quod H. Voſſius praetulit, praebent Voſſ. ſecundus et Vindob. cum Ald. 1. 2. Muret. et Scal. — Alterum *timeto* eſt in Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. Venet. et novem apogr. (H. et G.). *Caveto* illi, puto, intulerunt, qui Tibullum rivalem ex animo monere credebant. W.

70. *Verſatur celeri Fors levis orbe rotae*] Fortunam antiqui interdum globo, alias (v. c. Cic. in Piſon. 10.) rotae inſiſtentem exhibebant, ut late docet Broukh. contra Scaligerum, qui, cum id non meminiſſet, ex ſuis repoſuerat: *orbe cito.* Pro *fors* fere in libris, ut ſolet, *ſors;* (id in tribus apogr. et Corv. — In Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn.

Guarn. Hamb. Goth. et Venet. *Fors.* W.) in Regis *fors brevis.* Uti h. l. *orbis rotae*, sic contra *orbis rotam* dixit Virgilius in noto illo Georg. IV, 484.; *vento rota constitit orbis.* Absolute *rotam* Propert. II, 8, 8. (7, 32.) dixit in hunc modum:

Vinceris aut vincis; haec in amore rota est.

H. *celeris* Goth. *rota* in uno apogr. et Venet. W.

71. *Nam frustra q.* Guelf. 2. H. Opinione H. Vossii, quae hic narrantur, non vera, sed per iocum et risum ficta esse, quid proficiatur, profecto me fugit. W.

72. *ac refugit*] al. *atque fugit:* cum Guelf. 4. H. Statius notavit: in veteribus libris legi adfirmant, *Sedulus, et crebro prospicit atque fugit.* Inde et ex tribus apogr. H. Vossius recepit *et crebro,* ut suavius sonans. — Voss. 1. aliquis cum Hamb. (a. m.) *et refugit.* — Ceteri libri bis *ac.* — Hamb. *cito* pro *crebro.* — v. 73. Goth. *Si simulat.* — Guarn. *inde* pro *deinde.* W.

74. *exscreat usque*] Regius, Guelf. 3. cum aliis (quales sunt plures Statii, Corv. Paris. Goth. W.) solemni permutatione, vid. I, 8, 36. et I, 2, 89., *ipse.* — apogr. unum *ille.* Guelf. 4. *atque.* H. *exscreet usque* imitatione Ovidii Trist. II, 460. *toties — exscreet,* satis defenditur. W.

75. *Nescis* Colot., nec alius adstipulatur. — *utere quaeso*] Versus sententia vix digna est, de qua multum labores; nec tamen satis intelligo, quorsum spectet. Videtur esse: utere fortuna, dum ea potiri licet; nec tamen *utere* absolute a poëta videtur poni potuisse. Substitui voci *quaeso,* quae per se friget, possunt multa: *utere vento,* seu *velis,* seu *remis.* Haec ex ipsa re petita essent; at e litterarum ductu ductum est, quod Wakefield pro certa emendatione apposuit Silv. crit. P. IV. p. 63. *utere quaestu,* commodis tuis et exerce mercaturam. Quae nescio an multis sit probaturus. H. *furtivus amor* (κρυπταδίη φιλότης ap. Mimnermum) est amor, quo clam frui Delia a Tibullo arguitur, ad rivalem inquietandum. Virg. Aen. IV, 171. *Nec iam furtivum Dido meditatur amorem.* Et *furtivus amor* pro puella amori furtivo indulgens dicitur, et *parare* de clandestinis dolis et artibus. Commode autem ex verbis *clandestinus amor* pronomen *eo* ad verbum *utere* assumseris; ut I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere.

Adde

Adde Propert. IV, 5, 57.

Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus,
Utere.

Latinos verbum *uti* abſolute ponere potuiſſe, nemo demonſtret. *quaeſo* eſt ironice obſecrantis vel irridentis, et verba *neſcio quid* certo affirmantis. cf. I, 6, 6. 55. W.

76. *in liquida nat tibi linter aqua.*] pro *nat* alii *iam* vel, ut Reg. et Guelf. 3., *nam.* Tum ſcribendum foret: *it liquida nam tibi linter aqua.* pro *linter* gloſſam exhibet Ed. Rom. *navis.* H. *nam* Voſſ. duo Monac. et Vind. cum Pariſ. et Hamb. (a. m.) — *lyntus* Vindob. W.

ELEGIA VI.

1. *ut inducar*] Sic Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3., ſicque editi ante Scal. et Broukh., qui *inducas* e paucis intulerunt. H. *Inducar* in Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. et Venet. eſt, et in omnibus apographis eſſe teſtatur H. Voſſius. — Goth. (a. m.) *indicat* — *in* pro *inducar* — *mihi.* — In Voſſ. 3. verſus 2 — 22. poſt 52. collocati ſunt. W.

3. *ſaeve puer*] haec lectio a Broukh. recepta; nec tamen alia eius auctoritas, quam quod Muretus alios ſic habere ait, uſus verbo: alii *Quid tibi ſaeve puer;* quod et de virorum doctorum emendatione pronuntiari ſolet. Vulgo *ſaevitiae* legitur. Vix dixeris, quomodo haec corruptela oriri inde potuerit, niſi forte ex ſcripturae compendio. Non quidem prorſus alienum illud: *quid ſaevitiae tibi eſt mecum,* in me, quare tam ſaevus es in me? parum tamen commodum. In fine verſus multi addunt: *eſt.* H. *Saeve puer* Voſſiani duo 1. 4. cum Guarn. tuentur. Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Pariſ. Corv. et Venet. *ſaevitiae,* quae lectio defenſorem nacta eſt Goerenzium p. 8. Is ſibi eam tueri poſſe videbatur conſtructione ſimili *quid cauſae.* De compoſitione *quid ſaevitiae* nemo, puto, dubitavit, at conſtructio *ſaevitia mihi eſt cum aliquo,* cuius nullum exſtet exemplum, neque ratio cogitari poſſit, improbanda mihi videtur. — Terent. Adel. II, 1, 23. *Quid tibi rei mecum eſt?* Apud Plaut. Aul. IV, 4, 4. Strobilus vexatus et verberatus queritur: *Quid tibi mecum eſt commercii, ſenex?* — Ceterum Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. Goth. et plur. apogr. c. Venet. et Ald. 1. praebent *magna eſt,* quam lectionem, ut vim maiorem verbis conciliantem, retinendam cenſet Goerenzius;

zius; neque exempla copulae *est* in pentametro bis positae in Ovidio esse infrequentia, cf. Fast. III, 836. — Ald. 2. Muretus, Statius et Scaliger eiecerunt copulam, quos non sine ratione secutus est Broukhusius. Hamb. *magis.* W.

5. *Iam mihi t.*] Ita inde ab Ald. sec. editur. Alii *nam,* sicque Reg. cum Corvin. Guelf. 3. H. *Nam mihi* Paris. Hamb. Guarn Corv. Zwic. 1. (2. *iam mihi — iam Delia*, sed a seriori manu utrumque in *nam* mutatum) cum Venet. et apogr. nonnullis. — Goth. *iam mihi* tuetur. Pro *iam Delia* Hamb. *mea Delia.* Goerenzio *iam* utroque loco languere visum est, et requiri particula causam indicans saevitiae Amoris; itaque scribendum esse *Nam mihi — nam Delia.* Ego sentio, particulam causalem neque pentametro praecedenti neque disticho 1. 2. convenire. Etenim, ex linguae ratione, verba *nam mihi tenduntur casses,* ad pentametrum relata, causam continerent, cur gloria magna non esset, insidias homini composuisse deum; quae sententiarum connexio inepta; et post sententiam generalem *Semper — Amor* exspectes non particulam *nam,* sed specialem: etiam nunc id mihi usu venit; eaque inclusa est verbis *Iam mihi tend. casses.* Amor insidias struens apud Ovidium Heroid. XX, 45.

Ut partem effugias, non omnia retia falles,
Quae tibi, quam credis, plura tetendit Amor.

Versus sextus a Goth. (a. m.) abest. Voss. 3. *calida.* Voss. 5. *mente*, in marg. *nocte.* W.

7. sqq. Totum locum ad verbum fere reddidit Ovidius Trist. II, 447 — 62. Adscribam numeros versuum poëtae nostri:

Credere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro.
(vs. 7. 8.)

Fallere custodem demens docuisse fatetur,
Seque sua miserum nunc ait arte premi.
(v. 9. 10.)

Saepe, velut gemmam dominae signumve probaret,
Per caussam meminit se tetigisse manum.
(v. 25. 26.)

Utque refert, digitis saepe est nutuque locutus,
Et tacitam mensae duxit in orbe notam.
(v. 19. 20.)

Et

Et quibus e succis abeat de corpore livor,
Impresso fieri qui solet ore, docet.
(v. 13. 14.)

Denique ab incauto nimium petit illa marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
(v. 15. 16.)

Scit, cui latretur, cum solus obambulet ipse, (v. 32.)
Cur toties clausas exscreet ante fores.
(ex Eleg. sup. v. 74.)

Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

7. *Illa quidem tam multa negat*] *Tam multa* Latini quidem dicere solent pro *tot;* vid. Burmann. ad Lucan. I, 399. IV, 579.; hic tamen sententiam parum commodam reddit. Vulpius ita explicat: fatetur quidem, se cum rivali meo fuisse, tamen negat graviora illa, n. concubitum. Sed et hoc a Tibulli facilitate abest. Facile in animum venire potest, legendum esse: *iam* pro *tam,* ut *multa* sit pro *multum,* ut Scaliger scribendum esse coniecit, comparans Ennii illud *multa manus tendebam.* Ovidius II. Trist. 447. hunc locum ante oculos habens:

Credere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro.

unde coniicere possis, eum legisse: *Illa quidem iurata negat.* Propert. I, 8, 27.

Hic erit, hic iurata manet.

Ovid. III. Am. 3, 3.

Quam longos habuit nondum iurata capillos.

ubi v. Burm. Fuit, qui vellet: *Illa quidem insimulata negat.* Potest etiam sic refingi: *Illa quidem sua furta negat;* quod expeditissimum foret. In Ed. Bas. expressum: *Illa quidem tam multa negat se credere. Durum est.* H. *Multa* pro *multum* vel apud pedestres legitur scriptores. Nep. in Epamin. c. 6. *Cum in oratione sua multa invectus esset in Thebanos.* Caec. ad Cic. 6. Ep. 7. *Qui multa deos venerati sunt contra eius salutem,* quibus comparanda sunt Graeca Aesch. Pers. 499. *Πολλὰ θεοκλυτεῖν.* Add. Val. Fl. I, 757. *multa cunctari* et Virg. Aen. IV, 390. Particula autem *tam* adiectivis et adverbiis ita, ut neque *quam* neque *ut* sequatur, saepe adiuncta vim fere superlativi conciliat. Catull. 8, 6. *Ibi illa multa tam iocosa fiebant.* Ad verbum *negat*

Digitized by Google

negat advoces, ad ſententiam complendam, pronomen *hoc*. *Pernegare* etiam verſu ſequenti *ſine caſu* poſitum eſſe apparet, et *negare* apud Cic. Philipp. II, 28. §. 69. *Etſi iam negat.* Frequentius *negare* ita uſurpatum vidi, ubi quem *rogatum* vel *invitatum* rem recuſaſſe, ſignificare vellent. Cic. ad Fam. IV, 4. §. 7. *dixit* (Caeſar), *ſe ſenatui roganti de Marcello ne hominis quidem cauſa negaturum.* Iuven. XIV, 134. *Invitatus ad haec aliquis de ponte negabit.* Ita de Mena, qui ad coenam vocatus venire recuſaverat, Philippus orator apud Horat. Ep. I, 7, 63. *Neget ille mihi?* Similiter *credere* h. l. et apud Horat. Od. II, 8, 3—5. *Dente ſi nigro fieres vel uno Turpior ungui, Crederem.* Ovidium, vim verborum *tam multa negat,* quibus *obteſtationes* etiam ſignificantur, ſpectantem, non mirum, dixiſſe: *Credere iuranti* h. e. *tam multa neganti.* Itaque, quamquam Santenio B. Cr. p. 64. Heynius coniectura *iurata* Tibulli manum aſſecutus eſſe videtur, ipſe quidem verſum ſanum iudico cum H. Voſſio, qui coniecturam Santenii: *Illa quidem delicta negat,* loco Ovidii Am. II, 4, 3. *delicta fateri* firmatam, attulit, ſecutusque unum codicem Heinſ. copulam *eſt* ſustulit. Quam niſi etiam Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ. Corv. Hamb. et Goth. cum ceteris apogr., et Venet. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. tuerentur, omiſſioni non obniterer, quae in fine hexametri Horatii Sat. I, 9, 42. *ut contendere durum eſt* probata eſt Bentleio p. 269. W.

8. *usque*] *ipſa* unus Gebh. *quod neget illa* un. Broukh., petitum ex Naſone. Etſi *pernegat illa* pro *usque* lenius ac mollius eſſet. Unus Statii etiam: *Nam ſic et de me p.* H. De vocula *usque* cum pronomine in libris mutata cf. I, 5, 74. Et Statius dedit *illa viro,* quod in Voſſ. 3. exſtat. Compoſitum tamen *pernego* non facit, ut adiectum *usque* ſuperfluum putem. W.

9. *ludere*] Guelf. 2. *laedere.* H. H. Voſſius e codice uno recepit *poſſet quo,* coll. I, 7, 3. Sane *qui* et *quisquis, ſi, ne* aliaque verba, initio fere ſententiarum collocanda, poſtulante vel metri lege vel ſenſus ratione vel ſoni ſuavitate, interponuntur, vid. I, 3, 79. I, 10, 1.; at h. l. editori noviſſimo ſententiae metrique obſtat ratio, ex qua verbum, cui pondus ineſt maius, poſt caeſuram tertii pedis ponendum eſt. Praeter ea, quae ad I, 5, 61. allata ſunt, conf. I, 4, 15. I, 10, 1. II, 1, 39. 41. Atque pondus ineſt verbis *quo — pacto,* ut relativo III, 1, 15. *Dicite, Pierides, quonam donetur honore.* Add. Horat. Ep. II, 1,

211.

811. 233. Et altera pars pentametri, si quis requirat, similiter apud Albium composita est I, 3, 89. I, 7, 21. His denique adde codicum auctoritatem. — V. 10. Hamb. *iam* pro *nunc* (a. m.). — Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. *eheu*. At apogr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. *heu, heu*. W.

11. *Fingere tunc didicit caussas, cur sola cubaret, Cardine tunc tacito vertere posse fores*] Reposui e codd. in quibus Guelf. 1. 4. utroque versu *tunc* pro *nunc*. Ita erat in antiquis Edd. etiam Rom. et Lips. et in vulgg. inde ab Ald. sec., male mutatum in Scaligeri edit., qui Ald. 1. sequitur; et ita sensus exigebat, structuraeque et totius loci ratio. Omnia enim praeterito tempore efferuntur, et si *nunc* stare deberet, requireretur *cubet*; sed est etiam in seq. *abiret*. Viderat hoc etiam Ayrmann. in Vita Tibulli §. 68. Porro pro *cur*, quod ab Aldinis Mur. Stat. Scal. receptum, in Ed. Rom. et Lips. aliisque vett. edd., ut et in Guelf. 1. 2. 4., est *ut*: in Corvin. autem: *queis*. Tum in Vicent. *forem*, a qua totum sequens distichon abest. H. II. Vossius, ea secutus, quae ipse ad I, 1, 21. praecepit, 11. 12. 13. dedit *tum*, idque in pluribus apogr. esse testatur. Ego ter reposui *tunc* et secundum notam ad eundem locum factam et ex codicum auctoritate. Paris. quidem ter illud exhibet; et Ald. 2. Mur. cum Stat. Apographorum pars *tunc*, pars *nunc* praebet. Particulas autem *nunc* — *tunc* sibi oppositas esse, docet etiam Tibull. I, 9, 29 — 31. et Iuven. VII, 94 — 96. *Quis nunc erit aut Proculeius —? Tunc par ingenio pretium, tunc utile multis.* — Goerenzius, ad lectionem *nunc* — *nunc* proclivis, notat: „*didicit*, ἔμαθεν, est h. l. *scit, tenet*, sc. a me edocta, et exercitatione confirmata. Ita optime sibi opponuntur *nunc didicit* — *tunc dedi*." Et sane sententiae eius suffragantur libri Zwic. 1. 2. Guarn. lib. Scheff. cum Venet. At contra eam rationes Heynii satis valent. — Hamb. et Corv. *nunc* — *tum*. Goth. *tunc* — *tum*. — Pro *cur*, quod firmat Monac. et Guarn., dat Hamb. *queis*, Ask. *qua*, in marg. *ut*; cetera apogr. (Goth.) cum Zwic. 1. 2. Paris. lib. Scheff. *ut*. — Goth. *fertere* (a. m.) pro *vertere*. Venet. *forem* pro *fores*. W.

13. *Tum succos h.*] Etiam hic Rom. et Lips. cum aliis, Guelf. 2. a pr. m. 3. 4. *Tunc*, quod maiorem vim orationi conciliat. Novatum in Scaligerana *tum*. H. quod est in Corv. Hamb. Guarn. At Zwic. 1. 2. Goth. Venet. *tunc*.

tunc. — Parif. Guarn. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *queis*, quod cum Heynio propagavit H. Voſſius. Reduxi *quis*, ſcripturam Ald. 1. 2. Mur. et Stat. — Corv. *abeſſet* pro *abiret.* — Forcellini ſub v. *Endiadys* primo loco ponit verba Tibulli *ſuccos herbasque* h. e. ſuccos herbarum. W.

16. *peccet ut illa minus*] Servavi hanc lectionem, quia non multum referebat, utro modo legeretur, quanquam pro vera non habeo. Verius eſt, quod in omnibus legitur: *peccet ut illa nihil*, niſi quod Venetae: *peccet ut ipſa nihil* habent. Broukh. in duobus Italis invenerat *minus*, quod probabat, quia ita etiam Ovid. in illo loco II. Triſt. 458. Mihi vero ex hoc ipſo iſta lectio in duos illos libros veniſſe videtur. H. Heynii iudicium amplexus H. Voſſius repoſuit *nihil*; quem ſequor. Nam *nihil* habent praeter codices etiam Corv. Venet. Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. omnesque editiones ante Broukhuſium, qui primus, quod ſciam, dedit *minus*, quod eſt in Voſſ. 4. et Guarn.; vid. etiam Stat. Broukhuſius, ut lectionem *nihil* praeter Albii mentem iudicaret, eo, puto, motus eſt, quod exiſtimabat, Tibullum ſtultum fuiſſe, ſi, dummodo rivales fructu Deliae intercluderet, ipſe ea carere voluiſſet, neque vim zelotypiae Albianae animo capiebat. W.

17. 18. *neu iuvenes celebret*] Reg. cum aliis, *ne.* mox *laxo — ſinu*, vett. edd. eſt lectio; quod male mutarunt Aldinae et Stat. in *laſſo*, ut habent Parif. et Guarn. cum tribus apographis; unum apogr. *laſſu*; in Thuan. *lapſo*; utrumque vitioſe, ſed erratum ex more. (Cf. infr. 40. et I, 9. 55. W.) Apud Rutil. I, 371. recte contra libros receptum:

Laxatum cohibet vicina Faleria curſum.

Vulgatam, quam in noſtro reſtituit Muretus, tuetur Ovid. Epiſt. 16, 247.

Prodita ſunt, memini, tunica tua pectora laxa.

et in Faſt. IV, 436.

Haec gremium, laxos degravat illa ſinus.

ubi Neapolis item ex aliis laudat *lapſos*. H. Apogr. duo praebent *non*, unum *heu*, Voſſ. unus *ne*, aberrationes notas, vid. Obſſ. ad I, 2, 37. At H. Voſſius intulit *ne iuvenes.* Nam praecepto generali ea, quibus illud ſigillatim declararetur, per particulam *neu* annecti non poſſe. Quae obſervatio ut vera, ita falſo ad hunc locum tranſlata eſt. Nam

Digitized by Google

Nam praecepti, quod 15. 16. de uxore custodienda datum erat coniugi, partes sigillatim 17 — 22. exsequuturo Albio non opus erat vinculo ad orationem horum versuum cum superioribus copulandam. Atque, qua ratione H. Vossius illa, quae versus 15. 16. excipiunt, per verba *caveto, ne,* eadem ipse per verba *caveto, neu* adiungo; utque constructio continuaretur: *caveto, neu celebret, neve cubet, neu decipiat,* punctum post *sinu* sustuli. Animadvertant vero Latinitatis studiosi, Latinos post notionem *prohibere* vel *vitare* vel *deprecari* particulas *neu — neu — neu* ita posuisse, ut sententiae singulae accurate distinguerentur. Liv. 25, 38. *Scipiones me — excitant saepe somno,* (scil. precantes) *neu se neu invictos per octo annos in his terris milites suos, commilitones vestros, neu rempublicam patiar inultam.* Virgil. Ge. II, 298 — 302. *Neve tibi ad solem vergant vineta cadentem; Neve inter vites corulum sere; neve flagella Summa pete — neu ferro laede retuso Semina; neve oleae silvestris insere truncos.* Add. Ge. IV, 47 — 50. Aen. IX, 42. Horat. Ep. II, 3, 189. Ovid. Met. II, 138. 139. et Grati. Cyneg. 122. cf. Obss. ad I, 2, 37. 38. Ex quo apparet, Latinos res, si factae non erant, per voculas *neque — neque,* sin vetabant, per voculas *neu — neu* disiunxisse. Neque hoc non cohaeret cum usu vocularum *seu — seu.* — Quartum *neu* Tibullus cum *que — ne* mutavit; quas particulas pro *neu* alibi usurpatas vidi, ut Aen. III, 159. 160. *Tu moenia magnis Magna para, longumque fugae ne linque laborem.* et Aen. VI, 465. *Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro.* Similis variatio exstat apud Horatium Sat. II, 2, 82 — 86.

Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
Sive diem festum rediens adduxerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus, ubique
Accedent anni, et tractari mollius aetas
Imbecilla volet.

ubi cum pro tertio *sive* positum sit *et ubi,* et tertia sententia similiter, ut quarta apud Tibullum, duo comprehendat, vereor ut coniectura Bentleii *ubive* p. 287. proposita multos nactura sit approbatores. Idem Bentleius loci Horatiani Ep. II, 3, 182 sqq. *non tamen intus Digna geri promes in scenam, multaque tolles Ex oculis, quae mox narret facundia praesens: Ne pueros coram populo Medea trucidet; Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus* etc., cum eo congruentis, quod paulo ante notatum est: ubi praecepti

cepti generalis propositi partes sigillatim subiiciantur, non opus esse vinculo ad partes cum summa praecepti connectendas, rationem non perspexit, notans p. 425. „Tolles, inquit, ex oculis, *ne*, *ἵνα μὴ*, coram populo nefaria illa et atrocia et incredibilia ostendantur.“ Mitto cetera. Nam per logicen fieri nequit, ut *ne* pendeat a verbo *tolles*; sed Horatius inde a verbis *Ne pueros* id, quod posuerat, exemplis declarat. — In Tibullo H. Voss. ex Hamb. hunc posuit verborum ordinem: *multo celebret*, repugnantem iis, quae ad v. 9. notata sunt, et ceterorum codicum auctoritati. — Goth. *vivens* pro *iuvenes*, apogr. duo *iuvenis*. — 19. Hamb. *heu* pro *neu*. — 20. Goth. *detrahat* pro *Ne trahat*, Hamb. (a. m.) *mense* pro *mensae*. Librum Scaligeri *ut* pro *in* praebere Broukhusius nescio unde acceperit; id vero novissimum editorem movit, ut de coniectura *ut mensae* scribendum censeret, scilicet ut oratio vulgaris fieret. W.

20. *detrahat* Guelf. 1. — *ducat in orbe notas*] Ovid. Trist. II, v. 454. *notam*.

21. *Exibit quam saepe, time, seu visere d.* etc.] *quum* Corvin., et sic male Statius corrigebat. Admonitio istis temporibus valde utilis. v. Propert. II, 15, 20. Iuven. VI, 489. Lucian. de Amor. c. 42. ubi verba: *πᾶς θεατὴς ἐπιτρίβων*, corrupta esse omnes clamant; fortasse leg. *πᾶς θεὸς θεατὴς ἐπιτρίβων*. Et Lucilius iam ab aliis laudatus:

Aut cum iter est aliquo et caussam commenta viai —
Aut apud aurificem, ad matrem, cognatam ad amicam,
Aut operatum aliquo in celebri cum aequalibus fano.

H. Apogr. Voss. *exhibuit* (Guarn.) — *neu* (Goth.) — *viscere* (Hamb.) — *decet*. Goth. *adeundo* (a. m.). — *visere sacra* notat ire ad visendum, vel ire, ut intersit sacris. In Orat. pro dom. c. 40. *Quid tibi necesse fuit — sacrificium, quod alienae domi fieret, invisere?* — Exemplis, quibus in commentario notionem particulae *seu* illustravi, addere liceat Pers. I, 67. ubi *sive* pro *vel si* usurpatur:

Sive opus in mores, in luxum et prandia regum
Dicere, res grandes nostro dat Musa poetae.

Qui locus nulla eget emendatione. Populi iudicium hoc erat: Vel si vitam communem describit vel describendi impositum ei est officium, grandis est vates. *et prandia* est vera lectio. Nam prandia regum, h. e. nobilium et divitum,

tum, ad luxum pertinent. Ubi penes rationem eſt disceptare, codicum numero et auctoritate fruſtra certaveris. W.

23. *illam ſequar unus ad aras*] Scaliger repoſuerat *ad aram*, quod una tantum fuiſſet, in eius conſulis domo ſita, cuius eo menſe faſces eſſent. Sed cum in hoc operto non niſi primariae feminae adfuiſſe videantur, non vero libertinae, qualis Delia erat, cumque, niſi ſemel, iſtud ſacrum in anno non fieret, Broukh. recte revocavit *aras*, ut intelligantur publica Bonae Deae templa, ad quae quotidie adibat promiſcua feminarum multitudo. Duas autem fuiſſe eius aedes Romae, idem docte oſtendit. H., Apogr., neſcio quae, *credis — nunc — finiviſſe*. Codices fere omnes et editiones *Tunc*. Editio Statii *tum*, quod H. Voſſius amplexus eſt. — Goerenzius, cohaerentiam ſententiarum reſtituendam eſſe arbitratus, abſonumque iudicans argumentum, quo, a ſuo commodo deſumto, amator maritum permovere ſtuderet, corrigit 24. *Tunc tibi non* etc. hoc ſenſu: tunc non eſt, quod timeas, cum oculis modo domina frui liceat. Quae ſententia obſcure enuntiata, vereor, ut verbis Tibulli conveniat, quorum integritas manum emendatricem non deſiderat. W.

25. *ſignumve*] Broukh. ex uno, et ſic Ovid. II. Triſt. 451.; vulgo *ſignumque*. Tum *eius* obſervandum, quod, ut nimis tenue et exile, in elegis ferebat, in Oda vero reiiciebat Bentlei. ad Horat. III, 11, 18. Laudavit quidem plura loca Burm. ad Ovid. Met. VIII, 16., quibus adiice Grat. Cyneg. 224. Nec tamen efficere potuit, ut h. l. minus ieiuna fieret oratio vocula *eius*, quam facile evitare poterat poëta, v. c. *gemmam digiti ſignumve*. Naſo Triſt. II. l. c. *gemmam dominae*. mox Reg. *manu;* et v. 31. *nec me nunc d.* H. *Signumve* ſeptem apogr. firmant et Guarn. cum Zwic. 1. 2. *ſignumque* Pariſ. Hamb. Goth. Venet. — 26. Zwic. 1. *manu*. — 27. apogr. unum *vino* pro *mero*. Hamb. *aſt*, ſuo more, ubi vel metrum obſtat. — 30. *feret* apogr. duo. cf. Obſſ. ad III, 1, 19. De poſitura verborum *contra deos* vid. Obſſ. ad I, 7, 56. — 31. *nec me nunc* Voſſ. unus et Bern. W.

32. *Inſtabat t.*] hinc, ut alia huius Elegiae, effecti verſus 459. 460. ap. Ovid. II. Triſt., quos tamen ab aliena manu acceſſiſſe exiſtimo; male enim cum ceteris cohaerent. H. Tu vide de iis disputata ad I, 5, 69. — Ad Tibullum hic notandum eſt, interpoſita *nec me — pudebit* conſtructio.

ctionem *Ille ego sum — cui* non turbare; neque Horatium Od. II, 4, 21 — 24. hoc structurae genus repudiasse:

Brachia et voltum teretesque suras
Integer laudo — fuge suspicari —
Cuius octavum trepidavit aetas
Claudere lustrum.

aut Graecos. Soph. Ai. 421.

Οὐκ ἔτ' ἄνδρα μή
Τόνδ' ἴδητ', ἔπος
'Εξερῶ μέγ', οἷον οὐ κ. τ. λ.

Metus est, ne non amplius virum hunc conspiciatis, magnifica verba eloquar, qualem non etc. — Ceterum versus 32. e Goth. (a. m.) exulat. W.

33. Ante hunc versum inserti sunt a Scaligero versus sex novissimi ex superiore Elegia: *Non frustra quidam iam* etc. Disputatum est de hac translatione copiose ad e. l. Nunc vero etiam illud monendum, vix alium tam parum commodum locum illis reperiri potuisse. Exponit poëta Deliae marito ea, quae facta erant, fraudes superiorum temporum, quibus excitaret eum et asperaret in moechum, quicum tum consuescebat Delia:

Ille ego sum, nec me iam dicere vera pigebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.

Quam male nunc subiicitur!

Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit ac refugit.

etc. inprimis illa: *utere quaeso, Dum licet.*

34. *Servare, ah fr.*] Reduxi hoc, quod male in priore editione eliseram, Vulpium sequutus, qui Scaligero nimium obtemperaverat. Ab hoc enim extrusum *ah,* quoniam ex eius codice, ut ex aliis, exciderat. Atqui id facile fieri potuit, praesertim cum scribi fere soleat *a.* Et versus parum numerosus est, eo sublato. Habent denique *a* vel *ah* codd. et edd. fere omnes; alii, ut Guelf. 1. 4., *ac* vel *heu.* Guelf. 3. *et.* Cum Scaligero tamen Regius faciebat. H. Omittunt *ah* Paris. Hamb. apogr. nonnulla et Stat. — In Monac. *et.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. I. p. 610. Broukhusio obtemperandum fuisse monuerat. Ad codicum enim auctoritatem accedit, quod Latini finalem brevem ante *fr* et *bl* haud crebro producunt. Ald. 1. 2. Scal. Stat.

Digitized by Google

Stat. Corv. post *servare* distinguunt. Voss. 2. *tenear* et 5. *quid opus est tenere tibi coniuge.* W.

35. *absentes alios suspirat amores*] Broukh. maluit: *absentis*, ut genitivus esset. Sed etiamsi sic scriberem, nollem ita accipere, quia durum est: *amores alios absentis suspirat*, elegantia autem poëtis sollennis est *amores absentes* dicere pro amatore absente. *amores suspirare* est desiderare absentem amantem. Inf. IV, 5, 11.

Quod si forte alios iam nunc suspirat amores.

Sic Galli *soupirer*. In usu illustrando multus est Broukhusius, qui, ut aliquid efficeret, in hunc saltem modum notata dispescere debebat: vulgari loquendi modo *suspirare* dicimur *aliqua re*, vel, *propter aliquam rem.* Adeoque recte Lucret. IV, 1185.

Nec mulier semper ficto suspirat amore.

Ut vero tot alia similia in actionem deflexa sunt a poëtis, v. c. *sonare cantus*, *olere myrrham*, sic dici coepit: *suspirare amorem.* Mox paullo doctius deflexum est in eum sensum, ut sit, *suspirando desiderare*, ut in illo Iuven. XI, 152.

Suspirat longo non visam tempore matrem.

H. Aliam, neque felicem, viam constructionis explicandae est ingressus Astius ad Catull. 64, 98. Anth. Lat. p. 158., qui praepositionem *in* omissam esse statuit. — Pro *sim. sub.* Hamb. *subito fingit.* W.

37. *At mihi*] Guelf. 2. *Hanc mihi.* H. Monac. *Et mihi*, marg. Bern. *ut mihi.* Frequens est verborum *at* — *et* — *ut* permutatio, cf. ad I, 9, 48.; hic Paris. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. ceteraque apogr. praeter Monac. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. et Venet. *at* tuentur. — Stat. *servandum.* Vulgo post *pedum* puncto distinctum vidi; quam interpunctionem mutavi, cum verba *Tunc procul absitis* ad priora *At mihi — credas* referenda esse appareat; atque *tunc* significet: *si mihi illam servandam credideris.* Verba autem *non saeva — pedum*, pro adiectis habenda hoc sensu: *in qua re servi conditionem libenter subibo*, qua fide, quoque effectu officium suum marito praestiturus sit, ostendunt. Sententiam *At — credas* optata notare, ita ut sequentia *Tunc procul* etc. protasin inde accipiant, ad I, 10, 11. docui. Cave igitur particulam *si* ante *credas* intelligendam putes. Diversus est locus 53. *attigeris*, ubi certe

si

si intelligi potest. Nam ad hunc posteriorem locum illustrandum monere iuvat, ut Theodiscam linguam, ita Latinam eam sententiarum conditionalium iuncturam invenisse, ut particula *si*, salvo sensu, abesse possit, quamquam poetis crebrius, in primis Horatio in Satiris et Iuvenali, quam pedestribus scriptoribus usurpatam. Hor. Sat. II, 6, 39.

Dixeris, experiar, si vis, potes, addit, et instat.

cuius constructionis exempla permulta congessit Bentleius ad Sat. II, 6, 48. p. 326. quibus adde Iuven. III, 78.

Graeculus esuriens in coelum, iusseris, ibit.

et III, 193 — 6.

Nos urbem colimus, tenui tibicine fultam
Magna parte sui. Nam sic labentibus obstat
Villicus; et veteris rimae contexit hiatum,
Securos pendente iubet dormire ruina.

ubi neque Ruperti verum vidit, clamans: „Oratio scabra est: *obstat — et contexit — iubet.* Fluet, si rescripseris *iubens*," neque Heinecke, in Animadv. p. 73. e libris *cum texit* recipiendum esse censens. Omnia constant, modo *sic* explices: tam negligenter et oscitanter — quae notio prioribus subest, cf. XIV, 92., — et *contexit* pro vulgari *si contexit* positum esse statuas. E pedestribus unum apponam Livii locum XXI, 44. *Inde cessero, in Africam transcendes.* Quae omnia contemplans, H. Vossio assentiri non possum, qui in hac sententiarum coniunctione protasin interrogative pronuntiatam esse censet ad Virg. Ge. II, 519. *Venit hiems? teritur Sicyonia bacca trapetis.* W.

38. *detrecto*] Broukh. ex una Ed. Reg. Lep. archaismum captabat: *detracto.* H. Formam *detracto*, quam textui intulit Broukh., praebet Paris. cum Voss. 3., et 4. a manu sec. W.

39. *quisquis colis a.*] ita e ratione sermonis Broukh. recepit; recte. Ubique *colit.* H. Lectionem *colis*, quam olim Guyetus et Heinsius probaverunt, nuper Huschkius ad I, 3, 21. p. 36., firmant libri Voss. 4. Zwic. 1. 2. et Guarn. Et permutationis secundae et tertiae personae exempla non rara. Vid. ad I, 2, 35. et infr. 53. Add. I, 8, 55. De sono denique adeas Obss. ad I, 3, 21. — At H. Vossius de coniectura dedit *Tum: Procul hinc absit, quisquis colit arte capillos*, et sono verborum *absitis, quisquis* offensus,

fenfus, et ianitori nocturno ratus, fi quid ante fores moveretur, clamanti, tertiam melius convenire perfonam. Fingit enim ille, poft *Tum* fupplendum effe *clamo,* quatuorque verfus 39 — 42. effe verba, quibus ipfe ianitor aliquando, ftrepitu audito, ufurus fit. Quam interpretationem neque verfus 39. 40. poftulant, et 41. 42. refpuunt. Non ianitoris fibi onus depofcit, fed cuftodis, neque aliud quid pollicetur, nifi hoc: fi Deliam fibi fervandam credidiffet, fe curaturum effe, ne quis foribus adrepere (39. 40.), aut in via Deliam tentare auderet (41. 42.). Itaque verba *Tunc procul abfitis* notant: Tunc faciam, ut procul abfitis. Cumque duae fint fententiae, quibus fenfa 39 — 42. elocutus eft Albius, perfonarum *abfitis, quisquis colis — et quisquis occurret, ftet,* neminem morabitur diverfitas. Conf. I, 1, 15 — 18. in votis *Flava Ceres tibi fit — et ponatur Priapus.* Ad conftructionem verborum *abfitis, quisquis colis* compares Catull. XXXI, 14. *Ridete, quidquid eft domi cachinnorum.* *Tum* ex Voff. 2. et libro Angl. Heinfii repofuit H. Voffius. Hamb. *collit* (a. m.). W.

40. *Effluit effufo cui toga laxa finu*] Regius, Ed. Rom. cum aliis *et fluit*, ut faepe in libris et variatur et peccatur. Sic apud Ovid. II. Met. 144. *effulget* unus, ubi reliqui *et fulget.* (Apud Virg. Ge. II, 352. in libris verba *effufus* atque *et fufus* permutantur. W.) Simplex *fluere* in hac re ufitatius. Sed v. Gronov. II. Obff. c. 7. Hoc tamen loco copula fuaviorem verfum reddit: *Et fluit e.* Albinov. II, 26. tales finus *ventofos* vocat. Pro *laxa* male Aldinae Mur. et Stat. invexerant *lapfa,* quod rurfus Scaliger eiecit. In libb. etiam *laffa.* v. ad v. 18. H. *Et fluit,* quod Heynius praetulit, et H. Voffius recepit, dare non dubitavi. Notio enim verbi *effluit* ab hoc loco aliena eft; quod fenfiffe videtur Statius, qui haec notavit: „In veteri libro fuiffe dicunt *Et fluit. Fluere veftem* dixit, ut Catullus (64, 68.) *fluitantis amictus,* et Tacitus (Germ. c. 17.) *fluitantem veftem* et Virg. (Aen. I, 320.) *finus fluentes.*" Nec Claudianum, non optimae Latinitatis auctorem, moror, qui de IV. conful. Honorii canens dixit 208. *Simili chlamys effluit auro;* quamquam Broukhufius eo loco nititur, atque Gronovius l. l. p. 264. ad Claudianum explicandum Tibulli attulit verfum. Nec codicum auctoritate deftituta eft lectio, quam Albio reddidi, quippe quae fit in apogr. quinque (Hamb.) et Corv. — Accedit quod, me iudice, afyndeton duo hominum elegantium genera notaret, finguli autem

autem corruptores et capillis et toga insignes fingendi sunt. Duae vero sententiae per *qui et qui* vinctae ad unum referri possunt; vid. not. ad III, 2, 4. — Ceterum *fluens vestis* contraria est adstrictae, quod Tacitus docet Germ. c. 17. *Locupletissimi veste distinguuntur — non fluitante — sed stricta et singulos artus exprimente.* Gronovius l. l. „proprium hoc verbum (*effluere*) vestitus laxi, qui ad ornatum diducitur." Add. Heyn. ad Tib. I, 7, 46. Paris. *lassa. laxa* praetulit et Statius. W.

42. *Stet procul, atque alia stet procul ante via*] Ex aliquot libris, quibus adde Guelf. 2., versum ita concinnavit Broukh., parum concinne, me quidem iudice. In Libris et Edd. est *aut alia;* fortasse leg. ex usu et genio poëtarum:

Stet procul ante, alia stet procul ante via.

et sic iam Statium coniecisse nunc reperio. (Hanc coniecturam Heynii, et Statii, qui alia praeterea coniectavit, recepit H. Vossius, quem secutus sum, quamquam ne hic quidem persanatum versum iudicabam. Mitscherlichius in Tent. crit. p. 10. haec notavit: „Verba *aut alia stet procul ante via,* pro emblemate miselli versificatoris habenda esse, unumquodque eius verbum arguit." *Procul* cum vi repetitum II, 1, 82., et apud Iuvenal. XIV, 44 — 46.

Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
Intra quae puer est: procul hinc, procul inde puellae
Lenonum et cantus pernoctantis parasiti.

ubi e codicibus duobus Paris. leg. *Procul hinc, procul ite puellae.* Nam verba *hinc — inde* significant *ab hac* et *ab illa parte*, vid. ibid. 12. 13. *Barbatos licet admoveas mille inde magistros, Hinc totidem.* — *Stet procul* est faciam, ut stet procul, custodiae, puta, diligentia. Si hoc, de tempore nocturno cogitari non potest, neque hilum admonet oratio Tibulli. Verba *ne possit crimen habere* ad Deliam pertinent, hoc sensu: ne in suspiciones minimas venire possit de alio cupiendo. *Crimina* apud Ovid. XIX, 112. sunt criminationes, laesam esse fidem. Add. Tibull. IV, 14, 3. Voss. libri tres *atque,* ceteri omnes *aut.* W.) In longiori versu mollior in aliis iunctura: *ne crimen possit habere.* (Hunc ordinem verborum et Statius praefert, cui recte repugnat H. Vossius. Conf. I, 5, 13. *ne possent saeva nocere.* Maxima apogr. pars (Hamb.) tuetur posituram receptam cum Paris. Guarn. et Corv. At Zwic. 2. *crimen possit;*

Digitized by Google

possit; et Zwic. 1. cum Venet. *crimen posset;* perperam. *posset* etiam unum apogr. — Duo apogr. (Goth.) *circum possit.* W.) mox v. 44. in Regio vitiose *sinu.*

43. *ipse deus*] Quod contra Vulpium, qui ad *Bellonam* retulit verba *ipse deus,* nuperrimus monuit editor, scribendum tum fuisse *ipsa deus,* verum non videtur. Nusquam enim, quod sciam, vocabulum *deus* ita posuerunt Latini, ut pro vero feminino habitum appositioni feminini generis adiungerent; sed ita aliquoties, ut *deus* notaret numen; unde *deam* etiam illo significari non mirum est, ut apud Virg. Aen. II, 632. Aeneas *ducente deo* dicit, quamquam Venerem illud, quod enarrat, praestitisse officium bene scit. Certe scriptoribus aetatis aureae usum, qualem ille ponit, alienum iudico. W.

46. *non amens v. l. timet*] Ita iam emendatum in Ald. sec. et hinc vulgata lectio facta, quam firmavit Broukh. e melioribus libris, in quibus Guelf. 3.; in aliis fere: *non et amans* vel *non et amens.* Nempe ferre non poterant sagaces homines, post *nec* in altero membro esse *non;* hinc inserebant copulam; alius, ut metrum ne laederetur, scribebat *amans.* H. Pentametrum apogr. duo, Corv. Mur. et Statius, uti Heynius, exhibent. — Guarn. Paris. Zwic. 2. et Scal., qui Ald. 1. sequitur, et Venet. dant *non et amans;* apogr. novem, pars *non et amens* (et Zwic. 1. cum Venet.), pars *non et amans* (Hamb. Goth.). Haud scio an *nec* — *non* pro *nec* — *nec* vel *non* — *non* posuerit Tibullus. Graeci certe similiter particulas οὔτε — οὐ et μήτε — μή coniunxerunt. Herodot. VIII, 98. τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἔέργει κ. τ. λ. Anacr. 17, 7. Ποίει δ' ἐμοὶ κατ' αὐτὸ Μήτ' ἄστρα, μήθ' ἅμαξαν, Μὴ στυγνὸν Ὠρίωνα. Vid. magnam exemplorum copiam a Schaefero ad L. Bos. p. 229. congestam. Erunt tamen, qui cum H. Vossio *nec* pro *ne — quidem* dictum esse malint. Iuven. II, 152. *nec pueri credunt.* conf. Not. ad I, 6, 69. — Exemplis, quibus *verbera torta* illustravi, add. Soph. Antig. πλεκταὶ ἀρτάναι et Oed. R. 1264. πλεκταὶ ἐώραι. — In hexametro Ask. *tibi — victa* pro *ubi — motu.* Paris. et Goth. (a. m.) *mota.* Ut hic *Bellonae motu,* ita apud Cicer. de Divin. II, 30. *Iovis pulsu* dictum est. W.

47. *suos caedit violenta lacertos*] Ita emendatum in Ald. sec.; at in pr. *violata,* quod et in aliis vett. edd. et codd. erat, ut contra factum inf. IV, 1, 76. *violenta* h. l. est saeva, trux. v. IV, 2, 3. H. Guarn. *cecidit — violata.* Hamb. (a. m.) *bibenne — cedit.* Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. *violata.*

lata. In apogr. *cedit violata,* etiam *viduata.* Notes *bipenne* pro *bipenni.* A Goth. abeſt verſus (a. m.). W.

48. *Sanguineque effuſo ſpargit inulta Deam*] quorſum *inulta?* Vulpius verbum ita interpretatur, ut dicat, neminem fuiſſe, qui vulnera illa ulciſceretur. Ita vero friget illud vocabulum. In Ed. Rom. *Sanguine et e. ſ. inepta D.*, et ſic etiam habebat liber Commelini; ſed hoc pro reliquo carmine nimis tenue. Enimvero vide notam ad h. v. *Sanguine et* eſt etiam in Guelf. 1. 2. 4. H. Pariſ. *ſanguine et* —. Zwic. 1. et in apogr. *multa* pro *inulta.* W.

49. *praefixa*] Corvin. *perfixa.* H. Et Zwic. 2. Ad conſtructionem illuſtrandam facit locus Val. Fl. I, 837. *galeis praefixa domus.* — v. 50. Apogr. quinque cum Guarn. et Zwic. 2. *movet* pro *monet.* — 52. Venet. et Zwic. 1. *decidiſſe* pro *didiciſſe.* — Goth. (a. m.) *nec* pro *ne.* W.

53. *Attigeris*] Broukh. e melioribus, ut iam coniecerant Auratus, Fruter., Douſa. Vulgo: *Attigerit.* mox Ed. Lipſ. cum quibusdam: *ut hinc v.* nempe ex ara. H. *Attigeris* tuentur Monac. Bern. Voſſ. 5., ceteri libri cum Venet. *attigerit.* Praeterea Hamb. *libenter* pro *labentur;* apogr. *et hic ventus,* etiam *deripereque* (Goth.); Venet. *hinc* pro *hic.* Ceterum imprecantes a rebus, quae forte tractantur vel fiunt, verba transferre ſolent, ut Il. III, 299. Soph. Ai. 1177 — 79., vel ob id actionem aliquam transigere, ut inde translationes verborum petant, et imprecationi vim addant. cf. Liv. 21, 45. — Cod. Voſſ. 3. verſus 53 — 86. poſt 39. translatos habet. — 55. pro *et tibi* Voſſ. 3. *et mihi.* — Goth. *me* pro *mea.* W.

56. *ſit, precor, illa levis*] Contra interpretationem Scaligeri Broukhuſiique, quos Heynius in Notis ſequutus eſt, disputat H. Voſſius, monens, neque *levis* pro vaniloquus dictum eſſe, neque futurum tempus, quod coniunctivo praeſentis *ſit* ſignificetur, aptum eſſe. Etenim ſi quis mentiatur, eo tempore, quo loquatur, mendacium dicere, non quum taceat. Itaque Tibullo, ſi ſenſum, quem viri nominati apponerent, reddere voluiſſet, dicendum fuiſſe, vel *illa levis fuerit,* vel melius, *vana, precor, fuerit.* Neque Vulpium certam ſequi bonamque rationem, qui notarit: „velim ſacerdotem illam Bellonae *levem* eſſe, nimirum vel minus ſeveram, vel minus conſtantem, ut id non curet efficere, quod minata eſt.“ Nam, ſi dea rem non perfeciſſet, ipſam *facilem* appellandam fuiſſe, non *levem,* nedum eius ſacerdotem.

Quae

Quae ut recte expoſita ſunt, ita improbanda coniectura, quam ille recepit: *ulla levis* ſcil. poena, h. e. ulla e levium poenarum numero. Nam vereor, ne illa Voſſii verborum compoſitio: *ſit tibi ulla levis poena* e lingua Teutonica originem ducat, non e Latinorum ſermone, qui dicunt *levis aliqua poena.* Certe exempla laudata Iuven. XIII, 209. Val. Fl. IV, 582. Quinct. Declam. V. p. 66. nil probant. Ceterum *ille* et *ullus* permutantur. vid. I, 4, 36. et Horat. Epiſt. I, 18, 37. — Quid reſtat? Aut ut ſtatuamus, Tibullum, *illa* ad *poenas* referentem, ſoloecismum feciſſe, quali Bentleius coniectura ſua liberare voluit Horatium Sat. I, 1, 63., ubi verba *illi — miſerum* prioribus *bona pars hominum* non accurate conveniunt. — A ſingulari ad pluralem optimi Graecorum ſcriptorum tranſierunt, ut Soph. Philoct. 446. οὐδέπω κακόν οὐκ ἀπώλετο, Ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες. Add. ibid. 305. 307. — Aut ſupereſt, ut verba *illa ſit levis* explicemus: fiat, ut illa ſacerdos levis ſit, h. e. fidem et auctoritatem amittat; hoc vero fiebat, ſi Delia, ubi peccaverat, punita non erat. Itaque verbis ſenſus ineſt: *nulla te, Delia, ſequatur poena. Levem* autem dici, qui fide careat, conſtat, nec de explicatione: fiat ut levis ſit, dubitabis, modo memineris, verba El. 1, 49. *ſit dives iure* ſignificare: fiat, ut dives ſit, divitias ſibi comparet. Hanc poſteriorem rationem nunc praefero. Addam denique ſententiam Burmanni Sec., qui in Anthol. Lat. T. I. p. 612. a Broukhuſio diſſentiens Tibulli locum ita interpretatur: „precatur poeta, ut antiſtita Bellonae, quae poenas Deliae indixerat, ſi peccaret, *levis* ſeu vaniloqua eſſet, ſi, eiecto rivali, admitteretur, uſus beneficio lenae adducentis." Hunc ſenſum poſtulare ſequentia 59 — 62.; ex iis enim patere, *admittere* hic pro peccare dici non poſſe, ſed pro *admittere amantem,* ſeu recipere. Sed huius explicationi verſus 57. 58. ſatis repugnant. — Corv. *admittat.* W.

58. *me movet*] al. *monet.* male. H. Ald. 1. 2. Stat. Scal. et apogr. nonnulla (Goth.) *monet.* Muretus recte Tibullo reddidit *movet,* et reddendum eſſe monuit Statius, idque firmant Pariſ. Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. cum Venet. In apogr. quibusdam *te prope — parcer propter — parcor* (Hamb.) — *ad iras.* W.

59. *Haec mihi te adducit*] Sic pars codd., etiam Guelf. 2. 3. Bene quidem *adduci* de lenonia perductione diceretur, neque illud inſolens olim, puellas ad iuvenes venire; v. inf. I, 8, 65.; ſequentes tamen verſus 61. 62., ubi anus ve-

venientem excepisse ad fores dicitur, eum sensum non admittunt. Fortasse malis: *Haec tibi me adducit.* Sed res ita tenenda: anus eum ad fores praestolatur, et, ubi venit, puellam e cubiculo furtim ad eum adducit. Lectio vero haec, in Aldina sec. primum illata, est illa quidem in multis et bonis libris, etiam in Regio et Corvin., sed non in omnibus. Alii habent: *Haec mihi te adiungit*, et permulti cum Guelf. 1. 4. *Haec me deducit*, et ita reposuerat Broukh., idque lectum in antiquis edd. etiam Ald. pr. Quam lectionem si teneas, neque ea aliter interpretanda est, quam eum ab anu, quae ad fores sedebat, ad cubiculum dominae perduci. Ceterum v. 60. Regius *moras* pro *manus*, et v. 62. *strepitum* habet. H. H. Vossius, vestigia codicis Laudi, *haec mihi te abducat*, et alius, *abduat*, secutus primum incidit in verbum *sociat*, dein mavult *placat;* in textum vero recepit *Haec me deducit* h. e. in cubiculum Deliae, ut apud Ovid. Met. X, 462. dicitur; nam sequentia hunc postulare sensum. Accedit auctoritas librorum Paris. Zwic. 1. 2. et Venet. Obstant illi apogr. et Guarn. cum Mur. Stat. et Scal., qui exhibent *Haec mihi t. ad.* Adde quod in lectione Vossio probata ordo rerum 59 — 62. displicet. Namque anus sine dubio eum primum ad fores praestolabatur, tum ad Deliam deducebat. Praeterea pronominibus, *Haec — Haec*, repetitis, diversa matris praedicari beneficia, significatur. Denique amatorem *deduci* insolitum est, quasi anus illum arcessiverit. Sed, si lectionem ab Heynio recte retentam sequimur, anus et adducendo filiam ad Tibullum et intromittendo Tibullum in aedes Deliae bene de eo promeruit. Goth. *adiungit* pro *adducit;* et Hamb. *ad hunc*, atque *moltoque* (a. m.). — 61. apogr. unum *noctuque affixa*, aliud *nocturne effixa*. Par. *adfixa*. — 62. Voss. 1. *cognovit*. Hamb. *agnoscit*. W.

63. *Vive diu mihi, dulcis anus*] Scaliger archaismum hic fuisse putabat *mi dulcis anus* pro *mea*, et ita refinxerat. Sane ita apud Ovidium Epist. 19, 17.

— — — teque, o mea sola voluptas,
Plus quoque, quam reddi quod mihi possit, amo.

in prima editione et tribus Libris *mi sola* legitur. Sed recte Broukh. *mihi* reduxit, quod constanter Libri servant. Quin et *mi*, si recipiatur, aliter accipi nolim quam pro *mihi*. Propert. I, 12, 19.

Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere, fas est.

64. *pro-*

64. *proprios ego tecum, ſit modo fas; annos contribuiſſe velim*] Ita quidem omnes Libri et Edd.; dura tamen oratio; debebat ſaltem: *contribuiſſe velim tibi p. annos* h. de mea vita tibi largiri. Nam haec eſt ſollennis optandi forma. Itaque Broukh. coniecturam Nic. Heinſii (ad Ovid. Heroid. XIX, 17. propoſitam. W.) recepit: *conteruiſſe*, quae forma verbi ſupra fuit El. 4, 48. Et ſic Propert. I, 7, 9.

Hic mihi conteritur vitae modus.

cf. Cort. ad Sall. Catil. 4, 1.; ſed nec in hac lectione acquieſcit doctus Britannus (Iortin *Tracts* To. II. p. 451.) in Miſc. Obſſ. Vol. II. p. 242., et aliena eſt verbi vis ab h. l. Non enim Tibullus cum ea vivere optare poterat, ſed de ſua vita eius annos augere. Si autem hoc volebat, doctius dictum eſt, quod vulgo legitur. *contribuere* eſſet impendere et conſumere annos una cum altero. Ferenda itaque et notanda eſt illa ratio: *tecum contribuiſſe*, non mutanda. (Idem cenſui cum H. Voſſio. vid. Not. Et lubricum eſt, ſola analogia duce, inſolentem eiusmodi formam de coniectura inferre, qualis eſt *conteruiſſe*, cuius exemplum indubitatum ne Heinſius quidem proferre potuit. Nec moror, quod duo libri Voſſ. 2. 4. Heinſii coniecturam praebent. W.) Si tamen mutatur, admittenda Burmanni emendatio: *tibi, dulcis anus, proprios ego vitae, Sit modo fas, annos contribuiſſe velim.* (quam audacem, ſed egregiam coniecturam praeferendam cenſuerat Santenius B. C. p. 79. W.) Porro pro *ſit* Reg. et Guarn. *ſi.* v. ſup. ad II, 73. H. Ask. *Sit mihi;* Hamb. *ſed modo*, duo Voſſ. *ſi modo* cum Goth. (a. m.) et Guarn. — Mon. *Sive diu* pro *Vive diu.* — 65. In apogr. neſcio quibus vitia haec: *iratamque* et *propius ambo.* W.

66. *quidquid agat*] Broukh. e Libris. Alii cum Regio et Ed. Rom. et Lipſ. Guelf. 1. 2. 3. et Corv. *agit*, quod magis placet. H. Lectionem *agat* (quae in Guarn.) reliqui, quam Statius probaverat, et H. Voſſius retinuit. Coniunctivum enim, quo actiones temporis futuri ſignificantur, poſtulat ſenſus; nam promiſit Albius, ſe Deliae, ſi quid ſe offendiſſet, matris gratia condonaturum. Adverte etiam animum ad futurum *amabo.* Indicativus *agit*, quem dant apogr. ſex (H. et G.), Zwic. 1. 2., Pariſ. et Venet., ſolum praeſentis temporis, ubi Tibullus haec ſcripſit, comprehenderet momentum; neque ad hanc lectionem tuendam prodeſt v. 5. *Iam mihi tend.* etc. Ceterum cum peccatorum omnium licentiam Deliae ſe pentametri verbis dediſſe intelligeret Tibul-

Tibullus, dicta retractat et corrigit vota adiecto *Sit modo casta.* — Parif. *meus* pro *tuus.* W.

67. *quamvis non vitta — impediat crines, nec ftola longa pedes.* De *ftola* remifi ad Broukhuf., e quo tamen haud facile difcas, quae ftola fuerit; etfi rem nondum omnino expeditam effe video, fueritne eadem cum tunica, an diverfa. Nam tunicae iniectam videmus in fignis matronarum aliam veftem, cui fuperinduitur *palla;* veftis illa poteft pro ftola haberi. Licet tamen tenere alterum, ftolam fuiffe eandem cum tunica matronarum ad pedes demiffa; eidem *inftitam* fubfutam, fafciam purpuream, quod Ferrarius docuit de re veftiar. III, 17., quamquam nullam difertam auctoritatem veteris fcriptoris afferre potuit; nam ex Horat. I. Serm. 2, 29. et ex locis Ovidianis res in aperto non eft. Pro *quamvis non* eft *q. nec* in Guelf. 1. 4. H. Iuvenalis II, 124. ftolam longam dicit *longos habitus.* Par. *victa* pro *vitta.* W.

69. *Et mihi fint*] Reg. et alii et utraque Edd. cum aliis *funt* (Stat. notat: in omnibus fere libris *funt;* idem in apogr. nonnullis — Goth. — W.), et 70. *poffum,* ut et alii apud Broukh. (et apogr. quaedam — Goth. — W.) cum Ald. utraque; in fecunda etiam *ego* omiffum. Muret. *fint — poffim, quin,* expulfo *ego.* H. Ald. 1. 2. *Sint — poffim — putat — ducorque — proripiorque.* Mur. *Sint — poffim — putor — ducorque — proripiorque;* a quo Statius, nonnifi *poffum* exhibendo, discedit. Scaliger modos emendavit, quippe qui *ducterque — proripiarque* edidit; quocum facit Corv., nifi quod *ducarque* praebet. Zwic. 1. 2. Guarn. Parif. *fint — poffum.* — Venet. *funt — poffum,* quae lectio per fe fenfu non caret, fi, ad 67. 68. his relatis, ftatuis, Tibullum exponendo, quae fibi patienda fint, oftendere velle, iufta fe poftulare. Eamque noviffimus editor, ut fenfu flagitante, dedit, ftatuens, his verbis transitum ad caftigationem, quam 73. Albius denuntiaverit, aptum parari. Et pronomen *ego,* quod nec apogr. nonnulla nec Statius habet, eiecit, ut voculam infirmam, vimque verbi *poffum* infringentem. Sed alteram ut defendam, primum id facit, quod in carminibus Tibulli veftigia nusquam exftant, Deliam tanta zelotypia incenfam, in Albium tam feveram et acerbam fuiffe, qualem verba *poffum — meos* illam exhibent; nec verifimile eft, quippe quae fibi tam multa permiferit. Deinde quoties in verba *Et mihi* fignificantia: *mihi quoque,* incidi, illa ad priora femper relata vidi, non ad fequentia, conf. II, 6, 10. Itaque Voffii fententiam

Digitized by Google

tentiam non capio, his verbis transitum ad castigationem 73. inesse. In recepta denique lectione idem et sententiarum et structurae color placet, modo ita explices: A Delia nihil nisi, ut castitatem tueatur, postulans 67. 68., sibi ipsi graviora 69—72. imponit, promittens insuper 73. *Non ego te pulsare velim.* Coniunctivi *sint* — *possim* (εἶεν ἂν — δυναίμην ἂν) et *ducar* — *proripiar* prioribus *Sit modo casta* ita sunt iuncti, ut protasin inde accipiant: *si Delia sit casta.* Hunc autem coniunctivi usum amat Albius. cf. Obss. ad I, 10, 11. Necesse vero, ut, qui modus est sententiae *Et mihi sint durae leges*, idem in sequentibus, quibus illa declaratur, retineatur. Nec pronomen *ego*, quod codices satis tuentur, vi sua carere concesserim, praesertim cum *illa* sequatur. Scaliger, commate post *pedes* posito, verba *sint* — *possim* — *ducterque* — *proripiarque* ad *quamvis* referre nos iubet; inscite. — Ceterum si quis *laudare nec* pro *nec laudare* accipere malit, comparet I, 1, 72. *dicere nec* pro *nec dicere.* Add. Virg. Aen. II, 159. — *Duras leges* Iuvenalis *saevas* dicit VII, 229. W.

71. *puter, ducarque*] *puter* est a Broukh. e libris: ante erat e Plantin. *putor*, ut etiam in Regio, vel *putat*, ut in Edd. Rom. Lips. et Aldinis, vel *putem.* *Ducter* a Scaligero immutatum. Nam Libri et ant. Edd. *ducor*, ut Rom. et Lips., vel *ducar*, ut Regius et Corv., quod servari debebat; etiam *ducit.* In Guelf. 2. emendatum: *Ac si* — *putet, ducar* in 3. *puter*, superscripto *o* et *putat.* H. *puter* — *ducar* — *proripiar* in plerisque Statii, Monac. et Voss. 3. Cetera apogr. lectiones *putem, putat, putet, putor, ducam, ducor, proripior* varie cum bonis compositas praebent. — Voss. 1. *putat*, et cum Vindob. *ducterque;* Hamb. *putem* — *ducarque* — *proripiarque.* Guarn. et Par. *putat* — *ducorque* — *proripiorque.* Zwic. 1. *putat* — *ducarque* — *proripiarque.* Zwic. 2. *putat* — *ducorque* — *proripias propiorque.* Goth. *proprias propriosque.* Voss. 1. *proprias propiorque.* Venet. *putat* — *ducorque* — *proripiarque.* In lectione illa *putet* durum est omissum pronomen *me* ante *peccasse*, quamquam suavior sonus. — *At si*, quod H. Vossius de coniectura recepit, nec Latinitas mihi ferre, neque eius interpretatio postulare videtur. W.

72. *pronas proripiarque vias*] Non dubitavi reponere, quod temere mutatum erat. In antiquis Edd. et Codd. legitur fere: *proprias proripiarque*, vel, ut in Ald. utraque et cett. *proripiorque*, quia *ducor* eas insedit. *proprias vias*

Sca-

Scaliger ex ingenio mutaverat in *properas*, quae essent, per quas quis propere praecepsque ducitur. (*Via propera*, si *via* proprie usurpatur, compositio est non Latina. W.) Ex Corvin. expressum: *propria proripiarque manu*, in quo haereo, an ab interpolatoris manu sit. Sed in bonis aliquot libris Broukh. post Statium invenit *pronas*, ut iam Fruterius coniecerat, et recte recepit, quamvis difficile dictu sit, quomodo hoc in *proprias* depravari potuerit, nisi incerto et fugienti librarii oculo, dum proximum vocabulum arriperet, imputemus, ut in ed. Vicent corruptum video: *proriprias propriarque vias*. Et in Guelf. 2. *properans* erat, cum var. lect. *properas* vel *pronas*. Guelf. 3. *proprias* — *manus*. Paullo audentius aliquando legebam, — *ducterque capillis Immerito prensis*. Ovid. XII. Met. 223.

Raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.

Proripiar in *per rapiar* mutaverat Heinsius, (Heinsii coniecturam praebet Voss. 4. W.) et reposuere Broukh. et Vulpius; temere tamen. Sive enim simpliciter dictum putes, sive, ut ex aedibus protractum intelligas, recte se habet *proripiar*. Docte autem *per* omissum, poëtarum more, ut in illo: *ire redire viam*. Vitia reliqua 71. 72. etiam in Guelferbytanis insident. H. Novem apogr. cum Zwic. 1. Par. Guarn. *proprias*. Duo apogr. *properas* et *properans*. — *manus* Voss. duo et Hamb. (a. m.) pro *vias*. — H. Vossius, cui plurium viarum memoratione, *pronas vias*, Albii poena super modum exaggerari visa est, de coniectura *pronus proripiarque viae* reposuit. Nam *viae* dici pro *in viam*, ut *rivo fluenti iace*, *compellere hibisco*, *it clamor caelo*, et Tibull. II, 5, 44. *caelo miserit*; et voce *pronus* notari eius statum, qui crinibus ex aedibus raperetur. Posterius argumentum non vanum, si aedes tibi fingis, ad quas altis gradibus aditus, per quos deorsum quis rapi potest. Quod autem per dativum *viae* significari ille velit, Latine, quod sciam, vocabulo *foras* enuntiatur. Si quis H. Vossio de re inepta exaggerata mecum assentiatur, ei auctor sim, ut reponat *prona* — *via*, vel *prona* — *manu*. Nam hoc habitu est manus eius, qui prehensis crinibus aliquem trahit. De significatu vocis *pronus* vid. III, 6, 6. *prona manu*, et Catull. 64, 314. *prono pollice*. Et si mihi homines, qui libros veteres descripserunt, vel descriptos emendarunt, illam regulam secutos esse fingam, qua regi sese patiuntur permulti editores, vid. ad I, 9, 65., ut repetitiones verborum quovis modo e scriptoribus tollendas censerent, *vias* ab

ab eius ſtudio profectum eſſe iudicem, qui intra ſeptem verſus *manu* — *manus* — *manu* ferre nequiverit. Muretus, hexametrum corruptum exiſtimat, quod etiam aſteriſco poſt *immerito* interpoſito indicavit, et ex aliis affert *In proprias merito*. W.

73. *venerit ipſe* Guelf. 3. et maxima pars apogr. (Goth.). — *pulſaſſe* Regius et Corv. *manum*. E cod. Hamb. exſulat diſtichon 73. 74.

75. *Nec ſaevo ſis*] Scal. ex ſuo *ne*. H. Ut ſcilicet *optarim non habuiſſe manus, ne ſis* iungas; itaque puncto poſt *velim* et commate poſt *manus* diſtinxit. Sunt verba fingentis ſibique perſuadentis, Deliam amore et fide caſtitatem eſſe ſervaturam. Itaque *nec*, quod omnes libri dant, praeter Hamb., in quo *non* exſtat, ſignificationem ſuam obtinet, et cohaerentia verſuum 73 — 76. perſpicua eſt. Ceterum verba *ſed mente fideli* cum Mureto et Corv. ad *caſta* retuli. Nam coniunctione verborum *ſed mente fideli Mutuus* — *amor*, quam Broukhuſio Vulpioque debet Heynius, *mutuus amor fideli mente*, h. e. ob fidelitatem erga Tibullum, caſtam ſervare Deliam dicitur. Ipſe didici, amore mutuo amantes eſſe fidos. Horat. Od. II, 12, 15. *bene mutuis Fidum pectus amoribus*. In ea, quam ſecutus ſum, ratione hexametro adiecto cauſa *fidelitatis* proponitur: hanc fidelitatem, adeoque hanc caſtitatem praeſtet mutuus amor. *Servare aliquam alicui* eſt fidam et caſtam praeſtare vel cuſtodire. H. Voſſius eo offenſus praecipue, quod eodem loco 73. poſitum eſt *ſed venerit iſte*, hic *ſed mente fideli*, primum tentavit *fac*, *mente fideli*, dein *ſic m. f.* de coniectura recepit. Codicem Angl praebere *ſi*, et *ſic* eſſe obteſtantis. Ipſe vero, quo *ſic* tum referatur, non intelligo. Nec eandem clauſulam hexametri intra breve ſpatium vitavit Albius II, 3, 53. 55. *Quas femina Coa* — *Quos India torret*, aut repetitionem particulae *ſed*, vid. I, 9, 71. 73. — 76. Bern. *me tibi* pro *te mihi*. W.

77. *At quae fida fuit nulli* —] Broukh. transitionem non probabat, et reponebat e libris aliquot, paucis tamen, *Nam*. Et ſic in Ald ſec. et Stat. immutatum erat. At Muret. (ob ſummum veterum librorum conſenſum. W.) *at* revocaverat. Idem abeſſe aliquot verſus arbitratus eſt, quibus caſtarum mulierum praemia expoſita eſſent. Scaliger tamen deeſſe aliquid negavit, cui aſſentiendum puto. Ed. Rom. *Aſt*. H. Aſſentitur Heynio H. Voſſius; recte. Nam cohaerentia ſententiarum eſt haec: Tu mihi mutuo amore

amore ſemper fida ſis; at non tibi infidae incommoda aliquando afferat perfidia. Tibullus autem primum incommoda perfidiae deſcripſit, tum 85. ea ſubiecit, ad quae particula *at* referenda eſt. Similiter I, 3., ubi in Elyſio ſe verſaturum 57 — 66. oſtenderat, poenas in Tartaro puellae ſuae corruptoribus imprecaturus incipit a particula *at*, tumque primum faciem Tartari horrendam proponit 67 — 81., deinde 81. 82. *Illic ſit* ea demum ſequuntur, quibuscum *at* connexum eſt. — *At* apogr. fere omnia, unum *aſt*. Hamb. *atque* (a. m.) — unum ap. *infida*, aliud *nullis*, Venet. *poteſt* pro *poſt* — Hamb. *ſtamina longa*, ex I, 3, 86. — 79. *Firma* ad *illa quae* referenti, atque ad laborem aſſiduum ſtudiumque eius pertinax, quod H. Voſſius fecit, ei vereor primum ut uſus loquendi ſuffragetur, deinde ne appoſitum feminae *firma* male cum eius *tremula manu* conveniat et cum verbis *victa ſenecta*. Ipſe incommoditatem epitheti ſenſiſſe videtur, cum *fera* pro *firma* ſuaderet. Atque ſi H. Voſſio epitheton *liciorum* primo loco poſitum displicet, ſi languidum illud videtur, ſi denique ſuperfluum, quoniam haec liciorum natura ſit, verendum profecto eſt, ne in editione altera aliquando pulcherrimum etiam verſum corrumpat II, 2, 14. *Fortis arat valido ruſticus arva bove*, qui noſtro ſimillimus poetica verborum poſitura. Venet. *litia*. Virgilius Ge. I, 285. *licia telae addere* eadem ratione dixit. W.

80. *Tractaque de niveo vellere ducta putat*] Sic maxima pars librorum, inque his Guelf. 2. 3.; quidam apud Stat. et Broukh. pro *ducta*, *dente*, *fila*, vel *texta*, et pro *putat*, *parat*. Scilicet *ducta putat* recte ed. Reg. Vicent. At Venetae *ducta parat*; mutatum in Ald. pr. *fila parat*; Ald. ſec. et Stat. *dente putat*; Muretus retraxit prioris lectionem; Plantin. *dente parat*; denique Scaliger retraxit: *ducta putat* ſecundum codicem ſuum. H. Accedunt apogr. octo (tria *docta* — Goth. —), Pariſ. Zwic. 1. 2. Guarn. Corv. Venet. Nihilo minus H. Voſſius dedit *dente putat* h. e. carmine dentato, offenſus repetitione *conductis* — *ducta*, et *putare* ſine adiecto pro *carminare* poſitum eſſe negans. Sane *dens* pro *pectine* et *pecten* pro inſtrumento ad lanam carminandam apto uſurpatur; ſed, ut omittam quae Forcellinius ſub v. *putare* attulit, quaeque Scaliger, qui de verbis *putare lanam* erudite diſputavit, vel definitio huius verbi, quam Gellius VI, 5. dedit, optime uſum verbi abſolutum defendit. Et ſi duo, quae huic operi incumbentes efficiunt, *ducere lanam* — Ovid. Met. IV, 34. —

et

et *putare lanam* — h. e. purgare lanam — ita quodque ufurpatur, ut alterum complectatur, quis quaefo, utrumque ad opus illud defcribendum componi non poffe, argumentetur? Nemo, opinor, Virg. II, 490. *amplexaeque tenent poftes* vituperat, aut Catull. XI, 18. *Quos fimul complexa tenet trecentos.* Cantilenam vero illam de repetitione ad I, 9, 67. exploravimus. Hufchkius Heynianam lectionem probat ad I, 1, 50. p. 21. W.

81. Comma poft *vident* recte non pofuit Heynius. Nam eam verborum pofituram non afpernatus eft Tibullus, ut is, qui agit, in fecunda demum fententia nominetur. I, 7, 27. *Te canit atque fuum pubes miratur Ofirim Barbara.* Vid. Virg. Aen. I, 115. 695. Aen. II, 494. — Pro *tot mala* Hamb. *talia.* W.

83. *Hanc Venus ex alto f. — fpectat*] Hinc fortaffe Ovid. III. Art. 451.

Has, Venus, e templis multo radiantibus auro
Lenta vides lites.

H. Iuno apud Sil. Ital. optat I, 50. *campumque cruore Aufonio merfum* fublimis *Iapyga cernam;* et apud Virg. Aen. X, 3. Iupiter fiderea e fede *terras* arduus *omnes* — *adfpectat.* Add. Soph. Ai. 1279. *Πηδῶν ἄρδην — τάφρων ὕπερ.* — Parif. et Venet. *Olimpo.* W.

84. *infidis quam fit acerba, monet*] Ita Muretus correxerat, et Broukh. e melioribus retraxit, cum in Scaligerana reductum effet *quod,* lectio Aldinarum et earum, quae inde fluxere. Atqui *quod* non dictum Latine, etfi fic etiam Reg. cum Ed. Rom. et Corv. Sed Lipf. *que,* ex *quae,* quod in Vicent. eft; *quod* vel *quo* Guelf. 2. Pro *infidis* Broukh. in Ed. Veneta a. 1487. et in uno Anglic. vetuftiffimo invenerat *infelix,* ut eft in Edd. 1500. et 1520. *et infelix quod fit, a. m.;* hoc et in Guelf. 1. Etiam Ed. Bafil. a. 1569. in margine habet: *infelix cur fit, acerba monet;* ex correctione. H. Apogr. nonnulla cum Zwic. 2. Parif. Guarn. et Stat. *quod.* — Zwic. 1. et Venet. *quae.* — Hamb. *canit* pro *monet.* — 85. Zwic. 2. *cadent.* W.

86. *ftemus*] Revocavi lectionem, quam receperat Broukh. e bonis aliquot libris. Et fic Ed. Rom. cum Venetis et Guelf. 4. Vulgo *fimus* inde ab Aldina pr. Broukh. usque. *Stare* eleganter pro *effe* ponitur, inprimis cum fimul fignificat, rem durare. v. Broukh. h. l. H. Firmatur lectio *ftemus* codicum quoque Voff. 3. Bern. et Ask. aucto-

auctoritate; Zwic. 2. *fimus*, fuperfc. al. *ftemus*, ut in ed. Lipf. factum eft. Libri ceteri cum Vulpio *fimus;* Vindob. *firmus*. W.

ELEGIA VII.

1. *Hunc c. diem*] Ed. Lipf. *Hanc*, ut aliae quaedam ap. Broukh. H. Et Zwic. 1. c. Parif., quod ab iis, puto, repofitum, qui, ne quis verba *hunc fore* ad *diem* referret, prohibere voluerunt; non vero tamquam femininum exquifitius effet, quod fibi perfuafit H. Voffius. W.

3. *Hunc fore, A. p.*] intelligendum, *diem*, h. eum, qui eo die natus effet, fore illum, qui Aquitanos vinceret. Sed hoc paullo durius effe, negari non poteft. Heinf. primo verfu coniiciebat *ducem* pro *diem*. Putabam aliquando legendum: *Nunc fore;* et fic fcriptum in Guelf. 3. et Hamb. Sed elegans eft Ayrmanni coniectura: *Hoc fore* h. nafciturum effe, in Vita Tibulli §. 42.; ut tamen ea expediretur res, legendum erat etiam primo verfu: *Hoc cecinere die — Hoc fore, qui.* Ceterum moneri adverfus haec omnia poteft hoc: effe hoc Parcarum vaticinium, adeoque affurgere poëtae orationem. Pro *fundere* eft *frangere* in Guelf. 2. H. H. Voffius, Heynii veftigia fecutus, intulit *Hac cecinere die;* nam diem natalem pro homine nato ponere, hoc fines poefeos et rationis humanae excedere. Ab hac correctione textum exemplis defendit Hufchkius, audaciamque Tibulli, diei tribuentis res geftas hominis, eo die nati, felicem praedicat. Sed exemplis allatis, e Virg. Aen. IV, 169. *Ille dies primus leti primusque malorum Cauffa fuit,* et Lucan. VII, 131. *Adveniffe diem, qui fatum rebus in aevum Conderet humanis, et quaeri, Roma quid effet, Illo Marte, palam eft,* ut Graeca, his fimilia, omittam, lectio vulgata fatis defendi mihi non videtur. Num, illis exploratis, patet, *diei* tribui a fcriptoribus veteribus *eventum, rei* illo die *geftae* vel *facto* illius diei, ut caufae, proprie tribuendum, fi proprie loqui velis. Virgilio igitur *amores furtivi*, Lucano *proelium* proprie dicendum erat. Cum autem res, die natali aliquo Meffalae gefta, inventa non fit, cui tantus eventus — *fundere gentes* — tribui poffet, neque quisquam illum actioni pariendi facile tribuat, hac ratione rem explanatam ne credas. Sin vero *diem* pro Meffala illo die nato pofitum iudices, neque exempla laudata quadrant, et audacia Tibulli nimia eft. Ayrmanni emendationi id omnino repugnat, quod Parcae

eo

eo ipso die, quo natus est Messala, eius fata cecinerunt, non antea, quod inesset verbis: *hoc* (die) *fore, qui posset;* neque omnibus contigit, quod Peleo et Thetidi. Rationi, quam in Not. proposui, favet quod I, 9, 75. *Huic tamen accubuit noster puer; hunc ego credam Cum trucibus Venerem iungere posse feris,* pronomen ad diversos homines relatum est; neque aliter Aeschines c. Ctes. p. 446. *Καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθένην καὶ Φιλοκράτην καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας* alterum *τούτων* ad commoda enarrata, alterum ad Demosthenem Philocratemque retulit. Add. Plat. Crit. c. 16. Praeiverat Homerus Od. α, 88. *Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν Μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,* ubi prius *οἱ* Ulyssem, posterius Telemachum significat. Exempla plane similia invenire non potui. In apogr. *nunc forte, fera* (Goth.) — *Equitanas* (Hamb. Goth.) — *possint, possem* — *fudere.* Par. *Quitanas.* H. Vossio, qui *frangere* ex Guelf. 2. textui intulit, recte assensus non est Huschkius. W.

4. *Atur*] in libris legitur *Atax,* (unde corrupte alii *Arax,* etiam Corvin., et Hamb. in Guelf. 1. em. *Atrax*) qui est fluvius Galliae Narbonensis. Sed cum Messala triumphum egerit ex Aquitania, Scaliger, in cuius libro erat *Attas,* emendavit *Atur* (qui vulgo *Aturus* dictus est. W.); quod tamen non puto omnino necessarium esse; nam et v. 11. Arar et Rhodanus, fluvii Narbonensis Galliae, memorantur, quia vicini Aquitanis; et Narbonensis provinciae res et ipsae a Messala potuere constitui. H. Heynii rationes secuti H. Vossius et Huschkius reposuerunt *Atax,* quem fluvium et ipse Tibullo nunc reddidi. Et Scaligerum, memorationem *Araris* et *Rhodani* v. 11. ipsius correctioni *Atur* obstare, sensisse, apparet ex nota versui 11. ab illo apposita p. 145. W.

6. *et evinctos*] *evictos, invictos, invinctos,* aberrationes librariorum; item *euntes et;* hoc etiam Corvin. H. In apogr. *evictos* (H. et Goth.) et *cunctos.* Paris. *evictos,* sed *n* superscriptum. Venet. *evenire.* Cum verbis *brachia capta* compares illa Silii I, 53. *caesos artus.* Ald. 1. *rapta.* W.

7. *lauros.* emendatum *laurus* in Guelf. 2. quod frequentant alii poëtae. H. Vid. et ad II, 5, 63. H. Vossius, obstante auctoritate apogr. — add. et Par. et Guarn. cum Venet. — *laurus,* ut formam elegantiorem, recepit. Quod ille contendit, ignorant Charisius p. 9. et Priscianus p. 717.

qui

qui *laurus* et secundae et quartae declinationi assignarunt, ignorant et alii grammatici, ex quorum canone *laurus, lauri* exquisitius esse videtur. W.

8. *Portabat niveis currus eburnus equis*] Scaliger e suo malebat: *portabit,* tanquam ex Parcarum praedicentium futura persona; quod etiam est in Reg. et in Ed. Lips. natum, puto, ex *portavit. Niveis* Broukh. e libris, quibus accedit Regius, reposuit pro *nitidis.* Saepe permutantur haec verba. v. inf. III, 6, 8. Burm. ad Ovid. III. Art. 74. Triumphantium currus equis albis iungebantur. vid. Broukh. *ferentem* etiam Corvin. H. *Niveis* habet Ald. 2. Mur. Stat. — *nitidis* Ald. 1. Scal. quod in pluribus apogr. (H. et Goth.) Paris. Corv. et Venet. Statius utrumque probandum non recte iudicaverat. Nam appositum *nitidis* ad colorem non pertinet, neque proprium est equorum, quibus usi triumphantes. vid. Virg. Aen. VII, 275. — At idem bene *Portabat* defendit. Scal. in edit. 1577. „vitium librariorum *b* pro *u. Portavit* enim debuerant scribere." Idem in edit. 1600. „noster *Portabit,* tanquam nondum triumphasset. Nam ex persona Parcarum haec dicit μιμητικῶς. Non enim hac elegia celebratur triumphus Messalae, sed natalis. Ideo Parcarum interiecta mentio. Nascentibus enim fata a Parcis scribebantur, Auctor Tertull." Haec verba ita, ut Heynius, interpretatus est Broukhusius. In textu Scal. 1577. 1600. *portabat,* Venet. *portabit.* Voss. unus *portabitur.* W.

9. *Tarbella Pyrene*] Est et hoc ex ingeniosa Scaligeri emendatione. In libris, *tua bella,* vel in paucis, *per bella,* in Rom. Ed. etiam *pirenes.* H. Correctionem Scaligeri egregiam firmant Monac. et Voss. 1. 3. — Muretus *honos per bella* de coniectura aliorum recepit, et post *bella* punctum apposuit. Paris. *Pirene.* Venet. *pyrenae.* Paris. *honor,* et *Sanctonici* cum Hamb. (a. m.). Voss. unus *Xantonici.* — H. Vossius, Broukhusii sententiam secutus, *est* auctoritate cod. Vatic. secundi sustulit; neque oblocutus est Huschkius. Virgilius tamen Ecl. V, 4. *Tu maior; tibi me est aequum parere, Menalca.* W.

11. *Testis Arar R.*] hoc et in Guelf. 2. al. *Arax,* ut Ed. Rom. vel *Atax,* qui vel nunc ferri poterat. H. Errores apographorum hi: *arat* (Hamb.) — et *arax* (sic Guarn.). — *Garuna* (Hamb.) — *Carnoti* (sic Hamb. et Par. Venet.) aut *Carnotici* aut *Cartoni* (Goth.) — *Lige* (Goth.) aut *Lyge.* — Par. *cerrula limpha.* Venet. *cerula* — *Lyger.* W.

12. *Car-*

Digitized by Google

12. *Carnuti et flavi caerula lympha Liger*] In libris, etiam Corvin., fere ſcribitur *Carnoti.* at Guelf. 3. diſerte *Carnuti,* (quod Tibullo reddidit Scaliger. Ante eum Ald. 1. 2. Mur. Stat. *Carmoti.* W.) pro *flavi* repoſuerat Scal. *fluvii,* permutatione quidem etiam alibi obvia, v. Propert. II, 9, 12. (7, 50.), ſed non ad hunc locum faciente; debebat enim tum aut abeſſe *Liger,* aut eſſe *Ligeris.* H. Interpretationem verborum *caerula lympha* Heynius Scaligero debet. Sed *fluvios* ipſos *caeruleos* appellatos eſſe, docuit Forcellinius et H. Voſſius p. 227. — Scaliger loco Iuvenalis XV, 7. utitur ad probandum, *caeruleus* idem eſſe atque *aequoreus.* W.

13. *An te, C.*] Ita Broukh. ex uno Colot. et Exc. Pocchi, uti et Nic. Heinſ. emendaverat. Vulgo: *At. An te,* et in marg. *Et te* Guelf. 3. H. Accedit auctoritas Guarn. et apogr. ſeptem. Adde, quod formula nova annectendi *An canam* ſimilis eſt illi *An memorem* apud Virgilium Ge. II, 158. *An mare, quod ſupra, memorem, quodque alluit infra.* — Hamb. Goth. (a. m.) Voſſ. 1. Zwic. 1. 2. Pariſ. Venet. *At.* Monac. et Corv. *Et.* — Ald. 1. 2. Pariſ. *Cidna.* — Corv. *Cythne.* Goth. (a. m.) *Cione.* — *leviter* Zwic. Voſſi unus, ed. Lipſ. Ald. 1. 2. W.

14. *Caeruleis placidus per vada ſerpis aquis*] Ita ex Statii emendatione repoſuere Broukh. et Vulpius, quos ego deſerere nolui. In Libris et Edd. eſt: *Caeruleus placidis — aquis;* hoc aiunt naturae huius fluvii repugnare, qui albo aquarum colore eſſe proditur (unde etiam Ovidio III. Art, 204. *lucidus* dicitur — quod notat Stat. —): melius itaque iungi *vada caeruleis aquis,* h. vada caerulea, ut ſaepe Virgilio. v. Aen. VII, 198. *tot per vada caerula* poni, ut ſint ſinus maris Iſſici, in quem *ſerpit,* h. evolvitur Cydnus. (*vada caeruleis aquis* pro vada caerulea dici, nemo niſi Vulpius putat, notans vada eſſe loca maris vadoſa litori proxima. Sed ut ablativum hac ratione adiungi non nego, ita conſtructio *ſerpit fluvius per vada* rationi Vulpii repugnat. Broukhuſii vero argumenta, quibus vulgata eſt impugnata, cuncta e Statii commentario petita ſunt. W.) Non tamen video, cur is fluvius non poſſit communi epitheto *caeruleus* appellari, multo magis *tum, cum in mare ſe immittit:* ut Hebrus, per ſe tardiſſimus, tamen ſollenni fluviorum nomine a Virgil. Aen. I, 317. *celer,* Ladon contra, rapidiſſimum flumen, ab Ovidio I. Met. 702. *placidum* appellatur, utrumque ex natura fluviorum univerſum ſpectata. Synonymorum vero et epithetorum ſimilis coacervatio eſt inf. III, 3. extr.

Pro-

Digitized by Google

Propert. I, 11, 11. 12. in Culice 146. 147. Pro *vada* Regius vitiose *prata;* an voluit *freta?* H. Contra Statium, cuius correctio in tribus apogr. et Guarn. inventa, disputat H. Vossius; superfluum esse *placidus* appositum fluvio, qui *tacitis leniter undis serpere* dicatur; et decipi lectores, qui *caeruleis* cum voce praecedente *undis* coniungerent, nisi *aquis* in fine versus positum mutare eos sententiam cogeret. Itaque *caeruleus* amplexus de coniectura reposuit *tacitae — aquae.* Quae quamquam haud improbabilis visa est Huschkio, ipse tamen statuens, *caeruleum* rectius dici mare vel lacum, in quem influeret Cydnus, quam fluvium, qui a candido aquarum colore nomen cepisse traderetur, *caeruleae placidus — aquae* Tibullo reddendum esse censet. Nam compositionem verborum *Cydnus tacitis undis placidus serpit* defendi loco Horatii Carm. I, 31, 7. *quae Liris quieta Mordet aqua, taciturnus amnis*, et illam *leniter placidus serpit* verbis Tibulli II, 1, 80. *Felix, cui placidus leniter afflat Amor!* At locum utrumque a nostro differre apparet, quippe ubi appositum ad substantivum pertineat. Et in compositione: *qui leniter placidus serpit* vel *leniter* vel *placidus* superfluum est. Dicitur quidem: *Is tacitus decedit* vel *tacite decedit;* at duo adiectiva vel adverbia, idem fere significantia, coniungere, ut *placide quiete serpit Cydnus*, per logicen non licet, et adiectivum cum adverbio tum componere redundantia est non probanda. Accedit quod verba *tacitis leniter undis* rem satis declarant. — Withofium Praemet. Cruc. Crit. p. 158. coniecisse *garrulus et placidis* memorat H. Vossius. — Apogr. quatuor (H. et G.), Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. sententiam firmant, quam in Notis exposui. Apogr. tria *caeruleus placidus,* unum *caeruleis placidis.* W.

15. *contingens*] Pal. *consurgens.* Reg. *aërio*, permutatione sollenni. v. Burmann. ad Ovid. II. Met. 533. H. ubi libri alii *aëra,* alii *aethera* praebent. H. Vossius cum intelligeret, monti, qui *nubes contingeret, verticem aethereum* tribui accurate non posse, cumque ei et appositum *contingens v. nub.* tenui ornare Taurum laude videretur, et vocabulum *quantus* maiorem postulare vel indicare, *conscindens* de coniectura reposuit, ut Taurus *cacumine nubes superare* (Met. Ovid. I, 317.) nubesque findere diceretur. Sed locus Plinii H. Nat. II, 44., quem affert, nil probat: *Montium vero flexus crebrique vertices et conflexa cubito aut confracta in humeros iuga, concavi vallium sinus, scindunt inaequaliter inde resultantem aëra,* quibus caussas *echus* exponit Plinius. Neque reli-

Digitized by Google

reliqua, quibus nititur, meliora. Hufchkio lectione Cod. Reg. et Voff. unius *aërio*, perpetuo montium epitheto, reftituta difficultas ab appolito *aethereo* orta, videtur fublata. Etfi imago altitudinis Tauri tenuis est, eadem reprehensio in Virgilium cadit Aen. XII., 702. *quantus gaudetque nivali Vertice se attollens pater Apenninus ad auras.* Adde Avienum 842. de Tauro monte: *nunc autem subrigit idem Obliquas arces et flexilis aëra pulsat*, altitudinem non maiori laude praedicare. Ceterum locus fine diftinctione exhibendus erat, quam Heynius Voffiusque poft *et* atque *nubes* pofuerunt; nam duo funt appofita Tauro *aërio cont. v. n.* et *frigidus*, cf. IV, 2, 19. 20. et Virg. Ge. III, 350. *turbidus torquens flaventes Ifter arenas.* — Paris. *aethereo* c. Venet. — Afk. *ab aeth.* in marg. *et.* W.

16. *Frigidus intonfos Taurus arat Cilicas*] De hoc verfu nondum liquet. Cyllenius et Scaliger per hypallagen explicant, quae tamen Elegiae non conuenit, pro eo, quod fit: *Cilices arant Taurum.* Sane Taurus, etfi in nonnullis locis male habitatur (v. Strabo XIV. p. 984. B.), in paucis tamen partibus conualles habet meffibus faciendis idoneas, v. Strabo XII. p. 854. C. Statius (quamquam Strabonis verbis ductus *alat* coniecerat, tamen W.) ex illis Ovidii ex Pont. I, 4, 2:

Iamque meos vultus ruga fenilis arat.

accipit de rugis, quas frigus inducit; atqui fic faltem *rugis* adiectum effe debebat. Turnebus Adverf. XVI, 4. cum aliis legit, *alat*, feu quatenus agri in convallibus funt, qui feri et arari poffunt, feu refpectu pafcuorum, herbarum etc. adde, venatu. Eft tamen hoc ipfo Tauro frigidius, inprimis in poëta; non minus quam *amat, habet*, et alia, quae viri docti extuderunt. Broukh. *arat* exponit fecat, dividit, dirimit, fc. Ciliciam a Pamphylia et Ifauria: idque probat Vulpius. Saltem fic ftatuas, *ipfum Ciliciam* per montes dirimi, montis iuga per Ciliciam protendi. Ut enim *arare aequor* non eft fecernere illud ab littore et excludere a terra, fed per medium mare facere navigio quafi fulcos aliquos: ita neque, fi vel maxime *arare* effet dirimere, alia, quam *terrae* ipfius, divifio intelligi potest, ut montis iugis, tanquam fulcis, diftincta fit et diffiffa Cilicia. Attamen fic duo funt infolenter dicta: primum, *arare* unde dictum pro *dividere, dirimere*; deinde fac *arare terras* effe *fecare* iugis montium, *arare Ciliciam* dicendum erat, non, *Cilices*, quo dictio multo fit durior. Libri nil mutant. In uno Italico

est *alat;* verum ille non est codex, sed editio Gryph. cum var. lect., inter quas adeo tanquam varia lectio relata est emendatio Turnebi ac Mureti. (Ita suspicatur Heynius. At H. Vossius, quoniam editio illa cum libris manuscriptis collata dicitur, e codicibus lectionem *manat* fluxisse putat. Sed quod idem Muretum e codicibus *alat* recepisse pro certo sumit, hoc e verbis Mureti: „inepte in aliis libris *Taurus alat Cilicas,*" eruere non potui; nec quisquam inde huius rei argumentum repetat, quod Muretus Var. Lect. XIV, 11. f. hunc Tibulli locum ad fertilitatem montis declarandam cum lectione *alat* apposuit. W.) In Ed. Lips. *intonsas.* Etsi ad sententiam nonnulla coniectari possunt, nihil tamen video, quod iudicio recto satisfaciat. Inter haec relinquitur, lectionem esse veram et ab ipso poëta profectam, etsi non probandam: allusisse illum ad nomen Tauri, tanquam bovis, qui araret; eumque arare Ciliciam, quatenus per eam quasi sulcos ducit, et iugis convallibusque dirimit. Frigidum et puerile hoc, et quod a Tibullo abesse velim; diuque repugnavi, etiam nuper, cum a Wernsdorfio ad Avienum p. 998. P. Lat. M. T. V. P. 2. versum sic expositum legerem, qui etiam, eleganter ita *arat* positum esse, aiebat. Saltem ut ne repugnet, afferri possunt haec: tauri formam monti tribuerunt veteres: v. Priscian. Perieg. 633. 4. 5.; fortasse et Avien. 844. *nunc directa solo tentus vestigia figit,* qua in re Dionys. 642. dixit ὁδεύει. (Mihi nulla eius rei vestigia deprehensa sunt in Avieni loco, poetica quadam circumlocutione usi ad enuntiandum sensum *recta tendit Taurus.* Conf. Withof. Praem. Cr. Cr. p. 160. W.) Etiam in numis tauri forma Taurus mons adumbratur: v. Eckhel Doctr. num. Vol. VI. p. 99. H. Dedi cum Mureto, quem et H. Vossius sequitur, *alat.* Textu enim ita constituto significatur, Tibullum mirari non fertilitatem summorum cacuminum huius montis, quod, quamquam Heynio frigidum visum, placuit tamen H. Vossio, sed insignem montis magnitudinem, modo vocabulum *quantus,* in quo sensus cardo vertitur, explices *qua magnitudine et mole,* brevitatemque notes verborum pro vulgari: *quantus sit - frigidus Taurus, qui alit.* Cf. Virg. Aen. III, 641. ibique Heynium, cuius rationem ibi propositam ad h. l. amplexus est Huschkius. Is tamen, ut omne orationis frigus evanesceret, et primaria sententia, si *alat* retineretur, secundaria fieret, ita ut et narrationi Strabonis conveniret et iudicio poetae, verbis mutatis *contingat - alens* reponendum esse iudicavit; coll. 19. 20. — Withosius Praem. Cruc. Crit. p. 159. coniecit:

iecit: *adit* h. e. procurrit ad Cilicas usque ab Indico mari. Bene Goerenzius p. 9. contra lectionis, ut ait, monſtrum, *arat,* eiusque explicandi rationes disputavit; ſimulque notavit, *intonſos* ad ipſos montis illius incolas pertinere, et omnino ad eam Ciliciae partem, quae *τραχεῖα* appellata; maritimam autem partem cultiorem fuiſſe. Illos Ovidium Am. II, 16, 39. *feros* appellaſſe. W.

17. *ut volucres* Guelf. 1. H. Voſſ. unus *aut volitet.* Goerenzius p. 7. diſtinguendum cenſet: *Quid? referam ut volitet* et cet. W.

18. *Palaeſtino — Syro*] Scal. in priori edit. e libro legebat *ſuo,* quod Syrum Palaeſtinum non dici putabat. Sed etiam Ovidius ita Art. I, 416. cf. Heinſ. eo loc., et ad v. 76., et Neapol. ad Faſt. II, 464. H. Neapolis docte rem illuſtravit et refutavit opinionem Scaligeri, in cuius editionibus 1577. 1600. exſtat *ſuo;* ſed annotatione ad priorem *Syrum Palaeſtinum* dici negaverat, velut ac ſi quis coniungeret *Celtam Gallum;* ad poſteriorem ita componi poſſe non negavit quidem, comparans *Pſyllus Poenus* ex Cinna, ſed tamen ad lectionem libri ſui propenſus est. Par. *Siro.* Venet. *Paleſtino.* — 19. Vindob. *atque* pro *utque,* deterius; Voſſ. unus *curribus;*. Hamb. *vento.* — Zwic. 1. 2. Venet. *Tyrus.* Statius *Tyros* bene defendit. W.

21. *quum findit Sirius agros*] in duobus Statianis, non inſolenti errore, *ſcindit.* v. Burman. ad Ovid. Ep. XII, 94. ad II. Met. 159. (cf. I, 10, 53. Guarn. *cum fundit.* Venet. *confindit Syrius.* W.) in Reg. *confundit.* Notum Virgilii Ge. II, 353.

Hoc, ubi hiulca ſiti findit canis aeſtifer arva.

Etiam Ovid. III. Met. 152. II. Am. 16, 3. H. H. Voſſius collocandum eſſe opinatur *findit quum,* coll. I, 4, 33. II, 5, 109. IV, 6, 19.; ſine cauſa. Nam in locis, quibus utitur, metrum mutatam verborum poſituram poſtulat. Pro *quum* Vindob. et Voſſ. unus *quo;* Goth. *ſcihdit,* et *abundat.* Quod poſterius cum et libri aliquot apud Broukh. offerrent, recipiendum eſſe iudicavit Huſchkius. Saepe enim claſſicos ſcriptores hoc modo variare orationem, ut Val. Fl. I, 277. ſqq. Propert. II, 16, 29. 30. 34, 33. ſqq.; quibus addere poterat Propert. II, 30, 28—30. Vid. quae ipſe prius ad I, 7, 15. notaveram. Sed ut Latina est haec modorum varietas bonisque poetis uſurpata, ita Tibullo, insolitam modorum coniunctionem uſumque non ſectanti, obtrudenda

Digitized by Google

neç H. Vossio nec mihi videtur. Vid. etiam ad II, 4, 18. At in Iuvenale VI, 106. *Dic igitur, quid causidicis civilia praestent Officia?* haud scio an, ad Graecorum rationem, ex auctoritate codicum *praestant* reponendum sit. Nam illam Iuvenalis sequitur XIV, 211. *Dic, o vanissime, quis te Festinare iubet?* W.

23. *quanam possum te dicere caussa*] in Reg. Ed. Rom. et multis ap. Broukh. Guelf. 1. 4. *possim*, idque rectius. Nam, omisso hoc verbo, sine dubio diceres: *qua caussa dicam*, non *dico*. mox v. 25. Ed. Lips. *te* pro *tua*. H. Heynii sententiam firmant apogr. fere omnia (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Paris. libr. Scheff. et Venet. Et res lectionem *possim* flagitat; nam ignorat Tibullus, quaenam eius rei sit causa, eamque cognoscere optat; inde allocutio: *Nile pater*. Si recte sentio, lectio *possum*, quam Huschkius tuetur, coll. Horat. Ep. I, 6, 42. Propert. II, 20, 28., Nilum rogantem Tibullumque se de ignorantia sua excusantem facit. — Bern. *te possim*. Vindob. *possem te*. Ask. *tibi*. Paris. *Nille*, ut 22. *Nillus*. — Goth. *occuluisset*. W.

27. Versum hunc Ovidii nomine laudat Seneca Qu. N. IV, 2. memoriae lapsu. *pubes* iam Ald. pr. dederat, et codices tuentur. At Ald. sec. *proles* receperat, minus bene. *pubes barbara* sunt Aegyptii.

28. *Memphiten plangere ducta bovem*] *Memphiten* revocavi, ut doctius et h. l. ad aurem iucundius, ex vett. edd. etiam Aldinis: male mutatum in Muretina. Est enim Μεμφίτης. quidam *plaudere*, male. Apis quaerebatur cum luctu et planctu. *Plangere bovem* est *plangere se propter bovem*, ut, *plangere mortuum, se propter m.* Rem declarat alterum, quod dici solet, *plangere alicui*, v. c. apud Senecam Troad. 117.; cf. Perizon. ad Sanct. Min. p. 369. In Epitaphio apud Boissard. P. III, 48. Gruter. p. 655.

Qui colitis Cybelen, et qui Phryga plangitis Atyn.

unde *plangere* dici coepit pro simplici lugere. Mela I. 9. p. m. *mortuos obliti limo plangunt.* In Epitaphio quodam:

Te genetrix, fratresque simul, te compare luctu
Perpetuis lacrimis plangit amata domus.

Dictum vero, ut Graecis κόπτεσθαι, τύπτεσθαι, quod minus recte in Herodoto accipiunt (nunc meliora v. in ed. Wesseling.); ut II. c. 42. τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντε; τὸν κριὸν, male vertitur: *cuncti, qui circa templum sunt, arie-*

arietem verberant, immo ſe, ſua pectora tundunt, *propter arietem*, in honorem arietis, quod cultus religioſi genus erat, quo certos deos proſequebantur. Expreſſit ipſa pectora Auctor Epigr. a Reiskio olim Miſc. Lipſ. nov. Vol. IX. p. 457. vulgati: *Τῇ σῇ* (n. Adonidis) *κοψαμένη ϛήθεα παννυχίδι*. Fortaſſe etiam *ἱρὸν* eſt victima, et *οἱ περὶ ἱρὸν*, qui ſacrificant: nam c. 40. *καιομένων τῶν ἱρῶν τύπτονται πάντες*. Vis reciproca in hoc verbo obſervanda erat etiam in aliis locis, v. c. II, 61. (ubi recte Gronou. reponit *τὸν δὲ τύπτονται* pro *ᾧ*, cf. c. 132.) it. II, 85. VI, 58. ap. Luc. de Dea Syria c. 6. Dial. Meretr. 9. c. 4. Evang. Luc. 8, 52. apud LXX. 1 Sam. 25, 1. Gen. 23, 2. Ioſeph. Ant. VIII, 11, 1. XIII, 15, 5., ubi Spanhemius laudat LXX. Geneſ. L, 10. *ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν*, et mallet *κόπτον*, neſcio quare; nam eadem vox legitur in Act. Apoſt. VIII, 2., Dionyſ. Halic. p. 90. I, 42. Eurip. Troad. 628. *κἀπεκοψάμην νεκρόν*. Ipſe Homerus *τίλλεσθαί τινα* dixit Il. *ω*, 710. Similis error notandus Schol. Callimachi in Del. 321. ubi nautae memorantur in curſu Delum adire:

— — — *καὶ οὐ πάλιν αὖθις ἔβησαν,*
Πρὶν μέγαν ἤ σέο βωμὸν ὑπὸ πληγῇσιν ἑλίξαι,
'Ρησσόμενον καὶ πρέμνον ὀδακτάσαι ἁγνὸν ἐλαίης,
Χεῖρας ἀποςρέψαντας.

ita interpungi is locus debet, non poſt *ῥησσόμενον*. (nunc ibi vide Ven. Virum, Erneſti p. 205.) Scholiaſtes male obſervat, aram pulſatam fuiſſe; quomodo enim, ſi manus poſt tergum revinctas habebant? Immo ipſi ſaltantes vapulabant, ut recte Heſychius in *Δήλου κακὸς βωμός*. Quanquam non ignoro, interdum ipſa deorum ſimulacra a ſtolidis hominibus pulſata fuiſſe. v. Theocr. Idyll. VII, 106. Eſt etiam Tryphiodori verſus male vulgo acceptus de luctu Amazonum in Pentheſileae morte 33. *Αἱ δὲ — Κοπτόμεναι περὶ κύκλον ἀθηλέος ὄμφακα μαζοῦ*, h. e. in orbem ſtantes pulſabant mammam excifam, papilla carentem. Ceterum in noſtro *docta plangere* dictum, ut in Fragm. Callimachi CLXXVI. ubi de eodem Api: feminam *Εἰδυῖαν φάλιον ταῦρον ἰηλεμίσαι*. De re cf. Spanhem. ad. Callim. p. 590. H. Caeterum deſunt verſus 28. et 29. in Gothano. Cauſa eſt novae paginae inceptio. Iuxta verſ. 26. gloſſa picta eſt haec: Primus Oſyris fecit aratra et aravit. Nalo tamen Cererem dixit fuiſſe primam, quod prius Maro dixerat, tamen

tamen haec in diverſis locis qui fuerunt potuit Ceres alibi id feciſſe, Oſyris autem alibi. W.

32. *legit in arboribus* Guelf. 2.

35. *iucundos — ſapores*] Reg. *ſopores*. v. ad IV, 4, 9. *iocundos* ſcribit Guelf. 3.

40. *pectora triſtitiae disſoluenda dedit*] Muretus, Paſſerat. Guietus, Heinſius, omnes malebant: *laetitiae*, quod etiam Statius in uno Colotii libro, quanquam vano forte rumore, eſſe audierat. Sane τὸ *dedit* videtur dativum eo ſignificatu poſitum requirere; licet enim eo, quo feci in notis, modo explices, ſemper tamen durum illud et ingratum eſſe deprehendas, ſi *triſtitiae disſoluenda* iungendum dixeris. Ut saltem ambiguitas iuncturae tolleretur, poëta debebat *triſtitia* ponere, quod recte Statius maluit, ut illud Virgilii: *Solvite corda metu.* Similiter etiam *pectora* bene poſſe dici puto *laetitia ſolvi,* ut ablativus ſit agentis, quicquid Burman. ad Ovid. Ep. XIII, 116. contra dicit; neque etiam illud inſolens, haec duo verba *laetitiae* et *triſtitiae* permutari. v. Ovid. l. l. In ſuperiori verſu pro *confecta* Heinſius malebat *conſtricta,* ut exactius reſponderet τῷ *disſolvi.* Vſ. 39—42. ex alio carmine illatos ſuſpicor: nimis aliena eſt Bacchi commemoratio. H. Zwic. 1. *triſtitia;* Zwic. 2. *triſtitiae.* W.

42. *Crura licet dura compede pulſa ſonant*] Lectionem hanc, quae fuerat editionum plerarumque ante Broukhuſium inde ab Aldinis, bene reduxit Vulpius. Libri fere omnes, exceptis paucis, in his Guelf. 2. cum antiquis editionibus *cuſpide* exhibent, quod Broukh. cum Salmaſio in Tertull. de pallio 5., qui *cuſpite* ſcribebat, cupide arripuit, tanquam verum et genuinum. Non me adeo movet, quanquam movet, iſta dubitatio, vocem hanc nusquam ea ſignificatione inveniri, ut *compes* ſit, niſi quod in recentiſſimis *cuſpus* occurrit. v. Cangium Gloſſar. h. v. nam Geſnerus plane praetermiſit in ſuo Theſ. L. L. Sed videtur nimis manifeſto errore ex compendioſa ſcriptura alterius vocabuli ortum eſſe, quod ſcriptum erat *cuzpede*, ut vidi in Ed. Rom. Inf. II, 6, 25. in ſimili loco: *Spes etiam valida ſolatur compede vinctum;* ſed ibi nulla variatio, ut nec ap. Ovid. IV. Triſt. 1, 5. I. ex P. 6, 31. Etiam Horat. V. Carm. 4, 4. *Et crura dura compede. Pulſa,* quod ubique editur, eſt in plerisque, etiam noſtris libris, et bene exprimit catenarum euntis fluctuantem ad pedes allapſum et ſtrepitum. In quibusdam tamen

Statii

Digitized by Google

Statii et Broukhusii *pressa,* in uno Scaligeri, quod ille probabat, et in tribus Broukhusii *multa*, unde hic fecit *inuita*, nullo vindice, impune; quod tamen merito Vulpio displicet, ut et docta Britanno (Jortin *Tracts* T. II. p. 452. 3.) in Obss. Misc. Vol. II. p. 242., qui malebat *inusta.* Medebach vir doctiss. in Obss. p. 70. effingit *vincta*, quia in uno Eboracensi legitur: *pulsa* vel *victa.* Sed quorsum in una variante, quae omnino ex correctione orta videtur, haeremus, ubi vera lectio codd. auctoritate et sensus ratione se probat satis?

43. *Non tibi sunt tristes curae, nec luctus Osiri*] *vultus* ex uno Statii receptum erat a Broukh. reliqui omnes scripti et impressi *luctus,* quod Vir doctus minus convenire putabat, quia omnino cum luctu quaerebatur Osiris. Sed cum hic ei Bacchi plane persona induatur, *luctus* non minus ex ea positus intelligendus est, quam mox *chorus, serta, palla crocea, cista.* Omnino quoque dii ἀπενθεῖς, et luctus expertes, ut toties apud poëtas. Verum etiam si *vultum* retineas, non tamen pro fronte adducta ac torva accipi poterit, nisi ex antecedentibus *tristis* repetas; nam ut simpliciter, *tibi vultus est,* eo sensu dicatur, fieri vix potest, et in tanta copia exemplorum a Broukhusio allatorum nullum est, ubi non aliquid adiectum sit, unde, qui vultus habitus intelligendus sit, appareat. v. c. in illo Cicer. *Si in repulsa Domitii vultum vidisses.* facile rei natura indicat, eum parum hilarem fuisse. *Vultus* etiam displicebat docto Britanno (Jortin *Tracts* p. 453. To. II.) in Obss. Misc. II. p. 245.

44. *Sed chorus*] Corvin. *torus*, ut ex uno Angl. notatum video. Idem Corvin. sic legit et distinguit: *Non tibi sint tristes c. l. Osiri: Sed — amor.* sc. tibi est. *et levis aptus Amor*] Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *levis et a.* forte pro *lenis et a.* Sic quoque emendare volebat Cl. Medebach p. 71. Mox v. 46. *quoque* pro *sed* Ed. Vicent. Lips. cum aliis vitiose. H. Etiam Zwic. 1. 2. *quoque.* W.

47. *dulcis tibia cantu*] Edd. Reg. Lep. et Lips. *dulcia*, quod merum vitium est. Fruterius, Dousa pater, et Guyetus corrigebant, *dulci tibia cantu.* (*dulci* Gothan. W.) Videri potest in vulgata casus ad proximum vocabulum accommodatus esse, quod saepissime factum. Sic in Lucan. I, 151.

> *Qualiter expressum ventis per nubila fulmen*
> *Aetheris impulsi sonitu, mundique fragore*
> *Emicuit.*

In

In libris nonnullis erat, *impulsu sonitu*, quod non debebat inducere virum doctum, ut nuper emendaret, *Aetheris impulsu sonuit*. Quis enim tam argutas aures habeat, ut fulmen *sonare* audiverit? Ipse Lucanus *sonitu* explicat, *mundi fragore*.

48. *levis — cista*] Broukh. mallet *brevis;* sed *levis* esse debuit, cum vitilis seu viminea esset, et a virginibus, quas κανηφόρους vocabant, portaretur. Sic Ovid. V. Fast. 218. *leves calathos* dixit.

49. *centum ludis Geniumque choreis Concelebra*] ita Broukh. e coniectura Statii reposuit: ubique legitur *ludos*, (etiam in Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.) in Guelf. 1. *ludes*. Sed illud *centum* parum placet. Guyetus coniiciebat: *et sanctum ludo G.* Forte fuit: *et Genium ludo Geniumque choreis Concelebra*, figura inprimis Ovidio sollenni; *Ludus* vero singulari numero recte. Valer. Argon. I, 251.

Dulcibus alloquiis ludoque educite noctem.

et v. 294.

Iamque mero ludoque modus.

Virg. Ge. III, 379.

Hic noctem ludo ducunt.

50. *et multo tempora funde mero*] Mira loquendi ratio, de qua Obss. ad Eleg. 2, 3. disputatum est. Retuli hoc ad Osirin, ut is ludis choreisque Genium concelebrando sua ipse tempora multo vino fundat, h. e. perfundat, ut adeo vino incalescat; rationemque formulae loquendi in hoc quaesivi, quod vinum diffusum per venas perfundere dici potest corpus et inprimis caput, adeoque tempora, quibus vini calor ac vis maxime sentitur. Nec necesse est, post illa quae supra disputata sunt, aliquid addere. Analogia autem sermonis in promtu est, qua primo *funditur vinum per vasa*, tum *vino perfundi vas*, et poëtice *fundi vino vas* dici solet. Auctor doctiss. Obss. in Anacreont. p. 187. interpretationem meam vix usu loquendi probari observat, monetque, ad Genii tempora haec spectare et de ipso sacro, quod Genio fit, esse accipienda. Genio vino libari nemo dubitet: sed vir doctus docere debebat, quomodo de vino libato hoc dici possit: *multo tempora funde mero* Genii. Vinum aut apponitur aut libatur in ara, seu foco infunditur, instillatur in ignem. Ungi Genii comam et corollis ornari satis constat;

an

an vero etiam hoc: fuiſſe eius caput vino adſperſum vel perfuſum? Hic mos aliquo exemplo, ſeu moris analogia doceri debebat. Ut ipſe Genius multo ſeu libato ſeu appoſito cum epulis vino tanquam inebriari dicatur, per ſe non male dictum eſſet; ſed hoc alienum a verborum ſenſu et iunctura; nam Oſiris is eſt, quem compellat poëta: *concelebra Genium et multo tempora ſunde mero:* quae ſane Oſiridis eſſe neceſſe eſt, non Genii, niſi contortiſſima ratione, vt ſit: *tempora Genii ſunde*, perfunde, *mero*, larga manu ei vina appone, ut eius caput vino perfundatur. Alioqui, quandoquidem ille epulis vinoque excipitur, non abſonum eſt, ſi ille largius ſe vino invitare dicatur: igitur et vino perfundi tempora. Atque ad hoc ipſum ducit alter locus inf. II, 2, 8. *Ipſe ſuos Genius adſit viſurus honores — atque ſatur libo ſit madeatque mero.* Neque enim hoc de honore Genio habito aliter accipi poteſt, quam ut nimio appoſito vino ille lautius ſe excipiat: ſic *madere, uveſcere, βρέχεσθαι*, de ebriis. De vino Genio largiter appoſito etiam Horatium agere III. Od. 17, 14. *cras Genium mero curabis*, dubitari nequit.

51. *Illius e nitido*] *e* Broukh. relicta Scaligerana editione tacite repoſuit; in qua erat *et*, ut in multis, quae ex Aldinis fluxere. (*illis et* Gothan. *illius et* Hamb. W.) Muretiana et Plantiniana iam *e* refinxerant, et habet *e* Guelf. 1. 4. In Ven. excidit: etiam Regio. conf. inf. II, 2, 7. Idem poſſis ſequenti verſu putare accidiſſe, ut fuerit: *E capite et c.* nam pendebant e collo, unde *fuſae per colla coronae.* Ovid. II. Faſt. 739. Durum autem ad meum ſenſum, quod nunc de Genio agitur, et tamen mox iterum ad Oſirin redit oratio: *Sic venias hodierne.* Inſuave etiam τὸ *Illius.* Quid ſi itaque legatur:

Et Syria e nitido ſtillent unguenta capillo,
Et capite et collo mollia ſerta geras.
Sic venias hodierne.

Ita omnia de uno Oſiride agunt.

53. *Sic venias hodierne*] Primum *Sic veniat hodierne* Venetae cum nonnullis apud Broukh. *Sic venies hodierne* Vicent. *Sic venias, hodierna tibi dum t. h. Liba* utraque Aldina: quod mutavit Muretus: *Sic venias hodierne, tibi dum t. h. tibi dem t.*] ita Statius e ſuis corrigebat, et ex ſuo libro tandem repoſuit Scaliger; etſi iam idem excuſum video in Ed. Vicent. et in Corvin. adde Guelf. 3. In plerisque

risque Edd. a Romana inde, *dum.* quod multo ſuavius eſt. In Guelf. 1. et 4. *Sic veniat hodierne tibi: dum.* Ed. Lipſ. *dum t. h. Libo, et M.* Quod vulgatum eſt, ſimile eſt ei, quod in Ovid. III. Triſt. 13. 17.

Micaque ſollenni turis in igne ſonet:
Libaque dem pro me genitale notantia tempus. H.

Zwic. 1. habet: *venies — dum.* Zwic. 2. *venies — dem.* Gothan. *dem* et *hodierno.* W.

54. *Liba et Mopſopio dulcia melle feram*] Sic etiam Regius. Broukh. e libris repoſuerat: *Libaque.* Heinſius corrigebat: *tibi dum turis honores Libem et Mopſopio dulcia melle favo,* quia in uno invenerat *dulcia mellis avo.* *Mella* eſt in plerisque, ſed ex culpa librarii propter vicinum *dulcia.* vide modo ad v. 47. Paſſeratius tamen inde faciebat: *Mopſopiae dulcia mella.* h. Atticae. Si quid mutandum, τὸ *dum* reducendum eſſe arbitror. Durum enim τὸ *dem,* etiamſi ita iungas: dem, dabo, tibi turis honores, ſic venias hodie; ut ſit obteſtationis formula. Verum novam et elegantem lectionem offert Guelf. 2. *tibi dem turis honorem, Libem et Mopſopio dulcia mella favo.* H. Verſu ſequent. Hamb. *fata* pro *facta.* W.

56. *circa ſtet veneranda ſenem*] reduxi hanc lectionem, ad quam etiam Vulpium procliviorem eſſe videbam, quod ea in editis ſcriptisque fere omnibus, etiam Regio, Guelf. et utraque Edd. eſſet, praeter unum Statii, tresque parum vetuſtos apud Broukh. quibus adde Corvin. in quibus *venerata,* quod primum praetulit Statius, et receptum tacite in Scaligerana. Sic quidem etiam ſup. Eleg. 5, 33. *et tantum venerata virum;* hic tamen parum aptum videtur, tum ex ſtructura verborum, tum ex ſententiae ratione; ſit enim ſenis maieſtas natorum et numero et ſpecie et dignitate auguſtior. Occupavit vero iſtos Codices hoc, quia in libris fere haec duo participia permutari ſolent: uti mox v. 63. pro *celebrande* duo Statiani, *celebrate.* At *veneranda,* modo non cum Douſa Praecid. c. 18. pro *venerans* accipias, peregregium h. l. eſt. v. Not.

57. *Nec taceat monumenta viae, quem Tuſcula tellus, Candida quem antiquo detinet Alba Lare*] *Nec taceant* e ſuo libro intulit Scaliger, ut nonnullos habere Statius narraverat, ſicque bini Anglicani cum Corviniano. Editum fuerat inde ab Aldinis: *Non taceam.* At in vett. edd. Ven. Vicent. et aliis, et in ſcriptis fere omnibus legitur

Nec

Nec taceat, haud dubie melius, ne ad *monumenta* referas, quod et Ayrman. §. 54. l. l. obſervaſſe videtur; et ortum *taceant* ex vicino plurali *monumenta.* *Quem* bis a Broukh. repoſitum ex vetuſtis Edd. priore loco haud dubie recte, neſcio an altero, in quo *que* ferri poterat, et ubique legitur. vulgo, *quae T. t. Candidaque.* Sed error ortus ex compendio litterarum: ſcriptum enim erat q̄ et *q;* in Ed. Lipſ. *que* et altero loco *q̄;*. H. Verſus 57. et 58. Hamb. del. Leguntur infr. l. I. eleg. 8. poſt verſ. 12. et pr. *quem* eſt ibi *quam,* verſ. 57. et verſ. 58. *que.* *Que* h. verſ. habet etiam Hamb. et uterque Zwic. Verſ. 57. Zwic. 1. *qua,* Zwic. 2. *quae.* *Ne* pr. *nec* v. 57. Gothan. W.

61. *Te canet a.*] ita Broukh. ex uno Statii: alii *canit,* mox *e* a plerisque abeſt. H. Zwic. 1. 2. *canit.* W.

ELEGIA VIII.

1. *Non ego celari poſſim*] Ita in Scaligerana excuſum, neſcio unde: nam Aldina ſec. et vulgatae inde edd. *poſſum* habebant. Sic et Corvin. Reg. et utraque Edd. cum multis codicibus, minus eleganter. Quidam, ut et Vicentina, *celare.* Edd. Ald. prima, et quae inde expreſſae, *Non ego celarim, poſſit.* perperam. In Guelf. 1. ab al. manu: *Nunc ego celare haud poſſum.* H. *Celari poſſum* Zwic. 1. *celare poſſum* Zwic. 2. et Hamb. Mox Zwic. 1. *amoris,* Zwic. 2. *amantis.* W.

ib. *nutus amantis*] unus Statii et Broukh. quidam, *amoris.* v. ad ſequ. Eleg. v. 1. mox Reg. *levia* cum aliis facili errore, et pro *cantus, carmen.*

4. *Praecinit*] unus Gebh. *premit et,* unde ille faciebat: *Promit et.* Sed *praecinit* bene adſtruxit Broukh.

5. *Perdocuit*] *praedocuit* Guelf. 3.

6. *non ſine verberibus*] Ed. Reg. Lep. cum duobus aliis apud Broukh. *vulneribus.* minus commode. Sed ſic ſaepe. v. ad Ovid. Met. IV, 726.

7. *diſſimulare*] Ed. Lipſ. *diſſimilare.* v. Burman. ad Ovid. III. Met. 158. Mox *urget* Corvin. ſolus: etſi perpetua varietate.

9. *Quid tibi nunc m.*] Pueri hi delicati, qualis Marathus erat, v. ſup. 4, 81., comam alebant, neque eam ponebant, aut togam virilem ſumebant, ut cives Romani; nam erant peregre advecti ex Aſia fere aut Syria. Quae adieci propter ea, quae Vulpius notavit ad h. l.

10.

Digitized by Google

10. *mutatas disposuisse comas*] *Disposuisse* recte. v. ad Ovid. I. Am. 14, 35.

Quid male dispositos quereris periisse capillos?

cf. inf. I, 9, 64. *deposuisse* Guelf. 3. pro *mutatas* quidam *turbatas*, sed hoc alio modo dicitur. v. Fast. III, 16. ubi est, *turbatas restituitque comas.* illud est, aliter atque aliter compositas, *positu variatas*, ut idem dicit II. Met. 412.

11. *Quid succo splendente genas onerasse*] Ita concinnata haec sunt a Scaligero. Ante legebatur: *Quid fuco splendente genas ornasse.* Ita primum expressum video in Mureti editione, etsi nihil ab hoc monitum; petitum forte ex Pocchi vel Colotii varietate. Antea utraque Ald. cum aliis vett. *Quid fuco s. comas ornare.* Sic quoque Corvin. Guelf. 1. 3. 4. et *fucco* 2. *Succo* est etiam in Exc. Scalig. uno Palat. et uno Broukh. doctius quam *fuco*, et saepe cum isto permutatur. v. Heins. ad Claudian. in Rufin. I, 208. Ovid. I. Trist. 1, 8. Apud Albinov. II, 110.

Aeëtis succis omniperita suis.

Sed iam alia quaestio est, quidnam sententia versus ex hac innovatione lucretur. Scaliger *succum* de crusta, sputum ille appellat, ex madido pane exponit, cuius illitu genis splendorem conciliabant, scilicet partim facie noctu vel dum domi essent, siligineo hoc tectorio inducta, partim cute hoc smegmate attrita, emundata et polita. Laudat Iuvenal. VI, 472. ubi v. inde a v. 461. cf. de Othone ibid. Sat. II, 107. et Sueton. Oth. 12. unde apparet, etiam pro psilothro illud fuisse et ad pilos tollendos valuisse. Fac haec omnia bene se habere: eo tamen non ducit epitheton *Succi splendentis:* quod multo magis ad fucum ducit, quo illito facies splendet. Calidius adeo recepta videtur Scaligerana immutatio, quam par erat. *Succus* recte se habet, sed pro fuco ipso docte positum. Reliqua legenda: *Quid succo splendente genas ornasse? Onerasse* est ex emendatione Scaligeri, sed valde probabili; in libris *ornasse* vel *ornare,* quod cum *onerare* saepe variat. v. ad Ovid. Epist. 9, 103. Snakenb. ad Curt. VI, 6, 7. Pro *genas* quosdam libros, etiam Regium cum utraque Edd., frequentissima permutatione, v. Heins ad Ovid. Epist. XI, 92. occupavit *comas,* haud dubie ex superiori versu; alias acciperem de more tingendi et inficiendi capillos. v. Propert. II, 14, 27. Lucian. Amor. c. 40. H. *fuco* — *ornare* Zwic. 1. 2. *fuco* Gothan. *fuco* — *comas ornare* Hamb. W.

12.

Digitized by Google

12. *docta subsecuisse manu*] pauci *supposuisse*, sed tum esse deberet *doctae* — *manu*. Regius *succubuisse* ex v. 8. Nil muta. Ovid. VI. Fast. 230.

Non ungues ferro subsecuisse licet.

deinde, ut hic *ungues*, sic *barba docta manu resecta* dicitur Ovid. I. Art. 518.

14. *Ansaque compressos colligit arta pedes*] *Colligit* Broukh. e libris, in quibus Guelf. 3. superscripto tamen *a*, tanquam elegantius, praetulit; quod tamen iam in Vicentina expressum video; etiam in Corvin. Vulgo, etiam in Regio, *colligat;* legitur etiam *alligat,* ut in Ed. Rom. et in Venetis, Guelf. 1. 4. *Colligere* est contrahere, coërcere, in angustum cogere. v. Broukh. Regius etiam *comprensos* et *sinus* pro *pedes*, male; nam molles pueri sinus habebant laxos. v. ad El. 6, 40. In multis, etiam in Corvin., *arte* pro *arta*. In Edd. Ald. pr. et Colinaea aliisque ex Ald. pr. deductis adeo interpolatum est:

Arctaque constrictos cogit aluta pedes.

Mutavit altera Aldina: *Ansaque c. colligat arcta p.* et sic vulgatae ceterae. H. *Colligat* Gothan. et Hamb. Hoc etiam *comprensos*. W.

15. *Ipsa placet*] Ita Broukh. e duobus libris, et sic Ed. Lips. et Ald. pr. cum iis, quae inde ductae. vulgo, *illa.* H. Ita Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.

17. *Num te pollentibus herbis*] Ita Broukh. ex doctorum virorum et antiqui usus auctoritate, quod herbae maleficae perpetuo epitheto *pollentes* et *potentes* dicuntur, h. e. efficaces. In libris et Edd. *pallentibus*, quod ab effectu esset explicandum, ut *venena pallentia* dici solent. In Guelf. 1. erat emendatum *pollentibus*, in 4. *pellentibus.* Apud Ovid. II. Art. 105. *pollentia* philtra, in uno est *pallentia,* ad quem loc. Burman. hanc Broukh. lectionem probat. H. Zwic. 1. et Hamburg. *pallentibus.* Zwic. 2. *palentibus.* In Gothan. deest hic versus. W.

19. *Cantus vicinis fruges traducit ab agris*] In nonnullis, etiam Corvin., *deducit;* sed illud verius, et tuentur Scaliger et Broukh. est enim, quod *fruges excantare* dicebatur. In XII. Tabb. *Qui fruges excantassit* h. incantamentis ex aliis in alios agros transtulerit, pellexerit. Ita legerat etiam Strozza pater, qui hunc locum ita expressit Erot. I. p. 110.

Carmine longinquos messem traducit in agros,
Et cantata suum deserit herba solum.

Fru-

Fruges eſt in plerisque: in quibusdam *ſegetes* vel *meſſes. ab arvis* Guelf. 3. pro var. lect. II. *frugem* Hamb. W.

20. *Cantus et iratae detinet anguis iter*] *irati* Corvin. ſed *iratae* ipſe Cariſius tuetur I. Inſt. Gr. Lipſius et Douſa malebant *irati — amnis*, ſed ſine libro. Deſigere adeo credebantur magae angues, quo minus ſe loco movere et dentem venenatum infigere poſſent.

21. *Cantus et e curru Lunam deducere tentat*] Regius, *a curru.* unus Palat. *e curſu.* Romana Ed. et quae hinc fluxere, *e coelo.* porro *deducere lumina*, h. ſidera, multi, etiam Cyllenius in notis, habent, unde in Edd. 1487. 1500. et 1520. venit; factum forte ad illa Eleg. 2, 43. huius libri. etiam Guelf. 1. *e caelo deducere lumina.*

22. *Et faceret, ſi non aera repulſa ſonent*] ex ſermonis ratione debebat eſſe *ſonarent*, ſed videtur *faceret* in mendo eſſe. Regius exhibet: *et faciet;* rectius leges: *Et faciat.* Pro *repulſa* in uno Perreii erat *recurva*, et ſic in ſuo habebat Cyllenius, qui quaecunque vaſa convexa intelligebat; rectius accepiſſet de lituis aut tibia Phrygia; ſed pulſabantur in lunae deliquio cymbala inprimis, de quibus etiam Ovid. III. Met. 532.

— Aerane tantum
Aere repulſa valent?

ubi conf. Burman. Manil. I, 227.

Seraque in extremis quatiuntur gentibus aera.

26. *femori conſeruiſſe femur*] Statius ex Cariſio *femini* legebat; nam laudat ille ex Tibullo binis locis: *Implicuit femini;* atqui, inquit, Grammaticos alia Tibulli carmina, quae nunc deperdita ſint, habuiſſe, aliunde non conſtat. Memoriae vitio tribuit Cariſianam memorationem Broukh. At enim cum tot Tibulli elegias mancas et mutilas habeamus, potuit illud in loco tali legi, qui in libris extritus fuit. De *femine* cf. Heinſ. ad Aen. X, 788. Libri in Tibullo nil mutant. Sollenne autem illud *femur femori.* Ovid. III. Am. 7, 10. *ſupponere*, III. Am. 14, 22. *femori impoſitum ſuſtinuiſſe femur;* et inter leviores nequitias accumbentium ad menſam I. Am. 4, 43.

Nec femori committe femur, nec crure cohaere,
Nec tenerum duro cum pede iunge pedem.

Et ſic h. l. accipio. In Ed. Lipſ. pro *ſed* erat *te.* H. *Te* etiam Zwic. 1. at Zwic. 2. *ſed.* W.

28.

28. *Persequitur poenis tristia facta Venus*] Regius, Ed. Lipf. et Vicent. cum aliis libris ap. Broukh. *profequitur.* Sed dicimur aliquem *profequi* amore, benevolentia, laudibus, praemiis etc. poenis vero *perfequi,* h. ultum ire, vindicare. Permutatio alioqui eft fere follennis. v. ad Ovid. Met. IV, 151. ubi *perfequar extinctum* nimis atrox et vehemens pro amantis perfona. Unus habebat *profequar,* quod recte placebat Burmanno; nam et fequitur: *leti cauffa comesque tui.*

29. *Munera ne pofcas*] *neu* Guelf. 3. bene. — *Nec* Gothan.

30. *Ut foveas m.*] Ita Broukh. quod fententia poftulabat, ex uno antiquiffimo libro poft Heinfii emendationem Adverf. II, 15. repofuit; vulgo, *foveat.* H. Ita uterque Zwic., Gothan. Hamb. W.

31. *cui laevia fulgent ora*] Ed. Rom. cum Venetis et aliis *mollia,* ut Graecis μαλακον γένειον, ἁπαλὴ ὑπήνη, et forte placere poffit, quia opponitur *afpera barba.* Adiectum tamen *fulgent* vulgatum tuetur. In iisdem mox eft *hifpida barba,* a Mureto receptum, ut Ovidius *hirfutum* dixit.

35. *At Venus inveniet puero fuccumbere furtim*] *inveniet* Scaliger e fuo praeclare emendavit: in aliis, etiam in noftris, *invenit.* Idem *fuccumbere* e libro fuo, ut et alii habent, repofuit: noftri cum multis apud Broukh. *concumbere,* frequenti lapfu. v. ad Ovid. V. Faft. 86. Etiam Zwic. 1. 2. Hamb.

36. *Dum tumet et teneros conferit usque finus*] pro *tumet,* quod et ipfum Scaligero debetur, libri fere *timet* noto errore; lib. Sfort. *tenet.* pro *usque* quidam *ipfe.* v. ad Eleg. 5, 74. Ed. Lipf. *ipfa.* pro *finus* Ed. Rom. *fimul* vitiofe. *conferit* fufpicor ex proximo *tumet* natum ac fuiffe veterem lectionem *conferere,* quo haud dubie afperitas iuncturae tolli poteft. H. Pro *teneros* male Hamb. *molles.* W.

37. *humida — Ofcula*] recte revocavit antiquam lectionem Vulpius, cum Broukh. ex coniectura Heinfii *uvida* repofuiffet, quia illud faepe pro hoc in libris fcribitur. Sed h. l. in omnibus eft *humida.* Pro *anhelanti* Lipf. Ed. cum Ed. principe Broukh. *anhelantim,* et unus Heinfii cum Ed. Reg. Lep. *anhelatim.* Ed. Roman. etiam *notam* habet. Duo haec difticha a v. 35—38. parum cum argumento et fententia ceterorum cohaerent, ut dubitem, an fedem fibi debitam teneant.

Digitized by Google

39. *Non lapis hanc gemmaeque iuvent, quae frigore ſola Dormiat; et nulli ſit cupienda viro*] *iuvent* eſt ex Scaligeri emendatione: vulgo ubique legitur *iuvant*. *Dormiat* Scaliger mutarat in *Dormiet*; ſed illud conſtanter libri exhibent, et eſt *dormire ſuſtinet*. Deinde illa commutatio caſus: *Hanc non iuvent gemmae, et* (ſc. haec) *ſit cupienda nulli viro*, eſt ea quidem paullo durior, ſed obvia etiam in optimis auctoribus. De ſententiarum nexu v. ad v. 39. notam. *capienda* eſt in Sfort. et uno Gebhard. quod arripit vir doctus in Bibl. crit. l. l. p. 80.

41. *Cum vetus infecit cana ſenecta caput*] Ed. Rom. cum aliis apud Broukh. et cum Guelf. 1. 4. *curva*, male hoc quidem loco. *Iuventas* recte repoſuit Broukh. e libris; vulgo *iuventa* vel *iuventus*. v. ad I, 4, 58. pro *vetus* Heinſ. Adverſ. III, 8. coniiciebat *vietum*. Hamb. *tarda*.

43. *Tum ſtudium formae*] *Nunc ſt. — coma nunc — tollere nunc* Guelf. 2. eleganter. in plerisque etiam noſtris adiectum *eſt*, quod Broukh. paucorum auctoritate omiſit, quia iterum redit v. 45. Mox Ed. Rom. *coma cum mutatur* cum Guelf. 1. 4. Non *comam* mutari, ſed colorem, aiebat Pierſon ad Moeridem p. 263. et emendabat *fucatur:* non meminerat, ſe in poëta verſari.

45. *Tollere tunc cura eſt albos a ſtirpe capillos*] Broukh. hoc ordine, quem elegantiorem putabat, expreſſit: *Tollere tunc albos cura eſt.* Nil refert: ſed vulgatum tuetur Propert. III, 25, (33) 13.

Vellere tum cupies albos a ſtirpe capillos.

Porro *tunc* miror nunc ubique edi ac legi, tribus ſcriptis exceptis, in quibus *tum:* idque Corvin. quoque tenet; melius utique. At Edit. Lipſ. et alii aliquot apud Broukh. *nunc*, quod elegans eſſet h. l. v. Burman. ad Ovid. I. Met. 321. niſi *tum* iam praeceſſiſſet.

46. *demta — pelle*] v. notam. Hoeufft Peric. p. 220. legit *ſumta*. quid igitur eſt: *ſumere pellem?*

48. *non tardo l.*] Ed. Lipſ. *nam*, male. v. notam. niſi ſcribas: *nam tacito labitur illa pede.* Ovid. II. Art. 670.

Iam veniet tacito curva ſenecta pede.

49. *Neu Marathum torque*] Ita iam correxerat Statius, ſed in editis primum emendavit Scaliger, cum librorum nonnullorum ſuffragiis. v. inf. IV, 4, 11. vulgo: *Heu* vel

vel *Seu M. torques.* In fine Regius cum Corvin. et al. addit: *eſt.*

ib. *puero quae gloria victo*] Ovid. III. Met. 655.

— — — *quae gloria veſtra eſt,*
Si puerum iuvenes, ſi multi fallitis unum?

51. *non illi ſontica cauſſa eſt*] ita diſerte ubique legitur editum. Sed Cod. Reg. *ruſtica* et in margine *ſontica* vel *ſentica*, ut fere alii ap. Broukh. et Stat. cum Guelf. 3.

52. *Sed nimius luto corpora tingit amor*] *luto* eſt ex emendatione Scaligeri, nullis, ut videtur, libris ſubnixa, niſi quod Muretus ſic e quibusdam veteribus iam maluerat; in ſcriptis fere legitur *luteo* vel *lutheo.* (Hamb. *luteo corpore.* W.) Sed et apud Nemeſian. Cyneget. 319.

— — — *ſuavique rubeſcere luto.*

ita emendatum eſt, cum eſſet *luteo.* pro *tingit* in duobus Palat. et uno Broukh. *tangit,* quod Douſa maluit et recepit Broukh. tanquam exquiſitius. *Tangere* v. c. *oleo, ſimo,* dictum a veteribus eſſe eleganter pro *tingere*, docuere Viri docti laudati a Broukh. h. l. et a Burmanno ad Ovid. Epiſt. 19, 41. et ſic etiam *pulſare* pro *tingere* reperiri, docuit Gronov. Obſſ. I, 13. cf. eund. III, 18. Dispar tamen huius loci ratio eſſe videtur; et cum ſaepe ea duo verba temere permutari ſciam, cum Vulpio lectionem plurium librorum ſervavi. Regius etiam *corpore* habebat, item Guelf. 1. 2. a pr. m.

53. *Vel miſer a.*] *Vel* revocavit Broukh., ut habent plerique, etiam noſtri, et editi usque ad Muretum, qui dedit *Veh*, quod Plantin. Scalig. et reliquae retinent; in aliis *Vah* vel *Va.* Mihi optimum videtur cum Heinſio legere *Ah.* H. Nos recepimus *Vae.* W.

54. *querelas Coniicit, et lacrimis omnia plena madent*] Collat. Colot. et unus Paſſeratii (niſi eadem intelligenda eſt) *Concinit.* Sed v. notam. *Conicit* etiam h. l. codd. ſcribunt, et vett. edd., ut Vicentina. Verum eſt, eam veterem eſſe ſcripturam, quam etiam in Virgilio nonnullis in locis Heinſius inferre volebat. Sed quorſum hoc? inprimis ſi eam non ubique recipimus nec recipere poſſumus. *omnia* languet. Pro *et* malim *ut.* H. Sanum eſt *et.* W.

55. *Quid me ſpernit? ait*] *ſpernit* Broukh. ex duobus bonae notae libris. vulgo: *ſpernis.* nec multum refert.

 Mox

Digitized by Google

Mox pro *vinci* unus cum quibusdam Edd. quae ex Ald. altera fluxere, *falli;* ſed hoc ſequenti verſu recurrit.

58. *ut nec dent*] Regius: *et.*

59. *Et poſſim m.*] recte ita Broukh. e melioribus. Sic quoque aliquot vett. edd. ut Ven. 1475. Vicent. Vulgo editum, quod Regius cum aliis et Guelf. habent, *poſſum,* et mox *abrepere:* ferrem, ſi haberet *adrepere.* H. *poſſum* etiam Hamb. et Gothan. W.

61. *Quid proſunt artes*] Ita editum inde ab Ald. ſec. At prima cum multis ap. Broukh. quibus adde Regium, *poſſunt.* pro *ſpernit* idem Regius vitioſe *premit.*

64. *Eſt mihi nox multis evigilanda modis*] ita in Aldinis excuſum eſt; pro quo Muretus et Plantin. iterum reduxerant, quod in libris et ant. Edd. fere legitur, *multis malis,* inter multas aerumnas, dolores, ſuſpiria, curarum aeſtus. Scaligerana recenſio iterum ad Aldinum exemplar concinnata, *modis* reduxit: idque tuetur Broukh. Sed ea, quae ille profuſe magis quam copioſe congeſſit, probant quidem amantium vigilias; non vero, quomodo quis aut uno aut pluribus aut omnibus modis vigilare poſſit. Adiuvi tamen lectionem, quantum potui, in nota; etſi praefero *malis.* Ceterum lenius fluent hi verſus, ſi ita refinxeris noviſſimum:

Quid proſunt artes, miſerum ſi ſpernit amantem,
Et fugit ex ipſo ſaeva puella toro!
Vel quum promittit, ſubito ſed perfida fallit,
Et mihi nox multis eſt vigilanda malis!

66. *tunc ſonuiſſe pedem*] hoc Scaliger recte repoſuit e vetere ſcriptura: noſtri cum ceteris *pedes;* pro *fingo* Regius habebat: *fugio,* vitioſe. Poſt v. 66. quatuor verſus ex Lib. II. El. 3, 75—78. huc revocaverat Scaliger, miro auſu, quem ut cuiquam probaret, vix expectare poterat.

68. *Et tua iam fletu lumina feſſa tument*] bene *tument,* ut ſaepe genae *tumidae,* oculi *tumidi* ex fletu dicuntur. v. Heinſ. ad Ovid. III. Am. 6, 79.; et ſic apud Propert. I, 5, 16. reponendum puto:

Et tumor informem ducet in ora notam:

timori enim nullus locus eſt, dum ſodali ſuos caſus narrat. Male in noſtro duo Anglicani exhibebant: *tepent.* Mox 69. in Ed. Lipſ. erat: *moveo faſtidia Divis.*

Digitized by Google

71. *miseros ludebat amantes*] unus Schefferi *amores*; forte ex El. 2, 89. vel seq. El. v. 1. Eadem varietas ap. Propert. II, 25, 1. De voc. *ludebat a.* cf. Obss. ad I, 2, 89.

73. *lacrimas f. risisse dolentis*] Ed. Rom. cum aliis ant. Edd. ap. Broukh. et duobus libris, item Guelf. 1. 4. *lacrimis*, quod possit ferri, sive pro tertio casu accipias, ut Virg. Aen. V, 358.

— — — *risit pater optimus olli.*

sive pro sexto habeas, ut Hor. II. Sat. 3, 72. *malis ridentem alienis.*

76. *Quaecunque apposita est ianua dura sera*] *apposita* bene e duobus libris emendatum a Broukh. vulgo *opposita*, sollenni errore, de quo passim Heinsius ad Ovid. ut ad III. Am. 14, 10. Pro *dura* Ald. sec. *firma*, sicque Regius cum paucis ap. Broukh. forte ex El. 2, 6. Mox *ni* Broukh. e libb. consensu pro *nisi*.

ELEGIA IX.

1. *Miseros laesurus amores*] ita editum fuit inde ab Aldina sec. Retractum tamen in Scaligerana editione *amantes*, quod Ald. pr. cum aliis habebat; idque recte iterum eiecit Broukh. paruitque libris, quibus nostri accedunt. cf. sup. El. V. 71. — Pro *miseros* Ed. Rom. cum Brix. Vicent. etiam Venetis, Guelf. 1. 4. *teneros*, epitheto, quod Tibullus inprimis in deliciis habet; et Corvin. suavius etiam: *si teneros fueras. laesurus* vero recte se habet, et defenditur a Broukh. v. ad I, 2, 91. et inf. v. 19. *violare* dixit. H. H. Vossius *teneros*, in apographis quinque repertum, recepit, *amor tener* interpretans amor, ubi animus amantis sensibus teneris est plenus. Sed rationem dicendi exemplis firmatam non vidi; nisi si quis Rupertii auctoritatem in Comment. ad Iuven VI, 548. afferre velit. Verba *si fueras — amores* sunt generaliter accipienda, nec supplendum *meos.* vid. Not. *miser* epitheton est aptum *amori*, ut *infelix amor* I, 2, 4., praesertim in verbis *laedere amores.* Et Tibullo, cuius animum etiamnum amore in puerum flagrantem prodit elegia, bene convenit fateri, se ex perfidia dolores percepisse vel miserum fuisse. Clarius affectum animi ostendit 45. *Tum miser interii, stulte confisus amari.* — *Teneros* manum emendatricem eius prodit, quem repetitio *miseros — miser* 3. male habebat; de qua vid. infra 67. W.

2. *Foedera per divos clam violanda dabas*] ita omnes libri, praeter unum Scaligeri, in quo erat *iam*, ab ipso receptum; sed recte a Broukh. spretum; est enim a socordia librarii, ut inf. IV, 6, 16.; et tuetur vulgatam *celat* in sequenti versu. In Ed. Lips. erat, *non violanda*, quod placere possit; et permutantur saepe inter se istae particulae. H. Pro *foedera* Hamb. *oscula; clam* Zwic. 2. *non* Zwic. 1. correctio ab iis profecta, qui, verba *si fueras — amores* male intelligentes: si me fallere volebas, tautologiam inesse credebant. W.

3. Scriptum passim: *A miseret, si q.* H. H. Vossius disiuncte scripsit *et si* cum editionibus antiquioribus, ut ait, rhythmi causa, Statium hoc monuisse memorans; qui tamen habet: *et si quis*) Duo verba sunt. Ex his equidem contrarium efficio, Statio *etsi* placuisse. Ceterum ubi *et si* vel potius *et, si* scribendum est, ibi constructio diversa a nostro loco. Vid. Cic. de Amic. 27. §. 104. Zwic. 1. *est si*. 2. *et si*. — *Ha* Goth. pro *Ah.* Ceterum *poena me sequitur* dixisse Caesarem B. G. 1, 4., aunotasse iuvat. W.

6. *Numina — laedere vestra*] cum var. lect. *ludere* Guelf. 3. Dan. Heins. ad Silium I, 9. *ludere* reponit; sed vulgatam iam defendit Broukh. ad h. l. H. De permutatione verborum *ludere* et *laedere* vid. Obss. ad I, 2, 91. — Hamb. *formosos.* Et I, 10, 43. *liceat* cum accus. c. infin. Pro *semel* Goth. *simul.* W.

9. *Lucra petituras*] ita tandem emendatum in Ald. sec. (et propagatum a Mureto, qui adiecit: si nihil vitii subest, secundam syllabam produxit praeter consuetudinem. Zwic. 1. 2. *petituros.* W.) At Ald. pr. *petiturus.* Venetae: *perituras.* Vicent. *petituros.* Sic et Corvin. Similes corruptelae in libb. scriptis Broukh. et in nostris aliae. In seqq. Ald pr. *per freta patentia;* sic scripti aut *per freta parentia* (Sic et apogr. Voss. 5. et Zwic. 2. W.); unde interpolatum in uno Angl. et aliis Statii *per vela patentia.* Sed iam Corradus in Quaestura p. 325. nov. ed. emendaverat *freta per parentia*, quod in Ald. sec. receptum. (Ita et apographa septem, at apogr. Voss. 1. Bern. et Mon. *freta per patentia.* W.) In Regio litura erat; sed in Ed. Lips. excusum est: *parentia per freta ventis*, ut et in aliis apud Broukh. nonnullis quoque editis, ut Colin. ultima (Add. Zw. 2. W.), deprehendimus. Sic *freta* in penultimo pede positum IV, 1, 194. Mox Regius alio ordine: *Muneribus captus meus est puer.*

12. ver-

Digitized by Google

12. *vertut*] *vertet* Guelf. 1. 4. et Ed. Rom.

13. *Iam mihi perſolvet p.*] Ita legitur ex Ald. ſec., cui accinunt veteres edd. et libri; Ald. pr. cum aliis, etiam Guelf. 3., habebat: *perſolves*, quod Scaliger retraxerat, ſed eiecit Broukh. Praeferam tamen hoc, omnino Tibulli genio conſentaneum, ut alloquatur alios; etiam mutata ſubinde perſona. H. Recepi *perſolves* cum H. Voſſio. Aſtipulatur Monac. Supra I, 7, 53. ſimilis tranſitus ad perſonam ſecundam *Sic venias.* Idem ſentit *Hand* Specim. Obſſ. in Catull. p. 31. — Pro lectione *perſolvet* alii afferent auctoritatem maiorem codicum, terminationes *es* — *us* — *is* non ſuaviter ſe excipientes, nec perſonam tertiam commoto male convenire. W.

17. *ne pollue formam*] *fidem* male Corvin.

20. *Aſpera — difficilisque*] Hac diſtinctione particularum *que — que* diſcrimen inter *aſper* et *difficilis* fuiſſe, ſatis oſtenditur; at viri docti fere in notis verba *aſper*, *difficilis*, *durus* pro ſynonymis venditant. *Aſpera* Venus eſt, cum eum, qui illam offenderit, malis amoris infelicis ulciſcitur; quo ſenſu *Amor* VI, 2. *aſper* appellatur; *difficilis* vero eadem audit, cum nullis neque precibus neque ſacris ſe exorari ſinit, ut animum reddat. Ita *difficilis* uſurpatum I, 8, 27.

Nec tu difficilis puero tamen eſſe memento.

Add. Horat. Od. III, 7, 32. Hinc explica *ianua difficilis* I, 2, 7. — Ceterum de particulis *que — que* vid. Obſſ. ad I, 2, 29. — Verſ. 19. Goth. *o viciis* pro *divitiis*; Guarn. *o vitiis*. Cum locutione *violavit amorem* compares verba Virgilii Aen. V, 5. *magnum amorem polluere.* W.

23. *Nec tibi celandi ſpes ſit, peccare paranti; Eſt Deus, occultos qui vetat eſſe dolos*] Prior verſus tam inconcinnus eſt, ut vix Tibulli eſſe contenderem, niſi gratam hanc eius et iſto molliori carminis genere dignam negligentiam ex aliis locis ſatis cognitam haberem, et in aliis, etiam multo diligentioribus, eiusmodi rhythmos deprehenderem. v. Propert. I, 17, 5. I, 20, 3. Ovid. II. Met. 398. VI. Faſt. 553. Virg. IX. Aen. 634. et Aen. X, 554. qui noſtro ſimillimus:

Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis.

Alioqui facilis erat ſtructura: *Celandi nec ſpes tibi ſit, peccare paranti.* Leguntur autem hi verſus ita, ut excuſi ſunt, ex

Digitized by Google

ex Scaligeri emendatione, in qua ille ſibi admodum placebat. Fundum habebat eclogarium ſeu excerpta e Tibullo loca, quae magnae vetuſtatis aiebat eſſe. *celandi* etiam in Palatinis legitur; ſed *ſpes ſit* in ſolo Scalig. *eſt deus* etiam in Statianis. Vulgo in libris et edd. etiam noſtris et Guelf. legebatur: *Nec tibi caelanti fas ſit peccare, paranti Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* Niſi quod *vetat* legebatur usque ad Aldinam ſec. minus ſcite; nam ſermonis ratio poſtulat: *Eſt deus, qui vetet:* etſi, epicos poëtas ab eo receſſiſſe, paſſim obſerves. Iam ſi ex criticis praeceptis arbitrium feras, antiqua illa lectio, difficilior et plurium librorum, verior erit. At ſenſum commodum non habet? Enim vero ſic ſatis; modo *Nec fas ſit* h. l. teneas eſſe, *nec liceat, nec poſſis*, ut in illo Horatii IV. Od. 4, 22. *Nec ſcire fas eſt omnia.* cf. Burm. Ovid. II. Met. 57. Eleganter quoque dictum: *celanti fas ſit peccare,* pro, *peccare celantem,* ita ut celet. Et tum ſenſus ſit: Nec puta, te ullo modo clam fallere poſſe: ſi tentes, erit deus, qui fraudem retegat. Hac vetere lectione tollitur etiam magna pars moleſti numeri ex hoc carmine, modo ſcite pronunties. Tollitur illa omnino lectione Guelf. 3. *Nec tibi celari fas ſit peccare paranti. Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* H. H. Voſſius dedit *celari fas ſit;* quod in apogr. Monac. et Voſſ. 4. At *celor* eſt aut res me celatur aut reticeor auctor rei, nec vidi, qui dixerit *celari* pro facta celare. — Nec vulgata a manu Tibulli mihi profecta eſſe videtur. *Spes ſit* eſt manifeſta correctio genuini *fas ſit.* Quid ſi *fas ſit*, fieri poſſit, poterit (cf. Obſſ. ad 63.), cum genitivo gerundii *celandi* pro infinitivo *celare* conſtructum ſtatuas? Tacitus quidem ſimiliter verba conſtruxit Ann. XV, 21. *manet provincialibus potentiam ſuam tali modo oſtentandi.* Conf. Ern. ad Ann. II, 43. p. 202. *Celandi* Hamb. Goth. Bern. *celanti* reliqua apogr. cum Zwic. 1. et Corv. — *celantis*, ſed inducto *s*, Zwic. 2. *Spes* Voſſ. 1. 2. 3. Hamb. Zwic. 1. 2.; reliqua apogr. *fas* cum Guarn. et Corv. — *parenti* Hamb. Goth. — 24. *Eſt* — *vetat* Hamb. Voſſ. 4. Recte. Voſſ. 1. *vetet;* Voſſ. 2. Aſk. Monac. *Sit* — *vetet;* Bern. *Sit* — *vetat,* et Zwic. 2. ſed *ſit* recentiori manu in *ſcit* mutatum; Voſſ. 3. *Sic* — *vetat;* Voſſ. 5. cum Zwic. 1. *Scit* — *vetet,* et Goth. ſecundum H. Voſſium; at apogr. meum *ſit,* ſed in *ſat* correctum. W.

25. *Ipſe deus tacito permiſit lena miniſtro Ederet ut multo libera verba mero*] Ita reponere, aliquot quidem libris

bris addicentibus, aufi fumus, cum ea lectio, fi vel minus vera, tamen tolerabilior fit, quam illa a Scaligero e coniectura repofita. Quid enim eft: *Ipfe deus tacito permifit vela miniftro?* Ipfe Scaliger haec diferte explicare non potuit: dicit effe, *tradere libidini ac voluntati.* Broukhufius acutius etiam *tacitum dei miniftrum* intelligit vinum, cuius vapore, tanquam velo quodam, acies mentis obnubitur. Nimis argute; verum ita centies folent critici, inprimis fi emendationis lufui, aut pruritui, arrofis unguibus, indulgent. Vulpius vero *permittere vela miniftro tacito* effe dicit, flagitii confcio et adiutori, qui fobrius os obfignatum habebat, ebrietatis opera poteftatem loquendi facere. Metaphora illa *vela dare* fatis quidem nota, fed alio pofitu, alio fenfu. *Vela dare ingenio* dixit Ovidius Faft. III, 790. *defideriis addere vela* Rutilius I, 34. h. ea acuere, augere. Nemefian. Cyneget. 58.

— — *talique placet dare lintea curae.*

Sed quis dicat: *vela permittere alicui* pro inftigare? Propertius quidem III, 17 (15.) 1.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris;
Da mihi bacchato vela fecunda, pater.

Sed ibi eft dictum pro, *da furori meo vela,* pro quo, *mihi bacchanti* f. *bacchato,* eftque nihil aliud, quam quod Ovid. ita extulit III. Faft. 790.

Mite, pater, caput huc placataque cornua vertas,
Et des ingenio vela fecunda meo.

Vulgata lectio inde ab Aldinis erat: *permifit lene miniftro.* In Codicibus mira varietas deprehenditur; legitur enim in plerisque *leva* (ut in Scaligeri libro, unde ille *vela* faciebat, et in aliis multis, etiam Regio et Ed. Rom.) *leve, lene, lena, feva, faepe.* Ita Guelf. 1. 2. 4. *lene.* 3. *laeva.* (Et Corv. *laeva* habet, at Afk. Voff. 2. 3. *leva,* Voff. 1. Bern. *leve,* Voff. 4. 5. Hamb. et Gothan. *lene;* Vindob. Monac. Goth. fecundum H. Voffium *lena* cum Zwic. 2., at Zwic. 1. *feva. Laevia* et *lenia* fupr. I, 8, 31. permutantur. W.) hoc tueri poffis, *laeva libera verba;* finiftra, infaufta. *Saepe,* quod Muretus malebat, fatis commodum effet, nifi langueret fententia, et, unde ortum illud effet, appareret. Veriffimum videtur *lena,* quod diferte expreffum eft in uno Statiano et Lipfii Exc., probatum etiam Statio, fed non bene inftituta verborum interpretatione; ex quo reliquae aber-

aberrationes facile deduci possunt; *n* enim et *v* permutari saepissime, vel ex vocabulis *lenis* et *levis* notum est. Deus itaque (sive Numen divinum omnino, ut v. 11.) ipse permisit, ut, etiamsi minister amoris obstinate de perfidia domini taceret, lena tamen, dominae ministra, per ebrietatem illam vulgaret. Quae cum ad manum sint, e libris petita, et sententiis verbisque probabilia, quorsum tandem ad remota et multo minus probabilia aberramus? Quam longe remotae et abhorrentes sunt a leni elegiae spiritu et mollitie coniecturae: *permisit lora* (Sic Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 81. coniecit. *E marg.*), *permisit frena* (quod Huschkio Ep. Crit. in Propert. p. 107. in mentem venit. *E marg.*)! In Statio te versari putes. *Minister* vel simpliciter de puero, ut saepe, v. inf. III, 6, 57., vel de arbitro et lenone, cuius ministerio utitur alter in negotiis hisce. Unus Stat. *magistro.* male. *Lenarum* quam frequens in talibus rebus usus fuerit, satis notum; eae autem anus erant multibibae, quo nomine saepissime apud veteres male audiunt. vid. Ovid. I. Am. 8, 1. sqq. III. Fast. 765. *tacito ministro,* h. tacente, vulgare est. Ovid. III. ex P. I, 47.

— — — *tacito me, Fama queretur.*

libera verba denique sunt, quum non amplius fide et prudentia vel metu domini lingua vincta tenetur, ne quid evulget. Male Cyllen. explicabat. H. Sententiae H. Vossii, qui *laeva* dedit, repugnat usus. Nemo *laeva* substantivi loco pro *stoliditas* usurpavit, praesertim in tali compositione: *permittere*, h. e. immittere, indere, *laeva.* Tolerabilius esset *laeva facere.* Nec fieri per Latinitatem potest, ut iungas *laeva libera verba.* W.

26. *Ederet ut*] Reg. cum Corvin. *et.* H. cum Voss. 2. — 28. pro *iussit* Hamb. *cogit;* pro *invitos* Ask. *immites,* in marg. *invitos.* W.

30. *Nunc pudet*] Ed. Lips. *Non.* H. Zwic. 1. 2. — Voss. 4. Goth. *non.* — *pudor* pro *pudet* Goth. secundum H. Vossium. Cum *nunc* repetitum sit loco coniunctionis *et,* hinc factum, ut *pudet* in alterum membrum reiiceretur. Similis positura verborum I, 2, 41. 42. pronomine *is* repetito. W.

31. *Tunc mihi iurabas, nullo te d.*] Sic Guelf. 2. (Et Corv. W.), reliqui cum libb. ap. Broukh. *tu mihi,* et mox, *nullo tibi:* sed Regius cum duobus Anglicanis Heinsii et Guelf. 3. pro var. lect. *nullius divitis auri pondere.*

Digitized by Google

dere. Sequenti verſu pro *vendere* Edit. Lipſ. cum Vicent. et Reg. Lep. *frangere;* et ſic multi ap. Broukh. Male. H. H. Voſſius recepit *Tu,* apogr. trium et Zwic. 1. et 2. (ſuperſcr. *tunc*) fide nixum; nam oppoſita ſibi eſſe: *Haec ego — Tu mihi.* Vulgaris continuandi ratio per *Tunc,* τότε, cum ego preces facerem, ſimplicitatem elegiae (cf. Obſſ. ad I, 6, 11.) Tibulli decet. — Ald. II. cum Mur. *tum.* — 32. *munere* pro *pondere* Hamb. — pro *vendere* Voſſ. 1. *perdere,* Zwic. 1. 2. *frangere.* Et dixerunt Latini *fidem frangere, amittere.* W.

33. *Campania terra*] *tota* Corvin. cum Exc. Perreii ap. Broukh. et Guelf. 2. cum altero pro var. lect. 3.

35. *Illis eriperes verbis mihi, ſidera coelo lucere*] Reg. *eriperet. Coelo* Broukh. repoſuit ex Vaticano Statii; vulgo legitur *coeli.* H. Statio *coelo* placebat, quod in Zwic. 1. 2. Monac. et Goth. ſecund. H. Voſſium, apogr. meum *celi.* — Hamb. *coeli.* Ad *coelo* comp. Virg. Ge. I, 6. *Eriperes lucere* h. e. extorqueres mihi, ut negarem lucere. Senſu et conſtructione diverſus eſt locus Horat. Sat. II, 2, 23.

> *Vix tamen eripiam, poſito pavone, velis quin*
> *Hoc potius quam gallina tergere palatum.* W.

eod. *et puras fulminis eſſe vias*] hanc tanquam veriſimillimam lectionem Regii Codicis, Guelf. 2. utriusque Edit. item Vicent. et maximae partis librorum apud Broukh., olim iam Statio probatam, repoſui, idque eo confidentius, quod *fulminis* etiam Vulpio probari videbam, quanquam diverſam interpretandi viam ingreditur. Poſt *ſidera* bene poterat *fulmen* memorari. *Fulminis vias* etiam Seneca dixit Thyeſte v. 358.

> *Quem non concutiet cadens*
> *Obliqui via fulminis.*

et Boethius in loco inde expreſſo, de Conſol. Metr. 4.

> *Aut celſas ſoliti ferire turres*
> *Ardentis via fulminis movebit.*

(Non male Statius comparavit Virg. Aen. V, 525.

> *Namque volans liquidis in nubibus arſit arundo,*
> *Signavitque viam flammis.* W.)

fulmen purum h. clarum, lucidum, bene dicitur, perpetuo ignis, flammae et luminis epitheto. Senſus igitur: mihi perſuaderes iis verbis, fulmen nullo igne lucere, ſed eſſe meram

Digitized by Google

meram caliginem: ſive, qua fulminis impetus eſt, aethera non illuſtrari, ſed tenebris obduci. Similibus verbis Lucanus dixit V, 630.

— — — *nec fulgura currunt*
Clara, ſed obſcurum nimboſus disſilit aether.

quod noſtro: *fulminis viae ſunt purae:* hoc illi, *fulgura currunt clara.* (*fulminis* in apographis quinque et Zwic. 1. 2. ſed in altero ſuperſcr. *fluminis*, et Guarn. W.) In Ed. Scalig. et aliis ante eum, inde ab Aldinis, etiam in libris, ut in eo, quo Cyllenius utebatur, in Guelf. 1. et pro var. lect. in 2. 3. (Add. Corv. W.) legitur, *fluminis*, ſollenni permutatione. v. ſup. ad el. 2, 46. Verum ita perit τὸ ἀδύνατον, quod his verſibus exprimi debet; non enim omnia flumina pura, clara et pellucida ſunt, ſed multa turbida et lutulenta. Nemo tamen interpretum in eo haeſit. Gallus ita vertit, ut ſibi ipſe repugnet. Coniiciebam quidem aliquando: *Illis eriperes verbis mihi — pronas fluminis eſſe vias*, h. prono alveo labi flumina, quod etiam proverbio apud noſtrates tritum eſt, ut dicamus alicui perſuadere, *flumina verſus fontes ſuos recurrere. Pronus* de fluviis frequens. Conſol. ad Liv. 250. ubi Tiberim adfatur, qui aquas retroegerat:

Vade age, et admiſſis labere pronus aquis.

Broukhuſius ex Vaticano Statii *ire* pro *eſſe* notatum, Statioque placuiſſe viderat, quod ſtatim cupide recepit, ut eſſet, *et puras fluminis ire vias.* Sed primum, quod de ſuperiori lectione monebamus, quodque etiam Vulpius vidit, *purae viae fluminis*, quae ſaepe etiam turbidae ſunt, offendunt; deinde operoſe quidem oſtendit, *flumina ire* dici, non vero id docuit, quomodo *viae fluminis ire* dicantur. Flumina *eunt vias, currunt vias*, ut Propert. I, 2, 12.

Et ſciat indociles currere lympha vias.

Sed viae ipſae ire non poſſunt. Neque in hac re probaſſe Broukhuſii acumen videtur amiciſſimus ei Burman. qui ad Lucan. V, 630. hunc locum ſic, ut nos ſcripſimus, laudat. Nihil vero novum *ire* et *eſſe* inter ſe permutari. Sic factum inf. III, 4, 54. et ad Ovid. II. Met. 78. H. Apographa octo *eſſe* cum Zwic. 1. 2. et Guarn. — In cod. Hamb. verſus 47. 48. 49. 50. poſt verſum 36. collocati ſunt. W.

39. *Quid faceres*] h. audes fidem fallere, cum tibi metuendum ſit, ne idem puella, quam amas, in te ſtatuat.

Quid

Quid faceres, si puellam non amares, illoque a Nemesi metu vacares? Ita recte legitur in ed. Muret. et Plantin. recteque reduxit Broukhusius. Scaliger ex suo probabat: *Quid facerem?* uti et alii apud Broukh. et nostri tres cum Guelf. 1. habent, utque editum erat in Ald. sec. minus commode. Quidam apud eundem: *Quid faciam?* quod et in Ald. pr., vel *facias?* ut Ovid. III. Met. 204.

Quid faciat? repetatne domum?

Virg. Aen. IX, 399.

Quid faciat? qua vi iuvenem, quibus audeat armis
Eripere?

III. Met. 465.

Quid faciam? roger, anne rogem?

Sed *foret* requirit alterum: *Quid faceret?* Legitur etiam: *Quid dicam, quod ut ipse f.* prave. H. Ita Goth. teste apogr. meo, secundum H. Vossium *quid dicam quam ut.* H. Vossius recepit: *quid facerem,* quod exstat in Voss. 2. 4. et Hamb., hoc sensu: Quantopere te ulciscerer, *nisi fores* etc.? Nunc mihi optare satis est, ut illa levitate sua par tibi referat. Confert Terent. Eun. V, 6, 30. *Insigne aliquid facere alicui* h. e. malo aliquem afficere insigni. Sed primum desidero *in te* vel *tibi*; nec sententia placet. Quomodo enim hoc, quod ille amabat puellam, Tibullum ab ultione perfidiae eius retinere poterat? Quae spes similis perfidiae puellae suberat? Sensus vulgatae lectionis satis bonus: Tam perfide in me egisti, cum ipse puellam ames! Supplendum vero ad verba *quid faceres,* cum amore puellae flagrans sic fidem fefelleris. Plene Horatius Sat. I, 5, 58.

O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, quum
Sic mutilus miniteris?

Apud Terent. Andr. I, 1, 85. *Quid, si ipse amasset?* etiam ipsum verbum *faceret* omissum est. Mala igitur distinctio apud Tacit. Histor. IV, 17. *Quid? si Galliae iugum exuant?* Distingue *Quid, si* et supple *fore.* Alioquoties apud Tacitum in hac erratum est formula. Ceterum ratio dicendi *quid facerem*, ubi *nisi* non sequitur, eorum est, qui facta priora defendunt, eaque necessaria fuisse demonstrare volunt. Virg. Ecl. I, 41. Ita *quid agerem* apud Terent. Ad. II, 2, 6. — *Quid agam* vel *quid faciam*

ii usur-

ii usurpant, qui, quid agendum sit, nesciunt. Conf. Aen. IV, 283. — *faceres* Voss. 3. 5. cum Monac. In Zwic. 1. 2. *faceres* aliena manu correctum in *facerem. faciam* in Voss. 1. Ask. Bern. Guarn. — *quid dicam* Vindob. W.

40. *Sit, precor, exemplo, sit levis illa tuo*] Ita Broukh. ex emendatione Canteri reposuit, cum etiam in Commelini libro esset: *Sic p. e. sit.* In reliquis est, *Sed — sit*, ut etiam in Ed. Rom. et Lips. vel *Sit — sed*, ut habet Regius, et ut editum vulgo inde ab Aldo. *Sed — sed — levis ipsa* Guelf. 3. Ovid. IV. ex P. 1, 8.

Sit, precor, officio non gravis ira pio. H.

Sit — sit firmant Voss. 5. Ask. Vindob. Bern. Zwic. 1. 2. Cetera apogr. *Sed precor* aut *sed levis* praebent. Corvin. *sed — sit.* Si cui *sed levis* placeat, is comparet Obss. ad III, 5, 28. — In versu 41. Corv. male distinxit *O quoties verbis*, Statius sine causa *vobis* pro *verbis* coniecit. W.

44. *Et latuit clausas post adoperta fores*] *Et* Broukh. e libris, Vulpio libente, reposuit; sicque Guelf. 2. pro var. lect. (Placuerat et Statio. *Sed* in Voss. 4. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2. W.) vulgo, etiam in nostris, *sed.* Verum in interpretatione in diversa abeunt Viri docti. Broukh. ita explicat: *Latuit, tanquam quae nollet reperiri, quum tamen id vel maxime cuperet,* et laudat notum locum Horatii I. Od. 9, 21. *Nunc et latentis* etc. Vulpius id non probat, *quia puellae, ita iocantes, non latent clausis foribus.* Ipse hoc modo intelligit: *Venit quidem ad colloquium puella me conciliante; sed quum periculosum esset reserare fores et nos intro recipere, stetit ad fores clausas, iisque adoperta, per aliquam rimam tecum sermones miscuit; quod loco magni muneris retulisti acceptum, quum praeter spem evenisset.* Haec quidem egregie Vir eloquentissimus. Verum, si poëta ita sensit, male posuit *latuit*, male etiam *venit;* quomodo enim puella alicui *venire* potest dici, quae *post fores stat* vel potius *latet.* In Horatio *latendi* verbum omnino iocum et lusum puellae, quae insperantem et iam desperantem amatorem subito gaudio obstupefacere volebat, involvere videtur; potest hoc, si placet, ad Tibullum transferri; itaque etiam ea *adoperta* h. pallio caput velata *latebat;* ut Liv. I, 26. *transmisso per viam tigillo, capite adoperto velut sub iugum misit iuvenem.* Nolim enim *foribus adopertam* intelligere, quod mihi pro Tibulli simplici-

plicitate nimis tragicum videtur. Suboritur tamen hic eadem difficultas, quomodo, ſi venit ad iuvenem, poſt fores latere potuerit, quae eius aedes ingrediebatur, cum forium valvas intro vertiſſe ſciamus, et, qui poſt fores latere voluit, intra aedes eſſe debuerit. Viri docti non viderunt, de tali deductione puellae in aliam domum non eſſe cogitandum: de puellae domo intelligenda haec ſunt, ad quam venerat puer, recipiendus a puella, quae e cubiculo per aedes progreſſa, puero veniente, poſt fores clauſas latebat tantisper, ut eius dolorem et queſtus, cum excluſum ſe eſſe putaret, cognoſceret. Hactenus accommodata eſſe poſſunt verba Horatii: *latentis proditor intimo puellae riſus ab angulo;* etſi nec neceſſe eſt hoc inferre. *adoperta* eſt voc. ornans, *et illa latet poſt fores clauſas,* expectans amatorem, ut eum recipiat. Nihil in his eſt, quod difficultatem habere poſſit. *Veniſſe* itaque dicitur *ei munere* Tibulli, quod is eam permoverat, ut ad fores procederet, unde amatorem in cubiculum perduceret. Eodem modo ſupra explicuimus locum alioqui obſcurum El. 6, 59. 60. Et confer Virgil. Catal. I. p. 174. In Biblioth. crit. P. 3. p. 82. vir doctus emendat *valvas — foris.* Vellem adiectum eſſet, qua neceſſitate, et quo fructu; nam qui *poſt valvas foris* latet, et qui *poſt clauſas fores* latet, latet uterque eodem modo. Nec in eo difficultas ulla erat, ſed in ipſa re, quam poëta exponit. H. Aſſentior Heynio, niſi quod *adoperta* per ſe eſſe nequit *capite adoperto. adopertus* eſt abſconditus, augetque notionem verbi *latuit.* Sic legitur *abditus latet,* et *patet apertus* I, 9, 58. — H. Voſſius puellam *capite velato* ad amantis aedes venire, atque, foribus reſeratis, ab inſperante intromitti ſtatuit. At nemo dixerit, ante fores adſtantem *latere poſt fores,* easque *clauſas.* W.

45. *Tum — amari*] Pro *tum,* ut otioſo, H. Voſſius *tam* de coniectura recepit. Vulgatum bonum: Tum quum opera mea uſus es; et vere Tibullianum. — *amori,* quod et Corv. praebet, atque *amanti* in Zwic. manum prodit emendatricem offenſi conſtructione verbi *confido.* Caeſ. B. Civ. II. c. 10. *confiſi ſunt ſe poſſe.* W.

46. *Nam poteram ad laqueos cautior eſſe tuos*] Revocavit lectionem hanc Vulpius, cum Broukhuſius et ante eum (non enim is primus mutavit) Scaliger edidiſſent: *Non poteram* cum interrogationis nota; quam lectionem etiam Codices, ſed pauciores, confirmant. Plures, etiam noſtri, tuentur *Nam,* quod Vulpius ad vocem *ſtulte* praecedentis ver-

versus referri vult. Ego malim ita accipere, ut cum indignatione dictum sit pro *scilicet, nempe, enimvero,* ut in noto illo Virg. Ge. IV, 445.: *Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras Iussit adire domos?* Paullo ante in Regio *amare:* frustra. H. Virgilii locus, ubi *nam* in interrogatione positum, non est comparandus. H. Vossius lectiones codicum aspernatus de coniectura reposuit: *Ah! poteram ad laqueos cautior isse tuos! poteram* explicans possem. Sed compositio *possem isse* adversatur Latinae syntaxi. Praeteritum *isse* male convenit verbo *possem,* quod est: possem, si liceret. Coniunctivus imperfecti *possem, vellem,* absolute ita usurpatus significat, te rem fingere, quae fieri nequit. Dicendum igitur *possem ire,* in praeterito *potuissem ire.* At *poteram* habet modum rectum, ut 38. *tergebam* et 47. *canebam.* Similem errorem H. Vossii vid. I, 8, 55. in *poteram* notatum. Aeque superfluum est *isse* pro *esse.* Nam *ad* est adversus, Virg. Aen. II, 443. infr. X, 6. Ita *cautus ad* est cautus ad vitandum aliquid. Alio sensu Quinctil. VI, 1. a. med. dixit *cautiorem esse ad custodiam.* Denique *Nam* ab illo est eiectum, ut intolerabile. Equidem, quum nexus sententiarum sit: *stultitia perii; nam poteram cautior esse,* probationem ita adiectam quietae orationi Albii convenire sentio. Et ad *stulte* in primis refertur illud *nam;* qualis est coniunctio IV, 5, 17.

Optat idem iuvenis, quod nos, sed tectius optat;
Nam pudet haec illum dicere verba palam.

Pro *nam* apogr. duo *non.* Haec vocabula permixta I, 4, 10. Male Aldin. 1. *non* sine signo interrogationis. W.

48. *At me*] Nostri cum pluribus: *Et,* sicque Aldinae; Muretus primus dedit *At.* Eum secutus Plantin. H. Cum, quid *prius* fecerit, quoque animo *nunc* sit, exponat, verum est *At,* quod in Vindob. Ask. Zwic. 1. 2. Ad oppositionem Tibullum in primis *At,* cum pronomine coniunctum, usurpare, notatum est in Obss. I, 5, 19. Nihilominus tamen H. Vossius vim orationis augere voluit coniectura *ut — pudet!* recepta. Apogr. novem c. Guarn. *et.* cf. ad I, 6, 37. — V. 47. pro *quin* Zwic. 1. *quid.* W.

50. *Et*] Severiores uterentur *aut.* Nam ignis et aqua iunctim carmina delere nequeunt. At in locutione proverbiali tam accurate non distinguunt scriptores. Vers. 12. *at deus illa in cinerem et liquidas munera vertat aquas* similiter

militer *et* usurpatum. Nec apud Virgilium Aen. X, 709. damnaverim *que.* — *doleat* Goth. W.

51. *Tu procul hinc abfis*] Recte Vulpius antiquam lectionem, quae est omnium librorum et editionum, revocavit, cum Scaliger, sequente eum Broukh., ex Eclogariis suis recepisset: *Sit procul a nobis.* Sed v. de ea re ad II, 6, 19. (Scaligero et Voss. 3. refragatur auctoritas libr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. apogr. septem. Voss. 4. et 5. *Sit procul hinc absis.* W.) Iidem etiam exhibent: *formam cui.* (Ald. I. *cura est,* quod Statius in omnibus libris scriptis se reperisse testatur. Ald. II. cum Mur. aliis et Corv. *curae est.* Si *curae* Tibullo scribere placuisset, copulam, puto, omisisset. cf. Aen. IV, 59. W.) Sed fatendum est, totum distichon nec sententia nec loco, quem obtinet, satis se probare; resecto, egregie procedunt omnia. Assutum arbitror ex margine. H. Caussas desidero. — *formam cui,* quod in Excerptis Scaligeri et Voss. 1. 3. 5. exstat, dedit H. Vossius. Assentior; vid. Obss. ad I, 6, 9. — Ceterum eidem editori *quoi* non esse rescriptum, miror. W.

55. *iuvenem lassaverit*] Corvin. et Ed. Rom. cum aliis *laxaverit.* v. sup. ad El. 6, 17.

57. *Semper sint externa tuo vestigia lecto*] Hunc ordinem, quem et Corvin. et Vicent. servant, et Muretus cum Plantin. habent, reduxit secundum libros Broukh., cum ante esset: *Sint externa tuo semper v.,* ut etiam in Ed. Rom. cum Venetis, utque Aldinae dederant cum Scaligero; sicque Guelf. 1. (Apographa omnia *Semper sint ext.* W.) Eadem ed. Rom. exhibet *hesterna vestigia.* Sed v. not. et Broukh. ad h. l. cf. ad II, 1, 12. Ed. Lips. vero *extrema* cum multis aliis, sollenni lapsu.

66. *vel plures emeruisse viros*] haec est antiqua lectio Aldinarum, quam male Muretus et Plantinus eiecerant, veterum editionum lectione substituta *quam plures.* Cum Broukh. ex uno Scaligeri recepisset: *nec plures;* recte e poëtarum usu, qui amant altero membro *vel* pro *nec;* Vulpius revocavit veterem lectionem, quam servavimus; etsi et haec in paucis libris, adde his Guelf. 2. 3., est. (Accedunt apographa novem. W.) Plerisque cum nostris et Guelf. 1. 4. (Add. Corv. Zwic. 1. 2. et apogr. duo. — Mss. Schefferi *quem ples,* unde Columbus opinatur veram lectionem esse *quam proles.* Mirum commentum. W.) habent

habent *quam plures*, quod et contra grammaticam et contra ſenſum peccat; nam haec etiam de ſorore accipienda eſſe, oſtendunt tum ſequentia, in quibus iterum ebrietas et laſcivia ei exprobrantur, tum epitheton *laſciva;* et ut *quam* locum haberet, debebat eſſe *multos*, non *plures*. Sed volebant male ſeduli comparationem inferre, quia *plura* praeceſſerat; quare etiam alii, quos Muretus et Plantinus ſequuti ſunt, *haec meruiſſe* ſcripſerunt. H. *emeruiſſe viros* translatum mihi viſum eſt a locutione *emerere ſtipendia*, uti ſaepe verba a militia ad res amatorias, I, 1, 75. II, 3, 34. II, 6, 6. Alio ſenſu apud Ovid. Heroid. VI, 138. *Crimine dotata eſt, emeruitque virum.* W.

61. *Illam ſaepe ferunt convivia ducere Baccho*] Ita etiam Edit. Roman. Sed Lipſ. ac Vicent. cum plurimis ap. Broukh. *ferant*, nempe quia ſequitur *queat*, etiam in optandi modo poſitum. Sed Regius vitioſius etiam: *Illa ferunt ſemper c.* (Male Zwic. 1. 2. *ferant.* W.) Verſum ſequentem Ed. Rom. ita exhibet: *Dum rota Luciferum provocat orta diem.* Miror nemini in animum veniſſe, ut *Luciferum* de Sole ipſo acciperet, ut apud Homerum φαέθων Ἥλιος dictus eſt. H. *Luciferum* ſuperſcr. in Zwic. 2. W.

63. *Illa nulla queat m.*] Sic Regius cum potioribus, et Guelf. 2., ut recte repoſuit Scaliger. Sed Edd. Rom. Lipſ. cum ceteris editis omnibus *Illa queat nullam m.* vitioſe, quod etiam Dan. Heinſius ad Flacc. XI, 42. viderat. Mox Regius, *nocte*. H. Ex varietate *ferant*, quod in Florentino repertum placuit Statio, et *illa queat nullam,* quam lectionem idem Statius retinuit, dantque apogr. quatuor Corv. et Zwic. 1. 2. (hic etiam *querat*), ſatis apparet, viros doctos, quatuor hos verſus 61—64. ad uxorem male referentes, explicationem pleniorem ſententiae, 59. 60. propoſitae, in his quaeſiviſſe, deceptos nimirum coniunctivo *queat;* cui quum notionem optandi tribuerent, *ferant* et cetera refinxerunt. Sed coniunctivus ad rem eloquendam uſurpatur, quam ita eſſe, ut pronuntias, ſola opinione et ſententia tua nititur. Ita *queat* ſignificat *poteſt, ut equidem puto*, vel *poterit,* ut apud Horatium Od. II, 12, 1. *nolis.*

Nolis longa ferae bella Numantiae
Aptari citharae modis.

Eiusmodi autem propoſitioni conditionem ineſſe patet; Graece dicunt ὀκ ἂν δύναιτο. Adiecta eſt illa conditio Catull. 61, 72. *non queat.* Infr. II, 6, 53. *vivas.* IV, 1, 46. *non*

non queat et 100. *desit.* Sup. I, 2, 29. *eat*, et IX, 23. *fas sit.* Ubi illa conditio deest, ad indicativi futuri fere notionem accedit potestas coniunctivi ;ita usurpati. Conf. I, 8, 1. 59. *possim*, I, 7, 53. *dem*, IV, 1, 136. *sint*, Virg. Ecl. II, 34. *poeniteat*, V, 8. *certet.* Ex hac coniunctivi ratione pendet compositio infr. II, 1, 9. ubi vid. Not.; ex eadem iudicium ferendum est de I, 5, 29—34. ubi coniunctivi plures praesentis indicativos futuri excipiunt. W.

64. *Aut operum varias disposuisse vices*] *Aut*, quod iam Muretus et Plantin. ediderant, revocavit Broukh. Regio et utraque editione et Vicent. cum Corvin. suffragantibus. Scaliger reduxerat *atque*, quod in Aldinis erat. *Operum* vocabulum Broukh. ab re castrensi petitum putat, ubi opera varie disponuntur. Non bene tamen laudat locum Ovidii Art. II, 675., ubi de serioris aetatis puellis:

Adde, quod est illis operum prudentia maior.

Nam de nequitiae artibus versu abhinc quinto agitur 679. Burm. ad e. l., fortasse nimis timide, dubitat, *opera* plurali numero recte de Venere dici, et malit legere: *rerum prudentia maior.* Atqui *opera*, *ἔργα*, sunt *πράγματα*, negotia, res, v. c. Ovid. Met. XII, 185. — *inter bellique domique Acta tot. Ac si quem potuit spatiosa senectus Spectatorem operum multorum reddere.* Est sane *multarum rerum.* Quorsum ergo mutabimus? Attamen h. l., ut alibi saepe, *opera* omnino pro singulari *opere* dicuntur, praesertim cum eius variae partes sint. Sic et Graeci plurali numero *ἔργα*. Homer. saepe, v. c. Odyss. *λ*, 245.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα. H.

Et apographa exhibent *aut operum.* Ego tamen quum intelligere non possim, quomodo in tali puella *melius consumere noctem* et *melius operum dispone re vices* differant, ut per *aut* disiungi possint, *atque* praeferendum duxi; nisi quis prius ad vigorem corporis et firmitatem referri malit, qua pluribus coitibus una nocte illa suffecerit, quomodo plures sustinuit Messalina, alterum ad artem fructum lasciviae modis et figuris variandi. Goth. *At — voces* pro *Aut — vices.* — Ad *opera* conf. Horat. III, Od. 15, 3. *famosos labores.* W.

65. *At tua*] Reg. *aut.* Ferrem si *Et*, *Haec*, alicubi legeretur: Etiam tua coniux haec didicit. H. Vulgata *At* pro vera lectione habenda est. Tibullus se revocans, adulte-

ulteriis uxoris iam nunc corruptorem amati falli, certissimis signis probat. *At* in apographis novem et Zwic. 1. 2. *Ac* in Guarn. — Pro *movet* Ask. *trahit*. W.

67. *Tune putas*] Ed. Rom. et Ven. cum aliis, Guelf. 2. *putes*. Mox cum Broukh. malim *componere*, quia *disponere* versu adhinc tertio modo praecessit, et ad cultum illud alterum evidentius ac disertius est. H. Sed Tibullus in repetitione verborum fugienda non adeo curiosus fuit, ut I, 1, 39. *antiquus*, 42. *antiquo*. I, 2, 35. *luminibus*, 38. *lumina*. 49. *tenet*, 53. *tenere*. I, 3, 63. *immixta*, 64. *miscet*. I, 5, 54. et 58. *relicta*. I, 9, 1. *miseros*, 3 *miser*, multa alia exempla testantur; quae nollem viri docti coniecturis tentarent, praesertim quum optimi pedestrium scriptorum eiusmodi repetitiones non respuant. Livius XXIV, 19. *Ubi quum multa succedentes temere moenibus Romani milites acciperent vulnera, neque inceptis succederet, Fabius omittendam rem parvam — censuit.* Excusandus igitur et Virgilius Aen. I, 427. 429. *alta*. I, 504. *medios*, 505. *media*. XI, 35. *maestum*, 38. *maesto*. XII, 853. *celerem*, 855. *celeri*, 859. *celeris*. Ge. II, 125. *tardus*, 126. *tardum*. Aen. III, 344—350. *fundebat — agnoscit — fundit — agnosco*. et multis aliis in locis. cf. Hermann. ad Eurip. H. F. 1279. W.

68. *Et tenues*] Broukh. recepit ex uno Florentino; vulgo *Aut*. H. Broukhusium cum H. Vossio secutus *Et* dedi, quod in apograph. novem. — Zwic. 1. 2. *aut*. — Probatur mutatio et re et loco. I, 8, 10.

Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos
Saepeque mutatas disposuisse comas?

Apud Tacitum Germ. c. 7. nimis patienter tulerunt editores *Nec regibus infinita aut libera potestas* pro *ac libera*, quod in editionibus antiquis exstat. Goth. *pectore*. W.

69. *Ista haec persuadet facies, auroque lacertos Vinciat et Tyrio prodeat apta sinu*] Per ironiam haec dicta esse cum Vulpio existimo. Scilicet isthaec facies viri, (quam turpissimam fuisse necesse est) movebit ipsam, ut se ornet! Nempe ad *vinciat* supplendum: *ut*. Possunt etiam per interrogationem efferri, ut Scaliger fecit. (et ante eum Muretus. W.) At duriorem iuncturam effecit Broukh. nova distinctione: *Ista haec persuadet facies? — sinu?* ut sit: *Ista facies persuadet haec?* nimirum *disponere crines et pectere*. Ita saltem lenius esset, si scriberes: *aurone lacertos vinciat?* sc. talis mariti gratia? In Guelf. 2. pro var. lect. vel emend. *Quum vincit, tyrio prodit et apta sinu*. H. Pro *ista*

haec

haec Fea in Notis ad Horatium tentat *illita* h. e. fucata, quasi Romani fucum tantopere aversati sint. Vid. I, 8, 11. 46. Maior vis inest verbis *Ista haec* h. e. Tam deformis, tam tetra facies; modo ne quis construat *ista facies persuadet haec*. Nam post *haec* nequit abesse *ut*. *Persuadet* cum coniunctivo. vid. Sall. Iugurth. c. 35. *Huic Albinus persuadet, regnum ab Senatu petat.* — Aldin. I. *illa haec*. Hamb. *capillos* pro *lacertos*. v. 71. Goth. *crudam* pro *cuidam*. W.

72. *remque domumque tuam*] Lipsius, adsentiente Broukh., emendat: *teque d.* ex Propert. II, 8, 14. (7, 38.) nullo cum fructu ad Tibullum. Versu proximo *Nec* Broukh. revocavit e melioribus, pro *Non*, quod Ald. pr. habebat, et Scalig. iterum invexerat. Nam Ald. sec. cum secta sua *Nec* dudum habebat.

75. *Huic tamen accubuit*] Regius male *Nunc*: mox pro *hunc* Ed. Rom. *hinc* prave. H. De diversa relatione pronominis *huic* — *hunc* vid. Obss. ad I, 7, 3. Voss. 1. male *occubuit*. W.

77. Hoc et sequenti versu pro *aliis* Dousa Praecid. 4. malebat *alii*; non male; nam de uno mentio facta; et ita expressum in Edit. Graeviana. H. Basil. Tuscanellae 77. *alii*, 78. *aliis*. In Hamb. *alii* utroque versu; nec tamen praeferenda est haec lectio. Pluribus enim puerum se dedisse putat Tibullus; unum furtum deprehenderat. Pro *blanditias* Hamb. *delitias*. v. 78. Goth. *demes*, ut ille solet *n* omittere in *vinctus* aliisque. W.

79. *Tunc flebis*] Reg. et Ed. Rom. *Tum*. Ed. Lips. *Tu*. H. *Tum* Zwic. 1. 2. — Hamb. *te* pro *me*. W.

80. *Et geret in gremio regna superba tuo*] Sic utraque editio Ven. Vicent. Corvin. et sic vulgg. (Ita Voss. 5. Ask. Zwic. 1. 2. W.); at Regius *in regno regna* cum plerisque ap. Broukh. (et cum Mureto. W.); unde ille et ante eum iam Nic. Heinsius et Guyetus, ambigue quidem, ingeniose tamen faciebant: *in regno sceptra*; nam *sceptra* et *regna* interdum permutata videas. Apud Ovid. IV. Fast. 594. *te coeli sceptra tenente* Heinsius e libris reposuit pro *regna*. Pro *regna* in tribus est *bella* (Et Vindob. *regno bella*. W.) a mala manu, et pro *geret* in duobus *reget*, sollenni lapsu. Vulgata recte se habet. *regna superba* etiam inf. IV, 5, 4. cf. Propert. IV, 7, 6. 50.; et omnino *regna* ac *regnare*, *potentia* res vulgata in re amatoria. *gerere regnum, imperium* saepe dicitur. H. Ask *suo* pro *tuo*; male. W.

81. *At tua tum me*] male nostri cum plerisque: *dum*. emendatum est in Aldinis. At Corvin. etiam *At tu, dum*

— *iuvat.* H. Zwic. 1. 2. *dum* cum Guarn. Hamb. *poena me.* Ex Goth. H. Vossius affert *Veneri ipsa*, apogr. meum *Veneri* dat. W.

82. *aurea palma*] Sic constanter scribitur pro *parma*, qui est clypeolus brevis, in quo hi versus signari ex more debebant. Sic etiam scriptum in Propertio. v. Broukh. ad h. l. et ad Propert. IV, 10, 40. Vulpius de manus aurea effigie accipit: Scaliger vero *lamna* emendat. In uno Broukh. interpolatum *picta tabella.*

ELEGIA X.

Pocchus et Perreius in codicibus suis secundi libri principium ad hac elegia constitui viderant, referrique haec ad Nemesis amorem. Etiam nos in vetere editione Vicentina a docto viro adscriptum hoc vidimus; atque in Guelf. 2. est: *Albii Tibulli poëtae ill.* (illustris) *de amoribus Nemesis liber II.* Elegia prima. H. Hunc codicem sibi constare ad II, 5, 39. notatum est. W.

1. *Protulit enses*] Heins. coniecerat *protudit:* ut *extundere* in illo Virgilii Georg. IV, 315.

Quis Deus hanc, Musae, quis nobis extudit artem?

Sed vulgata recte se habet. v. Broukh. et Vulp. Porro *qui fuit* Corvin.

3. *Tunc c.*] Regius hoc et sequente versu *tum,* bis quoque Corvin. H. Guarn. *tum praelia, tum brevior.* Goth. *et praelia,* male. Nam *synaloepham,* quam Virgilius in arsi tertia crebro neglexit, cf. Ecl. III, 5., negligere nusquam est ausus Tibullus. — 4. Zwic. 1. *tum,* 2. *tunc.* H. Vossius delevit *est;* male, ut ad I, 4, 4. docui. Verbum substantivum etiam ad priora membra pertinet, ut I, 3, 5—9. W.

5. *At nihil ille miser meruit*] Regius *An* cum aliis ap. Brouk. Guelf. 3. Scaligeri Eclogaria habebant: *Forsan et ille nihil meruit.* Sed v. inf. ad II, 6, 19. H. H. Vossius dedit *Ah nihil* ex Hamb. *Ha*, quasi inventori malum aliquod accidisset; vel pro illo poenas graviores deprecaretur. W.

8. *Faginus adstabat cum scyphus ante dapes*] Regius *dum s.* In Corvin. Guelf. 3. et paucis apud Broukh. *Fagineus stabat.* Sed et alterum bene dicitur. Virg. Ecl. 3, 36.

— pocula ponam
Fagina —

v. Broukh.

v. Broukh. Pro *dapes* in uno Colbert. *pedes;* fortaſſe ex v. 16. Suaviter Ovid. V. Faſt. 522. in reliqua ſimplicitate menſae

Terra rubens crater, pocula ſagus erant. H.

Receptam lectionem, quae et in Zwic. 1. 2., tuetur etiam uſus praepoſitionis *ad,* quae Graecorum particulae παρὰ in compoſitis παρατίϑημι, παράκειμαι, παρατανύω reſpondet. Nos *daſtehen.* Virg. Aen. XII, 93. *aedibus adſtabat mediis haſta.* II, 328. *equus mediis in moenibus adſtans.* cf. III, 123. VII, 72. Ita *apponere* apud Tac. Ann. II, 31. *Appoſitum menſa lumen.* ita et *accumbere* (*daliegen*) uſurpatum apud Propert. I, 3, 3.

Qualis et accubuit primo Cepheia ſomno.

h. e. accubuit, cubuit in lecto. vid. Not. ad I, 5, 41. et *primo ſomno* eſt alto ſomno. cf. Aen. I, 470. Mirum ibi monſtrum finxerunt interpretes, qui *Andromedam* alto ſomno ſopitam una cum Perſeo concumbere faciunt. Add. Prop. II, 30, 36.

Biſtoniis olim rupibus adcubuit. W.

9. *Non arces, non vallus erat*] Statius et Guyetus malebant: *Non acies* ex eleg. 3, 47.; male, cum *vallus* (h. munitio ex vallis, ſive ſingulis ſtipitibus. v. Gronov. Obſſ. III, 18.) adiectus ſit, meliusque duo munimentorum genera iungantur. Alia correctio eſt Antonii de Rooy in Coniecturis criticis p. 94. *Non rabies, non ira fuit.* Varie ſententiam ornari poſſe, Ovidii exemplum declarat Met. I, 98—100.

Non tuba directi, non aeris cornua flexi,
Non galeae, non enſis erant; ſine militis uſu
Mollia ſecurae peragebant otia mentes. H.

Mitſcherlichius coniecit *aries,* quo inſtrumento oppugnatio urbium ſignificaretur, cum *vallus* ad munitionem ſpectaret. Senecae locus Hippol. 531—35. quem affert, nihil probat, et malam exhibet compoſitionem. W.

10. — *ſomnumque petebat Securus varias dux gregis inter oves*] albas puta, nigras, et maculoſas, inquit Vulpius, ut iam Cyllenius ſenſiſſe videtur. Sed vereor, ut *varius* ita accipi poſſit. *Variae oves* debent eſſe verſicolores. At hoc lanae vitium eſt habitum, ut ex veterum locis docuit Broukh., et tale vocabulum a poëta pro epitheto poni nequiit, cui praeſtantius genus commemorandum

dum erat. Itaque ad emendationem se convertit Vir doctissimus, et reiecto *niveas, vacuas*, (et quot non alia ovium epitheta tentari poterant?) denique Heinsii coniecturam amplexus est, qui legebat *saturas*. Esse hoc frequens in re pastoria vocabulum, copiose probat, et nemo negat; addam aliud: videri fere Petrarcham ita legisse in loco hinc expresso Ecloga II. Argus: *passim saturata iacebant Armenta et lenis pastores somnus habebat.* Et eadem fere ratione iuncta video in Calpurn. Ecl. 4, 37. *Per te secura saturi recubamus in umbra.* sed quam valde id a vulgata scriptura abeat, et quam multa alia minus a vulgata recedentia excogitari possint, unusquisque videt. Cur non coniecit *Securus tutas dux gregis inter oves?* Hoc consentaneum carminis indoli et poëtico mori. Esset etiam probabilis ratio, quomodo excidere potuisset vox, dum pro ea *securus securas* scriberetur et ex his ductibus *varias* eliceretur. Videri tamen sibi potest aliquis *varias*, quod deterius genus est ovium, tueri posse altero loco sup. El 5, 24. ubi *musta candida* posuit, quae tamen etiam deteriora sunt. Sed non deterius modo, verum et otiosum atque etiam alienum ab h. l. coloris nomen est. Tum me aliud quid in hoc versu moratur. Omnes Interpretes *ducem gregis* de pastore intelligunt: at is est *magister, custos pecoris;* alterum vero, *dux gregis,* apud poëtas est perpetuum arietis vel hirci vel tauri epitheton. Ovid. I. Art. 325.

Hunc tamen implevit, vacca deceptus acerna,
Dux gregis.

V. Met. 327.

Duxque gregis, dixit, fit Iupiter.

III. Am. 13, 17. de hirco:

Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.

IV. Fast. 715.

E duce lanigeri pecoris, qui prodidit Hellen,
Sol abit.

VII. Met. 310.

— — qui vestras maximus aevo
Dux gregis inter oves, agnus medicamine fiet.

Propert. III, 11, 39.

Corniger Idaei vacuam pastoris in aulam
Dux aries saturas ipse reduxit oves.

(Adde

(Adde Statium Theb. V, 330. VII, 438. 9. Alia exempla v. apud Cerdam ad Georg. II, 125. Martyn. ad Virg. Ecl. 2, 23.) et ipſe noſter inf. II, 1, 57.

Huic datus, a pleno memorabile munus ovili,
Dux pecoris hircus.

Nonne itaque veriſimile et h. l. *ducem gregis* eſſe arietem? Unde mihi iuvenili impetu valde arridebat:

Securas aries dux gregis inter oves.

Cum enim ſemel ſcriptum eſſet *arias*, facile inde fieri potuit *varias*, et tum, ne bina eiusdem vocabuli eſſent epitheta, ſcribi *ſecurus*. Nempe inter aetatis primae, aureae dictae, munera et hoc erat, quod armenta, ſine metu a feris, libera vagabantur, unde Virgil. Ecl. 4, 21.

Ipſae lacte domum referent distenta capellae
Ubera, nec magnos metuent armenta leones.

quod ex Theocr. XXIV, 85. expreſſit. Ipſe noſter ſup. El. 3, 45.

— — — ultroque ferebant
Obuia ſecuris ubera lactis oves.

Eadem vero aetas praecipue a *ſecuritate* notatur. Ovid. I. Met. 100.

Mollia ſecurae peragebant otia mentes.

Severus in Aetna. v. 9.

Aurea ſecuri quis neſcit ſaecula regis?

Eſt tamen, quod in mea emendatione nunc displicet: primum quod *aries* otioſe abundat; tum quod poëta dignius erat phantaſma: *recubare paſtorem inter gregem*, quam *recubare arietem cum grege.* Calpurnius quoque, qui locum expreſſiſſe videtur, Ecl. I, 37. dixit:

— — — licet omne vagetur,
Securo cuſtode, pecus.

Et deprehendi interea unum locum, in quo *dux gregis* de paſtore dictum, in Culice 173.

— — — cum videt ingens (ſerpens)
Adverſum recubare ducem gregis.

Aliud exemplum indicavit Nodell Not. crit. p. 73. ex Ovid. Faſt. IV, 786. *cum duce purgat oves.* Add. Avien. Perieg. 1185.

1185. *Aut qui cornigeri ductor gregis arva pererrat, — Spreverit hos saltus.* Itaque manet hoc, corruptelam versus huius constare, medelae rationem fluctuare et esse incertam, ut saepissime in re critica factum videas, et fieri necesse est.

11. *Tunc mihi vita foret: vulgi nec tristia nossem Arma*] Sic omnes libri, nisi quod Reg. *non* pro *nec* (ut Muretus habet et Voss. 2. W.). *Vulgi arma* tamen quae sint, vix commode dicas. *Vulgus castrorum*, ut apud Lucan. IX, 217., alienum est. Explicat ea Vulpius, quibus vulgus utitur, vel quae vulgaribus hominibus, non sapientibus, conveniunt. Ad bella civilia refert Ayrman. in Vita Tibulli §. 7. Sed neutrum satisfacit, et haud dubie locus corruptus est. Broukh. ex Heinsii emendatione, admodum elegante, in quam tamen statim incidas, si de vulgari lectione dubitare coeperis, reposuit: *Tunc mihi vita foret dulcis; nec —. c* et *g* fere in libris permutantur. v. Gronov. Obss. II, 22. (*dulcis* praebent Voss. 3. et 5. W.) Mihi visum est, nomen amici nostri poëtae (v. IV, 1, 180.), cui fortasse Elegia inscripta erat, in eo vocabulo latere, et fuisse: *Tunc mihi vita foret! Valgi; nec tristia n.* sive intelligas *utinam*, sive particulam *si*. H. Locum explicui in minore editione, atque etiamnum ita intelligendum puto: si tunc mihi vita foret —. Hoc autem ita nunc intelligi velim: Si mihi vita fuisset et esset tunc, h. e. illo rerum statu, ubi bellum nullum erat. W.

12. *corde micante*] quidam *tremente*, quae, ut Broukh. docet, istius glossa est; occupavit tamen edd. nonnullas ex Ald. sec. mox pro *tubam* Ed. Lips. *comam*, quod vitium fortasse ex frequenti vocum *coma* et *iuba* permutatione natum. H. *comam* Zwic. 1. W.

15. *aluistis et idem, Cursarem v.*] Regius *idem* (pro *Idem*) cum aliis: mox *Cursantem*. Ceterum ex his verbis, Tibullum ruri fuisse eductum, colligebat Ayrman. in Vita Tib. §. 6. *Ex stipite* Hamb.

17. *Neu p.*] Reg. *nec*. H. Ita in Vaticano nonnullisque aliis ap. Stat. et Goth. W.

18. *Sic veteris sedes incoluistis avi*] *veteris* reposuit Broukh. e coniectura Fruterii, quam unus Vatic. confirmat. Adde nunc Guelf. 3. *veteris aedes.* Sed hoc iam exstat in Aldina sec. et iis, quae inde expressae sunt; nam in Ald. pr. erat *veteres aedes.* In libris fere est *veteres aedes* vel *sedes*, ut in nostris, variatione sollenni. v. Burm. ad Ovid. VI. Fast. 258. *Vetus avus* ut sup. I, 1, 42. *antiquus avus*, II, 1, 2. *priscus avus.* Sic et inf. II, 1, 27. ante Statium pro *veteris* erat *veteres*. H. *Veteres* Zwic. 1. 2. Hamb. W.

21. *Hic*

Digitized by Google

21. *Hic placatus erat*] quidam ap. Broukh. *pacatus*. quae frequens aberratio est. v. ad Ovid. IV. Met. 31. H. Cf. infra IV, 1, 14. W.

23. *liba ipse ferebat*] *ipse* iam emendatum erat in edit. Mureti et hinc in Plantin. Neglectum cum esset a Scaligero, retraxit Broukh., cum emendationem doctorum virorum unus Vaticanus confirmaret. vulgo *ipsa*, quod in Guelf. 2. quoque emendatur. (Habet idem a man. prim. Zwic. 1. et 2. W.) Sequentem versum expressit Ovid. II. Fast. 652.

Porrigit incisos filia parva favos.

26. *Hostia erit plena rustica porcus hara*] *Hostia erit* Broukh. reposuit e libris: vulgo, etiam in nostris, scribitur et editur *Hostiaque e plena*, quod fecerat dubitare viros doctos, an locus integer esset. Itaque in Mureti, inde in Plantin. edit. asteriscus interpositus est. Pontani explentis locum versus adscripsit Broukh. Sed illud *e* subnatum partim ex scripturae compendio, partim ex interpretatione; addunt enim alii praepositionem. In Guelf. 2. corrigitur *Hostia de p.* (*Hostiaque e* Zwic. 1. 2. et Hamb. *Quae est* Goth. W.) Pro *rustica*, quod ab Aldinis inde vulgatum, quodque e correctione habet Guelf. 2., nostri cum permultis *mystica* habent, quod Muretus recepit, et probarunt Turnebus, Marc. Donatus ad Liv. I, 24. Ge. Fabric. ad Virgil. Ge. I, 166. Scaliger, qui tamen non recepit, et nuper Theod. Sellius Spec. Obss. misc. c. 7. Quod si ex ea regula critica res diiudicanda est, qua lectio difficilior recipienda esse praecipitur, *mystica* utique legi debet. Verum cum facilis et frequens τῦ *mystica* et *rustica* permutatio sit: (sic sup. I, 1, 23. e Guarneriano notavit Vulpius *mystica pubes*; et inf. III, 6, 1. duo *rustica vitis*. adde Lindenbr. in Terent. Phorm. IV. p. 648.) cumque altera regula sit, eam lectionem esse praeferendam, quae poëtae genio et carminis generi convenientissima sit, ideo vulgatam, post Broukh. et Vulpium, retinui. Nam *porcus* esset *victima mystica* propterea, quia eius usus in sacris Cereris fuit, ut *mystica vannus* Virgilio, cuius instar in sacris Bacchi portabatur, et inf. III, 6, 1. *mystica vitis*. Sed neque ex alio Romano poëta id epitheton defendi potest: ex uno Aristophane Acharn. v. 747. laudant χοιρία μυστηρικὰ et 764. χοίρυς μυστηρικὰς, ubi Schol. subiicit: ὅτι ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος χοῖρος θύεται. Sed id et graecum et in alia re. Et quid quaeso Cereris sacra ad Lares rusticos? At Sellius

l. l. my-

l. l. *myſticam hoſtiam* eſſe ait pinguem, et qualem antiqui mortales diis ſuis offerre conſueverant; nam *myſtica* dici, quae ſint antiquiſſima. Id vero novum eſt, et ab uſu alienum; neque, quia Cereris ſacra, quae *myſteria* dicuntur, ſunt antiquiſſima, idcirco *myſticus* eſt antiquus. In Guelf. 2. locus interpolatus erat explendis ſententiis:

At nobis aerata, Lares, depellite tela,
Neu petat hoſtili miſſa ſagitta manu:
Neu gladio celer inſtet eques; profit mihi et, aris
Quaeque tuli ſupplex munera, quaeque feram.
Thure pio caleantque foci, pinguisque trahatur
Hoſtia de plena ruſtica porcus hara.

27. *Hanc p.*] *Hanc*, monentibus iam Statio et Scaligero, repoſuit e libris Broukhuſius. et ſic Reg. cum utraque Ed. vulgo erat *Hunc*.

35. *Non ſeges eſt infra*] dictum, ut Graecis κάτω, τὰ κάτω, ἔνερθε. τἄνερθε. In Philopatride, qui Luciano vulgo tribuitur: Σίγα τἄνερθε καὶ τὰ σιγῆς ἄξια, quae tamen ibi ſenſum non faciunt commodum. Iambicum hoc forte leg. Σίγα, τὰν, ἔρδε καὶ τὰ σ. *Tace, amice, et perſice arcana haec.* H. Non commode Statius τὰ κάτω et τὰ νέρθε comparavit. W.

36. *Stygiae navita turpis aquae*] pertinaci errore omnes obtinent *puppis* pro *turpis*, praeter Exc. Colotii et unum Vatic., ex quo recepit Muret.; adde nunc Guelf. 3. et mox extruſum reduxit Broukh. In Exc. Lipſ. erat *navita pullus. navita triſtis* Burman. ſubſtituebat ex Aen. VI, 315. Quo tamen iure Tibullum cogimus Virgilianis uti? H. Zwic. 2. habet quidem *puppis*, ſed gloſſa refert horribilis. W.

37. *exeſisque genis*] eſt hoc ex emendatione Heinſii, quae tamen nimis a ſcriptura vulgata abire videtur, quae erat *percuſſis*, quod et noſtri ſervant. Scaliger e ſuo mutabat in *perſciſſis* et coniiciebat *perciſis;* ſed de luctus ſigno hoc nunc non agitur. *perculſisque* unus Palat. *perciſſisque* vn. Broukh. *perl..ſisque* coni. Livineii. Similis fere varietas ap. Horat. Epod. 5, 37. H. *Pereſis* ſuſpicabatur Goerenz. ex Tuſcul. III, 12, 26. W.

39. *Quam potius laudandus hic eſt*] *hic* correptum fecit locum mutationi in *et eſt* vel *et hic*.

40. *occulit* pro *occupat* Vincent. Speculo morali, non uno loco. Sed *occupat* eſt ſupervenit non ſentienti.

41. ſe-

41. *sectatur oves*] Reg. *sectatus* et v. 43. *sum.* Corvin. *et s.* Guelf. 2. *aut s.* Hamb. *ast.*

43. *candescere*] *canescere* Guelf. 2. cum altero pro var. lect.

46. *Duxit araturos sub iuga curva boves*] Broukh. quorundam, nec malorum, librorum lectionem *aratores*, ut elegantiorem et iam Dousis probatam, praetulit, sed Vulpius, fortasse nimio cum fastidio, reiecit. Equidem hoc habeo, quod moneam, epico potius carmini convenire videri *aratores boves.* Deinde in tribus *iuga panda*, ut ap. Ovid. I. Am. 13, 16.

49. *Pace bidens vomerque vigent*] *nitent* Broukh. reposuit, cum in Exc. Scaligeri invenisset *nitet;* vulgo *vigent* legitur. Sed Guarneri liber: *Pace nitens vomer viderit. Nitent* recte se habet. Ovid. IV. Fast. 927.

> *Sarcula nunc durusque bidens et vomer aduncus,*
> *Ruris opes, niteant.*

Sed et hic Cyllenius, qui locum laudat, *vigeant* exhibet, fortasse memoriae lapsu. Ceterum in sententiarum, quae sequuntur, nexu est quod desideres. Vidit hoc vir doctus, qui transponere malebat disticha 51. 52. ante 49. 50. Ne tamen sic quidem omnis molestia tollitur.

50. *in tenebris*] Reg. *in triviis.* Guelf. 2. *occupet.*

51. *Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipse*] *ipse* Broukh. recepit e libris; vulgo, etiam nostri, *ipso*, in duobus *uno,* quae forte istius est interpretatio, cum *ipso plaustro* accipiendum sit pro *eodem plaustro* uxorem ac liberos vehi, nisi alterum hoc *uno* natum putes ex *udam* h. e. madidam, ebriam, cum scriptum esset *uda* cum lineola. Porro viri docti quidam, ut Carrio ad Flacc. III, 293. Barth. ad Statii Theb. IX, 587. malebant *e luco revehit;* sed frustra; est enim ille particulae usus, etiam ubi abesse poterat, grata cum negligentia Tibullo frequens. Regius cum Ed. Lips. etiam *luto* exhibet. et *e lutoque* fere legitur in vett. edd. ut Vicent. etiam Aldinis, donec in Muret. *e lucoque* (et a Statio. W.) receptum. In Vicent. etiam: *progeniemque domus.*

53. *scissosque capillos*] Ed. Lips. *fissos.* v. ad el. 7, 21. At Corvin. h. l. memorabilem nec tamen alibi obviam lectionem habet: *scissisque capillis Foemina perfractas esse fores queritur.* Maior quidem in vulgari et orationis nitor et numerorum laevor est; sed usu docti novimus, pentametros eiusmodi saepe a male sedulis Grammaticis ad vulgarem

garem modulum esse revocatos, cum tamen Tibullus et Propert. eos non respuant. H. Vid. Obss. II, 6, 20. W.

55. *subtusa genas*] subverberata. Scaliger reposuerat *suffusa*, quod nonnulli scripti et Guelf. 3. pro var. lect. et edd. vett. ut Vicent. etiam Ed. Lips. habent; sed tum ablativus adiectus esse debebat *lacrimis*. H. *suffusa* Zwic. 1. 2. sed schol. tumida. W.

58. *lentus*] *laetus* duo Gebh. et duo alii ap. Broukh. perpetua aberratio; tum *utrinque* Corvin.

59. *Ah lapis*] *at* Guelf. 2. H. cum libro Sfortiae. W.

60. *e caelo*] Reg. *et* cum aliis; mox *diripit*. v. Heins. ad III. Met. 52. hoc primus correxit Scaliger.

61. *e membris tenuem rescindere vestem*] ita reposuit Broukh. ex emendatione Heinsii; vulgo est *perscindere*, quod nimis violentum videbatur Broukhusio, vel *praescindere*, quod etiam in Venetis, Guelf. 1. 3. legitur, quae varietas e scripturae compendio oritur; alterum quidem *praescindere* servari et poterat et debebat, ut vestis in pectore scissa intelligeretur, vt ap. Ovid. I. Am. 7, 47. H. *perscindere*, quod inprimis amat Lucretius notante Goerenzio, est etiam in Zwic. 1. 2. et Gothan. W.

62. *ornatus dissoluisse comae*] ita Scaliger e libro suo, aliis apud Statium et Broukh. suffragantibus, reposuit. *Ornatus* comae pexae et dispositae proprie dicitur. v. Virgil. Aen. VII, 74. Vulgo, ut etiam in nostris, et Guelf. 1. 4. *ornatas — comas*, ut Ovid. IV. Fast. 309:

Cultus et ornatis varie prodisse capillis
Obfuit.

et Propert. I, 2, 1.

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo?

in parte Statianorum, uno Wittiano et Palatino, Guelf. 3. pro var. lect. erat *ornatus dissoluisse comis*, quod elegantius videri potest; at eleganti simplicitati elegorum convenientissimum erat vulgatum: *ornatas comas*. H. Etiam Zwic. 1. 2. *ornatas — comas*, quod probat Goerenzius. W.

64. *Quo tenera irato flere puella potest*] *Quoi*, pro *cui*, est ex emendatione Dousae receptum a Broukh.; vulgo *Quo;* et sic Ed. Rom. cum Corvin. Guelf. 1. nec hoc in tali carmine erat spernendum. Sed Reg. cum Ed. Lips. *Quod.* *Flere* cum dativo, ut ap. Propert. I, 12, 15. et sic *plorare* etiam infra legitur II, 5, 103. H. Quo irato h. e. qui cum iratus est. Cf. Tacit. Ann. II, 33.: et

cuncta

cuncta ad rempublicam referri, *qua tenui* angustas civium domos. W.

68. *Perfluat et pomis candidus ante sinus*] *Perpluat* ex Heinsii emendatione receperant Broukh. et Vulp. neque ego itaque mutare sustinui. In Ed. Scalig. legebatur *praefluat,* et sic Reg. et alii apud Statium, cum Guelf. 3. In aliis, etiam in Corvin. Guelf. 1. 4. *perfluat,* ut utraque editio, et ea vulgata inde ab Aldinis erat lectio; in quibusdam, ut quoque in Guelf. 2., etiam *profluat.* Iam *pluere* et *fluere* saepe permutata videbis ap. Heins. ad Ovid. I. Met. 572. Broukh. ad Propert. II, 16, 8. Drakenb. ad Silium XII, 53. cf. Obss. Misc. Vol. VIII. p. 263. nec aliter esset iudicium in Tibullo quoque instituendum, si lectionis ulla esset varietas. Nunc verendum est, ne poëtam elegantia aliqua, quam aut noluit aut non recordatus est, oneraverimus. Et ita centies passim in poëtis Graecis et Romanis factum suspicor. At alterum illud miror nemini displicuisse, cum tam ieiune et otiose dictum sit: *veni, spicamque teneto.* Ut adesse iubeatur dea, formula sollenni fit; at reputa illud: *veni ac tene spicam.* Illustrari tamen potest e lib. II. El. 1, 3. 4. *Bacche, veni, dulcisque tuis e cornibus uva Pendeat, et spicis tempora cinge, Ceres.* Sunt haec adiuncta pro epithetis, et eam vim habent, ut tanquam praesentes videas deos, attributis suis insignes. H. *Perfluat* Hamb. et Zwic. 1. 2. Ac probat idem Goerenzius, laudans Cic. Fin. II, 35.: *Perpetuis voluptatibus perfluens,* quamquam ibi receptum sit *perfruens.* W.

IN LIBR. II.

ELEGIA I.

In Guelf. 2. haec inſcripta eſt Elegia II. vide ad Eleg. X. libr. I. pr. in Guelf. 3. et 4. *de agri luſtratione.*

1. *Quisquis ades, faveas*] ex emendatione Douſae fil. Not. c. 4. repoſuit Broukh., cum Scaliger coniecturam ſuam recepiſſet: *Quisquis adeſt, faveat.* Ante eum edd. omnes: *Quisquis adeſt, valeat;* et ſic Reg. Guelff. omnes cum Corvin. (Add. Guarn. Goth. Zwic. 1. 2. H. Voſſius e Goth. affert: *ades, valeat;* in Hamb. *adeſt, valeas.* Vindob. *adeſt, faveas.* W.) nec *faveat* legitur niſi in quinque Anglic. Douſae correctionem firmat uſus elegantior, et mox Eleg. 2, 2. *Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.* cf. Ovid. XV. Met. 677. Similiter pro *es* in Reg. *eſt* inf. El. 3, 33. et ſaepe alibi.

2. *Traditus*] Verbum *tradere* de iis praecipue dici, qui ſacra et religiones docent, exemplorum copia demonſtratum ivit Broukhuſius; ſed illa ſignificatione non opus eſt ad hunc locum, modo eam teneas, qua eſt *traditus* apud Caeſarem de Bell. Gall. IV, 7. Comparabis graecum παραδοϑείς. Caeterum *traditur* in Vind. eſt, et in Hamb. legitur *et* pr. *ut.* W.

5. *Luce ſacra*] unus Matii: *Luce tua.* — v. 7. Hamb. *hunc.*

8. *ſtare boves capite*] In Exc. Scalig. *vertice ſtare boves,* profectum a ſciolo, qui verſum reddere volebat molliorem ſcilicet. v. ad II, 6, 20. Etſi idem e membrana affert Neap. ad Ovid. I. Faſt. 663. H. Haud ſcio an Neapolis verbis: *membranae quaedam habent* Scaligeri Excerpta notaverit. Eidem addenti: utrumque admitti poteſt, non aſſentior. Nam vertex armentis non convenit. W.

10. *Lanificam penſis impoſuiſſe manum*] Reg. *appoſuiſſe.* Sed vulgata recte ſe habet. Ovid. Epiſt. IX, 76. de Hercule nente:

Raſilibus calathis impoſuiſſe manum.

11. *Diſcedite ab aris, Quis tulit*] Ita primum emendatum legitur in Ed. Mureti, inde in Scaligeri, qui verba

diſcedite

discedite ab aris parenthesi inclusit. Nam Ald. sec et hinc profectae: *discedat — cui.* Sic Reg. quoque, Corvin. et Ed. Lips. ac Vicent. et Reg. Lep. cum magna parte librorum ap. Broukh. Guelf. 1. e correctione, 2. 3. 4. At Aldina pr. *discedite ab aris Cui* habebat: sic Venetae cum aliquod codd. *Cui* Guelff. omnes. H. Mureti scripturam firmant Voss. 1. 2. 5. et Zwic. 1. 2. — Apographa tria *discedite qui vel cui;* alia cum Guarin. *discedat cui.* Equidem compositionem *discedite — cui* non tuear loco Catull. XXXI, 14. W.

12. *hesterna*] In parte codd. et in utraque Ald. *externa;* perpetua aberratio. cf. supr. I, 9, 57. Etiam in Guelf. 1. 3. 4. et Hamb. — In Vindob. deest *hesterna;* quam lectionem dederunt Muretus et Scaliger.

14. *Et manibus puris sumite fontis aquam*] *purae manus* non tantum a sordibus et illuvie, sed etiam a caede et sanguine intelligendae. Facile, quod et Broukhusio, in animum venire potest *puri fontis,* quia fere *pura aqua, purus fons,* dici solet. Sed libri nil mutant, et tuetur vulgatam Ovid. V. Fast. 435.

Terque manus puras fontana perluit unda.

et ipse Tibull. inf. III, 2, 16.

Perfusaeque pias ante liquore manus.

et conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. lib. I. ep. 63, 6. p. 36. H. Vide etiam Burmannum ad Ovid. Met. IX, 701. locum Tibulli contra Marcilium defendentem, qui *puram — aquam* reponebat. Verum est puras manus dici eius, qui neminem occidit. Ita apud Lucan. VII, 487. *puras servare manus* est nullum caedere pugnando. Eandem locutionem de eo qui neminem occidi iubet, usurpavit Sueton. Tit. cap. 9 Hoc loco malim *puras manus* esse eius qui nullo scelere flagitiove se contaminavit, καθαρός. — 13. Apogr. duo (Hamb.) *placet.* W.

15. *ut eat.* Vir doctus Misc. Obss. Vol II. p. 246. (Jortin est, *Tracts* T. II. p. 454.) comparat Virgil. Ge. I, 345. *Terque novas circum felix eat hostia fruges.* Cum dilectu vocem esse positam, boni ominis caussa. H. Apogr. unum dat *cervice* — unum *sacer ignis.* — 16. Hamb. *oleas.* In Goth. deest pentameter. W.

18. *Vos mala de nostris pellite limitibus*] Reg. Guelf. 1. 4. et Ed. Rom. cum aliis *liminibus.* Idem in marg. Goth. — liber Vossianus *luminibus.* Quidam etiam *tollite.* v. Burm. ad Ovid. Remed. 115. *tollite* Guelf. 2. H. Lectionem duorum

tum librorum *tollite* ipſam eſſe a manu Tibulli pronuntiant, et H. Voſſ. recepit; at ſcripturae auctoritate codicum firmatae, cui uſus loquendi et ſyntaxis favet, praeferendam eſſe nego. — Mala autem quae *de* loco pelluntur, huic iam ineſſe notabis. W.

20. *ſegnior agna*] Noſtri et Guelff. omnes cum aliis *tradior:* hoc bovis et tauri epitheton eſt. *ſegnior* primum receptum a Scaligero. H. Idque in libr. Ask. et Sfortian. repertum, ut exquiſitius praeferendum duxit H. Voſſius, Caeterum agna tarda eſt, quae celeritate et curſu caeteras non aequiparat. Epitheton hoc non eſſe ex iis, quibus *natura* agnarum notetur, et uſu loquendi et comparativo docetur. W.

21. *Tunc nitidus plenis confiſus ruſticus agris*] *nitidus* bene paſtus et ſaginatus. Notum Horatii illud Epiſt. I, 4, 15.

Me pinguem et nitidum bene curata cute viſes.

Plenos agros intelligunt ſemente facta veluti gravidos. Ovid. IV. Faſt. 634.

Telluri plenae victima plena datur.

ut ſit: tunc, cum fient ſacra pro frugibus, confiſus ruſticus novis frugibus plenis et magnam ſpem oſtendentibus ingeret etc. Sic Torrent. ad Horat. Epod. 2, 43. Salmaſ. ad Vopiſc. p. 361. Broukh. et Vulp. ad h. l. Sed primum ambarvalia fiebant vere, non multo poſt ſementem factam tempore, cum iam in herbis ſeges eſſet. vid. Virg. Ge. I. 340. Itaque non futurum eſſe poterat, ut agri ſemente pleni eſſent. Etiam ſementalia fiebant ante veris initia. v. Ovid. I. Faſt. 662. ſqq. Tum poëta tempus ſignificat poſt factam iam benignam meſſem; ait enim: *Tunc,* quando vero? nempe, *cum ſeges non eluſerit meſſem,* cum meſſis ſegeti reſponderit. Praeterea quo modo ſementi *confiſus* ruſticus dici poſſit, rei, quae non raro fallit? Scaliger, quo acumine erat, has difficultates ſenſiſſe videtur. *Profecto,* inquit, *hic eſt ſpurium neſcio quid in voce* agris. Ipſe de coniectura recepit *areis.* Ovid. V. Faſt. 263.

Si bene floruerint ſegetes, erit area dives.

In Luſib. liberis: Carm. 53.

Magnaque fecundis cum meſſibus area deſit.

Heinſius vero cum Guyeto *horreis* corrigebat; quod placere poteſt propter verba *plenis* et *confiſus* et *ſaturi,* idque Horatianum illud confirmare videtur: II. Ep. 1, 140.

Agrico-

Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,
Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum pueris et coniuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus ac vino Genium, memorem brevis aevi.

Sed habet auris in hac lectione quod vix ferat, in primis in nitido hoc et elaboratiore carmine. Tum vero, quod gravissimum est, eodem sensu accipi *plenos agros* et dici posse putem tum, cum matura seges est, et cum iam demessa in agris relinquitur, ut arescat; et tum agricola habebat, quod diis gratias ageret. Omnino vero totius loci explanatio in eo consistit, ut intelligatur, pertinere haec etiam ad preces, quas poëta facit, pro eo, quod vulgo dicendum erat: O dii, date bonam messem et bonam feturam; sic messe facta agricola vobis sollenne sacrum ludosque agrestes magna cum laetitia instituet. Precibus finitis subiicit laetum eventus omen v. 25. H. Aperte de sacro, antequam fructus demetantur, faciendo agit, quod pro agrorum proventu hilariter offerendum bene in ambarvalibus fovet Tibullus. Sacrum ante messem faciendam intelligendum esse, docent verba *plenis agris,* quibus confisus iam tum, cum ad messem se erat accincturus, rusticus dici poterat. Sic Virgilius in Georg. I, 338—47. ambarvalia cum descripsisset, sacra etiam ante messem peragendam fieri iubet 347—50. ubi vid. Voss. p. 160. *nitidus* bene ornatus, II, 5, 7. W.

22. *Ingeret a. g. ligna*] Ita iam Muretus ediderat et ex eo Plantin. idque retraxit Broukh. e libris: alii, et Guelf. 1. 2. 4. cum utraque editione: *Ingerat,* quod Scaligerana iterum recoxerat.

24. *exstruet ante casas*] *ante* puta, ante focum seu aram. Ita enim ante aram in herba solebat herus cum liberis et famulis discumbere et genio indulgere, exstructis adversus aestus vim umbraculis. inf. II, 5, 95.

Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua levis umbra cadit;
Aut e veste sua tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit et ante calix.
At sibi quisque dapes et festas exstruet alte
Cespitibus mensas cespitibusque torum.

Virgil. II. Ge. 527.

Ipse dies agitat festos; fususque per herbam,
Ignis ubi in medio, et socii cratera coronant,
Te libans, Lenaee, vocat.

Neque aliter fieri solitum domi circa focum et Lares. Columella XI, 1, 19. inter villici futuri praecepta: *consuescat rusticos circa Lares domini focumque familiarem semper epulari, atque ipse in conspectu eorum similiter epuletur.* Hinc poëtae. Martial. III. Epigr. 58.

Cingunt serenum lactei focum vernae,
Et larga festos lucet ad Lares silva.

Horat. III. Od. 17, 14.

— Cras Genium mero
Curabis et porco bimestri
Cum famulis operum solutis.

Idem Epod. 2, 65.

Positosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares.

Propert. III, 5, 69. simpliciter dixit:

Viveret ante suos dulcis conviva penates.

Ceterum *ante* primum receptum a Scaligero e codd. Vulgo lectum ubique, etiam in Guelf. 1. 2. et e correct. in 3. *arte.* quod tuetur Burmann. ad Propert. II, 25, 50. v. sup. ad I, 1, 14. H. Muret. *e virgis.* — *Arte* in quatuor libris, in quibus Cod. G., inventum repudiavit H. Vossius, sed verborum *ex virgis exstruet* sonum, et sensum: casas in altum erigere, improbans lectionem Ms. Bern. *construat* in *construet* mutatam recepit. At imagine eadem infr. II, 5, 99. non offensus est, nec quisquam offendetur Liviana dictione libr. 25, c. 22.: *Ita tria praetoria circa Capuam erecta.* Ceterum ad rem ab Heynio illustratam facit imprimis Horat. Sat. II, 6, 65.:

O noctes coenaeque deum, quibus ipse meique
Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
Pasco libatis dapibus. W.

25. *felicibus extis*] Lips. Exc. *coelestibus.* Sed v. Broukh.

27. *fumosos veteris proferte Falernos Consulis*] Notabile utique est hoc genere dictos *Falernos*, non *Falerna* vina. Supplere solent h. l. *cados* ex sequ. versu; notavimus

mus idem genus masculinum apud Virgil. Ge. II, 98. in V. L. *Tmolius* et *Phanaeus* sc. οἶνος. Scaliger in prima editione exprimi curaverat:

Nunc mihi nunc fumos veteris proferte Falernos
Consulis.

In altera autem Statii correctionem recepit: *fumosum — Falernum*. Libri in vulgata consentiunt; de qua v. Not. etiam vett. edd., sed in Aldinis erat *veteres*. Muret. refinxerat *veteris proferte*, vid. eius edit. p. 59., quem secutus est editor Plantin. Et ita in libris esse Statius monuit. H. *Falernum*, ut apud Horat. I, 37, 14. *Mareoticum*. De *fono* cf. Virg. Aen. IV, vers. 278. W.

31. *Sed, bene Messalam, sua quisque ad pocula dicat*] Ita recte distinxit Broukh. Vulpius distinctione sublata novam τῷ *bene dicite* cum quarto casu structuram intulit. Scaliger mallet, *Bene Messalae*. Sed utrumque dicitur: modo ellipsin recte expleas. v. Ovid. II. Fast. 637. In Corvin. mira varietas est: *Sed b. M. vocet ad sua pocula quisque*.

32. *Nomen et absentis singula verba sonent*] Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 194. malit *absenti*. Scilicet et hoc locum haberet: at nec minus alterum.

34. *Et magna intonsis gloria victor avis*] Ita Scaliger restituit, cum in Excerptis haberet, *abis*: vulgo ubique *ades* legitur. H. Etiam in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

35. *Huc ades*] Ed. Lips. cum aliis *Nunc*, ut Zwic. 1. 2. Goth.

37. *his v. magistris*] Corvin. *queis v.* quod mollius ad meam aurem. H. *His — illi*. Non admodum amant veteres tales mutationes. Adi v. c. Sophocl. Antig. 296. W.

38. *Desuevit q. pellere glande famem*] *Desuevit* Broukh. e melioribus recte, vel Burmanno ad Lucan. V, 404. iudice, nec tamen reposuit, sed retraxit iterum, cum Scaliger veterem lectionem *destituit* rursus intulisset: nam Ald. pr. habebat: *destituat*. At sec. cum Mur. et ceteris *desuevit*. Sic et nostri, et Guelff. Hamb. *desivit*.

39. *primum*] *primi* unus Broukh.

40. *Exiguam viridi fronde operire domum*] *casam* Broukh. e libris nonnullis intulerat, ut iam Dousa pater et Gebhardus maluerant, tanquam quod magis conveniret, quam *domum*, quod vulgo legitur inde ab Aldinis, etiam in Reg. et Corvin. Guelff. Edit. Rom. ac Vicent. et Venetis. Hoc tamen verius, et eius interpretamentum *casa*

14 * esse

esse potuit; non vice versa. Etiam poëta dignius. Itaque nec in simili loco Horatio displicuit III. Od. 1, 22.

— somnus agrestium
Lenis virorum non humiles domos
Fastidit.

41. *primum d. feruntur*] Regius cum Ald. I. et Scal. — *Primi* Ald. II. et Muret. cum secta sua et multi ap. Broukh. Sic et ante v. 39. quidam exhibebant. Mox Reg. *plaustris.* H. *Primi* Hamb. Zwic. 1. 2. Goth. W.

43. *tunc insita pomus*] Sic Broukh. ex Exc. Lips. Erant enim iam tum, inquit, arbores pomiferae, sed ferae, quae insitionis cura mitiores reddebantur. Perperam vero hoc a viro docto disputatum, si quid unquam. Nec enim ad prima vitae mitioris initia insitio retrahi potest, sed exquisitiorem vitae cultum expectare id inventum debuit; tum vero ignorare non poterat, quod ex vitae communis usu tenemus, arbores etiam silvestres satione et cura in mitium arborum censum primum venisse. Revocavi itaque vulgatam lectionem omnium scriptorum et editorum: *consita.*

45. *Aurea tunc p.*] Reg. *Antea*, quod vitium et alii habent. Corvin. tum Ed. Lips. *nunc.*

46. *Mixtaque securo sobria lympha mero est*] Versus mire concinnus. Expectabam tamen aliud vini epitheton, quam quod *securum* sit: quippe quod τῷ *sobria* non respondet. *Est* a Broukh. tacente in finem versus reiectum; vulgo in medio legitur; idque suavius.

48. *annua terra*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum Brix. et Venetis *aurea.* Legitur etiam in libris *arida:* sicque Corvin. Guelf. 3.

49. *apis ingerit alveo*] Ed. Lips. et Corvin. cum aliis *ingerat*, et *alvo. vernos flores* coni. olim Fruterius. *rure verno* iungere mavult Doering.

51. *Agricola assiduo primum satiatus aratro*] *Satiatus* h. l. esse dicunt taedio laboris et operis confectum. Vulpius etiam metaphoram appellat satis usitatam. Sed *satiari* dicimur rebus, quae nobis gratae iucundaeque vel sunt vel videntur, quas ante cupide appetiveramus, quibus expleti sumus, et quarum copia vel nimio usu fastidium contraximus; non autem *miseriis*, *laboribus* et *aerumnis*, nisi de iis ita disseritur, tanquam aliquam voluptatem afferant. v. c. Stat. II. Silv. I, 14.

Nemo

Digitized by Google

Nemo vetat: satiare malis, aegrumque dolorem
Libertate doma; iam flendi expleta voluptas?

Si itaque *satiatus* h. l. a Tibullo est, nove illud pro *fessus, lassatus* dixit: forte ad graecam formam. Nam et hic ἄδειν, ἄσαι, est *satiare; ἀδεῖν* autem aut taedio aut aerumna confici; ut toties apud Homerum, *καμάτῳ ἀδδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ, oppressi.* Dicas, *aratro* ablativum esse instrumenti, cuius ope et adminiculo se satiarit, ut cibis potuque replere se potuerit, quia assiduus in agri cultura fuerat; sed hoc multo durius foret. Scaliger coniiciebat *lassatus;* in duobus ap. Broukh. erat *defessus*, sed vereor, ne ex glossa sit. H. Sed primum *satiatus* ad res quoque, quas nequaquam appetivimus, translatum esse, docet Tacit. Hist. III, 66.: Ipsum sane senem et prosperis adversisque satiatum. Deinde rusticis aratrum iucundum esse quis neget? Virgilius certe Aen. VII, 635. dixit, *huc omnis aratri cessit amor.* Haec causa est, cur *assiduo* adiecerit Tibullus. Itaque neque coniectura Scaligeri *lassatus* neque lectione duorum codicum apud Broukhusium *defessus* opus est, quae vereor ne ex glossa sit. W.

53. *Et satur arenti primum est modulatus avena Carmen, ut ornatos diceret ante deos*] Vulpius coniectura admodum elegante mallet *meditatus:* vult enim Tibullus significare, eum diu exercuisse carmen, quod in frequenti sacro postea caneret. Sic ipse Tibullus inf. III, 4, 71.

Sed perlucenti cantus meditabar avena.

Et est ista frequens variatio. v. ad Virgil. Ecl. 10, 51. ubi duo: *meditabor* exhibent, et Burman. ad Ovid. Met. XI, 154. Pro *diceret*, quod primum correctum a Mureto, estqui in Guelf. 2., vulgaris lectio erat *duceret,* quod et Scaliger tuebatur. Verum est hoc gravius, et carminis heroici, ut late docet Broukh., atque etiam de poëtis fere adhibetur, qui componunt, non de iis, qui recitant; tum etiam versu tertio *duxit* recurrit, quo nomine ea lectio displicebat Heinsio Advers. II, 15. H. *duceret* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

56. *Primus inexperta duxit ab arte choros*] Scaliger legendum coniecit *ab arce,* ut ἄστυ Atheniensium intelligeretur: sed nimis docte, et recte a Broukh. reprehensus. In edd. inde ab Aldinis vulgo legebatur *ab urbe,* quod ex Venetis cum Cyllenii Commento excusis profectum est; casu putabam factum; sed video *ab urbe* etiam legi in Guelf. 1. Nam nec Romana, unde illas ductas deprehendi, illud habet,

bet, nec alius ullus liber: omnes enim consentiunt in lectione *ab arte*, quam Muretus recte reduxit, et exhibet Scaliger.

57. *a pleno*] Correctum *e* in Guelf. 2. H. Virgil. Eclog. I, 8.:

Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus,

ibiq. Burm. add. Ovid. Metamorph. VIII, 410. W.

58. *Dux pecoris, hircus: duxerat hircus oves*] datus hircus tanquam praemium. Ultima addita debent intelligi, quod animal ἡγεμονικὸν iure datum fuerit ei, qui reliquis praestaret. Si tamen dicendum, quod res est, hoc hemistichium vix genuinum, certe Tibullo parum dignum est. Nisi totum distichon, quod censeo factum, ex margine irrepsit: meminerat aliquis Horatianum:

Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum.

Heinsius emendarat, *hirtas duxerat hircus oves;* quod cupide amplexus est Broukh. Sed neque sic res conficitur. *Duxerat* ex Mureti coniectura recepit Scaliger. In libris et Edd. antiquis (Ald. 1. 2. Muret.) legitur *auxerat;* quod esset accipiendum de fetura, hirco ovibus admisso. in Guelf. 2. *hauserat.* In Guelf. 1. emendaverat aliquis *dux erat hircus ovis.* H. Syllabas natura breves produci ante litteram h notant Burmann. ad Antholog. Lat. T. 2. p. 605. et laudati Vossio libr. II. Art. Gramm. cap. 15. p. 219. Sed hemistichium non est Tibulli, si aures tritas habeo consuetudine legendi Tibullum. W.

59. *primam — coronam* Broukh. dedit, nec apparet, qua auctoritate. Itaque revocavi lectionem Edd. et codd. *primum,* H. Cf. I, 1, 39. W.

64. *et a. p. versat*] *ut — verset* Corvin. cum binis Anglic.

65. *Atque aliqua assiduae textis operata Minervae Cantat*] ita hunc versum constituit Broukh. cum legeretur: *assidue textrix operata, Minervam Cantat:* quae lectio nescio an mutari debuerit. *Textis* iam Fruterius et Guyetus coniecerant. *Minervae* erat in tribus libris. De interpretatione v. Not. nam Broukh. eam parum commode expedit. H. Lenz. p. 187. probat emendationem Broukhusii; *assidue textrix* esse vulgarius. Cf. Ovid. Fast. 4, 699. *assiduis* et Iacobs Antholog. P. 2. p. 135. Animadv. Probat Forcellinius *textis Minervae,* et *textis* ostendit esse dativum. W.

66. *ap-*

Digitized by Google

66. *applauso tela sonat latere*] Male Scaliger *sonant*, quod aliquot libri, ut Guelf. 2. a pr. m., habent, ut *tela* instrumenta textoria essent. *Applauso*, Heinsio probatum, Broukhusius ex codd. et antiquis Edd. reposuit; et sic Lips. At Rom. cum Regio, Guelf. 1. 2. 4. et Corvin. *appulso*, quod vulgo in edd. (Ald. I. II. Scal.) legitur, varietate sollenni. Sic *pectora plausa* ap. Virg. XII. Aen. 86. ubi etiam in aliis *pulsa*. cf. Heins. e. l. et ad Ovid. II. Met. 867. Scaliger malit *applaso*. Muretus ediderat *a pulso t. s. latere*. In uno Angl. legebatur: *pectine tela sonat*, ut Virgil. Ciri 179.

Non Libyco molles plauduntur pectine telae.

et Vossius ad Cat. p. 249. ex uno laudat: *pectine lana sonat*. Utrumque natum videtur ex eo, quod quis *pectore tela sonat* scripsisset, versus molliendi caussa. v. ad v. 8. *Tela* autem iugum sive transversus ille cylindrus, super quem stamen demittitur, esse non potest; id enim latere pulsari nequit, ne ex antiqua quidem texendi ratione, cum ad perpendiculum extensa essent stamina, unde Ovidio *pendula tela* et *stantes telae* dicuntur. Intelligo potius sive ipsum opus, quod texitur, seu, quod malim, bacillum transversum, qui amicitur tela quae detexi incipit; hoc iugum a texentis fluctuante corpore attingi solet, ut strepitus fiat. *Latus* vero sensu ampliori, pro corpore, ut quando *latus flagellis* caedi dicitur.

67. *Ipse interque greges, interque a.*] Hanc lectionem Broukh. e potioribus libris sex recte induxit. Suffragatur Vindob. Alii, etiam nostri, et edd. omnes, *Ipse quoque inter agros*, eo sensu, ut sit, *in agris*. (Idem dant plurima apograph. H. Voss. Bern. *ipse quoque inter greges*. Voss. 3. et Ask. *ipse interque agros*. Voss. 1. *ipseque inter agros*. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *ipse quoque inter agros*. Pr. *equas* Voss. 5. *aquas*. W.) Ut nunc legitur, *greges*, *armenta* et *equae* ita distinguuntur, ut *armenta* boum intelligenda sint, exclusis equis. Ceterum hic locus, etiam Vulpio iudice, est elegantissimus.

69. *indocto — arcu*] Ed. Lips. *indomito*, ex sup. versu.

73. *opes*] *opus* Guelf. 1. et Ask.

74. *Iratae* absolute, notandum.

76. *Ad iuvenem tenebris s.*] non *in tenebris*, quod et est in Guelf. 2. Etiam Ovidius sine praepositione I. Am. 6, 10. Catal. Poët. p. 200. Scal. de puella:

Intrepidos tenebris ponere docta pedes. H.

Te-

Tenebris nimirum tum tempus noctis designat, ut I, 6, 59. Add. Virg. Georg. III, 401. et Cic. Philipp. II, 30. Nil obstat Tacit. Hist. I, 84. W.

78. *Explorat caecas cui manus ante vias*] Ovid. II. Fast. 336.

Et praefert cautas subsequiturque manus.

cui explicandum *cum ei*, ut fere mox El. 2, 6. IV, 1, 184. nisi malis reponere *dum:* et permutantur haec duo ap. Ovid. III. Met. 91. Videtur tamen ex genio Poëtae legendum vel *sed*, (v. I, 3, 77. II, 4, 24. II, 5, 66. III, 5, 29. Ita *cui* et *sed* variant ap. Ovid. II. Met. 412. et alibi.) vel, quod malim, *et:*

Explorat caecas et manus ante vias.

82. *Et procul ardentes, hinc procul, abde faces*] *procul* altero loco e suo libro reposuit Scaliger, cui et alii duo accedunt. Vulgo *precor* est. Sic etiam infra III, 6, 58. *ite a me seria verba procul.* Etiam in *abde* aberrari *adde* facile expectes. In Ed. Rom. ita hic versus legitur:

Et procul ardentem hinc precor abde facem.

83. *Vos celebrem cantate deum*] olim in Aldina pr. atque hinc in Edd. inde ductis lectum fuit: *Vos celebrem cantate deum, p. v. voce Palem.* Sed iam emendavit P. Bembus et Ald. II. Muret. et Scalig. ediderunt *palam.* *celerem* deum emendavit Burmann. At sensus docere legentem potest, accommodatius esse invocanti ad laudes, si sint eius, qui iam clarus, insignis, multis carminibus celebratus est. Sic iterum IV, 4, 23. Ceterum ambiguum esse potest, sitne interpungendum: *pecorique vocate; Voce palam pecori, clam s.* H. Vix puto. Ovid. Heroid. X, 34. Hinc intellige Catull. 64, 139. nec crede eius poetae interpr. Catull. 63, 49. simile exemplum. W.

86. *Obstrepit*] Edd. vett. e Ven. 1475. ductae, Brix. Reg. Vic. Lips. *obstrepet.* In eadem distichon excidit; et sic continuatur: *et Phrygio sidera fulva choro.*

87. *iam Nox iungit*] Reg. cum quibusdam aliis *nam.* In Corvin. *Ludite iam: Nox.*

88. *Matris lascivo sidera fulva choro*] Codd. pars, Ed. Rom. cum Vicent. it. Ald. pr. *Martis.* v. Stat. et Muret. et *toro,* sollenni errore.

89. *fuscis circumdatus alis*] Ita reposuit Broukh. e libris. v. inf. III, 4, 55. Vulgo legitur *fulvis,* quod et nostri tenent, etiam Guelf. 1. 3. 4. at Guelf. 2. ut iam alii, et Heins. ad Silium III, 682. et ad Ovid. III. Met. 273. con-

Digitized by Google

coniecerant, *furvis*, et hoc equidem praeferam: ex quo natum quoque vitiosum *fulvis*. Unus Statii, *nigris*.

90. *incerto somnia nigra pede*] haec lectio est in permultis antiquis libris: adde Guelf. 2. 3. et Edd. inde ab Aldinis. Bis tamen, aiunt, idem dicitur, h. e. idem epitheton bis adhibetur, si non verbo, attamen vi verbi: *fuscis circumdatus alis somnus*, et *nigra somnia*. Heinsius itaque in Adversar. et ad Ovid. III. Met. 273. emendabat *somnia pigra*. Jacobs Animadvers. p. 35. *nixa*. In multis, ut etiam in nostris et Guelf. 1. 4. et in tota secta edit. Venetae 1475. sunt *somnia vana*, in uno *mera*, unde Broukh. ingeniose et eleganter reposuit *vara*, quia dixerat, *incerto pede* ferri. Vulpius tamen pro Tibulli simplicitate nimis hoc reconditum esse arbitratur. Nimirum merae argutiae sunt, quicquid viri docti commenti sunt. Decebat elegos, repeti idem epitheton, quod rei proprium est, niger Somnus, nigra Somnia. Variavit tamen poëta: quid praeterea desideramus? *Somnia vara* sane propius accedere videntur ad priscam symbolicam doctrinam veterum, etiam in anaglyphis arcae Cypseliae adumbratam, qua Nox duo puellos amplexu tenet, *διεστραμμένους* (*κατὰ*) *τοὺς πόδας*. Satis liquido, arbitror, demonstratum est alio loco (*Ueber den Kasten des Cypselus* etc. p. 24. sqq. Gotting. 1770.), esse hos pedes distortos, non vero transversim sibi implexos, et quidem extrorsum; adeoque valgos, non *varos*, qui incurvi sunt; quo ipso tota subtilitas Broukhusianae emendationis et Lessingianae disputationis corruit. Sed omne hoc quicquid est symbolici neglexit aetas serior eademque elegantior; et Somnia alata, rectis pedibus iuvenes, praetulit. De commentis nostratium super face inversa, quam Somnus aut Mors tenere dicitur, nihil attinet h. l. dicere. Si Heliotropium gemma in Regio Museo Gall. apud Mariett. n. LX. a vetere artifice profectum est, de quo tamen dubito, Morpheus et reliqui *Ὄνειροι* iuvenili et venusta forma sunt. Vulgari tamen usu Morpheus est senex barbatus: quod docent anaglypha in Mus. Capit. To. III. tab. 24. Winckelm. Mon. ined. tab. 110. Additae capiti alae papilionis: qua de re multa disputata sunt a doct. Visconti ad To. I. p. 59. et al.

ELEGIA II.

1. *Dicamus bona verba, venit natalis, ad aras*] Ita distinxit Broukh., ut voluit Gronovius ad Liv. 28, 43., et

et iam ante eum Muretus in Scholiis ad h. l. Vulgo erat: *Dicamus bona verba: venit natalis ad aras;* quod ferri posset, siquidem *Natalis* sive Genius sive alius deus est, pro natali die poëtae dictus. v. IV, 5, 19.

At tu, Natalis, quoniam, deus, omnia sentis.

Adeunt autem dii et accedunt ad aras et sacra sua apud poëtas saepissime. Et Ovid. V. Trist. 5, 13.

Optime Natalis, quamvis procul absumus, opto,
Candidus huc venias.

De ara structa dixerat. Corvin. distinxit, ut iam Torrentius fecerat: — *venit natalis: ad aras Quisquis ades.* fortasse hoc unice verum; adesse ad aram, sacro interesse. In Ed. Rom. est, *ad aram.* Ceterum elegantem huius Elegiae imitationem videre potes apud Sannazar. II. Eleg. 3. H. Distinctionem vulgarem *venit Natalis ad aras* revocavit H. Vossius; nam qui fingeret Genium venire, eum ad aram venire cogitare. Sed eiusmodi interposita amant poetae; Virg. Eclog. III, 76. et III, 54. et IV, 48. — *ad aras* autem similiter ap. Virg. Georg. II, 193.: inflavit quum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. — Muretus: „Natalem aut suum aut Cerinthi celebrat." in Guarn. inscriptum: „ad Cornutum de votivo sacrificio sui natalis." Ipse iam olim docui, ad Cerinthi natalem hoc carmen esse referendum, non vero ad puellae ab eo amatae. Primum enim Genius, ut Cerinthum votorum compotem reddat, oratur v. 9., ut I, 7, 55. in gratiam Messalae fiunt vota. Deinde in natali puellae verisimile est non Genium sed Iunonem natalem ad sacra vocaturum fuisse poetam, quod fecit IV, 6. — Caeterum Natalis a Genio memorato distinguendus esse non videtur; nam idem, quem Cerinthus fidum uxoris amorem rogat 5—11., Genius et Natalis 21. dicitur. Ita IV, 5, 9. Genius et 19. Natalis eundem deum notant, cf. I, 7, 49. 63. Nec denique verba *Venit Natalis* et *Genius adsit* sibi pugnant, uti supra docui in Notis. W.

5. *Genius adsit*] Sic legitur constanter, praeter tres scriptos, et Guelf. 3. in quibus *adsit Genius,* interpolate. H. Cum Ask. hunc verborum ordinem daret, H. Voss. recepit, et metri caussa, de quo vid. ad I, 7, 61. W.

6. *mollia serta*] Ed. Rom. cum aliis, etiam Aldinis, *florea;* fortasse ex I, 1, 12. *Mollia* reduxit Muretus, et Scaliger; idque se tuetur ex I, 7, 52.

7. *Illius puro destillent tempora nardo*] *destillent* recte emendavit Broukh. vulgo (exceptis Venetis, Guelf. 1.) est, *distil-*

Digitized by Google

distillent. Heins. ad Ovid. Ep. XV, 76. et in Adversariis ex Horat. II. Od. 11, 16. legebat: *Illius Assyria* vel *et Syria*. In duobus libris ap. Broukh. *pura — nardo*, quo genere extulit Horat. l. l. v. ad Ovid. III. Art. 443. In aliquot libris ap. eundem *et* inseritur: *Illius et puro d.* forte ex I, 7, 51. In uno: *Illius e puro;* sicque Ed. Vicent. cum utraque Aldina.

9. *Cerinthe*] nomen adolescentis delicati et pulchri. cf. Schol. Horat. I. Sat. 2, 81. v. Vulp. ad IV, 2. p. 309. Ita editum est inde a Venetis et Aldinis et Muret., etsi vitiose scriptum *Cherinte*, cum *Κήρινθος* sit. Scalig. hic et in libro quarto ubique veram scripturam dedit. In aliis scriptis, etiam Guelf. 2., et in secta, a Ven. 1475. ducta, est *Cornute*, quod fuit cognomen Sulpiciae et Caeciliae gentis. Id recepit hic et sequente Elegia Broukh. quem v. h. l.; sed satis manifesta ea depravatio est vocis *Cerinthe*. Nam multi habent *Cherinthe, Cherynte*, *Chorinthe, Cherime*. cf. Bentl. ad Horat. l. c. In Reg. et Ed. Lips. inscriptio est: ad *Cherinthum*, et tamen in poetae verbis, *Cornute*. At sequ. Eleg. in Reg. et inscriptio et primus versus *Cornutum* praefert. Mox pro *rogabis* fortasse cum Guyeto legendum *rogaris*. Ovid. II. Met. 102.

Ne dubita, dabitur, Stygias iuravimus undas,
Quodcunque optaris.

10. *adnuet*] ita Broukh. ex Exc. Lipsii, et emendatione Heinsii, vulgo *annuit*.

15. *felicibus Indis*] Ita Broukh. e libris, adde Guelf. 1. ut iam coniecerat Fruterius I. Veris. 13. Vulgo, etiam in nostris, *undis*. Editum tamen iam in Brix. et Venetis cum Cyllenii Commento erat *Indis*. Conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 256.

17. *Viden' ut trepidantibus advolet alis*] *Viden' ut* est ex emendatione Guyeti et Heinsii, cui locum videntur dedisse verba II, 1, 25.

Eventura precor: viden' ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra deos.

Certe inde firmari potest. Vulgo ubique legitur *Utinam*, contra sensum. *Trepidantibus* Broukh. e libris quibusdam, tanquam convenientius volatui tam parvi dei, recepit: cum esset vulgo, *strepitantibus*, quod et nostri habent. Caussa parum iusta; bona tamen emendatio: est enim hoc poëtis frequentatum. *Trepidare* est verbum motus celeris et magnae

Digitized by Google

magnae agilitatis ac festinationis. v. Broukh. et Gronov. ad Liv. XXVII, 1. *Trepidante penna* dixerat Ovidius I. Met. 506. H. *Utinam* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. quod restitui. Emendationem Guyeti et Heinsii *viden' ut*, quam editores receperant, ipsa verba 21. *Hac venias, Natalis, avi*, non ferunt, ut iam olim docui. Cogita vero poetam, qui iam 10. dixerat *adnuet ille*, *roga*, sacra facientem verbis *vota cadunt* affirmare, votum Cerinthi, quod versibus 11—16. exposuerat, ratum fore. Quidni igitur preces addere potuit, ut Amor faveret, ipseque veniens vinculis coniugium confirmaret? Sic quidem versus *Hac venias, Natalis, avi* commodum habet sensum, cum *hac avi* ad Amorem, quem venire optat, et *venias* ad Genium venturum (vid. not. ad 1.) referatur. W.

21. *Hac venias, Natalis, avi, prolemque ministres*] haec est emendatio Heinsii a Broukh. primum recepta, cum ante legeretur: *Huc veniat natalis avis, p. ministret*, quod libri habent, ut Guelf. 1. 3. 4. quodque Scaliger de cornice, reprehensus ob id a Broukhusio, at Vulpius de Cupidine explicat. *floremque m.* lapsus est Guelf. 4. Pro *Huc* in multis legitur *hic*, vel *haec*, ut in Ed. Lips. et Guelf. 2. *Veniat* in plerisque, praeter paucos, in quibus *veniet*, ut in eadem editione; sed *venias* et *ministres* ab Heinsio est. *Avis* vero constanter legitur. Suspicabar latere *avos*, ut esset: *Sic venias, Natalis, avis.* aut:

Hic veniat natalis avis, prolemque ministret.

h. magnis natu vobis etiam prole parata, ut avorum nomine appellemini, hic natalis redeat: ita ut *ante tuos pedes* sint Cerinthi. *Avi* complectuntur avum et aviam, ut *reges* regem et reginam. cf. Bentl. ad Horat. I. Sat. 5, 100. *Venire* pro redire, ut sup. I, 7, 64. Ovid. V. Trist. 5, 14. In Corvin. legitur:

Hic veniat natalis: avus prolemque ministret:

sensu parum expedito. Ut nunc se res habet, totum distichum pro panno assuto habendum esse videtur: aut melior medicina est expectanda. Videas quidem, quid auctor dicere voluerit, at oratio nimis salebrosa est, nec minus in Heinsiana correctione. Sane non dissimile est Ovidii illud Met. VI, 433. ubi de bubone:

Hac ave sunt iuncti Procne Tereusque: parentes
Hac ave sunt facti.

sed h. l. quid est *Hac ave venias Natalis?* quo augurio? et venerat iam Natalis v. 1. et quomodo is *nunc* veniens prolem ministret?

22. *Lu-*

22. *Ludat et*] malim *Ludat ut:* Veni, o Natalis, et coniugium fausta prole fecunda, quae ante focum tuum discurrat: ut sup. I, 10, 10.

Cursarem vestros cum tener ante pedes.

ELEGIA III.

Carmina plura diversa in unam Elegiam confluxisse dubitari vix potest. A principio usque ad v. 32. mollissimi procedunt versus, argumenti quoque et sententiarum vinculo coniuncti. Quae hinc sequuntur, aliena sunt, temere quidem a Scaligero in Eleg. sextam huius libri reiecta: nam ibi locum suum non magis tuentur, quam hic; seiungenda tamen, ut fecimus, a ceteris, statuendumque, esse hoc fragmentum alterius elegiae, quod male hoc loco insertum est, seu casu, seu quod simile initium versus *At tibi dura Ceres* v. 61. fraudem fecit. Quae hinc v. 61. sequuntur, commode illa quidem cum prioribus illis iungi possunt, ut tamen nolim praestare lacunam nullam factam, nec altero carmine hoc idem tractatum argumentum, cuius reliquiae isti versus sint: *At tibi dura Ceres.* H. Equidem signa lacunarum sustuli, nec reliqui nisi semel in fine, ubi aperte nonnulla exciderunt. W.

1. *Cerinthe*] Eadem varietas h. l. quae supra, ut in aliis (Ald. 1. 2. Muret. et Scalig. Zwic. 2. Goth. Hamb.) *Cornute* sit, quod Broukh. retinuit. v. ad sup. Eleg. v. 9. Ordinem verborum Broukh. e libris refinxit: eumque habebant edd. vett. a Veneta 1475. profectae. At vulgata per Aldinas lectio inde ab Ed. Rom. *Rura tenent, C. meam,* erat. Ceterum eleganti imitatione hunc locum, ut alia nostri Poëtae, expressit Strozza F. I. Amor. 2.

2. *eheu*] nostri, cum aliis: *heu heu.* (Zwic. 1. 2. Hamb. Goth.)

3. *laetos — agros*] *laetos* Muretus e libris veteribus reponendum censuit, Scaliger recepit: est quoque in Guelf. 2. Vulgo lectum quod habent nostri cum aliis, *latos,* sollenni errore. v. Burm. ad Ovid. Epist. XII, 46. At Vicent. *notos — agros.* Tum unus Statii: *Miscet Amor.* (*Latos* Goth. Hamb. Zwic. 1.; *notos* Zwic. 2.)

5. *quum dominam adspicerem*] nostri cum aliis (Zw. 1. 2. Goth. Hamb.) hoc ordine: *quum adspicerem dominam.* Est is etiam in vett. Edd. etiam Vicent. et sic numeri melius variantur, ne semper idem tenor et eadem incisio redeat. Pro *quum* autem sollennius est *dum* h. dummodo.

6. *va-*

Digitized by Google

6. *valido — bidente*] Cyllenius in ſuo legerat *calido*, eſt ſic in aliis quibusdam ap. Broukh. *Valido* recte tuetur Broukh. quia in opere faciundo firma ac ponderoſa inſtrumenta requiruntur. v. Plin. XVIII, 6. cf. Ovid. I. Am. 13, 15. Eadem varietas apud Lucret. VI, 748. Lucan. IV, 511. ubi v. Burm. et Tibull. IV, 5, 10.

7. *curvum ſectarer aratrum*] Cyllen. in ſuo habebat *curvus*. Sed *curvum, incurvum, uncum, aduncum*, perpetuum vomeris et aratri epitheton eſt. v. h. l. Broukh. et Burm. ad Ovid. II. Met. 286.

9. *quod Sol*] *quum* Corvin. ex compendio litterarum. *quam* Guelf. 2.

10. *Laederet aut t.*] *aut*, quod Guelf. 3. habet, legitur inde ab Aldina ſec. et Mureto, alii (Ald. I. Scal.) cum noſtris *et*. Ed. Rom. etiam *Luderet*. v. ad I, 2, 89. mox v. 12. Ed. Lipſ. *profuerint*. Guelf. 3. cum Ald. I. *profuerantve*.

14. *Quicquid erat medicae, vicerat, artis, Amor*] Poſt hunc verſum in Edd. ante Scalig. et in libris, inter hos in Guelf. 1. 2. 3., duo diſticha inſeruntur:

Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere vaccas,
Et potum paſtas ducere fluminibus.
Et miſcere novo docuiſſe coagula lacte,
Lacteus et miſtus obriguiſſe liquor.

Eſt in iis magna lectionis varietas: pro *expellere* duo Statiani *depellere* habebant. Sed illud bene: nam et Graeci *ἐξελαύνειν*, v. c. Lucian. Diſſ. cum Heſiodo c. 4. et Ovid. II. Met. 843.

— expulſi iam dudum monte iuvenci
Littora iuſſa petunt.

ubi in uno *excuſſi*, cuius vulgata lectio gloſſa eſſe poteſt. Nam *excuti* pro expelli. Virg. Aen. VII, 299.

Quin etiam patria excuſſos infeſta per undas
Auſa ſequi.

Ad eundem Naſonis locum Douſa hunc Tibulli verſum laudat, quem ſe in eo non reperiſſe mirabatur Burmannus. Virgilius in Culice v. 44. *propellere* dixit:

Propulit e ſtabulis ad pabula laeta capellas
Paſtor.

In minori verſu pro *paſtas*, quod vulgo legitur, et Ed. Rom. cum Venetis ſervat, aliae Edd. Vicent. Lipſ. item libri

Digitized by Google

libri apud Statium (et Zwic. 1. 2. Goth. Hamb.) *feſſas* habent. In Guelf. 3. eſt quoque *mixtis*. Verſum hunc minorem Aurifpae eſſe, in vetere libro ad marginem adſcriptum viderat Muretus. De homine hoc v. praef. In Statianis et in Regio et Guelf. 3. hic pentameter ita exhibetur:

Creditur ad mulctram conſtituiſſe prius.

leg. *pecus,* quod et unus Palat. exhibebat. In Regii margine adſcriptum erat, *Seneca,* de quo v. Praef. In Guelf. 3. adſcriptus erat in margine alter: *Et potum feſſas ducere fluminibus.* Ordo etiam verſuum perturbatus erat in Statianis. In aliis libris, quos Muretus viderat, alia ex interpolatione ita legebatur:

In nemora, et paſtas inde referre domum.

in Guarneriano vero:

Ipſe ad umbroſas ducere fertur aquas.

Tandem verſum alibi non viſum offert Corvin.

Cogere cum parvum matre ſimul vitulum.

In tertio verſu *miſcere coagula lacte* dictum, ut apud Gallum ſuppoſitium Eleg. 5, 38.

Non ſic lac tenerum permixta coagula reddunt.

Nempe *coagulum,* ſive id, quod ad lac denſandum utimur, cum lacte miſcetur. In ultimo *mixtus* vel *miſtus,* Muretus emendabat *miſtis;* alius vir doctus *muſtis:* at Auratus *e miſtis* inde faciebat. v. Douſa Praecid. c. 6. Quatuor hos verſus, ut barbaros et ſpurios, primus eiecit Scaliger, cum in Ald. ſec. et a Mureto tantum de pentametro: *Et potum paſtas,* monitum eſſet, eum pro ſpurio haberi. Et in libris vacare eius locum, notatum video a viro docto ad marginem edit. Vicent. quam in manibus habeo. Ab eadem manu novam Pontani interpolationem adſcriptam video: *Ipſe deus — vaccas In nemora, et paſtas inde referre domum.*

Ipſe et ſpumanti fertur mulctralia ſucco
Impleſſe expreſſis primus ab abietibus.

Et miſcere etc. Ultima non ſatis intelligo: forte voluit mulctralia abiegna, exciſis ab abietibus. Niſi corrupta ea ſunt. Idque ipſa res probat. Nam in Guelf. 2. haec ipſa interpolatio occurrit; prior pentameter *In nemus et paſtas inde*

Digitized by Google

inde referre domum in ipſo carmine, reliqui duo verſus in margine; omnes ita, ut ſerius acceſſiſſe intelligas. Ultimus verſus eſt: *Impleſſe expreſſis fertur ab uberibus.* Mihi videtur primus: *Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere vaccas*, antiquior et ab ipſa Tibulli manu eſſe, ſed minor verſus, cum ille excidiſſet, ab aliis aliter ſuppletus eſſe; et libidine latius graſſante, cum quis duo pentametros in ſuo libro haberet, alius hexameter, atque adeo aliud etiam diſtichon adiectum eſſe. cf. ſup. ad I, 2, 24.

15. *detexta eſt*] unus Broukh. cum Guelf. 4. in marg. *texta eſt de v.*

17. *O quoties illo*] in multis *Ah.* Ovid. IV. ex P. 1, 9.

O quoties ego ſum libris mihi viſus in iſtis
Impius, in nullo quod legerere loco.
O quoties, aliud vellem cum ſcribere, nomen
Rettulit in ceras inſcia dextra tuum.

Ald. 1. 2. cum Muret. v. 17. et 19. *Ah.*

18. *erubuiſſe caput.* mirum vitium Guelf. 4.

19. *caneret dum*] Si accurate ſcribitur, debet eſſe *cum.* Oudendorp ad Frontin. I, 5, 2. ferendum *dum* eſſe putabat, ſi eſſet, *quam diu.*

22. *e templis*] Ita legitur inde ab Ald. ſec. At prima cum aliis vett. edd. et codd. inter quos Reg. et Corvin. cum Ed. Lipſ. et Vicent. *a templis.* (Ald. I. et Scalig. *e*, Ald. II. et Muret. *a.*)

26. *ille*] *ipſe* Guelf. 1. H. *Crinemque ſolutum* Hamb. W.

27. *Pytho*] Noſtri cum aliis, et vett. edd. *Phiton.* ex more. Eſt *Πυθὼ* vel *Πυθών.* v. ad Apollod. Not. p. 44. ſq. De *Delo* vide Exerc. de Delo in Miſc. Obſſ. Vol. VII. p. 89. In verſu ſup. Ed. Rom. *ipſe* pro *ille.*

31. *cui ſua cura puella*] Ita inde ab Aldo legitur. a Scaligero additum *eſt.* Ed. Rom. et Lipſ. cum aliis, etiam Venetis, Guelf. 1. et 4. *cui nunc cura puellae.* Ovid. I. Am. 9, 43.

Impulit ignavum formoſae cura puellae.

et ſaepe alibi; cf. ſup. I, 9, 41. In Thuan. *ſed ſi cui cura puellae.* Guyetus et Broukh. coniiciebant: *cui ſua cara puella eſt*, ex III, 2, 1. Sed *cura* recte ſe habet; eſt enim amor, ut perſaepe. Virgil. Ge. IV, 354.

— — ipſe tibi, tua maxima cura,
Triſtis Ariſtaeus.

Idem

Digitized by Google

Idem vocabulum loco ſuo exulat ap. Ovid. III. Met. 156. ubi nunc *ſacra Dianae vallis* legitur. H. *Sed ſi cui cura* Goth. *cara* Hamb. Caeterum aliud eſt appoſitio, *mea cura*, ut Virg. Ecl. X, 22, *tua cura Lycoris*, aliud praedicatum *ille eſt mihi cura*, ut Virg. Eclog. X, 37: *Phyllis eſt mihi furor*. Add. Ovid. Heroid. XVI, 96. Virgil. Aen. IV, 347. W.

33. *At tu, quisquis is es, cui triſti fronte Cupido Imperitat, n.*] In Reg. *tu* deeſt. In eodem *eſt triſti cui f.* et mox *Imperat, ut n.* quod Aldinae retinebant cum Ed. Lipſ. Vicent. et aliis, ut Guelf. 2. Etiam Corvin. Ed. Rom. *Imperat, at:* alii cum Guelf. 3. *Imperat in*, quod Broukhuſio placebat: quae merae ſunt aberrationes ex *Imperitat*, quod Muretus reduxit. H. Perperam Hamb. *eſt* pr. *es*. Caeterum ſigna lacunae ſuſtuli ante verſ. 33. Verba *quam ſine amore deus* tranſitum praebent ad ſequentia, vid. ad I, 2, 64. Tibullus nihil eſſe triſtius quam ſine amore degere, effatus, in memoriam ſortis ſuae miſerae redit, quam avaritiae puellae ſuae debebat, et quicunque amore parum ſecundo conflictetur, hunc monet, eam invaluiſſe conſuetudinem, ut non amore ſed avaritia impulſae puellae ſui uſum concederent. W.

36. *Praeda tamen multis eſt operata malis*] *adoperta* tres libri habent apud Broukh. Guelf. 2. quod Douſa probabat Praecid. c. 6. et dedit Muret. perperam: nam fere confuderunt librarii haec duo verba. Sic inf. El. 5, 95. pro *operata* liber Broukh. *adoperta*, liber Guarner. *et operta*. Eadem varietas in inſigni loco Ovid. III. Faſt. 261. Etiam Vulpius de veritate vulgatae lectionis dubitabat; ſed v. Not.

37. *Praeda feras acies cinxit discordibus armis*] recte Vulpius revocavit antiquam lectionem. Broukh. e duobus libris et Heinſii auctoritate Adverſ. II, 9. receperat *acuit crudelibus armis*. Quod ad *acuit* attinet, illud ſane ſaepe eleganter dicitur, ut ipſe Broukh. multis exemplis docet; ſed hic locum non habet propter adiectum *armis discordibus*. Verbis, dictis, et ſimilibus, *acuere* dicimur, non *armis;* hoc Broukhuſium ipſa illa exempla docere poterant. *Armis* melius convenit τὸ *cinxit*. Virg. Aen. XI, 536.

— *noſtris nequicquam cingitur armis.*

cingit Muretina ed. *tinxit* vn. Statii; alius *ſinxit*. Porro pro *discordibus* ab eodem Broukhuſio repoſitum erat e quibusdam, quod et Regius cum Corvin. exhibet, *crudelibus*; illud

illud tamen haud dubie et pulcrius h. l. et exquifitius. H. Lenzius praefert *acuit* h. e. inftigavit ad arma. W.

38. *Hinc cruor, hinc caedes, mors propiorque venit*] Revocavi antiquam lectionem, *cruor,* qui fere cum caede iungitur. Ovid. VI. Faft 599.

Hinc cruor, hinc caedes.

Trift. I, 10, 32.

Quam cruor et caedes, bellaque femper habent.

cf. et noftrum I, 3, 49. Broukh. non bene *caedem* poft *cruorem* memorari putabat, nifi illam pro *vulnere* pofitam acciperes, et hinc lectionem quorumdam librorum, quae et Regii eft, *furor* recipiebat. Ed. Lipf. cum iis, quae ex Ven. 1475. fluxere, etiam aliquot fcripti, *amor:* forte depravatum ex *cruor:* nifi putes fuiffe: *Hinc amor, heu, caedis.* Virgil. Aen. VII, 461.

Saevit amor ferri et fcelerata infania belli.

Ovid. XIII. Met. 768.

Caedis amor, feritasque, fitisque immenfa cruoris
Ceffant —

Deinde pro *mors propiorque venit* Exc. Scalig. habebant *morsque propinqua venit:* male. fup. I, 10, 4.

Tunc brevior dirae mortis aperta via eft.

venit, ut Afclepiades in Anthol. III, 25, 66. in Erinnam:

— εἰ δ' Ἀΐδας μοι
Μὴ ταχὺς ἦλθε, τίς ἂν ταλίκον ἔσχ' ὄνομα;

40. *Bellica cum dubiis roftra dedit ratibus*] In Exc. Scal. hic verfus fic legitur: *Cum tribuit dubiae bellica roftra rati.* Sed v. ad II, 6, 20. At Ed. Lipf. cum Vicent. et Guelf. 4. *tum.* quod longe praeferendum arbitror.

41. *Praedator cupit immenfos obfidere campos*] recte revocavit Broukhuf. antiquam lectionem, iam Statio probatam, et a Mureto receptam, cum Scaliger ex fuo repofuiffet *obfiftere,* quod iam in Aldinis fuerat. Noftri vulgatam tuentur. Virgil. Aen. VII, 333.

— *neu connubiis ambire Latinum*
Aeneadae poffint, Italosve obfidere fines.

(Statius apte comparavit Virgil. Aen. III, 400:

Et Sallentinos obfedit milite campos
Lyctius Idomeneus. W.)

Eadem

Digitized by Google

Eadem varietas inter *consistere* et *considere* inf. IV, 1, 151. Notabile autem, *campos*, non *saltus*, hic memorari, cum de pascuis agatur.

42. *Ut multo innumeram iugere pascat ovem*] hanc scripturam Broukh. ex anterioribus Edd. et Codd. revocavit, et convenit ea elegorum simplicitati. Supplendum vero, *in iugere*, ut *pastae monte capellae* ap. Ovid. III. Met. 408. ubi v. Burman. At Scaliger ex Exc. suis et libro reposuit: *Ut multa innumera iugera pascat ove.* Hanc Heinsius Advers. II, 14. probat, et fere meliores libri, omnes Statiani, etiam Regius cum Corvin. Guelf. 3. apposita altera pro var. lect. tuentur; et videri potest exquisitior; est enim *pascere* tum *depascere*, ut inf. 5, 25. (Sed diversa est constructio in verbis *pascebant Palatia vaccae*, ut IV, 1, 186. Dicitur apud Demosth. pr. Cor. p. 279. ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν βοσκήμασι νέμουσι, et p. 278. κατανέμουσιν. Apud Latinos vereor ut exemplis possit probari constructio, quam Vossius recepit: *Ut mille innumera iugera pascat ove.* Apud Martialem quidem X, 58, 9. *iugera pascimus agri*, longe alio sensu. W.) Facile tamen apparet, cum, ut librariorum in his verbis mos est, v II, 4, 12. III, 3, 9. 4, 78., pro *iugere* scriptum esset *iugera*, exinde reliqua mutata esse. Nec numeri versus ad aurem grati sunt. De casu *iugere* v. Cic. Verr. III, 47. fin. H. et Forcell. sub v. *iugerum*. W.

43. *Cui lapis externus curae est; urbique tumultus Portatur validis mille columna iugis*] Broukh. post Gebhardum interrogationis signum post *curae est* et post *iugis* posuerat, et idcirco *Quid lapis e.* reposuerat e libris aliquot; et sic Ed. Lips. Sed intempestiva est h. l. interrogatio et sensum abruptum facit, ut iam notavit Markland. ad Stat. Silv. I, 4, 55. p. 57. Dicuntur haec omnia adhuc de *praedatore*. Paullo duriorem facere iuncturam τὸ *Cui*, fatendum est. Puta pro eo *Huic* positum esse. Tum *urbique tumultus* Broukh. ex aliquot ant. Edd., inter quas et Lips. est, reposuit, tanquam exquisitius; epico tamen carmini accommodatius, quam elegis. Ante ex Ald. sec. legebatur, quod et Corvin. et Guelf. 2. 3. Muret. Scalig. habent: *urbisque tumultu, Portatur;* in Ald. pr. et in pluribus veteribus, etiam Ed. Rom. Vicent. Ven. adde Guelf. 1. 4. est *urbisque tumultus;* in Reg. *urbisque tumulti.* Porro *validis mille columna iugis* est a Statio et Scaligero ex ant. libris et edd. emendatum, cum inde ab Aldina pr. esset editum: *multa columna*, ne scilicet *mille columna* esset dictum.

ctum. Heinf. in Adverf. I, 4. inde faciebat *fulta.* pro *validis* in Ed. Rom. *variis.*

45. *lentus ut intra Negligat*] h. e. non curet. Reg. *inter.* Ed. Lipf. cum aliquot ap. Broukh. *et.* Tum *intus* Guelf. 3. pro var. lect.

47. *At tibi l.*] Scaliger ex Exc. fuis: *At mihi.* Sed v. Not. cf. Broukh. h. l.

53. *Illa gerat v.*] Noftri cum aliis *gerit.* male, et mox Ed. Rom. *funt.* Tum *f. Caea* Vicent. *f. Cea* Gryph. 1534. In Mureti contextu quidem *foemina Cea* exftat, at in fcholiis p. 53. verba *femina Coa* explicanda ponuntur. Ipfe argumentis utriusque fcripturae expofitis, addit: „ego nihil temere affeveraverim." Sed ex loco El. 4, 29. apparet, Muretum ad lectionem *Cea* proniorem fuiffe.

54. *auratas difpofuitque vias*] Ayrman. in Vit. Tib. §. 14. legebat, *auratis — viis;* fed fic deberet *diftinxit, discrevit,* vel fimile verbum effe.

55. *comites fufci*] *fufcae quas* Guelf. 2. ex emendatione.

59. *Regnum ipfe tenet.* Luculentius effet *ille, ifte.* *quem faepe coëgit Barbara gypfatos ferre catafta pedes*] *quem* (quod etiam in Zwic. 2.) Statio e fuis monente repofuit Muretus; ante legebatur *quo* inde ab Aldina pr.; nam veteres edd. *quem* exhibent. Ed. Lipf. *qui.* Guelf. 3. *ipfa — quoi.* Tum *gypfatos* diferte cum ceteris Ed. Rom. et Lipf. fed Regius cum Corvin. *luxatos,* ut alii, vitiofe. H. *Nota loquor,* h. quae amantes loqui et optare in vulgus notum eft, h. e. vana loquor, cf. I, 5, 67.; add. Propert. III, 10, 61. et Oratores fe corrigentes: Quamquam quid loquor? ut eft ap. Cic. Cat. I, 9. — Mox iterum lacunae figna delevi. Nam quum fe his monitis atque votis nihil valere intelligeret, ad imprecationem ruris et vitae rufticae eum abripi de fpe fua defperantem quis miretur? Locum fimillimum vid. I, 5, 67—69. W.

61. *At tibi, dura Ceres, Nemefin quae abducis ab urbe*] *Ceres* ex emendatione Heinfii certiffima recepit Broukh. vulgo ubique legitur *dura feges,* aberratione follenni, v. Ovid. I. Am. 15, 12. et ibi Burm. I. Faft. 688. et in e. l. Heinf. quae tamen variis virorum doctorum coniecturis locum dedit. *Nemefim* fere omnes habent. *Nemefin* intulit Scaliger et Broukh. Porro *quae ducis* utraque Aldina. At Muretus iterum invexit e vett. edd., ut Vicent. Lipf., *qui abducis:* ortum illud ex *quia ducis,* quod in Rom. et Venetis et Guelf. 1. 4. eft. Eadem aberratio in fcriptis apud

Digitized by Google

apud Stat. et Broukh. Porro *quae abducis* Scaliger e vet. libro recepit: quod firmant Guelf. 2. 3. Mox pro *terra* aliquot *certa*, et v. 63. Ed. Rom. Guelf. 1. 4. *Et tibi B. t.* perperam.

64. *devotos*] Reg. *devotis.*

66. *abdere*] al. *addere. non tanti ſint* Guelf. 2. *tua dona* Guelf. 3. pro V. L.

67. Vim addes, ſi interpunxeris: *O valeant fruges! ne ſint modo rure puellae, Glans alat.*

69. *et paſſim ſemper amarunt*] Ed. Rom. *ut p. ſ. amarent;* ut habet quoque Guelf. 1. 4. mox unus Stat. *Quis docuit, ſulcos nos habuiſſe ſatos,* male.

71. *Tum q.*] Reg. *Tunc* cum aliis. Mox *aperta* Colbert. ſed *aperte*, palam, iam vidimus v. 29.

72. *valle*] Corvin. *nocte.*

73. *nulla excluſura volentes Ianua*] *volentes* explicant *amantes;* ſed hi ſimpliciter ita appellari vix poſſunt, quanquam *velle* amatorium vocabulum eſſe concedo. Meliori iure poni poteſt ap. Propert. III, 22, (23) 17. ex Broukh. emendatione. Ait Broukh., in nonnullis eſſe *dolentes.* Immo vero nullum librum ſcriptum vel excuſum aliam lectionem praebere vidi et audivi; nec in alia, praeterquam in Scaligerana, exaratum eſt *volentes*, quae editio non ſatis ſedulo curata eſt; ut omnino dubitem, in ullo libro ita legi. At enim *dolentes* amatores excluſi optime dicuntur, cum omnino amoris vocabulum ſit. Propert. III, 6, (8) 23.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem.

cf. Burman. ad Ovid. I. Am. 3, 18. ſup. I, 8, 73.

Saepe etiam lacrimas fertur riſiſſe dolentis.

76. *** *Horrida villoſa corpora veſte tegant*] Valde hic turbant libri: hexametrum enim alii alium exhibent. Hamb. et Goth. habent:

Detur ut accedam dominae provelle loquarque.

Plerique, quibus adde Corvin. Guelf. 1. 3., ita legunt:

Ah pereant artes, et mollia iura colendi,

alii vero:

O utinam veteri peragrantes more puellae.

Multi cum Guelf. 3. habent utrumque, unde putarunt Interpretes, pentametrum medium excidiſſe, atque ita videas factum in Ald. ſec. et quae hinc ductae ſunt, et hos

ſecutus

secutus est Vulpius. Scaliger, quem Aldus iam in pr. edit. anteverterat, posteriori sublato primum retinuit: *Ah pereant a.* et mox pro *tegant* posuit *tegam.* Hunc sequitur, ut semper fere, Broukh., et pro ista sententia stat Ed. Rom. et quae inde fluxere. In Ed. Lips. Reg. Lep. et in Cod. Guarn. Zwic. 1. et Exc. Lipsii et Guelf. 4. loco utriusque alius hexameter legitur:

Mos, precor, ille redi; patientur rursus ut olim.

saltem, ut in Guarn., *patienter,* in Exc. Lips. *patientes;* interpolatorem prodit barbara dictio; nisi forte a prima manu fuit, *spatientur:* v. Ovid. II. Am. 2, 3. Haec diversitas suspicionem iniicere poterat, verum hexametrum excidisse, et eius loco illos tres importune inculcatos esse. cf. sup. ad I, 2, 24. Et sunt sane isti insititii ita comparati, ut facile se prodant, cuiates sint. *peragrare* enim, nullo nomine adiecto, barbare pro rusticari, ruri degere, dictum. *mollia iura colendi* etiam insolentius dicta: licet accipias pro legibus, h. modis in instruendo cultu et ornatu. *Lex* enim ita dici solet. Ovid. Epist. XV, 73.

Ecce iacent collo sparsi sine lege capilli.

cf. Broukh. ad h. l. Sed quid *mollia iura* sunt? an ut opponantur horrido et aspero cultui? In Ed. Rom. et Venetis, adde Guelf. 1., *mollia rura* leguntur; et Heinsius coni. *m. rura colenti;* lenius esset: *mollis cura colendi.* nam *cura* de ornatu proprium. v. Gronov. Obs. I, 23. Omnem vero dubitationem eximit Regius, qui utrumque versum exhibet, et illum: *Ah pereant a.* et alterum: *O utinam v.* sed priori in margine adscriptum est: *Seneca supplevit sic,* et posteriori: *Philelfus vero sic.* Reliqui itaque vacuum locum hexametro, quippe qui dudum ante eos, quos habemus, libros scriptos periit. Addam nunc porro aliam interpolationem ex Vicentina editione, ut habet etiam Zwic. 2.

Ha pereant artes et mollia iura colendi,
Abditur in solis si qua puella locis.
O utinam veteri peragrantes more puellae
Horrida villosa corpora veste tegant.

In margine editionis Vicent. adscripserat vir doctus aliam concinnationem Pontani:

O valeant cultus et tinctae murice lanae!

Atque ea legitur in ipso carmine in Guelf. 2. Ceterum duo haec disticha a Scaligero in L. I. El. 8. post v. 66. reiecti fue-

ſuerant. Verſus 77. 78. alienos et a me haberi iam profeſſus ſum. Saltem prior: *Nunc ſi clauſa mea eſt, ſi copia nulla videndi*, a mala manu venit.

77. *ſi copia nulla videndi*] Noſtri cum aliis ap. Broukh. *copia rara*: et haec eſt omnium librorum et edd. lectio. *nulla* ex Scaligeri correctione profectum; quod et ipſe in tali ſententia requiro.

78. *in laxa quid iuvat eſſe toga*] haec ſunt ex emendatione Heinſii recepta a Broukh. *eſſe in toga*, ut *eſſe in Tyriis*, *in Cois*, quae ſaepe apud poëtas occurrunt, et paſſim illuſtrata ſunt a viris doctis, v. c. ad Silium II, 131. Vulgo legitur: *laxam q. i. eſſe togam?* H. Add. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. quod reſtitui. W.

ELEGIA IV.

1. *Hic mihi ſ.*] Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3. cum aliis *Sic*. Ed. Lipſ. *Dic*, ut ſolet in vocabulis initialibus. In vulgg. ſcriptum erat *Sic*, usque ad Scalig. et habet illud ſubitaneum impetum, qui non ingratus ſit, ut dolore tacito victus poëta tandem in verba erumpat. Tum *d. parari* unus Broukh. alius *d. peractam*. H. *Hic* dant quinque apographa H. Voſſ. et ſext. a prim. man. Hamb. *ſic*. *Paratam* male Burmannus ad Propert. I, 9, 25. intelligit eam, quae non ſineret eſſe moram, ſi quis adire vellet. Nam Nemeſin ad amorem non eſſe paratam, id ipſum queritur Tibullus. Senſus loci non obſcurus. Sprengel p. 138. emendat:

Heu! mihi ſervitium video dominamque paratam
Iam mihi (libertas illa paterna vale!)
Servitium heu! triſte datur.

Sed nulla neceſſitas locum mutandi, nec ſolet Tibullus ſententias hoc modo interponere. W.

4. *vincla remittit Amor*] *remittit* repoſitum a Vulpio, ut vulgatum erat usque ad Scaligerum. Et ſic antt. Edd. etiam Rom. et aliquot libri, in his Guelf. 1. Recte utique; quia et reliqua verba hoc numero poſita. Scaliger *remittet* invexerat, ut habent libri nonnulli, etiam Corvin. H. *Remittit* quatuor apographa H. Voſſ. Zwic. 2. *Remittet* Zwic. 1. Goth. et ſex apogr. H. Voſſ. unum *remiſit*. H. Voſſius recepit *ut,— remittat*, *ut* in *et* corruptum dicens, et conſtructionem putat hanc: *ſic teneor catenis, ut* caet. Nobis haec non viſa ſunt apta. W.

5. *Et,*

Digitized by Google

5. *Et, seu quid merui, seu quid peccavimus, urit*] Ita vulgo legitur, neque quicquam in illis Interpretes offensi sunt, cum tamen neque sensus, neque mos loquendi sibi constet. Ex orationis lege post *seu merui quid* esse debet, *seu bene, recte feci;* sed *merere* simpliciter positum potius in peiorem partem sumitur. Propert. I, 18, 9.

Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?

Noster I, 2, 83.

Non ego, si merui, dubitem procumbere templis.

Ovid. Epist. VII, 71.

Quicquid id est, totum merui.

Fast. IV, 239.

Voxque fuit, Merui: meritas dem sanguine poenas.

Met. II, 279.

Si placet hoc, meruique, quid o tua fulmina cessant?

merui quid et *quid peccavimus* erunt itaque idem: quod non viderat Dousa Praecid. c. 7. sed videbat Heinsius, qui emendabat, *seu nil peccavimus.* Melius tamen priori loco poneretur: *seu nil merui, seu quid peccavimus.* ut I, 10, 5. *At nihil ille miser meruit; Non* etc. Offendit tamen adhuc subita ista numeri mutatio: *seu merui, seu peccavimus.* quamvis eius exempla forte reperiri possint. Dubito itaque, an legi debeat:

Et seu quid metuit, seu quid peccavimus, urit.

h. Amor in me saevit, tanquam nexum, seu quid vere commisi, deliqui, seu quid suspicatur tantum et metuit de me, ne forte vinculis ruptis aufugere et me ipsius imperio subducere tentem. Vides, ita nihil purius esse illo versu. Sed in Ed. Rom. plane alia lectio conspicitur; pro *merui* enim exhibet *Veneri.* Ita vero multa sunt mutanda, ut sententia eliciatur. An forte scriptum erat;

Et saevit Veneris, si quid peccavimus, ira.

ira saevit, ut Ovid. XIV. Met. 193.

— O si quis referat mihi casus Ulixen,
Aut aliquem e sociis, in quem mea saeviat ira.

ib. *seu quid peccavimus, urit*] ultima vox, iam Statio e scriptis probata, a Scaligero reposita fuit, cum in vulgg. esset *uror,* quod etiam Ed. Rom. praefert. At Vicent.

cent. et Reg. Lep. cum Ven. 1475. et aliis *urit;* hoc et in Corvin. H. Vindobon. *Heu, heu quid merui.* Unus Voss. *saevi* pro altero *seu,* et *urrit.* *Peccamus* Hamb. — Caeterum Heynii de hoc loco iudicium probans Slothouver in Act. Soc. Traj. T. 3. p. 148. corrigit *meruit* hoc sensu: *sive mea domina quid meruit, sive ego peccavi, uror.* Quod ferri nequit. Ad *urit,* quod etiam H. Voss. apogr. habent, supplend. Amor. — Versu sequent. *Uror io!* iungendum esse, monet H. Voss., ut ap. Ovid. Art. III, 724. — Sprengel p. 138. emendat: *saeve puelle;* nam Amori tribui faces, non puellae. Nostram sententiam vid. supra in Not. ad h. l. W.

7. *dolores*] Corvin. *labores.* H. *Possem.* Grammatica ratio postulabat hoc, ut olim monui; unde nunc recepi praeeunte H. Vossio, quem vide. Idem *mallem gelidis* scripsit vers. seq. omisso *in* fine codicum auctoritate. W.

9. In Ask. est *cautex.* W.

10. *Naufraga quam vasti tunderet unda maris*] Tuebatur hanc lectionem Vulpius propter sonum maris mugitum exprimentem, quod admodum leve argumentum esse arbitror, cum Broukhusius ex aliquot libris posuisset *ira maris,* quod elegantius dici, et saepe ab altero pulsum esse loco, vel ex Ovidio constat, Epist. XVIII, 2. ubi v. Burm. et Met. XI, 729. ubi v. Heins. cf. etiam ad I. Met. 330. et Misc. Obss. Vol. II. p. 246. (est is Jortin *Tracts* Vol. II. p. 456.) Servavi tamen *unda,* quia ea mihi melius *cautem tundere* dici videbatur, quam *ira,* et inprimis quia pro elegorum humilitate nimis gravis et epica vox: *iram maris naufragam tundere cautes.* Porro pro *vasti maris* Exc. Lipsii et Codex Guarner. *vitrei* exhibent, male, inprimis cum de irato et turbato mari sermo sit. H. *Ira maris* recepit H. Voss. W.

11. *et noctis amarior umbra est*] cf. Propert. IV, 3, 29. Docte imitatus est M. Anton. Flaminius ad Hieron. Fracastorium:

> *Ipsa sed mihi lux amara, et atrae*
> *Noctis tempora sunt amariora*
> *Felle, et Thessaliae malis venenis.*

Haec forte viro docto in Actis Soc. Traj. p. 192. obiecerunt coniecturam parum probam: *Lux et amara die; sed noctis amarior umbra est.* H. *Ora* pr. *umbra* perperam unus Voss. *Est* non legitur in Venet. W.

12. *Omnia iam t.*] *iam* Broukh. ex libro Italico et Exc. Lipsii: adde Guelf. 3. a m. sec. vulgo *nam.* deinde Ed.

Ed. Lipſ. *tempore* ſollenni lapſu librariorum in his caſibus: exemplum v. ad II, 3, 42. H. *Iam* habent quatuor apogr. Voſſ. et Bern. *Nam* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Tempore* in Ask. a pr. m. Mox pr. *usque* quart. ap. Voſſ. *atque*. W.

15. *ſi nil prodeſtis*] Broukh. ex uno Florentino, et a m. ſec. in Guelf. 3. vulgo *ſi non p.* H. *Si nil* habent Voſſ. 2. 3. 4. 5. Monacenſ. et Vindob. *Non* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

17. *et, qualis, ubi orbem Complevit, verſis Luna recurrit equis*] Ed. Rom. vitioſe, *equalis*, ut erat in Statii libris. In Venetis et Guelf. 1. *nec q.* — Reg. cum aliis quibusdam codd., etiam Guelf. 1., *ut orbem C.;* ſic etiam Venetae et Aldinae. Primus Scaliger e libris edidit *ubi*. vid. Broukh. Idem Regius mox elegantius *recurrat* cum quatuor aliis apud Broukhuſium, et Corvin. Sicque iam editum fuerat in Ald. ſec. et inde expreſſis, add. Muret., male a Scaligero deſertum; itaque revocavi pro altero *recurrit*. Ed. Baſil. *recurret*, vitio typogr. H. *Recurrit* Zwic. 1. *Recurrat* Zwic. 2. Ask. et unus Voſſ. — *Aequalis* Goth. perperam et quatuor apogr. Voſſ. — Pro *ubi* H. Voſſ. reduxit *ut*. W.

21. *At mihi*] *aut* Guelf. 3. Monac. *Taceam* Goth.

23. *Aut rapiam ſuſpenſa ſacris inſignia fanis*] Scaliger e ſuis Exc. repoſuerat, *ſuſpenſa focis inſignia ſacris*, et ſic etiam alii libri apud Broukhuſium. Sed *inſignia*, h. donaria, reponebantur in fanis, non in locis privatis. cf. I, 2, 82. Heinſius pro *focis* coniiciebat *tholis*, ut Virgil. Aen. IX, 406.

Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit, ſi qua ipſe meis venatibus auxi,
Suſpendive tholo, aut ſacra ad faſtigia fixi.

Noſtri vulgatam ſervant, quam recte revocavit Broukh. quem vide. H. *Sacris fanis* plerique ap. H. Voſſ. *focis ſacris* Ask. *donis* Hamb. W.

24. *Sed Venus ante alios eſt violanda mihi*] ante alios ſc. deos. Sic codd. et Guelf. 2. iam editum erat in Aldina utraque, ſicque e libro ſuo emendabat Muretus pro eo, quod in Venetis erat, etiam in Ed. Baſil. et in libris Guarner. et Regio, Guelf. 1. *ante alias.* cf. III, 4, 93. et 6, 32. Sic ap. Terent. *illarum quisquam.* v. Ciofan. ad Ovid. I. Met. 507. Mox v. 27. de ſcriptura *zmaragdos* vide ſup. ad I, 1, 51. H. *Et* pr. *eſt* Goth. W.

28. *Tinguit* Voſſ. 1. 2. 3. 5. W.

29. *Hic*

29. *Hic dat avaritiae cauſſas et Coa puellis Veſtis*] Valde turbaverat hunc locum et interpunctione, et mutato τῷ *et Coa* in *hinc Coa*, (quod duo Anglic. habebant: adde nunc Corvin.) Broukhuſius; quamquam fatendum eſt, neque vulgatam lectionem eſſe ſatis expeditam. Douſa Praecid. c. 7. legebat: *Hinc dat a. cauſſas et C. p. V. et a.* hocque habet Guelf 3. Heinſius vero, *Sic dat.* Poſſis eſt: *Nunc dat.* Pro *cauſſas* vero, quod et in noſtris eſt, Broukh. e Statianis, Colbertino, uno Palatino et uno ſuo receperat *ſtimulos*. At id ab interpolatore eſt profectum; et recte Vulpius vulgatam revocavit; *cauſſas* intelligebat προφάσεις, excuſationes. Mihi etiam haec vera lectio videtur, ſed *cauſſas* accipio ſemina, ſive eas res, unde aliquid ſuboritur; ut ſit, hinc oritur, movetur, alitur, avaritia. Ovid. II. Am. 17. extr.

Ingenio cauſſas tu dabis una meo.

IV. Faſt. 96. de Venere:

Illa ſatis cauſſas arboribusque dedit.

Huius interpretamentum eſt *ſtimulos*, quod tamen omnem vim vocabuli non exhaurit: non enim modo incendunt et acuunt cupiditatem puellarum iſta luxus inſtrumenta, ſed unica avaritiae cauſſa et origo ſunt. Propert. III, 11, 3.

Certa quidem tantis cauſſa et manifeſta ruinis:
Luxuriae nimium libera facta via eſt.

Pro *Coa* ed. Vicentina *Cea*, ſollenni errore, cf. Obſſ. ad II, 3, 53.: alii *Choa*. Sed eſt *Κῶς* ex *Κόος*, (quae et *Κόως* eſt et *Κῶως*) unde *Κῶος*, etiam *Κώϊος*. At ἡ *Κέως* et ἡ *Κεία*, *Ceos* et *Cea*, diverſa inſula eſt, ut dudum docuere viri docti. Apud Vincent. in Speculo doctrin. VI. c. 73. verſus ſic excitatur:

Praebet avaritiae cauſſas pretioſa potentum
Veſtis et —

Primum voc. *Praebet* non male, ad duritiem tollendam. H. *Hic dat avaritiae cauſſas* hab. ſex apogr. Voſſ. et ſept. a pr. m. Ask. *cauſſam*. Pr. *hic* duo *hinc* ap. Voſſ. un. *hac*, un. *nec*, un. *hic et*. Pr. *et Coa* Hamb. *hinc Coa*, quod recepit H. Voſſius. Nos retinuimus *et*, iure, ut videtur. Locis ſupra in Notis allatis adde inprimis Ovid. Amor. III, 10, 9: *Sed glandem quercus, oracula prima, ferebant, Haec erat et teneri ceſpitis herba, cibus.* W.

30. *a rubro lucida concha mari*] *a* Broukh. ex codd. (adde Guelf. 2.) antt. Edd. et ſic Lipſ. ac Venetae. At e Ro-

Romana plane excidit. In principe tamen Ed. 1472. Vicent. et in Aldinis ceterisque vulgg. extat altera lectio *e rubro*, quam et Regius servat, et Corvin, H. *E* habent sept. apogr. Voss. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *e rubro lucido*. Recepit *e* Voss. Ego retinui *a*, vid. II, 1, 57. W.

31. *hinc clavim ianua sensit*] *clavim* Scaliger e Charisio: in libris est *clavem*. cf. Heins. ad Aen. I, 120. *sensit* Statius recte tuebatur e libris; in Ald. sec. mutatum erat in *sentit*. Sic Regius. H. *Clavim* agnoscit hic etiam Forcellinius, quod recepi cum H. Vossio. W.

33. *Sed pretium si g.*] ad verbum fere reddidit versum Antipater, ut Muretus indicavit, Anthol. VII, 161. (in Brunck. Analect. II. p. 109. II.)

Ἢν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρῃς, φίλος· οὔτε θυρωρὸς
Ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται·
Ἢν δ' ἑτέρως ἔλθῃς, καὶ ὁ Κέρβερος.

cf. in hanc sententiam Propert. III, 11, 1. sqq. 9. sq. Ovid. III. Am. 8, 63. 64. H. *Vincta* est in Bern. Hamb. *via*. W.

34. *canis ipse*] Corvin. *ipsa* sollenni poëtarum elegantia, et Voss. 3. *clausis* pr. *canis* Vindob.

36. *multis addidit ille malis*] vulgo legebatur; *attulit ipse*, ut etiam Ed. Lips. exhibet; Rom. cum Guelf. 1. 2. *attulit ille*, et habent *ille* etiam alii nonnulli. In Exc. Lipsii erat *abdidit*, quod et unus Broukhusii et Colbertinus habebant: hinc Dousa faciebat *addidit*, quod integrum in Excerptis Italicis Heinsii invenerat Broukh. et recepit. Praefert etiam Regius, sed supra adscriptum *abdidit*, quod probarem, nisi de forma, quae latere nequit, ageretur. In Guelf. 3. in marg. *abdidit* vel *addidit*. H. Vers. 35. *Heu quicunque* defendit Huschk. p. 21. *Avaris* emendat Sprengel pr. *avarae*, et v. 36. *quantis* pr. *multis*, pag. 138. *Abdidit* Voss. 2. 4.; hic etiam *ipse*, et *ille* in marg. Permulti ap. Voss. habent *attulit ipse*, accedunt Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Apertulit ille* unus. Ioan. H. Vossius recepit *abdidit*, quod explicat occultavit vel obscuravit; ut pulchritudinis splendor avaritia dicatur obscurari. Nos tamen retinuimus *addidit*, ut unice verum. Sensus enim hic est: Poeta exsecratus avaritiae auctores et avaritiam ipsam, nunc queritur pulchritudinem avaritiae additam, quae per se bonum egregium, tamen his malis addita, nova caussa fiat doloris et malorum. W.

37. *Hinc fletus rixaeque sonant*] Ed. Rom. cum aliis, Guelf. 1. *hinc rixae fletusque s.* H. Atque hoc recepit I. H. Vos-

I. H. Vossius. Quod nos retinuimus, agnoscit etiam Forcellinius. W.

38. *ut infamis hic deus esset Amor*] parum suaviter haec dicta: nam *hic deus* prorsus otiosum vacat; quanquam similia fere illa inf. III, 4. 50.

Quodque deus vero Cynthius ore feram.

Lectio haec vulgata est ab Aldo; Edd. antiquae omnes habent *hinc*, nec hoc satis comte; feram tamen tanquam Elegorum negligenti orationi consentaneum: ut hinc Amor esset infamis, male audiret propterea. Procederet lenior oratio, si *sic* scriptum esset: Fecit, ut sic Amor esset deus infamis. Broukh. coniiciebat: *ut infamis nunc deus erret Amor.* Potest in *hic deus* latere aliquod Amoris epitheton, quod tamen non invenio. H. I. H. Vossius Heins. secutus *sic* scripsit pro *hic*, quod in libris est. Equidem mutare nihil ausus sum; sententiam tamen meam cognosces ex Obss. ad I, 4, 44. Caeterum de consecutione temporum, ne te offendat *esset*, adi Cicer. d. Offic. I, 8, 3: *Quibus rebus effectum est, ut infinita pecuniae cupiditas esset.* Caeterum Hamb. *esse.* W.

39. *quae pretio victos excludis amantes*] Ed. Lips. *qua.* Ed. Rom. cum Brix. et Venetis, Guelf. 1. *abducis*, ex El. 3, 61. H. *Qui* Monac. *excludis victos* Bern. In Goth. deest versus. W.

40. *Diripiant*] reposuit Broukh. e libris: quibus adde Corvin. Guelf. 3. in marg. v. sup. I, 6, 54. Vulgo legitur *Eripiant.* In Rom. Brix. et Venetis, Guelf. 1. pro *partas* legitur *positas.* cf. Broukh. Mox v. 42. *Neu g.* Ed. Brix. cum Venetis. H. Pleriq. ap. Voss. *eripiant*, aut *erripiant*, aut *eripiat.* Hamb. *deripiant.* W.

41. *Tum* recepit H. Voss. ex uno cod. Unus Voss. *post. lecti* pr. *laeti* Hamb. *opem* Goth. pr. *aquam.* W.

43. *Seu veniet tibi mors, nec erit, qui l.*] *veniet* recte revocavit olim vulgatum Vulpius, et sic nostri cum melioribus, pro *veniat*, quod novavit Scaliger, e codice puto, nam sic et est in Guelf. 2. Ceterum parum concinnus hic versus videbatur Broukh.; itaque refingebat: *Seu tibi mors veniat.* Elegantius erat aurium iudicium Vulpio, qui iure tuetur vulgatam; placent enim tales horriduli modi antiquis poëtis, cf. inf. ad El. 6, 20., et, in quo rei cardo versatur, valent ii ad variandos numeros, qui alias in Elegis sunt uno eodemque tenore molesti. Pro *nec erit* idem Broukh. ex Dousae et Scaligeri coniectura reposuerat *neque sit*, quia fuerat *diripiant*, *spectent*, *addat.* Sed observandum erat, sequi

ſequi ſtatim *flebitur*, *dabit*, *dicet:* et *neque erit* eſſe pro *non erit*. H. De particula *ſeu* vid. not. ad I, 6, 33. — *Neque erit* ſcripſerat Heyn. in exemplari ſuo, et ſic Ald. 2. et Muret. At Ald. 1. cum Scal. Vulp. *nec erit*, ut habent Zwic. 1. 2. et quinque apograph. Voſſ. (in his Hamb.) Hoc praetuli cum H. Voſſio. W.

44. *moeſtas munus in exſequias*] In Exc. Lipſii et Pocchi et in uno Heinſii erat, *m. Manibus exequias*, non male, ſiquidem, inhumatum iacere, infauſtiſſimum; poteſt quoque ſic erroris ratio facilius perſpici, quam ex altero hoc. H. Sprengel p. 137. emendat: *moeſtis munus ab exſequiis*, h. e. munus exſequiarum. Ita aberrant, qui regulas grammaticas non tenent accurate. Senſum indicavimus ſupra in Notis. In Goth. eſt *obſequias*. W.

45. *At bona quae*, *nec avara*, *fuit*] Diſtinctio eſt a Douſa P. et praetulit eam vulgari Broukh. quae erat: *At bona, quae n.* H. Senſus: At quae bona, non aſpera, nec avara fuit. — *Flebitur*. cf. Terent. And. I, 1, 102. W.

47. *ſenior vates* Vindob. in margin. *Veteratus* perp. Goth. W.

49. *dicet*] *dicat* Guelf. 2. Unus Voſſ. *licet*. Ask. *valideque*, ſed verum in marg.

51—52. *Tamen* pr. *quidem* 3. 5. Voſſ. — *quid proſunt* Ask., in marg. *proſunt quid. quid poſſunt* Vind. — *Dolendus*. Goth. pr. *colendus*. W.

54. Se non ſolum, ut bona ſua vendat, a ſe eſſe impetraturum, ſed etiam ad aſperrima quaeque ſubeunda paratiſſimum fore teſtatur Tibullus. Ita Heynius ſenſum et contextum bene conſtituit. Signa igitur lacunae delevi. Caeterum H. Voſſius *imperium* intelligit dura dominae iuſſa, et *ire ſub imperium* dicit eſſe ſubire, ut ire ſub iuga, ſub furcam. Igitur ſic: ſubite imperium dominae, Lares, ſubite titulum. W.

55. *Quicquid habet Circe*] Videntur haec abrupta et hiulca eſſe, neque ſatis inter ſe nexa et coniuncta cohaerere: itaque tria haec diſticha aliquando fragmentum alterius elegiae eſſe arbitrabar: atque etiamnum ita arbitror. Non enim niſi fidiculis adhibitis extorqueas aliquem ſententiarum nexum, ut dicere velle videatur Tibullus: non modo bona mea vendere et diſperdere puellae cauſſa in animum inducam, ſed etiam extrema quaeque male perferre; hoc ſcilicet proverbialiter ut exprimat: ſe vel teterrima

terrima venena esse epoturum, si modo Nemesis amorem sibi conciliare possit, fere ut Propertius, cum aemulo suo Gallo ultima a puella sua mala minatur, dixit I. El. 5, 5.

Infelix, properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Thessalia.

Idem II, 1, 53.

Seu mihi sint tangenda novercae pocula Phaedrae,
Pocula privigno non nocitura suo:
Seu mihi Circaeo pereundum gramine: sive
Colchis Iolciacis urat ahena focis:
Una meos quoniam praedata est femina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.

cf. alium locum II, 19, 9. sqq.

56. *Quicquid et herbarum Thessala terra gerit*] *gerere* est *ferre*, ut Virgil. Ge. II, 122. adde Ovid. XI. Met. 615. Scaliger tamen malebat *genit*. In multis est *dedit*, et sic utraque editio cum aliis ante Aldum. H. *Quidque* bis Zwic. 1. W.

57. *ubi indomitis gregibus Venus afflat amores*] ne putes, melius esse *indomitos — amores*, quanquam et hoc bene dicitur: *equorum* illud est perpetuum epitheton. v. Ovid. V. Trist. 4, 16. H. *Stillas* Zwic. 1. vers. 58. — *Hyppomonis* Goth. W.

60. *Mille alias herbas misceat illa, bibam*] Ieiunum hoc, si quid aliud: *Mille* alias *herbas*. Cui forte putes facile succurri posse, si legas: *malas herbas*, sollenni epitheto, ut sup. I, 2, 51. Sed multo magis displicent *herbae* post v. 56. *quicquid et herbarum*. Deberent itaque saltem *mali succi* sequi, qui latius patent: *Mille malos succos misceat illa, bibam*. Inf. III, 5, 9. *Nec mea mortiferis infecit pocula succis Dextera*. H. *Ille* Hamb. pr. *illa*. Sprengel p. 138. emendat *aliis philtris* pr. *alias herbas*, perperam. W.

ELEGIA V.

1. *novus — sacerdos*] Colligebat ex nomine hoc, satis tenui et infirmo argumento, Ayrman. in Vit. Tib. §. 61. Quindecimviros quaedam sacra Apollini Palatino fecisse. Augures etiam *sacerdotes* erant, neque tamen peculiaris sacra quaedam sollennia faciendi cura eis incumbebat. Illud tamen verum, Quindecimviros sacrum aliquod Apollinare pu-

Digitized by Google

publice feciſſe, unde etiam *Quindecimviri ſacris faciundis* appellati. v. Liv. X, 8.

3. *impellere pollice chordas*] Ed. Lipſ. cum aliquot antt. Edd. ap. Broukh. *conchas*, male. Ovid. X. Met. 145.

Ut ſatis impulſas tentavit pollice chordas.

In Regio hic cum tribus proximis verſibus exulabat, incuria librarii, quem repetitum *τὸ veni* deceperat. H. Ask. *vitales;* unus Voſſ. *cordas*, unde *conchas* ortum. W.

4. *Nunc precor ad laudes flectere verba meas*] Habent haec difficultatem, quam non animadverterunt Interpretes. *Laudes* intelligendae haud dubie Meſſalini, non Apollinis: *meas*, quia a Tibullo celebrantur. *Flectere verba* recte de cantu expoſuit Statius: ut Ovidius dixit *flectere vocem* II. Am. 4, 25. Seneca in loco, quem Broukh. ex noſtro expreſſum putat, Agamemn. 330. *leviore lyra flectere carmen ſimplex.* et ſupra I, 7, 37. *voces inflectere cantu,* ubi v. Broukh. et ſic Graeci *κάμπτειν* dicunt. v. Salmaſ. Exerc. Plin. p. 85. Sed quid erit, *flectere verba ad laudes meas?* ad verbum debet eſſe, canere ad carmen Tibulli, quod in laudes Meſſalae ſcribit. Sed in hoc commodus ſenſus non eſt; non enim dignum deo, ut ipſe carmine celebret Meſſalinum; ſi dicas eſſe pro canere laudes Meſſalae, quas et ipſe paro, ſimul me canente; ut Ovid. V. Triſt. 3, 4.

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Statius ita expoſuit: *Orat Phoebum, ut ad laudes ſuas, quas Meſſalino dicet, cantum flectat, id eſt, ut eius carmen ſit hoc tempore:* quod non ſatis intelligo. Vulpius aliam viam ingreſſus eſt, et ita interpretatur: *nempe mihi te laudaturo verba, quae poëtam deceant, ſuppeditare; verba flexilia et metro accommodata,* ut adeo *verba flectere* ſit ea temperare, redigere ad numeros: et *ad laudes meas*, ut hinc illud carmen exiſtat, quod animo agito. Sed etiam in his aliquid impediti et iniucundi eſt: etſi illud melius ſe habet, quod deus adiuvat poëtam laudes Meſſalini parantem; non ipſe eas canit. In multis libris pro *verba* legitur *plectra;* ſed *plectra moveri, duci,* non *flecti* dicuntur: et ferrem utique, ſi libri haberent: *Nunc precor ad laudes plectra movere meas.* tum iam dixerat, *impellere pollice chordas*, et in hoc verſu de cantu et voce dici aliquid debet; nam Phoebum cum *cithara* et *carminibus* venire rogaverat: et decorum erat deo, regere poëtae cantum modis citharae ſuae ſ. accinendo fidibus. Duo Italici, *ad laudes — tuas;* accommodatius

modatius foret, *ſuas* h. quae ex iſtis verbis compoſitis exiſtant, vel debitas. v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. VII, 152. Sic etiam peccatum videtur in Eleg. in Maecen. Obit. (vulgo Albinov. Eleg. II.) 142.

— — tellus levis oſſa teneto,
Pendula librato pondus et ipſa ſuum.

h. ſuſtineat ſuſpenſum, ne te premat; vulgo, *tuum*. In libro Martii et Guelf. 3. ſed cum var. lect. *laudes — tuas.* *ad laudis flectere verba modos* erat, et *modos* etiam exhibebant Exc. Lipſii. *Ad modos verba flectere*, h. canere, optime dictum eſſet. Ovid. III. Faſt. 388.

Iam dederat Saliis —
Armaque et ad certos verba canenda modos.

VI. Faſt. 692.

Et canere ad veteres verba iocoſa modos.

Sed tum pro *laudes* reponendum foret epitheton *Latios* vel *laetos* aut aliud ſimile. Quomodo vulgata expedienda ſit, vide nunc in Nota. H. Ask. *puer* pr. *precor.* Monac. *laudis — modos.* Un. Voſſ. ad *meas* annotat in marg. *al. modos.* I. H. Voſſ. ſcripſit: *Nunc opus ad laudes flectere verba modis.* Tibullum dicturum fuiſſe, *tu, precor, impellas;* itaque quod Urſinus viderit in uno, *opus*, recipiendum fuiſſe. Denique, *ad laudes flectere verba meas*, et, *ad laudis flectere verba modos*, corruptas eſſe lectiones pro eo quod ipſe repoſuerit. Interpretatur autem ſic: numeros et verba metiri lyrae modis, accommodare lyrae modis. W.

6. *ad ſacra veni*] Ed. Ven. 1475. Reg. Lep. Vicent. Lipſ. cum aliquot codd. *templa*, forte ex v. 1. H. v. 6. *devictus* tria apogr. Voſſ. (Goth.). un. *cumulat curas*, duo *tumulat*, *tumulant*, un. *luras*, un. *mea ſacra* (Hamb.). tria apogr. *templa*, et ita etiam Zwic. 1. 2. W.

8. *veſtem Sepoſitam*] Ita legitur inde ab Ald. ſec.; Edd. Lipſ. et Rom. Reg. Lep. Vicent. cum Ald. pr. et codd. aliquot *Depoſitam*, male. v. not. Eadem varietas ap. Ovid. II. Met. 41. III. Met. 310. Tum *et longas* Corvin. cum aliquot apud Broukh. et vſ. 9. *Q. te referunt*, etiam cum aliis nonnullis. H. Un. Voſſ. *ſeppoſitam. et* pr. *nunc* Hamb. *depoſitum* Zwic. 1. 2. W.

9. 10. unus Voſſ. *fugatum*, un. in marg. *fugaſſe;* un. *continuiſſe.* W.

11. *tibi debitus augur*] *debitus* Scaliger e ſuo libro repoſuerat: in ceteris omnibus legitur *deditus*, quod Vulpius

revocavit, me quidem invito. Eſt enim hoc pedeſtri orationi conſentaneum; alterum vero elegans, quia ars auguralis atque adeo augures Apollini *debentur*. Similis varietas eſt ſup. I, 2, 97. ubi v. Stat. cf. ad Ovid. Ibin 184. H. *Eventum* Hamb. *Deditus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Debitus* 2. 4. Voſſ. Vind. Ask. ſupraſcr. *d.* W.

15. *fruſtrata Sibylla eſt*] *eſt* etiam a noſtris abeſt, et ab Ald. I.

16. *ſenis pedibus*] Neſcio, in quas editiones Fabricius Bibl. Gr. T. I. p. 193. inciderit, cum vulgo *ſaevis* perperam legi dicat, ipſe *ſacris* corrigens, et *ſenis* pro emendatione Scaligeri habeat, quae tamen vulgata lectio eſt. *Abdita ſacris pedibus* referebat ad Apollinis ſtatuam.

18. *ipſe, precor, quid canat illa, doce*] *quid* eſt ex emendatione Heinſii receptum a Broukhuſio; (*quid* iam apud Muretum exſtat. W.) vulgo, *quod*. Guelf. 2. *quos canit*. Corruptio orta ex compendio ſcripturae *qd*. Malim tamen vel ſic legi: *quae canat illa*. In Regio a prima manu *ille* erat, et in ſequenti pro *haec, hic*, in Ed. Lipſ. vero *Nec*. (Oblitus eram in Nota ad v. 19. expungere vitium, quod reliqueram e prima editione: „ab Erythris Aeolidis." Immo *Ioniae* ſcribendum eſt. Copioſe actum eſt de his a Salmaſio inf. iam ad v. 67. laudato. Omnino tota nota erat retractanda: quod nunc feci in tertia hac editione.) H. H. Voſſ. ſcripſit *quoi canat*, h. e. cui canat, perperam. *Quod* hab. Zwic. 1. 2. Hamb. et plures Voſſ. Contra ſex apogr. ap. Voſſ. *quid*, quod retinui. Verſ. 17. pr. *tangere*, Ask. *dicere*, pr. *chartas*, Vind. *comas*, at in marg. verum. W.

20. *raptos — Lares*] ita emendavit, ex hiſtoriae ratione, Scaliger, uno et altero libro ſuccinente. Secundum illud Virg. Aen. I, 378.

> *Sum pius Aeneas, raptos qui ex hoſte Penates*
> *Claſſe veho mecum.*

vulgo, *captos*. Erant tamen *capti* tum Penates, cum Aeneas eos deportandos capiebat. Verum et apud Virgil. ſunt *rapti ex hoſte*. H. pr. *ille*, Goth. *ipſe*. *Raptos* Vind. et 1. 2. 3. Voſſ. caeteri *raptos*, ut et Zwic. 1. 2. *captos deos* Hamb. *deos* etiam Vind. *campos* Goth. W.

21. *Nec fore cr.*] Ita Broukh. e libris, iam Statio monente, repoſuit, et ſic noſtri cum Guelf. 4. et tota vett. edd. ſecta a Ven. 1475. ducta exhibent. In paucis codd. et in editionibus vulgatis inde a Venetis et Aldinis erat *Haec*, ortum ex ſcriptura *Hec*. Ceterum notanda eſt ſtructura verborum,

Digitized by Google

borum, *postquam dicitur sustinuisse* (pro *sustinuerat*) *nec credebat*, h. et cum non crederet. H. *Nec fore* habent apogr. H. Voss. et Zwic. 1.; Zwic. 2. *haec*, sed correctum in *nec*. W.

23. sqq. Iam ab hoc inde loco episodium sequitur ἐν παρενθέσει a nobis nunc inclusum: quo multum lucis huic loco affundi putamus: ut subsequatur v. 39. Sibyllae vaticinium, cuius narrationem praestruxerat usque ad v. 22.

23. *nondum formaverat urbis Moenia*] *formaverat* revocavit Scaliger, ut plerique libri habent, utque etiam ante eum in Aldina sec. et ductis hinc editionibus legebatur. Sic quoque Vicent. et Rom. et Lips. Muretus pro hoc reposuerat id, quod alii legunt, etiam Regius cum Corvin. et Guelf. 3. pro var. lect. *fundaverat*, quod quidem et ipsum bonum. Virg. Aen. VII, 410.

— — *quam dicitur urbem*
Acrisionaeis Danaë fundasse colonis.

Utrumque bene se habet. Ergo retinere praestat, quod semel tenemus. In Venetis et Ald. pr. erat *firmaverat*. H. *Firmaverat* Voss. 1.; *fundaverat* Vind.; *formaverat* caeteri ap. H. Voss. H. Vossius recepit *firmaverat*. W.

27. *suberat Pan ilicis umbrae*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum aliis ante Muretum *umbram*, quod exquisitius. quidam *umbra*, nec id male. *umbrae* praeter codd. tuentur profectae edd. ex Ven. 1475. H. *Umbrae* sex apogr. H. Voss. W.

30. *silvestri fistula sacra deo*] quidam *facta*, quod Passeratius tuebatur, et depravatius in Florentino, *farta*.

32. *Nam calamus cera iungitur usque minor*] Hinc recte Statius ad I, 1, 64. p. 22. 23. apud Virg. Ecl. III, 26. vulgatam defendit, ubi videndus Heinsius, coll II, 32. Sed *Nam* parum opportunum est h. l. Heinsius malebat *Dum*. Mollius est ac melius: *Et calamus*. Sic quoque correxisse video virum doctum in vet. Ed. Vicent.; sicque lego in Guelf. 2. H. Hoc cum Vossio recepi. W.

34. *pulsa — aqua*] Ita emendavit, post alios, Scaliger, idque libri quidam cum Corvin. tuentur; eorum tamen maior pars *pulla*. (Et sex, quibus Vossius usus est, apographa, et Zwic. 1. 2.; quod verum iudicat esse Goerenz, Nota adscripta hac: „pullus color est niger ex luto sordibusque natus. Sic nigricans aqua paludosa velabri." W.) *Pulsam*, intellige, remis. v. Propert. IV, 2, 8. Ovid. IV. ex P. 10, 33. cf. Broukh. h. l.

55. *gregis ditis placitura magistro*] Vulpius, offensus sono, revocaverat *diti*, ut etiam Heinsius maluerat, et est in Ed. Plant. et Dousae: a Mureto repositum; id quod primo loco memorandum erat; nec aliter Corvin. etsi in nullo alio scripto eam occurrere Broukh. viderat. Sed vulgatam lectionem retineo, quae et elegantior est. Pro *placitura* Ed. Rom. *pharitura;* et probaverat Passerat. ex libris *paritura:* adde edd. Ven. et Guelf. 1. male. nam ad celebranda sollennia, non ad partum edendum, venerat. vid. v. 56. Regius tamen in eandem sententiam mox v. 37. *cum qua foecunda.* Idem h. l. cum uno Statii, *magistris.* Poterat contenta esse *uno.* H. Vind. *ministris,* non minus falsum quam *magistris.* H. Vossius recepit *diti* et pro *placitura* emendavit *pia cura,* quemadmodum infr. IV, 11, 1. vulgatur *placiture* pro *pia cura,* quod ibi ex Ursini libro reposuit Broukhusius. Elegans est haec emendatio, sed nullo libro suffragante in textum inferri non poterat. More antiquo puella pastorem suum adit, vid. Heyn. ad Virg. Eclog. III, 66. 67., ac quum de honestae puellae honesto amore sermo sit, non video, cur *placitura* aliter interpretemur quam caetera verba iubent, vocabulum per se minime inhonestum. W.

36. *festa v. p. die est*] *est* tacite in finem reiecit Broukh. Vulgo ubique ponitur post *festa.* v. II, 1, 46. H. *Est* in fine versus habent 1. 2. 3. Voss. Hoc recepi secutus Guyetum, Broukhusium, Vulpium. W.

37. *fecundi r. munera ruris*] Ludicrum est, quod Vicent. exhibet: *facundi munera iuris Caseus.* Caseis pasci ICtis nostris vix sollenne est: forte nec alterum illud, ut facundi homines sint.

39. Ab hoc versu libri et editiones veteres cum Ald. pr. (nam secunda asteriscum tantum et spatium vacuum interposuit) et Plantin. novae elegiae initium faciunt, et in Guelf. 2. est *Elegia septima* Sibyllae vaticinium. v. sup. ad lib. I, 10. pr. Factum improbavit Scaliger et iam ante Cyllenius; primus autem iunxit superioribus Muretus. Ignoscendum vero erat veteri errori, cum non statim in oculos incurreret, redire orationem ad v. 22. H. Novae elegiae initium est etiam in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. et plerisque, quibus H. Vossius usus est. W.

40. *Troïa — sacra*] ita reposuit, tanquam emendatius et doctius, quia graecum est, Broukh. ex uno Bodleiano pro *Troïca.* v. Heins. ad Ovid. Epist. I, 28. Bentlei. ad Horat. III. Od. 5, 32. (Add. Burmann. ad Anthol. P. Vet. T. I. p. 35. et hab. hic 2. Voss. Bern. Ask. W.)

41. *Iu-*

Digitized by Google

41. *Iupiter*] Scribasne *Iuppiter*, an non, nil refert. Ipſo tono duplicanda eſt littera.

42. *Lares*] Exc. Lipſii *deos*. Malim hoc: ſed Lares pro Penatibus etiam v. 20. vidimus. H. Hamb. et 5. Voſſ. *deos*, ſed h. in marg. *al. Lares. errantis* prim. Voſſ. W.

45. *Volitans* ex uno Statii recepit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

47. *lucent Rutulis*] Reg. *Rutulis lucent*. Miror vero, a nemine Interpretum notatum eſſe, haec ab reliquorum vel Poëtarum vel Hiſtoricorum fide paullum diſcedere. Non enim Rutulorum caſtra ab Troianis, ſed horum ab iſtis oppugnata fuere. v. Aen. IX. Niſi Ardeam intelligas, quam ab Aenea incendio deletam memorat Ovid. Met. XIV, 573. cf. Dionyſ. I. p. 51. f. (Vide notam.) H. Vid. Not. ſupra. W.

49. *murusque Lavini*] Si a Lavinia, et non a Lavino aliquo, dicta eſſe debet iſta urbs, *Lavini* caſus ſecundus erit a *Lavinium* contractus, ut ſcribendum ſit *LavinI*; niſi etiam *Lavinum* dixere veteres. Iuven. Sat. XII, 71. de Alba:

— *novercali ſedes praelata Lavino.*

unde forte Aen. I, 2. *Lavina litora* defendas. Et ipſa Latini filia *Λαῦνα* eſt ap. Dionyſ. I, 59. Sunt tamen *Lavinia littora* conſenſu virorum doctorum probata; unde et ſcribitur Aen. I, 258.

— *promiſſa LavinI*
Moenia —

Ovid. XV. Met. 727.

Sacrasque LavinI — ſedes.

Sic *Numicus* et *Numicius*. In Exc. Perreii et Pocchi duobusque Italicis legitur:

Ante oculos Laurens caſtris murisque Latini eſt.

Cum vitioſe ſcriptum eſſet *muris*; etiam *caſtris* interpolaſſe videntur, pro *caſtrum murusque L.* Ita *murus Latini* per appoſitionem eſſet *Laurens caſtrum*. Similis varietas inter *Lavinus* et *Latinus* ap. Virgil. I. Aen. 270. VI, 84. Alia ſeu varietas ſeu corruptela occurrit in permutatis: *Lavinium* et *Lanuvium*; in doctis quoque ſcriptoribus, ut in Aeliano H. N. XI, 16.

53. *Concubitusque tuos furtim*] h. e. qui furtim ſunt, furtivos; quem uſum adverbiorum in ellipſi verbi ſubſtantivi,

Digitized by Google

tivi, nisi si qua temporis aut loci notationem haberent, negans Vossius *datos* pr. *tuos* de coniectura intulit. Hoc iuris cur solis adverbiis temporis aut loci sit datum, cum una omnium sit natura, demonstrare et exemplum rationis loquendi: *dare concubitum* afferre erat viri docti. *Super* quidem adiective positum est apud Virgil. Aen. III, 489:

O mihi sola mei super Astyanactis imago.

Sed scripturae integritatem tuetur satis Livii locus XXV, 33: Id quidem cavendum semper Romanis ducibus erit, exemplaque haec vere pro documentis habenda, ne ita externis credant auxiliis, ut non plus sui roboris *suarumque proprie virium* in castris habeant. Ex hoc loco apparet, adverbia post pronomina possessiva adiectivorum instar fuisse posita. Neque vero hoc quisquam, puto, opponet, apud Livium *proprie* inter *suarum* et *virium* collocatum esse, hic autem substantivum praecedere. Non una fuit veterum in talibus ratio. Caeterum Ald. 1. 2. *victas* vitiose pro *vittas*. W.

54. *ad* abest a Zwic. 1. 2. H. Vossius coniecit *ripis*, afferens Virg. Aen. X, 806. Ovid. Trist. V, 1, 11. — Idem v. 55. ex uno recepit *septem de montibus*. W.

56. *hic magnae iam locus urbis erit*] Regius *nam*, sed in litura, et Guelf. 3. pro var. lect. Legebat ita Muretus et editiones ex eo ductae, ut Plantin.

57. *terris f. regendis*] Guelf. 3. *rebus f.* alterum in marg. H. I. H. Vossius *rebus* recepit e duobus. Retinui *terris*. W.

58. *prospicit*] Guelf. 2. *respicit*.

61. *tum se*] Nostri, *tunc*. Sicque ante Scalig. ubique, nisi quod Ald. pr. *nunc*. hoc et Guelf. 3. superscr. *tunc*. H. *Tum* quinque apogr. H. Vossii; *tunc* Zwic. 1. 2. Hamb. *nunc* Goth. W.

62. *sibi dicet Vos bene tam longa consuluisse via*] *longa via* est ex emendatione Scaligeri, vulgo *longam* — *viam* legitur. Idem hoc distichon ante v. 43. posuerat. H. *longa via* habet Voss. 1. at Goth. *longam* (sic) *viam*, ut et Zwic. 1. 2. Hamb. W.

63. *laurus*] Broukh. e libris; sic et in nostris, et Guelf. 1. 3. 4. vulgo, *lauros*, quod Aldinae intulere. Eadem varietas inf. v. 117. III, 4, 23. Mox corrupte *noscat* pro *vescar* Guelf. 2.

66. *Iactavit fusa sed caput ante coma*] Ita Scaliger emendaverat, et sic in Exc. Perreii. vulgo, *fusas et caput ante comas*. errori locum dedisse videri potest *ante*, quod non

non videbant hic absolute poni, ut mos Tibullo. v. sup. ad 1, 14. Enimvero *sed* parum opportunum est ad sententiam; tum *ante* non minus alienum, et molestum. Itaque revocavi communem lectionem, quae tantum interpretatione commoda eget: sunt comae fusae ante caput: quae orationis tenuitas in Elegis bene ferri potest. H. H. Vossius scripsit: *Iactat diffusa dum caput ante coma.* Equidem nihil mutavi, quum recepta defendi possit. Caeterum lacunae signa cur deleverim post hunc versum, vid. Not. supra. W.

67. *Quicquid Amalthea — dixit*] Non facile apparet, unde haec pendeant. Muretus, quem Vulpius sequitur, ad v. 18. refert: *ipse, precor, quid canat illa, doce*, ut nunc addat, non tantum, doce eum, quid Cumana dicat, verum etiam, quid Amalthea et reliquae Sibyllae. Sed id elumbe est, et nimis contorte fit et coacte; nec minus molestum est, quod olim putabam factu opus esse, iungere proxima: *Haec vates, ea Sibylla, cecinit, quicquid Amalthea et reliquae dixerunt:* et distinguere:

Haec cecinit vates, (sed te sibi, Phoebe, vocavit,
Iactavit fusa sed caput ante coma,)
Quicquid Amalthea, quicquid Mermessia dixit etc.

Enimvero manifesta res est, excidisse hic nonnulla, quibus aditus parabatur ad ea, quae sequuntur. Cum a versu inde 71. recitet ostenta ac prodigia a Sibyllis praedicta, et vere sub poëtae aetatem observata, quae deinde (v. 79.) sublata et eliminata ut sint precatur, melioraque omina arcessit: suspicor poëtam progressum esse ad eam Sibyllinorum librorum partem, qua prodigia eorumque procurationes exponebantur; quae ut inde discerentur, quoties prodigia et ostenta nuntiata erant, plerumque caussa erat, cur Decemviri iuberentur a Senatu inspicere libros, si quid in iis occurreret, praesentibus casibus simile aut quod iis medendis adhiberi posset. Nam deorum placandorum rationes et ritus constituebant potiorem disciplinae religionum partem. v. Plutarch. Fab. Max. p. 176. B. Sed praeter illos libros erant illo tempore adhuc multa alia oracula Sibyllina, eaque, ut ex h. l. apparet, ceteris Sibyllis attribui solita, quae et ipsa in prodigiis praedicendis versarentur: cuius generis etiam multa sunt in suppositities nostris libris Sibyll. Orac. III. et IV. et al. Incredibile enim est, quantopere humanum genus per totum terrarum orbem attonitum fuerit et captum vati-

vaticiniis per haec tempora. Itaque Auguſtus, cum Lepido mortuo Pontificatum maximum ſuſciperet, ſupra duo millia volumina fatidicorum librorum Graeci Latinique generis contracta undique cremavit, ac ſolos retinuit Sibyllinos: ut apud Sueton. c. 31. narratur: adde Tacit. VI, 12. cf. ad argumentum Ecl. IV. Virgilii. Tibullus igitur et illa prodigia, quae in libris Sibyllinis expoſita et ſub belli civilis initia vulgata fuerant, (Lucan. I, 564.) et quae a ceteris Sibyllis praedicta ferebantur, et ſub illa quoque tempora hominum oculis oblata fuerant, deprecatur et averruncat: *Haec fuerint olim* etc. v. 79. Sunt adeo illa a v. 71—79. in parentheſi accipienda; quam etiam appinxiſſem: niſi obſcurum foret, quo ordine ſuperiora cum iis, quae exciderunt, coniuncta fuerint. Potuit enim in iis hoc commemorare, libros illos praeter Cumanam aliarum Sibyllarum oracula continere: quod Varro olim docuerat. v. Lactant. I, 6, 7. Ceterum in *Amalthea* ultima recte produci poterat. Alioqui ſuſpicari liceret, fuiſſe: *Amalthee*, ex Ἀμαλθείη, ionice ſcripto nomine. Eam alibi memoratam non memini; praeterquam a Lactantio I, 6, 10. *Septimam Cumanam nomine Amaltheam, quae ab aliis Demophile vel Herophile nominatur; eamque novem libros attuliſſe ad Tarquinium Priſcum* etc. Similia ſunt ap. Ioannem Lydum nuper a Nic. Schow editum p. 79. At Tibullus diverſas facit *Amaltheam* et *Herophilen*. — Porro *Mermeſſia* ſcriptum eſt Salmaſii auctoritate Exerc. Plin. p. 78. (alt. ed. To. I. p. 55.) a Broukhuſio ex Μερμησσὸς, quae Stephano Byz. Troadis urbs eſt, et apud Suidam κώμη Μαρμισσὸς, περὶ τὴν πολίχνην Γεργίτιον, adeoque ſub Ida monte. Tradit de ea accurate Pauſan. X, 12. ubi de hac Sibylla agit, ſed ille bis terve *Marpeſum* ſcribit vel *Marpeſſum:* uti etiam in codicum parte apud Lactant. I, 6, 12. Nec aliter h. l. res ſe habet: ubique legitur: *Marpeſia.* (in Scal. legitur *Marpeſſia*, it. in Ask. W.) Necdum adeo exploratum ſatis, an Salmaſii auctoritati cedendum et h. l. *Mermeſſia* reſcribendum ſit. Etſi enim proclive eſt, potuiſſe Marpeſſum, nobilem in Paro inſula montem, obſcuriori nomini ſubſtitui: potuit tamen nec minus ipſo pronuntiandi uſu Marmeſſus in Marpeſſus deflexa eſſe. Ait quidem Statius, in quibusdam veteribus libris eſſe *Marmeſia,* et cum fuerit in Marineſſo, agri Troiani vico, nata Sibylla, legendum eſſe *Marineſia* vel *Marineſſia;* ſed videtur bonus homo Lactantii codices reſpexiſſe, non ſuos: nam ibi res ita prorſus ſe habet. v. ib. Intpp. H. Zw. 1.

Mar-

Digitized by Google

Marsepia, Zwic. 2. *Marpesia*, ut et Goth. Hamb. *Mermessia* hab. Voss. 2. W.

68. *Herophile Phoebo grataque quod monuit*] *Herophile* primum video expressum in Plantin. tum in Scalig.; quod verum est: Ἡροφίλη. v. Pausan. X, 12. qui omnino de ea videndus. Ante legebatur a Mureto *Eryphile*, Ald. utraque *Heryphile*; Venetae *Heriphile*, ut quoque Rom. Lips. et ceterae; Vicent. *Eriphyle*. Nec minor discrepantia in scriptis. In Regio *Eriphile*, in Corvin. *Heriphile*. Similia v. in Var. Lect. ap. Broukh. in Guelf. et in Var. Lect. ad Lactant. l. l. Porro reduxi veterem lectionem *grataque quod monuit*, tanquam suaviorem, quae non modo in parte scriptorum, etiam Guelf. 1. 3., verum etiam in plerisque vett. edd. erat, et in ipsa Ald. pr.; nec mutata fuit nisi in Ald. sec. Muret. et Scalig. Caussa varietatis in promtu est ex compendio scripturae *qd.* et extrito *q.* H. I. Hen. Vossius scripsit: *Herophile Phoebo grata quod admonuit;* non ferens ille particulam *que* longius remotam, quamquam saepius legerat. Idem tamen etiam aliam emendationem proponit hanc: Herophile, Demo grataque quod monuit. Caeterum *admonuit* est in pluribus. W.

69. *Quasque Albuna sacras Tiberis per flumina sortes Portarit sicco perlueritque sinu*] *Albuna* sive *Albunea* fuit una Sibyllarum. Horum versuum commentarius, ut in nota dixi, est Lactantii locus I, 6, 12. *Decimam, Tiburtem, nomine Albuneam, quae Tiburi colitur, ut Dea, iuxta ripas amnis Anienis: cuius in gurgite simulacrum eius inventum esse dicitur, tenens in manu librum, cuius sortes Senatus in Capitolium transtulerit.* Convenit fere cum Tibullo, (ex quo recte *sortes* defendebat Bunemannus, cum vulgo *sacra* legatur,) nisi quod *Anienem* pro *Tiberi* ponat, quorum tamen ille in hunc se immittit, et de Sibyllae imagine ea commemorat, quae de ipsa Albunea per fluvium ingressa Tibullus meminit. Scaliger quidem haec refert ad Sibyllam, quae libros fatidicos ad Tarquinium detulit: at ista Cumana fuit, quae et Amalthea vocatur, non Albunea. *Quasque*, quod est in multis libris, etiam Guelff., et editionibus, non modo vulgatis ab Aldo inde, verum etiam Rom. et Lips. ac Venetis, recte revocavit Vulpius: cum Scaliger e suo reposuisset *Quodque*, quod etsi in binis aliis libris est, et in ed. Vicent. forte et aliis, nullum sensum hic efficit, nisi cum Heinsio et uno Florentino in *quotque* mutes. *Albuna* est ex emendatione Scaligeri, ad quam iam devenerant Pontanus et Statius;

tius; ubique vulgo, etiam in noſtris, *Albana*. I. Lud. Braſſicanus legebat:

> *Quasque Albana ſacras Tiburs per flumina ſortes*
> *Portarit.*

et Anienem intelligebat: at Turnebus ipſam Sibyllam, ut *Albana* ea eſſet. Lipſii Exc. habebant:

> *Quasque Aniena ſacras Tiburs per flumina ſortes*
> *Portarit.*

quod ſunt amplexi Gyraldus To. II. Opp. p. 113. et Guilielmius: et hoc ipſe verum arbitror, maxime Lactantii verbis, quibus ad Anienem, non ad Tiberim, illa fabula refertur, commotus. Saltem *Tiburs,* Tiburtina, unice verum eſſe cenſeo, tanquam nomen Sibyllae gentile, ut modo *Mermeſſia.* Hoc exhibent praeterea duo Italici cum Ald. pr. facile autem in *Tibris, Thybris*, vel *Tiberis* mutari potuit. *Aniena flumina,* ut Propert. I, 20, 8. *unda Aniena* et III, 14, 4. *Nympha Aniena:* hoc depravatum primum in *Aniana,* quod in tribus eſt, *Anlena, Albana,* quae aberrationes in variantibus Broukh. videri poſſunt. In Reg. etiam vitio *ſacris* ſcriptum erat. Ceterum de *Sibylla Tiburtina* legi poteſt Franc. Martii Hiſtoria Tiburtina Lib. V. p. 62. ed. Haverk. et recuſa in Theſ. Ital. Graev. T. VIII. P. IV. Sed mirabere viri credulitatem. Quod *Albuneam Nympham* pro eadem cum ea habent viri docti, neſcio an alia auctoritate nitatur, praeterquam Lactantii loco laudato, I. Inſt. 6, 12. et Suidae in *Σίβυλλαι.* Virgilius Fauni oraculum ſub Albuneae fontem et lucum in Tiburtino agro memoravit libr. VII. Aen. 81. ſqq. ubi vide notam. Sumit hoc vir doctus, Ioſ. Roccus Vulpius in vet. Lat. prof. T. X. P. I. p. 183. et praeterea comminiſcitur, Albuneae Sibyllae oraculum illo in luco fuiſſe, et per ſortes proprie dictas iaci ſolitas conſulentibus reſponſa data. Inde miro modo verſus hos concinnavit:

> *Quotque Albuna ſacras Tiberis per flumina ſortes*
> *Portavit ſicco provoluïtque ſinu.*

quae ita interpretatur: Albuneam ſeu Albunam oracula ſortibus iactis edidiſſe iuxta Anienis ripas, qui in Tiberim decurrit; eo quaſi flumine Romam devectas ac deportatas fuiſſe ſortes, hoc eſt Romam nuntiatas; *provolviſſe* eam ſortes, quippe ſinu ſuo comprehenſas indeque in humum devolutas. Quae omnia quam longe a criticis rationibus recedant, facile quis-

quisque videt. cf. Exc. VI. ad lib. VII. Aen. In minori versu *perluerit* erat superiorum edd. lectio; in quibusdam est *pertulerit;* quod et Muretus malebat cum Statio. Docet ipsa res intelligendum esse, librum, in quo sortes sive vaticinia conscripta essent, quemque sinu, ut mos erat, illa portaret, siccum permansisse; *sicco sinu* igitur, quo sicci libri servarentur, ut El. 6, 46. *occulto sinu*, quo tabellae occultantur. Iam si *perluerit* legitur: dicendum esset, fuisse quidem librum *aqua perlutum*, nec tamen maduisse, sed siccum mansisse: ita ut res inter prodigia et miracula referri posset. Ceterum *portarit* et *perluerit* pro indicativis modis posita videntur: nam ordo: *Haec vates cecinit, quicquid — admonuit, quasque sortes Albuna portarit.* Nisi rectius erit legere: *portarat sicco perlueratque sinu*, vel *portavit sicco perluit atque sinu.* Secundum haec omnia, qui locus sit τῷ *perluere* in re sicca, non satis assequor. Maneoque adeo in hoc, ut perlatas sicco sinu sortes accipiam; nec idem esse *portari perferrique;* nam non omnia quae portantur, gestanturque, etiam perferuntur: potuit adeo poëta synonyma cumulare. In Lactantii loco est, *sortes eius a Senatu in Capitolium translatas fuisse.* Ceterum nullus dubito, requiri h. l. *portavit* et *pertulit*, uti *monuit* et *dixit* antecesserat: adeoque versum ita constituendum puto:

> *Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes*
> *Portavit, sicco pertulit inque sinu.* H.

I. Hen. Vossius scripsit:

> *Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes*
> *Portarit, sicco praelueritque sinu.*

Equidem ut in loco ambiguo nihil mutavi; hoc tamen video, *praeluerit* neminem fore qui probet. *Albana* hab. Zw. 1. 2. Goth. Hamb. *Tibris* Zwic. 1., *Tybris* Zwic. 2. *Perlueritque* Goth. Ac *perluere* esse penitus madefacere, maleque *pertulerit* h. l. legi, contendit Burm. Anth. Lat. T. II. p. 532. — Pro *sinu* Hamb. *pede.* W.

71. *Hae f. d.*] ita Guelf. 3. editum inde ab Aldo: at vett. edd. una cum codd. *Haec*, vitiose: etiam *comelem.*

72. *Multus ut*] ita correctum in Guelf. 2. sicque emendatum in Muret., quod Statius e libris (adde Guelf. 3. 4.) probaverat pro eo, quod vulgatum erat *Multus et.* In uno Statii: *Plurimus.* Mox *in terris* et *in terra* unus et alter. *deplueret* est ex Scaligeri emendatione, et ex correctione in Guelf. 1.; in libris et Edd. *depluerit.* H. Quamquam apud Virgil.

Virgil. Aen. X, 807. et Lucret. VI, 630. legitur *pluit in terris*, praeter alia tamen vel compositum *depluere* lectionem *in terris* probari vetat. Nec de caeteris quidquam mutandum puto. Particula *que* verbo ita, pluribus vocabulis interpositis, addita est I, 6, 54. I, 3, 38. (cf. Obss. ad I, 10, 51.) — *deplueretque* Monac. Vind. et 3 Vossii; *deplueritque* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2.; iidem quatuor habent *et* pro *ut*. W.

73. *arma — crepitantia*] Ita reposuit, iam Heinsio emendante, Broukhusius e libris, adde Guelf. 3. pro var. lect. vett. edd. a Ven. 1475. profectas, etiam Vicent. quia *crepare* et *crepitare* armorum proprium est. cf. Burm. ad Ovid. XV. Met. 783. ante erat *strepitantia*, quod et in Ed. Rom. visitur, et Guelff. et Hamb. Idem *concinuisse*.

75. *Solem defectum lumine*] *lumina*, tanquam exquisitius dictum, ex uno libro receperat Broukh. H. *Phoebum* Hamb. *Defessum* Ask. at in marg. *defectum*. Quint. Voss. *lumina*. W.

76. *nubilus annus*] Ed. Lips. cum aliis apud Broukh. etiam Corvin. *amnis* exhibent. Possis Tiberim intelligere, ut inf. IV, 4, 8.

In pelagus rapidis devehat amnis aquis.

et dicitur ille *nubilus* etiam Ovidio XIV. Met. 447.

— — — — nubilus umbra
In mare cum flava prorumpit Thybris arena.

Sed *equi* obstant, et ipsa ratio: *annus* recte se habet; nam *totius paene anni pallore continuo* iste defectus Solis post mortem Caesaris notabilis erat. Plin. II, 30. Eadem varietas inf. IV, 8, 4. et Propert I, 15, 30. H. *Nubibus* secund. et quint. Voss. *annis* Ask. a man. prim. *lugere* Mon. pr. *iungere*. W.

77. *lacrimas fudisse tepentes*] unus Heinsii et Guarner. *repentes*. Ita Ald. I. Pendent vero haec adhuc a voce *ferunt* in v. 73. Nam continuare orationem *annus vidit fudisse* importunum esset. Itaque incommode distichon interiectum structuram et sensum dirimit. Enimvero disticha haec duo inter se loco mutata sunt, et ita collocari debent:

Atque tubas atque arma ferunt crepitantia caelo
Audita, et lucos praecinuisse fugam:
Et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes,
Fataque vocales praecinuisse boves.
Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.

78. vo-

Digitized by Google

78. *vocales — boves*] Unus Statii, *deos*. Sed frequentes ſunt boves vocales, ut in re litteraria, ſic inter prodigia veterum. *facta* Guelf. 4. H. *Patentes* 1. Voſſ. *ſudaſſe* in marg. Bern. et 4. Voſſ. — Caeterum etiam per hoc diſtichon regnat ſubſtantivum *annus*, monente Voſſio. W.

79. *Haec fuerint olim*] eſt ex emendatione Broukh. cum eſſet in Scalig. ed. *fuerunt*, in ceteris autem edd. et in ſcriptis *fuerant*. H. *Fuerint* eſt etiam in Mon. et un. Voſſii. *fuerant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. — *Mitis* Zwic. 1., *mittis* Zwic. 2. *iam tu* Hamb. W.

81. *Et ſuccenſa ſacris crepitet bene laurea flammis*] *et* repoſuit e libris, poſt Muretum et Statium, Broukhuſius. Vulgo, *ut*, quod et Ed. Rom. exhibet: *et* adſcriptum in marg. Guelf. 3. Tum Edd. Venetae et Guelf. 1. *at*. Romana etiam *trepidet*, male. Ovid. IV. Faſt. 742.

Et crepet in mediis laurus aduſta focis.

In Guelf. 2. ſuperſcriptum eſt *En — crepitat*. eleganter. H. *Et* novem apogr. H. Voſſii. W.

82. *Omine quo felix et ſacer annus erit*] *erit* repoſuit Broukh. e libris et edd. Vicent. et ceteris huius ſectae, pro *eat*, quod vulgo legitur, et in Regio, Corvin. et Guelff. extat, idem ſine dubio mutaturus illud in hoc, ſi alterum reperiſſet vulgatum; nam eſt *eat* poëtis ſollenne et exquiſitius: ut ſtatim initio Faſt. I, 26.

Auſpice te felix totus ut annus eat.

Similis variatio ap. Ovid. II. Met. 703. Idem tamen IV. ex P. 4, 17.

Conſule Pompeio, quo non tibi carior alter,
Candidus et felix proximus annus erit.

Porro pro *Omine* Ed. Lipſ. *Nomine*, at Regius: *Omnis quo felix et ſacer omnis eat:* ferrem, ſi eſſet, *annus eat*. H. *Eat* recepit H. Voſſius. Hoc, non *eſt*, legitur etiam in Hamb. W.

83. *Laurus, iö, bona ſigna dedit*] *Iö* ex Heinſii emendatione recepit Broukh., cum in vulgg. inde ab Aldina ſec. et in antt. Edd. e Ven. 1475. profectis, it. in codd. parte, ut Corvin., eſſet, *Laurus ubi*. In Ed. Rom. et quae hinc fluxere, *Ut laurus:* in Ed. Aldi pr. *At laurus* erat: quod Scaligerana repetiit, nec adeo verum, Colinaeanam ſolam ſic exhibere; expreſſit ea ſolummodo Ald. pr. ut et Scaligeranae Ald. prima ſubſtrata fuit pro exemplo. Hoc ferri poterat; nil enim obeſt, *at* mox iterum ſequi. v. ſup. I, 9, 53. 65. 81.

Digitized by Google

65. 81. Eſt tamen *io* haud dubie venuſtius: etſi verius eſſe ſtatuere licet *Ut laurus,* quod et habent Guelf. 1. et 4. H. *Laurus uti* recepit H. Voſſius, quum *ubi* ſit in plerisque, etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

84. *Distendet ſpicis horrea plena Ceres*] Sic e codd., in quibus Guelff. omnes, recte legitur inde ab Ald. ſec. Regius: *Deſcendet;* Ed. Lipſ. *Diſcendet;* liber Guarner. *Disſentet,* quaſi velit, *distentet;* quod libri quidam exhibent cum Edd. Rom. Lipſ. Venetis et Ald. pr. Eaedem cum aliis et Guelf. 1. in ſequ. verſu *feriat.* Sed vulgata recte. Notum ex Aen. I, 433. de apibus:

— — *dulci distendunt nectare cellas.*

Manil. I, 840. *dolia procero distenta utero* dixit. Sever Aetn. 266. cum noſtro comparandus:

Horrea uti ſaturent, tumeant et dolia muſto,
Plenaque deſecto ſurgant foenilia campo.

Inde etiam *tumere, turgere* dicuntur res, quae multa intra ſe continent; denique etiam *rumpi;* ut Ge. I, 49.

Illius inmenſae ruperunt horrea meſſes.

Confirmat voc. *distendere* etiam Heinſ. ad Ecl. 9, 31. Virgilii:

Sic cytiſo paſtae distendant ubera vaccae.

85. *feriet*] Guelf. 1. 4. *feriat,* ut 3. Voſſ. et Ask. Zwic. 1. 2.

86. *deficiantque*] tacite recepit Broukh. e libris: adde edd. vett. ut Ven. pr. Vicent. Vulgo, *deficiuntque.* ſic quoque Guelf. 1. 4. nec debebat hoc deſeri. Calcat ruſticus uvas, dum dolia expreſſo muſto vix ſufficiunt. Regius cum Ed. Lipſ. et aliis *deficient.* H. *Deficientque* recepit H. Voſſius. Plerique *deficiantque,* etiam Zwic. 1. 2. Praeplacet ſane futurum. W.

87. *At m.*] Regius et Corvin. cum aliis *ac.* Guelf. 3. in marg. *Et.* Mox Ed. Rom. *palida. Palilia* ſcripſit Muret. ante erat in Aldinis, etiam in Venetis, *Parilia.* Utraque ſcriptura occurrit: utraque uſu firmata. cf. Heinſ. ad Ovid. Faſt. IV, 721. Neminem in vſ. minore maluiſſe miror: *a ſtabulis hinc procul eſte, lupi.* H. I. H. Voſſius hic quoque *tum* recepit. Nos unice probamus: *tunc procul* caet. W.

89. *ſtipulae ſollennis* Guelf. 1. et 3. ſic erit: *leves acervos* iungendum. ſed *ſollennis* malo eſſe pro — *es.* H. *ſolennis* Zwic. 1. 2. et quinque apograph. H. Voſſii (ut Goth.).

Portus

Portus duo ap. H. Vossium (in his Goth.). Caeterum punctum revocavimus cum H. Vossio post *sacras*. Nam Palilibus vota faciebant pro ovibus, non pro matronis earumque foecunditate. Describitur felix annus. W

91. *natus parenti Oscula comprensis auribus eripiet*] *comprensis* Gyraldus, Livineius aliique emendarant; e codd. Statius praetulerat, quibus accedunt alii apud Broukh., et Guelf. 2. (et quinque, quibus H. Vossius usus est, apographa. W.) Vulgo ubique legitur *compressis*, quam Scaliger antiquam scribendi rationem esse dicit pro *comprensis. auribus* in Regio in litura scriptum erat; nempe legebatur olim absurde, *naribus*, ex Aldina pr. (*naribus* Goth. qui et *cum. pressit.* W.) Ceterum putes, potius *parentem nato comprensis auribus oscula eripere debere*, quam hunc illi; ne tamen aliquid noves, cogitandum est de osculi genere, quo alter alterius aures apprehendat. Plutarchus de audiendo: *Πολλοὶ τὰ μικρὰ παιδία καταφιλῦντες αὐτοί τε τῶν ὤτων ἅπτονται, καὶ τύτοις τῦτο ποιεῖν κελεύυσι.* Pollux X, 100. εἰδέναι δὲ ἡ φαῦλον, ὅτι χύτρα καὶ φιλήματος εἶδος ἦν, ὁπότε τὰ παιδία φιλοίη τῶν ὤτων ἐπιλαμβανόμενα. ultima male accipiebantur; verte: *quando pueri, prehensis alterius auribus, osculantur.* v. Intpp. ad e. l. it. ad Aristaen. I. Epist. 24. Lucian. D. Meretr. 3. et qui laudantur a Kempio de Osculis Diss. 25. Sect. 35. et a Stat. Broukh. et Vulpio ad h. l. Nam ipsam rem copiose illustrarunt; quid difficultatis in verbis sit, non curant.

93. *parvo advigilare nepoti*] haec perquam dulcia et iucunda. Broukh. e tribus libris malebat *vigilare:* sed id verbum cum tertio casu iunctum paullo aliter dicitur; nempe, assiduam operam et curam alicui rei impendere, ut *studiis, famae vigilare.* Mox pro *balba* Regius *bella.* Forte etiam leg. *discere verba*, v. II, 3, 4. H. prim. Voss. *te dedit*; quart. *credebit*, mutat. *al. pigebit*, in marg. *taedebit. Vigilare* Ask. in marg. *advigilare.* W.

95. *pubes discumbet in herba, Arboris antiquae qua levis umbra cadit*] *cadit* e codd. in quibus Guelf. 2. 3. recte Broukh. post Statium restituit pro *cadet*, quod et in Ed. Rom. Vicent. et aliis, etiam in Corvin. erat. Sed insignior adhuc altera varietas in his verbis est. Pocchi et Perreii ac Colot. Exc. var. lect. exhibebant:

— — — discumbet in umbra
Arboris antiquae; qua levis unda cadit.

Nihil in hac lectione reprehendendum: neque tamen minus vulgata elegans est. *Levis umbra* perpetuo epitheto dicitur, puto,

puto, quia foliis et fronde arborum leviter ab aura motis ipſa umbra micat et contremiſcit. Eſt etiam pro vulgata, praeter Virgil. I. Ge. 339.

— — — — — annua magnae
Sacra refer Cereri, laetis operatus in herbis.

Ovidius III. Faſt. 525. qui totum hunc noſtri locum illuſtrat in feſto Annae Perennae:

Plebs venit, ac, virides paſſim disiecta per herbas,
Potat; et accumbit cum pare quisque ſua.
Sub Iove pars durat: pauci tentoria ponunt:
Sunt, quibus e ramo frondea facta caſa eſt.
Pars ibi pro rigidis calamos ſtatuere columnis:
Deſuper extentas impoſuere togas.

Forte illa altera lectio nata ex I, 1, 27.

Sed Canis aeſtivos ortus vitare ſub umbra
Arboris, ad rivos praetereuntis aquae.

aut ſcripſerat aliquis primum bis *umbra*, et tunc alter, ut nunc eſt, refinxit. H. *Operata* Bern. in text. et in marg. *al. operta. Diſcumbit* Goth. Pr. *herba* Hamb. perperam *umbra*. Ask. *unda*. W.

97. *Aut e veſte ſua tendent umbracula ſertis Vincta*] Haec eſt Scaligeri correctio ex eius libro: adde Guelf. 2. Sic tamen iam excuſum video in Ed. Vicent. Ven. pr. forte et aliis huius ſectae. At in Romana: *Aut cum veſte ſua.* quod et eſt in codd. ut Guelf. 1. 4. Iam Cyllenius in ſuo habuerat: *Aut cum veſte ſacris tendent umbracula ſertis Vincta,* unde in Edd. Venetas, quae cum eius Commento excuſae ſunt, inde in Ald. *e veſte ſacris* venit: quae etiam in Guelf. 3. marg. obvia vulgata erat lectio ante Scaligerum; et videtur haec verior lectio eſſe, dum intelligas *ſacras* h. feſtas. Itaque et v. ſeq. placet vulgata, quae plerorumque librorum eſt, lectio, *ipſe: coronatus ſtabit et ipſe calix.* ultima ſunt quoque in Guelff. Broukh. e quatuor libris repoſuit, quod nunc eſt, *ſtabit et ante.* Regius praeterea legit: *tendet unbracula,* ut ante eſt, *pubes diſcumbet.* Mutatum forte dicas ab iis, qui caeſuram non viderant. Sed eſt alterum poëtico ſermone dignius. H. *E veſte ſua* habent octo, quibus H. Voſſ. uſus eſt, apogr. *ſacris* male Goth. et Bern., et Ask. in marg. *Ipſe* Zwic. 1. 2. et novem apogr. H. Voſſii (in quib. Hamb. Goth.). *ante* tamen Ask. W.

99. *exſtruet*] Ed. Rom. *exſtruat,* cum aliis, quae inde fluxere, et codd. pars; ut Guelf. 1. 2. (cum altero adſcripto)

Digitized by Google

ſcripto) 4. Mox pro *alte* in ſcriptis quibusdam eſſe *ante* Scaliger teſtatur. H. *Aut tibi* Goth. et Hamb. Pr. *alte* un. H. Voſſ. *alter* corrupt. W.

101. *Ingeret — maledicta puellae*] Vulpius mallet *mala multa*, quia ita Plautus aliquoties dixit. Libri nil mutant, niſi quod in uno cui accedit Guelf. 3. *mala dicta*. Miror virum doctum in hoc haeſiſſe. Catull. 102. *Credis me potuiſſe meae maledicere vitae?* h. puellae. Ovid. II. Art. 533. *Nec male dicta puta nec verbera ferre puellae Turpe*, h. convicia. Sunt haec *mala verba* ſup. I, 10, 57. Horatius quoque *ingerere convicia* dixit I. Sat. 5, 12. Mox *votis velle*, ut ſup. I, 8. extr. *votis cupere*.

102. *velit*] Broukh. ait vulgatas habere *volet*. ego nusquam vidi. Mox pro *ſuae* Regius *ſevae*. H. Verſ. 103. H. Voſſ. ſcripit *Iam* pr. *Nam*. W.

105. *pereantque arcus*] particulam inſeruit Broukh. ex uno Sfortiano. Habebat et Regius. H. *Pereant* ſine *que* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. at Goth. *pereantque*. Pr. *modo* Ask. *nec* a pr. man. W.

107. H. Voſſ. recepit *ſua tela* e duobus. Hoc cum vi dictum putat, pr. ſaeva ſua tela. W.

108. *ars — illa*] *iſta* Guelf. 2. 3. H. *Iſta* habent ſept. apud Broukh., et quinq. ap. Henr. Voſſ. qui recepit. W.

109. *iaceo cum ſaucius annum*] ita Scaliger emendavit pro eo quod erat, *taceo*. Superſcriptum tamen in Guelf. 3. *iaceo*. (et habent tria apogr. ap. Henr. Voſſium. *toceo* Zw. 1. 2. W.) *Annum* vero intelligo *per totum annum*, ut Propert. I, 1, 7.

Et mihi iam toto furor hic non deficit anno.

Eſt tamen in eo aliquid, quod minus iuvat. Forte leg. *iaceo cum ſaucius arcu*. nam de telis Cupidinis egerat. Ovid. II. Am. 1, 7.

Atque aliquis iuvenum, quo nunc ego, ſaucius arcu.

110. *Et faveo morbo, tam iuvat ipſe dolor*] *tam* eſt ex emendatione Broukh. vulgo *cum*; in uno Statii erat *tum*. Praeſtet *dum iuvat ipſe dolor*. Guelf. 2. *cum iuvet* pro var. lect. vel correctione. Guarner. *cum dedit ipſe dolor*, forte ex v. 108. H. *Tam* Monac. et prim. Voſſ. W.

111. *Vixque cano Nemeſim, ſine qua verſus mihi nullus V.*] Priora verba tum per ſe languida ſunt, tum veritati repugnant, cum amanti poëtae nihil prius ſit amatae puellae laudibus; tum vero etiam cum ſequentibus verbis non

 ſatis

ſatis conveniunt. Τὸ *vixque* an in libris ſit, invenire nequeo: primum apparuit in Ald. ſec. tum in Muret. et Scal. In libris et ant. Edd. etiam Rom. et Lipſ. legitur *Usque*, quod ſententiae utique accommodatius eſt; tamen et ipſum habet, quod minus placet. Nec magis placet coniectura longius repetita: *Urit amor Nemeſis*, in Biblioth. crit. P. III. p. 86. Omnino totum diſtichon verſificatoris lucernam redolet. Poſt v. 112. Scal. ex ſequ. Elegia v. 15—18. huc migrare iuſſerat. H. *Usque* Zwic. 1. 2. Goth. et hoc cum H. Voſſio nunc recepi. W.

112. *iuſtos pedes*] Colbert. *iunctos*. Guelf. 2. *reperiſſe*. H. Idem in duob. ap. Broukh. et in Ask. quod recepit H. Voſſius. W.

115. *Ut M. celebrem*] In multis, etiam Ald. pr. Guelf. 3. *Et M. celebrem.* Emendatum in Ald. ſec. *Ut M. celebres* Guelf. 1. *Et M. celebres* Guelf. 4.

116. *oppida victa feret*] Corvin. Reg. et Ed. Lipſ. *ferent.* Rom. cum Guelf. 1. 4. *ferant;* in al. *geret*, *gerent.*

117. *Ipſe gerens laurus*] Pighius ad a. 758. ita laudat: *Ipſe parens lauros. laurum* in Ven. *lauros* in aliis, et Guelf. 2. mox pro *canet* Scaliger *canam* e coniectura repoſuerat: in quod et ipſe incidi, quodque et nunc verum eſſe arbitror; ſi modo illa: *Ipſe gerens* aliquam vim habere debent. Alioqui interpunctionem muto: *cum — victa feret Ipſe gerens laurus: lauro d. a. Miles — canet.* Habet tamen prius illud aliquid ſuavius et Tibulli genio accommodatum: dummodo animo teneas, Tibullum ipſum militiae comitem eſſe velle: *Ipſe, miles, canam.* Ita forte conveniat poëtae rus amanti *laurus agreſtis:* cuius epitheti dilectum alioqui non habeo unde ducam. Poteſt vero etiam poëta, etſi is carmine quoque victorem celebrare poſſit, Io Triumphe! clamare: quod docebit Horat. IV. Carm. 2, 49. 50. Et Tibullus iam interfuerat pompae Meſſalae triumphantis ſup. I, 7, 7. 9. *At te victrices lauros — Nec ſine me eſt tibi partus honos.* Iam merus luſus eſt, mutare haec velle, ut ſcribatur: *Ipſe geret laurus* ſcilicet Meſſalinus. Poſſit ſane et hoc ſcribi: ſed de hoc, quod in animum venire poſſit, non quaeritur in recenſione poëtae; tenendum eſt, quod aut carminis lex aut ſententia et orationis genus et proprietas, aut criticum iudicium poſtulat. H. Mirus eſt hic H. Voſſius, qui *laurus* ut exquiſitius convenire putat duci, *laurum* militi. Caeterum de interpunctione mutata vid. ſupr. in Not. W.

119. *pia det ſpectacula turbae*] Eleg. ad Liv. 31.

Iam veniet: iam me gratantem turba videbit.

quod

quod minus bene Vir doctus mutare nuper volebat in *gratantum turba:* nam ipſe poëta explicat *gratantem* verſu ſequenti:

Iam mihi pro Druſo dona ferenda meo. H.

Codices nonnulli apud Broukh. et Stat. exhibent *tum,* (ut etiam Zw. 1. 2.) quod Statius mollius eſſe iudicavit, Broukh. et Vulpius dederunt. Secutus eſt H. Voſſius. W.

120. Noluit ergo poëta id, quod alicui in mentem veniat: *Et plaudat* (ſ. *plaudant* ſc. turba) *c. p. patri.*

ELEGIA VI.

1. *Caſtra Macer ſequitur*] Colb. et Colot. *Venus,* depravatio ex corruptela *mater,* quae in aliis eſt, nata. Ed. Lipſ. *mr.*

2. *Sit comes et collo fortiter arma gerat? Et — cum telis ad latus ire volet*] Tutiſſimum eſſe putavi, librorum omnium lectionem, ſuſpectam licet, exhibere, cum in nulla Virorum doctorum emendatione acquieſcere liceret; tantum interrogationis notam addidi eo ſenſu: *an comes eſſe debet? et calo Macri?* In hoc uno variant libri, quod pro *gerat* exhibent *ferat,* ut in Reg. et Ed. Rom. eſt. Turbat quidem permutatio modorum, cum poſt *ſit* et *gerat* ſequatur *ire volet;* cui facile mederi poſſis, ſi legas, *velit:* nec tamen ea aut per ſe adeo inſolens aut in h. l. ingrata ac dura eſſe videtur. Ceterum duplex huius loci emendatio eſt, alia Scaligeri, alia Mureti. Ille legit: *Si comes, et c. f. a. geret, Et — ire volet: Ure quaeſo* etc. continuato ſenſu usque ad *otia liquit,* et ad Macrum omnia refert, contorta et impedita ratione. Melius Broukh. ſervavit quidem Scaligeranam emendationem, de puero tamen Amore intelligit, tenero illo et ad viae laborem perferendum minus idoneo. *Si* et *ſit* permutari, nil novum, v. IV, 1, 16. et extat etiam illud in uno Broukh. *Tò erit* tamen ἀποσιωπηθὲν in prioribus verbis: *Si comes,* minus gratum eſt; forte lenius: *Si comes e collo fortiter arma geret.* v. ſup. ad I, 7, 52. Muretus contra vitium ineſſe putabat τῷ *ire,* et reponebat, *ad latus ille volet,* ut adeo *volet* ſit a *volare.* *Ille* in *ire* degenerare potuit, cum uno lambda *ile* ſcriberetur, (ut ex *illa, ira* effictum eſt in Propert. III, 21, 22.

Nam quantum ferro, tantum pietate, potentes
Stamus, victrices temperat illa manus.

illa sc. pietas, quod aperte sensus loci redarguit.) Hanc emendationem secutae sunt Edd. Passeratii, Traiectina et Vulpii. Sed primum sententia abrupta et minus commoda est; post interrogationem: quid fiet tenero Amori? parum urbane subiicitur: *Sit comes* etc. Deinde vocabulum *ille* plane otiosum est et importune repetitum. Tandem, quod gravissimum est, si collo arma gerit fortiter, parum accommodatum est alterum, ut ad latus volet. Heinsius coniiciebat: *ad latus usque volet.* Hisce omnibus Broukhusiana lectio praeferenda esset, nisi vulgatam satis bene expedire liceret. v. not. H. De *ferat* et *gerat* vid. Obss. ad I, 5, 54. W.

3. *seu longa virum terrae via* — In Guelf. 2. *terret.* H. Hinc defendas Propert. II, 27, 6. (20, 64.). *Viae* Hamb. et *velit* pr. *volet.* W.

6. *Atque iterum erronem sub tua signa voco*] pro *iterum* unus Statii *verum,* unde Passeratius *veterem* faciebat; pro *erronem* unus Palat. cum Ed. Rom. *extorrem* vitiose, sed natum ex *errorem,* quod et Ed. Lips. habet; tres Gebh. *heroem* inde finxerant. Ovid. Epist. XV, 53.

At vos erronem tellure remittite nostrum.

Heins. porro et Broukh. eleganti coniectura malebant, *sub sua signa;* pro *signa* Regius *iuga.* Guelf. 2. *lustra.* H. H. Vossium male habuit et sonus *iterum erronem* et usus adverbii, cum *iterum* pr. retro dictum sit. At enim Macer amori operam dederat, sub signa vocatus erat Amoris; iam postquam illa deseruerat, *iterum* sub ea vocatur. Cf. locum ap. Virg. Georg. IV, 495. *Iterum* igitur est secunda vice. De sono alibi dixi. — Caeterum Burmann. in Anth. Lat. T. 2. p. 662. scribit: *errones* in rebus amatoriis dicuntur transfugae et desultores. Non recte. Nam Macer non alium secutus est amorem, sed amori valedixit. — De vocabulo *ferus* vid. Not. supra. Pro hoc est *puer* in Ask. *linquit* un. Voss. W.

7. *parces*] unus Florent. Statii, *parcis,* forte verius. male hinc Passerat. fecerat: *parsis* h. peperceris. Guelf. 3. *parcas* cum altero *es* superscripto. mox Ed. Rom. cum Venetis *eris.* H. *Parcas* recep. H. Voss. In Goth. *parcus.* Mon. *parcas.* W.

8. *Ipse levem galea qui sibi portet aquam*] Revocavi lectionem omnium fere librorum et Edd. quae e Ven. 1475. fluxere, quae et versum concinniorem reddit. *Aquae* epitheton *levis* convenire h. l. negat Broukh. quia *leves aquae* sint *celeres.* At debebat Vir doctus reputare, saepe addi nominibus epitheta, quae eis propria et perpetua sint, quan-

quam

quam non adeo magnam vim in eo positu, quem occupant, habeant. Etiam Ovid. I. Art. 761. celeritatem aquarum non praecipue exprimere voluit, cum ait:

Utque leves Proteus modo se tenuabit in undas.

Statius *levem aquam* interpretatur vilem: et sic Propertio conveniret III, 13, 17.

Vilem ieiunae saepe negavit aquam.

Unus Statii cum Guelf. 2. habebat *levi galea;* hoc receperat Broukh. et explicabat *gregariam, nulla crista insignem,* quae tamen non satis bene ita dici videtur. Porro *potet,* quod in Guelf. 1. 4. est, Cyllenius in libro suo habuerat, quod inde Edd. Venetas cum Cyllenii commento et reliquas ante Scaligerum obsedit, cumque illud a Scaligero eiectum esset, iterum Broukhus. reduxerat. Laudabant Propert. III, 12, (10) 8.

Potabis galea fessus Araxis aquam.

et iterum *potet* defendebat Burman. ad Propert. (Burman. ad Propert. p. 605. verum dixit esse: *Ipse levi galea qui sibi potet aquam.* Ne tamen permoveat te credita elegantia verbi *potare* cum ablativo iuncti, ut eam emendando inferre coneris. W.) Non animadvertebant viri docti, *qui sibi potet* esse ieiunum et barbarum. Propertium imitatus esse videtur Auctor Elegiae in Maecenatis obitum, editae vulgo sub nomine Albinov., II, 58. ubi Bacchum alloquitur:

Potasti galea dulce levante merum.

quid *levante* hic sit, non habeo dicere; *iuvante* arguit poëtam sollicitum de versu explendo. Legebam *levate* h. recreate, refecte, vel *levande.* Praestat tamen Rutgersii emendatio *galea — iubante,* quam vid. ap. Burman. Sec. in Antholog. Lat. To. I. p. 265., quo loco vir doctissimus iuveniles meos conatus magna cum humanitate excepit; et ad Propert. pag. 605. Ceterum *portet* cum adscripto *portat* est in Guelf. 2. H. *Levem aquam* Horat. epod. 16, 47. Retinuit etiam H. Voss. W.

10. *et mihi facta tuba est*] Laudant Ovidii I. Trist. III, 83.

Et mihi facta via est, et me capit ultima tellus.

In nonnullis est *grata tuba,* a Mureto receptum, quod tamen minus commodum videtur. Sed volebat ac debebat dicere, etiam ego militiae idoneus sum; etiam mihi castra,

et

et labores castrenses, accommodati sunt. Posuit pro his signum vigiliarum, pugnae, profectionis. H. Verum abiecit *est* H. Vossius contra librorum auctoritatem. Tu vide Obss. ad I, 4, 4. Non fecisset Vossius, si antithetorum rationem animadvertisset. cf. III, 6, 30. W.

11. *magna locuto*] in nonnullis erat, *loquenti*. H. *Verba locuto* Hamb. *loquuto* Monac. *loquenti* Ask. W.

12. *fortia verba*] in Italicis Heinsii *grandia* ex interpretatione. H. Recepit H. Vossius. *Membra* Bern. a m. prim. W.

14. *pes tamen ipse redit*] Post hunc versum Scaliger ex Eleg. III. huius libri XIV. disticha, a v. 33. ad v. 60. retraxerat: satis pro lubitu et imperio. Nihil enim est, quod eorum vinculum aliquod efficiat, quam quod Macer *castra* sequitur, et nunc in his insertis *castra* sint in poëtae domo. De avaritia puellae in superioribus ne vestigium quidem erat. H. *Inde* pr. *ipse* Ask. *quom* pr. *cum* Hamb. — De vers. 13. vid. Huschkium pag. 37. W.

15. *tua tela, sagittas*] etiam Ovidius hoc σχῆμα habet II. Met. 616.

— — — *temeraria tela, sagittas.* H.

Rectius comparaveris Virgil. Eclog. III, 3.

Infelix o semper, oves, pecus!

et Georg. IV, 246.: *Aut dirum, tineae, genus.* — Adde Propert. IV, 1, 11. et Mart. XI, 6, 1. Tibull. infr. III, 6, 7. W.

16. *Ilicet*] Broukh. ex emendatione Heinsii et Schefferi libro reposuit. Vulgo, *Si licet*, vel *Scilicet*. H. *Scilicet* Ald. 1. 2. et Muretus, qui *si licet* legendum putat, quod tacite recepit Scaliger. *Ilicet* quint. Voss. et Vind. *Silicet* tert. Voss. *scilicet* octo, quibus H. Vossius usus est, apogr. (Hamb. Goth.) idem Zwic. 1. 2. Goerenz. adscripserat haec: „Vera lectio videtur. Nam additur in explicatione apud poetas saepissime, Ovid. Amor. III, 11, 11. Ponitur etiam cum reticentia (mimice dictum), h. e. quas meo cum dolore expertus sum.“ W.

17. *dira precari*] Reg. et Corvin. cum aliis *dura* sollemni permutatione. Vulgata recte se habet. v. inf. v. 53. H. *Dura* Bern. W.

19. *Iam mala finissem leto: sed*] Scaliger in Excerptis suis invenerat: *Finirent multi leto mala:* quod ille cupide amplexus est, atque adeo novae inde elegiae initium fecit. Sed Excerpta ista, ut sunt alias egregia, imponere ei non debe-

debebant in hac parte, cum non uno loco vulgatae lectioni *gnomen ſubſtituant*, ut ſolemus facere in iis, quae vel memoriae vel uſus cauſſa ex libris excerpimus et in ſententias abſolutas convertere malumus. Sic III, 3, 11. ubi vulgo:

Nam grave quid prodeſt pondus mihi divitis auri?

in illis:

Quid prodeſſe poteſt pondus mihi divitis auri?

Supra I, 9, 51. in vulgatis erat:

Tu procul hinc abſis, formam cui vendere cura eſt.

Scaliger ex iisdem Eclogis repoſuerat:

Sit procul a nobis, formam cui vendere cura eſt.

Similia v. I, 10, 5. III, 3, 11. 6, 45. 46. Hoc autem loco, etiamſi omnes ad unum codd. praeferrent illam unius libri lectionem, praeferrem vulgatam, quippe poëta digniorem, cui ſui animi ſenſus exponendi erat, non vulgaris ſententia protrudenda. Vitae ſic taedium etiam infra profitetur El. 2. lib. III. v. 7. 8. Pro *finiſſem* in uno Heinſii *foviſſem*, et in Guarneriano lectum *data fuiſſem;* quae aberrationes ſunt manus librarii. — Olim non *leto* h. l. lectum fuiſſe, levis eſt Burm. opinio, Anthol. Lat. T. I. p. 532.

20. *et fore cras ſemper ait melius*] Fortaſſe non omnium cum pace ita repoſui, cum nunc quidem pueris regula illa inculcetur, pentametrum diſyllaba voce claudi debere. Eſſe tamen hos numeros, hunc verborum ordinem ab ipſo Tibullo, quovis pignore auſim contendere, ſi vel nulli libri exhibeant. Sunt enim hi modi, qui, praeſertim ſi ad Naſonianos exigas, horridiores videntur, ipſi in deliciis; idque merito, ut varientur modi pentametri, qui taedium facit et aures male habet, cum ſemper eodem caſu ſonoque redeat. Statim hac ipſa elegia v. 32.

Et madefacta meis ſerta feram lacrimis.

III, 6, 10.

Neve neget quisquam me duce ſe comitem.

et v. 48.

Iunonemque ſuam, perque ſuam Venerem.

Atqui componi poterat: *per Veneremque ſuam; me duce neve neget.* (Coniunctio *neve* facit, ut verſum ita componi poſſe negem: *Quisquam ſe comitem me duce neve neget.* W.) Alia ex-

exempla congessit Broukh. ad II, 3, 40. (apud ipsum II, 6, 22. p. 280.) ubi recte vulgatam defendit.

Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.

cum Scaliger e suis Excerptis laudaret:

Cum tribuit dubiae bellica rostra rati.

Et tamen idem Broukh. III, 6, 48. ubi est, *perque suam Venerem,* malebat, *per Veneremque suam.* In iisdem Excerptis ita interpolatus pentameter II, 1, 8.

Plena coronato vertice stare boves.

cum in vulgatis sit: *stare boves capite.* Libro I. eleg. 1, 50. ubi legitur:

Qui maris et tristes ferre potest pluvias.

eadem supposuerant:

Qui maris et caeli nubila ferre potest.

Porro I, 5, 62.

Primus, et in tenero fixus erit latere.

interpolarant:

Primus, et in duro limine fixus erit.

Hic editiones omnes a Romana inde et Cyllenianis, quas vocant, ita hunc versum struxerunt:

Spes fovet, et melius cras fore, semper ait.

At in libris, ut etiam in Regio et Exc. Guarnerianis, nec non in Corvin., item in Guelf. 2. (adscripto pro var. lect. altero) ii, quos posuimus, numeri sunt. Duo Statiani propiorem vero ordinem exhibebant:

— et semper cras fore ait melius. H.

I. H. Vossius recepit: *Et melius cras fore semper ait;* ut et Zwic. 1. 2. Quod apud nos in textu legitur, habebant decem, quibus H. Voss. usus est, apogr. Bern. *forte* pr. *fore* a pr. m. tert. Voss. *erit* pr. *ait.* Denique quod habent duo Statiani, est etiam in Goth. et probaverat Dousa. W.

21. *Spes* litera maiuscula scribendum esse censet Burm. Anthol. Lat. T. I. p. 537., quem secutus sum. — V. 22. pr. *reddat* quint. Voss. *reddit.* W.

24. *Quum tenues hamos abdidit ante cibus*] Mireris Heinsium tentasse:

Cum tenues hamis subdidit ante cibos.

cum

cum Ovid. Remed. 210. etiam dixerit:

Abdere ſupremis aera recurva cibis.

Met. XV, 476.

Nec çelato cibis uncos fallacibus hamos.

Burmann. ad Propert. II, 25, 50. et hic ingerit ſuum *arte*. H. Idem probavit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

26. *ſed canit*] Regius, *et*. Pro *crura* in Venetis *cornua* eſt: in aliis *arma*: in Guelf. 1. *cornua*.

28. *dura puella*] Guelf. 2. et unus Statii: *bella*. Laudi liber, *lenta* ex v. 36. Eodem modo mox pro *parva* unus *ſancta*, ex v. 31. H. *Lenta* recepit H. Voſſius. *Non vincas pura* tert. Voſſ. W.

29. *ſub tenera humo*] Guelf. 1. *ſub terra*. inſcite. In Biblioth. crit. P. III. p. 87. coni. *ſub tenui*. quod ſane et ipſum ferri poteſt. Sed quorſum per luſum mutamus quod bonum eſſe ipſi fatemur? Centies *tener* pro *mollis* ponitur: ſunt *teneri capilli, medullae, uvae* — et quae propiora ſunt ei de quo agitur: Ovid. II. Am. 16, 6. *in tenero fertilis herba ſolo*, III, 10, 10. *teneri ceſpitis herba*, Art. I, 299. *prata tenerrima*. In *tenero gramine* ludunt greges apud Horat. et ſaepe ap. alios. Quodſi in his ineſſe ſimul notionem dicas recentis herbae ac verni prati, laudabo Amor. III, 5, 16. *Cumque ſua teneram coniuge preſſit humum*. Ferri poſſunt haec per ſe nude poſita; at in ſtricturis criticis invidioſi aliquid habent.

30. *Sic — quieſcat*] Reg. *quieſcit*, male. H. Idem quint. Voſſ. — *Parva* h. e. aetate tenera. Supra I, 10, 24. *filia parva*. Virg. Aen. XI, 575. de Camilla primos annos agente:

Spiculaque ex humero parvae ſuspendit et arcum. W.

32. *feram*] Ed. Lipſ. cum Ven. pr. et Reg. Lep. *gerat*; Vicentina *geram*. Sed *ferre* ſollenne. H. Hamb. *geram*, idem Zwic. 1. cum gloſſ. *portem*. *gerat* Zwic. 2. W.

34. *Et mea cum muto fata querar cinere*] Sic in Epigr. Anytae XI. Collect. Wolf.

Πολλάκι τῷ δ' ὀλοφυδνὰ κόρας ἐπὶ σάματι κλεινὰ
Μάτηρ ὠκύμορον παῖδ' ἐβόησε, φιλὰν
Ψυχὰν ἀγκαλέυσα Φιλαινίδος.

quae male de evocatione interpretatur Wolfius.

36. *ſis mihi lenta*] Ald. ſec. et hinc aliae (Muret.) *dura*, ex interpretatione. Poteſt vero hic verſus dupliciter con-

conſtrui: *Illius verbis veto, ut ſis mihi lenta:* quod exemplum eſſet ſtructurae huius verbi, quale ſe inveniſſe ullum negabat Perizon. ad Sanctii Minerv. p. 813. vel etiam: *Illius ut verbis* h. tanquam eius verbis. *veto ſis*, pro *ne ſis*. H. Sane *Illius ut verbis* eſt tanquam eius verbis; nam cum muto cinere querebatur. W.

37. *Ne tibi neglecti mittant mala ſomnia Manes*] Broukh. e duobus repoſuerat *nova ſomnia*, quia *novum* interdum eſt, quod forma ac modo inuſitato metum atque horrorem incutit. Sed ſenſus virum doctum monere debebat, eſſe id h. l. inſuave, et *mala ſomnia* ſunt triſtia, infauſta, ut *malum omen;* et *mittere Manes* dicuntur *ſomnia*, ut ap. Virgil. Aen. VI, 896. ubi de altera porta *falſa ad caelum mittunt inſomnia Manes* h. dii inferi. Pro *ne* Reg. cum Ed. Lipſ. *non*, Rom. *nunc*. Guelf. 1. 4. *nam*. H. *Nova ſomnia* recepit H. Voſſius, repertum etiam in 1. 2. 3. Voſſ. — *Nec* pr. *ne* Zwic. 1.; Zwic. 2. *non*. W.

41. *Deſino*] quidam ſcripti: *deſine*, male. v. Heinſ. ad Ovid. Ep. XVIII, 203.

42. *Non ego ſum tanti, ploret ut illa ſemel*] Hoc vero molliſſimum, et animi ad exquiſitum humanitatis ſenſum facti. Formula quidem ipſa etiam alibi obvia. Ovid. II. Triſt. 209.

Nam non ſum tanti, ut renovem tua vulnera, Caeſar.

et IV. ex P. 6, 11. 12.

— — cauſſamque ego, Maxime, mortis,
Nec fueram tanti, me reor eſſe tuae.

Quae ſequuntur 43. 44. ſunt negligenter ſcripta, ſed affectui dicentis accommodata. H. *Nec* alteram cauſſam affert, cur dolorem praebere Deliae nolit, ut I, 9, 23. — *Dignus ſum* cum infinitivo dictum, h. e. quippiam feci, propter quod dignus ſim poena. E Graecis translatum. W.

45. *Lena necat miſerum Phryne*]. *necat* Broukh. repoſuit ex coniectura Pontani, Fruterii et aliquot libris Heinſii Italicis; niſi in his ipſa Pontani emendatio recepta fuerat; vulgo *vetat*, et interpolatius adhuc Exc. Perreii et Pocchi, *Lena vetat miſerum recipi.* Fortaſſe idem mendum eſt in Propert. II, 18, 46.

Quanta illum toto verſant ſuſpiria lecto?
Cum recipi, quem non noverit illa, vetat?

nullo vel exiguo ſenſu. Legebam: *Quam recipi, quem non noverit ille, necat!* h. Quam necat, urit, recipi forte a puella,

Digitized by Google

puella, quae venire negavit, alium non notum ſibi. *ille* etiam in Regio erat. Ceterum, ut ad Tibullum revertar, *Phryne* Muretus de coniectura recepit, quem ſecutus eſt Scaliger: libri ſcribunt *phirne, phyrne, ſurne.* H. Sex apogr. apud H. Voſſ. habent *Phryne,* alia *Phyrne* (Hamb.); Zwic. 1. *firme,* 2. *phirne;* unum *hirne.* Goth. autem *Phyne.* Pr. *furtimque* un. ap. H. Voſſ. *miſerumque.* *Vetat* novem apogr. H. Voſſii (Hamb. Goth.), quod recepit. — Verſ. ſequente *occultans* Vindob. unus Voſſ. *portat.* Ask. *poſitas,* unde coniicit H. Voſſius, Tibullum ſcripſiſſe: *occultans poſitas.* W.

47. *a limine duro*] hoc Broukh. e melioribus: et ſic vett. edd. at e parte codd. in quibus Guelf. 2. ab Aldo receptum *diro* vulgg. obſedit; donec Broukh. alterum reduxit. *e duro* Guelf. 1. H. *diro* Goth. et Hamb. W.

49. *Saepe ubi nox promiſſa mihi eſt*] quidam ſcripti, et cum iis Corvin. hoc ordine: *nox mihi promiſſa eſt.* In Reg. *permiſſa,* male. Ovid. II. Art. 523.

Clauſa tibi fuerit promiſſa ianua nocte. H.

Mihi promiſſa eſt Goth. et Hamb. H. Voſſius ſcripſit, *promiſſa mihi,* ſine *eſt,* unum apographum ſecutus. W.

50. *extimuiſſe*] tres *pertimuiſſe.*

51. *tunc mens mihi p.*] multi cum edd. vett. Vicent. Reg. Lep. et ſimilibus, *ſed mens,* unde Heinſius *et* faciebat. Rom. Ed. cum ceteris usque ad Scaligerum, quod et Guelff. 1. 4. habent, *mens mea,* quod iam Statius e libb. correxit. H. *ſed mens* etiam Zwic. 1. 2. ortum, ut Heinſius ſuſpicatur, e particula *et* ad explicandum locum appoſita. Caeterum H. Voſſ. bis ſcripſit *tum.* Tu vide Obſſ. ad I, 1, 21. W.

52. *teneatve*] *teneatque* Reg. cum uno Broukh. *tenere* quo ſenſu accipiendum ſit, facile aſſequare: cf. I, 5, 39. et ibi Broukh. Neſcio an *modos* neceſſe ſit ad figuras ac σχήματα referre. v. Ovid. II. Art. 680. et Vulp. ad h. l.

53. *precor diras*] Ed. Lipſ. et Reg. Lep. cum Vicent. *dure.* Guelf. 3. *dirae,* ſed adſcriptum *as.* mox Heinſ. coni. *fati anxia,* ut Silius IX, 350. parum bene. v. notam. *vives* malunt Hoeufft Peric. p. 222. et Wyngarden Act. Soc. Trai. p. 193. H. Interpunctionem ante hunc verſum exegi ad I, 3, 90. 91. *Vires* mavult etiam Valken. in Catull. Callim. p. 143. et Handius p. 57. Vulgatam cum Heynio et Voſſio retinui. Ad *anxia vivas* compar. Plaut. Trinum. II, 2. W.

IN LIBR. III.

ELEGIA I.

1. In Guelf. 2. adſcriptum: Hic liber eſt de amoribus Lygdami et Neaerae. Etenim Tibullus amavit ſolam Deliam et Nemeſin, quod Ovidius oſtendit. Et hic ipſe facit Lygdami mentionem. De his v. Vitam poëtae.

2. *Exoriens noſtris hinc fuit annus avis*] Servavi merito *hinc*, quod Scaliger, ſequente eius auctoritatem Broukhuſio, ex ſuo repoſuerat, licet Vulpius vulgatam retinuerit *hic fuit*. Mox Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *Ut vaga*. H. *Hinc* duo Voſſii, Ask. Monac. Bern. — Verſ. ſequent. *ut* pr. *et* recepit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

6. *Neaera*] Fuiſſe commune perfidarum puellarum nomen Romae, poſt alios opinabatur Ayrmann. Vit. Tib. §. 79., quod iam ex parte refellit Broukh. ad h. l. Potuit Prudentius, ad quem provocat, nomine hoc pro quacunque amica vel puella uti; nec tamen propterea communi uſu hoc obtinuit. Amicam Neaeram etiam Horatius habuit. *ſeu fallor*. ſi accurate agas, eſt, *fallor*, pro *ſi fallor*; eſt enim: *ſeu mea, ſeu tamen cara*. H. Non aſſentior. Altera pars particulae *ſeu*, coniunctio conditionalis *ſi*, ad fallor, altera diſiunctiva *ve* ad cara N. t. pertinet, ut apud Horat. Sat. II, 1, 57.:

Seu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu Mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Romae, ſeu Fors ita iuſſerit, exſul;
Quisquis erit vitae ſcribam color.

Praeiverat Terentius And. I, 2, 19.:

Dehinc poſtulo, ſive aequum eſt, te oro.

Caeterum verſ. 7. deeſt in Goth. W.

8. *verſibus — meis*] Muretus correxit et edidit: *tuis*. Scilicet commentus ille erat dialogum hunc eſſe poëtae cum Muſis: quaerere poëtam ex iis, quid mittere pro munere Neaerae debeat? reſpondere illas vſſ. 7 – 15. Tum poetam hortari Muſas, ut ipſae librum perferant pro munere miſſum. Sane commento elegantia ſua non deeſt.
Sed

Sed quaeritur: an Tibullus talem dialogum instituere voluerit? an debuerit? Dicam quid Muretus sequutus sit. In vs. 12. vulgo legitur: *Indicet ut nomen littera facta tuum.* Explicatu difficile erat, cuius nomen hoc esset. Si *puellae,* debebat esse *eius,* saltem *suum,* ut et unus liber habet; si *Tibulli,* tum superiora ita erant accommodanda, ut Muretus fecit, ut et altero loco *tuis* reponeret. Iam si de tota caussa constituendum est: videtur mihi Mureti ratio in Elegiae genium non cadere; saltem a simplicitate et munditie Tibulli esse alienior.

10. *Pumex et c. tondeat*] Ita bene correxere Muret. et Scaliger: firmat illud Guelf. 2. In libris fere *Pumicet et,* ut Ald. 1. 2. Zwic. 1. vel *Punicet et,* in Guelf. 1. *pumiceque et,* ortum ex scriptura *Pumix.* (quam Latinos pro pumex usurpare solitos, quamque Tibullo reddendam esse censet Scaliger. Caeterum lectio *pumiceque* correctorem prodit. W.) *Pumex* tamen diserte in multis antiquis visitur. Statius, qui habet *Pumicet — arte,* ad lectionem *pumicet* defendendam et explicandam multa comminiscitur. Deinde etiam hic nonnulli *arte* pro *ante.* (v. ad II, 1, 24.) quod et Ald. sec. intulerat, iterum eiecit Muretus; idque habet Guelf. 3. e correctione. H. I. H. Vossius recepit Heinsii coniecturam:

Pumice quae canas tondeat ante comas,

tondeat pro tondeatur dictum esse statuens. Novimus sane locos, qualis hic apud Virgilium Ecl. I, 29.:

Candidior postquam tondenti barba cadebat;

sed docendum erat, etiam membranam recte dici *tondere* pro *tonderi,* h. e. non homines tantum, sed etiam res. W.

12. *Indicet ut nomen littera facta meum*] Ed. Bas. et Edd. quaedam *pacta,* quod tuetur Dousa Praecid. c. 10. Schwarzius, ut iam Livineius, coniicit, *picta.* Guelf. 4. *sancta.* Sed vulgata recte. v. Ovid. Epist. V, 2. *Non est Ista Mycenaea littera facta manu.* cf. Broukh. *Meum,* quod pro var. lect. Guelf. 3. habet, Broukh. e nonnullis reposuit: vulgo legebatur, id quod plerique, etiam nostri, cum Guelff. habent, *tuum;* quod si ita intelligitur, ut inscriptus liber sit Neaerae, ex inchoata structura debebat esse *eius;* nam poëta Musas allocutus erat, et de puella, tanquam tertia persona, agit. Sed vide paullo ante ad v. 8. Mox v. 13. legerem *geminae:* nam frontes libri mediae inter bacilli cornua sunt: v. not. iunctura tamen ad-

admodum ingrata ſic exiſtit. Verbo, locum non expedio. H. H. Voſſius *litera pacta* recepit, h. l. titulus primae paginae adglutinatus. Deinde *tuum,* ut verſ. 8. *tuis*, probavit, quia Muſas loqui ſtatuit cum aliis. *Tuum* hic etiam Goth. et Hamb. — *Pingatur* Goth. pr. *pingantur*. W.

14. *Sic etenim*] Broukh. e libris revocavit, cum iam in Ald. ſec. et Mur. ita correctum eſſet; ſed retractum erat in Scaligerana, *etiam*, quod eſt in Rom. et Cyllenianis et Ald. pr. Guelf. 1. 4. H. *Sic tenerae* ſcripſit H. Voſſ. de coniectura pro *Sic etenim.* — Vindob. *pingere*, at in marg. *mittere.* W.

16. *Caſtaliamque umbram*] Guelf. 2. adſcr. ab alia manu *undam.* H. *Caſtalium numen* quart. Voſſ. in marg. *Caſtaliamque umbram.* Quint. Voſſ. *pieridosque.* W.

18. *Sicut erit*] ante Statium et Muretum etiam legebatur, *Sicut erat.* Habent tamen alterum vett. edd. ante Aldum. — *deſluit* Guelf. 1. H. Recepit H. Voſſ. W.

19. *Illa mihi referet*] Hoc Scaliger edidit, et ſic libri plerique, etiam Regius cum Corvin. At alii, in his Guelf. 1. et 4. cum antiquis Edd. inde a Romana, licet Cyllenius aliter in notis habeat, et Aldinae (Ald. I. *refert*) ceteraeque usque ad Scaligerum, *referat*, et hoc mihi magis placet: adeoque nunc reduxi. H. *Referet* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.). Probo cum Voſſio et recepi. W.

20. *An minor an toto pectore deciderim*] Viri docti ad emendanda haec certatim operam ſuam contulere. Habuere igitur ſenſum aliquem corruptelae? ſed qua in re? At Broukh. nihil ſubodoratur: tres, inquit, in amore gradus egregie vides conſtitui. Scilicet puerile hoc eſt et ab affectus veritate alienum, ludere in gradibus his conſtituendis: et huius rei ſenſum aliquem habuiſſe videntur viri docti qui emendarunt. Pontanus olim legebat: *An maneam, an;* frigida ſententia. Heinſius: *anne amer.* Ayrmann. in Vita Tibulli §. 86. *Aut minor, an.* Statius in Vatic. viderat *e toto* et hinc coniectabat: *et t.* Immo vero ratio ita ſcribere iubet: *An minor, et* (vel *ac*) *toto pectore deciderim?* Hactenus bene. Verum ſupereſt altera quaeſtio: an Tibullus vere ita ſcripſerit? Quid? ſi ei ludere placuit? reprehendendus forte in eo eſt: verum tamen de ſcripturae veritate nunc quaeritur. Iam autem probabile adeo ſit, eum luſiſſe: nam ſi ſcripſerat: *An minor et,* male ſequitur *toto* pectore. Multo putidius eſt illud inf. IV, 1, 201. 2.

Quod

Digitized by Google

Quod tibi si versus noster totusve minusve
Vel bene sit notus, summo vel inerret in ore.

An vero plaudemus Catullo in illo:

Virginitas non tota tua est: ex parte parentum est:
Tertia pars matri etc.

Post ista omnia memorabilis se offert lectio in Guelf. 2. *An maneam.* ut sit: *An maneam; an toto pectore deciderim.* H. Videtur *est* post cura vers. 19. librario deberi ellipsin male explicanti. H. Vossius de coniectura scripsit:

. *nostri sit mutua cura.*

Goth. *toto an.* W.

21. *Sed primum nympham longa donate salute*] Mira hic scripturae varietas. *Nympham,* praeter nonnullos libros, multae veteres editiones habent, inter has Veneta Broukh. princeps, et quas hinc profectas saepe dixi, Reg. Lep. Lips. Vicent. inde Aldinae, Mur. et ceterae vulgg. At Romana, et quae hinc venere, tum magna pars librorum cum Corvin. *meritam:* quod Scaliger ex suo primum recepit, et defendit Broukhusius. Difficile est dicere, quomodo alterum ex altero ortum sit. Sed sunt alia monstra lectionis. In libro Laudi, et uno Angl. *marathum,* in Exc. Lipsii *myrtum,* Thuan. *myrcum,* in Regio *myrthum,* quae forte ex *meritam* depravata esse vix suspicer, nisi et sup. I, 6, 82. pro *merito* Regius haberet *myrtho. Meritam* tamen mihi quidem hic sine ulla vi esse videtur; itaque cum Vulpio *nympham* amplector, ut sit pro nupta, sponsa, ex Graecorum more, quanquam Broukh. id aegre pati videtur. Sed v. Burman. ad Ovid. Epist. I, 27. Meziriac. in Comment. gall. ad e. l. p. 59. Spanhem. ad Iuliani Impp. p. 756. et alios, quos laudat Wolf. ad Praxillae Carm. p. 76.

Παρθένι τὰν κεφαλὰν, τάδ' ἔνερθε νύμφα.

cf. Spanhem. ad Callim. p. 104. 105. nec adeo improbabilis corruptelae caussa ex *nymfam, myrtum* et sic porro. Sollennius nomen erat *domina.* Pro *Sed primum* Santen. ad Propert. p. 917. malit *Et p.* — *longa salute* Scaliger restituit e libris; vulgg. alii, ut Ald. 1. 2. cum Muret., cum nostris *larga.* H. *Meritam larga donate salute* recepit H. Vossius. *Meritam* est etiam in Hamb. et secund. Voss. *meritum* in Ask. *larga* hab. Goth. Secutus sum H. Vossium. Ac *meritam* probat etiam Forcellinius, quem vid.

vid. voc. *nympha.* *Larga ſalus* autem dictum videtur ut *plurima* et *pleniſſima* ſalus, Lucil. ap. Non. cap. 7. nr. 34. W.

22. *ſubmiſſo — ſono*] eſt tenui et exili, qualis verecundiae et pudoris, vel etiam reverentiae ſignum eſt: v. Ovid. VII. Met. 90. IV. ex P. 4, 42. neque tamen propterea *ſubmiſſus* Latinis idem notat, quod nobis in noſtro Galloteutonico ſermone, ut contendit Vir doctus in Obſſ. Miſc. T. II. p. 35. Vetus poëta in Catalect. Scalig. p. 202.

Delia non aliter ſecreta ſilentia noctis
Submiſſa ac tenui rumpere voce ſolet.

23. *Haec tibi vir quondam, nunc frater, caſta Neaera*] Vox *quondam* de futuro tempore recte accipiunt Lipſius II. Var. Lect. 1. Statius ad h. l. et Vulpius; exigunt id etiam ſequentia. Sperabat ei aliquando matrimonio iungi et maritum fore, cum nunc amator eius et concubinus eſſet, qui honeſto vocabulo *fratres* dicebantur, ut conſtat e Martiale (v. c. II, 4. X, 64.) et Petronio. cf. Intpp. ad Minuc. Felic. c. 9. Contarenus Var. Lect. c. 23. *quondam* contra de praeterito explicabat, et *fratrem* de pudico amore, alias *caſtam* dici non poſſe. Piget argutiarum, quaſi non amica amatoris ſaltem reſpectu caſta eſſe nequeat et caſta dici. cf. ſup. I, 6, 67. Videtur tamen in eam ſententiam diſcedere Broukh. qui operoſe probat *fratrem* pro *amico* dici; ſed ex exemplis apparet quidem, illud vocabulum fuiſſe in compellationibus blandientium et in affectus teſtificatione, cf. Pricaeum ad Apulei. I. p. 44. non vero ſimpliciter poni pro *amico,* ut poſſim dicere: *Miſi hoc fratri meo* pro *amico meo.* H. Pr. *haec* hab. Goth. *nec.* Pr. *caſta* Monac. *cara.* Pr. *Neaera* un. Voſſ. *Neaere.* Nunc de conſtructione verborum monendum eſt. Plena oratio fuiſſet: Haec tibi mittit Tibullus, vir quodam, nunc frater. Sic apud Tacitum Ann. I, 20.: *Quippe Rufus, diu manipularis, dein centurio, mox caſtris praefectus, antiquam militiam revocabat.* Atque amat Tacitus hunc uſum adverbiorum. Iam vides, quid notandum inſit huic loco, in quo verſamur. Nempe omiſſum eſt ſubſtantivum regens, quale *Rufus, Tibullus,* ſervata appoſitione cum adverbiis. Atque in hanc rem comparabis Propert. II, 28, 61.:

Redde etiam excubias divae nunc, ante iuvencae. W.

24. *et accipias*] Ed. Rom. et hinc ortae cum Ald. pr. Guelf. 1. 4. *ut.*

25. *ca-*

Digitized by Google

25. *caram magis esse*] Reg. *magis caram*, deberet saltem, *mage caram*. H. Mon. *Seque*. Un. Voss. *causam* pr. *caram*. Bern. *sibi* pr. *tibi*. — *Coniunx* hab. v. 26. 27. Ald. 1. et Scal. add. Hamb. W.

28. *pallida Ditis aqua*] Regius, *dulcis*. Guelf. 3. 4. *aufert*. H. *Spes* pr. *spem* Ask. Pr. *ditis* h. *dictis* Hamb. W.

ELEGIA II.

1. *Qui primus*] ita Broukh. cum potioribus, etiam vett. edd. Vulgo inde ab Ald. lectum *primum*. mox pro *carumque* nonnulli *carumve*, ut et Guelf. 1. e correct. 3. alii cum edd. Ven. pr. Reg. Lep. Vicent. *caraeque puellae*. H. *Carumve* quart. Voss. Monac. *Caramve* Hamb. quod reposuit H. Vossius. *Quis* pr. *Qui* Ask. *Primus* omnia apogr. H. Vossii. *Caraeque* Zwic. 1. 2. W.

3. *Durus et ille fuit*] boni aliquot libri repetunt, *Ferreus ille fuit*. Nec tamen hoc poëtae *ubique* sequuntur; nec bene carebimus vocula *et*. *Durior ille fuit* coni. Hoeufft Peric. p. 222. H. Santenius ad iterationem reponendam proclivis fuit, vid. Bibl. Crit. p. 73. Sed primum quae ille apposuit exempla, diversissima sunt inter se, neque ullum huic loco simile; deinde h. l. repetitioni non est locus, quum poeta ad alterum factum durum procedat. W.

4. *erepta coniuge*] Regius, *exempta*, quod ex compendio scripturae natum. Sic ap. Cic. Verr. II, 55. pro *empta* libros invaserat *erepta*, cum esset scriptum *epta*. cf. Gronov. Obss. I, 12. *Erepta* recte se habet, sive a rivali, cui se dederat, *praerepta*, sic enim fere dicitur. Propert. II, 25, 2.

Cur quisquam faciem dominae iam credat Amori?
Sic erepta mihi pene puella fuit.

II, 7, 1.

Eripitur nobis iam pridem cara puella.

sive quocunque alio discidio; putem tamen peregre abiisse, nam proxima Elegia v. 25. 26. 27. *reditus* mentionem facit. Nolim enim haec cum Vulpio de reditu in gratiam accipere. H. I. H. Vossius suspicatur: *tantum qui* pr. *qui tantum*. Nihil tentandum, quum libri non varient. W.

5. *Non ego firmus in hoc*] Exc. Pocchi antiqua et duo Italici, *fortis*, quod quidem bene constantiam in quacunque re et proposito exprimit, et sollenne est: (Sulpicia Sat. v. 6.

— — *nec qui pede fractus eodem*
Fortiter irasci didicit duce Clazomenio.

Digitized by Google

quae non dubito de Iambo Scazonte intelligere; *pede fractus* eſt debilitatus, claudus;) ſed in noſtro *fortis* eſt interpretatio vulgatae. *Firmus* eſt fortis, qui diſceſſum puellae aequo animo ferre poteſt. Ea varietas ſatis frequens eſt. v. Heinſ. ad Ovid. III. Faſt. 279. Burman. ad Met. VII, 457. Gronov. ad Liv. XXIII, 27. Non autem *firmus in hoc* eſt, ea in re; ſed *ad hoc.*

eod. *non haec patientia noſtro Ingenio*] haec lectio antiquiſſimarum editionum a Romana inde eſt. Eſt etiam in Regio et Corvin. At Pocchus et Perreius in Exc. ſuis notaverant, deberi eam Iov. Pontano: nam in libris antiquis legi: *non hoc patiemur et aequo Ingenio.* Videtur tamen vulgata vera eſſe, ſive ex libris, ſive ex ingenioſa emendatione profecta ſit. Fuerat enim *patiencia* corrupta forte in hunc modum:

— — *non hoc patiemur nro.*

unde in uno Broukh. eſt *non haec patiemur e noſtro.* inde e correctione invaſit libros et Edd. Ven. pr. eiusque ſectam: *patiemur et aequo Ingenio.* In uno Statii alia ratione mederi voluerant vulneri, ſcribendo: *non hoc noſtro patiemur I.* H. *Non haec patientia noſtro ingenio* hab. octo, quibus H. Voſſius uſus eſt, apographa. Prim. Voſſ. *Non hoc patiemur e noſtro.* Goth. *noſtro patiemur.* Vind. *Non haec patiemur, et aequo.* W.

7. *Nec mihi vera loqui pudor eſt*] Ita emendatum in Ald. ſec. et a Broukh. ex libris repetitum firmatumque, cum Scaliger ex Ald. pr. retraxiſſet: *Haec mihi verba loqui.* Hoc edd. vett. habebant ex Ven. pr. alterum edd. e Rom. deductae. *Haec* etiam Reg. et pro *vera* habet *nunc.* Error ortus ex ſcriptura *hec*, quae et in nonnullis eſt. H. Pro *vera* ſecund. Voſſ. *tunc*, quint. *verba*, ut Goth. — *Haec mihi* Zwic. 1. 2. W.

7. *vitaeque fateri Tot mala perpeſſae taedia nata meae*] Ita Broukh. poſt Muretum e potioribus reſtituit, cum Scaliger e ſuo *taedia nota* poſuiſſet: quod et in Guelf. 2. eſt. In Edd. inde ab Aldinis vulgatum erat *perpeſſae tot ſupereſſe meae.* Sic in uno Statii, etiam in Regio. At *taedia nata* in Corvin. et ſic in vett. edd. ante Aldum ubique legebatur. H. *tot ſupereſſe* monet H. Voſſ. ortum eſſe oſcitantia librariorum ex verbis *tot* — *perpeſſae.* *Taedia nota* tert. Voſſ. W.

9. *Ergo quum*] Rom. et inde aliae Edd. cum Guelf. 1. 2. et al. codd. *Ergo ego,* quod, ne in re triſti tot dactylis

ctylis decurrat versus, post Statium sustulit Broukh. H. *Ergo* sine *ego* omnia apogr. H. Vossii. *Quom* Hamb. Tert. Voss. *quo*, idem *et umbram*. *Supra* sex apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1.; Zwic. 2. *super*, sed correct. alia man. Pro *nigra* duo Voss. *magna*. W.

10. *super — teget*] Reg. et Corvin. Guelf. 3. cum Ed. Lips. Vicent. et aliis *supra*. H. *Super — teget*, ut apud Catull. 61, 29.: *Lympha specus super inrigat*, et infr. IV, 1, 23. *claudi super caelo*. W.

11. *longos veniat* Ask. quint. Voss. *veniet*. Vind. *casta Neaera*. W.

13. *carae matris comitata dolore*] hinc Ovid. in nostri epicedio, III. Am. 9, 51.

> *Hinc soror in partem misera cum matre doloris*
> *Venit.*

quem locum Cyllen. sup. ad I. Eleg. 3. sic laudat: *mixti cum matre doloris*. H. *Moereat et genero* Monac. W.

15. *Praefatae ante meos manes animamque precatae Perfusaeque*] Iam superioribus temporibus de hoc loco disceptatum fuit. Libri fere exhibent *animamque rogatae* vel *rogate;* sic et in vett. edd. et in Aldd. donec Muretus *precatae* substituit. Hoc *rogatae* ἀρχαϊκῶς pro activo extulisse Tibullum volebat I. Is. Pontan. ad Macrob. V. Saturn. 7. Cyllenius id inusitato modo fieri videns inclinat in alteram lectionem *precatae:* addit tamen, alios imperandi modo accepisse, *animamque rogate*. Statius, qui *rogatae* in omnibus suis invenerat, hinc faciebat *togatae*, perquam infeliciter prostituens amicam Tibulli (etsi sic legitur in Guelf. 2. *togatae*, superscr. *rogate*); at Scaliger et coniecit et recepit *rigatae*, ut cum sequentibus coniungatur, *rigatae perfusaeque — manus;* ita tamen duo eandem plane rem significantia verba coniunguntur. Recte itaque ab eo discessit Broukh. et recepit *animamque precatae*, quod sane inter cetera minimam reprehensionem habet: ut tamen nec in eo acquiescere liceat: nam primum post, *praefatae manes*, quid est, et quomodo differt: *animam precatae?* an est salvere iubere animam? et alterum: Manes praefari, h. e. affari, nomine compellare mortuum Tibullum? ut in illo: *ter magna voce ciemus*. Optime sic locum expedias. Sed manet difficultas, quomodo notum hoc vocabulum *precatae* in *rogatae* in maiore codicum numero abire potuerit. (Participia *precantes* et *rogantes* confusa in libris notavit Burmann. ad Anthol. P. V. p. 150. W.)

Digitized by Google

Itaque *precatae* ex interpretatione vel correctione esse videtur, quanquam et Heins. ad Ovid. Fast. VI, 303.

> — *inde precando*
> *Assamur Vestam.*

ita legi debere contendat. Si illud ab initio fuisset, nemo profecto in id incidisset, ut *rogatae* reponeret. *Precatae* adeo non minus ab emendatrice manu provenisse videtur ac *rogantes*, quod in Colbertino, duobus Palat. et in Ed. Rom. est. In Regio et Corvin. etiam *rogate*, unde suspicari possis fuisse *animaque rogata*. Haec tamen omnia corrupta esse olim putabam ex

> *Praefatae ante meos Manes animamque vagantem.*

Distingueret ita *Manes*, qui in inferis sunt, ab *anima vagante*. Erat enim antiqua superstitio, non modo, donec corpus compositum et sepultum esset iustorumque honorem accepisset, animam ad loca infera non admitti, nec quieti dari; quae nota res est; verum etiam, variis de caussis idolum aliquod, ab umbra et Manibus diversum, quod tamen et umbram et animam crassius vocabant, (vid. Heins. Advers. I, 2.) aliquantum temporis circa tumulum suum vagari (vide tamen Heyn. ad Virg. Aen. VI, 149. p. 755. W.); id esse, quod interdum visum obiiciat, *Larvarum* et *Lemurum* nomine etiam notatum, quodque inferiis datis laetetur. v. Fast. II, 565. qui ipse inferiarum ferendarum mos eam opinionem aut gignere aut alere debuit: nisi enim adesset anima, quae honore inferiarum gauderet, quorsum in eo laborandum erat? etsi mox ipsa Platonicorum aliorumque philosophorum placita ad eandem superstitionem fulciendam arcessita sunt: v. Macrob. in S. Scip. I, 9. cf. Davis. ad Cic. Tusc. I, 12. Inprimis vero immatura morte raptorum animas circa funera sua oberrare, neque discidium suum ferre posse opinati sunt. Statius II. Silv. 1, 22. de pueri Glauciae funere:

> *Plorantemque animam supra sua funera vidi.*

ubi v. Gevart. et Barth. *Vagari* vero de anima dictum ob levitatem, ut *volare*. v. Ovid. III. Trist. 3, 63.

> *Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras.*

VII. Met. 611.

> *Qui lacriment, desunt: indefletaeque vagantur*
> *Natarum matrumque animae iuvenumque senumque.*

Hac-

Hactenus igitur correctio *animamque vagantem* arridere poterat: fateor tamen mihi nunc eam minus probari; cum verlus numeri et orationis ftructura vix eo ducant, et ipfa notio illa vagantis animae longius petita effe videatur. Manendum itaque in lectione feu emendatione: *animamque precatae;* ut in nota explicuimus, et dicendum *rogatae* l. *rogate* ortum effe ex compendio fcripturae *animamq.precate.* Initio verfus *praefatae* fuperfcriptum eft *ertae* in Guelf. 1. H. Pr. *precatae* Zw. 2. *rogate,* Zw. 1. idem fuperfc. at *rogantes.* *Rogate* etiam Goth. et plura apogr. H. Voff. alia *rogatae* apud eundem, ut Hamb. unus Voff. *precate* in marg. *Praefactae* pr. *praefatae* hab. Goth. Hamb. H. Voffius malit *animamque rogando,* ut Ovid. Faft. VI, 303. *precando affamur Veftam.* Burm. iun. eo inclinabat, ut *animam precari* explicandum cenferet ut *ventos petere rogo* ap. Propert. IV, 7, 31. W.

17. *Pars, quae fola mei fuperabit corporis, offa*] Bernart. ad Stat. II. Silv. 6, 90. *fuperabunt.* Ed. Rom. *Pars quoque.* H. *Pars quoque* fex apogr. H. Voff. (Goth. Hamb.) et Zwic. 1. 2. *Quae incinctae* Goth. *iniunctae* quart. Voff. *legent* octo apogr. H. Voff. (Goth.) et Zwic. 1. 2. In Zwic. 1. correct. tamen *legant.* W.

18. 19. *legant — fpargant*] Noftri cum Guelff. aliis, *legent, fpargent* male, nam fequitur *parent.* Procedit autem iunctura verborum: *Praefatae, precatae et perfufae legant, et fpargant, mox etiam parent fundere, pofthaec tollere.* H. *Spargent* fept. apogr. H. Voff. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. *Spargant* Zwic. 2. Uterq. fine variet. v. 20. *parent.* *Perfufa* pr. *collecta* duo apogr. H. Voff. W.

21. *Pofthaec carbafeis humorem tollere velis*] Eft hoc tantum in Edd. aliquot ex emendatione Mureti: libri et Edd. ant. fere *carbafeis — ventis.* Hi tamen qui fint, difficile dictu eft. Scaliger poft Cyllenium intelligit ventos carbafeae veftis agitatione excitatos. Broukh. potius *ventos* vela tenuiffima explicari debere contendit. Sed cum hoc in tenui carmine fieri nequeat, recte cum Heinfio retinuit *velis,* quod et in uno Italico eft, et pro quo faepe alterum libros invafit. v. Burman. ad Ovid. VII. Met. 491. Epift. X, 149. In uno Colb. eft *vittis,* quomodo et Statius ab aliis lectum fuiffe notat, ut forte hinc *ventis* ortum fuerit. In Vicent. video effe *vinclis.* Regius etiam, *Pofthac.* H. Zwic. 1. *vinclis al. ventis* fuperfcr. et gloffa: „velamentis et pannis albis. Venti non funt carbafei, fed vela carbafea impellunt venti.“ Zwic. 2. *ventis* fuperfcr.

„*alias*

„*alias vinclis;* hoc velantibus et candidis pannis. nam carbasus species est velamenti in citeriore Hispania, unde vela carbasia dicuntur.“ Goth. et Hamb. *ventis. carbasas* Hamb. — H. Vossius coniecit *carbaseis villis* pr. carbasis villosis dictum, et recepit. W.

23. *Illuc*] Broukh. recte reposuit post Passeratium pro vulgato *illic*. Tum Corvin. *mittet*. H. *Illic* Zw. 1. 2.; ille adscr. gloss. marg. „Panchaia teste Servio sabeorum regio est, ubi thus nascitur.“ *illic* etiam Hamb. et Goth. et recepit H. Vossius. *Illic* refert hic vir ad domum marmoream, *eodem* ad ossa. W.

eod. *dives Panchaïa — pinguis et Assyria*] Ante Broukh. utroque loco legebatur *dives; dives Panchaïa* et *dives et Assyria*, ingrata repetitione. Sic vett. etiam edd. et codd. pars. Libri aliquot, duo Statiani, tres Italici, cum uno Wittiano, quibus accedit Regius, Guelf. 3. pro var. lect. exhibent *pinguis et Assyria:* quod iam Muretus ediderat. Broukh. tamen epitheton hoc *Panchaïae* potius convenire iudicabat, propter myrrham et alia unguenta, quae hinc mittuntur, et quia etiam Virgil. Ge. II, 139. *pinguem Panchaïam* dixit: idcirco, commutatis epithetis, *pinguis Panchaïa et dives Assyria* reposuit. In quo eum temere a libris discessisse arbitror. Quidni enim et *Assyria* h. e. Syria aeque pinguis dici possit, quum amomum, balsamum et mille unguentorum genera inde mitterentur, partim in ea nata, partim in mercatum eo adducta, et *Panchaïa dives*, ob copiosum proventum talium rerum? Ipse noster sup. I, 3. *Assyrios — odores* memoraverat, et ex altera parte *Panchaïa dives amomo* ap. Ovid. X. Met. 307. Ipse noster infra IV, 2, 18. *dives Arabs* et Horat. II. Od. 12, 24. *plenas Arabum domos*. H. *Dives et* pr. *pinguis et* Goth. Zwic. 1. ut in un. Voss. *pinguis* tert. Voss. et Zwic. 2. Bis *dives* Vind. prim. et quart. Voss. et Ask. *mittet* Bern. *funduntur* v. 25. quart. Voss. W.

26. *componi versus in ossa*] in duobus Statii *componi carmen*, cum ridiculo errore *versus* accepisset librarius pro στίχους. H. Mon. *hic* pr. *sic*. Vind. *hos:* sc. versus. W.

27. *Sed tr.*] Ed. Basil. *Sic*. Mox Rom. Ed. cum Brix. ac Venetis et Guelf. 1. 2. 4. et uno Statii *casum*. H. Deest hoc distichon in tert. Voss. — pr. *haec* Goth. *hic*. W.

29. *dolor huic et cura Neaerae*] h. amor, desiderium Neaerae. Hoc iam Muretus reposuerat. Vulgo legebatur: *dolor huic et caussa Neaera*. Scaliger male captato archaismo refingebat: *caussa Neaerae,* ut esset pro ipsa *Neaera*

aera dictum: ſed iam a Gronov. Obſſ. II, 9. reprehenſus. Nata eſt haec lectio ex ſcripturae compendio *ca*, ut videas in Edd. Lipſ. et Rom. Sic etiam factum inf. IV, 10, 6. cf. Lipſ. ad Senec. III. de Ira c. 10. Extat quoque *cura* diſerte in aliquot Italicis apud Broukh. (eſt in prim. et quart. Voſſ. et in Ask. — Zwic. 1. *cā neaera*; Zwic. 2. *câ neera*. W.) Regius etiam *hunc* vitioſe. in Guelf. 2. *cara neaera* ſuperſc. *cura*. Sunt ſimilia verba illis matris Ulyſſis apud Homer. Odyſſ. λ, 201.

Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.

ELEGIA III.

1. *caelum votis impleſſe*] Regius *flammis*, ſicque ed. Vicent. Ceterum in his continuanda erat ſententia a v. 1. ad v. 10. Itaque ſic interpunxi. H. *Votis caelum* Bern. *Votis* Zwic. 2.; *flammis* tert. Voſſ. et Zwic. 1., c. gl. *ſacrificiis. tura tuliſſe* Statius, non apparet unde. W.

3. *marmorei prodirem e limine tecti*] Douſa Praecid. c. 11. ex uno libro et ant. Edd., quae quales fuerint, reperire nequeo, *templi*; ſed recte reiecit Broukh. Ita Burman. ſprevit *templa* in Ovid. I. Met. 170. Regius *a limine*. a Corvin. praepoſitio abeſt, me volente. H. Recepit H. Voſſius, comparans Ovid. Am. III, 11, 13. W.

5. *renoventur* Ask. at in marg. *renovarent*. Hamb. *renovantur*. Goth. *revocarent*. W.

7. *Sed tecum ut longae ſociarem gaudia vitae*] h. communibus vitae gaudiis tecum fruerer. Scaliger e ſuo nimis argute repoſuerat *ſatiarem*. quod etiam erat in Thuan. et vett. edd. Brix. ac Venetis, Guelf. 1. 4. etiam ed. Commelin. Ald. pr. cum aliis vitioſe, *ſociarent*: quod et in Regio erat. H. *Sociarent* ſec. Voſſ. et Goth. *Sociarem et* Ask. I. Schrader. coniecerat: *Si tecum haud longae*. Non probanda haec. W.

9. *praemenſae defunctus tempora lucis*] Ita in Aldinis et hinc expreſſis editum erat; idque recte retraxit Broukh. ſecutus libros et Edd. vett. quarum tamen multae, etiam Romana, *permenſae*, ex ſcripturae compendio ſcilicet. (*Per* et *prae* permutata in compoſ. I, 10, 68. W.) In ſcriptis quoque *tempore*, quaſi *defunctus* cum quarto caſu iungi non poſſet. Scaliger vero poſt Muretum et Plantin. id, quod in aliis, v. c. Regio, Corvin., ut *permenſe* — *tempore* eſt in

Guelf. 3.

Guelf. 3. et 4. ſed in iſtis ſuperſcriptum *o* eſt, tuebatur: *permenſo defunctus tempore lucis. permenſum eſſe vitae tempora, ſpatia*, per ſe eleganter dici non neges. Nemeſian. Ecl. I, 19.

Quem nunc, emeritae permenſum tempora vitae,
Secreti pars orbis habet mundusque piorum.

cf. Broukh. Sed et *permenſum* paſſive dici, et *defunctum* inſuper addi, iuxta durum eſt. Tale autem erat doctiſſimi viri ingenium, ut vel ſilices concoqueret, modo recondita aliqua doctrina adſperſi eſſent. H. *Praemenſae* quinque apogr. H. Voſſ. un. *praemenſo. permenſae* un. H. Voſſ. et Zwic. 1. 2. *permenſo* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) *tempora* ſept. apogr. H. Voſſ., *tempore* quatuor (Hamb.). *defunctis* Hamb. H. Voſſius recepit: *tempore.* Sane *defuncta corpora vitâ* dixit Virg. Georg. 4, 475., et *ſuis temporibus defuncta* Horat. Ep. II, 1, 21., ac videtur Tibullus etiam ita ſcripſiſſe. Agnoſcit tamen accuſativum Forcellinius. — *Tum, cum* Statius vidit in duobus, quod recepi; vid. Obſſ. ad I, 1, 21. W.

10. *cogerer ire rate*] Ed. Lipſ. cum aliis *cogeret.* Broukhuſius litterae caninae frequentia offendebatur. Ceterum ex h. l. confirmari poteſt Scaligeri emendatio in Sever. Aetna v. 79.

Mentitique rates Stygias, undasque canesque.

vulgo legitur: *Mentiti vates.* H. *Iterate* pr. *ire rate* Goth. W.

11. *Nam grave quid prodeſt pondus*] Scaligeri Exc. et Vincent. in Speculo doctrin. VI, 73. *Quid prodeſſe poteſt, p.* v. ad II, 6, 19.

12. *Arvaque ſi findant*] Unus Angl. *ſcindant*, perpetua variatione. Baſil. Ed. ſecund. *fundant*, (ſic enim Ask., tert. Voſſ. et Mon. W.) et Vincent. l. c. *Prataque ſi fundant.* v. I, 7, 21.

13. *domus — Phrygiis innixa columnis*] unus Colbert. *ſubnixa.* Ovid. III. ex P. 2, 49.

Templa manent hodie, vaſtis innixa columnis.

Sed et ibi unus *ſubnixa.* H. *Immixta* tert. Voſſ. W.

14. *Trenara* ſecund. Voſſ. *hriſte* idem. prim. *thariſce*, Hamb. *Charyſte.* W.

16. *marmoreumque ſolum*] Hunc locum ob oculos habuit Auctor Epigrammatis in Catal. Ed. Scalig. p. 191.

Quod tua mille domus ſolidas habet alta columnas,
Quod tua marmoreo ianua poſte nitet;
Aurea quod ſummo ſplendent laquearia tecto,
Imum cruſta tegit quod pretioſa locum.

ubi

Digitized by Google

ubi legendum *ſolum* pro *locum;* quod etiam repoſitum eſt a Burm. Sec. in Anthol. Lat. lib. III. ep. 70. T. I. p. 511.

17. 18. *Erithreo* et *eritheo* duo Voſſ. un. pr. *Sidonio* hab. *ſic brinio.* H. Voſſius ſuſpicatur, Tibullum ſcripſiſſe: *Quid vel Erythraeo* caet. atque adeo recepit, contra omnium librorum auctoritatem. W.

19. *Et quae p.*] Scaliger in prima editione leg. putabat, *Eſt quae.*

eod. *in illis Invidia eſt: falſo p.*] Ita Scaliger reſtituit ex Exc. ſuis, quibus alii libri Italici, cum his Guelf. 2. accedunt: niſi hi ex Pontani correctione ita habent; nam eum ſic emendaſſe, in margine vet. ed. manu notatum video. (Idem Vind. et tert. Voſſ. W.) Plerique, ut etiam Regius et Corvin. Guelf. 1. 3. 4. *in illis Invida quae,* ſicque Edd. veteres et Aldinae et hinc vulgatae: in ed. Lipſ. *que.* Poteſt adeo hactenus vulgata orta videri ex omiſſo *eſt:* et legitur quoque *in illis Invidia: falſo,* in uno Gebhardi, et Ed. Rom. unde olim putabam, eam veram eſſe lectionem; productionem ſyllabae autem inſolentem omni depravationi locum dediſſe. Solent enim *que* inſerere librarii, cum ſyllaba vacat. v. mox El. 4, 10. Nec tamen ſatis placet: invidiam eſſe aliqua in re. Etſi alioqui lapſus proclivis. Itaque ad id redeo, quod olim propoſui: *Et quae p. populus miratur, et illis Invidet: heu falſo plurima vulgus amat!* H. *illa* ſecund. Voſſ. *invidiaque* Bern. *invidia quae* Goth. id. *volnus.* In Hamb. deeſt diſtichon. W.

21. *Non opibus mentes hominum curaeque levantur*] quatuor Gebh. duo Broukh. *homini.* H. *homini* Ald. 1, 2, cum Mureto; prim. Voſſ. et Bern. *hominis* Ask. *Non hominum mentes opibus* quint. Voſſ. W.

22. *Nam fortuna ſua tempora lege gerit*] *gerit* Broukh. e libris, h. e. miniſtrat. In aliis, etiam in Regio, Guelf. 2. *regit;* quod mihi magis placet: ut etiam hoc in illud mutarem, ubi libri alterum ſolum haberent. Vulgatum etiam illud dudum eſt in edd. Mureti et Scalig. Itaque reduxi: Salluſt. Iug. 109. iam a Vulpio laudatus, *Humanarum rerum Fortuna pleraque regit.* Res humanae in poëta ſunt *tempora,* caſus. Ceterum ſollennis eſt variatio. v. ſup. ad I, 9, 80. et Heinſ. in Claudian. II. in Eutrop. 562. H. *regit* Ask. *gerit* Zwic. 1. 2. Hamb. — *ſuas* — *gerit* Goth. In tert. Voſſ. deeſt hic verſus. W.

24. *At ſine te*] plures, *Et.* Heinſius: *Si ſine te, regum m.* H. *velim* Goth. et libr. Broukh. quod recepit H. Voſſius. *Et ſine* Zw. 1. 2. Hamb. Goth. et plur. apud H. Voſ-

H. Vossium. Equidem hoc recepi; vid. similem iuncturam I, 8, 34. W.

25. *quae te poterit mihi reddere*] Regius, *poterit quae nunc mihi r.* H. *te* deest in Goth. *potuit* Hamb. H. Voss. scripsit: *mihi te poterit quae.* W.

28. *aversa — aure*] male utraque Ed. cum codd. parte, ut Guelf. 2. *adversa.* v. Heins. ad Ovid. Epp. VII, 4. H. *At sibi* v. 27. Hamb. *At mihi* Ask. *Duplici* quart. Voss. at in marg. *dulci.* — *moventur* quint. Voss. et Bern. a pr. man. — *adversa* v. 28. duo Voss. *aversa* Zw. 2. *adversa* Zw. 1., sed inducta *d* lineâ, laudatque glossator ad marg. Virg. *aversa deae mens.* W.

29. *Nec me regna iuvent, nec*] Regius, *Non — non L. iuvent,* quod exquisitius, dudum dederat Ald. sec., Muret. Statius, Passerat. Cantabrig. Antea legebatur *iuvant,* quod Scaliger iteravit ex Ald. pr. In libb. scriptis utrumque legitur. H. *iuvant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Nec* prim. loco Hamb. et duo Voss. *annis* Hamb. W.

31. *Haec alii cupiant*]. libri nonnulli cum Regio *capiant,* unde vir doctus ap. Broukh. faciebat: *Haec alios capiant.* Vincent. Spec. doctrin. l. l. *Hoc alii cupiunt,* et mox

32. *securo vitae munere.* H. *cura* pr. *cara* prim. Voss. W.

34. *Cypria*] Regius, *Cyprida.*

35. *Aut si fata negant reditum*] nonnulli, in his Guelf. 2. e correct. *At,* et hoc praeferam. At si illa non redierit, mori praestat. Deinde Regius cum Ed. Rom. et Brix. *reditus,* quo numero amant efferre Latini. v. ad I, 3, 13. H. *Ad si* tert. Voss. *facta* Hamb. *reducem* quart. Voss. pr. *reditum.* W.

eod. — *tristesque sorores*] Heinsius coniiciebat, *Stygiaeque.* cf. Burman. ad Grat. Cyneg. 477. vel *trinae,* quod etiam in mentem venerat Ayrmanno, vel etiam *vitaeque s. Stamina.* v. in Vit. Tib. §. 84. At v. not.

36. *quaeque futura canunt*] vid. sup. I, 7, 1. In omnibus libris et Edd. est *neunt,* quod Scaliger pro *nent* antique dictum esse contendit. *neent* Guelf. 3. *Canunt* emendavit Heins. ad Ovid. Epist. XVII, 194., opinans, errorem ex similitudine inter ultimam praecedentis et primam proxime sequentis vocis syllabam ortum, et primum scriptum fuisse, *futura nunt.* H. *Canunt* recte Monac. *neunt* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *nount* quart. Voss. edit. Lips. *neant. satamina* pr. *stamina* Hamb. W.

38. *Dives in ignava luridus Orcus aqua*] pro *Dives* in nonnullis *Ditis, Dius, Divis.* Ayrman. Vit. Tib. §. 84. legebat:

gebat: *Me vocet in v. — paludem Dis et in ignavam l. O. aquam.* quod nervo caret. in Ed. Venet. 1475. *ignaram.* Deinde Ed. Rom. *ortus* et Regius *Orchus;* ſcribebant enim olim ſeriores hoc et ſimilia, ut *pulcher*, cum adſpiratione; ſono gutturali a barbaris populis adſcito: v. Broukh. h. l. et Salmaſ. in notis ad Euſeb. Chron. editis ab Henr. Leonh. Schurzfleiſch. in Biblioth. Vinar. p. 140. H. v. 37. *ad vaſtos* ſcripſ. H. Voſſ. pr. *me* prim. Voſſ. *at.* — *et ignava* Vind. *ignara* Ask. *lividus* Bern. *Orchus* quart. Voſſ. W.

ELEGIA IV.

Multa ſunt in hoc carmine, quae ſeveriori iudici diſplicere poſſint. In exordio nonnulla ſunt perplexe dicta et iterum iterumque retractata. Si forte haec librariorum fraudi debentur, in Apollinis tamen deſcriptione copiam earum rerum, quas brevius narratas malis, poëtae vix pro egregio invento annumeres: uti nec illud ipſum, quod Apolline res digna eſt viſa, a quo poëtae nuntiaretur puellae perfidia, et quidem tam operoſe ac copioſe. Quod ſub fin. dicere poëtico more volebat, Neaeram non eſſe puellam ſine humanitatis ſenſu natam, vide, quo cum faſtidio legentis, et in ipſo ornatu ieiune, extulit vſſ. 85-93. cum vſ. 85. 86. ſatis ſuperque eſſent. Verbo, otioſa rerum ac verborum copia laborare videtur totum carmen; etſi ſint alia in eo Tibullo digna, nec dubitare liceat, Tibullum eius eſſe auctorem.

1. *nec ſint inſomnia vera*] in Corvin. Guelf. 3. a pr. m. ac multis, etiam in Edd. ant. Ven. pr. et reliquis, Lipſ. *mihi ſomnia*, in Rom. et eius ſecta et in Guelf. 4. *mea ſomnia,* orta ex ſcripturae compendio, quale eſt in Regio *m'* facto ex *in. ferant* Guelf. 1. a pr. m. H. *Mihi ſomnia* etiam ſex apogr. H. Voſſ. (Hamb.) pr. *inſomnia.* W.

2. *extrema — nocte*] Ita Scal. ex ſuo correxit, et ſic Regius; vulgo *heſterna*, natum ex *eſterna* vel *externa*, quod etiam alii habent; aberrationes ſollennes. v. I, 9, 57. II, 1, 12. Catull. ad Manlium 99. ubi v. Santen. Propert. I, 15, 5. II, extr. 59. et III, 6, 1. ubi non e mera Beroaldi coniectura eſt in vulgatis *heſterna;* nam et Regius hoc exhibet. item Ovid. V. Faſt. 506. cf. Heinſ. Adverſ. II, 15. *extrema* recte ſe habet, ſi cogites inf. v. 21. ſub orientem diem ſomnium oblatum. Ovid. Epiſt. XIX, 195.

— ſub auroram, iam dormitante lucerna,
Somnia quo cerni tempore vera ſolent.

Pro

Pro *pessima* in Scal. Ed. ut et in Guelf. 3. *proxima,* quod ortum esse videtur ex scriptura, qualis est in Guarner. *pexima.* H. *extrema* Vind. W.

3. 4. *Ite procul, vanum falsumque avertite visum: Desinite in vobis quaerere velle fidem*] Haec nisi omnino a mala manu profecta sunt, vera ut sint et incorrupta, vehementer dubito: certe sententiam commodam inde non efficias. Primum illud satis contortum et durum est, quod nunc *insomnia* alloqui Poëta intelligendus est. *Avertere visum, omen,* est, illud averruncare, depellere; id vero insomnia non faciunt. Minoris versus faciunt hunc ordinem: *Desinite velle me quaerere fidem in vobis,* ut sit, *Ne exigite, ut vobis fidem habeam.* Sed omnia haec dura et ieiuna sunt. Verum quidem est, nos haec ita concinnata habere ex correctione Scaligeri, qui *vanum* ex uno libro, cui aliquot alii adstipulantur, etiam Corvin. *vobis* vero sine libro refinxit: sed correctio tanti non erat, ut reciperetur. Nec tamen vulgata lectio habet in quo expoliendo operae pretium facias. Editum ubique erat id, quod in maiore parte librorum, etiam Guelff. legitur: *Ite procul, vani*: erunt adeo hi coniectores, somniorum interpretes, arioli: enimvero hos tam absolute *vanos* appellari qua ratione et exemplo dicas? Tum *avertite visum* an esse potest, auferte, tollite, ne mihi tam multa de eo memorate? Verum etiamsi haec licere putes; etiamsi pro *vani* rescribas *vates;* tamen totius versus sententia ieiuna et Tibullo indigna est. Nec minus in altero versu: *In vobis* est ex correctione Scaligeri; nam libri et Edd. *in votis* habent, utrumque inconcinne, et nullo sensu idoneo. *desine et in votis* Guelf. 1. Statius coniiciebat *inventis,* vel *invitis,* Muretus, *in vanis,* unus Italicus, *in somnis,* Guyetus, *in nobis,* Heinsius, *in veris.* Passerat. *Desinite iis vates,* vel *hinc vobis,* sed ad Propert. I, 3, 28. assentitur Mureto. Ego malo silere, quam afferre, quae nec mihi ipsi satisfaciunt. Quod Broukh. ait, docuisse Schottum Obss. II, 13. desumta haec esse e Sophoclis Electra, vanum est. Nam verba forte nonnulla conveniunt, sententia diversa est: aut nulla veritas inest somniis vaticiniisque, aut hoc somnium exitum habebit.

Ἤτοι μαντεῖαι βροτῶν
Οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὀνείροις,
Οὐδ' ἐν θεσφάτοις,
Εἰ μὴ τόδε φάσμα νυκτὸς
Εὖ κατασχήσει.

Versus sunt ex Electra 501. sqq. Possunt sententia Tibullianae propiores videri apud Petron. 104. et Claudian. XXVII.

sed

ſed nihil inde in rem noſtram convertere licet; et conſultius eſt, verſus ab indocto interpolatore profectos relinquere intactos. H. *vani* etiam Zwic. 1. 2. Goth. — *in votis* v. 4. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *in notis* Bern. I. H. Voſſius coniecit et recepit: *Ite procul*, *Somni*, caet. pr. *ſomnia* dictum, ut Ovid. Rem. 555.; deinde: *Deſinite in vanis*, ſecutus Muretum ſcripſit. Equidem, ut in re dubia, nihil mutavi. Sunt tamen nonnulla monenda. *Avertere viſum* ſomnia recte dicuntur, quandoquidem ſomniis viſus tribui poteſt. Horat. Sat. I, 5, 84.: *tum immundo ſomnia viſu nocturnam veſtem maculant.* Adde ſimil. Liv. III, 5. *portentaque alia aut obverſata oculis aut varias exterritis oſtentavere species.* Virg. Aen. XI, 271.:

Nunc etiam horribili viſu portenta ſequuntur.

Aeneid. XII, 245.:

Dat ſignum caelo, quo non praeſentius ullum
Turbavit mentis Italas, monſtroque feſellit.

Quodſi *ſignum* fallit *monſtro*, *ſomnia* etiam avertere poſſunt *viſum.* — Difficultatem habent in primis verba *in vobis* a Scaligero de coniectura illata. Thierſchius legendum putabat *in nobis* hac ſententia: nolite ſperare me fidem vobis habiturum. Iam pergit, quare illis fidem habere non poſſit: *Divi vera monent.* Lenzius mavult: *deſinite et vobis.* Fortaſſe nunquam haec res ad liquidum poterit perduci. Hoc tamen videbis, mendi notas delendas fuiſſe; verſibus enim his ſublatis verba *Di — quies* cum ſequentibus non cohaerent. W.

5. *venturae nuntia ſortis*] Regius, *mortis.*

6. *vera manent* Guelf. 2. at emendat alia manus *monent.* H. Deeſt in Goth. hic verſus. W.

8. *Vana* pr. *falſa* de coniectura ſcripſit H. Voſſius, quia moleſtum ſit *falſa* poſt *fallaci.* Ac loco ſuo turbatum vocabulum *vana* comparere in ſequenti verſu, ubi multi *vanum* habent pr. *natum.* Non ſequutus ſum. W.

9. *Et vanum ventura hominum genus omina noctis*] Ita reſinxit Scaliger ex ſuo: accedentibus tamen aliquot aliis in Var. Lect. ap. Broukh. Guelf. 2. a m. pr. probavere Broukh. et Vulp. Vellem ſenſum quoque expoſuiſſent viri docti. Scaliger quidem, qui contortiſſima amabat, modo docta eſſent, Somnia, inquit, iubent pavidas mentes falſa timere, et vani homines noctis omina mola ſalſa devenerantur. Sed quam ieiuna ſententia haec ſit, docere opus non eſt. Quid autem *ventura omina noctis* ſint, plane praeteriit. Voluitne eſſe eventura? quaſi certum eventum habitura? id vero latine

Digitized by Google

latine vix dicitur. *omina ventura* non esse possunt, nisi futura, quae aliquando existent, ut v. 5. *fors ventura,* quae aliquando homini eveniet, continget. At illa nemo expiat, neque futura omina quisquam curat, contentus expiare praesentia. Tum omnino sic nemo loquitur: verum *ominibus* dicimus *ventura significari,* ut Claudian. II. Laud. Stilic. 216.

Ominibus ventura notant.

Varietas lectionis hic plane mira est. Ante Scaligerum in Edd. erat, *natum in curas,* quod a Mureto erat receptum; et sic Corvin. sic Regius, Guelf. 3. et aliquot libri ap. Broukh. cum edd. ant. ex Ven. pr. profectis. Ed. Lips. cum paucis, *natum in curam,* unus Vatic. *nata in curas hominum gens.* Exc. Lipsii, Perreii, cum aliquot aliis: *vanum in curas,* quod placeret, si ita quenquam loqui scirem; hinc deterius unus et alter, *vatum, varium, tantum.* Ante Muretum Edd. Ald. dederant *vanum metuens,* quod et Venetae et ipsa Romana habet, cum Guelf. 1. 4. et ex emend. 2. E ceteris libris unus Stat. *tantum metuens,* unus Broukh. *natum metuens,* unus Heinsii *vatum metuens.* E quibus id, quod primo loco posuimus, *natum in curas,* probabilissimum videtur, etiam Heinsii et nuper Nodelli (Not. crit. p. 74.) iudicio, neque id cum Vulpio pro Tibulli simplicitate nimis argutum putem, cum sit ex medio petita sententia. Coniiciebam aliquando: *navum in curas,* ut Ovid. *Inque meas poenas ingeniosus eram.* Sed quorsum argutamur in loco, qui nunquam habebit quod satis placeat? *Omnia* pro *omina* passim legi, vix opus est, ut moneam; quoniam sollennis lapsus est. Pro *Et* aliquot libri et Guelf. 2. ex emendatione, *At,* recte. Itaque revocavi iterum lectionem a Mureto olim repositam. H. *At natum in curas* recte est in Monacens. et Vind. praeterea in prim. et quart. Voss. qui tamen *Et* habent pr. *At.* Quint. Voss. in marg. *natum in curas hominis.* Tert. *Et... incurram hominis.* Bern. *Et natum maturas;* e quib. omnibus vera lectio elucet quodammodo. Zwic. 1. *Et natum,* sed superscr. *al. metuens.* Goth. *Et tuum metuens.* Zw. 2. *Et vanum in curam.* Hamb. *Et varium ventura.* In Ask. et quint. Voss. *Et vanum ventura.* Prim. Voss. *Et natum metuens.* — Pr. *farre* Bern. *ferre.* Pr. *placant* tert. Voss. *placeant.* W.

10. *Farre pio placant*] Ed. Lips. *pioque placent.*

11. *Et tamen, utcunque est, sive illi vera moneri, Mendaci somno credere sive volent*] Ita locus constitutus erat in

Al-

Digitized by Google

Aldinis, hinc in Scalig. et ceteris: ſunt tamen codices, quibus auctoribus id factum; accedit Corvin. Etiam in his aliquid ambigui et obſcuri eſt: *ſive illi*, n. hominum genus, *volunt vera moneri*, n. a Diis, per exta, vid. v. 5. vel, ut Vulpius explicat, a me, qui vanam dico rem eſſe ſomnia. Quid tamen haec omnia ad rem, de qua agitur? Etiam hic per Scaligeranam recenſionem melior lectio iterum ex editis loco eſt depulſa, in quam coniectando ipſe incideram et facile alius quisque: non *moneri* ut ſcribas, ſed *monenti*. Ita Muretus ediderat; ita legitur in edd. vett. et quidem utriusque ſectae; adde libros aliquot apud Statium et Broukh. et Guelff. omnes. Hoc itaque reduxi: *ſive illi vera monenti, Mendaci ſomno c.* Opponuntur, quod obvium eſt, *mendax ſomnus*, et *vera monens* ſeu deus ſeu aruſpex. Reg. et Ed. Rom. etiam *utrumque;* et in hac *eſt* abeſt. H. *Sed tamen* Guyet. probabat in trib. cod. repertum. Recepit H. Voſſius, quem ſecutus ſum. — *Moneri* eſt in Zwic., Hamb. aliisque ap. H. Voſſ. qui recepit. — Pro *utcunque* eſt *utrumque* in Ask. et Goth. W.

12. *volent*] in Guelf. 3. ſuperſcr. *velint*. H. Id. Ask. et Goth. W.

13. *efficiet* Bern. *efficiant* Mon. *luſcina* Goth. W.

14. *praetimuiſſe velit*] ex emendatione Gebhardi recepit Broukh. et confirmat Regius cum Corvin. vulgo *pertimuiſſe*. Sic modo ſup. Eleg. v. 9. *permenſae* et *praemenſae*. Orta vitia e compendiis litterarum. H. *Praetimuiſſe* eſt etiam in Mon. et prim. ac ſecund. Voſſ. *pertimuiſſe* autem Goth. et Hamb. W.

15. *Si m.*] Ed. Lipſ. *Sic*, cum aliis. H. *Sic* Zwic., Goth. alia ap. H. Voſſ. apogr. Pro *laeſit* Goth. *laedit*. Pr. *nec* nonnull. *non*. W.

17. *Iam Nox aetherium nigris emenſa quadrigis Mundum*] *emenſa* reſtituit Muretus (praeceſſerat ed. Baſil. ann. 1530. W.); firmatur per Guelf. 3. Ed. Lipſ. et Rom. cum Venetis et Aldd. corrupte, *emerſa:* quod et codd. habent, ut Guelf. 1. 4. *dimenſa* 2. H. *Emenſa* eſt etiam in Mon. ſecund. Voſſ. Ask. Laud. quint. Voſſ. in marg. Idem in Zw. 1., ſuperſcr. *al. emerſa*, quod hab. Zw. 2. cum Goth. W.

18. *caeruleo laverat amne rotas*] Scaliger tacite e ſuo, et poſt eum Broukh. receperant *caeruleas*, non male, ſi libri alterum non tuerentur. Praeſtat tamen *caeruleo amne* hactenus, ut *amnis* habeat aliquid adiunctum, quod Oceani notionem propius adducat. In Guelf. 3. *lethaeo* pro var.

lect.

Digitized by Google

lect. quod ex ſuperiore carmine obverſatum erat librario. H. *caeruleas* etiam ſecund. Voſſ. perperam. W.

20. *ſollicitas deficit ante domos*] Heinſ. ad Ovid. II. Met. 382. malit *deficit ille domos*, ſed hoc eſſet *deſerit*. v. Broukh. Tentaverat quoque *deſit is ante domos*. Sed nil eſt, quod displiceat in vulgata. H. *Deficere* dii dicuntur qui mortales auxilio non iuvant, ut Virg. Aen. VI, 196.:

Tuque o dubiis ne deſice rebus.

domus Goth. *ſolicitus* Bern. *Somnus* H. Voſſ. iunxit cum *deficit*. W.

21. *cum ſummo Phoebus proſpexit ab ortu*] Olim me male habuerat *ſummus ortus* in hoc verſu. Nam ſi, aiebam, idem, qui *primus ortus*, eſt, inde Sol, tanquam ex alto, *proſpicere* dici non poteſt. Sin vero de Sole iam altum tenente accipias, tum *ortus* non amplius eſt. Libri nil mutant; in nonnullis, etiam Guelf. 1. 4. eſt *ſomno*, natum ex ſcriptura, quae in Ed. Rom. eſt *ſomo*, unde Venetae *ſono*. Nunc video, Markland. ad Stat. II. Silv. 2, 45. p. 90. ingenioſam coniecturam propoſuiſſe: *cum ſummo Phoebus proſpexit ab Oeta*. Veteres poëtae, ex antiquiore aliquo carmine, quod in tractibus illis, qui ſub Oeta ſunt, ſcriptum erat, retinuerunt hunc formulam, ut ab Oeta ortum Heſperi (habebatur autem is a Locris in praecipuo cultu, et in numis Locrorum frequenter viſitur) mox etiam Solis repeterent. cf. Virgil. Ecl. VIII, 30. Culex 202. et ibi not. Senec. Herc. fur. 132.

Iam caeruleis evectus equis
Titan ſummo proſpicit Oeta.

ubi etiam ante Gronovium legebatur *ſummum proſpicit Oetam*. cf. Voſſius ad Catull. p. 151. Quod ſi itaque Tibullus etiam h. l. *ab Oeta* poſuit, eleganter haud dubie loquutus eſt. Sed an tam eleganter loqui voluerit, aut debuerit, alia eſt quaeſtio. Nam *ab ortu* bonum et ipſum eſt. Vid. not. H. *ab Oeta* ſine dubio ſpernendum eſt, nec quidquam mutandum. *ſuſpexit* Bern. *tum ſumme phoebi* tert. Voſſ. W.

22. *Preſſit languentis lumina ſera quies*] In nonnullis ſcriptis, etiam Regio, *lumina feſſa*. et pro var. lect. Guelf. 3. *feſta*. Ovid. Epiſt. XIX, 56.

— ſubit furtim lumina feſſa ſopor.

etiam ſup. I, 8, 72. *lumina feſſa*, ſed in alia re. Propert. I, 3, 45.

Dum me iucundis laſſam ſopor impulit alis.

Sic Vaticanus et alii cum Regio. Broukh. poſt Heinſium probavit *lapſam*. Sed *labi* dicuntur oculi, non is, qui ſomno

op-

Digitized by Google

opprimitur. Verum in noſtri loco *ſera quies* vera eſt lectio, quia cum ſole oriente demum veniebat. Valer. Flacc. I, 48.

— ſerus feſſos ſopor alligat artus. H.

feſſa Vind. *languentes lumina victa* Hamb. *fera* perp. un. Voſſ. W.

23. *lauro* Zwic. 1. 2. Hamb. *lauru* Vind. Ask. Bern. *Et viſus* Bern. W.

25. 26. *Non illo quicquam formoſius ulla priorum Aetas, humanum nec videt illud opus*] Verſus haud dubie corrupti; tacent tamen Scaliger et Broukhuſius. Sed Vulpius vulnus vidit et indicavit. Secundum eum Iac. Grainger, doctus Britannus, transpoſitum locum putabat, et referebat ad lyrae deſcriptionem poſt v. 37. 38. *Artis opus rarae.* Nec minus tamen ibi languet et friget. Quoquo verſum te vertas, nihil efficis, nec libri iuvant; unus Stat. *nec fuit*, et unus Broukh. *nec valet.* Heinſius coniiciebat, *nec dedit.* An forte:

Non vidit quicquam formoſius ulla priorum
Aetas: humanum nec fuit illud opus.

Opus humanum h. homine natus, ut *opus* ſaepe. *illud* pro *ille* propter *opus*. *Vidit* vero primo verſu extruſum erat a gloſſa *illo.* Forte etiam *formoſius ulla priusve*, ut ſaepe. Ovid. Epiſt. XIX, 69.

A Veneris facie non eſt prior ulla tuave.

Sed videtur loqui de heroum illa aetate. Propert. I, 4, 7.

Et quascunque tulit formoſi temporis aetas;
Cynthia non illas nomen habere ſinet.

Etſi autem ſic ſatis commode legi poſſit; melius etiam:

Non illo quicquam formoſius ulla priorum
Aetas, humanum aut vidit habetve genus;

tamen operam parum in loco impenſam nunc arbitror; eſt enim ſatis probabile, diſtichon hoc eſſe ſuppoſititium. H. Pr. *videt* etiam Goth. *fuit.* Hinc H. Voſſ. ſcripſit:

Non illo vidit formoſius ulla priorum
Aetas (humanum nec fuit illud) opus.

In quo vel parentheſis iſta mihi non placet. Melius haud dubie Heynius coniecit: *Non vidit quidquam* caet. W.

28. *Stillabat Syrio myrtea rore coma*] Cui non in animum veniat *myrrhea* legere vel ex Horatio! Inhibui tamen

impetum. *Myrtea coma* edita erat ab Aldo: eam Scaliger tuetur: et sic magna pars librorum, etiam nostri, cum edd. vett. Vicent. Ven. pr.; moneri tamen potest illud, Apollini fere *flavum* et *aureum* tribui capillum, non facile fuscum et nigricantem; in aliis, etiam Guelf. 1. 3. 4. et a m. sec. 2. *myrrhea,* quod Muretus recepit, et olim Cyllen. tuebatur. Eadem diversitas in Horat. III. Od. 14, 22. *myrrheum nodo cohibente crinem.* ubi v. Intpp. Esset myrrhea coma, *myrrha perfusa, myrrha madida,* ut Ovid. III. Met. 555. *madidus myrrha crinis,* sed tum paullo insuavius insuper adderetur *Syrio rore.* Cum igitur *myrteus* s. *murteus* color alibi quoque occurrat, quod Scaliger ad h. l. docuit, praeferenda haec lectio videtur. *Syrio* ex emendatione doctorum virorum reposuit Broukh. vulgo, *Tyrio.* cf. inf. Eleg. 6, 63. quoniam in unguentis Syriae mentio frequens et Assyriae (ut sup. I, 3, 7.) occurrit, non Tyri. Pro *Stillabat* unus Broukh. *Spirabat:* legebat etiam ita e scriptis Ge. Fabricius ad Terent. I. Adelph. 2. unde in edit. Plantin. fuit receptum. Casus tamen sextus sic forte non bene additus esset; quanquam et sic Graeci in πνέειν. In Epigr. edit. olim a Reiskio Misc. Lips. nov. Vol. IX. p. 461. μύροισιν ἔτι πνείοντες — στέφανοι. Vulgatam operose defendit Heins. ad Ovid. Epist. XV, 76. H. Recepi *Spirabat,* repertum etiam in Vind. Eadem structura est ap. Virg. Aen. I, 417.: *arae sertis recentibus halant.* — *Syrio* etiam in Ask. Bern. Vind. — *Myrrea* Mon. In Zwic. 2. sic scriptum, ut vel *mirthea,* vel *mirrhea* legi possit. Zwic. 1. *myrtea,* sed gloss. interl. „*vel nardo unguentata vel mirra suavissima eius specie.*" Forcellinius *myrtea coma* agnoscit, explicans *myrto coronata,* quod tamen fieri nequit. Etiam I. H. Vossius *myrtea* retinuit, statuit autem, eandem esse quae flava, aurea alibi audit. Obstat tamen Isidor. l. 12. c. 1. myrteum colorem dicens esse qui est pressus in purpura, h. e. subniger aut fuscus sine splendore. W.

32. *ore rubente*] coni. vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 193. *flore* rubente. quis hoc probet? aut si probet, quae necessitas mutationem suadere potest? H. H. Voss. *tota rubore* de coniectura scripsit, comparans Ovid. Her. XXI, 112.:

Sensi me totis erubuisse genis.

Non sequutus sum. W.

33. *Et* Zwic. 1. 2., Goth. al. ap. Voss. W.

34. *ut autumno*] Broukh. emendavit *ut;* cum in scriptis et editis esset *et.* Etiam ante, *et quum c.* edd. vett. Lips. Venetae: it. Corvin. et al. Alii *Aut eum,* quod prae-

feram,

feram, sequente *et autumno*. H. *Ut autumno* Mon. Bern. secund. Voss. et comparat I. H. Vossius Virg. Georg. IV, 261. *et* perperam Goth. Zwic. 1. 2.; hic etiam *rubente*. W.

35. *talis illudere palma*] Cyllenius *alludere* in suo habuerat, quod explicat talos percutere spiris crispulosis. Est sane hoc magis frequentatum in hac re. Statius Theb. IX, 334.

> — *extremis alludunt aequora plantis.*

Propertius *ferire* dixit III, 15, 32. cf. Heins. Advers. II, 10. Dicendum adeo, Tibullum exquisitius vocabulum maluisse *illudere* aut novasse hoc. Pro *Ima* aberratum in Guelf. 2. *Iamque*. H. *Alludere* Zw. 1., at Zw. 2. *illudere*. — Versum sequentem satis defendit Huschk. p. 21. W.

39. *Hanc — plectro modulatus eburno*] Nemo, puto, dixit, *modulari lyram*, sed carmen, sonos, verba; est enim *modulari*, modos componere, exercere. Itaque legendum: *Hac — modulatus* sc. lyra. ut *arundine* Ovid. XI. Met. 154.

> *Et leve cerata modulatur arundine carmen.*

Et tendit eo Regius, in quo *Ac*. Nisi malis *moderatus*; dicimus enim *moderari lyram*. Horat. I. Od. 24, 13.

> *Quodsi Threicio blandius Orpheo*
> *Auditam moderere arboribus fidem.* H.

Modulatus verum est sine dubio, vid. Not. supra. Adde Horat. Od. I, 32, 3. seq.

> — — *Age dic latinum,*
> *barbite, carmen,*
> *Lesbio primum modulate civi.* W.

40. *ore sonante*] Ed. Rom. cum Venetis et scriptis nonnullis, in quibus Guelf. 1. 4., *ore canente*. Est hoc quod Propert. II, 31, 5. in signo Apollinis Palatini: *visus marmoreus tacita carmen hiare lyra*.

42. *dulci tristia verba modo*] Sunt haec a Broukh. Vulgo, *tristi dulcia*, scripti et excusi, contra loci sensum; non enim valde iucunda erat verborum Phoebi sententia. In nonnullis, *dulci dulcia*. Pro *modo* Regius cum aliquot aliis scriptis *sono*, sollenni varietate. v. Burm. ad Ovid. XIV. Met. 429. H. *tristi dulcia* est in Mon. et Bern. Perperam *dulci dulcia* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. *Sono* Vind. tert. Voss. meo. W.

45. *proles Semelae*] Ita Broukh. e libris; et sic Regius. Vulgo, *proles Semeles*. H. Hoc reduximus, et praebent

 Zwic. 1.

Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cf. Obſſ. ad I, 2, 54. H. Voſſ. tenuit *Semelae*, ut eſt in Bern. et tert. Voſſ. W.

47. *aevique futuri*] *cuiusq. f.* Guelf. 2. H. *Dedit — pater* pr. *pater — dedit* quint. Voſſ. W.

50. *Quodque Deus vero Cynthius ore feram*] Recte ita ex ingenio emendavit Broukh., cum vulgo parum latine eſſet, *ferat;* Deus enim illa ex ſua perſona loquitur. Saepe ſic in libris peccatum, et a viris doctis correctum: v. c. Aen. V, 355. ubi v. Burm. Porro Regius *quidve*, Guarner. cum aliis et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Lipſ. *quidque.* H. *Quidque* Ask. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2.; *quidve* ſecund. Voſſ. Scripſit *quid dicam* et *quidque feram* H. Voſſius. In Vind. legitur hoc loco verſ. 72., ver. eſt tamen in marg. — Verſ. ſequent. eſt *cura* pr. *cara* in tert. Voſſ. W.

55. *quum te fuſco Somnus velavit amictu*] Somni alas, *amictus* vocabulo, poſt Cyllenium intelligit Vulpius. Aliis quidem amplecti Somnus dicitur, quos opprimit. Silius X, 355.

> *— — — — quatit inde ſoporas*
> *Devexo capiti pennas, oculisque quietem*
> *Irrorat.*

et ante v. 345.

> *— nec poſco, ut mollibus alis*
> *Des victum mihi, Somne, Iovem.*

Propert. I, 3, 45.

> *Dum me iucundis laſſam ſopor impulit alis.*

et ſic ſaepe apud poëtas. *Alae* tamen *amictus* Somni dici vix poſſunt. Quare nova imagine Somnus hic amictu ſuo obnubere dicitur, quorum oculos vincit. cf. not.

56. *fallit imaginibus*] nonnulli ſcripti, et pro var. lect. Guelf. 3. *ludit*, forte ex v. 7. H. *ludit* Vind. quod recepit H. Voſſius, afferens locum Virgil. Aen. I, 411.: *Quid natum — falſis Ludis imaginibus?* Sed quidni librarius hunc ipſum verſum memoria tenens ſcripſerit *ludit*, pro eo quod eſt in reliquis omnibus? Idem vir doctus etiam *vanis nocturnum* coniecit et recepit pro lectione vulgata *vanum nocturnis*, negans hoc recte latine dici. Dixit Virg. Aen. X, 631. *aut ego veri vana feror*, ubi Heynius: „*vanus* eſt qui ſibi vana et inania perſuadet." Talis autem etiam *falli* poteſt. Quare iure, opinor, retinui vulgatum. W.

59. *Diverſasque tuis agitat mens impia curas*] *tuis* ex emendatione Lipſii repoſuit Broukh. Vulgo legitur: *Diverſasque*

sasque suas, ubi *suas* otiosum est, licet exponas: *agitat curas suas diversas*, n. a tuis. Muretus et Dousa Praecid. c. 11. legebant: *Diversasque suis* h. propinquis. Deinde Guelf. 1. 4. Ed. Rom. et hinc aliae, *mens anxia*. Ayrman. Vit. Tib. §. 85. legebat:

Diversasque tuis agitat minus anxia curas.

ut sit, *promissi mutui, perpetuique amoris, et iureiurando pacti, immemor, minus de servanda fide solicita.* quod parum placere potest. H. Reduxi *suas*, ut hab. et Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

63. *mens est mutabilis illis*] *illis* post Scaligerum Broukh. e libris, quibus accedunt Regius, Guelf. 2. a pr. m. et 3. et Ed. Rom. ut ad universum sexum referatur. Monuerat iam Ge. Fabricius e tribus libris. Vulgo *illi*. H. Etiam in Zwic. 1. 2. W.

64. *cum multa brachia tende prece*] *prece* Broukh. ex aliquot bonis libris, etiam Guelf. 2., reposuit. cf. v. 76. vulgo, etiam in nostris, *fide* legitur, quasi dici posset *cum multa fide* h. multum implorando eius fidem. Eadem varietas III, 6, 46. *Cum prece* dixit etiam Ovid. Epist. II, 18. et sup. III, 3, 2. *cum multa prece*. H. *Prece* etiam Monac. *fide* Zw. 1. 2. Goth. alia ap. H. Voss. W.

65. *Saevus Amor docuit validos tentare labores, Saevus Amor docuit verbera saeva pati*] Ita restituit Scaliger ex libro Cuiacii pervetusto, quod hic incipit, cui accedebant Pocchi et Perreii Exc. vetusta, et nunc Corvin. (fuit iam ita in marg. Gryph. et accedit tert. Voss. W.) *Tentare labores* est experiri, *tolerare*, nam quae subimus, aggredimur, adeoque mox experimur, dicimur *tentare*; nec malim iungere: *tentare pati labores.* At *validi labores* fere ut *validus bidens* II, 3, 6. *validae habenae* IV, 1, 115. quae validas vires et robur exigunt. *Verbera saeva*, quanquam bene dicuntur, v. I, 6, 37., hic tamen offendunt propter triplicem eiusdem nominis repetitionem. Forte leg. *verbera lenta*. Ante Scaligerum legebatur: *dominae fera verba minantis, Saevus Amor docuit verbera posse pati.* Sic etiam nostri et Guelf. 1. 3. 4. cum plerisque (etiam Zwic., Hamb. — in Goth. deest hic vers. W.). duo Statiani et duo Anglicani, *fera bella minantis.* Eius loco duo Broukhusii, alter quidem pro varia lectione, hunc versum exhibebant:

Te victum placidumque tuae monstrato puellae.

at duo Heinsii cum Guelf. 2.

Flere nec ante pedes pudeat, dominamque vocare.

quod

quod tamen iam Perreius a Pontano esse effictum monuerat. Ex his intelligitur, defuisse ei exemplari, unde manu scripti fluxere, hemistichium hexametri et varie esse suppletum. In minori versu autem nihil mutari debebat: *verbera posse pati* prorsus Tibullianum est: itaque nunc restitui. H. *Verbera saeva* est in 1. 2. 3. Voss. et 2. Voss. *sceus* pr. *scaevus*, quod etiam habet Hamb. W.

67. *niveos — iuvencos*] hos maluit Broukh. ex aliquot libris, quibus Regius, Guelf. 1. 3. e corr. 4. et Ed. Rom. cum Venetis accedunt, quam *niveas — iuvencas*, quia etiam II, 3, 11. *tauros* pavisse Apollo memoratur; quod sane leve est. Paullo pluris refert in Eleg. in Maecen. Obit. 88. emendare:

Fudit Aloïdas postquam dominator Olympi,
Dicitur in nitidum procubuisse bovem.

vulgo, *in nitidam — bovem:* at sic male bono Iovi fuisset, Europam aggressuro. *procubuisse* est mutatum fuisse, et exprimit simul actum. Ita quoque nunc edidit Burman. Sec. Anthol. To. I. p. 271. H. *niveos — iuvencos* quatuor cod. H. Voss. et Zwic. 2. *niveas — iuvencas* Zw., Goth. Hamb. — *Me quoque* Vind. pr. *Me quondam*. W.

68. *f. ficta*] duo *facta* ap. Broukh.

71. *cantus*] multi et Guelf. 2. *cantum*. Istud amat noster. vid. vers. 40. H. *Cantum* Zwic., Hamb. al. ap. H. Voss. Pro *Sed* quint. Voss. *si*, at verum in marg. W.

74. *Immitem dominum*] ita Broukh. ex uno Bodleiano, (etiam in duob. Voss. W.) ut sit ipse Amor. vulgo legitur *dominam*, sed sic idem bis credebat dici; nimis forte argute. Nam *immitem dominam* bene interpretari poterat per abstractum *coniugium ferum*, amorem aerumnosum puellae ferae ac superbae. Contra vero qui *immitem dominum* dixerat, debebat *servitium* subiungere, non coniugium. Itaque Broukh. lectionem iterum expuli. Paullo ante pro *ferre* Ed. Rom. *forte* cum uno Palatino, Guelf. 1. 4.; et *nescit* vitiose Ald.

78. *nostro nomine*] Regius *tempore*, Ed. Lips. cum aliis ant. Edd. *nomina*, sollenni lapsu. v. ad II, 3, 42. H. *nomina* et in Mon. — *ille* Goth. W.

80. *Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse. Felix hoc, alium desine velle virum*] *Felix hoc* primus Muretus ex ant. libro restituit: et sic liber Cuiacii cum aliis. Vulgo, etiam in Guelff., *ac*, in nonnullis *ergo*, in Regio *ast*. Sed diverso modo interpungitur. Muretus cum Vossio de construct. libro

ult.

ult. c. 14. p. 56. *Hoc t. — ipse Felix. hoc alium d.* h. alium ab hoc, quam hunc. ut Horat. I. Epist. 16, 20.

Neve putes alium sapiente bonoque beatum.

Scaliger vero: — *ipse, Felix hoc. alium d.* ut ad formulam veterem in conditione conventa nuptiarum alludatur: *Feliciter! felix hoc sit!* Broukh. et Vulpius, ut praefiximus, distinguunt, ut sit: *Felix hoc* scil. coniugio vel viro. Ovid. IV. ex P. 11, 22.

Coniugio felix iam potes esse novo.

Possit et ita explicari: *Hoc tibi coniugium p. D. ipse, Felix hoc; alium d. v. v.* ut sit *Felix hoc* sc. coniugium, non aliud itidem; repetitione non ingrata. Propert. II, 2, 35.

Haec tibi contulerunt caelestia munera divi;
Haec tibi; ne matrem forte dedisse putes.

Placeat licet alii aliud; mihi maxime probatur Mureti ratio, nam non coniugium simpliciter cum Tibullo, sed cum hoc uno felix, cum aliis non item, promittit. H. *Felix ac* Zwic. 1. 2. Goth.; *hac* Hamb. Sed *hoc* etiam quint. Voss. W.

81. *defluxit pectore somnus*] Aliquot codd. cum Reg. et Corvin. Guelf. 2. 3. item vett. edd. Ven. pr. Lips. Vicent. et aliae *corpore*, perpetua fere varietate, v. ad Ovid. II. Met. 362. 606. 663. III, 178. XIII, 664. et saepe alibi, Propert. IV, 7, 64. et sup. III, 1, 20. Sed hic *pectore*, quod ex Ald. pr. retraxerat Scaliger, cum in sec. *corpore* correctum esset, quod ceterae edd. sequuti erant, tuetur Broukh. et Vulp. Virgil. Aen. IX, 326.

— — toto proflabat pectore somnum.

Culic. 159.

Stratus humi dulcem capiebat corde quietem.

ibid. 205.

Cuius ut intravit levior per corpora somnus,
Languidaque effuso requierunt membra sopore.

ubi dubites, an *pectora* reponendum sit: altero tamen versu haud dubie legendum *infuso*. In nostro etiam *deflexit* Ed. Lips. cum aliis, vitiose. H. *Corpore* sept. apogr. H. Voss. (Goth.). *deflexit* tert. Voss. et Zwic. H. Vossius mavult *corpore*. W.

82. *Ah, ego non possum*] Regius et Ed. Rom. cum nonnullis aliis, item Guelf. 1.-3. *ne possim*, non male. (immo vero

vero haud dubie vere. Est enim Tibullianum hoc: *ne possim videre*, pro, *ne videam*. Est et haec lectio iam in Ald. sec. recepta, et a Muret. Stat. Pulmann. Passerat., et male iterum a Scaligero expulsa. Eandem tuetur codd. pars apud Broukh. it. Corvin. In Vicent. *non possim.*) H. *ne possim* quatuor apogr. H. Voss. W.

83. *Nec tibi crediderim votis contraria vota*] esse scil. ex v. sequ. ne *nec tua* malis. *Votis* vero intelligendum vel meis, de optato amore, vel istis tuis pristinis. Forte tamen repetitio haec, parum suavis, a poëta nostro non est, sed fuit olim: *nostris contraria vota.* Duo Statiani, cum uno Angl. et Thuaneo, *Non ego crediderim*, non male. H. Atque sic etiam in Goth. quod H. Voss. recepit. W.

84. *pectore inesse tuo*] In Scaligerana et Broukhusiana *pectori*, quod et Regius cum Guelf. 1. habet. Sed illud et lenius, et exquisitioris structurae; itaque recte revocatum a Vulpio, cum iam ante in omnibus edd. vulgatum esset. H. *Pectori* hab. etiam Hamb. et alia duo apogr. H. Voss. qui hoc recte recepit. *meo* Ask. at in marg. *tuo*. W.

85. *Nam te non* recepit H. Voss. e Goth. et Thuan. — v. 86. Hamb. *flammas* et *suo* pr. *fero*. Bern. *vomens*. W.

87. *Nec consanguinea redimitus terga caterva*] Captavit hanc lectionem tanquam magis reconditam et exquisitam Broukh. quam offerebant duo Statiani, duo Broukh. recentiores, liber Laudi, tres Anglicani, adde Guelf. 1. 2., et Cyllenius in notis, ac Venetae hinc correctae; (nam Ed. Rom. vulgatam exhibet.) Mihi tamen hoc in ea minus placet, quod nullum subiectum expressum est, sed ἔξωθεν intelligendus *canis* vel *Cerberus*; quanquam fatendum est, *catervam consanguineam* eleganter dici de serpentibus centum, uno satu cum ipso editis, qui eius collo inhaerebant. Potiores editiones et libri etiam Guelf. 2. 3. exhibent: *Nec canis anguinea*; et videri debet ex compendio scripturae c̄a natum esse cō. Certe in ea lectione nihil est, quod displicere debeat. Ita *anguineas comas* Medusae dixit Ovid. IV. Trist. 7, 12. et de Cerbero auctor Culic. 220.

Anguibus hinc atque hinc horrent cui colla reflexis. H.

Canis anguinea habet etiam Ask. Mon. quart. Voss. Zwic. 1.; quod recepit H. Vossius. Sed forma *anguineus* suspecta est, ut Catull. 64, 193. non *anguineo*, sed *anguino* secundum libros meliores legendum esse praecipit Vossius. add. Broukhus. ad Propert. IV, 8, 10. et Forcellinium h. voc. Quare haec qui-

quidem lectio a nobis recipi non potuit. — *cathena* et *trigeminum* quart. Voff. W.

89. *Scyllave virgineam canibus fubcincta figuram*] ita poft Statium e libris repofuit Scaliger, cum legeretur vulgo *fubmixta, fubmifta, fummifta,* ut etiam eft in Corvin. Guelff. omn., tum in Ed. Rom. et Lipf. et Vicent. aliisque cum Ven. pr. In caeteris magna varietas, quae tamen ex illo orta videtur. Legitur enim *fubmicta, fubmixa, fubnixa,* ut in Regio, et fic Cyllen. legerat, unde illud in Venetas venit, *commixta,* (unde Heinfius faciebat, *commiffa*) *comitata, redimita.* Sed *fuccinctam* et alii dixere. v. Broukh. Notum Virgilii Ecl. 6, 75.

Candida fuccinctam latrantibus inguina monftris.

Unde habet auctor Ciris v. 59. ad quae loca vide. *Scyllaque* vulgo male. H. *fuccincta* etiam Vind. Bern. Goth. *fubmixta* Hamb. *Scyllaque* Zwic. 1. Hamb. Goth. at *Scyllave* Vind. Bern. — *virgineum* 1. Voff. Mox *correptam* Ask. at. in marg. *conceptam.* Hamb. *fcaeva* et *dedit.* W.

91. *Syrtis*] Regius *Syrtes.* H. *horrendaque* Zwic. un. Voff. *orendave.* — *Sithyae* un. Voff. W.

92. *duris*] hoc Scaliger reduxit, quod iam erat in Ald. fec. In pr. et Muret. ac Plant. legebatur *diris,* quod eft in Guelf. 1. 4. H. *et culta diris* 3. Voff. W.

93. *ante alias omnes mitiffima mater*] Sic Muret. emendavit, male defertus a Scaligero, cum vulgo legeretur in Aldinis, quod et Vicent. habet, et Lipf., forte et aliae, *ante alios.* v. fup. II, 4, 24. *alias* tamen iam Rom. et Venetae habuere. H. Conftructionem et pofituram verborum egregie illuftrat Virg. Aen. I, 347.:

Pygmalion, fcelere ante alios immanior omnis.

In codd. Goth. Hamb. Voff. 5. *omnes alias* deterius. Sic I, 2, 59. *cetera omnia.* Bern. *longe* pr. *omnes.* Pro *et* in Goth. *fed,* quod, ut I, 7, 44—46. repetitum, Voffio vividius vifum eft. Caeter. add. Virg. Aen. IV, 141. W.

95. *crudelia fomnia*] Lipf. *crudelis.* (et Zwic. 2.)

96. *Et iubeat tepidos irrita ferre notos*] Edd. vett. Ven. pr. Vincent. et fic libri fcripti. cf. inf. III, 6, 33. At Lipf. cum maiori parte librorum *impia.* cf. mox Eleg. 6, 50. et v. Broukh. H. Verf. 95 et 96. defunt in Hamb. *Nec* pr. *haec* Voff. 5. *irrita* Mon. et tria Voff. alia *impia,* ut Goth. Zwic. 1. 2. *nodos* duo apogr. H. Voff. W.

ELE-

ELEGIA V.

1. *Vos t.*] Ita demum emendatum a Mureto, ut diserte in Guelf. 4. et in Guelf. 2. a manu docta cum interpretatione: *Dum vos loca plena voluptatum frequentatis, ego interim aegroto.* Vulgo edebatur et passim legitur, *Nos,* quoniam male suppletum erat spatium vacuum, ut solet in libris, in fronte relictum. Mox Ed. Rom. *que e fontibus.* Unus Statii et unus Broukh. pro varia lectione *montibus,* quod Broukhusio et Mariano de Etruria metropoli c. X. probabatur, qui aquas has Tibulli in isto tractu a Viterbio ad Faliscos usque, qui thermarum plenus est, ad montem Ciminum, quaerebat. Fuere viri docti, qui Tibullum de ipsis Campaniae Baiis loqui contenderent, et quidem iam Statii tempore nescio quis, nuper autem Marcellus de Venutis (*Descrizzione delle prime scoperte dell' Ercolano* p. 24.), Ant. Cocchius (*de' Bagni di Pisa*) et alii, cum ipso Vulpio. Hi adeo *fontes Etruscos* inde dictos poëtae arbitrati sunt, quod Etrusci olim omnem istam oram Campaniae tenuisse feruntur, ut ex Dionys. Halic. aliisque satis constat. Enimvero vix ea sententia commode defendi potest: nam nimis longe petita ea esset Baiarum in Campania designatio, eaque obscura et incerta, cum multo magis ad Etruriam animum revocaret, et redit infra *Tusca lympha;* tandem et illud quis ferat: Baias dici *maximam Baiarum,* aut maximam undam lymphis Baiarum? cum Campaniae illae Baiae uno et proprio nomine Baiae sint, non communi et appellativo. Laudarunt pro sua sententia locum Lucretii VI, 747. ubi de Avernis agit:

Is lacus est Cumas apud Etruscos et montes.

Sed qui bonam Lucretii editionem inspexerit, non lectionem, sed interpolationem eam esse, totumque versum gravi suspicione fraudis laborare videbit. (Egeram in priore editione de h. l. copiosius quam consentaneum erat; rescidi itaque nunc ea, quae aliena a loci interpretatione seu crisi erant, adieci alia magis consilio nostro respondentia, et emendavi cetera foedis typographicis vitiis obscurata.) H. *Vos* etiam Ask. *Nos* Hamb. et Zw. 1., gloss. interl. adscr. „*me Tibullum aegrotum.*" Zwic. 2. *hos.* *Nos teret* — *unda* / *umbra* pr. Voss. tert. *Nos* — *manatque e fortibus una. que e* Voss. 5. pr. *quae.* H. Vossius recepit *montibus* pro *fontibus,* aptius esse iudicans, quod cum uno Statii et uno Broukhus. in marg. habet Voss. 5. W.

3. *Nunc*

3. *Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis*] Quid interpretando in h. l. effici possit, in notis expertus sum, declaravique, rationem esse ineundam saltem hanc, ut *unda* dicatur esse *maxima lymphis* (per lymphas) *sacris Baiarum;* praestantissimam esse eam aut clarissimam propter lymphas Baiarum h. fontes salubres. Qui sensum habet morosiorem, videbit etiam haec languere, et ieiunam esse undam maximam lymphis etc. In libris nulla est varietas, praeterquam in *maxima,* quod, ut alibi quoque, *minia, moenia, numina,* scribitur. Scioppius et Heinsius ad emendationem loci confugerunt, legeruntque: *sacris Baiarum proxima lymphis.* Verum est, hoc Latinum magis esse; esse emendationem propterea probabilem, quoniam *maximus* et *proximus* saepe permutantur (v. Burman. ad Lucan. X, 408. ad Ovid. II. Met. 323. ad Paterc. II, 36. 127. Iustin. XIV, 4. et al.). *unda proxima lymphis Baiarum* bene diceretur proxima dignitate, conditione et praestantia: ut inf. IV, 1, 80. *propior non alter Homero,* Ovid. Met. XII, 398. *Pectoraque artificum laudatis proxima signis,* Propert. I, 20, 6. *proximus ardor Hylae,* pro puero, qui forma non inferior esset Hyla, Virgil. Ecl. VII, 22. *proxima Phoebi Versibus ille facit.* Etiam Cic. ad Attic. II, 6. *proxima est illi municipio haec Antiatium civitas.* Hactenus bene. Nec comparatio aquarum salubrium cum Baiis Campanis infrequens. v. Fischer. ad Ausonii Mosellam 212. At illud si subiunxero, iacere sententiam, et orationem esse pedestri propiorem: habebone et sic, qui mecum faciant? Ita tamen res se habet; ad meum saltem sensum. Ferrem, si *Baiarum illa aemula* esset.

Aliam emendationem Franc. Marianus (de Etruria metropoli Ro. 1728. 4. cap. X.) proposuerat, ut non *Baiarum,* sed *Caiarum* legendum esse contenderet; eas esse aquas calidas in agro Viterbiensi, non procul a celebribus thermis, *Bullicano* dictis, nunc *delle Donne* appellari, adiacere vallem *delle Caie* dictam. Affirmare hoc idem vidi alios Italos scriptores, Caias veterum thermas in iis locis fuisse. Quae res primum mirationem fecit; cum similem in vetere scriptore memorationem non meminissem; tandem intellexi, ex Annianis fraudibus (fol. 81. ed. Ascens. 1515.) totum hoc commentum et hanc totam de Caiis thermis doctrinam manasse. Marianus quidem ad Strabonis veterem editionem 1472. provocat, in qua *Caias* aquas diserte legerit expressas, ubi nunc *Baiae* legantur. (locus est lib. V. p. 347. supra laudatus.) Est ea versio vetus latina

saepius

saepius recusa, in qua vitio typothetae factum videtur, ut Caiae excuderentur. Sunt porro tot alia perperam a Mariano, parum accurate docto homine, in hac disputatione tradita, ut ea sigillatim persequi pigeat. Verbo: abiicienda tota est Caiarum aquarum memoratio.

Nunc si secundum haec disputata adiiciendum aliquid de meo est, primum totum locum interpolatum et duo versus a mala manu insertos esse censeo. Nam et per se inepta et absurda est illa interposita sententia: *Unda sub aestivum non adeunda Canem*, et a loco aliena, et multo magis a poëtae affectu: illa porro: *Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis* indoctum interpolatorem ex seriore aevo manifeste produnt. Locum interpolationi fecit procul dubio interpretamentum, versui: *Quum se purpureo vere remittit humus*, adscriptum: *Unda sub aestivum non adeunda Canem.* Reliqua attemperata ex vss. 29. 30. Iam duobus his versibus eiectis nihil amplius est, quod in loco nos teneat:

Vos tenet, Etruscis manat quae fontibus unda,
Dum se purpureo vere remittit hiems.
At mihi etc.

Quae cum ita se habeant, nolo otium consumere in ariolationibus, quae in v. 3. emaculando afferri possent. Ceterum respexisse Tibullum videtur civis noster Ge. Fabricius in Itin. Patav. p. 36.

Non dicam calidos fontes et olentia sulfur
Balnea; Baianis hic certat Tuscia thermis.

et Martialis IV. epigr. 57.

Dum nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini,
Et quae pumiceis fontibus antra calent.

Est etiam aliquid simile in Propertii lib. III. eleg. 18. (Scalig. 16. pr.) H. *Maxima*, ut in textu legitur, dicendum est pro *maior* esse positum. Egit de hoc loco *Weichert* in praefatione ad Melam p. XII. et contra me pag. 140., et Boissonad. (ad Greg. Corinth. pag. 114.): *maxima* dici pro *maior*, coll. Daviſ. ad Max. Tyr. 23. Beck. ad Aristoph. Av. p. 502. T. V. Schweigh. ad Polyb. T. VII. p. 12. Hermann. ad Viger. p. 718. ed. 2. Ad Tibulli usum illustrandum confert Mel. III. c. 7. §. 2. Ipse malim *proxima*. I. H. Vossius scripsit:

Nunc aequans sacris Baiarum munia lymphis,

com-

comparans Horat. Od. II, 5, 2.: *munia comparis aequare*, ablativos autem *sacris lymphis* illustrans ex Ovid. Met. XI, 626.:

Somnia, quae veras aequent imitamine formas. W.

4. *Cum se purpureo vere remittit hiems*] Nostri cum maiori parte librorum *humus*, et haec fere *remitti*, laxari, vere dicitur. v. quos Broukh. laudat. adde Ovid. IV. Fast. 126.

Vere nitent terrae, vere remissus ager.

Epist. 2, 123.

Sive die laxatur humus, seu frigida lucent
Sidera.

ubi v. Heins. et Burm. Sed ut noster, etiam Lucanus I, 17. iam Statio laudatus:

— *bruma rigens ac nescia vere remitti.*

Sicque χειμῶνος ἀνέντος ap. Theocr. XVIII, 27. ex illustratione Eichstädtii in Quaestion. philol. Spec. p. 26. Ausus quoque Io. Secundus Basior. carm. 16.

Cum se dura remittit
Primis bruma favoniis.

verbo, utrumque bene se habet; teneat itaque locum, quod semel eum occupavit. H. *humus*, quod hab. Ald. 2. Muret. Stat. Pulmann. et octo apogr. H. Voss., recepit idem vir doctus, comparans Ovid. Fast. IV, 126.:

Vere nitent terrae, vere remissus ager.

hiems e prim. Ald. recepit Scaliger, sequuti sunt Broukh. Vulpius, Heynius. W.

5. *At*] in scriptis et vett. edd. *Ah.* H. *Tisiphone* est in Ask. *iram* pr. *horam* in Hamb. W.

7. *nulli temeranda virorum Audax laudandae sacra docere deae*] Proserpinae sacra, quae ei cum matre Cerere communia erant, intelligunt Muretus, Scaliger et Vulpius. Eam *laudandam* appellari epitheto, quod Graecorum ἐπαινὴ exprimat; uti etiam veteres grammatici ex parte vocem hanc exponunt; perperam, cum ab αἰνὸς ductum, adeoque dea terribilis, δεινή, sit. Enimvero haec mysteria Cereris non tam maribus, quam omnino non initiatis inspicere interdictum erat. Broukhusius ex eo, quod *temerare sacra* potissimum ii, *qui irrumpunt, quo iis ire nefas, et vident, quae non licet,* dicuntur: (de quo conf. Heins. ad Ovid. II. ex P. 2, 27.) hinc, inquam, colligit, sacra potius alia quaedam Cereris, viris penitus interdicta, debere intelligi. Eiusmodi tamen, praeter-

quam

quam apud Catanenses, in Cic. Verr. V, 45. invenire nulla potuit. At debent hic sacra, quae apud Romanos in usu fuere, et omnino aliquid notae religionis notari; itaque de sacris sive Vestae, *non adeundis viro*, ut Ovid. VI. Fast. 450. ait, sive Bonae Deae, quae *maribus non adeunda* sup. I, 6, 22. vocabat, accipienda haec sunt, quae qui violasset, non modo oculis orbabatur, sed etiam, ut omnino sacrilegi, aliis corporis animique poenis afficiebatur. v. Cic. de Harusp. Resp. c. 11. *Laudandam* vocat *deam*, quia bona; ut contra *illaudatus Busiris*, quia crudelis et saevus. In Exc. Perreii et uno Vatic. legitur *celandae — deae*, quod probabat Broukh. nescio an iure. Verendum enim, ne a docta interpolatione illud sit. Porro *virorum* a Scaligero ex unius libri litura emendatum est: vulgo ubique legitur *deorum*, varietate eadem, quae ap. Ovid. XV. Met. 104. reperitur, quod vitium non nuper demum Tibullum obsedit, cum iam sit in Cuiaciano; in Exc. Colotii *piorum* legebatur, quod a manu non indocta esse potest. (praefert Burm. ad Anthol. Lat. T. 2. p. 23. W.) Porro Regius *sacra nocere*, vitio etiam alibi obvio: nisi forte olim fuit, *noscere sacra:* certe hoc, vel *discere sacra*, magis videtur convenire ei, qui *sacra perurget*, ut Severus Aetn. 226. loquitur, sive ad sacra, quae videri nefas erat, irrumpit. Heinsius coniiciebat, *sacra subire*. Sed *sacra docere* de eo intelligendum, qui, quae impie vidit, mox etiam evulgat. H. *virorum* est in Vindob. Ask. Voss. 1. 5. et 3. in marg. idem in Zwic. 2. ac recte hoc unice probandum dixit H. Vossius. *deorum* Goth. (sic!) et Zwic. — *tentanda* Hamb. *laudanda* Voss. 3. *docere* Ask. *dea* Voss. 1. idem *ulli*. Caeterum H. Voss. de coniectura scripsit *cernere* pr. *docere*, ut est ap. Ovid. Met. III, 710:

Oculis illum cernentem sacra profanis. W.

10. *tetra venena*] vulgo legebatur *certa venena*, ut etiam est in nostris, et Guelff. Scaliger in antiquo Cuiacii libro invenerat *trita*, probatum Heinsio: ipse tamen reposuit *tetra*, quod est etiam in uno Statii, Sfortiano et binis aliis: et pro var. lect. in Guelf. 2. Eadem varietas videri potest apud Propert. II, 13, 70. Porro *dedi* editum erat in Ald. sec. et hinc profectis. H. *certa* hab. sept. apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. 2. recepit H. Vossius. *tetra* tria apogr. H. Voss. un. *creta*. W.

11. *Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes*] Hanc lectionem, quae fuit ante Scaligerum, et in quam magna

pars

pars librorum, etiam Corvin. Guelf. 2. ex emendat. et Ed. Vicent. conſpirat, recte reduxit Broukh. Proxime ab ea abit Ed. Rom. in qua, *Nec nos ſacrilegi — ignes.* In permultis *ſacrilegi templis admovimus aegros*, etiam in Cuiaciano, legebatur; quod Vulpius qualicunque modo ut interpretetur allaborat. At Scaliger inde miram concinnaverat lectionem: *Nec nos ſacrilegi templis admovimus ergo.* In Guelf. 4. et Venetis edd. *ſacrilegos aegros* legitur; in libro Cyllenii vero praeterea erat *ſacrilegis templis*, quod e Guarneriano Vulpius, et e duobus notavit Statius. At ea variatio, *ignes* et *aegros*, turbare adeo Interpretes non debebat; vide Heinſ. ad Ovid. II. Met. 392. et VII, 555. ubi acutiſſimus vir pro *igni* repoſuit *aegre*. Vitioſa pronuntiatio et ſcriptio *egnes* facile fraudem facere potuit. Pro *admovimus* alii, etiam Regius et Guelf. 2. cum Ed. Lipſienſi, in qua praeterea *agros*, quod et Guelf. 1. habet et 2., exaratum erat, *amovimus;* duo adeo *damnavimus.* Vulgatum recte ſe habet. Petron. c. 133.

— — — non ſanguine triſti
Perfuſus venio; non templis impius hoſtis
Admovi dextram.

In vocabulo *ſacrilegus* argutantur omnes fere Interpretes. *Sacrilegium,* inprimis poëtis, dicitur id omne, quo ſacra, quocunque modo, dicto factove, violantur. H. *ignes*, quae lectio eſt Ald. 1. 2., habent etiam Vind. Monac. Voſſ. 4. in marg. probata etiam H. Voſſ. *agros* Zwic. 2. et Hamb. caeteri *aegros. ſacrilegis* Hamb. duo apogr. H. Voſſ. *ſacrilegi*, ſeptem *amovimus.* W.

12. *ulla nefanda* ex uno libro recepit H. Voſſ. comparans Tib. I, 6, 42. et Ovid. Triſt. III, 9, 16. Non ſecutus ſum. vid. Not. ſupra. W.

13. *inſanae meditantes iurgia linguae*] Haec erat vulgata lectio inde ab Aldinis; et ſic vett. edd. utriusque ſectae cum codd. parte; nec quicquam in ea eſt, quod ſperni aut displicere poſſit; omnia proprie ſic dicuntur; iurgia, lingua in iurgiis, inſana iurgia. Propert. III, 6, 2.

Vocis et inſanae tot maledicta meae.

Broukhuſ. tamen ſubſtituerat emendationem Lipſii *inſana mente;* ex loco ſup. II, 6, 18. *inſana mente nefanda loqui*, captatam; quandoquidem in multis libris *inſanae mentis* legitur, et in Corvin. Guelf. 2. 3. (cum *linguae* in marg.) etiam in Ed. Lipſ. vetere, forte et Ven. pr. Scilicet aber-

ratio

ratio haec erat; quam emendatione corrigere, et veram alteram librorum lectionem negligere bonus criticus non debet. Legitur quoque vulgo in ſcriptis et edd. *meditantis;* correxit Ald. ſec. H. *inſanae — linguae* etiam Vind. Monac. et Voſſ. 5. ſuperſcr. *mentis; mentis* (ſic!) Goth. id. *meditantis* cum aliis libr. W.

14. *Impia in adverſos ſolvimus ora deos*] Regius a prima manu, *movimus:* ſed hoc alio modo dicitur. *Solvere* et *reſolvere ora* frequens de loquentibus. Ovid. IX Met. 426.

> — — *donec ſua Iupiter ora*
> *Solvit.*

cf. Vulp. ad h. l. Porro *averſos* h. *iratos* Broukhuſius ex emendatione temere intulerat. Loquitur poëta de impio furore deos conviciandi; faciunt id ira inſani; at quando? quamobrem? quando adverſam fortunam, adverſos caſus experti ſunt, adeoque *deos* habuere *adverſos*, infeſtos. Qui *averſos deos* habuit, ut preces non exauditas, vota non rata eſſe ſentiat, is contriſtatur.

15. *Saepe quidem cani* Vincent. Specul. doctrin. VI, 100. et mox

16. *Saepe venit tacito* —. H. Verſ. 15. *nudum* pr. *nondum* Voſſ. 1. 3. Caeterum comparat I. H. Voſſius Lucan. V, 456.: *laeſum nube diem.* W.

16. *tardo — pede*] Unus Broukh. *tacito,* quod interpolatum ex Ovid. II. Art. 670.

> *Iam veniet tacito curva ſenecta pede.*

17. *Natalem noſtri primum v.*] Ita Broukh. e libris. Vulgo, etiam Guelff., a Romana inde, *primo noſtrum.* Regius cum aliis, *primo noſtri.* Ed. Baſil. *prima — noſtrum.* H. *primo noſtrum* Zwic. et ſept. apogr. H. Voſſ. (Goth.). *prius noſtrum* Hamb. alii ap. H. Voſſ. *noſtrum primo* et *primo noſtri;* ſed *noſtri primum* eſt in Voſſ. 3. Mox *quom — facto* Hamb. W.

18. *Cum cecidit fato Conſul uterque pari*] Ex hoc verſu olim viri docti docuerant, Tibullum natum eſſe A. V. C. 711. quo Hirtius et Panſa Coſſ. in praelio ad Mutinam ceciderunt, adeoque eodem anno cum Ovidio, qui IV. Triſt. 10, 6. iisdem verbis de ſe teſtatur:

> *Editus hic ego ſum; nec non, ut tempora noris,*
> *Cum cecidit fato Conſul uterque pari.*

Cum

Cum tamen hic ipse Tibullum, *se maiorem*, appellet alio loco, (IV. Tr. 10, 51. 52.) cumque etiam ex aliis argumentis doceri possit, nostrum multo ante natum fuisse, Dousa et Broukh. id quod etiam subolebat Scaligero, ex Ovidio pentametrum in hunc locum venisse censuerunt, cum eum aliquis, quod versus exciderat, in marginem appinxisset. Mihi probabilius fit, totum distichon a mala manu venisse, quippe quod importune sententiam interrumpit. In eam sententiam iam cessere Guyetus et Vulpius. Ayrmannus in Vita Tibulli §. 97. 98. pentametrum ex Ovidio tantum immutatum esse contendebat, et a Tibullo scriptum:

Cum cessit fato Consul uterque pari.

ut indicetur annus V. C. 705. in quem ipse nostri natales collocat, et in quo Claudius Marcellus et Cornelius Lentulus Coss. cum Pompeio ex urbe Italiaque cedere, adventu Caesaris, coacti sunt. Sed *cedere* absolute ita dictum obscuram faceret orationem, et languent illa: *fato* — *pari.* Omnino vir ille doctus parum felix est in emendando poëta. H. De his versibus videndus est H. Vossius in praefation. version. quam edidit, germanic. et in notis criticis ad hunc locum. — Consultius duxi delere mendi signa ab Heynio huic disticho apposita. W.

19. *crescentibus uvis*] Alius forte doctius epitheton posuisset: v. c. *variantibus*, aut simile At Tibullus illud maluit; quod et apud Ovidium occurrit loco hinc, ut videtur, expresso II. Am. 14, 23.

Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis?
Pomaque crudeli vellis acerba manu?

21. *pallentes undas*] Ita Broukh. retraxit, quod iam Muretus ediderat, et ex antiquis edd. Ven. pr. Vicent. et al. cum potiori parte librorum, ut sup. III, 1. extr. *pallida Ditis aqua.* In vulgg. erat *umbras,* quod a Romana inde propagatum est, et etiam in Regio, Guelf. 1. 4. visitur; varietate satis frequenti. v. inf. IV, 1, 68. Ovid. III. Met. 272. 665. *stygias undas,* ubi in aliis *umbras.* Doctius vero *undae* ponebantur in his quam *umbrae.* H. *umbras* etiam quat. apogr. H. Voss. (Hamb.) perperam. Voss. 1. superscr. *undas.* — Vers. anteced. *manu* — *mala* ordine inverso Ask. W.

24. *Lethaeam*] male scribebatur *Letheam:* est Ληθαῖος. Callimach. in Del. 234. ὅτε οἱ Ληθαῖον ἐπὶ πτερὸν ὕπνος ἐρείδει.

27. *vano nequicquam terrear aestu*] alii, ut Ed. Lips. Guelf. 1. 4. *terreat* sollenni lapsu in his passivis. Unus

 Stat.

Stat. cum Guelf. 3. *torrear,* quod arridere possit, cum de febri proprie dicatur. Ovid. Ep. XX. 169.

— — — torrentur febribus artus.

Sed noster *terretur aestu,* quod is ipsi *nigram denuntiat horam.* Itaque vult *aestum vanum* esse, h. eius minas vanas, irritas. cf. El. 4, 13.

28. *ter quinos sed — dies*] Regius *bis quinos.* pro *sed* aliqui et Guelf. 3. cum altero in marg. *iam.* H. *iam* etiam Monac. Non tamen dubitandum est *sed* esse verum, quamquam in medio demum versu positum. Ovid. Amor. I, 5, 14:

Pugnabat tunica sed tamen illa tegi.

cf. ad I, 9, 40. W.

29. *At vobis Tuscae celebrantur numina lymphae*] Revocavi antiquam lectionem, quam et Guelf. 2. habet, veriorem ea, quam supposuerant. *Numina* est in omnibus fere Codd. et Edd. praeterquam quod in Regio *munera,* lapsu sollenni: v. Heins. ad Ovid. I. Met. 411. etsi per se non male dicta essent *munera lymphae.* In Colbertino erat *carmine,* et in Thuaneo *carmina;* in quo latere veram lectionem putavit Broukh. et reposuit *gramina;* et sane *carmina* et *gramina* haud raro permutantur. v. Heins. ad Claudian. I. in Rufin. 151. Sed primum vulgata non habebat, cur immutaretur unius vel alterius libri vitiosa scriptura; deinde, si de exercitiis ante lavationem interpreteris, (in quam rem male Broukh. loca affert, quae de campo Martio, non de balneis valetudinis tuendae caussa frequentatis agunt) in ea re Poëtae libentius singulari numero *gramen* utuntur. Horat. III, 7, 26. *gramine Martio.* Ovid. VI. Met. 237. *ludos in gramine Campi.* Tandem insolens et ingratum est, ubi de *aquarum virtute* quaeritur, ut sit in fontibus salubribus, *gramina* memorari. Unde tamen *carmine* in illum librum venisse dicemus? nempe est illud interpolatoris, cui in animum illud veniebat propter τὸ *celebrantur.* Similem errorem notavimus sup. ad III, 2, 26. Sed et permutantur interdum *numen, nomen* et *carmen.* cf. inf. IV, 1, 27. Heinsius pro *numina* coniiciebat *flumina.* Porro pro *lymphae,* quod est in nostris et in plerisque aliorum, Broukh. ex uno suo, uno Anglicano et aliquot Edd. *nymphae* receperat. Pro *At vobis,* quod Muretus correxit, et libri habent, vulgatae ante cum edd. inde a vett. Edd. Rom. et Ven. pr. legebant *atque mihi,* interpolatum, ut vitiosae scripturae *Nos tenet* conveniret. In Reg. erat *At nobis;* idem in Guelf. 1. in litura.

Digitized by Google

tura. *Et nobis* in Guelf. 2. H. *Atque mihi* etiam in Zw. 1. 2. Plur. ap. H. Voss. *et, nobis, nymphae.* W.

32. *seu nos f. f. volent*] Tacite hoc reposuit Broukh. ex uno Statii; vulgo *velint*. Cyllenius in suo legerat *non — velint*. H. *velint* sex apogr. H. Voss. et Zwic. hoc recepit H. Voss. idem suspicatur: *memores o vivite nostri,* quia in Colbertin. et Voss. 1. est *quoque*. W.

34. *mixta*] a Broukh. vulgo *mista*, praeter Ald. pr.

ELEGIA VI.

Hac Elegia agitatio ista et aestus animi amore saucii, ab affectu taedioque in diversas partes distracti, et inter consilium furoremque fluctuantis mira arte expressa est. Et hinc est, quod saepe sententia abrupta esse et parum cum ceteris cohaerere videtur. Imitatus est Sannazar. II. Eleg. 5. Recte autem Muretus hanc elegiam continuavit cum altera, quae in vett. edd. et in libris a v. 33. orditur; idem probavit Scaliger, qui tamen miro iudicio Saturam quandam συμποσιακῶν ἀστεϊσμάτων in hoc carmine agnoscebat.

1. *mystica*] duo scripti ap. Broukh. *rustica*, ut sup. variatum vidimus I, 10, 26. In ed. Vicent. est *candida vitis.* H. *Candida* etiam Zw. 2. sed superscr. *al. mistica.* W.

2. *Semper; sic hedera tempora vincta geras*] Ante Scaligerum vulgo lectum, quod pauciores tamen libri habent: *Sic hedera semper.* *Geras* Broukh. reposuit e tribus libris; his adde Guelf. 2. in ceteris *feras*, quod vulgo ubique editum erat. Deinde Statius in suis habuisse videtur *cornua*, quod Broukh. propterea improbat, quia cornua Bacchi fere uvis, at crines hedera revincti fuerint: de quo tamen dubito. Certe Ovid. III. Met. 666.

Ipse racemiferis frontem circumdatus uvis.

Statius V. Theb. 269.

— — non ille quidem turgentia sertis
Tempora, nec flava crinem distinxerat uva.

ubi meliores *distrinxerat*. Sed *tempora* servabimus propter librorum consensum. H. *Sic hedera semper* perperam et Hamb. Zw. 1. 2. *geras* quatuor apogr. H. Voss. *feras* Goth. Zw. 1. 2. Caeterum *cornua* recepit H. Vossius. W.

3. *pariter medicande dolorem*] *Medicande* Broukh. ex emendatione Ach. Statii recepit; ubique vulgo *medicando*.

Digitized by Google

Male olim credebant gerundia in o corripi posse; contra quem errorem disputat Broukh. h. l. Perizon. ad Sanct. Heins. ad Ovid. Ep. IX, 125. et nuper novis exemplis declaravit Burmann. Sec. Anthol. Tom. I. p. 298. Tom. II. pag. 722. Ceterum in hoc versu facilitatem Tibulli desidero, quin ne sensum quidem idoneum verbis inesse video; et quod de Ariadne huc advocant, nimis longe petitum est. Corruptum et male ex litura restitutum versum esse manifestum fit. Ad sensum debet hoc:

Aufer et indomitum succo medicante dolorem,

aut simile quid legi. Sin propius insistendum est verborum ac litterarum vestigiis, legere praestat:

Aufer et ipse meum, pater, et medicare dolorem.

Wacker. Medebach. in Amoen. p. 72. nuper emendare vidimus:

Adfer et ipse merum, pater, et medicare dolorem. H.

Medicande est in prim. Voss. *medicando* in Hamb. Goth. Zw. 1. 2. Pr. *et ipse* prim. Voss. *nuncque. Laborem* Bern. pr. *dolorem.* Caeterum emendationibus in hoc versu opus non esse, vidit etiam H. Vossius. W.

4. *tuo cecidit munere victus amor*] *numine* Guelf. 3. cum altero in marg. *Cadere* dicuntur *victi.* Broukhusius tamen malebat *cessit* h. victus abiit, ut saepe poëtae de amore. Heinsius, *cedit.* H. *Victus arax* Ask. ex Eleg. I, 8, 4. at in marg. *amor.* Caeterum *cecidit* satis defenditur loco Catulli in Notis allato. Ac saepe iunxerunt veteres verba *victus cadit*, ut Valer. Flacc. I, 300: *victa gravi ceciderunt lumina somno.* W.

5. *Care puer*] Mitscherlichius, cui frigida visa est lectio librorum *care*, corrigit: *Larga, puer, madeant* caet., ad Horat. Od. Tom I. p. 457. Non secutus sum. Puer, quem alloquitur Tibullus, ei in deliciis fuit. W.

6. *I, nobis prona funde Falerna manu*] *I* est ex emendatione Scaligeri, quam Exc. Perreii confirmant. vulgo *et. prona manus* exprimit τὸ *vergere.* Male Statius probabat unius sui *plena.* H. *I* est etiam in Vindobon. *et* Zw. 1. 2. Hamb. Goth. qui etiam *generosa* habet vers. anteced. W.

7. *durum, curae, genus*] Regius, *curae, durum genus* (male, vid. ad II, 6, 15. W.), et un. Statii cum Guelf. 2. *dirum.* H. Hoc recepit H. Vossius; graviorem esse vocem, auri-

auribusque magis placere quam: *durum, curae.* Sed nihil mutandum eſt. W.

8. *Fulſerit hic niveis*] Regius c. Guelf. 2. 3. *fulxerit,* unus Statii *fluxerit,* quod ille male cum Horat. IV. Od. 1, 10. comparat. Pro *hic* Regius *et.* Porro Exc. Lipſii *nitidis.* v. ſup. ad I, 7. 8. H. *Pulſerat* Ask. at in marg. *fulſerit. et* pr. *hic* Voſſ. 4. *fulxerit* Mon. *niveis altilibus* Voſſ. 5. — Caeterum *fulſerit* eſt pr. ſurrexerit, ſed notione felicitatis adiecta. Catull. VIII, 3.:

Fulſere quondam candidi tibi ſoles,
Quum ventitabas, quo puella ducebat.

Ac *fulgere* in primis de *ſole* et *die* uſurpatum eſt. Adde praeterea Soph. Ai. v. 699.:

Νῦν, ὦ Ζεῦ, πάρα λευκὸν εὐ-
ἄμερον πελάσαι φάος
θοῶν ὠκυάλων νεῶν.

Ac ſaepius occurrit λευκὸν ἦμαρ, ut Aeſch. Perſ. 299. alibi, cui reſpondet latinum *candidus.* — Verba *alitibus niveis* intelligit H. Voſſius perperam de cycnis niveis ad currum dei iunctis. W.

10. *Neve neget quisquam me duce ſe comitem*] Hinc tuearis illa Ovidii I. Art. 127.

Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat,
Sublatam cupido vir tulit ipſe ſinu.

Heinſius malebat: *nimiumque negarat.*

11. *Aut ſi quis vini certamen mite recuſat*] *Recuſat* tacite, relicto Scaligero, qui ex Ald. pr. *recuſet*, quod et nonnulli ſcripti et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Reg. Lep. habebant, repetierat, recepit Broukh. cum iam in Ald. ſec. et inde ductis ita eſſet emendatum. Etiam libri firmant id, et inter hos Regius ac Corvin. Guelf. 1. 2. 4. et vett. edd. ex Romana ductae. Nonnulli etiam ſcripti cum edd. Ald. ſec. et quae hinc fluxere, *At ſi quis,* quod ipſe praefero; et pro *mite* duo *dulce*, minus bene; nam *mite* appellat illud certamen, ut ab illo feroci cum ſcyphis, quod Thracum eſt, diſtinguat. H. *recuſet* etiam Zw. 1. 2. tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) perperam. *At quisquam* pr. *Aut ſi quis* Goth. — *cepto modo* pr. *tecto dolo* Voſſ. 3. W.

13. *Ille facit dites animos deus*] Nihil eſt in antecedentibus, unde appareat, quem *deum* hic ſignificet. Intelligunt fere Interpretes Bacchum. Enimvero, ut huic egregie

gie convenit illud, *facere eum dites animos,* v. Horat. I. Epist. 15, 19. III. Od. 21, 18. I. Od. 18, 5. atque etiam sic satis illud, *domare* eum *tigres* et *leones;* ita reliqua vix in Bacchum, vel eius munus, vinum, cadunt: ut sub dominae arbitrium mittat, ut mollia corda det; et subiicitur v. 7. *Haec Amor et maiora valet,* quae quorsum referas, non est; nec illud durius παρένθετον interpretatione sua lenire potuit Vulpius. Commodius haec dicta accipies de Amore: *Is ferocem contudit et dominae sub arbitrium misit; is etiam indomitas feras, leones et tigres, mansuetas reddidit.* Auctor Ciris 135.

— ille etiam Poenos domitare leones,
Et validas docuit victas mansuescere tigres.

Idem iis mollia corda dedit: hoc enim proprium de amore. v. Burmann. ad Sulpic. Sat. v. 7. ubi in verbis:

Cetera quin etiam, quot denique millia lusi,

emendat *mollia.* Sed legendum praeterea videtur, *quondam quae mollia lusi.* Scriptum erat *que* et pro *quot* in Aldina est *quo,* ex litterarum compendiis. At Amor *dites animos non facit.* Forte itaque legendum, *mites animos,* quod reliquorum versuum sententia postulare videtur, et Lipsii Exc. olim exhibebant. Nisi haec admittas, et amantis aestum, quo nihil satis diserte eloquitur, cogites: dicendum, aliquot disticha in medio excidisse. H. De Amore hic agi non dubium. *mites* recepit H. Vossius et idem probaverat Mitscherl. ad Horat. T. I. p. 358. Me retinuit repetitum pronomen *ille — ille,* quo res diversae significantur, vid. Obss. ad I, 3, 11. p. 61., et cf. 1, 2, 19. 20. — Caeterum cf. de potentia Amoris egregium locum Soph. Antig. v. 781. — Vers. 14. *contulit* Voss. 3. *contundit* Mon. *mittit* Goth. W.

15. *Armeniae tigres et fulvas ille leaenas Vicit*] *Armeniae* est ex emendatione Broukh. pro *Armenias,* ne sola, inquit, tigrium feritas a patria notetur. Et sic notavi ex Ed. Lips. Sed mihi nulla ex parte placet ista lectio, nam et sic alterum vocabulum sine epitheto relinquitur, et istam aequalitatem, quam Vir doctissimus exigit, nemo in Poëta desiderat. Nam et Ovidius in eundem modum dixit XV. Met. 86.

Armeniaeque tigres iracundique leones.

Amant vero doctiores Poëtae adiective efferre *Armeniam tigrim.* v. Met. VIII, 121. Propert. I, 9, 19. Itaque etiam h. l.

Digitized by Google

h. l. *Armenias tigres* restitui; in vett. edd. Ven. pr. Vicent. et al. *Armeniasque* erat. Porro nonnulli: *fulvos — leones*. H. *Armeniasque tigres* Vind. Voss. 3. 5. et Zw. quod recepit H. Voss. nec improbo. Comparat ille Horat. A. P. 393. Ovid. Met. VIII, 121. et XV, 86. *Armeniae* Voss. 2. *fulvos — leones* etiam Goth. et recepit H. Voss. W.

17. *Haec Amor et maiora valet*] Tacite hoc Broukh. ex uno Statiano reposuit pro *volet,* quod nullum sensum habet. In Sfortiae libro *dedit*. H. *Valet* est in Ask. et Voss. 1. 2. *volet* Zw. Hamb. Goth. idem hab. *Bacchum*. Mox *quem nostrum* recepit H. Voss. e libro Ursin. et Voss. 3. W.

19. *nec torvus Liber in illis*]: *In illis* recepit Broukh. quia sic maxima pars librorum. Accedunt Regius et Ed. Rom. Vulgo *in illos* ubique editum: sic quoque Corvin. Guelf. 1. 4. Sed nota est ista casuum cum hac praepositione iunctorum varietas et inconstantia. Porro Ed. Rom. *non torvus* cum duobus Italicis. Distichon hoc 19. 20. ab interpolatore profectum, qui, quae sentiebat, rite verbis reddere haud pollebat. Dicere voluit: Amori et Libero bene inter se convenire. *qui se,* debet amorem spectare. Ut nunc legitur, sententia est: Liber propitius est illis qui se et vina colunt; hiatque sententia in istis: *Convenit ex aequo:* inter utrumque deum. H. *non* pr. *nec* Voss. 5. *in illos* Zw. 1. 2. at *in illis* omnia apogr. ap. H. Voss. W.

20. *quique una*] Regius *quisque* cum aliis ap. Stat. at Ed. Rom. *qui se cunque una*. H. *quisque* Voss. 3. 4. *cunque* Voss. 1. H. Voss. suspicatur: *Qui sua securi vina iocosa colunt*. W.

21. *Iam venit iratus nimium nimiumque severis*] ultimam vocem ex elegantissima emendatione Livineii et Guilielmi recepit Broukh. Vulgo *severus*. Iungenda vero, *iratus nimium nimiumque*. Ad sententiam faciunt ista Horatii I. Od. 18, 3.

Siccis omnia nam dura Deus proposuit.

Pro *iam* in Statianis *nam* et *non venit:* hoc et aberrat Guelf. 2. 3. Hoc etiam in Corvin. Ferrem, si codices darent: *At venit*. H. *Non* octo apogr. ap. H. Voss. *iam* Vind. *quom* Hamb. *convenit* Mon. e vers. anteced. *nam* recepit H. Voss. *severis* Bern. W.

22. *Qui timet irati numina magna, bibat*] *numina magna* perpetuo deorum epitheto, v. I, 2, 79. III, 4, 16. Broukh. nimis docte eo refert, quod deos iratos maiores solito apparere crediderunt veteres. Deorum species semper erat magna,

gna, augusta et veneranda, quaeque metum horroremque incutere mortalibus posset. Eam deponebant, si inter homines degere; resumebant, si maiestatem suam qualicunque ex caussa, non modo ad terrorem iniiciendum, ostendere volebant. Ita apud Virgil. Aen. II, 589. Venus se Aeneae ea specie offert, *qualis videri Caelicolis et quanta solet:* an ut terreret? ut iram minis ostenderet? non, sed ut tum animum eius confirmaret, tum iis, quae ei praeceptura erat, dignitatem conciliaret. cf. ad Virg. Aen. I. Exc. XIII. H. *libat* Zwic. 2. *bibet* Zwic. 1. W.

23. *Quales his poenas qualis quantusque minetur*] Ita egregie e Cuiacii libro optimo restituit Scaliger; sic enim de deorum forma augusta Poëtae. v. Virg. Aen. II, 589. modo laudatum Ovid. III. Met. 284. de Iove:

— — *quantusque et qualis ab alta*
Iunone excipitur.

alia loca v. ap. Vulpium. Ante Scaligerum ex Ald. sec. legebatur: *Quales h. p. deus hic quantumque,* et sic Corvin. sic quoque Ven. pr. et ceterae; *quales — quaecunque* in Guelf. 2. in aliis, ut in Regio, Guelf. 1. 3. *quantasque,* et sic Heinsius emendabat, quod iam Ald. pr. exhibuit, adstipulante scriptorum parte. Ed. Romana cum Brix. et Cyllenianis, quas vocant, *Quales his poenas quantas deus hisce minetur:* hoc est in Guelf. 4. H. Vera lectio a Scaligero restituta est etiam in Vind. et Voss. 3. caeteri omnes aberrant. W.

24. *Cadmeae matris praeda cruenta*] In libro Schefferi, *turba cruenta. Cadmeae,* Καδμεΐας. H. *Mea* pr. *praeda* Hamb. *turba* Voss. 5. at verum in marg. W.

25. *Illaque, si qua est, Q.*] Nolo referre varias Interpretum hariolationes. Statius et Dousa cum Scaligero ad Agaven referebant: Broukh. recte ad Neaeram; sed *si qua est* videtur accipere: si modo illa mortalis est, non dea; quibus nihil alienius a loco dici poterat. Omitto alias interpretationes: nulla est, cui non aliquid coacti adspersum sit. Hoc idem monerem in alia ratione, si quis eam proponeret, ut *si qua est,* sc. ira Bacchi, suppleretur. Sed simplicissimum est dicere: *Si qua est* h. si quidem vivit Neaera, si modo superat et vescitur aura: ut contra, *nulla est* pro *periit.* Nempe Neaera, Tibullo deserto, cum alio amatore degebat, ut ex Eleg. 4, 57. et inf. hac Eleg. v. 60. apparet; atque adeo cum eo peregre abierat, ut ex Eleg. 3, 25. sqq. potest probari. Hinc inf. v. 53., quod nunc rivali licebat, longos

Digitized by Google

longos dies et longas noctes cum ea consumere optat. Ed. Rom. cum Cyllenianis, it. in mſ. Guelf. 1. *ſi qua,* omiſſo *eſt.* Muretus in vett. invenerat *ſic qua:* et legebat, *ſicca.* H. *Impia* pr. *illaque* recepit H. Voſſ. repertum in marg. Gryph. ann. 1573. W.

25. *hic ſit*] *hinc* Guelf. 1. 4.

26. *ſentiat*] *ſentiet* Guelf. 1. 2.

27. *temeraria vota*] Cyllenius in ſuo videtur habuiſſe *contraria vota,* forte ex Eleg. 4, 83. H. *ha* pr. *ah* Hamb. et *aereae,* cum Voſſ. 4. Voſſ. 1. *aeriaeque.* Goth. confuſ. *Aeriae et nubes mei ſupereſt tibi aura neera.* W.

30. *ſint candida ſata tua*] Ed. Rom. cum aliis, perpetuo errore, *facta.* Nonnullae *vota.* cf. Burman. ad Ovid. II. ex P. 11, 26.

31. *ſecurae reddamus tempora menſae*] Duo Anglic. *corpora,* quod natum ex compendio *tpa.* Unus Colb. *pocula.*

32. *Venit poſt multos una ſerena dies*] *poſt multos* n. triſtes, nubilos, quod aſſumendum ex epitheto *ſerena.* Porro codd. pars, in his Guelf. 1. 2. 3. et in litura 4. et edd. vett. cum a Ven. pr. profectae tum Lipſ. Cyllen. *poſt multas,* quod et Muretus retraxit. Accedit Cyllen. Sed Grammatici obſervant, plurale vocis *dies* eſſe maſculini generis; quamvis contra illud disputet Io. Schulzius Florum Sparſion. p. 35. Similiter, etſi forte diverſo modo, cum ὁ ϑεός abſolute pro numine utriusque ſexus dici ſoleat, diverſa genera iungebantur ſup. II, 4, 24.

Sed Venus ante alios eſt violanda mihi.

At III, 4, 93. librariorum errore ſcriptum et male editum erat:

Et longe ante alios omnes mitiſſima mater. H.

multas recepit H. Voſſ. repertum etiam in tribus Voſſ. et Goth. add. Zwic. 1. 2. W.

33. *Hei mihi d.*] Vincent. Specul. doctrin. l. l. *Heu quam* et mox 35. 36. *Non non.* Libri et edd. ante Muretum et Scaligerum hic ſeptimae Elegiae initium faciebant, cum tamen ipſo ſententiarum ordine haec iuncturam mutuo deſiderarent. In Corvin. hic eſt initium Elegiae XXIV. H. *mutari* pr. *imitari* Voſſ. 5. *ſic* pr. *hei* Hamb. — Caeterum novum carmen diſtinguunt etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — Mox v. 35. *Non bene* Voſſ. 4. W.

41. *Sic cecinit pro te*] Broukh. malit, *haec.* Regius, *Sed,* et mox *portae,* vitioſe. H. *Sed* recepit H. Voſſ. hoc ſenſu:

Digitized by Google

ſenſu: Vir te decepit, ſed vir etiam te defendit. Hoc tamen alienum eſt ab hoc loco; nam ut quondam Catullus virorum perfidiam Theſei exemplo probaverat, ita ipſe a feminarum perfidia ſibi nunc caveant viri, graviter monet Tibullus. Unde mihi placet *ſed,* hoc ſenſu: Sed pro te dixit iam Catullus. W.

43. *felix, quicunque*] Lipſ. Ed. cum Ed. Venet. 1475. *quaecunque.* Paullo ante pro *nunc* Florent. Statii cum Guelf. 2. *ſic.* H. *ter quinque* Voſſ. 3. W.

44. *poſſe carere tuo*] Guilielmius malebat *cavere,* ut in nonnullis quoque legitur. Sed v. Not. *didicit poſſe carere ſuo,* ſententiae more, extulit Vincent. Specul. doctrin. VI, 37. et de eruditione regali I, 32. H. H. Voſſ. recepit: *poſſe cavere tuum,* e manuſcr. Falkenburg. *Dolorem* plures, ut Hamb. duo Voſſ. *dolores* Bern. Ac ſcriptum ſuſpicatus eſt H. Voſſius *dolorem* ab iis, qui in ſecundo verſu legiſſent *tuum.* W.

45. 46. *Nec vos aut capiant — Aut fallat blanda*] Hic iterum Scaliger excerptis ſuis nimis facilem aurem praebebat, in quibus idem, quod in Vincentii Speculo doctrin. VI, 92. erat: *Non vos decipiant — Nec capiat blanda.* v. ſup. ad II, 6, 19. Regius, *Nec vos.* Guarner. *Nec vox.* Sed exſpectabam, ut in ſcriptis legeretur *Ne vos.* Scilicet durum eſt nihil ſubiici illis: *Vos ego nunc moneo:* quid igitur mones? Quanto melius procedit oratio ſic:

Vos ego nunc moneo: (felix quicunque dolore
Alterius diſces poſſe carere tuo.)
Ne vos aut capiant etc.

Nunc videas, quid illud ſit, quod monet. H. *Ne vos* Voſſ. 3. perperam. Verum eſt *Nec vos.* W.

45. *pendentia brachia collo*] illuſtrat Burman. ad Ovid. I. Met. 485.

46. *Aut fallat blanda ſordida lingua prece*] *prece* Scal. ex Exc. ſuis bene repoſuit; vulgo, etiam in Guelff. *fide.* cf. ſup. Eleg. 4, 64. Deinde Heinſius, applaudente Broukh. malebat *ſubdola lingua.* Quod et ipſe malim. Locum tamen habet et alterum. v. Not. H. *Prece* recte Vind. *fide* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

47. *Etſi — iurarit*] ex coniectura Douzae et uno Paſſeratii, adde Guelf. 3. in cuius marg. erat, recepit Broukh. Vulgo legitur *iuravit,* quod ferri poterat in poëta. In Colbert. et Corvin. *iurabit.* H. *iurarit* etiam in Vind. *iuravit* Zwic. 1. 2. et ſex apogr. H. Voſſ. add. Goth. *iurabit* tria apogr. H. Voſſ. (Hamb.) W.

48. *per-*

48. *perque ſuam Venerem*] Broukh. malebat: *per Veneremque ſuam.* Sed v. ſup. ad II, 6, 20. H. Neque hanc emendationem patitur uſus verborum *perque — perque*, de quo vid. I, 4, 25. W.

49. *Nulla fides inerit*] Ed. Rom. et Brixiana cum Venetis, Guelf. 1. et unus Eboracenſis vetuſtiſſimus a manu ſec. *Nulla fides Veneri.* cf. ſup. I, 4, 21. et Intpp. ad Callim. Epigr. 26. H. *fuerit* pr. *inerit* ſcripſit de coniectura H. Voſſ. *meritis* pr. *inerit* Ask Mox *Iuppiter* Zwic. W.

51. *Ergo quid toties*] Sic dudum editum in Ald. ſec. et reliquis. Et ſic Ed Rom. cum ſequacibus. Male Scaliger retraxerat ex Ald. pr. *qui.* H. *Ergo ego* Voſſ. 4. *Ergo qui* Zwic. 1. 2. Hamb. plur ap. H. Voſſ. at *quid* recte Mon. *quotiens* Goth. Pro *verba puellae* H. Voſſ. *vota puellae* de coniectura ſcripſit. W.

52. *ite a me, ſeria verba, procul*] Eſt et hoc repoſitum a Broukh. e Pocchi Exc. et Italicis Heinſii. Vulgo *precor.* Eadem varietas erat ſup. II, 1, 82. Porro liber Urſini *ſobria verba*, ut v. 36. *ebria.* Sed vulgatum recte. Sunt enim *ſeria* hic triſtia. H. *procul* etiam Voſſ. 1. W.

53. In Guelf. 1. 2. hinc initium fit: *Elegia VIII. longas — noctes, longos — dies*] Poſſis hinc defendere Horatium I. Epiſt. 1, 21.

> *Ut nox longa, quibus mentitur amica; diesque*
> *Longa videtur opus debentibus: ut piger annus*
> *Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum.*

contra Bentleii emendationem, qui repoſuit: *diesque Lenta videtur,* ne bis *longa* eſſet. Ceterum Vicent. forte cum aliis: *Quam mallem.* tum Corvin. *tecum longas.* H. *tecum longas* plurim. codd. et Ald. 1. Scalig. Cantabr. Broukhuſ. Vulp. Sic etiam Zwic. 1. 2. Hamb. atque hoc recepit H. Voſſius. *longas tecum* Ald. 2. et Muret. Voſſ. 5. Ask. Bern. In pentametro H. Voſſ. malit: *longos tecum*, ſed hic codices et editiones non variant. Quodſi in pentametro *tecum longos* propter librorum conſenſum retinendum eſt, in hexametro *tecum longas* ferri non poſſe videtur; nimia fieret, ſi quid ſentio, vis vocabuli *tecum*, eaque huic loco non ſatis apta. Caeterum *mallem* eſt in Zwic. 1. at *vellem* in Zwic. 2. W.

55. *Perfida nec merito nobis, nec amica merenti*] Ita reſtitui nunc locum. Vulgata, quam vocabant, codicum lectio erat: *Perfida, nec merito nobis inimica: merenti Perfida.* Ita praeiverant Ald. pr. tum Muret. Plantin. Cum ſenſu

ſenſu idoneo haec carerent, mox: *Perfida, nec merito nobis inimica merenti,* Scaliger, et poſt Scaligerum diſtinxit Broukh. et hunc ſequutus Vulpius, ut ſit per archaiſmum *nobis merenti* pro *merentibus:* de quo cf. Heinſ. ad Aen. VI, 209. Sed primum hoc pro Tibulli elegantia nimis horridum; deinde non viderunt viri docti, vocem *merito* ſic non habere, quo referatur; niſi ſit *merenti merito,* quod putidum eſt. Ald. pr. et Statius diſtinguebant poſt *inimica, Perfida, nec merito nobis inimica, merenti Perfida:* ut et ex Corvin. expreſſum; ut *illam merenti atque immerito* aeque perfidam ſignificet; quod non minus durum. In Edd. Venet. 1475. Reg. Lep. Vicent. et noſtra Lipſ. legitur, *nec amica,* ut etiam notatum fuerat in Exc. Pocchi; unde longe meliorem lectionem efficies, ſi ita diſtinguas;

Perfida, nec merito, nobis; nec amica merenti;

h. mihi, haud ex merito, perfida, alteri viro, non merenti, amica; nam deſerto Tibullo alii ſe iunxit. Nunc *nec amica* iam in Ald. ſec. expreſſum video: etſi iterum Muretus ab ea diſceſſit. Cur non inſpiciebant eam viri docti? H. Vera lectio eſt etiam in Vind. Caeterum iunge *non amica,* h. e. abalienata a poeta. Fortius hoc eſt quam vox *perfida. merenti* h. e. digno cui amica ſis, quem ames. Igitur bis dixit poeta haec ſibi immerenti evenire, ſed verbis apte variatis. W.

57. *o lente miniſter*] Venetae et Ald. pr. *laete,* lapſu ſollenni. Poteſt autem hoc et cum et ſine interrogatione, ſaltem cum indignatione efferri.

58. *Marcia lympha*] Scriptura, quam ratio et uſus poſtulabant, eſt ex Codd. Wittianis Broukh. Vulgo, *Martia.* v. eund. ad Propert. III, 1, 52. H. *Temperat* Bern. W.

59. *Non ego, ſi fugiat noſtrae convivia menſae*] Regius, *Num,* forte, *Numne ego.* Ed. Rom. *Nonne ego;* ut cum interrogatione efferas. Deinde Broukh. vult, puellam ſe e convivio fuga proripere, quaſi itura ſit ad potiorem. Sed ex tota Elegia et ex ſuperioribus apparet, iras et diſcidium inter utrumque amantem, aliquo iam inde tempore, interceſſiſſe, et Neaeram peregre abiiſſe, et eſt adeo accipiendum, ſi non vult intereſſe meo convivio, ſed cum alio potius vivere. Porro unus Broukh. cum Corvin. *fugiet:* duo, *noſtrae fugiat,* unus Anglic. *noſtrae fugit,* et ſic noſter Regius; nec male, puto. *convivia menſae,* ut Ovid. I. Met. 165.

Foeda Lycaoniae referens convivia menſae.

vide

vide ibi Heinsium; nam in aliis est *coenae*. H. *nostrae fugiat* Voss. 5. Goth. quod recepit H. Vossius. *fugit* Voss. 1. 4. — *cara* pr. *vana* vers. sequent. est in Goth. W.

61. *Sollicitus repetam — suspiria*] Ovid. II. Met. 125.

Pectore sollicito repetens suspiria.

cf. XIII. Met. 139.

62. *Tu puer i*] *i* Scal. ex Exc. suis, etiam Statius ex coniectura; vulgo *et*. v. sup. v. 6. Livineius et Muretus emendarant: *Tu puer huc*. Heins. *Huc, puer, huc*. alius mallet: *I puer i*. H. *Tu puer, i* est etiam in Vind. Mon. et Voss. 5. *et* pr. *i* Zwic. 1. 2. Goth. Statius ad I, 2, 1. p. 27. hunc locum ita citavit: *I puer, et* seq. W.

63. *Syrio — nardo*] Ita Broukh. ex nonnullis Statianis, Exc. Lipsii et Heinsii: vulgo, *Tyrio*. Sed *Syrium nardum* est a Syriis mercatoribus advectum. Plin. XII. s. 26. *In nostro orbe proxime laudatur Syriacum.* An cum foliis et spicis ipse frutex allatus fuerit, dubito. Unguentum ex eo confectum (cuius rationem vide ap. Plin. XIII. s. 2.) dictum et ipsum *Nardum*. Horat. II. Od. 11, 16. *Assyriam nardum* dixit. H. *Syrio — nardo* etiam Ask. Vind. et Voss. 5. — Zw. 1. 2. *Tyrio*, ut Hamb. *Tyria* Goth. H. Vossius recepit *Syria — nardo*. W.

64. *implicuisse comas*] Ad finem huius Elegiae libri multi, in his Guelf. 1. 4. et ant. Edd. attexunt distichon: *Ne tibi sim mea lux* etc. quod infra legitur IV, 12, 1. Primus eiecit Muretus. Statius etiam alterum distichon v 63. 64. pro alieno habebat. Sed ut illud poëmation sub finem libri attexi potuerit: necesse est olim codices fuisse, qui quartum librum non haberent: cuiusmodi libri memorantur quoque, v. c. in bibliotheca Medicea. Eadem res fidem facit, omnes, quos habemus, libros scriptos ex uno apographo fluxisse; nam omnes, quos vidimus vel audivimus, illud exemplum sequuntur. H. *Debuerat* Voss. 5. Caeterum poëmation illud hoc loco legitur etiam in Zwic. 1. 2. Goth. non legitur hic in Voss. 4. et Monac., notante H. Vossio. W.

IN

IN LIBR. IV.

Haec inſcriptio in libris et Edd. ant. quotquot vidimus, non eſt: ſed ſtatim ſuperioribus Carmen ſequens attexitur. *Panegyricus Meſſalae* inſcribitur in Cuiac. et aliis. *de laudibus Meſſalae* in Guelf. 2. At in 3. *Albii Tibulli, poëtae excellentiſſ. liber quartus incipit: Laudes Meſſalae;* et in 4. *Albii Tibulli liber quartus.* In Corviniano continuatur Elegiarum numerus, et ſequitur nunc Elegia XXV. inſcite admodum. Titulis his nullam auctoritatem eſſe poſſe ſatis conſtat. H. Nec in Hamb. libri incipientis veſtigium. W.

CARMEN I.

Ieiunitas et exilitas huius Panegyrici in Meſſalam dubitare fecit viros doctos, an Tibulli eſſet, poëtae tam elegantis et ingenioſi. A libris conſtanter ipſi tribuitur; accuſanda itaque anguſta ſors naturae humanae, quod homo in elegia princeps, ad carmen heroicum non aeque idoneus fuit. Hoc eſt, quod veteres tam diligenter monebant, id ſibi quemque ſcriptionis genus, eam materiam, ſumere debere, quam ſuo ingenio convenientem, ſuis viribus aequam, maxime iudicaret. Huic praecepto cum non obtemperarent, multi viri, caeteroquin ſummi, turpiter ſe dederunt. Cicero, oratorum princeps, infimum inter poëtas locum vix tuetur; et quot vidimus ex noſtris poëtis, qui, quam certo aliquo carminum genere comparaſſent famam, deſtructum iverunt ipſi, quod ſe intempeſtive immiſcebant aliis, quibus minus pares eſſent? Si haec attendas, non plane eſt incredibile, ab ipſo Tibullo hoc carmen profectum eſſe; inprimis, ſi adoleſcens illud ſcripſit, ut poſt Scaligerum Vulpius recte exiſtimat; nam ex v. 121. ſqq. apparet, in ipſo conſulatu Meſſalae, qui incidit in annum V. C. 723. hoc carmen ſcriptum eſſe, et quidem in ipſo anni initio, ſi quidem in media anni parte ad bellum Actiacum cum Caeſare Meſſala profectus eſt. Hinc, cum eius res geſtas infra memorat, non ultra haec tempora deſcendere potuit. Si tamen altera ex parte hoc perpendas, ea aetate et iis temporibus ſcriptum putari

putari carmen illud, quibus, propter exquisitam hominum in litteris elegantiam, nihil nisi, quod cultissimum et ingeniosissimum esset, placere posset, inscriptum esse porro homini eloquentissimo et doctissimo, qualis Messala fuit, cuius benevolentiam tali carmine sibi quenquam conciliare potuisse, vix probabile fit, fieri non potest, quin vehementer addubites de auctore eius; inprimis cum novum non sit, tribui alicui ea, quae tantum aliquam cum ipsius oratione et scriptionis genere similitudinem habent, ut in Luciano saepe factum esse, aliquando, si meliori otio reddemur, docebimus; saepe etiam ea affingi, quae plane nihil cum ipso commune habent. Id quod fere ea ex caussa factum est, quod, cum librarius aliquis libri exarati paginas aliquot adhuc vacuas haberet, particulam aliquam ex alio poëta vel scriptore descriptam, ne spatium vacaret, appingeret. Iam vero, qui ex eo exemplari illa describebant, ut fere erant homines indocti, ea raro, tanquam aliena, secernebant, aut saltem vacuum tituli spatium minio explendum relinquebant; quo factum est, ut sensim eiusdem auctoris ista assuta haberentur. Hoc idem contigit Virgilio (v. To. IV. p. 171. nostrae edit.), et contigisse potuit Tibullo; inprimis cum in fine libri alii codices plura, alii pauciora adiecta habeant carmina, ut deinde videbimus. Accedit aliud, quod plura habemus eiusmodi carmina, serioris aetatis fetus, quibus poëtica ars ad rhetoricas praeceptiunculas revocari coepit, ita ut carmina ad locos rhetoricos descripta conderentur. Quod autem in declamationibus facere solebant, ut nobile ex vetere historia nomen et factum proponerent, in quo iuvenile ingenium controversiis forensibus praeluderet, cum vel accusaret, vel defenderet, suaderet, vel dissuaderet, idem instituisse videntur magistri poëtices, ut ex vetere, Augusteo inprimis, saeculo, materiem exercitationis peterent, suaeque praeceptionis exempla ipsi proponerent. In Anthologia Latina Burmanni Secundi carmina occurrunt plura, quae in hunc censum referenda sunt, ut iam ad Catalecta Virgilii monuimus. Sunt nonnulla ex iis, in quibus ingenii vena est non obscura; alia orationis ornatu ac dignitate, inprimisque Latinitate, eminent; in omnibus fere lectionis bonorum poëtarum, et imitationis, etsi plerumque permolestae et ieiunae, vestigia extant plurima. Ita in Maecenatis obitum habemus elegiam, male olim Albinovano adscriptam. Nec elegiam ad Valerium Messalam, quae Virgilio perperam tribuitur, nisi inter Scholasticorum subsellia natam esse arbitror. (Hanc rem diligentius excussam vide

apud

apud Heynium ad Virg. T. IV. pag. 189. W.) In laudatione autem et commendatione magnorum virorum inprimis se iactare debuerunt illorum hominum ingenia; et ex hoc genere habendum esse arbitror Tibullo perperam tributum hoc carmen panegyricum in Messalam. Est aliud in Pisonem, Lucano vulgo adscriptum, nuper Saleio Basso a Wernsdorf. P. L. M. To. IV. p. 236. quod si quis lecto illo altero perlegat, et, ut perlegat ac comparet, quisquis in his studiis otium collocat, auctor sum, adeo simile istius et sententiis et orationis colore deprehendet, ut ab eodem auctore utrumque profectum esse sibi facile persuadeat. Quicquid est, illud certe negari nequit, nimis tenue et ieiunum, sterile et parum ingeniosum, magis rhetoricum, quam poëticum, saepe puerile esse hoc Carmen. Auctor, cum illud rhetorices praeceptum teneret, laudationem comparatione institui debere, iuvenili more, ea praeceptione usus, digressionem taedii plenam de Ulyssis itineribus instituit, quasi ea quicquam laudi Messalae amplificandae inservirent. Latinitas sane satis pura: et hac una laus carminis huius continetur: sed poëtam facit ingenium. Versus vero plures asperi et duri intexti sunt. cf. Scalig. Hypercrit. p. 795. Barthius ad Statii Theb. II, 847. haec habet: — *panegyricus, quem vocant, quum tamen humilitatem affectet id carmen, et sit oppido quam simile Maniliano characteri, unde suspiciones nostras alibi proponimus;* quod utrum, et ubi praestiterit, ignoro. Ceterum lectio librorum est corruptissima; et constituta sunt pleraque e Scaligeri aliorumve correctione, morosa saepe et aspera.

1. *quanquam me cognita virtus Terret*] Tres Anglicani *vivida virtus*, ut de Messala accipiendum sit; quae lectio ex librarii errore nasci non potuit. Sic Virgil. V. Aen. 754. *bello vivida virtus.* Horat. IV. Od. 4, 10. *vividus impetus. Me* Scaliger ex Cuiac. reposuit; vulgo ubique, *mea.* alii ex interpolatione, *tua.* H. *me* est etiam in Mon. Vind. et Voss. 5. *mea vivida* Hamb. Unde H. Voss. probat: *me vivida virtus.* Sic Virgil. Aen. V, 754.:

Exigui numero, sed bello vivida virtus.

Equidem nihil mutavi. Ac ne quis ambiguum putet quod legitur in textu, notes velim hoc: *homo virtute cognitus,* aliaque his similia non nisi in bonam partem dicuntur, ut cognita virtus h. loco sine controversia sit Messalae. Ducit eodem vox *meritas* statim sequens. W.

2. *virtus Terret, ut i. nequeant subsistere vires*] Rom. Ed. *et. Nequeant* debetur Cuiaciano; sed et exhibent libri Scali-

Scaligeri et Colbertinus: vulgo ubique *valeant*, quod videtur latini ſermonis naturae convenientius eſſe. Horat. I. Od. 2.

Terruit gentes, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae.

Daviſius ad Cic. Tuſc. II, 19. hoc exemplo probabat, poſſe latine dici, *vereor, ut id iam non ferat quisquam*, pro eo, quod dicimus, *vereor, ut id ferat*. Sed Perizon. ad Sanct. Min. p. 816. id negabat, et noſtri locum ita explicandum eſſe cenſebat: *terreor adeo, eo usque, ut*. Mihi valde probabile fit, in hoc carmine, cuius nulla ſatis antiqua habemus exemplaria, *nequeant* barbaro librario deberi. In Guelf. 4. *et valeant* etiam teſtatur librariorum ſtuporem in aſſequendo ſenſu. H. *Ut valeant* praebent omnia apogr. H. Voſſ. (Hamb.) et Zwic. quod recepi, ut iam olim feceram in edit. min. Secutus eſt H. Voſſ. Corruptelae fons in librariorum ſtupore quaerendus videtur, qui neſcirent, conſtructionem verbi *terrere* ſimilem eſſe verbis *metuere, timere*. Horat. Od. I, 2. v. 5.

Terruit gentes, grave ne rediret ſeq.

Diverſum eſt *terrere adeo, eo usque, ne*. W.

3. *At meritas ſi carmina laudes deficiant*] *At* Scaliger repoſuit: cum a Mureto vulgatum eſſet, *Ac meritas ſi*, quod et duo Italici cum Pocchi Exc. exhibent; et in marg. Guelf. 2. Vulgo legitur: *Incipiam tamen a meritis; ſi carmina laudes Deficiant humiles, t.* vel *Deficiant, humilis t.* H. *a meritis* Zwic. et decem apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.). *Ac* verior mihi videtur eſſe lectio; certe aptior in illo ſententiarum nexu, quamquam *At* habet quo defendi poſſit. *At* eſt etiam in Vind. — *Tantisque humilis* poſt Broukhuſium probavit H. Voſſius; non recte. Vim quandam in voce *humilis* eſſe ſententia docet, nexus autem hic eſt: Si meritas carmina laudes deficiant, ſim humilis conditor tantis actis, ac quidni ſim, quum digne praeter te ipſum omnino nemo res tuas deſcribere poſſit? — Pro *ſim* Bern. *ſi. artis* Voſſ. 3. pr. *actis*. Pr. *chartis* Hamb. *factis*. W.

5. *Nec tua praeter te*] Utraque Ed. cum aliis, Guelf. 1. 3. 4. *te praeter*. Ed. Baſil. etiam, *ne*. H. *te praeter* duo apogr. H. Voſſ. et Zw. Recepi cum H. Voſſio. Comparat hic vir I. IV, 13, 3. Adde *te propter* I, 6, 57. et 65. I, 7, 25. II, 6, 35. *quam circum* I, 1, 23. I, 3, 68. W.

6. *Facta queat*] Ed. Rom. *queant*. Cyllenius legerat, *velit*.

7. *nec munera parva reſpueris*] Revocavit Broukh. plurium lectionem. Scaligerana: *carmina*, ut in uno Statii et

Scaligeri libro erat. cf. ad III, 5, 29. Pro *nec* alii *ne*. Unus Statii etiam *despueris*. H. *Nostra* pr. *parva* Hamb. W.

9. *Cres tulit*] Lips. Reg. Lep. *Chres*. In aliis, *Res*, *Tres*, *Tros*, *Cras tulit*, *Transtulit*, *Detulit*.

10. *puro*] *primo* Guelf. 2.

13. *Molorcheis — tectis*] *tectis* est ex certa Mureti emendatione, quam Ed. Lips. confirmat: et subierat Hercules casam sive tuguriolum Molorchi, cui forte vix exiguus agellus, nedum terrae erant. Nam vulgo legitur *terris*, unde Scaliger in prima editione faciebat *cerris* vel *gerris*, quae sunt crates, quibus parietes tenuiorum agricolarum contexti erant. H. *tectis* etiam Voss. 4. Vind. Mon. *terris* Hamb. Goth. Post v. 13. sequuntur in Voss. 5. v. 140 — 181., tum 98 — 139., tum 56 — 97., tum 14 — 55. W.

14. *Parvaque caelestes pacavit mica*] Exemplo Heinsii et aliorum, qui, quoties *parva* occurrit, coniiciunt *parca*, licet h. l. quoque coniicere *parca — mica*. Porro *pacavit*: quod et Guelf. 1. 2. a pr. m. item 3. habent. At Broukh. ex ant. Edd. malebat, *placavit*, quod saepe cum illo variat. v. Heins. ad Claudian. II. de Raptu Proserp. 147. ad Ovid. IV. Met. 31. Et sic Regius, Guelf. 4. Etiam et Ed. Rom. cum Veneta 1487. At Ed. anni 1500. *pacavit saepe*, 1491 et 1520. *pavit mica saepe*, quod ex commentario Cyllenii, qui ita in suo habuisse videtur, interpolarunt. Vulpius revocavit *pacavit*, nec multum refert. Quod tamen idem vir doctus ex Horat. II. Od. 14, 6. *Non si trecenis — places illacrimabilem Plutona tauris*, de voce *placare* observat, posita de sacrificio, quamvis dii illo non exorentur, id eo pertinet, quod saepe verba, actum notantia, tantum de conatu accipienda sunt. H. *Pacavit* in apogr. H. Voss. omnibus. Revocavi tamen *placavit*, secutus Broukhusium, cuius iudicium Eichstadius etiam in Auctario critico ad Haberf. Scholas de Horat. Epist. I, 2, 45. p. 217. probatum firmavit. — V. 15. Voss. 1. hab. *inaurata* et *omina* pr. *hostia*. W.

16. 17. Hi duo versus tam ieiuni sunt, ut vix videantur a vetere poëta proficisci potuisse. H. *memor* absolute dicitur saepe, aut beneficii vel gratiae aut iniuriae. Hinc *numen memor* apud Virg. Aen. IV, 521. et *memor umbra* Valer. Flacc. I, 826. — Caeterum *sic quoque* est in Mon. W.

18. *Alter dicat opus*] *dicat*, quod iam Ald. sec. intulerat, revocavit Broukh. e libris, in his est Guelf. 3. cum a Scaligero ex Ald. pr. retractum esset *dictet*, quod tamen nec ipsum habebat, cur sperneret. Manil. II, 124.

Et tantum dictasset opus.

In

In aliis, ut Guelf. 1. 4. Vicent. Ed. Lipſ. et Venetis (cum tamen in Rom. eſſet, *dicat*) legitur *dictat*. Regius, *ducat*. v. ad II, 1, 51. cf. Salmaſ. ad Simmiae ovum v. 166. In nonnullis, ut Guelf. 2., hoc ordine exhibetur: *Alter opus dicat*. H. *Dicat* quatuor apogr. H. Voſſ. *diſcat* Goth. *dictat* quinq. apogr. H. Voſſ. (Hamb.) et Zwic. in Zwic. 2. gloſſ. interl. „conficit." W.

eod. *opus magni mirabile mundi*] Ed. Rom. et Venetae *memorabile*, ut alios libros legere teſtatur Paſſeratius: cum his Guelf. 1. 4. Varietas non infrequens. v. Burm. ad Ovid. IV. Met. 614.

19. *Qualis in immenſum deſcenderit aëra tellus*] Varie haec leguntur; id, quod modo poſuimus, Broukh. repoſuit aut potius revocavit, cum iam Ald. pr. ſic haberet, ex multorum librorum auctoritate. In Guelf. 1. 3. 4. antiquis Edd. Romana, et quae hinc propagatae, item in Vicent. et Lipſ. erat id, quod Ald. ſec. retraxit:

Qualis in immenſo deſcenderit aëre tellus.

in aliis, ut in Scalig.:

Qualis in immenſum deſederit aëra tellus.

vel, quod Muretus repoſuerat ante Scaligerum:

Qualis in immenſo deſederit aëre tellus.

et ſic etiam Regius cum Guelf. 2. quae lectio mihi prae reliquis placet, quanquam iſta Scaligeri exquiſitior videri poteſt. Sever. Aetn. 103.

— — — — *ſors data caelo*
Prima, ſequuta maris, deſeditque infima tellus.

Ovid. V. Faſt. 13. in eadem re:

Pondere terra ſuo ſubſedit, et aequora traxit.

I. Met. 30. dixerat *terram preſſam gravitate ſui*. MS. Schefferi habebat *deſiderit*. Sic pro illo alterum, *deſcendere*, occupavit libros ap. Virgil. Aen. III, 565. Ita olim dubitanter ſcripſi. Nunc nullus dubito, veram lectionem eſſe:

Qualis in immenſo deſederit aëre tellus.

Eſt enim perpetua fere illa librariorum in hac voce aberratio, ut *deſcendere* ſubſtituant: v. Heinſ. ad Aen. III, 565. et quos laudat ibid. Burm. Proprium autem eſt, ut ea, quae pondere ſuo deorſum feruntur, *ſubſidere*, *deſidere*, dicantur;

Digitized by Google

tur; adeoque etiam, ut tellus *desidat in aëre,* quo circumfusa subsidit infimo loco. Sic inf. v. 151.

Nam circumfuso considit in aëre tellus.

Scaligerana quidem lectio videri potest elegantior: *in immensum desederit aëra.* Sed ambiguam habet sententiam hoc; et in alterum consentit praeter Regium etiam Corvinianus; in promtu quoque est, intelligere, unde illa lectio orta sit; cum enim semel substitutum esset *descenderit,* mutare etiam necesse visum est alterum *in aëra.* H.

Qualis in immenso desederit aëre tellus

hab. Voss. 1, 4. et Ask. Caeteri *descenderit* ap. H. Voss. (ut Hamb) et Zwic. *immensum aëra* Goth. W.

20. *Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem*] Sic quoque Guelf. 2. 3. Multi, etiam Regius, *aefluxerit;* forte fuit, *refluxerit,* ut *refluum mare* dicitur. Ed. Rom. *conflixerit,* Ven. 1500. *deflexerit,* interpolatum ex Cyllenii scriptura; Ven. 1491. *conflexerit,* Ed. 1520. *confluxerit.* Similia in codd. H. *confluxerit* tria apogr. H. Voss. W.

21. *Et vagus a terris qua surgere nititur aer*] ut vulgo haec leguntur, nec bonum sensum efficiunt, nec satis latine dicta sunt. Praecesserant: *descenderit, confluxerit,* sequitur *fluat, claudantur,* et nunc in medio positum *nititur,* indicativo modo. Verum distinctione iuvandus est locus:

Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem,
Et, vagus a terris qua surgere nititur, aër.

uterque, aër et pontus, in orbem confluxere. *qua,* qua parte; nisi verius, *qui. a terris* est receptum a Broukh. ex Barthii Adv. III, 6. emendatione; vulgo, *e terris. vagus aër* est mobilis. *surgere* dixit etiam Minuc. Octav. c. 5. *Sic exhalatis terrae vaporibus, nebulas semper adolescere; quibus densatis coactisque nubes altius surgere.* H. *e terris* etiam Zwic. 1.; *vagus terris* Zwic 2. H. Voss. *e* recepit. — *magnis* Voss. 5. superscr. *vagus.* Goth. *quis* pr. *qua.* W.

22. *Huic ut contextus passim fluat igneus aether*] Revocavimus lectionem, quae fuit ante Broukh. quae et in Guelf. 2. Edd. vett. conspicitur, nisi quod *ut* pro *et* ex Pocchi et Colotianis Exc. reposuimus. *Huic,* n. aëri, *contextus* dicitur aether, quia ei est proximus. Ovid. I. Met. 28.

Proximus est aër illi levitate locoque.

ante de aethere dixerat. Lucan. IX, 7.

Qua niger astriferis connectitur axibus aër.

Aether igneus, ut Ovid. eod. loc. v. 26. *ignea convexi vis caeli. fluere* vero liquidae aetheris naturae accommodatum. v. Broukh.

Digitized by Google

Broukh. *passim fluere* est temere ferri, adeoque quaqua versus, in omnes partes: ita ut ad copiam interdum referri possit. Broukhusius tamen aliam lectionem concinnavit:

Hinc ut contextis passim fluat ignibus aether.

Hinc ex quinque libris repetiit. *contextis* e duobus tantum Italis; reliqui, etiam qui *ignibus* legunt, ut Rom. Cyllenianae, Liber Guarner. Guelf. 1. 3. 4. *contextus* unanimi consensu tuentur: at Regius plane ita, ut vir doctus posuit, exhibet, praeterquam quod *et* retinet. *Ignes* tum essent sidera, quae eleganter *contexta* dicerentur, quibus aether distinctus sit. An Broukhus. ita *ignes* acceperit, ex eius verbis non liquet; omnino enim in interpretatione parum disertus esse solet. Sed in toto loco constituendo melior suppetit alia ratio: retinenda est copula, *et*, quam maior librorum pars tuetur, et ita interpungendum:

Qualis et in curvum pontus refluxerit orbem;
Et, vagus a terris qui surgere nititur, aër
Huic et contextus passim fluat igneus aether;

ut ordo verborum sit: et qualis (quomodo) aër et contextus huic aether fluat passim. Atmosphaeram nostrae terrae bene illud exprimit: *aer, qui a terris surgere nititur,* qui altum petit. Ita omnia expeditissima sunt. Ambit autem caelum, tanquam deorum sedes, omnia, ipsumque aetherem, ut et alibi factum videas: v. c. apud Lucret. I, 1088. et 1094. H. Equidem quomodo hunc locum explicandum censeam, ipsa verborum distinctione indicavi. Agit poeta de quatuor elementis, ac postquam de terra et ponto sive aqua dixit, pergit ad aërem et ignem, quem dicit aëri contextum surgere in altum. Nam de igne agi, epitheton *igneus* nos monet. — Caeterum pr. *huic ut* est *hinc et* in duob. Voss. alii *huic et*, ut Hamb. Zwic. *fluit* Bern. W.

23. *claudantur ut omnia caelo*] Ovid. I. Met. 5.

— — *et, quod tegit omnia, caelum.*

24. *At, q.*] alii, *et.* Sic nostri. H. *At* est in Ask. Caeteri H. Vossii et nostri *Et.* W.

25. *Seu, quod spes abnuit, ultra*] Revocaveram hanc lectionem, quae est in Scaligerana, Broukhusiana, et omnibus anterioribus. Vulpius receperat lectionem quorundam

Digitized by Google

rundam librorum: *fed qnod fpes abnuit ultro,* quafi effet, ftatim, protinus. Sed *ultra* effe putabam, ultra virtutem tuam. At hoc adulatoris eft, inquit Vulpius. Sed et laudationis eft, exfurgere, et verbis ornare res. Pofuiffe noftrum aiebam tria momenta, quae fere in omnibus rebus funt, ut vel ad modum, vel ultra modum, vel intra modum aliquid fit. cf. Gronov. Obff. I, 10. Frigida haec effe fatebar. *feu quod fpes abnuit ultro* Guelf. 1. et pro *abnuit, annuit* Guelf. 4. Ed. Rom. *Seu quod fpes annuit, ultra.* Sic et Venet. 1500. at 1520. *ultra* mutavit in *ultro,* quod et in Vicent. expreffum eft. cf. inf. v. 201. 202. ubi fane fimilis verborum lufus occurrit:

Quod tibi fi verfus nofter totusve minusve
Vel bene fit notus, fummo vel inerret in ore.

Nimis tamen ieiunum vel fic eft illud: *feu, quod fpes abnuit, ultra.* Praetuli itaque in altera recenfione omnino alteram lectionem: *fed quod fpes abnuit ultro.* In duo membra conftituuntur: Quodcunque meae Camenae poterunt audere: feu ut poffint par tibi audere; h. carmen fcribere, quod tuis factis dignum fit; id quod tamen omnino fperare non licet; feu ut pro laudibus tuis minus poffint praeftare; atque id ne locum habeat, omni ex parte verendum eft; quicquid fit, omne hoc tibi vovemus. H. *fed quod fpes abnuit uitro,* quod recte Heynius recepit, eft etiam in Ask. et Bern. W.

26. *omne vovemus Hoc tibi*] Ita Scaliger e Cuiac. repofuit. Et fic plures, etiam Reg. Guelf. 2. et Ed. Lipf. (cum Corvin.). Alii libri, in his Guelf. 1. 3. 4. et Edd. cum vulgatae inde ab Aldo, tum veteres Rom. Venetae, Vicent. et al. *movemus* habent: quod Pafferatius probabat, ut effet, molimur. Aen. VII, 44.

Maius opus moveo. H.

vovemus habet etiam Zwic. 2. et unus ap. H. Voff. — *movemus* Zwic. 1. Vind. Mon. et tres Voff. Hoc recepit H. Voffius. W.

27. *nec tanto careat mihi carmine charta*] Sic quoque Guelf. 2. 3. Putes adumbratum ex Horat. IV. Od. 9, 30.

— *Non ego te meis*
Chartis inornatum filebo.

Ceterum nefcio an *ne* praeftet: ut fit, dummodo tu mihi non illaudatus abeas; et eft hoc in Guelf. 1. 3. 4. *Carmine*

mine Scaliger repoſuit ex Cuiaciano, et ſic plerique (etiam Corvin.) cum edd. vett. *tibi carmine* Guelf. 1. In ſuperioribus Edd. inde ab Aldo erat *nomine,* quod et Regius habet, et praetulerim ipſe propter τὸ *tanto.* Unus Vatic. *pondere.* Omnino praeferenda lectio: *nomine.* Dicit enim, nolle ſe admittere, ut *charta,* carmen ſuum, (ut v. 5.) vacet a Meſſalae laudibus. H. *Pondere,* quod recepit H. Voſſius, eſt etiam in Goth. et in marg. Ask. Caeteri ap. H. Voſſ. (Hamb.) habent *carmine,* etiam Zw. Pro *charta* Bern. *meta* a prim. man. W.

28. *quanquam antiquae gentis ſuperant tibi laudes*] Aldina ſec. intulerat *ſuperent.* Regius *ſuperant gentis.*

30. *quid quaque index ſub imagine dicat*] Ita Scaliger reſtituit ex Cuiac. Corrupte vulgo, *quid qua index,* vel *iudex.* Ed. Rom. ſicut tres Statiani, *quidquam;* at Venetae cum Vicent. *quicquid iudex.* Quanto vero melius expreſſit iſtam ſententiam Sannazar. II. Eleg. 1, 27.

Maiorum tua non titulis innixa recumbit
Gloria, nec priſcis geſtit imaginibus;
Sed certat magnos virtute anteire parentes,
Aeternum et vera laude parare decus.
Nec tua facta olim titulo breve marmor habebit;
Immenſum magni carminis illud opus. H.

Quid quaque index eſt etiam in Voſſ. 3. Caeteri aberrant, etiam Zwic. 1. 2. in quib. *quiquid index* et *quid qua index.* Hamb. *quam iudex.* Goth. *quidquam.* W.

32. *Quam tibi maiores, maius decus ipſe futuris*] Ultima vox eſt repoſita a Broukh. e duobus libris, quibus accedit Regius et Guelf. 2.; et ſic Cyllenius legiſſe videtur; fuit quoque in Edd. Ald. ſec. et hinc transſcriptis. Scaliger vitioſam veterem lectionem reduxerat, *futurus;* quod paullo immodeſtius dictum videbatur Broukhuſio, quaſi maiores, tam illuſtris gentis, laudibus ſuis obſcurare Meſſala poſſet. Sed ſunt eiusmodi plura in laudem inurbane et inclementer dicta in hoc carmine. In Palatin. *in avis* pro *maius.*

33. *At tua non titulus capiet ſub nomine facta*] Sic vulgo: niſi quod Reg. et Ed. Lipſ. et aliae *titulis.* Correxit Ald. ſec. Deinde Pocchi et Lipſii Exc. cum duobus Italicis: *ſub ſtemmate,* quo alludebat Paſſeratii liber, in quo *temmate.* Eſt haec haud dubie vera lectio. In imaginum vicem ſubierant *ſtemmata,* de quibus v. Lipſium Elect. I, 29. Poſt *aeterno* a multis interpungitur, ut iungatur

Digitized by Google

gatur cum *nomine.* H. *nomine* perperam etiam in Zw. 1. 2. et in apogr. H. Voſſ. ut Hamb. *At — ſed.* vide ad T. I, 5, 20. Obſſ. — Caeterum non ſatisfaciunt quae Lipſius Elector. I. c. 29. diſputavit. Ac vultus quidem maiorum cera expreſſi quales fuerint, docet in primis Polybius lib. 6, cap. 53. et doctiſſimus eius editor Schweighaeuſerus T. 6. p. 392. ſeq. Ab his plane diverſa ſtemmata. Plin. H. N. l. 35, 2.: „Apud maiores in atriis expreſſi cera vultus ſingulis diſponebantur armariis, ut eſſent imagines quae comitarentur gentilitia funera. *Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas.*" Add. Senec. d. benef. l. 3. c. 28.: „Qui imagines in atrio exponunt et nomina familiae ſuae longo ordine ac *multis ſtemmatum illigata flexuris* in parte prima aedium collocant caet." W.

36. *vincto pede*] alii *iuncto.* Male. v. ad I, 1, 64. H. Verba: *quique canent vincto pede quique ſoluto,* ſubiectum continent verbi *convenient;* deinde in his: *cupidi componere laudes,* cauſa eſt, cur veniant. Perperam igitur H. Voſſius *canant* recepit. — Zwic. *canunt. conveniuntque* Hamb. id. *iuncto pede.* Bern. *pedeque* ſine *quique.* un. Voſſ. *quisque.* W.

37. *Quis potior, certamen erit*] *Potior* ſc. in carmine. Sic Broukh. e libris: ſic et Regius, Guelf. 3. cum Ed. Rom. Vulgo: *Quis potius.* at Ald. ſec. *Queis potius;* ſicque Scaliger. Itaque etiam Corvin. Deinde Ed. Rom. cum uno Broukh. et uno Gebh. *certamen eris.* Ferri poſſet, ſi eſſet: *Queis magnum certamen eris.* Paullo aliter ac in illo Virgilii:

Et certamen erat Corydon cum Thyrſide magnum.

Paullo poſt pro *victor* eruditus Britannus (Jortin) in Miſcell. Obſ. Vol. II. p. 247. malebat *victus,* recte reprehenſus a Batavis.

38. Un. Voſſ. *et,* un. *adſcribam.* W.

39. *Nam quis te maiora gerit caſtrisve forove*] Ita univerſe de gente Valeria auctor panegyrici in Meſſalam, in Catalect. Virg. 43. p. 193.

Caſtra foro ſolitos, urbi praeponere caſtra etc.

Nam quis te Scaliger ex Cuiac. repoſuit; vulgo legitur: *Quisque tibi.* In nonnullis, ut in Regio, *Quis tibi nam,* vel *iam, Quis* vel *Qui te nam,* (*Quis te iam* Corvin.) Ed. Rom. *Nec quisquam,* ut Douſa emendabat. Quae omnia inde nata, quod prima vox, *nam,* exciderat, ut non

non raro in libris factum. Sic ſup. I, 1, 63. cum *flebis* omiſſa eſſet, Regius interpolarat: *Non tua ſunt in me duro p.* cf. I, 2, 63. 9, 63. 10, 26. inf. v. 91. IV, 5, 1. et 13. Et in Ovid. I. Met. 15. vera lectio haud dubie eſt:

Utque erat et tellus illic, qua pontus et aër,
Sic erat inſtabilis tellus —

Cum primum vocabulum excidiſſet, tam putidae illae lectiones, quae vulgo circumferuntur, correctoribus vel librariis ſubnatae ſunt. Eod. lib. v. 441. de Apolline Pythonem interimente:

Hunc Deus arcitenens et nunquam talibus armis
Ante, niſi in damis capreisque fugacibus, uſus,
Mille gravem telis —
Perdidit.

Hic vero illa, *Deus arcitenens et nunquam talibus armis uſus,* parum bene cohaerent. Fuiſſe puto:

Hunc Deus arcitenens, non unquam t.

Scriptum erat *n̄ unquam,* cum virgula transverſa, quod cum pro una voce accepiſſet librarius, verſui fulciendo ſuppoſuit particulam. Sed ut ad noſtrum redeamus, in omnibus libris aiunt eſſe *chartisve ſorove.* Et ſic noſtri quoque habent, cum Guelff. 2. 3. Unde itaque vulgatam *caſtris* natam dicemus? Puto eam Cyllenio deberi, qui in commentariis ſuis ita praefixum habet, unde in Edd. Venetas venit. Vera tamen haud dubie eſt lectio *caſtris* eamque Corvin. et Guelf. 1. 4. quoque firmat. Eadem varietas in Culice, v. 24.

In Guelf. 2. poſt vſ. 38. ſequuntur vſſ. 45. 46. 47. *Nam ſeu diverſi — Non alius — Sit placanda —.* Nunc ſequuntur: *Nec quisquam maiora gerit —* vſſ. 39. 40. ſqq. Et poſt 44. *Inſtabilis —* ſequitur 48. *Non Pylos.* H. *Quis te nam* H. Voſſ. ſine librorum auctoritate. Apogr. H.Voſſ. habent alii *quisque tibi,* alii *quis tibi nam.* Hamb. *que tibi* pr. *quis te.* Zwic. 1. 2. *quisque.* *Caſtrisve,* quod cum Cyllenio hab. Ald. 1. 2., eſt etiam in Bern., et in Zwic. 1. ſuperſcr. Caeteri *chartisve* vel *cartisve.* W.

40. *Nec tamen hinc aut hinc*] Ita et Rom. Sed plerique, etiam Cuiac. *hic aut hic;* nempe omiſſa erat virgula. Nonnulli *haec aut haec,* forte pro *hac aut hac.* Ed. Col. *Nec tamen hinc veniet.* H. *Haec tamen* pr. *Nec tamen* Goth. *hic aut hic* omnia apogr. H. Voſſ. et Zwic. In Hamb. deeſt hic verſus. W.

41. *Iuſta*

41. *Iusta pari premitur veluti cum pondere libra*] Prudent. Peristeph. IV, 11.

Quum Deus, dextram quatiens coruscam,
Nube subnixus veniet rubente,
Gentibus iustam *positurus* aequo Pondere libram.

44. *Instabilis natat alterno depressior orbe*] Ed. Vicent. Lips. cum aliis *compressior;* alii corrupte, *deprensior.* Deinde ex uno notatum viderat Broukh. *nutat,* unde malebat: *Alterno instabilis nutat.* Male. Elegans enim de omni motu incerto, fluctuante et tremulo, vocabulum est *natare;* et est ea sollennis permutatio, ut *nutare* librarii substituant. Sic in Curt. IV, 9, 20. *obstrepebat hinc metus; praeter hunc invicem natantium clamor;* in libris est *mutantium, nutantium;* hoc Snakenb. et Heusing. P. in Emendat. p. 218. probant, nescio quam bene; modo *natantium* explices fluctuantium. H. Sane *natare* est huc illuc ferri, nutare, vacillare. Translate de animo dixit fluctuante Horat. Sat. II. 7, 6:

Pars hominum vitiis gaudet constanter et urget
Propositum: pars multa natat, modo recta capessens,
Interdum pravis obnoxia.

Senec. Epist. 35.: Mutatio voluntatis indicat animum natare seq. W.

45. *diversi fremat inconstantia vulgi*] Unus Stat. *divisi.* v. Heins. ad Ovid. III. Met. 381. *diversum* est dissentiens, in diversas partes tractum. cf. Broukh. qui multipliciter variari lectionem in hoc versu ait. Nec tamen alia nobis occurrit, quam in Ed. Lips. *fremit* et *dives si,* mox: *sitque placanda.* H. *Diversi fremat* Zwic. 1. *dives si fremet* Zwic. 2. cum gloss. interl. *furiat.* Goth. *divisi* et *premat.* Hamb. *fremit.* alii *dimissi.* W.

48. *aut Ithace*] Rom. et Venetae, Guelf. 1. *atque.*

49. *Ulissem* Zw. 2. *Ulixem* Hamb. un. Voss. *Ulixens.* W.

51. *fertilibus — horis*] Barth. Advers. XVII, 4. *vertilibus* emendabat. perperam. v. not. Mox malo *decurreret.* et est hoc in Guelf. 2. 3. H. Bene iam Gronov. Diatr. c. 26. p. 265. defendit *fertilibus horis.* — *Decurreret* octo apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. quod recepit H. Vossius. Sed quum *vixerit* h. l. vim perfecti proprie dicti habeat nec pro aoristo positum sit, lectionem non mutavi. Hoc enim perfectum est in numero temporum prae-

praesentium et recte iungitur cum alio perfecto non minus quam cum tempore aliquo praesente. W.

52. *erraverit*] Basil. *decurrerit* ex sup. versu. H. *orbes* Goth. W.

53. *Qua maris extremis tellus excluditur undis*] *Excluditur* tacite recepit Broukh. ex Exc. Pocchi et Colotii, editionibusque Ven. et Reg. Lep. Et sic Ed. Lips. ac Vicent. Vulgo, etiam Guelff. omnes *includitur*, quod hic praetulerim; nam fere *ambiri*, *cingi*, *coërceri*, *contineri*, mari dicitur tellus. At *excluditur*, nisi pro simplici, *clauditur*, accipias, sensum vix habet. *Extremae undae* sunt ultra quas nil est, quae ὁρίζουσι. Sever. Aetn. 94.

Quacunque immensus terrae se porrigit orbis,
Extremique maris curvis incingitur undis.

ubi *curvae undae* eleganter dictae, qui orbis in ea parte inclinatur; nisi de Oceano curvum littus ambiente accipere praestat; ut sup. v. 20. *pontus in curvum orbem* confluxisse dicebatur. In Fragm. de Navig. German. ap. Sen. Suasor. I.

— — — *extremaque littora mundi.*

versus septentrionem. Eleg. in Obit. Maecenat. II, 20.

— — — — — — *arenas*
Littore in extremo — quas simul unda movet.

de Erythraeo loquitur; et est etiam libris, *Littore Erythraeo*, sed illud vere. Forte etiam legendum, *quas tremula unda movet.* H. *Includitur* omnia apogr. H. Vossii (Hamb. Goth.), quod restitui cum H. Voss. probatum etiam Heynio. — *externis* Hamb. W.

55. *Nec valuit Lotos coeptos avertere cursus*] *Nec* Broukh. e libris; ut respondeant sibi copulae: *Ciconumque* — *Nec*. Vulgo, *Non*. *Lotos* depromsit Scaliger ex divite penu, Cuiaciano libro, cui Colotii collationes et unus Heinsii accedunt. Vulgo, *Cyclops*, de quo demum v. seq. agitur. Duo Statii: *tempus;* eiusdem unus, *convertere cursus*. ut Guelf. 2. *Non valuit Cyclops tempus convertere cursus.* quam corrupte! Cuiacianus etiam *captos* — *cursus*, minus bene; etsi ferri potest. H. *Nec* septem apogr. H. Voss. *Non* Hamb. Goth. Zwic. 1. 2. *Cotos* hab. Ask. *Cyclops* Hamb. Goth. Zwic. 2. *Ciclops* Zwic. 1. W.

56. *Cessit*] valde languet hoc vocabulum, quanquam de eius veritate non dubito: est enim, *Nec is valuit avertere cursum.*

57. *Victa*

Digitized by Google

57. *Victa Maroneo foedatus lumina vino*] *Victa* etiam Regius, Guelff. 1. 2. 4. Liber Laudi et unus Anglic. *Vincta*, quod hic non placet. v. ad I, 2, 2. Cyllenii liber *luncta*. v. ad I, 1, 64. Ed. Lipſ. Guelf. 3 cum aliis *Uncta*, forte *Uſta*. Sed hoc locum habere nequit, cum *victa Baccho lumina* iungi neceſſe ſit. *Una lumina* multo minus bene coniiciebat Barth. ap. Broukh. H. *Victa* Zwic. 1. *Uncta* tria apogr. H. Voſſ. (Goth.) un. hab. *unica marmoreo*, unde notat H. Voſſ. ortum eſſe *uncta* ex *unica*. W.

58. *Vexit ut Aeolios* corr. Burmann. ad Propert. p. 610. Ita vero putares, ſtatim ab Aeoli inſula tendiſſe Ulyſſem ad Laeſtrygones. H. *vexitque* Voſſ. 1. pr. *vexit et*. Bern. *texit*. Hamb. *vixit*. W.

59. *Incultos adiit*] Forte excidit copula *que*: *Incultosque adiit L.* H. Nihil deeſſe mihi viſum eſt. vid. Obſſ. I, 5, 23. W.

60. *Nobilis Artacie gelida quos irrigat unda*] Ed. Rom. *Attracie*, Lipſ. *Artatie*, Regius *Athracie*, Guelf. 2. a m. ſec. *Arſacie*. At Ἀρτακίη apud Homerum eſt; et ſic iam emendatum in Aldd. Tum vulgo legitur *gelidos*; *gelidae* Muretus, *gelida* Broukh. repoſuit ex Scaligeri emendatione et tribus libris; qui etiam emendarat ſic, ut e libro Mattii notavit Broukh., *mobilis Artacie*, quod eſſet rapidus, celer, ut Horat. I, 7, 14. cf. Burman. in Miſc. Obſſ. Vol. VIII. p. 405. Variat quoque in libris *Artacie* et *Artaciae*, utrumque bene: ut *unda* ſit vel ſextus vel primus caſus. Broukh. cum in Cuiacii libro inveniſſet *erigit*, hinc faciebat:

Mobilis Artacie gelida quo ſe exigit unda.

Heinſius vero in eo quaerebat: *egerit*. Sed natum puto illud ex ſcriptura *irigat*. H. *Atraciae* Ask. *Artaciae* Mon. Illatus genitivus eſt ab iis, qui verba *gelida unda* pro nominativis habebant. Hinc poſtea ortum *gelidos*, quod hab. quinq. apogr. H. Voſſ (Hamb. Goth.) Zwic. — *Antiphatemque* et *Arcadiae* Hamb. — Mox idem *clarae vertuntur*. W.

62. *Quamvis illa foret Solis genus*] Edd. Ven. 1475. et Reg. Lep. quibus accedit Lipſienſis, *illa ceres*, unde Barthius Adverſ. IX, 19. fecit, *illa eret*, et Broukh. recepit, *inliceret*. Sed aliud quid in iſta ſcriptura latere videtur; niſi ea mera librarii aberratio in certo ſcripturae charactere eſt. H. *illa foret* apogr. H. Voſſ. et Zwic. 1. quod mutandum non eſt. Zwic. 2. *ceres*. H. Voſſ. ſcripſit *illiceret*. — Ask. *ut herbis*. W.

63. *Aptaque*] Placuit igitur hoc poëtae? non; *Doctaque*. Sed et vſ. 82. *quis te tenet aptius artes?*

64. *Cim-*

Digitized by Google

64. *Cimmeriorum etiam obscuras accessit ad arces*] *Cimmeriorum* emendavit Broukh. cum esset *Cimmeriωn* vel *Cimmerion;* ceteras depravationes memorare piget. Forte tamen noster affectavit graecam flexionem. *Cimmeriûm* verum putabat Pierius ad Aen. I, 34. quo offensi nonnulli censuerunt legendum: *Cimmerium obscuras etiam concessit. Arces* est in omnibus libris. Editiones tamen ante Statium *oras* exhibent, quod non tam ex Brixiana transiit, ut Broukh. existimat, sed ex Cyllenii commentariis, qui illud in suo habuisse videtur. et est quoque in Guelf. 1. 4. Homerus Odyss λ, 14. etiam πόλιν memorat. H. *Cimmeriorum* Voss. 1. et Ask. *Cimmerion* Zwic. 1. 2. uterque cum gloss. marg. „graece positus popillus." Recepit hoc H. Voss., cuius apograph. praebent *Cimmerion* (Hamb.) *Cimerion, Cymerion, Cymenion, Cymonion, Cymemon* (Goth.). — *aures* Goth. unde ort. *oras.* W.

65. *Quis nunquam candente dies apparuit ortu*] duo Italici, unus Gebhardi cum Ed. Rom. *aestu.* H. *Quis* Zwic. 1. c. gloss. interl. „quibus abl." Zwic. 2. idem, c. gloss. qbus. *Qui* un. Voss. *candente* duo Voss. et Mon. H. Vossius recepit *aestu*, sed *candente ortu* recte defendit Huschk. p. 14. Ac cur non pro: *dies splendens apparuit*, dici possit: *dies apparuit splendente ortu?* W.

66. *Sive supra terras Phoebus, seu curreret infra*] Sic Ed. Lips. At plures libri, (cum Corvin.) *Seu supra.* Reg. Lep. et Vicent. *Sive super,* eaque vulgata erat lectio ante Scalig. H. *super — sive* Goth. H. Voss. recepit *super.* Male. cf. Virgil. Aen. IX, 553.: *et saltu supra venabula fertur.* Accedit h. l. oppositum *infra.* W.

67. *Vidit ut inferno Plutonis subdita regno M.*] Ita Broukh. ex Fruterii et Heinsii emendatione, iam Passeratio probata, restituit; et sic diserte Guelf. 3 etiam *ut,* porro cum aliis Regius, Guelf. 4. et Rom. Ed. nisi quod *et* habent. Sed et id mendum sublatum in Edd. Venetis ex Cyllenii commentariis, qui veram lectionem praefixerat; quae et in Vicent. erat. At 1520. *regna* exhibet. Vulgo inde ab Aldo legebatur:

Vidit ut inferno Plutoni subdita regna.

Sed et in libris, qui hoc tuentur, ut in Guelf. 1. est vel *et* vel *Plutonis.* Tentat quoque locum Columb. ad Anonym. de Ulyx. Error. p. 117. sed parum scite. H. Sed in epistola ad Hans. p. 179. coniecit ut iam editum est. Caeterum exhibent incorruptum totum hoc distichon Voss. 1. 3. et Bern. — Zwic. 1.

Zwic. 1. *ſubdita regno,* Zwic. 2. *ſubdita regna.* *et* pr. *ut* Hamb. et Goth. — MI. Schefferi: *Videt et — diſcurrerat undis.* Goth. *mediis — undis.* — *Undis* et Zwic. et plures ap. H. Voſſ. W.

68. *Magna deum proles levibus discurreret umbris*] Quorſum *levibus umbris* pertineat, non dixerim, et Broukhuſium cum Burmanno Sec. ad Propert. III, 11, 33. in his acquieſcere potuiſſe miror. Scilicet neuter interpretationem adiecit. Paſſeratius videtur accipere, *in forma umbrarum:* forte hoc modo: ut ipſi heroes ſint leves umbrae: adeoque habitum et formam umbrarum habent: atque ſic *discurrunt levibus umbris*, ut diceres aliquem *incedere forma humana.* Hoc ſi latine dici poſſet, conveniret Homero, Odyſſ. λ, 218. apud quem mater Ulyſſem edocet, in inferis tantum εἴδωλα corporum eſſe. Dicas omiſſum *in,* ut ſit, *in umbris,* h. *inter umbras,* inter animas; ad quam rationem propius unus Statii: *mediis — umbris.* Atqui etiam hoc duriſſimum eſt: *discurrere umbris,* pro, in umbris, et hoc, inter umbras. Poterat ſic ſaltem ſcribi: *Vidit ut — levibus discurrit in umbris.* Alia ratio, nam omnes inibimus vias, quas ingredi licet, eſſet haec, ut *umbris* ſit caſus ſeu inſtrumenti ſeu partis: heroës discurrere in locis inferis, *umbris,* quoad umbras; cum φρὴν, divinior pars (φρένες Il. ψ, 104.) in caelo ſit, Od. λ, 600. ſqq. (Inventa ſequentium aetatum ſunt Elyſius campus, Hadi confinis, multoque magis deſcenſus et aſcenſus in eum ex caelo: v. c. Quintus Cal. XIV, 223. ſqq. cf. Exc. VIII. ad Aen. VI.) ψυχὴ autem, animam animalem dicas, in Haden deſcendat: ut Heſiod. Scut. 151. *Τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' Ἄϊδος εἴσω.* Hic autem illa εἴδωλον, corporis priſtini ſimulacrum, eſt, umbrae ſimile. cf. Il. ψ, 65. ſqq. 72. Odyſſ. λ, 217. ſqq. et al. Noſtri cum multis aliis (etiam Corvin. Guelf. 1. et adſcripto altero 2. 3.) et vett. edd. ante Aldum *undis* habent, varietate, quae ſupra fuit III, 5, 21. Sed eae in locis inferis *pigrae* ſunt, nec *leves* dici poſſunt, quod *umbrarum* eſt epitheton, v. c. Senec. Oedip 552. Unus Broukh. habet, *magnis undis;* neque tamen in iis currunt umbrae. An legendum eſſe dicemus: *ut — Magna deûm proles levibus par curreret umbris.* σκιῇ εἴκελοι, ut Odyſſ. λ, 206. *ταὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. κ,* 495. Praeſtat hoc, quam ſi *Mixta deum proles levibus discurreret umbris* coniicias: ut ſit: proles deum mixta umbris. Nam *magna deum proles* manifeſtum eſt Homericum illud *θεῶν ἐρικύδεα τέκνα.* cf. not. Ceterum ex h. l. conſtitui poſſe videtur alius locus Severi Aetn. 76. de poetis:

Sub

Sub terris nigros viderunt carmine Manes,
Atque inter cineres Ditis pallentia regna.

Forte legendum, *viderunt currere Manes;* nam *carmine*, licet de incantatione accipias, v. Senec. Oedip. 561., parum aptum eſt; niſi dicas, *viderunt carmine* eſſe: narrant in ſuis carminibus Manes et loca infera tanquam a ſe viſa. *Inter cineres* dicere videtur, quia, mactata pecude nigra, fiebat evocatio. v. Aen. VI, 253. Niſi Homerum Odyſſ. λ. reſpexit Severus, et legendum:

Atque in Cimmeriis Ditis pallentia regna. H.

Nobis Paſſeratii explicatio vera viſa eſt. W.

69. *Praeteriitque cita Sirenum littora puppi*] Ed. Lipſ. *Praetereunt*, et Guarner. *erta* pr. *cita*, puto librarii vitio.

70. *Illum inter geminae nantem confinia mortis*] Ita Scaliger ex Cuiaciano correxit, ut ante eum fecerant viri docti. Accedunt duo Anglicani, Guelf. 3. Vulgo: *Illum tergeminae.* Ed. Colin. 1530. corruptior: *Illum per geminae.* At Edd. Rom. Brix. et Venetae cum duobus Italis, adde Guelf. 1. 4., *tergemini — montis;* quod non ſpernendum; nam erant duo ſcopuli, in quibus Scylla et Charybdis antra tenebant. v. Homer. Odyſſ. μ, 73. et inter hos στενωπός. ibid. 234. adeoque: *inter gemini confinia montis.* H. *tergeminae* quatuor apogr. H. Voſſ. (Hamb.) et Zwic. 1. 2. *illas te geminae* Bern. at quatuor apogr. H. Voſſ. *inter geminae.* H. Voſſ. recepit *per geminae.* — Cyllen. *tergemini montis*, ſed Claudian. XLIV, 70. dixit idem: *geminae confinia mortis.* — In Goth. deeſt hic verſus. W.

71. *Nec Scyllae ſaevo conterruit impetus ore*] Rom. Ed. et Cyllen. *ſcevo. Ore* Scaliger ex Cuiac. repoſuit: cui ſuffragantur Pocchi et Lipſii Exc. cum duobus Italis. In ceteris legitur *orbe*, variatione ſollenni. v. Heinſ. ad Ovid. XV. Met. 274. Explicabant hoc de vorticibus maris. Sed recte *ore ſaevo*, quia homines ſex ex navi abreptos comedebat. H. *ore* quatuor apogr. H. Voſſ. caeter. *orbe*, ut Goth. Hamb. Zwic. — *ſcaevo* Hamb. ut ſemper. W.

72. *Quum canibus rabidas inter freta ſorberet undas*] Poſueram in prima editione verba, ut ſunt in editione Broukh. quamquam in iis offendebant illa: *inter freta*, et, *rabidas canibus undas. rabidas* ex libris, et Guelf. 2. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 36. at *ſorberet* ex Heinſii et Guyeti emendatione recte receptum cenſebam; nam ante eum a Romana inde, ut eſt in Regio quoque et Guelff., legebatur:

Quum canibus rapidas inter freta ſerperet undas.

quod

quod et Vulpius revocavit. Sed, ut ſerpere dici poſſit Scylla, quod duodecim pedes habuit, ita horum verborum ne conſtructio quidem idonea inſtitui poteſt. Hinc certatim viri docti emendatione iuvare locum ſtuduerunt. Paſſeratius legebat:

Quum canibus rabida ſubter freta ſerperet unda.

vel:

Quum canibus rapidas inter fera ſerperet undas.

Heinſius:

Quum canibus rabidas intorta reſorberet undas.

vel *intortis ferveret undas;* et in notis ad Ovid. II. Am. 16, 26. *raptas inter freta ſorberet undas;* in Adverſ. vero I, c. 13.

Quum canibus rabidas inter freta ferveret undas.

(quam correctionem, verbi *fervere* activo ſignificatu poſiti exemplum deſiderans, Schraderus improbavit ad Muſaeum p. 299. W.) Broukhuſius autem:

Quum canibus rabidas inter fera ferveret undas.

fera eſt in duobus Italicis, item in libro Schefferi et Guelf. 2. pro var. lect. Sic variatur inf. v. 124. Apud Valer. I, 74.

— — *ſuperet magis et freta iuſſa capeſſat?*

malim *fera iuſſa;* ut nunc video etiam conieciſſe Cruſium in Probab. Crit. p. 48. Quantum equidem aſſequor, latet fraus in vocibus: *inter freta.* In Edit. Ven. 1475. Reg. Lep. Vicent. et Lipſ. legitur: *ſic in freta ſerperet:* unde, puto, optime legemus:

Quum canibus rabidas ſuccincta reſorberet undas.

Probavit emendationem Burmann. Sec ad Propert. p. 611. firmatque locis Ovid. Met. XIII, 730. ſq. Epiſt. XII, 12?. ſq. *Canibus ſuccincta Scylla,* ut ſup. III, 4, 89., perpetuo fere epitheto. *reſorbere* proprie de vorticibus iſtis et fluctibus, ut Homerus ἀναῤῥοιβδεῖν. Minuc. Octav. c. 3. *nunc relabens ac veſtigia retrahens in ſeſe reſorberet fluctus.* Horat. II. Od. 7, 15.

Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.

cf. Heinſ. ad Ovid. II. Am. 16, 26. vide etiam Ovid. Epiſt. XII, 125. Drakenb. ad Silium II, 307. Cruſius aliam emendationem propoſuit in Probab. Crit. c. 26.

Nec Scyllae ſaevo conterruit impete turbo;
Quae canibus rabidis infeſta reverberat undas.

Haec

Digitized by Google

Haec aliquantum a vulgata ſcriptura recedunt. Priorem verſum mutatum nolim. Poëta Scyllam hic tanquam monſtrum, Homero auctore, non tanquam turbinem et verticoſam voraginem deſcribit. Hinc ei os bene tribuere poterat. Verſum 72. reliqui, ut olim editus legitur: quandoquidem nulla eſt certa emendatio, etſi recte fieri poteſt non uno modo. H. H. Voſſ. recepit *fera*, aſſentientibus quatuor apogr. — Zwic. 1. 2. *ſic in* pr. *inter* et *rapidas*. Goth. *manibus*. Bern. in margin. ab alia man. *Cum canibus rabidas intus freta ſeparat undas*. Equidem, ut in loco tam multis coniecturis vexato, nihil mutavi. Fortaſſe tamen *canibus freta* dictum eſt pr. *canibus adiuta*, h. e. canibus ſerperet. Vide quae monui ad Virg. Aen. IV, 245. Ac quum collocatio verborum: *rabidas inter ſerperet undas*, uſitata ſit, ſtatuendum eſt, *freta* audacius his eſſe interpoſitum, de qua re in tali carmine non ſim ſollicitus. W.

73. *ſuo conſumſit more*] h. ut ingenium ipſius erat. Regius, Ed. Rom. cum permultis, etiam Guelff. *in ore*, errore proclivi et frequenti: v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. X, 137. Similiter apud Propert. II, 1, 46.

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

in Regio *mea*. Cruſius in Prob. Crit. l. l. legebat:

Nec violenta ſua conſumſit morte Charybdis.

Heinſius iuvenis: *ſua c. mole*. Neutrum feliciter; etſi fatendum eſt, otioſum eſſe verſus fulcrum τὸ *ſuo more*. H. *in ore* etiam quatuor apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zw. 2. *more* Zwic. 1. H. Voſſius ſcripſit *in orbe* de coniectura. W.

75. *Vel ſi interrupto nudaret gurgite pontum*] Anglicani tres, *aequore*. Virgil. Aen. III, 421. de eadem Charybdi:

— *atque imo barathri ter gurgite vaſtos*
Sorbet in abruptum fluctus. H.

Un. Voſſ. *nutaret*. Bern. *interrupta*. H. Voſſ. de coniectura recepit: *Vel ſi infra rupto* caet. quod quomodo intelligi velit, ex eius nota diſces ad hunc locum. W.

76. *violata — paſcua*] Rom. et quae inde propagatae, cum uno Anglic. Guelf. 1. 4. *violenta*. Correxit Muret. Eadem varietas erat I, 6, 47. H. Mox *calypſos* Hamb. W.

78. *Finis et erroris miſeri*] Ita dicendum, epitheton a miſero Ulyſſe translatum eſſe ad errores. Sed lectio haec a mera oſcitatione in Ed. Scalig. profecta, cum ſecundum codd. (in his eſt Guelf. 3. 4.) ex Ald. pr. repeti deberet *er-*

22 *rorum*

Digitized by Google

rorum miseri. Hoc Ald. sec. emendatius dederat: *errorum misero;* hoc quoque Exc. Pocchi, et unus Broukh. cum Guelf. 1. et e corr. 2. tuentur. H. *Finis et errorum misero,* quod ex Ald. 2. Muretus, Statius, alii receperunt, est etiam in Bern. et Ask. Caeteri aberrant. W.

79. *seu nostras inter sunt cognita terras*] Ed. Reg. Lep. Rom. cum Venetis, *intersunt.* Basil. *sint.* Ed. Lips. *nostris — terris.* Utrum ἐν τῇ ἔσω θαλάσσῃ Ulixes erraverit κατὰ Ἀρίσταρχον, an ἐν τῇ ἔξω κατὰ Κράτητα, est inter vanas grammaticorum quaestiones ap. Gellium XIV, 6. vix satis docte ita statuentem. H. *nostras intersunt* Zwic. 1. *nostris intersunt* Zwic. 2. *interfuit* Voss. 5. W.

81. *Sit labor illius, tua dum facundia maior*] *Sit labor illius* sc. maior. Ayrman. Vita Tibulli §. 25. corrigebat: *Sint.* Rutil. I, 274.

Hic et Praefecti nutu praetoria rexit;
Sed menti et linguae gloria maior inest.

82. *Iam te non alius belli tenet aptius artes*] Recte (etiam Burmanni Sec. ad Anthol. T. I. p. 297. iudicio) Broukh. ex Exc. Pocchi et duobus Anglic. *Iam;* vulgo *Nam.* porro Ed. Rom. cum aliis apud Broukh. adde Guelf. 3. *belli — artem.* H. *Iam* est etiam in text. edit. Passerat. et hab. idem Ask. Voss. 2. et Bern. *Nam* contra Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. al. W.

83. *tutam castris praeducere fossam*] *praeducere* emendatum a Mureto et Statio e libb. quibus accedit Guelf. 2. 3. Antea edebatur *deducere:* sic vulgo codd. In aliis, *producere, perducere:* sic inf. v. 89. variatur et 92. Regius, *praeponere.* Sed *praeducere* proprium in ea re. v. Obss. Misc. Vol. VIII. p. 333. H. *Praeducere* multi ap. H. Voss. *perducere* perperam Zwic. 1. 2. Goth. *producere* Voss. 4. *Quam deceat castris tutam* Hamb. *doceat* nonnull. W.

84. *adversos hosti desigere cervos*] vulgo in libris et Edd. ant. legitur *nervos,* quod de machinis bellicis accipiebant; in uno Statii *vernos.* Sed *cervos* ex Guellii ad Virgil. Ecl. 2, 29. emendatione recepit Scaliger; et sic in uno Ital. et in Ed. Rom. quanquam Cyllenius *nervos* praefixum habet; adde Corvin. *Cervos* legendum esse vidit etiam Marc. Donat. ad Liv. XLIV, 11. Regius porro *desingere* vitio sollenni. v. Heins. ad Ovid. IV. Met. 141. Epist. XI, 117. H. *cervos* Voss. 2. 3. 5. *nervos* quatuor ap. H. Voss. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. adiecta gloss. interl. „instrumenta bellica, ut balista, phalarica, scorpio, et alia.“ Zwic. 2. h. gloss. „vallos.“ Un. ap. H. Voss. *nervos,* un. *vernos.* W.

85. *ducto*

85. *ducto — vallo*] Heinſius mallet *ſtructo*, quia modo *praeducere*. Sed *ducere vallum* proprie dicitur.

86. *Montibus* Mon. — pr. *ut* un. Voſſ. *et*. — pr. *erumpat* Goth. *educat* ex antecedent. *ducto* corruptum. — Verſ. 87. *et* pr. *ut* Mon. et Hamb. — Pro *et arduus* hab. *et tardius* Zwic. 2. W.

88. *Laudis et aſſiduo vigeat certamine miles*] Broukh. ad laudationem caſtrenſem refert. v. ad I, 1, 75. Verum id coactum et anguſtum eſt, ut iam Vulpius vidit, nec cum antecedente ſermone convenit. Sed, ut fere Cyllenius olim explicuit, Meſſalam dicit optime noſſe, qui locus caſtris ponendis maxime idoneus ſit, ut et aquarum copia, et ſecuritas ab hoſte ſit, utque miles exercitationi campeſtri, in qua alter alteri praeſtare, laudis cupiditate accenſus, annititur, optime operam dare poſſit, cuius mox varia genera enumerat: *Quis tardamve ſudem* etc. Ad milites autem, non ad ipſum Meſſalam, quod vulgo faciunt Intpp., ſequentia quoque referenda: *Quis* ſc. inter milites. Ita v. 92. et 95. Heinſii emendatione carebimus, et totum locum ſic legemus, ut fere in libris eſt:

Laudis et aſſiduo vigeat certamine miles,
Quis tardamve ſudem melius, celeremve ſagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obvia pilo;
Aut quis equum celeremque arcto compeſcere freno
Poſſit, et effuſas tardo permittere habenas;
Inque vicem modo directo contendere curſu,
Seu libeat curvo brevius contendere gyro;
Quis, parma ſeu dextra velit ſeu laeva tueri,
Amplior, aut ſignata cita loca tangere funda.

Quod in his, quae breviter dicenda erant, tam copioſus eſt Tibullus, equidem haud laudabo, verum quaeritur nunc, quid poëta ſcripſerit. Ayrmannus in Vita Tibulli §. 29. totum locum aliter conſtituit, στιγμῇ τελείᾳ poſt v. 87. poſita, et nova ſententia a verbis: *Laudis ut* (ſic legit pro *et*) *aſſiduo vigeat c. miles*, *Quis t.* — ad v. 98. perducta: ita ut quaerat, *ut laudem militaris peritiae appetendo ſemper in armis actuque ſint milites, quis Meſſala, eorum imperatore, laude illa, caſtrenſis ſcilicet exercitationis, prior ſit.* Mihi tamen ea ratio valde coacta eſſe videtur. H. *Laudis ut* recepit H. Voſſ. non male, ob novam ſententiam, quae hinc initium capit. Mox v. 89. *quos* Voſſ. 1. *tradam* Hamb. *celeremque* Bern. et Voſſ. 3. W.

90. *aut lento*] Regius, *et*. H. *et* pr. *aut* Goth. *perfrigerit* un. Voſſ. W.

91. *Aut quis equum celerem arctato compescere freno Possit*] pro *Aut* alii *At, Et, Ut.* In Guelf. 2. *Ecquis. arctato* Broukh. ex duobus Italicis et Ed. Brix. reposuit: vulgo *celeremve arcto.* Ita *celeremve — et tardo* vix bene sibi respondent, pro *aut tardo.* Idcirco *ve* vel *ne,* ut est in Guelf. 2., metri fulciendi caussa ex v. 89. interpositum esse videtur, cum primum erratum esset: *celerem arcto,* ut est in Ed. Rom. Ven. anni 1500. et 1520. et Guelf. 1. 4. de quo genere vid. ad v. 39. Ayrman. tamen l. l. praefert: *Et quis equum celeremque arcto c.* (et hoc quidem omnino verum esse arbitror: *celeremque — et tardo.*) In Regio erat: *celeremve arrepto.* Supra I, 4, 11. *angustis compescere equum habenis* vidimus. Burmannus, ut Valerii Flacci *angi* II, 386. explicaret, haec laudans, ita effert *armato compescere freno.* In quo Valerii Flacci loco iungendum est, *Terra iuvat brevis,* h. exigui campi pascua. Sic nulla emendatione egebimus. *In laevos orbes* ibidem *piger* equus *angitur,* h. e. longa desidia fractus, si quis insederit, vix ad naturalem flexum ei ille obtemperet. Alio consilio, ut ipse laevam tectam haberet, Mezentius obequitat Aeneam X, 885.

Ter circum adstantem laevos equitavit in orbes.

Deinde pro *Possit* Broukh. ex Heinsii emendatione receperat *Par sit.* Sed repetendum est in hoc et reliquis versibus *melius* ex v. 89. Quanto vero elegantius eandem sententiam expressit Ovid. Epist. 4, 79.

Sive ferocis equi luctantia colla recurvas;
Exiguo flexos miror in orbe pedes. H.

Et pr. *aut* Goth. Hamb. *Et quis aequum celeremve arcto* Zwic. 1., idem Zwic. 2. nisi quod *equum* scribit. Etiam in plerisq. H. Vossii *celeremve arcto* vel *arto* (hoc Hamb. Goth.). *celerem arcto* Bern. — Caeterum *arctato* probat etiam Forcellinius. De rhythmo autem comparat H. Vossius vers. Varii ap. Macrob. VI, 2.:

Qua velit ire; sed angusto prius orbe coercens —. W.

93. *directo contendere cursu*] *cursu,* quod et in Regio et Guelf. 3. est, ex undecim libris recepit Broukh. vulgo, ut in Guelf. 1. 2. 4., *passu,* frequenti aberratione. v. ad Ovid. I. Met. 532. H. *propellere* de coniectura scripsit H. Vossius. — *Inque vices* un. ap. H. Voss., tria apogr. *passu* (Hamb. Goth.) acced. Zwic. W.

94. *Seu libeat curvo melius contendere gyro*] Haec erat vulgata lectio. Quatuor Italici, *Nunc libeat,* non male, si

libeat

libeat ἐν παρενθέσει positum, et *si* omissum dicas. *Compellere* Broukh. ex coniectura reposuit, ne bis *contendere,* quod vulgo legitur, esset. An itaque veram lectionem habeamus, dubitare licet. Ex omnibus tamen, quae proprie in hac re dici solent: *flectere, ducere, agere, in gyrum,* nulla alia vox accommodatior est. Ayrman. l. l., ut eadem repetitio evitetur, legebat: *directo concurrere cursu,* et, *curvo levius contendere gyro,* ut certamen equestre gravius leviusque describatur; sed id parum apte. Porro *brevius* secundum Muretum, quem Scaliger iterum male deseruit, idem Broukh. e libris: et Guelf. 2. 3. sic Ed. Lips. Vicent. et aliae: vulgo *melius,* in nonnullis *levius,* quod Ayrman. praeferebat, qui etiam malebat *parvo gyro.* Cic. III. de Orat. c. 19. a Broukh. laudatus: *ex ingenti quodam oratorem immensoque campo in exiguum sane gyrum compellitis.* Seneca Thyest. 842. de Luna:

> *Vincetque sui fratris habenas.*
> Curvo brevius *limite currens.*

Ovid. Fast. VI, 586. *adductos intus agere equos* dixit. *Gyrus* proprie in equitatione. Virgil. Aen. X, 884.

> — — *volatque*
> *Ingenti gyro.*

Angustissimum gyrum dixit Plin. IX. ep. 26. cf. Broukh. inf. ad v. 207. (Nec aliter accipiendus, idemque hinc illustrandus est locus Carminis in Pison. 53. 54. — *et nunc cervice rotata Incipit effusos in gyrum carpere cursus*: h. ex effuso cursu equum revocare ad sedatiorem illum, saltem breviorem, qui fit in gyrum. ubi nunc conf. Wernsdorf. P. L. M. To. IV. p. 247. at in Propert. III, 12, 11. *Gyrum pulsat equis* bene emendat Schrader Emendatt. p. 179. *Circum pulsat equis.* ut: solum, campum. *Orbem* dixit Varius in fragm. apud Macrob. VI, 2.

> *Quem non ille finit lentae moderator habenae,*
> *Qua velit, ire; sed, angusto prius orbe coërcens,*
> *Insultare docet campis, fingitque morando.*)

Crusius in Prob. Crit. 26. legebat:

> *Seu libeat cursum medio convertere gyro.* H.

Compellere, quod Broukhusius de coniectura reposuit, legitur in Voss. 1. 2. Bern. Vind. Mon. Nec probat H. Voss. qui *contendere* retinuit. — Idem suspicatur *an* pro *seu.* non probo. W.

95. *Quid?*

95. *Quid? parma ſeu dextra velis, ſeu laeva tueri — An prior?*] Ita ex Heinſii emendatione Broukh. repoſuerat, cum Scaliger ex ſcriptis, quibus Regius et Guelf. 2. 3. ſuccinit, et alii apud Broukh. cum Ed. Rom. (niſi quod in hac vitioſe *parmam* eſt) edidiſſet: *Quis p. ſ. d. velit.* Atqui haec antiquior haud dubie vera eſt lectio, quam reduxi. Ante Scalig. vulgo cum ſcriptis legebatur: *Parma ſeu quos* vel *quis.* Corruptioni locum dederat omiſſum in principio verſus pronomen *quis,* quod deinde parum commodo loco inferciebant: *Parma ſeu quis,* vel *quos.* Heinſii lectio plane inutilis eſt, ſi haec, ut debent, ad milites referuntur, qui certant, *quis* eorum *amplior ſit,* h. praeſtantior, potior, quis melius teneat artem latus parma tuendi aut funda ſcopum feriendi. Nam et hoc legebatur in Scaligerana, ut eſt etiam in Regio, Edd. Vett. Vicent. Venetis et prima Aldina, (adde Corvin.). At Broukh. poſt Heinſium correxit: *An prior,* n. eſt? In Edd. ex Ald. ſec. profectis ante Scaligerum a Romana inde *amplius* legebatur. Pro *parma* Lipſ. cum nonnullis corrupte *pervia.* Lectio, quam reſtitui, etiam in Corvin. diſerte expreſſa eſt. H. *Quis parma ſeu dextra velit* — eſt in Mon. Bern. Ask. Voſſ. 4. *quis praemia ſeu* Voſſ. 3.; *quis premia ſeu* Voſſ. 5. ſuperſcr. *ſeu parma quis;* Zw. 1. *parma ſeu quis.* Zw. 2. *pervia ſeu quis,* ut Goth. et Voſſ. 2. *Pervia quis ſeu* Voſſ. 1. Caeterum recte accipiunt: *tueri dextra et laeva* pro: tueri dextram et laevam partem, ſed latera male ſupplet Burm. ad Anthol. T. 2. p. 574. W.

96. *veniat gravis impetus haſtae*] Ita Scaliger ex ſuis repoſuit. Vulgo ubique legitur, *grandis venit.* Ed. Rom. etiam *hoſte.* H. Edit. Gryph. ann. 1573. in marg. *veniat grandis.* Voſſ. 1. et Ask. *veniat gravis.* Caeteri *grandis venit,* ut Goth. Hamb. Zwic. W.

97. *aut ſignata cita loca tangere funda*] Regius *ſeu ſ. velit:* hoc et alii habent. Ed. Lipſ. *cito.* Ayrmann. in Vita Tib. §. 29. totum locum ita refingebat:

Quis parma ſeu dextra velit, ſeu laeva tueri,
Sive hac, ſive illac grandem vehat impetus haſtam,
Eminus aut ſignata cita loca tangere funda?

ut ad *Quis* ex ſuperioribus ſubintelligatur, *melius te poſſit;* nam referebat ille cum aliis Intpp. haec ad Meſſalam. H. *Amplius* Hamb. et alius ap. H. Voſſ. *cito* Zwic. 2. alii *via, velit, velint. atque* Goth. pr. *aut,* duo ap. H. Voſſ. *ſeu.* Pr. *loca* duo *lora.* W.

98. *ſimul*

Digitized by Google

98. *ſimul a. veniunt — parant*] Revocavit Broukh. tacite lectionem ant. Edd. a Romana inde, et codd. Statius e ſuis *venient* maluerat; hoc etiam Guelf. 2. 3. cum Ed. Lipſ. Scaliger *veniant.* uterque *parent*; nec aliter Corvin. et Guelf. 2. 3. H. Un. ap. H. Voſſ. *diſcrimina* pr. *certamina.* W.

100. *Tunc tibi non deſit*] h. in promtu ſit. At Broukh. ex coniectura Heinſii et tribus libris *deſit.* Regius etiam *Tum.* H. *Deſit* Voſſ. 5. quod recepit H. Voſſius. Verſ. 99. Goth. *conſurgere.* W.

101. *Seu ſit opus, quadratum acies conſiſtat in agmen etc.*] Locus difficilis interpretatu, inprimis ex vetere lectione; v. 103.

Seu libeat duplicem ſeu iunctum cernere Martem.

Scaliger hic tria genera aciei inſtruendae, quadratum, duplex, pilatum, deſcribi putabat. Sed confundit Vir ſummus *agmen* et *aciem.* Neque Lipſius de Milit. Rom. IV. Dial. 6. ſe extricare potuit. Salmaſ. de Re milit. Roman. c. 7. et 10. *aciem ſimplicem* et *bipartitam* h. l. exprimi cenſebat; hanc duobus cornibus, nulla ut media acies ſit, conſtare, quae non aequaliter dirigantur in hoſtem, ſed quorum alterum, ut hoſti propius, ita prius manus conſerat: hinc v. 103. *duplici ſeiunctim cernere* h. decernere *Marte,* emendabat; et dum *dexter,* ſive qui in dextro cornu eſt, ſiniſtrum hoſtium cornu, et vice verſa aggreditur, *tenet. Simplicem* vero eſſe eandem cum *quadrata,* cuius aequatae frontes ſint, ut omnes, qui in primo ordine ſtent, uno tempore ſe in hoſtem moveant: hoc in noſtro:

Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,

h. ut ordines ſint aequali fronte. Schelius in Diſſ. Polyb. c. 11. Salmaſium confudiſſe vult *aciem ſimplicem, aciem quadratam,* et *agmen quadratum. Agmine quadrato* duci exercitum, cum frons et tergum in latum extenſa ſint, inter quae intermiſceri poſſint iumenta; opponi autem *agmini pilato,* quod oblongum ſit, fronte anguſtiori: hoc uſos eſſe in anfractibus, ſilvis et aliis locis iniquis; illo in campo lato et plano. *Aciem* porro *ſimplicem* a *quadrata* diſtinguere Vegetium. Locus eſt I, 28. — *ut prima ſimplex extenſa ſit acies, ne quos ſinus, quas curvaturas habeat, ut aequali legitimoque ſpatio miles diſtet a milite. Tunc praecipiendum, ut ſubito duplicent aciem, ita ut in ipſo impetu is, ad quem reſpondere ſolent, ordo ſervetur. Tertio praecipiendum, ut quadratam aciem repente conſtituant.* Ex quibus verbis omnes fere

fere superiores interpretandi rationes evertuntur. Enimvero an Vegetii haec praecepta ad veterem Romanorum tacticen pertineant, quis docuit? Tum versamur in poëta, non in tactico scriptore, cui omnes aciei formae deinceps accurate enarrandae erant. Sed posuit ille e pluribus duas, alteram, quam *agminis quadrati* appellat, alteram, *qua binis cornibus in hostem ducitur:* adeoque prior non binis modo cornibus, sed etiam media acie constare debuit. Atque sic in Notis loci sententiam constitutam videbis. — Tandem *agmen* est in Regio in litura, et videtur fuisse eius loco *orbem,* quod diserte in Guelf. 1. et 4. Ed. Rom. legitur. Schelius l. l. ita haec laudat:

Seu sit opus, acies quadratum sistat in agmen.

102. *Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo*] In vulgg. inde ab Aldina sec. Mur. et libris plurimis *inaequatis,* ut sup. v. 43. quod Passeratius idem cum *aequatis* esse contendit. Edd. Rom. Reg. Lep. Vicent. cum Guelf. 1. 4. *in aequatis* divisim; unde Ald. pr. fecit: *an aequatis.* Sed *ut aequatis* correxerat Statius, et sic Ed. Scalig. et collat. Colot. dictum pro singulari, *fronte aequata,* h. e. recta, unde *acies recta, quadrata,* nascitur. Pro *decurrat* (v. not.) Regius cum Rom. et aliis *concurrat,* nonnulli, *seu currat, consistat.* H. H. Vossius recepit *an,* ut alia forma agminis hoc versu significaretur. Non secutus sum. *ut* Mon. *ut aequalis* Bern. *concurrat* quatuor apogr. H. Voss. (Goth.). W.

103. *Seu libeat duplici seiunctim cernere Marte*] Ita emendavit Salmas. de Re milit. Rom. c. 7. et Heinsius, qui et alias coniecturas afferebat; et iterum ad Virgil. Aen. XII, 709. *duplici seu iuncto.* Verum haec turbant sententiam loci, non constituunt. Vulgo: *duplicem seu iunctum cernere Martem.* Nempe ex *seiunctim* factum primum *seiunctum,* quod in uno Wittiano et Eboracensi est, hinc ortum *seu iunctum*; et hoc dedit locum mutando ablativo reliquorum nominum. Ed. Lips. etiam *seu victum,* Vicent. et aliae *seu vinctum.* v. ad I, 1, 64. Regius *seu iunctim,* quod ad veram lectionem propius ducit. Si opposita acies est una acie, et fronte aequata, necesse est, ut vi oppositi altera sit acies, qua seiunctis cornibus pugnetur. Crusius in Probab. Crit. c. 26. emendabat:

Seu libeat, duplicent, seu iungant cornua Martem.

Sed mentem viri docti assequi non possum. H. *Seu libeat duplicem seu iunctum cernere Martem* quatuor apogr. H. Voss.

Pr. *seu*

Pr. *seu iunctum* quatuor *seu vinctum*, ut etiam in Zwic. 1. et Zwic. 2. nisi quod hic *matrem* habet cum Hamb. *seu iunctum* Hamb. *seu victum* Goth. un. *se vinctum.* W.

104. *Dexter uti laevum teneat dextrumque sinister*] Ita ex Cuiaciano et Exc. restituit Scaliger; vulgo:

Dextraque ut laevum teneat, dextrumque sinistra.

Statiani, unus Angl. cum Ed. Rom. et Guelf. 2. 3. *Dexterque ut l.* Regius cum Ed. Lips. et Ald. pr. *Dexteraque ut.* Ed. Rom. mox: *dexteramque sinister.* Regius etiam cum Guelf. 2. 3. *sinister.* Tum pro *teneat* Salmas. l. l. malebat *tentet*, h. aggrediatur: quod utique praeferendum censeo. H. Receptam lectionem praebet etiam Voss. 3. idem Voss. 4. et Mon. nisi quod habent *dexterque ut.* Caeteri longius aberrant omnes. W.

105. *sitque duplex geminis victoria castris*] Ita pro eo, quod vulgo est, *gemini v. casus*, Heinsius coniecerat Adv. III. 10. et ex uno Statiano, Colbertino, et Exc. Colotii reposuit Broukh. Consentit Ed. Rom. at expressae hinc Venet. 1500. *gemini v. casus*, et 1491. 1520. *gemmis v. casus.* At Guelf. 1. 4. *geminis v. casus. Gemina castra* h. l. sunt cornua bina eiusdem exercitus, quatenus ille bipartita acie pugnavit. Crusius l. l. legebat:

Sitque duplex geminis victoria caussis.

Sane *caussa* et *casus* permutantur. v. Gronov. Obss. III, 14. sed tota sententia et ratio ab h. l. aliena. In votis habebam, ut peritissimus rei militaris Romanorum auctor, Nast, in suis antiqq. milit. Rom. hunc locum attigisset: qui praeclare de agmine quadrato egit p. 233. sqq. H. Recepta lectio est etiam in Voss. 3. Caeteri plerique *gemini — casus*, ut Goth. Hamb. Zwic. 2. *geniem — casus* Zwic. 1. alii *geminis — casus* et *gemina — casus.* W.

107. *Iapydiae*] Haec vera scriptura est. v. Drakenb. ad Liv. XLIII, 5, 3. Reimar. ad Dion. XLIX, 34. etsi et *Iapodes* et *Iapides* vulgo legantur. Primus Scaliger ex suis, quibus accedunt Guelff. 1. 2. 4. recepit: *Iapidiae:* vulgo circumferebatur *Iapygiae*, quae in Italia quaerenda erat. Regius: *hiapigliae*, monstrose. Ed. Rom. *Iapides*, at Cyllen. *Iapidiae*, et sic reliqui. *Iazygiae* Guelf. 3. H. *Iapydiae* est in Ask. Voss. 3. Zwic. 1. *Iapigie* Goth. *Iapigiae* Hamb. et Zwic. 2. W.

109. *Pannonius gelidas passim disiectus in Alpes*] Etiam Auctor Eleg. ad Liviam 390.

Summaque dispersi per iuga Pannonii.

quan-

quanquam ab Auguſto in deditionem receptos memorat Dio; quod tamen utrumque locum habere poteſt. Videntur vero hic paullo latius accipiendi Pannonii. Nam Pannonii proprie iuxta Danubium, a Norico usque ad Myſiam, habitabant. v. Dio XLIX, 36. adeoque ab Alpibus paullo remotiores erant. Ayrman. in Vit. Tib. §. 35. ei rei occurrere putabat, ſi inſereretur *et* poſt *paſſim*, ut per eos, *qui gelidas paſſim disiecti in Alpes fuerint, ſcilicet a natura, id eſt, qui paſſim Alpes incoluerint, intelligantur Salaſſi, vicinique et in Alpibus pariter habitantes populi, quos uno alterove poſt anno Meſſala proprio Marte devicit, Legatus ad eos Propraetore miſſus a Caeſare.* Sed obſcure ita Salaſſos a poëta declarari, multo magis mirationem faceret, quam quod eos omnino ſileri videmus. Nec vero iis inter Iapydes, Pannonios et Arupinos locus bene eſſet, cum nimis remotae ab his eorum ſedes fuerint: etſi verum eſt, eiusdem belli contagium ad utrosque pertinuiſſe. v. Dio l. c. 34. H. H. Voſſius, verbis Ayrmanni, quem tamen non memorat, lectis, verſum fecit hunc: *Pannonius, gelidaque Salaſſus tectus ab Alpe*, ac ſtatim etiam in textum recepit, quam quidem audaciam mirari ſatis non poſſum. W.

110. *Teſtis Arupinas et pauper natus in armis*] In libb. et edd. ante Scaligerum legebatur *Arupinus:* a Romana inde, quam ſequuntur Venetae et Aldinae. Sic quoque Guelf. 1. 4. At Scaliger ex Cuiac. *Arupinis* receperat, coniiciebat tamen legendum eſſe: *Arupinas*, ut gentile eſſet, quod repoſuit Broukh. In libris mira varietas. Invenitur enim, *et Alpinis, et Arpinis, et Aprinis, et Hirpinis, Harapinus, et Hyrpinas, et Arpinas:* Ed. Lipſ. cum Vicent. forte et aliis, *in alpinis;* Regius, *et alpinis;* ſed in margine *hirpinis* vel *arpinis*. Porro Ed. Rom. *in arvis* cum nonnullis aliis: quod Ayrman. §. 36. probabat, ut legeretur *Arupinis — in arvis*. Certe nondum ſatis certa fides ſingulis verſus verbis eſſe videtur. H. H. Voſſius ſcripſit: *Teſtis Arupinus pauperque et natus in armis*, quod recipi a nobis non potuit. Codices H. Voſſ. praebent *Arpinis, et Arpinis, in Arpinis, et Hirpinis, et Alpinas*. Zwic. *in Alpinis*. W.

112. *Pyliae miretur ſaecula famae*] In Edd. vett. poſt hunc alium legi verſum notat Heinſius:

Namque ſenex longae peragit dum ſecula vitae.

et miratur, cur omiſerint recentiores. Equidem non niſi in Ald. ſec. et hinc deductis Statiana, Muret. Gryph. Baſ. inveni; ab reliquis, quas vidi, etiam Rom. Venetis, Reg.

Lep.

Lep. Vicent. Ald. pr. et hinc profectis, abeſt, ut adeo is repoſuerit, qui Aldinam ſec. correxit. Poteſt quidem in aliis omiſſus eſſe propter repetitionem verborum, *ſecula famae*, et *ſecula vitae*. Verum haud dubie eſt pro inſititio habendus. In Corvin. ſic expreſſus eſt:

Namque ſenex longe ſpargit dum ſecula famae. H.

Etiam in apogr. H. Voſſii non exſtat ille verſus, de quo Heynius dicit; H. Voſſius reduxit eum mutatum et defendere conatur. At ut nunc legitur, ferri non poteſt, necdum conſtat, quomodo ortus ſit. Caeterum Goth. pr. *terna — famae* hab. *teram — vitae*. Voſſ. 4. *mirentur*. Voſſ. 5. *nimis* pr. *minus*. W.

113. *revocaverit*] intell. ut, quamvis. In libris, ut in Guelf. 3., fere *renovaverat*. nonnulli cum Guelf. 2. *revocaverat*. Guelf. 1. 4. *renovaverit*, non male. v. ad Ovid. I. Met. 11. H. *Renovaverit* habent tria apogr. H. Voſſ. et Zwic. 1. quod verum. *renovaverat* ſex apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zwic. 2. — *Phoebus* pr. *Titan* Vind. — un. Voſſ. *foecundus*. W.

115. *Gaudet*] Broukh. repoſuit ex emendatione Heinſii parum neceſſaria; vulgo *Audet*. H. *gaudet* eſt in Ask. et Goth. *audet* Hamb. et Zwic. 1. 2. quod placuit H. Voſſio. Mon. *ludet*. W.

eod. *validisque ſedet moderator habenis*] h. fortibus et firmis, quae equum moderantur, domant. Broukh. ex quinque libris, adde Guelf. 3. ex emendat., *validusque*: quod mihi arridebat in prima editione. Memineram ſane illa Cic. de Orat. III. c. 41.

Erras, erras: nam te exultantem et praeſidentem tibi
Repriment validae legum habenae, atque imperii inſiſtent iugo.

ubi vim habet epitheton eximiam, verum ex re et ſententiarum nexu. Attamen etiam h. l. *validae habenae* elegantius dictae ſunt epitheto a valido ſeſſore ita translato. cf. ſup. ad v. 78. Intelligitur etiam per ſe, validas habenas indigere valido ſeſſore, et eſſe equum validum regendum. H. H. Voſſius de coniectura ſcripſit: *ſedens moderatur habenis*. Mihi monendum eſt hoc: *moderator habenis* exquiſite dictum eſt. Sic *arbitrum eſſe* cum dativ. Valer. Flacc. I, 557.; *rectorem eſſe* ibid. 587. Adde Liv. 23, 10. et quae ſupra diximus in Nota. W.

116. *non alias converſus terga domator*] Vocabulum *domator* ſuſpectum erat Scaligero, ſagaciſſimo viro: ſed non, ut

Digitized by Google

ut Broukh. putat, propter formam: nam et *domitor* et *domator* dixere veteres; sed primum, si debet esse πωλοδάμνης, et ἱπποδάμας, non ita nude poni, verum *equorum domator* adiiciendum erat, ut Virgil. Aen. VII, 189. *Picus equûm domitor*, et v. 691. *Messapus equûm domitor.* Deinde adhuc de Arupinate haec essent accipienda; et tamen videtur Poëta de alio populo nunc loqui velle. Pocchi Exc. habebant, *terga domata*, quasi, quae nunc perdomita sunt: duo Italici, *comata*, unde olim de Gallis hic agi volebant. Forte transpositio facta, et legendum:

— non alias conversus Dalmata tergum.

Dalmatae enim V. C. 720. cum rebellassent, primum ab Agrippa, deinde ab ipso Augusto perdomiti sunt, multis et magnis tamen acceptis incommodis. v. praeter Appiani Illyrica, Dio XLIX, 38. et triumphavit postea de iis Caesar, ib. LI, 27. Vellei. II, 90. *Dalmatia, XX. et CC. annos rebellis, ad confessionem pacata est imperii.* Livius Epit. 131. *Iapydas et Dalmatas et Pannonios subegit.* Ex quibus patet, eum aegre perdomari potuisse, hincque adeo *non alias conversum terga* dici, quod non ad vivum resecandum. cf. v. 194. Consol. ad Liv. 389.

— — et tandem Dalmata supplex.

Sic etiam de Iapydibus loquitur Appian. Illyr. p. 1205. *Iapodes, qui ultra Alpes incolunt, tunc primum Romanorum tulere iugum.* Ayrman. Vit. Tib. §. 36. sic legebat:

Te duce non alias conversus terga domatur,
Libera Romanae et subiecit colla catenae.

Verum ita ad eundem Arupinatem referendum, et temporum insuavis commutatio infertur. H. Monet H. Vossius, vocabulum *domator* e versu antecedente explicari commode posse; quare non videtur esse nimis dura ellipsis. W.

118. *Nec tamen his contentus eris*] Heins. in Adverf. I, 2. malebat: *eas;* uti volebat *ire,* tanquam elegantius, ubique inferre pro *esse.*

120. *Quis* pleriq. codd. H. Voss., etiam Zwic. *Compertum* pr. *compertum est* scripsit H. Vossius, ut solet, abiiciens *est.* W.

121. *Tyrio subtemine*] Nostri cum multis minus accurata scriptura, *subtegmine.* v. ad Ovid. VI. Met. 56. Colbert. cum uno Broukh. *velamine.* II. Un. H. Vossii *iam. quatuor sub tegmine* cum Zwic., tres *subtegmine.* W.

122. *ori-*

Digitized by Google

122. *oriente die, duce fertilis anni*] Ed. Rom. *vertilis anni*, ut Barth. fupra v. 51. pro *fertilibus horis* malebat *vertilibus*. Unus Stat. *artis* pro *anni*.

124. *Et fera discordes t. flamina venti*] pro *fera* Bafil. *freta*, v. ad v. 72. Heinfius et hic *disfortes* malebat.

125. *egerunt flumina*] Regius *tenuerunt* ex fup. verfu.

126. *Quin rapidum p. — undis*] In Regio ultima vox in litura erat fcripta, et pro *Quin* idem *Cum*. H. Eandem permutationem vide I, 2, 24. Caeterum deeft hic verfus in Voff. 3. W.

127. *Nulla nec a.*] Ita Broukh. e libris, inter quos et Regius, ut iam emendarat Pafferat. Vulgo *Ulla nec*. Statii unus, *nulla haec*, unde ille faciebat, *nulla hic*. Duplex haec negatio locum habet in repetitione alterius particulae; eft enim quafi diftinguendum, *Nulla*, *nec avis*, *nec quadrupes*. Unde valde dubito de veritate lectionis loci v. 164. H. *Nulla nec* eft in tribus apogr. H. Voff. un. *nulla has*. Mox pr. *denfas* un. *penfas*, et un. *depafcitur* pr. *perlabitur*. W.

129. *Quin largita tuis funt muta filentia votis*] Emendavit Broukh. *quum*. Eft *cum* in uno Anglic. nec non in Regio et Ed. Lipf. Sane parum placet vulgatum; nec magis tamen *cum*. — Porro vulgg. *multa filentia* parum commode. At *muta*, quod Heinf. coniecerat, Broukh. recepit et Exc. Perreii et unus Anglic. habent, non raro ab altero pulfum eft loco. v. ad Ovid. IV. Met. 433. *Muta filentia* ap. eund. VII. Met. 184. X, 53. (vid. Burm. ad Ovid. Met. II, 66.) *taciturna* II. Art. 505. *largita funt* vel paffive poteft accipi, (Ita accipiendum effe Forcellin. in *largior* docuit. W.) vel ut neutro ea comprehendantur, quae anteceffere, *flamina*, *flumina*, *mare*, *volucris*, *quadrupes*. H. *Quum* pr. *Quin* eft etiam in Ask. Voff. 3. Goth. quod cum H. Voff. recepi, quum *quin* pro *fed* dictum non occurrat. Caeterum Goth. hab. *quum larga tuis fub multa*. Voff. 3. *fint multa*. *multa* etiam Zwic. quatuor tamen *muta*. W.

130. *Iupiter ipfe l.*] Miror neminem hic contactum pruritu corrigendi: *Iupiter ille*. v. ad I, 4, 23.

eod. *levi — curru*] propter celeritatem curfus: ut ἐλαφρὸς pro ὠκὺς, ταχύς. Doufa in Not. c. 7. fuffragante Broukh. propterea dictum vult, quia Iovis currus alatus fuerit: et affert locum Macrob. Sat. I, 23. Sed iftud fuiffe peculiare Platonis commentum, non commune antiquitatis, facile e loco apparet. Horatius quidem I. Od. 35, 8. et alii *volucrem* Iovis currum dixere, fed hoc eft celerem; adeoque idem

idem ac *levem.* Alio respectu idem I. Od. 12, 58. *gravem* dixit:

Tu gravi curru quaties Olympum.

ob maiestatem insidentis. cf. Passerat. et Broukh.

131. *Iupiter ipse — Affuit*] Unus Ital. et Ed. Reg. Lep. *Affluit,* quod probabat Burman. Diss. de Iove Fulg. c. 9. p. 72. Nimis docte, etsi ita Deorum gressum (descendisse enim Iovem hic intelligere oportet) exprimebant. Sed potius id librarii vitium esse arbitror, cum et reliqua, *liquit, praebuit,* praeteriti sint temporis. H. *Affluit* etiam Zwic. et Voss. 2. 5. perperam. W.

132. *tuis precibus*] Reg. *suis.* H. *intentamque* Goth. et Voss. 4. *suis* Voss. 2. *aurem* Voss. 4. *aurae* Zwic. 1. sed gloss. interl. „attenta audientia." W.

134. *additus aris Laetior eluxit structos super ignis acervos*] *additus* est appositus, repositum a Broukh. ex superioribus Edd. nam Scaliger cum aliis, etiam Rom.

Cunctaque veraci capite annuit abditus aris.

legit et ad Iovem retulit. At sic debuisset saltem scribi: *abditus auris.* Pro *laetior,* quod inde ab Aldinis legitur, et ante eas in Vicent. exhibent Ed. Rom. cum Venetis et multis aliis, item scripti, in his Regius, Guelf. 1. 4. et a m. sec. 2. *purior,* quod illi recte Broukh. posthabuit, ut et illud, quod Mattius e suo libro probabat:

Purior elusit substratos ignis acervos.

stratos etiam unus Heinsii exhibebat, frequenti permutatione. v. Heins. ad Ovid. III. Met. 570. H. Interpunctione mutata sensum adiuvi, vid. Not. Goth. *abditus.* Ask. *aditus,* superscr. *b.* Mox *purior* pr. *laetior* Mon. Voss. 5. — Goth. *eludit.* In Bern. deest v. 134. W.

136. *non iidem tibi sint aliisque triumphi*] Diserte ita Guelf. 3. *sint* est in Scaligerana, ex Ald. pr. in aliis *sunt.* Permulti, etiam Regius, *Incipe nunc: iidem tibi sunt.* vel *Incipe: nunc iidem,* ut Ed. Rom. et Ven. 1491. 1500. at 1520. *non iidem,* Vicent. *Incipe nunc idem: tibi sunt aliique tr.* Sic quoque variant mss. Ita Guelf. 1. *Incipe! nunc idem tibi sint aliisque.* et *Incipe: nunc iidem tibi sunt aliique tr.* Eadem Rom. cum Lips. *triumphis,* propter vicinum *aliis.*

139. *Nec fera Theraeo tellus obsessa colono*] *te Tyrio* Scaliger pro eo, quod vulgo erat, *Rhoeteo,* vel *Rhetaeo,* emen-

Digitized by Google

emendavit, cum in Cuiac. esset, *te tereo.* Sed varietas scripturae nimis insolens est, quam ut a noto vocabulo *Tyrius* proficisci potuerit. Unus Statii *terreno,* alius cum Guelf. 2. *Threïcio,* unus Broukh. *tyreno,* unus Heinsii *tartareo,* (sic quoque Corvin.) sed plerique, ut in Cuiaciano, et Guelf. 3. *tetereo:* Reg. cum Ed. Lips. *te terio,* Ed. Rom. Brix. cum Guelf. 4. *Nec fera tereo.* Vicent. Venetae cum Exc. Pocchi Guelf. 1. *thereo.* Ex quibus veram lectionem esse censeo, *Theraeo tellus obsessa colono,* ut Africa et inprimis Cyrene intelligatur, cuius conditores ex insula Thera, Θήρη, duce Batto, profecti sunt, ut late Herodot. IV, 1, 47. sqq. persequitur. A vero non multum aberat Cyllenius, interpres non contemnendus. Pro *obsessa* in Ed. Rom. et Ven. et Guelf. 1. 4. *possessa,* ut legit Heinsius. Sed v. ad II, 3, 41. H. *Theraeo* in marg. Gryph. Caeterum *tetereo* sept. apogr. Voss. un. *te Threco, alii tyreno, te Tyrio, tartareo,* mira librariorum ignorantia. W.

140. *Choaspes*] Ita reposuit Scaliger, quamvis in suis haberet *Diaspes,* quod et in aliis, etiam Regio, est. Nonnulli adeo, ut Ed. Lips. *Dryaspes,* Guelf. 3. *Deiaspes.* Sed habent *Choaspes* boni libri, in his Guelf. 1. 2. Rom. Ed. *Cohaspes.* Cyllenius in suo legerat, quod Guelf. 4. habet, *Coaspes.* Vicent. *Coaspis.* Ald. pr. *Choaspes,* quod mutavit Ald. sec. *Diaspes,* et hinc aliae. Salmas. Polyh. p. 492. B. de h. l. disserens: *Diaspes corruptum ex Chuaspes, nam et Coaspes et Cuaspes in nostris libris h. l. reperi scriptum. Factum Diaspes divaricatis cruribus τῦ u.* H. *Choaspes,* quod etiam in Zwic. 1., habet edit. Venet. ann. 1491. — pr. *lympha* Bern. *terra.* W.

141. *Cyri dementia Gyndes*] *Gyndes* diserte in Ed. Vicent. haud dubie et in aliis. *Gindes* in aliis, ut et in Guelf. 1. 4. tum Ed. Rom. et hinc Venetae, etiam Aldinae et hinc vulgatae. Correxerat tamen hoc ex Herodoteo Γύνδης (v. l. c. lib. I, 189.) iam Cyllenius; tandem emendavit Scaliger. At in libris fere legitur *Cydnus,* in uno et Guelf. 3. *Cyrus;* perperam. H. *Gyndes* Zwic. 1. *Gindes* Voss. 1. Hamb. *Cindus.* plures *cydnus,* et *cidnus,* etiam Zwic. 2. un. *ridnus.* Caeterum *Gyndes* legendum esse probaverat etiam Lipsius ad Tacit. Annal. XI, 10. asserens Senec. Ira 3, 21.: *Cyrus cum Babylonem oppugnaturus festinaret ad bellum, Gyndem late fusum amnem vado transire tentavit,* et quae sequuntur. W.

141. *Radit Arecteos haud una per hostia campos*] Ita ex Heinsii emendatione reposuit Broukh. contentus inutili illu-

ſtratione vocis *radere;* de ceteris tacet; ut ſaepe indigneris in difficultatibus ab eo te deſtitui, ad ea autem avocari, quae in phraſi et voce illuſtranda inutili copia effundit. In vulgg. Edd. legebatur: *Cretaeis ardens aut unda Cayſtria,* et inde a Mureto (id quod et vett. edd. et ſcripti habent) *Caryſtia campis,* quod intelligebant de aquis ad *Caryſtum* Euboeae urbem. Sed dicere non poterant, quorſum *Cretaeis campis* pertineret, et quomodo a Perſide in Euboeam transiiſſet uno ſaltu Poëta. Itaque Scaliger ex Cuiaciano reponebat:

Ardet Arectaeis aut unda perhoſpita campis.

hos in Babylonia a Strabone (lib. XVI. p. 1072. B. poſt Arbela eſt *Artacene,* aut potius *Aractene*) memorari, inque iis lacum ardentem; (εἶθ' ἡ τοῦ Νάφθα πηγὴ καὶ τὰ πυρά.) de eodem loqui Plinium L. II. c. 110. *Campus Babyloniae flagrans quadam veluti piſcina iugeri magnitudine.* Fuere tamen et ſunt plura in his terris loca bitumine liquido ſeu naphtha notabilia: de quibus narrant paſſim, qui ea loca adiere: ut in antiquae quoque Mediae terris, et nuper Reineggs in locis circa Baku; ille autem Plinii lacus Straboni XVI. p. 1078. B. memoratur tanquam urbi propinquus. Probabilius eſt, eſſe lacus noſtro homini memoratos eosdem, quos in Adiabene commemorat Anonym. Antiqq. Cpolit. lib. VI. n. 356. in Banduri Imp. Orient. T. I. P. III. p. 124. *perhoſpitam* explicat ξενίζουσαν, miram, inſolentis naturae, dum Gallicum, *étrange,* in animo haberet: nam latine *unda hoſpita* eſt, vel quae intrari, nari, navigari etc. poteſt, vel quae aliunde advenit, ut Sever. Aetn. 128. *hoſpites fluvios* dixit, ubi v. Scaliger. Heinſius principio emendabat, ut etiam Scaliger maluerat,

Ardet Arecteos aut unda per hoſpita campos.

ut iungerentur, *per campos.* In quibus quidem *qua* commode ſubintelligi poteſt ex v. 140. contra quam Broukh. exiſtimat, ſed manet difficultas in τῷ *hoſpita,* quae forte tolli poſſit, ſi legas, *unda parum hoſpita,* quia omnia comburit iniecta. Itaque cum varie tentaſſet, (nam et *tardet,* et *ter hoſpita* coniiciebat) tandem probabiliorem propoſuit alteram illam emendationem Heinſius, quam recepit Broukh.

Radit Arectaeos haud una per oſtia campos.

(Nam cur antiquatam ſcripturam, *hoſtia,* nunc inducat, non video. malim repoſitum eſſe *Aractaeis* e Strabonis veſtigiis.) Sane quidem Gyndem per Artacenam decurriſſe nemo,

nemo, quantum memini, docuit. Est tamen haec correctio Heinsii felicissima. Parum feliciter cum Scaligero certans Ausonius Popma ad Vellei. II, 19. legebat:

Ardet Arectaeis unda par hospita campis.

ut esset *unda par campis*, bituminosis et ipsis. Salmas. ad Solin. p. 840. Ed. Trai. ita emendabat:

Ardet Areccaeis aut unda perhospita campis.

ab *Arecca*, vel *Aracca*, Susianae oppido; in ea autem regione erant naphthae fontes. v. Strabo XVI. p. 1078. *Ardet Arectaeis* corruptum fuisse in *Cretaeis ardens*, quod est quoque in Guelf. 1. 2. 3. 4., vel *ardet* sive *Cretheis*, ut in Rom. et Ven., non miror: sed ab eo nondum abduci me patiar, quo minus latere aliud quid credam in *unda Caristia*, *Carysia*, *Caistria*, *Charistia*, *Caristina*, ut varie legitur in omnibus aliis praeter Cuiacianum; *Carystia* in Guelf. 1. *Charistia* 2. et 3. in quo emend. *caystria*. 4. *caristia*. Dicerem fuisse: *unda Acherusia:* modo constaret, ardentes fontes esse dictos vel habitos Acherusios. H. Omnes libri H. Vossii et Zwic. pariter aberrant nec nisi notos errores praebent. H. Vossius coniecit ex Herod. I, 189.: *Darnaeos radens* caet. eamque emendationem etiam recepit. W.

143. *Tomyris*] Regius, *Tamyris*, ut alii ap. Broukh. Tum Schefferi liber, *Nec quid.* H. *Thamyris* plures etiam ap. H. Voss. et Zwic. gloss. interl. „regina". *novo* pr. *vago* Voss. 5. In Voss. 1. deest versus. W.

144. *Impia nec s.*] Carrio ad Valer. Flacc. VI, 750. *Nec pia qui s.* ut sit: Et qui non pia. H. *Impia vel* Mon. quod probat H. Voss. secutus Schraderum et recepit. W.

145. *Padaeus*] Ita et Regius. In aliis *Pachaeus*, *Phareus*, *Padetus*. Ed. Vicent. *bacchaeus*. Guelf. 3. *pacheus*. H. *Vicinis* et *arvaque* Goth. W.

146. *Histrus*] est ex emendatione Broukh. vulgo, *Hebrus*, ad quem tamen nulli Getae habitant. Reposui *Istrus*; nam aspiratio ex seriorum librariorum more adhaesit.

eod. *Mosynos*] e libris et anterioribus edd. in quibus *Mosinos* exaratum, revocavit Broukh. Scaliger e suis reposuerat *Magynos*, qui et tum in aliis, tum in Regio sunt. *maginos* habet Guelf. 1. 2. 4. *musinos* 3. et in marg. *maginos* Valer. Flacc. V, 152. *Mossynos* duplici sibilo extulit, ad quem l. vide Intpp. (In *Mosynis* et in *Tanai* nemo haesit. Atqui in eorum finibus nullus Tanais fuit: uti nec Getarum sedes ad eum fuere, quos Ovidius adhuc infra Istrum colen-

tes reperiebat. Haberet forte locum *Hypanis* pro *Tanai*. Ita tamen *Mosyni* non magis expediuntur. Itaque suspicor, poëtam aut Scythas ἁμαξοβίους per *Mosynoecos* h. e. *ligneis domibus utentes* declarare, aut omnino latius eo vocabulo pro barbaris Sarmatis vel Scythis uti voluisse.) II. Praeter notos iam ex aliis libros errores in H. Vossii apographis occurr. etiam *Magios*, et *Molosos*. Idem reposuit *Hebrus* et in fine versus: *atque Gelonos*. Nam aut nomen *Gelonos* aut *Agathyrsos* in istis librorum lectionibus latere, videri tamen sibi illud probabilius. Iudicent alii! — Mox v. 147. in Voss. 1. *quis*, et v. 148. *adversus* Bern. W.

151. *Nam circumfuso considit in aere tellus*] *Considit* ex emendatione Heinsii recepit Broukh. Omnes vulgo Codd. et Edd. *consistit*, quod damnatum nolim, cum de situ et loco, qui terrae assignatus est, bene accipi possit, ut Ovid. I. Met. 54.

> *Illic et nebulas, illic consistere nubes*
> *Iussit.*

n. in aëre. Sed et ibi Heinsius malebat *considere;* et est sane aberratio librariorum in his vocibus satis frequens. v. Heins. ad Ovid. I. Met. 307. II, 59. 632. verum intrudere ubique elegantiam aliquam, quam forte animo teneas, non est emendare corrupta, sed mutare ea, quae et ipsa bona ac recta sunt. H. *Considit* est in Ask. et videtur eodem ducere glossa, *pendebat*. Vid. Hand. ad Gronov. Diatr. T. I. p. 264. In Goth. apograph apud nos est *consistit*. W.

152. *toto di ponitur orbe*] Ita Scaliger cum melioribus, ut iam legendum e suis monuerat Statius. Sic et Regius, Guelf. 2. 3 ac Corvin. cum Ed. Lips. ac Vicent. Antea ex Ald. sec. legebatur *totos orbes:* ex Ald. pr. autem, *totus d. orbis,* non male, quod et Muretus servavit. Idem Ed. Rom. cum Venetis, et Guelf. 1.

153. *gelidae* Zwic. 1. W.

155. *incepto — liquore*] Guyetus mallet *incerto,* Heinsius *inserto,* ut ap. Avienum. Etiam in Regio *incepto* notatum erat tanquam suspectum. Sed v. Not.

156. *durata riget densam in glaciemque nivemque*] Regius *densa*. (*dura rigent* Bern. W.) Felicius haec expressit Fracastor. Syphil. I, 137.

> *Aspice, ut, hibernus rapidos ubi flexit in Austrum*
> *Phoebus equos, nostrumque videt depressior orbem,*
> *Bruma riget, duratque gelu, spargitque pruina*
> *Tellurem, et gelida glacie vaga flumina sistit.*

Digitized by Google

157. *Quippe ubi non unquam Titan superingerit ortus*] h. infert, infundit superne. Scaliger e suis (adde Corvin. Guelf. 2. 3.) legit: *superegerit*, quod et ipsum placere potest: quasi sol versus polos non ascendere et eniti possit, quippe cum ibi mundus *consurgat*. Ge. I, 241. Et sic Regius cum Ed. Rom. Passeratius hinc faciebat, *superexerit*. Pro *ubi* codd. ut Guelf. 1. 4. Ed. Rom. cum suis traducibus *ibi*: mutavit Statius e libris. Etiam *nonnunquam* erat ante Muretum. H. *superegerit* septem apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) qui hoc recepit. un. *superegerat*. Lectionem, quae in textu est, probat Forcellinius et explicat: oriendo radios caloremque superinfundit. W.

159. *propior terris*] unus Angl. *terras*, quod exquisitius. v. Gronov. ad Liv. XXII, 40. et passim. *proprior* perpetuo usu librariorum multi et h. l. ut Guelf. 1.

160. *Seu celer hibernas properat decurrere luces*] Ita inde ab Aldo editur: sic et Vicent. Guelf. 2. 3. At Ed. Rom. cum Brix. et Venetis, it. Guelf. 1. 4. *properet deducere noctes*. Sic etiam liber Sfortiae ap. Statium, cum Exc. Colot. Et *noctes* etiam ex Eboracensi notavit Heinsius. cf. sup. I, 2, 29. Sed eas, quippe tam longas et tardas hiberno tempore, non *properat celer* nec *decurrere* nec *deducere*, h. adducere, Sol. Itaque praestat alterum. *Decurrere* etiam recte se habet. v. sup. v. 51. *dum terna — saecula fertilibus Titan decurrerit horis*. H. Un. Voss. *deducere*. un. *luce*. W.

161. *presso tellus consurgit aratro*] Ita Regius et Guelf. 1. 2. 3. cum Ed. Lips. et Rom. unde videtur in vulgatas venisse: quanquam Cyllenius legerat *exurgit*, quod in libris ceteris fere est omnibus, et in ed. Vicent. H. *exsurgit* novem apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) et Zwic. Hoc H. Voss. recepit. W.

162. *praebent nec*] *neque* Corvin. Guelf. 2. Hamb.

164. *Nulla nec ex*] Unus Colbertinus habet *Ulla*. Et sic inf. Carm. 13, 3. 4. Sed Graecum loquendi morem h. l. sequutus esse noster dicendus est. cf. sup. ad v. 127. Sic Cic. II. Verr. 24. *Debebat Epicrates nullum numum nemini*, ubi v. Graev. et ad Attic. III, 7. Propert. II, 15, 32.

Absenti nemo ne nocuisse velit.

cf. inf. Carm. 7, 8.

eod. *exustas — partes*] Nonnulli ap. Broukh. *terras* ex interpretatione. H. *Ulla nec* Hamb. H. Vossius scripsit *nulla per*, esse enim et sonum ingratum *nec ex*, et grammaticam laesam, nisi ita legatur. De sono nihil dico, gramma-

ticam vero quod attinet, ipſe ſupra v. 127. verum indicat quod nunc expellit. W.

165. *interque rigentes*] Regius, Guarner. cum multis aliis *rigentem*, male. vid. v. 13. Illa autem forma, ut *inter*, *inter* repetatur, ubi ſollennis uſus et ipſa ratio unum tantum *inter* admittunt, paſſim iam a viris doctis obſervata eſt: inprimis Horatiana exempla Serm. I, 7, 11. 12. et Ep. I, 2, 11. 12. ubi v. Bentl. ad quae loca tuenda hic ipſe verſus e Tibullo affertur. H. *interque rigentem* etiam Mon. et Zwic. *uterque rigentem* Hamb. *vigentes* Goth. — Mox *noſtro eſt* un. Voſſ. W.

167. *Quas utrinque tenens ſimilis vicinia caeli*] Ex tribus libris temere ordinem mutavit Broukh. qui in omnibus reliquis eſt: *Quas ſimilis utrinque tenens.* Deinde Colbert. cum Ed. Mureti, Baſil. Plant. *ſimiles*, ex Ald. ſec. H. *Quas ſimiles* ſeptem apogr. H. Voſſ. (Goth. Hamb.) qui hoc recepit. Habent idem Zwic. 1. 2. Non habent Voſſ. 1. 2. 3. Vind. *uterque* Goth. alii *utrique*. W.

168. *vires necat aer*] ſollenni errore in omnibus fere libris et Edd. *negat*. H. Muretus notarat: quidam veteres libri *necat;* inde Statius: legendum fortaſſe *necat;* primus ſic edidit Scaliger. Idem in trib. apogr. H. Voſſ. qui tamen ſcripſit, *ut — necet.* W.

169. *per tempora vertitur annus*] *vertitur* poſt Muretum Scaliger repoſuit e Cuiac. et ſic Ed. Rom. cum Ven. 1491. 1500. Codd. Guelf. 1. 2. At in reliquis omnibus *labitur,* quod tamen h. l. minus accommodatum. Contra recte *labitur* praetulerunt ap. Ovid. III. Art. 65.

— — — *Cito pede labitur aetas.*

ubi liber Voſſii *volvitur.* Nam *tempus labitur*, celeriter praeterit, at mutatae anni viciſſitudines *vertuntur.* ut ſup. I, 8, 48. aetas *non tardo labitur illa pede.* H. *vertitur* quatuor apogr. H. Voſſ. caeteri *labitur* cum Zwic. W.

170. *Hinc et c.*] *Hinc* (propter temperatum aërem puta) Broukh. tacite e libris repoſuit, vulgo *hic:* quod ſtare poſſet, ſi idem ſuperiori verſui redderes, ut eſt in Ed. Rom. et Venetis. Paullo poſt pro *didicit* Regius *dedit.* H. *hinc* recte apogr. H. Voſſ. ut in edit. Lipſ. *ſubnectere* Voſſ. 5. W.

171. *lenta — vitis*] Eborac. vetuſtiſſimus liber *laeta,* perpetua variatione. Sed *lenta* verum, quia complectitur arborem capreolis, palmitibus, et per ramos aſcendit. H. Hamb. *laeta*, Bern. *letos.* un. Voſſ. *et celſos.* W.

172. *Ton-*

172. *Tondeturque seges maturos annua partes*] Duas metaphoras, nescio, an satis bene, confundit. Quanto simplicius illa II, 1, 48.

Deponit flavas annua terra comas.

173. *pontus confinditur aere*] Multi *confunditur*, etiam *contunditur*, ut sup. I, 7, 21. erratum Guelf. 2. pro var. lect. *conscinditur*. Cum de aratione ferro facta iam egisset, suspicari possis fuisse: *Ut ferro tellus*, subint. ita, *pontus confinditur aere*. H. Etiam H. Voss. sex apogr. *confunditur*. un. *contunditur*. W.

174. *structis exurgunt oppida muris*] Unus Statii, Colb. duo Broukh. *consurgunt*, ut variabant v. 161. hoc tamen h. l. malim. Ovid. XV. Met. 431.

Nunc quoque Dardaniam fama est consurgere Romam.

ubi unus Basil. *assurgere*. Regius exhibebat *exurgitat*, ut duo Statiani habebant, forte pro *exsuscitat*: nisi a stupore librarii profectum est. H. Quum un. Heinsii praebeat *estructis*, et Goth. *extinctis*, H. Voss. scripsit *exstructis*. W.

175. *per claros ierint tua facta triumphos*] Ita reposuit Scaliger, cum in suo invenisset *praeclaros ierint*. Vulgo ubique legitur: *praeclaros poscent* (in Guelf. 1. corrupte *possent*) *tua facta triumphos*, sententia plana et facili, quasi sibi debitos. Sed illa Cuiaciana lectio non aeque planum sensum habet. Broukh. quidem laudat similia loca, nec tamen interpretatur; alioqui vidisset, parum accommodata illa esse; alterum Ovidii III. Art. 87.

Ita per exemplum, genus o mortale, dearum.

Sed ibi est, *sequi exemplum*; alterum Statii Achill. I, 4.

— nos ire per omnem,
Sic amor est, heroa velis.

Verum hic est omnem historiam de Achille persequi, non aliquam particulam inde decerpere. Possint et alia loca afferri similia. Ovid. I. Fast. 15.

Adnue conanti per laudes ire tuorum.

h. recensere dies festos in honorem tuorum institutos. V. Trist. 9, 22.

Sic mea, lege data vincta atque inclusa, Thalia
Per titulum vetiti nominis ire cupit.

h. no-

h. nomen tuum commemorare, (*titulus nominis* est simpliciter nomen. II. ex P. I, 50.

Oppida sub titulo nominis isse tui.)

II. Trist. 163.

Utque tui faciunt, sidus iuvenile, nepotes,
Per tua, perque sui facta parentis eant.

h. imitentur. Consol. ad Liviam 413.

Perque annos diuturnus eas fratrisque tuosque.

Ad nullum vero horum modum explicare possis hoc nostri: *facta tua ierunt per claros triumphos*, nisi forte ut sit, *habuerunt triumphos*, egisti tu non unum triumphum. *fata*, quod in Regio et aliis est, commodiorem sensum habere putes: ut sit: cum tu omnes victorias consequutus sis fato tibi debitas. Forte *ierint* ortum ex *mereant*, quod glossema fuit τοῦ *poscent*. Si vero *facta* cum *triumphis* bene iunguntur, ut ex h. l. apparet, cur non et *acta* putemus iungi posse? Secus visum viro docto, qui nuper in Probab. Crit. p. 8. apud Lucan. I, 121.

Tu nova ne veteres obscurent acta triumphi.

parum opportune reponere voluit *arma*; poëta enim vult: res a Caesare recenter gestas, reportatas ab eo victorias et triumphos, officere posse veterum Pompeii triumphorum splendori et gloriae. H. *Ergo ubi per claros ierint sua* Voss. 1. *Per claros poscent* Goth. et Voss. 4. *poscent* etiam Zwic. *tibi* Goth. pr. *ubi*. W.

176. *diceris magnus in orbe*] Regius, Ed. Rom. cum septem ap. Broukh. Guelf. 3. *maximus orbe*. H. *Maximus orbe* Voss. 3. 4. 5. Mon. quod recepit H. Vossius. Goth. *uterque*. *dic* Voss. 2. W.

177. *Non ego sum satis* —] Similiter Auctor Panegyrici in Messalam in Catal. Scal. p. 92. (v. 55. Anthol. Burm. To. I. Ep. CXXII.)

Non nostrum est, inquam, tantas attingere laudes.

178. *Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus*] h. praecipiat, dictet. Rom. ed. cum aliis *perscribat*. duo *praestabat*. H. *Praestabat* Voss. 1. in marg. *praestabit* Goth. quod recepit H. Vossius. *scribat mea* Bern. *tonsae praescribat* Voss. 1. in text. *Perscribat* Zwic. 1. al. *praestabat*, superscr. *praescribat*, Zwic. 2. — Caeterum *praestabit* a me recipi non potuit,

Digitized by Google

potuit, qui sciam, *praestare carmina* pro *praebere carmina* nec dictum esse nec potuisse dici. W.

181. *Languida non noster peragit labor otia, q.*] Sic omnes libri, scripti et editi, praeterquam quod in quatuor apud Broukh et in Lips. Ed. est *pergit.* Broukh. tamen ex Exc. Lipsii reposuerat: *Langui a nam noster p.* idque hoc modo interpretatur: *ideo Valgii humeros illi oneri subiicit, quod ipse laborem refugiat, conscius sibi virium exiguarum, atque otium potius sectetur, quamvis in re non lautissima;* quasi vero bonus Tibullus alicui typographo operam addixisset, et panegyricum Messalae, ut panem lucraretur, scribendum suscepisset. Apparere debebat Interpreti doctissimo, illud *quamvis* plane subsilientem et hiantem facere sententiam; cui naevo etsi forte ita mederi possis, ut pro *quamvis* legatur *cum vis;* ut sit: *cum vis Fortunae — me adversa fatiget;* manet tamen hoc, *laborem* non posse dici *agere otia:* nisi velis interpretatione adiuvare lectionem, hactenus, ut *otia* accipias de lusibus, ludicris carminibus. Sed nec hoc bene fieri potest. Itaque potius duxi revocare antiquam lectionem: *Non labor noster peragit otia languida,* in quibus tantum copula desit: h. non tamen interea cesso canere laudes tuas, quamvis fortuna adversa me avocare ab omni studio debere videtur. Haec paullo melior, puto, interpretatio, quam illa, quam Achilles Statius in Not. ad h. l. proposuit. Esset tamen sententia apertior, si legeres:

Languida nec noster —

ut *nec* sit, *non tamen.* (et sic in Corvin. legitur. Alias etiam praestaret: *nec — peraget,* ut v. 191. sequitur: *deficient.*) H. Recepit H. Voss. *nec.* Quatuor Voss. et Zw. 2. *num.* Caeterum *otia languida* sunt, ubi languido h. e. exiguo studio rem tractas. W.

182. *me adversa fatiget*] Ed Lips. cum uno Angl. et Ed. Ven. 1475 ac Vicent. *fatigat. me* a Regio abest. Inserta vero illa, *ut mos est illi,* non parum languent: sive sit, ut solet *me* fatigare, vexare, sive respectu aliorum; nam et eidem fortunae mos est aliquos fovere: si addidisset, *ut mos est illi affligere bonos,* aut simile, tum demum constaret sententia. H. Scripsit H. Voss. de coniectura: *Fortuna, ut mos est, Musis adversa,* et recepit *fatigat. fatigat* Goth. Ask. et Zwic. 1. 2.: uterque codex verba, *ut mos est illi,* parenth. signis includit. — In Voss. 5. deest hic versus et sequentes. Mox *tum* pr. *quum* Voss. 1., idem *nitetur* cum Voss. 5. et Ask. ubi *ret* superscr. Goth. *dotibus.* W.

184. *flavi ditantes ordine sulci Horrea*] Ayrman. Vit. Tib. §. 7. et nuper Crusius in Probab. Crit. c. 26. corrigebant *distantes ordine sulci,* et sic memini, nescio quem, antiquorum Interpretum legere. Et proclivis utique ea est corruptio, viderique potest eo alludere *dictantes,* quod in duobus Gebhardi, Exc. Lipsii, uno Angl. et Regio est; sed nondum video, quid in vulgata reprehendi possit, et quantum illi correctio illa praestet: (in qua otiosum est ornamentum: *distantes ordine sulci:* inprimis cum iam potentius epitheton adsit: *flavi.*) Heinsius etiam *sulcos* tentabat; temere. Rutil. I, 199.

Interea Latiis consurgant horrea sulcis,

ubi *horrea* Burmanno minus bene in sulcis consurgere videntur. Ipse coniicit, *turgescant horrea.* Vir doctus in Misc. Obss. Vol. III. p. 369. *consurgant hordea,* vel *consurgat adorea.* Sed recte se habet vulgata. *horrea consurgere,* impleri dicuntur *sulcis* h. e. sulcorum proventu. Severus in Aetna 266.

Planaque desecto surgant foenilia campo.

Scilicet *horrea* apud Rutilium sunt messes, segetes, ipsae fruges, quae in horreis conduntur, ut solent poëtae illas voces promiscue adhibere; eae surgunt, *consurgunt,* h. e. cumulantur, dum conduntur in horreis. In Tibullo si quid tentandum putarem, refingerem *ordine* in *horrea,* ut repetatur idem vocabulum: *ditantes horrea sulci, Horrea, f.* H. *Qui* Mon. *cum* Bern. *flavidi oantantes* Voss. 1. a prim. man. *dictantes* Voss. 2. et Bern. W.

185. *Horrea fecundas ad deficientia messes*] ita emendatum est a Scaligero, cum vulgo in omnibus legatur: *fecundis indeficientia mensis. Messis,* quod nimis facile in *mensis* depravari potuit, cf. sup. ad I, 1, 43. erat in Cuiaciano. Sed neque *ad* necesse est reponere, modo distinguas: *fecundas in deficientia messes* h. deficientia in messes, ut dicimus, *deficit pecunia in sumtus.* Praepositionis sic transmotae exempla v. ap. Gronov. Obss. III, 19. Heinsius varie tentabat locum, ut videndum apud Broukh. Ayrman. Vita Tib. §. 7. legit:

Horrea fecundas et deficientia messes.

Quod etiam elegantius videri possit. vid. Heins. ad Ovid. I. Am. 8, 93. Crusius vero sic tentabat:

Horrea fecundas nec deficientia messes.

Si

Si tamen reputes, in quo carmine verseris, in vulgata nil est, cur posthabeatur. Regius praeferebat:

Ordea secundis indeficientia mensis.

Quod arridere possit, modo non constaret, *hordeum* in Italia fere quadrupedum fuisse cibum. v. Plin. XVIII, 14. *secundae messes* bene dictae, ut sup. II, 5, 37. *secundum rus.* In Lusib. liberis Carm. 53.

Magnaque secundis cum messibus area desit.

ubi *horrea* reponi non debent. v. sup. ad I, 5, 22. (cf. Burman. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 513. II. p. 527.) Rutilius in loco, quo nostrum expressisse videtur, I, 147.

Quin et secundas tibi conferat Africa messes.

ubi forte legendum *congerat*, ut noster I, 1, 1. Lucan. VI, 521.

Semina secundae segetis calcata perussit.

Severus in Aetna v. 13. *saturas messes* dixit:

Annua sed saturae complerent horrea messes. H.

Vera lectio in marg. Gryph. ann. 1573. — *Horrida secundis et deficientia messes* Goth. *Horrea, foecundas in deficientia messes* Voss. 1. In Mon. deest hic versus et sequens. W.

186. *Cuique pecus denso pascebant agmine colles*] In multis excusis esse *agmina* notat Passerat. et notavi ipse e Reg. Lep. Vicent. Venetis, Lips. et Basil. Inde ille faciebat:

Cuique pecu denso pascebant agmina colles.

Sed inducere ea aberratio, quae haud infrequens in his neutris est, (vid. ad II, 3, 42.) eum non debebat, ut aliquid mutaret. Heinsius etiam corrigebat: *Cui pecoris*, ut esset *satis pecoris.* Sed *pecus*, *satis*, hic est per appositionem dictum; *pecus*, quantum satis esset, ut saepissime fit. H. Goth. *placebant* — *valles.* Ask. *ordine.* Mox *nimio* Bern. W.

188. *nam cura novatur, Cum*] Iunctura et copularum usus parum opportunus esse videtur. Forte repetebatur a poëta *nunc: Nunc cura novatur.*

189. *Quum memor anteactos semper dolor admovet annos*] Magna est lectionis varietas: in plerisque legitur: *Cum memor acceitos semper dolor admonet annos.* Iam *admovet*

movet Broukh. e quindecim libris, quibus accenſeas Ed. Lipſ. Vicent. Venetas cum Corvin. Guelf. 1. 4. et pro var. lect. 3. ut *admovere* ſit *ante oculos ponere, atque ita in memoriam revocare, imagine vividiſſima.* Vulgo legebatur *admonet,* quod et ipſum bene dicitur de iis, quorum recordatio animum noſtrum pungit. Ovid. XIV. Met. 465.

Admonitu quamquam luctus renovantur amaro.

Rutil. I, 26.

Prodeſt admonitus ſaepe dolore labor.

Anteactos Scaliger repoſuit e ſuis: legebatur vulgo, etiam in vett. edd. et parte codd. *accitos,* quod etiam in Regio eſt et Guelf. 1. 3. (cum Corvin.) at *anni acciti* ſenſum commodum non habent. Ed. Rom. cum uno Gebh. et duobus Italicis *attritos:* Reg. Lep. *accifos — annos,* ut olim Douſa Praecid. c. 12. emendabat, quod non displiceat, ſi *annum* accipias de proventu annuo ex agris, ut ſaepe. Notum illud Lucani III, 452.

Agricolae raptis annum flevere iuvencis.

Conveniret hoc ei, quod poëta, ſibi tantum paterni agri eſſe ademtum, queritur. Sic *opes accifae* apud Horat. II. Sat. 2, 113.

— puer hunc ego parvus Ofellum
Integris opibus novi non latius uſum
Quam nunc accifis.

res accifae apud Livium III, 10. ubi vide Intpp. et paſſim alibi: VIII, 11. *Latinorum etſi pariter adciſae copiae ſint.* ubi unus *abcitae.* Modo conſtaret, *annos* plurali numero eo ſenſu poni. Res in vado eſſet, ſi *accifos agros* legeres. Apud Silium aeque importune libros occupavit *accitus.* II, 392.

Accitis velox populis, quis aegra lababat
Ambiguo ſub Marte fides.

ubi ex ſenſus ratione *accifis* vel *attritis* poſt Barthium coniiciebat Heinſius. Ibid. VIII, 590.

Vos etiam accifae deſolataeque virorum
Eridani gentes.

In libro Sfortiae erat: *Accito cum me,* interpolatum propter compendioſam ſcripturam τοῦ *memor,* quod in litura ſcriptum erat etiam in Regio. In duobus Statianis, uno

Broukh.

Digitized by Google

Broukh. unoque Heinsii, etiam Guelf. 2. *accitus*, quorsum alludunt tres alii, in quibus *attritus*. Unde legi possit:

Cum memori accitus semper dolor admovet annos.

accitus dolor h. arcessitus, quia eius recordationi immoratur animo, unde *memori* addidit, is *admovet annos* h. senectutem accelerat. *Memori* Heinsius etiam scribere malebat in vulgata: sed in ea *memor dolor* eleganter dictus, quia consistit in acerba recordatione iniuriarum militarium et rapinarum. v. Broukh. Pro *cum* malim *dum*. H. *accisos* recepit H. Voss. *accitos* pleriq. ap. H. Voss. (Hamb.) cum Zwic. 1. *attritos* Goth. *anteactos* Vind. idem in Gryph. — *dolor* Hamb. pr. *memor* un. *color* et *memor admovet*. W.

190. *Spolierque relictis*] Regius *spolitae. relictus* Edd. Venetae cum multis ap. Broukh. etiam Guelff. omnes. At recte se habet *relictis*. Cerda ad Aen. VI, 168. supplet: annis; perperam. Sunt *relicta* ex facultatibus pristinis.

192. *Nec tibi Pierii solum*] Ordo est a Broukh. ex uno Mattii. In ceteris omnibus: *Nec solum tibi Pierii*. H. Verus ordo verborum est etiam in Voss. 1. 2. *tribuantur* Voss. 3. Mox Hamb. *per te vel — ausum*. W.

195. *Pro te vel solus densis subsistere turmis*] In aliis ordo: *densis solus*, in Guarner. *pro te densis vel solus*. *Subsistere* est sustinere, excipere; et vel cum tertio vel cum quarto casu iungitur. Graecum est ὑποστῆναι. Regius, Guelf. 1. 4. cum Ed. Rom. et aliis Broukh. *obsistere*, quod illius interpretamentum. v. Gronov. ad Liv. XXVII, 7. H. *densis solus* recepit H. Voss. ut est etiam in sex eius apogr. et Zwic. Non probo. — *obsistere* Ask. superscr. *sub*. In Voss. 1. 4. hic versus legitur post sequentem. In Goth. apogr. quod apud nos est, sequens versus legitur post vers. 193. W.

196. *Vel parvum Aetnaeae corpus committere flammae*] Dictum debet esse, ut, *se committere mari, tenebris* etc. unus Statii, *submittere*. Forte leg. *immittere flammae*, pro in flammam. Catalect. Scalig. p. 91.

Saepe etiam densos immittere corpus in hostes.

et saepe apud optimum quemque. (Proprie dictum hoc quidem esset; sed vulgare, et alterum doctius. Propter productam brevem reiecit eandem coniecturam Burmannus Sec. in Anthol. To. I. p. 299. qui in Broukhusiana lectione acquiescit.) Sed *parvum corpus* non ferebat Broukh. cum Horatius *ei formam a Diis datam* memoret. Itaque reposuit

ſuit *pavidum corpus*, et explicat de palpitatione cordis ad tam ingens periculum. Verum ita *cor pavidum* debebat dici, non *corpus*. *Parvum corpus* poteſt etiam eſſe gracile ac tenue, quale eſt adoleſcentium etiam elegantioris formae. v. Vulp. vel dicere potuit *parvum* ad elevandam rem, cuius iacturam facere velle ſe ſignificat. Sed ſunt tot alia in hoc carmine exiliter et putide dicta, ut in hoc praecipue offendi non debeamus. H. H. Voſſius promtus ad mutationes reçepit *pavidum*, quod unice verum iudicat eſſe. W.

197. *Sum quodcunque*] Broukh. e libris: et ſic Regius cum Ed Rom. vulgo: *Dum q.* in libris Statii: *Sum quodcunque, tuus.* Corvin *Sum quodcunque, tuum. N.* Mox *noſtri ſit* idem ex Heinſii emendatione repoſuit, quam cum alii libri, tum noſtri et Guelf. 1. 4. confirmant: vulgo, *ſi*, inde ab Ald. ſec. H. *Dum* etiam Zwic. perperam. — *noſtri ſit* recepit H. Voſſ. W.

198. *ſi ſit modo*] Ed Lipſ. cum aliis, *ſi ſint.* Rom. cum Venetis, *ſic ſit.* H. Ask. ut Ed. Lipſ. — *nunc* pr. *non* Voſſ. 4. W.

199 *fama Gylippi*] Hunc potiſſimum a poëta memorari, eſt, quod mireris, cum neque eius virtus vel felicitas prae ceteris inſignis fuerit, neque ſatis ab aliis celebrata, neque etiam iuſta cum poëta ducis comparatio inſtituatur. Non enim cum Meſſala comparat *Gylippum*, ut vir doctus putabat. Cyllenius quosdam *Philippi* legere obſervat: quod et pro var. lect. in Guelf. 2. eſt. H. *mihi* Goth. pr. *ſit.* Ask *Galippi.* W.

200. *Poſſe Meleteas nec mallem vincere chartas*] *non mallem* Corvin *vincere* Scaliger e Cuiac. repoſuit. In reliquis fere omnibus *mittere* legitur, quod non poſſum adduci, ut credam ex lapſu vel correctione librarii eſſe, immo potius (etſi minus ſuave eſt) pro vera lectione habeo, eſt enim *emittere*, in vulgus edere. Senſus: Nec malim, id quod poëtae ſummam votorum explere poſſet, libros, qui cum Homericis certent, ſeu mittere ad te, ſeu publicare. Alias fere additur, *in turbam, in vulgus.* vide Gronov. Obſſ. I, 15. Sed et ſimpliciter dixit Auctor Ciris v. 92.

— — *cantus meditanti mittere certos.*

de ſuo poëmate loquitur. Sic dicimus, *vocem mittere*, et Graeci *ἱέναι φωνήν*. cf. Miſc. Obſſ. Vol. IV, 312. In duobus Italicis eſt *emittere*, quod uſitatius. Plin. I. Epiſt. 2.

Libelli,

Libelli, quos emisimus, dicuntur in manibus esse. In Guarner. *dimittere.* Abit in diversa Guelf. 3. *tangere* in marg. nescio an pro *attingere.* Porro Ed. Lips. *Melesigenas.* Μελήτειοι χάριτες etiam apud Graecos poëtas occurrunt. H. *malim emittere* H. Voss. recepit. *vincere* Voss. 1. 3. *tangere* Voss. 2. Voss. 4. *mittere.* un. H. Voss. *Molotheas.* Zwic. 1. *Meletheas.* Zwic. 2. *Melesigenas.* un. H. Voss. *me letheas.* duo *tardas* (Goth.) W.

201. *Quod tibi si*] Rom. Ed. *sit.* mox Guelf. 1. 4. *notus ue.*

202. *Vel bene sit notus*] Ita Broukh. e libris potioribus, ut et in Regio. Vulgo inde a Mureto: *vel bene si totus;* et in Aldinis, Rom. et Lips. ac Vicent. *si notus.* Ceterum hi duo versus omnium in toto hoc carmine ineptissimi sunt. cf. sup. ad III, 1, 19. 20.

eod. *summo vel inerret in ore*] Ita emendavit Muretus, recepit Scaliger, pro vulgari: *moerет.* Rom. et Lips. cum aliis, Guelf. 1. 4. *meret,* Reg. *moeret,* in quo explicando frustra sudat Guell. ad Aen. I, 737. tres Angl. *inhaeret,* Exc. Colot. et pro var. lect. Guelf. 2. cum 3. *inhaereat.* In libris Venetis excussis Passerat. esse ait, *vel haeret.* Corvin. *vel haereat ore.* Vicent. *inheret,* quae omnes sunt aberrationes librarii. Regius etiam *in orbe.* v. 71. H. *Inerret,* quod Statius in codice Vaticano viderat, dicitur etiam esse in Hamb. Caeteri aberrant. — *et bene* Goth. plures *si,* etiam Zwic. *notas* Voss. 1. a pr. man. W.

203. *statuent*] Guelf. 2. 3 *statuunt,* adscripto tamen *e.* H. *Nulla mihi finem statuent* scripsit H. Voss. mutato ordine pr. *statuent finem,* ex uno Angl. — Quatuor apogr. H. Voss. *statuunt,* duo *facta.* W.

204. *Quin etiam mea quum tumulus contexerit ossa*] Ita Broukh. reposuit e libris nonnullis, nescio quibus; secutus Muretum, qui ita iam ediderat; ante legebatur: *mea tunc tumulus cum texerit ossa,* et sic in Regio est, et in Corvin. Guelf. omnes. In duobus Italis:

Quin etiam tumulus mea cum contexerit ossa.

At Reg. Lep. cum Lips. edit. *mea tunc t. contexerit.* Rom. *mea p9 tumulus cum t.* an *mea post?* Cyllenius in notis praefixit: *Quin etiam cum tumulus pertexerit.* H H. Voss. recepit lectionem duorum Italicor. Aberrationes in eius apograph. fuerunt hae: *mea quum (tunc, tum) — tumulus (cumulus, famulus) — contexerit (qui, quom, cum texerit).* Similiter Zwic. W.

205. *Seu*

205. *Seu matura dies celerem properat mihi mortem*] *celerem* Scaliger tacite ex Cuiaciano repoſuit; vulgo in omnibus legitur *fato*, quod ex librarii ingenio venire non potuit, nec loco pelli debebat. *Celerem* irrepſit interpretatione vocis *properare*, quae h. l. active poſita. Regius etiam, *properet*. Mox pro *manet* Ed. Rom. *tamen*. H. Recepi optimam lectionem codicum fere omnium, *fato*, pr. *celerem*. Ita etiam Hamb. Goth. Zwic. Burmann. tamen Anthol. T. 2. p. 506. ad lectionem *celerem* proclivis eſt. W.

206. *tamen mutata figura*] Sic repoſuit Broukh. iam olim illud probante Scaligero e ſuis, quibus Regius, Guelf. 1. 3. 4. cum Ed. Rom. et multis aliis ſuffragantur, et ſic etiam emendarat Statius. Vulgo *figuram* legebatur. Haec ex Pythagorae diſciplina petita eſſe recte obſervatum eſt ab Interpretibus: ſed quomodo haec cum ceteris vel ex ſtructurae vel ſenſus ratione cohaereant, nemo indicavit. Paſſeratius, qui adhuc *figuram* legebat, ſic explicat: *equi vitam mihi tribuet vita altera et longa aetas.* Sed *longa vita* non niſi de vita praeſentis aevi, qua utebatur, accipi poteſt. Scaliger, dum *figura* legit, addit, *ſeu figura finget me.* Rem plane expedire non audeo, ſed tamen mihi videtur locus ita conſtituendus eſſe, ut illa: *Seu matura dies — Longa manet ſeu vita* παρενθέτως dicta ſint: ſequentia vero iungenda cum ſuperioribus hoc ſenſu: *Quin etiam tum, cum mortuus et ſepultus ero,* (*ſive acerba ſive matura morte raptus*) *et* (*licet mortui*) *tamen figura mutata fuerit,* (*ſive ea me finget equum* h. *fingar equus vel taurus, vel volucris,*) *quandocunque humanae formae reddar, tuas laudes canere pergam.* Putide haec magis, quam argute dicta eſſe; negari nequit: et bene factum, quod poëta talis in hominem non rediit, et plura, quod minabatur, carmina condidit. Modeſtius certe Albinov. Eleg. 3, 21. vel quisquis auctor fuit,

> *Ipſe ego, quicquid ero cineres interque favillas,*
> *Tunc quoque non potero non memor eſſe tui.*

(Melius puto nunc locum eſſe conſtitutum ſola interpunctione mutata: *tamen, mutata figura Seu me.* ut ſit: tamen — ſubtexam carmina: ſeu figura mutata finget me etc.) H. *mutata figura* hab. etiam omnia apogr. H. Voſſii, praeter Voſſ. 1., cum quo faciunt Zw. W.

207. *Seu me finget equum rigidos percurrere campos Doctum*] *rigidi campi* hic parum apte memorari crediti ſunt;

ſunt; quidni tamen pro ſolo duro, ſolido, quo incedit equus, dicantur? Nihilominus tamen Statius coniecerat, *riguos*, quod et Heinſio aliquando placebat; qui *gyro* caſtigandum poſtea exiſtimavit, quod, tanquam praeclarum aliquod emblema, cupide inſeruit textui Broukhuſius. Sane a viro docto egregie demonſtratum eſt, *gyrum* eſſe proprium in diſciplina equeſtri vocabulum, ſed docere debuerat, quomodo *gyro* campum *percurrere* equus poſſit, alterum enim alteri repugnat, et cum in gyrum circumago equum, non percurro campum, multo minus hippodromum. Videtur quidem in eundem modum dixiſſe Statius III. Silv. 2, 125.

Iam tamen et turmas facili praeventere gyro
Fortis.

Sed eſt ibi de eo equitandi genere intelligendum, cum in orbem ire cogitur equus, quo reliquos ille excellebat. cf. Horat. III. Od. 7, 25. Cum itaque emendatione nihil profectum viderem, malui revocare lectionem vulgatam, toto hoc loco non indignam. *Campum* de hippodromo accipere, neceſſe non eſt. Ovid. II. Met. 663.

— — — *Iam latis currere campis*
Impetus eſt, in equam cognataque corpora vertor. H.

Quod Heinſius coniecit, Broukhuſius et Vulpius recepe-runt, *gyro percurrere campum*, eſt in Voſſ. 1. unde H. Voſſ. coniecit et recepit etiam: *gyros percurrere campo.* W.

208. *tradi pecoris ſim gloria taurus*] unus Stat. *tardus.* Ed. Lipſ *ſum*, ſed praeſens coniunctivi hic vim futuri habet. H. Pro *tardi* H. Voſſ. de coniectura ſcripſit *torvi*, quia illud epitheton ei non placebat. Lege eius notam. Talia ut recipiantur nemo a nobis poſtulet. *tardis* Bern. Pro *ſim* eſt *ſum* in Zwic. 2. W.

209. *volucri vehar aera penna*] Sic Broukh. tanquam concinnius, refinxit ex Heinſii emendatione. Vulgo *volucris* — *pennis.* Sed quis quaeſo in hoc carmine exquiſitas elegantias venari ſuſtineat? Verum talis eſt pruritus ille, elegantiolas quas quis ex recenti lectione animo teneat, ubique inſerendi, ut nullo cum iudicio, an opportune ſatis fiat, diſpici ſoleat. H. Reſtitui lectionem *volucris* — *pennis.* hab. etiam Zwic. 1. 2., niſi quod hic *vehat.* Zwic. 1. addit gloſſam: „mutatus in volucrem ducar per aërem.“ *volucri* — *penna* Voſſ. 1. *liquida volucri* — *pennis* Voſſ. 3. *aërem* Ask. *revolutus in aere pennis* Hamb. W.

210. *Quan-*

Digitized by Google

210. *Quandocunque hominem me longa receperit aetas*] Primum vocabulum ex Cuiaciano et uno Italico recepit Broukh. Vulgo legitur, *In quemcunque hominem.* In nonnullis *Quodcunque.* Nempe primum compendiosa scriptura errori locum dabat, ut scriberent, *quodcunque,* mox praepositionem praefigebant, ut versus constaret, vid. sup. ad v. 39. Tunc propter *hominem* fecerunt *quemcunque.* Ed. Basil. cum duobus Statii, et Guelf. 3. *In quaecunque.* Regius *In quodcunque hominum* cum multis aliis ap. Broukh. Porro pro *receperit* Broukh. ex Pafferatii et Heinsii coniectura reposuerat *refecerit.* Quid si alius malit: *refinxerit?* Sed cur vulgatam non patiemur? *Longa aetas me recipiet, me habebit iterum, me videbit hominem,* nil habet, quo offendaris. *Habuit ea aetas praeclarum Imperatorem,* optimi auctores dixere. *Recipere* de μετεμψυχώσει etiam dixit Ovid. XV. Met. 159.

Morte carent animae, semperque priore relicta
Sede novis habitant domibus vivuntque receptae.

Scil. aliis corporibus, in quae transiere. Palatinus sextus Gebhardi exhibebat *retexerit,* non male, h. instaurarit, refecerit; nisi forte *revexerit* lectum fuit. H. Recepit H. Voss. *in quodcunque hominum*, ut est etiam in Ask. *In quodcunque hominem*, Voss. 3. *quemcunque hominem* tria apogr. H. Voss. (Goth.) cum Zwic. 2. duo *quaecunque* (Hamb.) cum Zwic. 1. duo alii *quamcunque.* W.

211. *Subtexam carmina*] unus Statii cum Guelf. 2. *nomina.* v. ad v. 27. Ceterum locum hunc propterea notandum puto, quod, si quidem, si non Tibulli, antiqui tamen poëtae, carmen est, monumenti loco esse potest, philosophiae Pythagoricae dogmata non plane illo tempore incelebrata Romae fuisse. Quanquam alioquin post Nigidium Figulum, qui philosophiam Pythagoricam renovasse videbatur, nemo, qui ei se dederit, memoratur. H. *subtextam* Zwic. cum gloss. interl. *componam.* W.

CARMEN II.

In Aldinis et aliis, quae hinc fluxerunt, edd. praescriptum est: *Laus Sulpitiae ad Martem.* Nec aliter fere vett. edd. In margine Vicentinae, quam habeo, adscriptum est a vetere manu: *Hic liber de amoribus Sulpiciae et Cherinthi inscribitur.* quod et Exc. Pocchi et Perreii habebant. *Sulpitia* in Ald. 1. 2. Scal. — *Sulpicia* Muret.

ret. H. Etiam in Zwic. 1. 2. inſcribitur: *Laus Sulpiciae ad deum Martem.* In Goth. legitur hoc carmen poſt carmen III. huius libri. W.

2. *ſi ſapis*] Ed. Ven. 1475. cum Reg. Lep. *ſi ſatis.* Rom. *ſe ſapis. ipſe venit.* H. H. Voſſius de coniectura e eiecit poſt *ſpectatum.* Equidem, ut par erat, nihil mutavi. — *ſuſpectum* Voſſ. 1. W.

3. *at tu*] Rom. *ignoſce: ac tu.* In promtu erat ſcribere: *ignoſcet, ſed.* Verum in fine produci caeſura brevem, obvia res eſt. H. Retinui *at* cum Heynio et H. Voſſio. cf. ſimiles locos, Ovid. Met. VII, 644. Met. III, 184. Met. IX, 789. ubi *habet* in quatuor codicibus. Eſt tamen *ſed* in Hamb. W.

5. *exurere divos*] Rom. *exureret dives.* Cyllen. *Illius eſt o. quem vult* Guelf. 4. ſic ſaltem *quem — divûm* eſſet. Lepidiſſimos hos verſus cum aliorum locis comparat Broukh. Eſt etiam carmen ſimilis elegantiae Nic. Archii adiectum Carminibus Fracaſtorii. H. *ſi quem vult urere Divûm* ſcripſit H. Voſſius, haerens in voce *exurere,* cuius nimiam pro h. loco putat eſſe vim. At enim idem fere eſt in talibus urere et exurere. Petron. in Sat. c. 121. in carm.

nec enim minor ira rebellat
Pectore in hoc, leviorve exurit flamma medullas.

Caeterum Voſſ. 1. *eſt* pr. *ex.* W.

6. *geminas — lampadas*] Reg. cum aliis *lampades.* Rom. *gemmas,* ut ſupra IV, 1, 115. H. *lampades* etiam Voſſ. 5. et Hamb. W.

7. *Illam, quicquid agit, quoquo veſtigia movit*] Verſus hi propter inſignem elegantiam laudati ſunt ab Huetio, viro etſi iudicii non ſemper ſatis ſubtilis, tamen exquiſitae et copioſae eruditionis, in Huetianis. Regius, *Jam iam q.* Ed. Lipſ. cum nonnullis ap. Broukh. *quicquid veſtigia,* male. Tum liber Witt. Laudi cum Exc. Lipſ. et Corvin. *veſtigia flectit.* ut Ovid. I. Met. 372.

— — — *flectunt veſtigia ſanctae*
Ad delubra deae.

Forte etiam tempus hoc melius conveniret alteri *agit.* (niſi quod temporum permutatio doctiorem rationem redolet, ut paſſim ad Virgilium notatum eſt.) Urſini liber: *tendit,* unus Anglic. *monſtrat.* Sed *veſtigia movere* aeque bene dictum ac *pedes movere,* quod paſſim ap. Ovidium.

8. *ſubſequiturque decor*] Regius, *conſequitur.* Reſpexit haec Fabius Inſt. I, 11, extr. *Neque enim geſtum oratoris*

Digitized by Google

toris componi ad similitudinem saltationis volo, sed subesse aliquid ex hac exercitatione puerili, unde nos non id agentes furtim decor ille discentibus traditus prosequatur.

9. *Seu solvit crines, fusis decet esse capillis*] Ed. Rom. corrupte: *carnes: fusit decet etiam c.* H. *fusam decet esse capillos* H. Vossius recepit e cod. Voss. 3. Non secutus sum. W.

10. *seu comsit*] Ed. Rom. *se.* tum *comtisque est* Corvin. H. *veneranda venus* Ask. at in marg. *comis.* W.

11. *seu Tyria v. procedere palla*] Vulpius eleganter observat, in similibus exemplis fere addi praepositionem, ut Catull. 68, 134.

Fulgebat crocina candidus in tunica.

Cic. de Divin. I, 52. *Caesar cum purpurea veste processit.* Sed tamen et idem ille Or. in Pis. c. 38. §. 92. *Nocte intempesta, crepidatus, veste servili, navem conscendit.* Quod autem dictum: *voluit procedere,* pro, procedit, ita accipe, si placuit procedere. *praecedere* male Corvin. H. *Praecedere* Voss. 5. Mox *niveo* in Mon. — In Voss. 5. loco versus 12. legitur is qui ultimus est in huius libri carmine VIII. Atque is etiam hic finem facit in illo codice. Reliqui versus 12—24. reperiuntur infra in carmine III. post vers. 18. W.

13. *aeterno — Olympo*] *externo* alii; vulgari lapsu. unus Broukh. unus Heinsii cum alio libro, *aetherio*, ut ap. Virgil. Aen. VI, 579. quod non displicet Heinsio et Vulpio; et sic iam emendabat Statius. Supra III, 4, 17. *aetherius mundus* erat. Nec tamen, cur uni et alteri codici hic plus quam ceterorum consensui tribuendum sit, idonea caussa est. Olympus bene *aeternus,* seu propter durationem suam, seu, quem dii aeterni inhabitant. Ita eodem fere modo *Olympus aeternus* dictus, quo *Olympus omnipotens*, qui nos tantopere exercuit, apud Virgil. Aen. X, 1. οὐρανὸς χαλκοῦς convenit. Porro in Ed. Rom. excusum *Vertimus.* Scal. *Vortumnus.* cf. IV, 13, 7.

14. *mille decenter habet*] Ed. Rom. *decentis.* Dousa Praecid. c. 13. comparat illud Ovid. II. Am. 5, 44.

Spectabat terram: terram spectare decebat.
Moesta erat in vultu: moesta decenter erat.

Burman. ad Propert. IV, 2, 47. emendat *Mille habitus, formas mille decenter habet.* Hoc est variare versum, non emendare. H. Bern. *venturus.* Voss. 1. et Hamb. *Mille hunc.* Voss. 5. *decentus.* W.

15. *digna*

Digitized by Google

15. *digna est, cui*] a Regio abest *est.*

16. *Vellera det fucis bis madefacta Tyros*] *fucis* pro *succis*, post Heinsii coniecturam, Broukh. Sed Vulpius revocaverat *succis*, quia illi tribuuntur conchyliis et ceteris piscibus, praesertim testa munitis. At idem ille *succus*, si imbuendo et tingendo inservit, *fucus* appellatur; et pro hoc, exquisitiori vocabulo, fere semper in libris illud resinxere librarii facili lapsu, cum fere *sucus* scribatur, ut et h. l. in Rom. est. v. Heins. ad Claud. I. in Rufin. 208. ad Ovid. VI. Met. 208. I. Trist. 1, 5. cf. sup. ad I, 8, 11. *bis madefacta*, dibapha. Male Guelf. 3. *ter* a pr. m. H. Etiam Mon. *ter*, unde H. Voss. coniecit atque etiam recepit *permadefacta*. Caeterum *succis* etiam in H. Voss. apogr. omnibus. W.

17. *felicibus arvis*] unus Heinsii et alius Broukh. *herbis*. Ed. Rom. pro *metit*, *anetit*, mox *adoratae* — *segetis*, et, *rubror de l.* Venetae *rubor*. H. *Possidet atque* Mon. *unde* pr. *bene* in Voss. 1. deest *bene* in Voss. 5. *uvis* Voss. 4., at in marg. *arvis*. Vind. *herbis*. W.

19. *rubro de littore conchas*] Ita in vulgatis Edd. inde ab Aldina sec. et iam in Lips. legitur, et recte hoc susceptum est. Nam in libris, praeter unum Wittianum Broukhusii, et in vetustis Edd. Veneta 1475. Reg. Lep. Vicent. Romana, et Venetis hinc exscriptis, ubique *gemmas* conspicitur, male. Nam in mari margaritae, non gemmae leguntur. Noster supra II, 4, 30.

— a rubro lucida concha mari.

cf. Broukh. Pulcre imitatus est hos versus Sannazar. I. Eleg. 1, 53. H. *conchas* etiam in Voss. 5. a prim. man. at in reliquis apogr. H. Voss. *gemmas*, quod etiam in Zw. 1. 2. Hoc igitur H. Vossius recepit, laudans ille Broukhus. ad I, 9, 39. aliaque loca in notis criticis ad hunc locum et ad versionem suam. Caeterum *marmore* pr. *littore* Voss. 3. W.

20. *Proximus Eois — Indus equis*] *equis* Scaliger de coniectura recepit, cum vulgo sit *aquis*. Sup. II, 3, 56.

Solis et admotis inficit ignis equis.

ubi constanter *equis* legitur, praeter unum Broukh., in quo *aquis*. In Propertio IV, 3, 10.

Ustus et Eoo decolor Indus equo.

ex Broukh. emendatione excuditur; in Edd. superioribus erat, *Eoa* — *aqua*. Sic et apud Senec. Herc. fur. 132. de Sole

caeruleis evectus equis,

duo MSS. habent *aquis*, quod Gronov. pater mavult. H. Loca allata nihil probant nisi confusionem frequentem vocabulorum *aqua* et *equus*. Indi proximi Eois aquis sunt extremi Indi prope Oceanum Indicum, ubi, ut Catullus dicit XL, 3—4., litus longe resonante Eoa tunditur unda. Tamen retinui *equis*, quod nunc praebet Voss. 3. Usitata enim et proba est compositio, qualis haec: *Indus niger, proximus Eois equis*. Sic apud Catull. 63, 3: *opera silvis redimita loca;* et 70: *algida Idae nive amicta.* Add. Virgil. V, 21: *litora fida paterna.* W.

21. *festis — Kalendis*] Ed. Rom. *vestris*. mox Reg. Lep. et Lips. *superba*, vitiose. *superbus* pro simplici, qui habet lyram.

23. *Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos*] Versus Sulpiciae elegantia haud dignus, cum sententia, quae e trivio petita est, tum verborum iunctura. *Hoc sacrum, hae Kalendae Martiae, saepe celebrentur!* a puella? an a Musis? Disiungitur quoque versus ultimus a superioribus: *Hanc vos — Dignior est vestro:* dum alia sententia interponitur: *Hoc sollenne sacrum multos celebretur in annos.* Iam hic ipse versus varie legitur, ut interpolationem arguat. *celebretur* est vulgatarum Edd. inde ab Aldo lectio, quatuor saltem librorum, unius Gebhard. Witt. Ursin. et Anglicani, (quibus adde Guelf. 3.) auctoritate subnixa: quam revocatam esse a Broukhusio miror. Nam in libris fere, etiam in optimo Cuiaciano est, *hoc sumet*, in nonnullis *haec sumet, haec sumit, hoc sumat.* Unus Wittianus cum antiquissimo Eboracensi, *hoc sumet*, quod arridet, primo auditu, Regius, *hac sumet*, tres alii, *sumabit*, Ed. Ven. pr. et ceterae, ut Vicent. *hoc summet*, Ed. Rom. *firmabit*, (sed Venetae *hoc sumet*) Exc. Lipsii *hic servet;* ex quibus illud manifestum est, *celebrentur* veram lectionem esse non posse, unde enim istae variantes profectae essent? sed ad summum verae lectionis glossema. Salmas. ad Spartian. c. 13. p. 117. *multos hoc sumet* probabat, ut *sacra sumere* esset *suscipere*, μυεῖσθαι, quod recte improbat Broukh. Potest placere Scaligeri emendatio, *multos consumet*, vel *consummet, in annos.* *Con* quod scribebatur inverso circulo ' facile mutari potuit in *hoc*. *Consummare sacrum* est quidem proprie perficere. Seneca Herc. fur. 1039.

Nondum litasti, nate, consumma sacrum.

sed tamen, ut *litare*, universe pro, *sacrum facere*, poni potest. Huius interpretamentum appositum erat *celebret:* quod

quod alius, ita tamen, ut metro accommodaret, tanquam ſibi notius, in textum recepit. Nec tamen vel ſic expeditus locus, cum ex emendatione hac non minus quam ex vulgata non niſi ieiuna ſententia exeat. Niſi totum diſtichon abiiciendum eſt tanquam ab inepto homine adiectum; ut ſententia ſaltem eſſet idonea et carmini accommodata, dicendum erat: diem ſollennem eiusmodi carmine celebrate, quod per multos annos memoretur et in laude ſit: nec enim alia puella veſtris carminibus dignior eſt. Ita leg. *multos celebrate per annos. Hoc fumet* arridere quidem poſſit, ſi illa Virgilii Ecl. 7, 44. reputes;

Bis ſenos cui noſtra dies altaria fumant.

ſed *fumare in multos annos* non bene diceretur. Neque placent Heinſii coniecturae: *Huic ſ. ſ. multos o duret in annos,* vel *Haec ſ. ſ. m. conſummet in annos.* H. H. Voſſii apogr. habent: *hoc* aut *haec ſumet, hoc ſummet* (quod etiam in Zwic. 1. cum gloſſ. marg. „totis annis verſetur"), *hoc ſumetur, hoc fumet, celebretur.* H. Voſſius de coniectura ſcripſit ita: *Haec ſolenne ſacrum multos ut ſumat in annos.* Iungit autem hunc verſum cum antecedenti verbo *cantate*, et *ſacrum ſumere* dictum ſtatuit ut ap. Terent. Adelph. II, 4, 23. et V, 3, 68: *Hilarem hunc ſumamus diem.* Mihi H. Voſſii ſententia vel ea de cauſa placere non potuit, quia *ut* haud dubie perperam illatum eſt; quare locum intactum reliqui. W.

24. *veſtro — choro*] Ita correxit Ed. Ald. ſec. pro eo, quod erat in pr. et quod vett. edd. et codd. fere habent, *noſtro toro,* varietate frequenti. v. II, 1, 88. at h. l. aberratione: nam ſuperbum eſſet poëtam de ſe dicere:

Dignior eſt noſtro nulla puella toro. H.

Tria apogr. H. Voſſ. *veſtro,* duo *noſtro choro* cum Zwic. alii item *noſtro thoro,* aut *veſtro thoro.* In Hamb. *nulla veſtro.* W.

CARMEN III.

1. *Parce meo iuveni, ſeu quis bona paſcua campi*] Eadem verborum iunctura erat ſupra I, 2, 33. Ed. Rom. *iuvenis. Seu qui* eſt in uno Italico, et ſic emendabat Ayrman. Vit. Tib. §. 81. et praeferendum puto. Deinde unus Angl. *campis,* (cum Voſſ. 1, 2, 5. et Ald. 1. 2. W.) unus Broukh. *carpis,* Ed. Rom. *capis.* H. *Seu quis aper,* ut ſupr. I, 2, 17: *ſeu quis iuvenis.* W.

3. *acuiſſe*

3. *acuisse in praelia dentes*] Ita Scaliger ex Cuiaciano reposuit. Vulgo, sicque etiam Corvin. *in pectora*, vel *in pectore*. Ita aprum illa obtestatur, ne in puerum irruat. *Ne tibi sit*. In Guelf. 2. adscriptum: *ne velis*. Saltem *Neve velis*. H. *Praelia* iam in marg. Gryph. ann. 1573. H. Voss. codd. dant *pectore*. Zwic. *pectora*. W.

5. *Sed procul abducit venandi Delia cura*] Haec est librorum et Edd. antiquarum lectio, satis commoda, modo non per appositionem dictum accipias, sed *cura* sexto casu positum malis; ut iniquo animo ferat, Dianam iuvenem abducere a se studio venandi. Scaliger legebat *devia cura*, quia in deviis saltibus venatur. Melius Heinsius *in devia*: quod Scaligerana lectione praestat, iuncturam tamen verborum habet molestam. Alterum idem vir ingeniosissimus proposuit: *abducit venanti Delia curas* h. puellae amorem animo excutit, quod etiam Broukh. recepit. Ita recte sequitur imprecatio in silvas; et ne putes, id minus latinum esse, ipse Heinsius locum III. Rapt. Proserp. 19. laudat:

Abduxere meas iterum mortalia curas.

ubi similia attulere Intpp. otiosum tamen sic *procul*. H. Voss. 1. 4. *venanti cura*. Voss. 5. *obducit venanti cura*. Voss. 3. *curam*. Lectiones fortasse non plane negligendae. W.

6. *O pereant silvae*] unus Italicus, *O valeant*, ut sup. II, 3, 67.

O valeant fruges, ne sint modo rure puellae.

conf. II, 6, 9. Sed et alterum nostro frequens. I, 1, 51.

O quantum est auri pereat potiusque zmaragdi.

II, 4, 27.

O pereat, quicunque legit viridesque zmaragdos!

III, 4, 62.

Ah pereat, didicit fallere si qua virum!

II, 3, 75.

Ah pereant artes et mollia iura colendi!

7. *Quis furor est, quae mens*] Ita I, 10, 33.

Quis furor est atram bellis arcessere mortem!

et Ovid. III. Art. 172.

Quis furor est census corpore ferre suo?

Broukh.

Broukh. ex Doufae not. c. 7. et Heinfii Adv. I, 13. emendatione repofuerat, *Quis furor eft, demens,* quod recte, unde venerat, abire iuffit Vulpius. *quae mens* vi iuncturae cum altero: *Quis furor* eft h. l. quae infania, et exprimit Graecorum θυμός. Ovid. III. Art. 713.

Quid tibi mentis erat, cum fic male fana lateres,
Procri? Quis attoniti pectoris ardor erat?

Horat. I. Epift. 2, 59.

— — — *Qui non moderabitur irae,*
Infectum volet effe, dolor quod fuaferit et mens.

Ubi egregie fcripturam receptam contra Stephanum, qui *exmens* legebat, tuetur Bentleius. Porro Regius cum duobus Wittianis, uno Broukh. et Anglic. *Quis furor o quae mens,* elegantius vulgata lectione. Colbert. vero, *Quis furor, aut quae mens.* Sed tamen et I, 10, 33. *Quis furor eft atram bellis arceffere mortem!* II. *Quis furor o! quae mens* quatuor codd. Voff. *Quis furor eft, o! quae mens* Mon. Goth. Illud H. Voff. recepit. — Pro *colles* idem vir doctus fcripfit *faltus* de coniectura. Caeterum pr. *denfos* Goth. *denfa,* Voff. 2. *denfo fi.* Voff. 1. *callens.* — *claudendo* Goth. pr. *claudentem,* Ask. *condentem,* in marg. *claudendo.* W.

8. *teneras laedere velle manus*] Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 193. coni. *vepre* ingeniofe quidem, nec tamen probabiliter; nam ufus verbi *velle* Tibullo eft follennis, et manus indaginem tendentis multis modis laedi poffunt, non modo vepre.

10. *hamatis — rubis*] Ed. Rom. cum nonnullis fcriptis, *armatis,* recte prae illo fpretum a Broukh. Ovid. II. Met. 799.

Tangit, et hamatis praecordia fentibus implet. H.

De confufione verborum *armatus* et *hamatus* egit Burm. Anthol. T. I. p. 502. Voff. 1. *amatis.* Ask. *rubris.* W.

12. *geram* a pr. m. Guelph. 2. *Ipfe* Ask. a pr. m. *torva* Goth.

13. *cervae*] Broukh. ex ingenio, pro vulgato *cervi,* repofuit, ne fibilus τοῦ *i* ingratus offenderet; aut potius e more poëtarum. *Quaerere* veftigia, ut Callim. Epigr. 33. διφῶν ἴχνια δορκαλίδος. H. *cervae* Bern. et Mon. quod retinuit H. Voff. Caeteri omnes *cervi,* etiam Hamb. Goth. Zw. 1. 2. Hoc reduximus. *Ipfe* Ask. pr. *ipfa* a pr. man. W.

14. *et demam celeri ferrea vincla cani*] Ovid. VII. Met. 769.

Copula detrahitur canibus.

et VIII.

et VIII. Met. 331. qui locus a Vulpio laudatus eſt: — *pars retia tendunt, Vincula pars adimunt canibus.* Propert. II, 15, 20. loco cum hoc comparando:

Incipiam captare feras, et reddere pinu
Cornua, et audaces ipſe monere canes.
Non tamen ut vaſtos auſim tentare leones.

Ubi non video, quid ſibi eruditiſſimus Broukh. cum ſua lectione unius Groningani libri, *temerare leones,* velit. *Temerare* ſemper notionem religionis habet: ſic *temeramus ſacra, thalamos*, et alia, quae non licita aggredimur. Contra *tentare feras* pro laceſſere, aggredi, bene dictum. Ortum autem *temerare* ex ſcriptura *temptare.*

15. *Sic, l.*] Ex Heinſii emendatione repoſuit Broukh. vulgo, *Si.* quod non ſpernendum erat. Mox Rom. *arguat.* H. *Sic* Voſſ. 2. 3. Caeteri *ſi,* ut Hamb. Zwic. 1. 2. Goth. *lux ſi.* Reduxi *ſi,* quod pro *etiamſi, licet* acceptum (Cic. Off. III, 8.) commodum praebet ſenſum. W.

17. In Corvin. turbatus ordo verſuum: nam 19. 20. ſunt ante 17. et 18. retracti.

18. Voſſ. 1. *da* pr. *ne.* Goth. *nam* et *turbat.* Zwic. 1. *turpet,* ſed correctum eadem, ut videtur, manu *turbet.* Voſſ. 2. 3. *cupide.* Voſſ. 5. *veniens cupida* a pr. m. W.

19. *Nunc*] Sic recte Broukh. e libb. pro vulgari: *Tunc.* H. *tunc* duo Voſſ. Goth. et Zwic. 1. *tunc me ſine* Hamb W.

20. *Caſte puer, caſta retia tende manu*] Hanc lectionem revocavit Broukh. ex antiquis Edd. et ex uno Colbertino, adde nunc et Regium et Guelf. 2. Scaliger repoſuerat *tange,* quod eſt in plerisque et optimis libris, etiam in Ed. Ven. pr. Vicent. Rom. Lipſ. et Venetis: adde Corvin. et habet hoc quod placeat: cum caſtum eſſe velit puerum, dicere potuit: more ipſius deae caſtus maneas; et pro hoc: caſtus tange, tracta, retia. Cum tamen *retia* nulla res ſacra ſint, quam caſtis et puris manibus attingere fas ſit, vix locum habet; quanquam illud ex *tende* factum eſſe credere non poſſum. Forte utrumque corruptum ex voc. *pange,* quod iam viris doctis in mentem venit. *Pangere retia* eſt figere. Heinſius coniiciebat *pande,* quod cum *tendere* permutatum ap. Ovid. IV. Met. 512.

— — — *his retia pandite ſilvis.*

Porro Regius, *Caſta, puer, c. retia t.* H. *tange* octo apogr. H. Voſſ. qui hoc recepit. W.

21. *Et quaecunque meo furtim ſubrepet amori*] *ſubrepet* Broukh. ex uno Statii tacitus recepit, ut et in Regio eſt, et iam Heinſius ex Schefferi libro emendabat; vulgo, *ſubrepit*. Ed. Rom. male, *quicunque*. Porro Scaliger e ſuis laudat *At quaecunque*. In nonnullis *Aut*; quod et Vicent. ed. habet, et praeferendum videtur; niſi *At* praeſtat ſcribere. H. *Aut* recepit H. Voſſius. Tamen apogr. eius habent *Et*. un. *tuo*. un. *caſto* pr. *furtim* ex antecedent. *ſubrepet* ſex apogr. H. Voſſ. Caeteri *ſuprepit*, cum Zwic. W.

22. *Incidat in ſaevas diripienda feras*] Palat. quintus Gebh. *et ſaevis — feris*. H. Etiam Goth. perperam *et ſaevis*, quod arripuit H. Voſſius. W.

eod. *concede parenti*] Broukhuſii librorum unus, *parumper*.

24. *et celer in noſtros ipſe recurre ſinus*] Iam notarunt viri docti, hinc eſſe effictum illud Ovidii Epiſt. 15, 93.

Huc ades, inque ſinus formoſe relabere noſtros. H.

Voſſ. 2. *noſtro ſinu*. Bern. *pedes* pr. *ſinus*. W.

CARMEN IV.

1. *Huc ades et tenerae morbos expelle puellae*] Ed. Lipſ. cum Reg. Lep. et Exc. Perreii ac Colotii, *Huc ades o*, non male. Deinde Livineius et Guyetus corrigebant, *depelle*, ut etiam eſt in uno Broukh. et Thuaneo. Hoc quidem uſitatius. Ovid. Epiſt. 21, 175.

Turpe tibi eſt, illum cauſſas depellere leti.

et alibi. 'Sed et Horat. iam a Broukh. laudatus II. Epiſt. 2, 137.

Expulit helleboro morbum bilemque meraco. H.

o etiam Zwic. 2. perperam.' *depelle* Voſſ. 5. Hoc recepit H. Voſſius. Sed nonniſi invitus recepit vocabulum non contemnendum; ipſe enim mavult *averte* ex Horat. Epiſt. II, 1, 136. Mox *ſuperbe lyra* Goth. et Voſſ. 5. W.

3. *nec te iam*] Neſcio unde *nec iam te* admiſſum fuerit. Eſt tamen in Guelf. 3. H. Idem in Voſſ. 5. et Mon. quod fortaſſe praeferendum. Reliqui tamen alterum. *Nec enim te* in marg. Gryph. *te iam* probat H. Voſſius. — Verſ. 4. et ſequentes in Voſſ. 5. leguntur infra poſt v. 7. carminis VIII. W.

5. *ne*

Digitized by Google

5. *ne macies pallentes occupet artus*] *tabentes* ex emendatione Heinsii recepit Broukhusius. cf. Horat. III. Od. 27, 53. quia mox versu proximo *pallida membra* in vulgatis edd. memorantur. Sed vide ad vs. sequ. Pro *ne* in nonnullis *neu*, quod commodiorem locum habet versu sequ. H. *neu* etiam Muretus. *pallentes* Voss. 4. perperam. W.

6. *Neu notet informis pallida membra color*] Broukh. malit *squalida* h. illuvie et paedore obsita, ut in morbis fieri solet. Sed hoc nimis grave et horridum pro culta puella. Tum *pallor* in morbis et febribus proprie dicitur. Ovid. Epist. 21, 15.

Quam tibi, nunc gracilem vix haec rescribere, quamque
Pallida vix cubito membra levare putas.

et v. 215.

Concidimus macie: color est sine sanguine.

In Ed. Rom. legitur, *candida membra*: cui egregie opponitur *informis color*. Hoc si sequamur, in superiori versu aliena emendatione haud indigebimus. *infirmus* male Corvin. H. *Candida* nunc etiam in Ask. et Bern. repertum. Caeteri aberrant. Zwic. 1. *palida*, quia semper hic codex una *l* h. voc. utitur. W.

8. *devehat amnis*] est ex Heinsii emendatione a Broukh. receptum. Vulgo legitur, *evehat*. H. *devehat* etiam Voss. 1. nam Goth. apogr. quod apud nos est, *vehat amnus* habet. H. Vossius reduxit *evehat*, quod est in caeteris omnibus, etiam Zwic. *annis equis* Voss. 3. W.

9. *quicunque sopores, Quicunque et cantus corpora fessa levant*] *sopores*, ὑπνωτικὰ, Broukh. ex optimo Wittiano, uno Angl. et Commel. reposuit. In Ed. Rom. sic, ut in uno Gebh. et Colot. Exc. *sopore* et mox *cantu*. Reliqui omnes cum praestantissimo Cuiaciano, etiam Corvin. tuentur *sapores*, quos vocant medici succos expressim collectos, τοὺς χυλούς. cf. Scalig. ad h. l. Hos quidem ego hic convenientiores iudico; *succi* enim *herbarum*, et *herbae* adeo ipsae, cum *cantu* fere coniunctim memorari solent tum in morbis levandis, tum omnino in re magica, ut modo IV, 1, 62. vidimus, ex qua fere peti solebant auxilia in morbis gravioribus. Praeterea poëta hic remedium potius, quo morbus tollatur, quam, quo somnus, quod alias nec difficile factu esset, ad tempus adducatur, Phoebum rogare debere videtur. *Sapor* et *sopor* etiam permutata sup. I, 7, 35. In

Guelf. 2.

Digitized by Google

Guelf. 2. correctum *lepores*. H. *fapores* fex apogr. H. Voff. (Goth.) quod fecutus Heynii iudicium recepi cum H. Voffio. — *levat* Voff. 3. *levet* Goth. — Voff. 5. *levent*, quod arripuit H. Voffius. In marg. Gryph. ad *feffa* legitur *noftra*. — Mox v. 11. Mon. *facta* pr. *fata*. – v. 12. Voff. 5. *cum*, fuperfcr. *pro*. — Bern. *miranda*. W.

13. *Interdum vovet*] In libro Laudi, follenni errore, *fovet*, quod miror Broukh. placere potuiffe, cum hic oppofitionis lex illud plane non ferat. H. Pro *vovet* Voff. 1. *movet*. Goth. *meret*. Zw. 1. *fovet*. Pro *quod* Hamb. *que*. W.

14. *Dicit in aeternos afpera verba Deos*] Ed. Rom. *Vicit*. Eadem cum Venetis, Brix. et uno Gebh. *impia verba*, ut I, 3, 52.

Non dicta in fanctos impia verba Deos.

et II, 5, 14.

Impia in adverfos folvimus ora Deos.

cf. I, 2, 80. III, 4, 15. ex quibus locis aliquis illud effinxiffe videtur.

15. Quatuor fequentia difticha alii alio ordine exhibent. Vulpius eum, quo pofuimus, fervat, fecundum edd. ex Ald. fec. ductas, etiam Plantin. Scaligerana vero turbato ordine Aldinam pr. fequuta cum Rom. Venetis, Reg. Lep. et Vicent. ac Corvin. (fic codd. Guelf. omnes) in hunc modum:

Pone metum
At nunc tota
Phoebe fave
Nil opus eft.

Broukhufius Statium et eius libros fequutus ita:

Pone metum
At nunc tota
Nil opus eft
Phoebe fave. H.

Notante H. Voffio in antiquiffimis editionibus, etiam Aldina prima et fecunda, ordo fuit hic: *At nunc* — *Phoebe* — *Nil opus*. Hunc fequuntur etiam H. Voffii apogr. et Zw. uterque. In Goth. verf. 17. 18. et 20. defunt. Primus Muretus mutavit hunc ordinem, et ultimum diftichon: *Nil opus* — primo loco pofuit. Secuti funt Statius, Pulmannus, Tufcanella, Pafferatius, Gebhardus, Cantabrigienfis, Vulpius, Heynius. Statius quidem poftquam memoravit, in duobus e fuis

Digitized by Google

e suis distichon: *Nil opus* — post alterum: *Phoebe* — legi, addit: Itaque legendos et hoc loco puto simul ponendos: *Phoebe* —, *Iam celeber* — *Tum te felicem*. Non dixit disertis verbis, distichon: *Nil opus* ante distichon: *Phoebe* — collocandum esse, quod tradidit falso Broukhusius. W.

15. *non laedit*. Guelf. 4. *non laesit*.

16. *Tu modo semper ama*] Videtur τὸ *semper* ad nostrum sensum paullo ieiunis positum esse, pro constanter.

19. *At nunc*. Malim *Et nunc*: Etiam nunc illa tota tua est; aut *Ac nunc*, quod et in Guelf. 3. legitur. Pro *candida* Heins. coniiciebat *languida*, satis languide. Pro *secum* Laud. *semper*. H. *At* unice verum. Opposita haec sunt vers. anteced. Neque *candida* mutandum, quippe aptissimum sententiae. Similiter *violenta* I, 6, 47. Add. Virg. Aen. 4, 496. W.

20. *et frustra credula turba sedet*] Cyllenius ita commentatur: *ante torum stat vel ante fores aedium*. Broukhusius, Statium sequutus, de amantibus fores ac limen obsidentibus accipit, ut I, 1, 56.

Et sedeo duras ianitor ante fores.

Et solet ita id hominum genus inprimis aegrotante domina. Ovid. Epist. 20, 129.

Ne tamen ignorem, quid agas, ad limina crebro
Anxius huc illuc dissimulanter eo.

Sed durum est *ante fores* extra orationem poëtae assumere. Vulpius de amantibus in deorum aedibus sedentibus et pro domina vota facientibus intelligit, ut sup. I, 3, 30. Mihi videbatur convenientissimum esse de turba amatorum accipere, qui aegrae puellae assiduo praesto sunt. Ovid. Epist. 21, 191. de sponso Cydippes:

Assidet ille quidem, quantum permittitur ipsi.

cf. Epist. 20, 134. Solent enim sub officii nomine invisere aegrotantes amatores et lecto assidere. *credula turba* est, quae se credit amari a puella; sed ex omni parte placet, quod est in optimo Wittiano, duobus Anglic. et uno Statii, *sedula turba*, quod belle exprimit officiosam operam, sollicitam et saepe ineptam curam, discursitationem, varia molimina amantium, dum ministrant medicamina, stragula admovent, effingunt manus vel digitos, tentant salientem pollice venam, et alia. In Ed. Rom. *garrula turba* expressa est. Potest et hoc locum habere in vera hominum vita; non vero in poëta.

Pro

Pro *fedet* Eboracenfis cum alio *canit*. H. *Sedula* etiam in Bern. fed nihil mutandum. W.

22. *In uno Corpore fervato reftituiffe duos*] Regius cum duobus Italicis *fervatos*, et hoc adeo fuavius dictum videtur. Duxit hinc colorem Ovid. II. Am. 13, 15. iam a Broukh. laudatus:

Huc adhibe vultus, et in una parce duobus.

Sed et fic Propert. II, 21, 41.

Sic non unius, quaefo, miferere duorum:
Vivam, fi vivet: fi cadet illa, cadam. H.

fervatos Voff. 1. Sed nihil mutandum. Hamb. *fanato*. Voff. 3. *et conftituiffe*. Caeterum adde Ovid. Her. XX, 234.:

Quid dubitas unam ferre duobus opem? W.

23. 24. *Iam celeber, iam laetus eris, cum debita reddet Certatim fanctis laetus uterque focis*] In libris etiam in altero verfu *laetus uterque* legitur; e coniectura *lotus* emendarat Broukh. quod Vulpius fervavit: ad meum tamen fenfum dilutum illud et vapidum eft. Melius Heinfius coniiciebat: *fofpes uterque*. Sed viri praeftantiffimi vocem *laetus* loco, unde non debebat, expuliffe, quo non conveniebat, reliquiffe videntur. *Vota folvimus laeti*, unde in monumentis frequens occurrit V. S. L. M. Igitur recte dictum erat in noftro: — *cum debita reddet laetus uterque focis*. Contra *celeber* (ut *celeber deus*, *κλυτὸς*, II, 1, 83.) *laetusque* non bene iunguntur h. l. ubi de fama et celebritate, quam fit fibi comparaturus Deus, puella fervata, agitur. Forte leg.

Iam celeber, iam clarus eris.

lapfus ab hoc ad illud facilis fuit et proclivis. Praeftaret tamen: *Iam celeber, iam magnus eris*. Cyllenius in fuo habuerat *tutus*, et addit: *quantum ad amorem rivalium procorumque*. Nempe ad Cerinthum haec referebat. H. Bene habet *laetus*. — Pro *reddet* H. Voffius recepit *reddent* ex Hamb. *tutus eris* Voff. 1. *levis* Bern. a pr. m. *erit* Goth. W.

25. *dicent pia turba*] Broukh. ita repofuit pro *dicet*, quia fic optimi fcriptores, fed contra libros eiusmodi loquenti rationes mutare non aufim. H. *Dicent* Voff. 1. 3. 4. Sed verum *dicet*. W.

26. *artes — tuas*] Rom. cum Venetis *fuas*: ut et Guelf. 4. Suaviter vero ad deos translatum videmus id, quod inter medicos forte locum habeat: inprimis fi opiparum foftrum

Digitized by Google

CARMEN V.

1. *Qui mihi te, C. dies dedit, hic*] Ita Scaliger e Cuiac. restituit. Vulgo ubique legitur: *Est qui te, C. d.* ut iungendum foret: *Est hic dies mihi sanctus.* Sed corruptio nata inde, quod voc. *mihi* excidisset. cf. sup. ad IV, 1, 39. H. *Set qui te* Goth. H. Vossius cum Guyet. suspicatur scripsisse Tibullum *Et qui te.* Non tamen recepit. *Est qui te* etiam H. Voss. apographa et Zwic. uterque. — *mihi hic sanctus* Hamb. Mox *festas* Bern. *sanctos* Voss. 3. W.

4. *dederunt*] Nostri et Guelf. omnes cum aliis *dederant.* paullo ante Ed. Rom. cum Guarner. *puelle* h. *puellae.* H. *dederunt* quatuor apogr. H. Voss. *dederant* quatuor alia (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. tamen in Zwic. 1. superscript. „al. dederunt". Goth. *deerant.* W.

6. *de nobis*] Frustra quaesivi id, quod malim, *de nostro* sc. igni. Aut: *si tibi, qui nobis, mutuus ignis adest.* H. Voss. 5. *vobis.* Voss. 1. *Sim tibi nec nobis.* H. Vossius scripsit: *Si tibi nobiscum* de coniectura. Caeterum v. antecedent. *quod uxor* tria apogr. H. Voss. W.

7. *per te d.*] Ed. Lips. cum aliis *te per,* nonnulli *tua per.* Male. H. *tua per* Ald. 1. 2. Muret. *te per* Zwic. — Voss. 5. *verba*, sed superscr. *furta.* W.

9. *Magne Geni, cape*] Commune omnium deorum epitheton, Genii etiam, esse in lapidibus, docet Broukh. ad h. l. Est vero *Magne* ex correctione Scaligeri, quanquam iam in Gryph. 1546. ita inveni exaratum; vulgo *Mane Geni* in libris et Edd. etiam Corvin. legitur, quod ab antiquo voc. *Manus,* h' sanctus, bonus, (v. Varr. de LL. V, 2.) ductum putandum; habetque hoc doctrinae speciem, modo in eo carmine nunc versaremur, ubi eruditae orationis aliqua laus esse posset. In Regio in margine appinxerat aliquis ἀμφιβραχύς. Nempe is ἀπο τοῦ *manere* esse crediderat, ut *manē Gĕ* eiusmodi pedem constitueret. At τὸ *manum* primam longam habere debet, ut *Manes,* quod inde deductum. Deinde quatuor Stat. Colb. Bodlei. Thuan. Rom. cum Ald. pr. *Mane veni.* quod in Venetis statim mutatum. Tres Italici cum Pocchi et Perreii Exc. *Alme Geni,* quo Lipf. Exc. cum alio libro alludunt, in quibus *Alme veni.* Videri potest adhuc aliquid latere, quód non assequor. *Alme Geni* tamen pro vera lectione habeo: nam et consentaneum hoc verbum Genio Natali, et in principio versus in corruptelam proclive fuit: *Alme* in *Mane.* Arguit autem haec duplex lectio, ex binis saltem fontibus nostros scriptos huius

huius quarti libri fluxiſſe. H. *Mane* ſeptem apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.): accedunt Zwic. 1. 2. quod recepit H. Voſſ. — *magne* quatuor codd. Voſſii. — Pro *Geni* Goth. apogr. quod apud nos eſt, *veni*. idem ſuperſcr. in Ask. et Zwic. 1. W.

eod. *cape dona libens*] recte quidem Genio tura dantur. vide I, 7, 53. II, 2, 3. probarique adeo hactenus vulgaris lectio poterat: *tura*, ut ſit: *cape tura libens*. At libri aliud ſuadent; nam Exc. Lipſii *vota*. Uterque Wittianus, unus Heinſii, et duo Anglic., bonae notae libri, *cape dona;* quam veram eſſe lectionem, *tura* vero eius interpretamentum, dubitari vix poteſt, itaque revocandam eſſe duxi. cf. Burman. ad Ovid. Epiſt. 6, 77. Mox liber Heinſii *donisque faveto*. H. *dona* Voſſ. 3. 5. in hoc ſuperſcr. *thura*. W.

10. *Si modo, cum de me cogitat ille, calet* extremum vocabulum eſt in multis vulgatis Edd., tribus Ital. et Exc. Pocchi; reliquos omnes occupavit *valet* et Ald. 1. 2.; ut ſup. II, 3, 6. *calidus* et *validus* in libris variabat. Scaliger in Cuiacii libro invenerat *volet* (hoc ſenſu: amore uritur. cf. ad II, 3, 73.): hoc ille probavit, hoc recepit; non venuſte. Nam *velle*, ſi amoris vocabulum eſt, paullo inceſtius et impurius ponitur, ut paſſim in Luſibus liberis. Neque Broukhuſio *volet* placuit. *Calet*, quod Muretus dedit (et in Ask. legitur), vera lectio eſt, qua ſignificantur ſubiti illi ſanguinis animique motus, quotiescunque amatae puellae recordatio animum ſubit, aut repente mentio fit; adiectum autem eſt: *cum de me cogitat*.

11. *Quod ſi — ſuſpirat*] in multis apud Broukh. Guelf. 2. a m. pr. *ſuſpiret*. H. *ſuſpiret* etiam Hamb. Goth. Bern. Voſſ. 2. Recepit hoc H. Voſſ. male. — *Qui ſi* Voſſ. 2. 3. W.

12. *Tu precor*] ex uno Italico emendavit Heinſius, recepit Broukh. vulgo, *Tunc*. Supra II, 3, 64.

Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus. H.

Tu quinque apograph. H. Voſſ. *Tunc* Hamb. Goth. Zwic. — H. Voſſius ſcripſit *Tum*. W.

13. *Nec tu ſis*] Sic etiam Regius et Guelf. 2. 3. cum Ed. Rom. in multis libris et in vulgg. Edd. ante Scalig. etiam in ant. edd. legitur: *Nec ſis nunc*. Unus Colb. *Vel tu ſis*, unus Broukh. *Nec tu ſis:* nempe omiſſum *tu* iſtas turbas dedit, ut toties evenit. v. Obſſ. ad IV, 1, 39. H. *Nec tu ſis* ſeptem apogr. H. Voſſ. in Voſſ. 1. deeſt *tu*. Voſſ. 5. cum Zwic. Goth. *Nec ſis nunc*. Mox pr. *vincl*. Hamb. *colla*. W.

16. *Nulla queat poſthac nos ſoluiſſe dies*] Hoc placebat Statio e libris, et ſic Scaliger reſcripſit; nec aliter vett. edd.

Regius,

Regius, ut liber Laud. cum duobus Anglic. apud Broukh. *dissoluisse;* nonnulli, *vos soluisse;* unus Stat. *quae soluisse;* Colbertinus *quam soluisse;* et sic fuit in vulgg. Edd. inde ab Ald. I. II. et Mur., etiam in Romana; nunc et in Guelf. 3. haud dubie vere; ideoque revocavimus. H. Veram lectionem *quam* dant Ask. Mon. Goth. Similem posituram relativi vid. apud Iuv. II, 40: *Sed tamen unde Haec emis, hirsuto spirant opobalsama collo Quae tibi?* Voss. 1. *quae,* 4. *qua,* in marg. *nos,* 3. *dissoluisse.* Pro *queat* Voss. 3. *valet; post* pr. *posthac* Bern. W.

17. *sed tectius optat*] non tam invidiae et fascinationis metu tacite vota concipit, de quo more supra ad II, 1, 84. aliquid monitum est, sed prae pudore, ut v. sequ. ipse interpretatur. Nisi hoc mirum videatur, iuvenem verecundiorem esse puella. Sed apparet, Sulpiciam eum aetate, adeoque usu et experientia, antecessisse, et, mitis Veneris sacris initiatam, iam pudorem tenerae istius aetatis ineptum deposuisse. (nisi quoque nobilitate generis eum longe praecessit. cf. ad pr. Eleg. II.) *Tectius* vero olim Muretus et iterum Broukh. e septem bonis libris reposuit: vulgo *tutius* legitur. H. *tectius* Voss. 4. caeteri *tutius.* Mox *Nam* vid. Obss. I, 9, 46. Pro *Nam* Voss. 3. *Non.* Pr. *haec* Voss. 1. cum Goth. *hic.* W.

19. *quoniam deus omnia sentis*] Ita cum scribitur, accipi necesse est: quoniam omnia sentis, tanquam deus. Praestat tamen iungere *Natalis deus,* adeoque interpungere: *At tu, Natalis, quoniam, deus, omnia sentis.* ut sit: At tu, Natalis deus, q.

20. *clamve palamve*] duo Broukh. *clamne palamne,* quod ille recepit. Sic Ovid. III. Met. 256.

> *Sola Iovis coniux non tam, culpetne probetne,*
> *Eloquitur.*

Sed et ibi in libris, *culpetve probetve.* H. *clamne palamne* Muretus, Pulmann. Passeratius. Ac consentiunt cum duobus Broukhusii Ask. Goth. Bern. In Mon. *clamne palamve.* Obsequutus Bentl. ad Horat. Sat. I, 2, 63. cum H. Vossio recepi: *clamne palamne.* — Ask. *referat.* W.

CARMEN VI.

1. *Natalis Iuno*] Ed. Rom. *Natali.*

eod. *sanctos cape turis honores*] hoc ex duobus, altero suo, altero Heinsii, admodum recentibus, reposuit Broukh.

Vulgo

Vulgo *turis acervos,* ut IV, 1, 34. cf. II, 5, 6. Sed tamen epitheton *sanctus* videtur accommodatius esse *honoribus. Turis honores* iam supra memorati, I, 7, 53. quia tus in Deorum honorem accenditur, et *honos* omne dicitur, quo mortales Deum veneramur. vide Broukh. ad h. l. *Capere* vero modo fuit Carm. V, 9. H. Vera lectio reposita a Broukhusio est etiam in Ask. Voss. 3. Goth. W.

2. *docta puella*] Epitheton hoc in puellis semper refertur ad studium artis poëticae, v. c. Ovid. II. Am. 4, 17. inquit Broukhusius. Sed ea ipsa exempla, quae affert, probant, illud interdum latius patere. Sic in Iuvenale Sat. 6, 444. *docta*, quam describit, *mulier enthymemata torquet,* et *historias scit omnes,* Grammaticam etiam intelligit. Et illa Sempronia apud Sallust. Catil. 25. *litteris Graecis et Latinis docta fuit:* id vero ad philosophiam, historiam, et omnia, quae lectione addiscuntur, referendum; de poëtica arte ille demum subiungit: *ingenium eius haud absurdum; posse versus facere.* Sed h. l. ad poëtices studium, a quo puella non aliena fuisse videtur, referre et ipse malim, quam cum Vulpio ad sacrorum disciplinam, qua imbuta fuerit puella. *Doctus* enim simpliciter pro sacrarum rerum perito vix dici potest. Nec in hoc carmine de religionum studio agitur.

3. *Tota tibi est hodie*] Canterus et Demsterus ad Rosin., ut Vulpius notavit, *Lota* emendarunt, quod languere recte ille dicit. Guyetus cum Livineio et Ayrmanno in Vita Tibulli §. 81. legunt: *Tota tua est hodie.* Sed hi exquisitiora in trita et vulgaria mutant. Nam *tibi* eodem sensu dictum est. Mox Guarner. *ter se l.* H. Mox Ask. *suos,* superscr. *tuos.* W.

5. *ornandi caussas*] Reg. Ed. Lips. cum plerisque, etiam Ald. pr. *orandi*, male. H. Aberrant etiam Zwic. uterque, Hamb. Goth. Bern. — Mox Voss. 5. *et* pr. *est.* Goth. *enim* pr. *tamen.* W.

6. *cui placuisse*] Ven. 1500. *qui.*

7. *ne nox divellat amantes*] Ita Broukh. reposuit ex aliquot libris: et sic iam Muretus ediderat. In multis aliis, Ald. 1. 2., etiam in Ed. Lips. et Corvin. est, *ne nos,* quod eo alludit. Guelf. 3. *ne nos,* emendatum *nox.* Scaliger, nescio unde, legebat *ne quis.* Regius cum Ed. Rom. et octo libris ap. Broukh. etiam in Guelf. 1. 4. exhibent, *neve id;* Colot. Exc. *ne quid.* In Guelf. 2. *ne nos* cum var. lect. *neu quis. nec nox.* Ad sensum hoc accommodatissimum; sed est

Digitized by Google

elumbe et exile. Latet forte aliquid, nam vulgata fatis fibi non conftat. H. Recepi *ne quid* cum H. Voffio, poftulante nexu fententiarum. Primum enim quae antecefferunt eiusmodi funt, ut noctis mentio inopinata veniat nec tranfitus paratus fit ad hanc notionem. Deinde etiam pentameter qui fequitur cum particula *fed* in fronte pofita ita refertur ad verba: *fave, ne* —, ut oppofitio fententiarum fibi non conftet retento vocabulo *nox*. Caeterum *nox* eft in tribus apogr. H. Voffii, in quatuor *nos* (Goth. Hamb.) et Zwic. 1. 2. In Ask. *neve*. In Voff. 3. 4. *neve id*. W.

8. *Sed iuveni q.*] Adverfativa hic videtur parum commoda effe. Melius *Et* legeris. H. Nunc non opus hoc. W.

9. *ulli — puellae*] Sic Ed. Rom. Venetae, Aldinae, Muret. et hinc ceterae cum libro Urfin. et Colbert. adde Guelf. 4. Ceteri maiore numero, etiam Corvin. *ulle* vel *ullae*, quod Scaliger repofuerat. Nec dixeris, utrum hoc ex librarii infcitia, an poëtae affectatione venerit. Certe rhythmum ingratum auribus verfui inferret. H. *Si* pr. *Sic* Voff. 3. cum Zwic. 1. *componas* Hamb. *ullae* etiam Zw. 1. 2., fed ille in marg. *ulli*, hic addit gloff. interl. *alteri*. H. Voffius, cui in erroribus *ullae, ulle, velle* latere videbatur *eft* five *é*, fcripfit: *ut nulli eft* pr. *ulli non*, in quo neminem affentientem habebit. Caeterum *ullae* et *ulle* quinq. apogr. H. Voff. *illae* Voff. 1. W.

10. *cuiquam*] in nonnullis *cuidam*, male. H. *ut* pr. *aut* Voff. 2. *cuidam* Hamb. cum Ask. *ulli* pro eodem Goth. W.

11. *vigilans — cuftos*] *Neu* utique malim. *At tu, fancta, fave, ne — Neu poffit*. Porro *vigilans* Broukh. fine ulla librorum auctoritate mutarat in *vigilax*. Concedo, faepe hanc voculam in poëtis corruptam, et praeferendam effe, ubi libri variant. Sic ap. Ovid. II. Met. 779. ubi *vigilacibus excita curis* ex potioribus optime reftituit Heinfius, quem vide. Sic et in fimilibus non raro factum. In iisdem Metamorph. I, 333. *conchaeque fonaci* haud dubie melius cum melioribus legitur, quam cum aliis *fonanti*. Sed eiusmodi delicias contra omnium librorum confenfum nec ulla alia idonea de cauffa inferre non tutum duco. H. *Nec poffit*. De *poffit* cf. I, 8, 59. *Nec* mutandum non eft. — *vigilax* nunc in Voff. 3. *vigilans cupidos* Voff. 5. — *deprehendere* Ald. 1. 2. Muret. Zwic. 1. 2. W.

12. *miniftret*] Venetae *minifter*. H. *miniftrat* Voff. 5. Zwic. 1. W.

14. *ter*

Digitized by Google

14. *ter tibi sit*] in plerisque ex more corruptum in *sit* vel *sic*. H. Ald. 1. 2. Muret. *sit*, ut Hamb. et duo Voss. *sic* Goth. et Zwic. 1. 2. *tibi* pr. *libo* Goth. W.

15. *Praecipit en natae mater studiosa, quid optet*] *en* ex emendatione Heinsii reposuit Broukh. pro *et*. Guelf. 2. *at* pro var. lect. Posset et legi *ut* pro *utut:* de quo usu cf. Gronov. Obs. III, 6. sed alterum longe praestat. *quid optet* ex Lips. Exc. et uno Heinsii recepit Broukh. vulgo, *quod optat* (Ald. 1. 2.), in nonnullis *quod optet* (Muret. et Scal.). Ayrmannus in Vita Tib. §. 76. ita legendum esse putat:

Praecinat et gnatae mater studiosa quod optat,

et hanc unam ex praecipuis emendationibus suis esse sibi persuadet. Equidem, quam commodum sensum efficiat, non video. H. *en* nunc in Ask. idem *quid optet* cum Mon. Hamb. In Goth. apogr. quod apud nos est, *quod optat*. Caeteri similiter aberrant. — Pro *en* Voss. 5. *ait*. Voss. 2. *mater natae*. W.

16. *Illa aliud tacita clam sibi mente rogat*] Ita ex Heinsii emendatione reposuit Broukh., cum in permultis, etiam Guelf. 2. et Ed. Lips., add. Mur., esset, *iam sibi*. Scaliger ex Cuiaciano, cui Regius cum Ed. Rom. et Ald. 1. 2. et non pauci alii, in his Guelf. 1. 3. 4. accedunt, Vulpio vehementer probante, receperat *iam sua*, ut esset, *iam sui iuris, non ex praescripto matris;* hoc tamen a lepore nativo et ab omni simplicitate alienum est. Heinsiana lectio optime congruit cum superstitione illa nota, clam vota suscipiendi. vid. ad II, 1, 84. et modo Carm. 5, 17. hinc et additum *tacita mente*. *Iam* vero et *clam* haud raro permutata. vid. sup. ad I, 9, 2. *rogat* pro, *vovet*. H. *clam* dant Ask. et Voss. 4. cf. Tibull. I, 7, 60. I, 11, 34. Caeteri errant. W.

17. *Uritur, ut — urunt*] Broukhusius Menagium (in Anti-Baillet T. II. p. 214.) memorat notasse nostrum, quod passivo activum subiecerit. Rectius Ovidium dixisse Epist. 7, 23.

Uror ut inducto ceratae sulfure taedae,

scil. *uruntur*. Ad grammaticam subtilitatem hoc accommodate monitum. Sed talium carminum leporem et suavitatem interdum haec ipsa grata negligentia cumulat. H. v. 18. Bern. *Ne liceat quisquam*. Voss. 3. *iuncta* pr. *iana*. W.

19. *Sic iuveni gratis, veniet cum p. a.*] Sunt haec ex Heinsii emendatione, cum in vulgg. Edd. etiam Ald. 1. 2. Muret.

Muret. Rom. ſit: *Sit iuveni grata, adveniet.* Scaliger in ſuis invenerat *veniet,* unde legit: *Sic iuveni grata, veniet,* ut *grata* ſit pro *grata re,* et ſequ. verſu pro *adſit* e Cuiac. reponit *eſſet.* Sed ex ea lectione ſenſus commodus vix elici poteſt: nec multo commodior ex Heinſiana: tum in hac et epitheton *gratis iuveni* duram iuncturam habet, et corruptionis cauſſa et ratio nulla apparet. In Exc. Lipſii erat: *Sic i. grata ac veniet,* in Florent. Statii: *grata eſt veniet,* unde ille faciebat: *Sic iuveni gratum, veniet — iam vetus ut ſit amor.* Particula *ac* vel ſequenti verbo adhaeſit, ut fieret, *adveniet,* vel excidit, ut in Scaligeri libris et aliis veteribus, teſte Statio, item in Reg. Lep. Lipſ. et Regio. (adde Corvin.) At in Vicent. inde factum eſt: *Sic iuveni grata eveniet cum.* In iisdem *ſit, ſic, ſi* legitur. Guelf. 1. 4. *Sic iuveni grata adveniet — iam vetus adſit amor.* 2. *Si iuveni grata veniet — vetus eſſet amor.* cum var. lect. *ſit iuveni grata adveniet — ut ſit.* 3. *Si iuveni grata eſt, veniet cum — adſit amor.* Licet multa comminiſci. Mihi probabile fit, ſuperiora duo diſticha ſedem ſuam mutaſſe; praeceſſerat *Uritur* — tum *Praecipit — rogat.* Nunc ſubiiciuntur ipſae preces puellae: hoc optat, ut *ſit iuveni grata, ac, veniet cum proximus annus, Hic idem votis iam vetus adſit amor.* Ita omnia ſunt expedita nec lepore carent. *Vota* verſu ultimo intellige, quae puella proximo anno eadem die conceptura eſt: quibus *Amor* eleganter *adeſſe* fingitur. (Transmiſſa haec iam erant ad librarium, cum arguta et elegans emendatio mihi impertita eſt ab docto et ſollerti critico, Prof. *Herel;* nam ſuſpicatur, in var. lect. *Sit iuveni grata eſt,* latere veram lectionem: *Sternuit illa: ratum eſt.* petitum a ſuperſtitione ſatis nota.) H. Reſtitui locum ex Heynii ſententia, ut iam olim feceram in edit. minor. Secutus eſt H. Voſſius. — Zwic. 1. *grata eveniet.* Zwic. 2. *grata veniet.* In H. Voſſ. apograph. legebatur: *Sic iuveni grata eſt; ſic grata, veniet —; Si iuveni grata eſt, venit quom.* Plerique *Si iuveni grata, veniet quum* aut *quom;* un. *tum.* — Mox pr. *adſit* Hamb. *eſſet.* Bern. *veniet* corrupt. e verſ. anteced. W.

CARMEN VII.

1. 2. *Tandem venit Amor, qualem texiſſe pudore, Quam nudaſſe alicui, ſit mihi fama minor*] Ita Broukh. refinxit: et *pudore* quidem, h. cum pudore, pudice, e decem libris, ut iam legebatur ante Scalig. et Statium. *minor* ex Exc. Colot.

ut

Digitized by Google

ut sensus sit: *maiori sibi honori fore, si furta sua palam fateatur, quam si, ore ad pudorem composito, dissimulet; fuisse enim dignam cum digno.* Vulgo legebatur: — *qualem texisse, pudori, Quam nudasse alicui sit mihi fama magis;* quae forte, contra quam Broukh. putabat, aliquo modo explicari possint: Sit mihi magis pudori, talem amorem tegere velle, quam quanta mihi gloria est, eum palam prae me ferre. ut ordo verborum sit: *fama, me eum amorem texisse, sit mihi magis pudori, quam, me eum nudasse alicui.* Neutram tamen lectionem satis esse commodam fatendum est; at nec multum praestare Broukhusianam. *pudori* est in potioribus numero, etiam in Reg. Corvin. Ed. Lips. et Rom. Ald. 1. 2. Muret. Scal. Cyllenius in Commentariis praefixum quidem habet *pudore,* sed et is *pudori* in suo habuisse videtur, nam explicat: *ne sodalibus exponens miphamissim,* quod operae corruperunt ex *inphamis sim.* Variat *pudore* et *pudori* etiam in Guelff. Pro *magis* in uno Broukh. erat *maior,* in Exc. Lipsii *prior.* Deinde quinque libri cum Regio, *Et nudasse,* Colb. *Aut,* Scalig. *At,* forte *Ac nudasse* eodem sensu. Sed iam olim subodoratus sum vitium latere in *fama.* Ipsa res postulat *cura,* ut sit: *qualem texisse pudore, Quam nudasse alicui, sit mihi cura minor.* Minus sibi curae fore ait, ut amorem tegat, quam ut palam praedicet. Nam peccasse iuvat. In *alicui* nulla est varietas; etsi expectabam: *palam.* H. *texisse pudore* in duobus etiam H. Vossii apogr. *fama minor* in Ask. — Voss. 3. *cessisse pudori.* Ask. *texisse pudori, Et* —. Vind. *aut.* Hamb. *quem. si* pr. *sit* Voss. 1. *magis* cum aliis Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. Origo errorum videtur quaerenda in voc. *quam,* quod comparativo *minor* praepositum non intelligebant librarii. Sed vid. Not. supra. W.

3. *meis Camenis*] Quis locus illis hic esset, miror neminem dubitasse. Cytherea non carminibus, sed precibus ac votis exorari debuit. Et poterat proprie loqui puella;

Exorata meis illum Cytherea votis.

Sed v. Not.

4. *in nostrum d. sinum*] Cum modo *meis C.* praecesserit, *in nostrum* parum commode subiunctum videri potest. Et pronum erat substituere: *in tenerum — sinum,* vel simile quid. Verum nihil est movendum. Spectat enim hoc ad gratam negligentiam, qua totum hoc epigramma placet. Ita et v. 2. *alicui* paullo exilius dictum est. Sed conveniunt haec

haec luſibus inter rerum iucundarum ſenſum acriorem effuſis. H. Vide ſupr. Not. W.

6. *non habuiſſe ſuam*] Scaliger ex Cuiac. (adde Guelf. 2. a ſec. m.) poſuerat *ſua* n. gaudia. A puella expectabas: *ſi qua — ſuum*. H. Nihil mutandum. W.

8. *Ne legat id nemo, quam meus, ante, velim*] Ita vulgatae Edd. etiam veteres Vicent. Brix. Venetae, ut duplex negatio ſit, more Graecorum. v. ſup. ad IV, 1, 164. Sed libri valde variant. Duo Witt. duo Broukh. Laud. unus Angl. cum Regio: *Me legat id nemo.* Tres Ital. Colbert. Thuan. cum Ed. Rom. *Me legat ut nemo,* quod non inelegans eſſet; Exc. Perreii, *Me ut legat id nemo,* dum librarius utramque lectionem ante oculos habebat. Unus Heinſii et unus Angl. *Me legat id venio.* Quatuor Statiani, Wall. unus Broukh. unus Angl. Ed. Ven. 1475. Reg. Lep. *Me legat advenio.* Vides, quomodo aberratio alia aliam exceperit; omnes oſtendunt, *id* verum eſſe. *Venio* factum ex *nemo. Me* ex *ne. Ne — nemo* pro ne quis, iam alibi notatum eſt. Porro in uno Angl. *eſſe* pro *ante,* et in Ed. Rom. *velint.* Moleſtum utique eſt *ante,* quod tamen facilem mutationem admittebat: *quam meus ille.* H. Obſcurum eſt, quomodo Heynius hoc accipi voluerit. Si iunxit: *nemo quam meus ille,* h. ſenſ. praeter amatum meum, ut videtur ſecundum explicationem in notis ab eo propoſitam, ferri hoc non poteſt, quia *nemo — quam* dici ita latine nequit. Si autem intellexit ita: *Ne quis legat, quam carus ille mihi ſit,* haereo in verbis *ne nemo legat.* Nam *ne nemo* idem eſt quod *μή — μηδεὶς,* recte ſignificante Forcellinio voc. *nemo.* Atqui negatio talis cum vi repetita aliena videtur ab hoc loco, monente H. Voſſio. Quae quum ita ſint, cum H. Voſſio recepi: *Me legat ut nemo,* ut legitur in edit. Rom. et in pluribus codicibus, quibus accedit quodammodo Voſſ. 4. praebens: *Me tegat ut nemo. Me* etiam Hamb. *me legat advenio* Zwic. 2. Atque etiam in pluribus H. Voſſ. apographis *ut nemo* in *id nemo, id venio, advenio* corruptum. *Ante,* quod legitur in codicibus, uno excepto, omnibus, retineo. W.

9. *Sic peccaſſe iuvat*] *Sic* ex Heinſii emendatione repoſuit Broukh. Vulgo *Sed,* quod ferri poterat eo ſenſu: *Non clam agere et celare quicquam homines velim: Sed* etc. Immo vero ex propoſita noſtra interpretatione *Sed* requiritur. H. *Sic* in Voſſ. 1. 2. W.

eod. *vultus componere famae Taedet*] Regius *cultus,* ſollenni aberratione. vid. Burman. ad Ovid. II. Met. 425.

10. *Cum*

10. *Cum digno digna fuisse ferar*] Hanc sententiam ita expressit Ovid. Epist. XVII, 49. iam a Vulpio laudatus:

Illa bene erravit, vitiumque auctore redemit.

cf. similem locum in Catalect. Poët. Ed. Scalig. p. 201. *Nec pudeat quicquam* etc. H. *puella* pr. *fuisse* in Goth. et Voss. 4. *ferat* Voss. 5. Goth. W.

CARMEN VIII.

1. *qui r.*] Regius, *quid.* H. *rure modesto* Voss. 1. W.

3. *an villa sit apta puellae*] hoc e libris reposuit, iam ex Scaligeri sententia, Broukh. Sic etiam in Ed. Rom. Lips. et Vicent. Vulgo inde ab Ald. legitur *puellis.* Atqui de se tantum loquitur Sulpicia. Sed alter mos loquendi familiaris utique poëtis, ut individuum et singularem numerum in pluralem docte mutent. H. *puellae* sex apogr. H. Vossii. Pr. *an* Goth. *nam.* Pro *villa* Voss. 4. *ulla.* W.

4. *Atque Eretino frigidus annus agro*] *Eretino* Exc. Pocchi cum duobus Italis, Guelf. 1. 4. et pro var. lect. 2. Ed. Rom. cum Venetis et Gryph. (adde Corvin.) et sic iam correxerat Cyllenius, recepit primum Scaliger, qui etiam *annus* emendavit. Vulgo *Aretino frigidus amnis agro* legebatur: quod Salmasius olim defendebat, etsi Broukhusio aegre ferente. Argumentantur autem viri docti in hunc modum: *Aretium* nimis longinquum esse, quam ut puella ab urbe eo, animi caussa, deduci possit; *amnem,* quamvis frigidissimum, nil nocere. At *Eretum* fuisse vicum Sabinorum, in via Salaria, haud procul Tiberis ripa, in colle edito: totum autem illum tractum gelidissimum, utpote qui inter montes porrectus sit. v. Martial. V. Epigr. 72. Puellam itaque conqueri, se in frigidissimum agrum abduci, idque hiberno tempore. Etsi haec in sententiam adsciscere necesse non est. Sufficit enim aërem illius tractus minus clementem esse. *Amnis* legitur eadem varietate, ac sup. II, 5, 76. *Annus* diserte expressus in duobus Anglicanis. Heinsius ex Thuaneo legebat: *frigidus Arnus,* et tum *Aretino* verum foret. Strabo V. 10. ὁ Ἄρνος ποταμὸς ἐξ Ἀῤῥητίου φέρεται. cf. Cluver. Ital. p. 461. Et haec lectio utique praeferenda. Est enim admodum docta. Solent quippe flumina ad locorum denotationem a poëtis poni. Etsi amnis quoque eodem modo ac villa, res alias iucundissima, amatore absente,

sente, ingrata esse potest. H. Restitui *Aretino* et *Arnus*. Quam lectionem Heynius doctiorem esse iudicat. Idem visum est H. Vossio. In apographis H. Vossii aliis *Arretino* (duplex rr in hoc vocabulo legitur etiam in veteribus Inscriptionibus apud Gruter. pag. 372. nr. 12. p. 520. nr. 3. p. 1028. nr. ₁. p. 1029. nr. 7. add. Sallust. Cat. 36.), aliis *Aretino* est. Hoc etiam Zwic. uterque agnoscit. — Septem apogr. H. Voss. *amnis* cum Zwic. 1. 2. un. *annis*. tria *annus*. W.

5. *nimium M. mei studiose*] duo Ital. *minimum*, falso. plus, quam puella vellet, officiosus erat, *empressé*. Regius hunc versum faciebat novi carminis initium, et inscribebat: *Questio ad Messalam*. Hoc adeo possit pro epistola (*Billet*) haberi, ceratis tabellis scripta et ad Messalam missa.

6. *Non tempestivae saepe propinque viae*] *qui saepe te accingis itineri intempestivo; est enim anni tempus asperrimum*, inquit Scaliger. Qua interpretatione nihil contortius vidi. Tum quid esse debet *propinque viae?* Saltem erat refingendum:

Non tempestiva saepe propinque via,

h. itinere intempestive suscepto, saepe praeter spem votumque ades. Verum et sic *propinque* friget. Si saltem esset *moleste*. In uno Statii erat *tuae*, unde ille faciebat *fugae*. Videtur inde legi posse:

Non tempestive saepe propinque tuae,

nimis puellae tuae molestus assiduitate tua. *tempestive* erat antiqua scriptura, quae etiam *tempestivae* esse poterat. *tuae* in *viae* facile mutatum. Apud Sever. in Aetna v. 135.

— — — certis tibi pignora rebus
Atque oculis haesura vias dabit ordine tellus.

recte Scaliger corrigebat, *oculis haesura tuis*, et in Lucretio e *suis* facit *viis* Gronov. Obs. III, 19. At Ayrman. Vit. Tib. §. 82. scribendum putabat:

Non tempestivae simque propinqua viae.

quod non intelligo. Pro *non* unus Broukh. *nec*, Colbert. *heu*, Guelf. 2. *neu*. Ed. Lips. *propinquo*. Nihil horum omnium satisfacit; nec tamen quicquam tuto nunc constitui potest, cum ignoremus omnia acta inter hos homines et

gesta,

Digitized by Google

gesta, unde verborum sententia pendet. Alioqui plura coniectari possunt. Quid enim, si legamus: *quiescas Non tempestivam sic properare viam.* h. e. Desine iter importunum urgere. Totum iter intermissum esse, ex sequentibus Elegis intelligitur. H. Recepit H. Vossius: *Nec tempestive* seq. *Nec* Voss. 4. *heu* Hamb. *neu* Vind. — *tempestive* Mon. Hamb. Vind. — Equidem nihil mutavi. Precatur puella Messalam, ut paulum moretur. *Via* est iter, ut I, 4, 41. Add. I, 1, 52. et I, 3, 36. *Viae propinquus* dictum videtur, ut Graeci dicunt ἐγγὺς εἶναί τινος. Sensus igitur est: Noli me hodie abducere ex urbe, o nimium mei studiose Messala, saepe tu iter intempestivum suscepture, h. e. qui non semel mihi molestus fuisti itineribus intempestivis. W.

8. *Arbitrii quoniam non finis esse mei*] Ita Broukh. reposuit e libris, *quoniam* quidem e pluribus, *arbitrii mei* ex uno Italico. Vulgo legitur:

Arbitrio quamvis non finis esse meo.

In uno Statii erat *finit*, unde faciebat: *Arbitrio quamvis non finit esse meo*, Guyetus vero *suo*. Si quid mutare volebant, hac eundum erat, ut aut: *Arbitrii quum me*, aut doctius: *A. quin tu me finis esse mei* scriberent. Nam *quoniam, quamvis* ex compendio scripturae nata sunt. H. H. Vossii apographa omnia *arbitrio meo* et *finis* habent cum Zwic. 1. 2. *quoniam* tamen est in Voss. 1. 2. Caeteri *quamvis* tenent. H. Vossius trahens huc e carminis sequentis vers. secundo vocabulum *licet* in Cuiac. et Var. Lect. Vallii repertum scripsit ita: *Arbitrii quoniam non licet esse mei.* In quo neminem, puto, assentientem habebit. Equidem nihil mutavi, quum sensus huius versus obscurior sit. Si recte versum antecedentem, de quo perperam statuit H. Vossius, explicui supr. in Notis, sententiarum nexus est hic: Noli me iam abducere ex urbe et a Cerintho meo; abducta, tamen apud Cerinthum animum sensusque meos relinquo, *quoniam me non finis arbitrii mei esse.* Iam quomodo quaeso haec ultima verba cum antecedentibus cohaerent? Dubitanter dico, sed verum fortasse est *finit*, h. sens. quoniam Cerinthus me non finit esse arbitrii mei, h. e. quoniam ita teneor cogitatione Cerinthi, ut mei non sim arbitrii. W.

CARMEN IX.

Tibullum ad Messalam, qui Sulpiciam Romae commorari permiserat, scribere volunt Interpretes. Malim ipsi Sul-

Sulpiciae tribuere, et legere v. 4. *iam mihi;* quanquam ne sic quidem omnia in eo Carmine plana et intellectu facilia sunt. Nam et ignoramus caussas, quae ei scribendo locum dederint, tum videtur parvum maioris carminis fragmentum esse. Esto igitur scriptum ab amico Sulpiciae ad alium amicum. v. Not. In libris fere inscribitur Carmen hoc, *ad Tostratum, Theostratum, Thestratum, Theoratum, de eius natali die,* quod corruptum esse puto ex: *Tetrastichon.* In Corvin. *Ad Voratum de natali die.* H. Videtur hoc carmen ex carmine antecedente illustrandum esse. Scribit poeta aut alius Cerintho, Sulpiciam in urbe esse mansuram, eiusque diem natalem iam hilariter celebrandum esse. Vide Heynium in Notis. — In Vindob. et Zwic. 1. hoc carmen ab antecedente non est separatum. W.

2. *Natali Romae iam finis esse tuo*] Ita editum erat antea. Libri valde discrepant. Editi cum maiori parte, *non finit esse suo;* sic quoque nostri; nonnulli, in quibus Guelf. 2. *non finet,* Colb. Lipsii Exc. et unus Anglic. *finis,* duo Ital. *non finere,* duo alii, *nunc finit.* Praefero *nunc,* e quo *non* natum; et *finit esse suo:* ut subint. is qui puellam rus abduxerat. Cuiac. et Var. Lect. Wallii, *iam licet esse tuo,* quod Scaliger recepit. Broukh. reliquorum vestigia sequi maluit, et reposuit, *iam finis.* Ayrman. Vita Tib. §. 82. tuetur, *iam finit,* n. Messala. Porro alii *tuo,* alii *suo,* unus *suae.* Regius, *non esse tuae.* Hoc distichon alio modo expedit Corviniana lectio, quam et Guelf. 3. agnoscit, et 2. pro var. lect.

Scis, iter ex animo sublatum triste puellae
Natali Romae nos finet esse tuo.

Erit adeo ad ipsum Cerinthum exarata cera haec, et natalis Cerinthi; sed is non poterat dici *invisus.* Carm. 8, 1. H. Vera lectio est haud dubie *nos,* quod etiam in Mon. est. Idem probatur corrupta lectione *non,* quam praebent etiam octo apogr. H. Vossii (Hamb. Goth.) cum Zwic. 1. 2. tria apud H. Voss. habent *nunc.* — *finet* tria eiusd. viri apogr. cum Mon. perperam probatum H. Vossio. Sex apogr. apud eum habent *finit* (Hamb.) cum Zwic. quod verum. *finis* Vind. — Multi etiam *tuo* male. Caeterum natalis procul dubio est puellae. W.

3. *natalis*] alios legere *genialis* video adscriptum in marg. ed. Vicent. quam in manibus habeo. Languet versus, inprimis in *omnibus.* Sententia esse debet: laetius et hilarius

Digitized by Google

rius nunc, quam ante, diem celebratum iri. H. *deus* Voss. 1. pr. *dies*. Caeterum H. Vossius arripuit illud *genialis*, de quo Heynius loquitur. W.

4. *Qui nec opinanti nunc tibi forte venit*] Frigent haec; fortasse quia ignoramus caussas carminis. Regius legit, *nec tibi forte*. Iam in multis, etiam Corvin. est *forte*, quae sollennis est permutatio. Ferrem, si esset: *nec opinata — forte*. nam ad urbem se diem celebraturos esse non speraverant. In uno Anglic. *forme*. Liber Ursini: *candidus usque venit*. Hinc refingi posset:

Cum nec opinanti candidus ille venit.

h. e. cum praeter omnem spem ille laetus faustusque advenerit. Verum hoc longius recedit a vulgatis; et probabile fit, cum lacuna esset, ab indocto homine distichon esse assutum. H. Voss. 4. 5. *nec tibi*. Voss. 1. *forme*. Ask. *velit*, superscr. *venit*. H. Vossius scripsit: *Qui nec opinanti candidus, ecce, venit*. — Equidem reduxi *nunc*, quod habent etiam nostri, Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. W.

CARMEN X.

Obscurum hoc Epigramma, et in eo tum exponendo, tum emendando non, nisi coniecturis, rem egerunt Interpretes. Conqueritur autem Sulpicia de tepore et securitate Cerinthi.

1. *securus multum quod iam tibi de me Promittis*] Ita ex Heinsii sententia locum constituit Broukh. ut iam Ayrman. in Vita Tib. §. 77. se coniecisse affirmat. *Tibi* erat in uno Angl. *Promittas*, quod proxime ad verum, vidi in Regio et Ed. Lips. Si *iam*, quod friget, in *tam* praeterea mutari posset, forte lectionis poenitendum esse non dicerem; ut sit *tam multum*. Vulgo legitur, *mihi de me Permittis*, quod non omnino spreverim: per te mihi licet, quidvis agere, cum quolibet vivere, cum alias amatores de puellarum moribus et consuetudine valde solliciti et curiosi sint; et tum *de me* iungendum cum *securus*, ut Cyllenius fecit. Ovid. II. Am. 19, 37.

— — *Formosae nimium secure puellae.*

Ita puella tantum id queritur, quod amator paullo remissior sit in amore parumque de eius fide sollicitus. In multis est, per-

permittas, in uno Angl. *permutas*. Pro *de me* in uno Angl. *crede*. Guelf. 1. *fecuris*. 2. *mulctam*. H. *tibi* Voff. 1. 4. Hamb. Vind. *tride* Bern. *promittis* Voff. 2. 4. 5. Vind. H. Voffius recepit *promittas*. Nihil mutandum. Caeterum *gratum* fine *eft* Hamb. *fecurum* Ask. a pr. m. *fecuris* Vind. Zwic. W.

2. *ne male i.*] unus Stat. *nec*. Ed. Lipf. *mala*. H. *mala* Voff. 5. Zwic. 2. W.

3. *Si tibi cura toga eft potior*] ex emendatione Heinfii Broukh. refinxit. *Si* eft in Guelf. 3. vulgo: *Sit tibi cura togae potior;* quod Ayrman. Vita Tib. §. 77. tuetur: et ferri poteft, fi ea verba feparatim confideres: *Sit utique tibi cura fcorti togati.* Melius tamen fic fequeretur *preffique quafillo fcorti:* verum obftat, quod fubiicitur mox *filia,* nec locum habet *filiae.* Itaque praefero Heinfianam lectionem. Nempe *eft* per compendium fcriptum *ē* adhaefit ultimae fyllabae praecedenti. Et erat in uno Urfin. *toga* fine *eft*. H. Emendationem Heinfii confirmat Ask. plane fic exhibens. Voff. 4. et Vind. *Sit tibi cura toga eft*. Quinq. apogr. H. Voff. habent: *Si tibi cura togae*. W.

4. *ServI filia Sulpicia*. Miror nusquam legi *Sulpicii*.

5. 6. *quibus illa dolori eft, Ne cedam ignoto maxima cura toro*] Legebatur inde ab Aldo: *Nec credam i. m. cura toro.* Sic et codd. nifi quod *cauffa* in nonnullis, ut Guelf. 1. 2. 4. Emendavit Scalig. *Ne*. At *cedam* Broukh. e coniectura Statii repofuit, vulgo *credam*. *Nec cedam* tamen in Corvin. et Guelf. 4. legitur. Eadem varietas Carm. 13, 17. fup. I, 4, 40. et ap. Propert. I, 10, 11. *Cura* idem ex prioribus Edd. revocavit, et ex duobus fcriptis. Scaliger receperat id, quod in ceteris omnibus, etiam in noftris, Rom. Ven. Reg. Lep. Vicent. (Corvin. adde) legitur, *cauffa*. vid. fup. III, 2, 29. Sed neque fic omnia fibi conftant: quid enim eft, *curam eam effe dolori?* Emollivimus quidem hoc interpretatione in notis. Melius tamen dicatur: *eam effe cauffam maximam dolori*, nempe metui, ne puella alium amatorem fequatur. Ieiunum tamen et hoc eft. Si *ignoto toro* oppofita videri debet *maxima cura*, de ipfa Sulpicia id accipiendum eft, quae *cura*, amor, tot adolefcentum nobiliffimorum eft, ut Horat. II. Carm. 8, 8. *Pulcrior multo iuvenumque prodis Publica cura.* Sed reliqua oratio huic conatui non fatis refpondet. Obfcura funt verba: *quibus illa dolori eft;* poffunt

possunt ea trahi ad *solliciti sunt:* nec modo ut, quod vulgo faciunt, *illa maxima cura* iungatur, verum etiam ut *illa* ad ignobile scortum referatur, quod dolori hactenus esse poterat iuvenibus Sulpiciae studiosis, quod huic illud praeferri a Cerintho videbant. Possunt quoque verba: *quibus illa dolori est* cum voc. *nobis* iungi: pro nobis, pro me, quibus illa togata puella dolori est, tanquam quae amori meo insidiatur. Et hoc puto melius faciam. Tum *cura* corruptum esse suspicari possis, et latere in eo *turba:* maxima turba sc. amatorum iuvenum: ii solliciti sunt pro nobis, ne posthabear ignoto toro seu puellae. Enallage numeri, non insolens, locum corruptelae dare potuit. Sin cui lubet vulgatae propius adhaerescere, ille *nec* revocet, et locum sic interpungat:

Solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est.
Nec cedam ignoto maxima cura toro.

Spreta a te habeor; at pro me solliciti sunt iidem, qui dolent illam mihi a te praeferri. Nec ego, quae ipsis maxima cura sum, posthabita videbor vulgari puellae. Est vir elegantis sensus, mihique amicissimus, qui sic accipiebat: Ne tibi, obscuro homini, nubam. In *cedere toro* dictum esset pro, *in torum.* Quicquid est, illud apparet, velle eam amatorem suum pungere suspicione, et sollicitum reddere, ut metuat aliquid a rivalibus. Potest tamen et hoc distichon a seriore manu adiectum esse ad explendam lacunam. H. *Nec* restitui. Habent etiam duo apogr. H. Vossii cum Zwic. un. *haec.* — *ne* octo ap. H. Voss. *cedam* Mon. et Voss. 3. — *cura* Voss. 1. 4. Mon. Hamb. et Ask. in marg. *iura* Goth. Caeteri *causa.* — De sensu loci, quid mihi videatur, expositum invenies in Notis. W.

CARMEN XI.

1. *tuae pia cura puellae*] Ita Broukh. reposuit ex Ursini libro: ut iam Heins. emendaverat ad Ovid. II. Trist. 5, 14. Vulgo a Romana inde *placiture* legebatur: ut est in libb. nonnullis; etiam Guelf. 1. 2. pro var. lect. 4. *placitura* erat in Reg. Guelf. 3. et Ven. pr. Vicent. Lips. Edd. Deinde in quinque Italicis: *Morsne tibi Ch.* quod unde sit, non assequor, nisi ex prava emendatione est. H. *pia cura* est etiam in Voss. 4. tamen decem apogr. H. Voss. perperam *placitura* cum. Zwic. 1. 2. Ask. superscr. *e.* W.

2. *Dum*

Digitized by Google

2. *Dum m.*] Heinsii et haec emendatio est; vulgo, *Qui.* Regius, *Quod.* H. *quod* adscriptum iam in marg. Gryph. est etiam in Mon. Hamb. Ask. Voss. 2. 3. et hoc recepit H. Vossius. *qui* superscr. in Ask. idem a pr. m. Zw. 1. 2. *qui me* Bern. *non* pr. *nunc* Mon. idem *color*. W.

4. *si quoque v. putem*] *sic* vulgg. usque ad Scalig. qui *si* e libris petiit: adde Guelf. 2. H. *si* etiam in Bern. et Ask. Caeteri *sic* tenent. — *Optatum* Voss. 1. et paulo ante *trister.* W.

5. *nam mihi quid prosit*] *nam* Broukh. ex duobus libris et superioribus Edd. revocavit. Scaliger post Statium reposuerat e suis *Ah,* quod etiam in nostris, etiam Guelf. est. Porro Rom. *prodest.* H. *nam* etiam Voss. 2. *prodest* Voss. 3. *prosint* Bern. *quod prosit* Mon. W.

eod. *ubi tu n.*] Ita Broukh. nescio unde; vulgo *quid tu.* In uno Witt. et Guelf. 1. 3. 4. *quod tu,* ut Scaliger emendabat. In uno Heinsii *quam tu,* in Ursin. *nam tu,* in Corvin. *quid tu.* quatuor, *si tu,* ut Dousa Praec. 13. et Heinsius etiam coniecerant: sicque Guelf. 2. pro var. lect. et hoc ubique praestabat. H. *quum* Bern. duo alia ap. H. Vossium *quod,* qui scripsit: *quom tu;* ego restitui *quum.* Zwic. *quid.* W.

6. *lento pectore*] Ita recte Scaliger emendavit e suis, pro *laeto.* cf. Heins. ad Ovid. II. Trist. 5, 14. vid. sup. I, 10, 58. H. *lento* Ask. *leto* Zwic. 1. 2. *lecto* Bern. Plerique *laeto.* Hamb. *putes lateo corpore.* W.

CARMEN XII.

Carmen hoc in libris et antiquis Edd. annexum fere superiori est, nec seiunctum video ante Scaligerum. Idem, vel eius prius distichon, repetitum erat supra et adiectum Elegiae sextae Libri III. H. Separatum est hoc carmen a praecedente in Voss. 4. In caeteris illi annexum est, etiam in Zwic. 1. 2. W.

1. *Ne tibi sim, mea lux, aeque iam fervida cura*] *sim* Muret. primus dedit, tum Scalig. Vulgg. cum nostris *sit.* *Nec sit* Ed. Vicent. Lips. cum aliis ap. Broukh. et Guelf. 2. *Nec tibi sim.* 3. *Nec tibi sis.* *iam* Broukh. e libris et ant. Edd. repetiit; sic etiam Lips. adde Guelf. 2. 3. Plures,

Plures, Ald. 1. 2. Muret. Scalig. *tam fervida.* H. Apographa H. Vossii alia *ne,* alia *nec. ne sim* Voss. 4. 5. *nec sim* Voss. 2. 3. supra, Bern. Hamb. hoc loco; Ask. utroque loco. Caeteri *sic;* Zwic. 1. 2. *sit;* Mon. *sis.* — *iam* Voss. 4., et Voss. 1. 5. h. l., Voss. 2. 3 supra. Habent etiam hic Bern. Hamb. Ask. Mon. — Pr. *fervida* Voss. 3. supr. *secunda.* W.

2. *Ac videor*] Ita Broukh. e libris: adde Guelf. 2. *Ut video* Guelf. 1. 4. Antea, *Ut videor.* Guarner. et Reg. cum aliis, *Ac videas. Ac videar* Guelf. 3. Ed. Lips. cum quatuor libris ap. Broukh. *At videas,* forte pro *videar.* H. *Ut videor* vel *video* Voss. 4. 5. Goth. Ask. *Ut* Zwic. 1. hic, et uterque supra, *ut video.* Unde H. Voss. recepit *ut videor.* Caeteri *at,* aut *ac.* Mss. Scheff. *Ac videas.* W.

3. *iuventa*] Reg. *senecta,* male. H. Voss. 5. supra *quaecunque.* W.

4. *fatear*] unus Heinsii, Angl. cum Ed. secund. Basil. *fateor.* Ed. Rom. *cuius ire fatear.* H. *fatear* Ask. h. l. at supra *fateor.* W.

5. *quod nocte*] duo Angl. *sub nocte.* Similis error ap. Ovid. IV. Met. 84. nisi putes fuisse:

Quam quod te hesterna solum sub nocte reliqui. H.

hesternam Bern. supr. Goth. *hesternae.* — *solam* Bern. Hamb. et Voss. 5. supra. — Pro *quod* h. l. Bern. et Voss. 3. *qui;* Voss. 2. *cum* supra. W.

CARMEN XIII.

Hoc carmen vere Albianum; quod tum mira elegantia, tum versus 13. persuadent. Loco suo excidisse, et ad pauculas illas libri tertii elegias referendum esse contendit Broukh. neque enim plures, quam tres, libros nostrum vulgasse; si tamen veteribus criticis fides habenda est.

1. *Nulla tuum nobis s.*] *nobis* emendarunt Muretus et Scaliger e suis; et sic omnes fere libri, etiam nostri, ipsa quoque Ed. Rom. et Corvin. In vulgatis tamen ante eos Edd. erat *titulis,* quod Cyllenium fontem et originem habet, qui id in Commentariis suis praefixum habet. Inde enim

enim propagatum est in Brix. Venetas omnes, Aldinas et reliquas. Unde vero ille illud hauserit, nulla ratione assequi possum. H. *titulis* Voss. 1. Ac iudicat H. Vossius, ortum hoc esse e nomine *Tibullo*, quo pronomen *nobis* explicuerit aliquis. Caeteri verum tenent. — *laetum* Voss. 1. W.

2. *hoc p. iuncta est foedere*] Regius, *pacta est*. Sed v. Not. H. *Vincta* Voss. 3. Ask. — *victa* Mon. — Pr. *Venus* Voss. 1. *bonus*. W.

3. *Tu mihi sola places*] Maxima pars librorum, etiam edd. vett. *Tu modo;* et sic reposuit Scaliger. Broukh. tamen maluit, et recte, revocare *Tu mihi,* quod est in uno Scalig. uno Broukh. Ed. Rom. Venetis. adde Guelf. 1. et 4. ortus error ex compendio *m̃*. Ovid. I. Art. 42.

Elige, cui dicas: Tu mihi sola places.

eod. — *nec iam te p.*] in aliis ordo, *nec te iam p.* Sententia vero eadem Terentii Eun. III, 3, 5.

Faciem pulcram! deleo omnes dehinc ex animo mulieres. H.

Mihi Voss. 1. 3. Ask. Ac legebatur ita inde a Cyllenio et Aldo in editionibus usque ad Scaligerum. W.

5. *utinam possis*] hoc Broukh. ex emendatione Heinsii et libris correxit: sic et Ed. Rom. cum Ven. et Guelf. 1. 4. Vulgo, *posses*. Exprimit vero hic bellissime ingenium amatoris meticulosum et suspiciosum, qui uritur rivalium invidiolis laudibus puellae suae. Versatile autem et varium horum hominum ingenium est, maxime in votis quae faciunt. Adeoque hoc non alienum est, quod puellam solus habere, et, ne alius suo amori insidietur, eam sibi soli placere cupit; etsi idem puellae formam omnibus probatam esse velit. Broukh. cum aliis in his reprehendendis videtur paullo morosior. Sententiam etiam aliis poëtis frequentatam passim memini. Vulpius laudabat Epigr. Callimachi 31.

Καλὸς ὁ παῖς, Ἀχιλῶε, λίην καλός· οὐδέ τις οὐχὶ
Φησίν· ἐπισταίμην μοῦνος ἐγὼ τὰ καλά.

Sed in ea lectio emendatior aliter se habet: *εἰ δέ τις οὐχὶ φησὶν*, quod si quis neget hoc; habeat sibi: et ego solus fruar eo quod pulcrum est. H. *Possis* etiam in Voss. 2.

Bern.

Bern. Ask. in caeteris *posses*, etiam Zwic. 1. 2. — Mox pr. *tutus* Voss. 1. *tuus*. W.

7. *Nil opus invidia est*] *est* exulat e Regio. H. Nec legitur in Voss. 5. Quare H. Vossius more suo omisit. W.

8. *gaudeat ille*] Ed. Lips. cum multis aliis, etiam Corvin. Guelf. 2. 3. *ipse*. H. Idem in sex apographis H. Vossii, qui hoc recepit. Non probo. — Pr. *tacito* Hamb. *tanto*. W.

9. *Sic ego secretis possim bene vivere silvis*] *possim* Broukh. ex uno, cui nunc Ed. Lips. addo, reposuit. Supra I, 2, 71. *Ipse boves — possim iungere*. Vulgo, *possum*. *Sic* non facile videas, quicum commode coniungendum sit. Sententia postulat: *si tecum esse liceat*. Forte leg. *Tecum ego s.* ut Horat. in illo:

Tecum vivere amem: tecum obeam libens.

Scriptum erat, omissa, ut solet, prima littera, *ecū*, hinc factum *Sic*. Nolim vero cum *secretis silvis* h. l. comparare illa Horatii ad Albium I. Epist. 4, 4.

An tacitum silvas inter reptare salubres,

quae sane non possunt de amantium solitudine intelligi. H. *possim* Voss. 2. 3. Ask. Goth. Zwic. 1. — Pr *bene* Voss. 1. *inde*. Ask. *me*, superscr. *bn̄*. — Mox *tuta* Goth. pr. *trita*. In Mon. vers. 9 — 20. exciderunt. W.

12. *et in solis tu mihi turba locis*] pari elegantia Martialis a Vulpio laudatus XII, 21.

— — *Romam tu mihi sola facis.*

in a Lips. abest. forte: *et es solis*.

13. *mittatur*] Ed. Rom. *mutatur*, ut modo Carm. 10, 2. pro *permittas* nonnulli *permutas*. H. H. Vossius recepit: *et caelo* e Voss. 5. perperam. — Pro *nunc* Hamb. *hunc* et v. 14. *mutetur*. W.

15. *Haec tibi sancta tuae Iunonis numina testor*] Ita Scaliger edidit; sic ed. Vicent. et ipsa Ven. pr. In Exc. Pocchi et Perreii, tribus Ital. et uno Broukh. adde Corvin. *Per tibi*, ut Heinsius emendabat ad Ovid. III. Am. 2, 61. et hoc praeferendum arbitror. Sed Broukh. vulgatae a Scaligero aliquam maiestatem inesse putabat, cum deam, quasi praesentem, testetur. Ante Scaligerum inde ab Aldo edebatur *Haec per s.* In multis, *Hoc tibi*, unus Broukh.

 inter-

Digitized by Google

interpolatius: *Hoc tibi*, *per ſanctae;* duo, *Nec tibi*, quod natum ex *Haec*. Ed. Rom. totum verſum corrupte exhibet:

Hoc tibi ſancta tua iuvenis minima iura. H.

Recepi lectionem Heynio probatam: *Per tibi*. In H. Voſſ. apographis legitur *Haec tibi ſancta*. Voſſ. 3. *hoc*. Voſſ. 4. *ſancte*. — Pr. *iuro* Hamb. *viro*, Goth. *ravo*, quod in Ask. voc. *iuro* ſuperſcr. W.

16. *Quae ſola ante alios eſt mihi magna Deos*] *mihi* Scaliger repoſuit e ſuis, quibus multi alii, etiam vett. edd. Ven. pr. Vicent. Lipſ. ſuffragantur, ut Genium puellae ſuae dicat ſibi omnium Deorum eſſe maximum. Vulgo in aliis codd. et inde a Venetis et Aldd. legunt *tibi*. H. *mihi* etiam in Voſſ. 4. idem *alias*. Ask. *digna* pr. *magna*. W.

17. *heu heu mea pignora cedo*] Ita Scaliger repoſuit e ſuis et potiſſima librorum parte: adde Guelf. 2. cum var. lect. *cui*, et 4. In aliis et vulgg. ante eum legebatur: *heu cui mea pignora credo;* quod commode quidem exponi poteſt: quam verendum, ne tantum amoris mei pignus et argumentum (iusiurandum illud v. 15.) eiusmodi puellae crediderim, quae eo abutatur ad cruciandum me, cum me ſibi ſciat illigatum nodis irreſolubilibus. Tuebatur eam etiam Heinſius, qui laudabat illud Ovid. III. Art. 486.

Pignora nec iuveni credite veſtra novo.

quanquam hoc in re paullo diverſa. *Pignora credi* et *cedi* aeque bene dicuntur: et utrumque h. l. fere pari librorum auctoritate nititur. *Cedo* tamen videtur accommodatius eſſe, cum ea dimittat amator, quibus puellam contineri poſſe videbat. Niſi forte utrique praeſtat: *mea pignora prodo*. Hoc ſaltem poëtici ſermonis elegantia poſtulabat. *heu heu* in omnibus libris eſt, etiam in Edd. Rom. Venetis, Vicent. Lipſ. ut adeo non, niſi cum alterum *heu* omiſſum eſſet, ad explendum eius locum *heu cui* in Aldinam et hinc vulgatas venerit. In Corvin. eſt, *ſeu cui m. p. ſervo?* Ceterum Scaliger nimis docte *pignora cedere* accipiebat, ut eſſet *caedere, concidere ſibi ſua pignora;* quaſi ductum foret ab iſto capiendorum et concidendorum pignorum iure, de quo Cic. de Orat. III, 4, 1. H. *cedo* eſt etiam in Goth. Ask. Voſſ. 3. 4. — Voſſ. 5. *cede*, in marg. *credo*. Voſſ. 1. *divos*. Hamb. *prodo*. Unice verum eſt *cedo*. Explicat Statius: Hunc timorem ac dubitationem de me tuam tollo, et haec quaſi pignora cedo. W.

18. *prod-*

Digitized by Google

18. *proderat iſte timor*] Praeclare Vulpius revocavit lectionem nonnullorum librorum, quae etiam eſt in Reg. et Ed. Lipſ. quamque ſenſus ratio exigit: ille timor et metus de mea fide et conſtantia proderat, cum te in officio contineret cum te in ordinem redigeret et coërceret, ne immoderate mea facilitate utereris. Scaliger id mutarat in *proderit*, quod ſenſum impeditum, vel nullum, reddit; et tamen Broukh. retinebat. In plerisque libris, etiam in Edd. vett. et vulgatis inde ab Aldd. *prodeat* legebatur. *prodeat iſte tumor* Guelf. 3.

19. *nunc tu me audacius ures*] In Rom. Ed. *nunc tu vis auditus ures*, quae corrupta putarem ex: *nunc tu miſerum acrius ures;* niſi eſſe natum appareret ex ſcriptura, *audatius*. In Vicent. eſt *nunc me tu*. H. Goth. *metu* pr. *tu me*. Zwic. 1. *me tu*. W.

21. *tuus usque manebo*] Rom. *mando*. H. Voſſ. 1. *tutus usque*. Voſſ. 3. *tutusque*. W.

22. *Nec fugiam notae ſervitium dominae*] *notae* eſt vel meae, vel cuius ſervitio aſſuetus ſum. Colb. *noſtrae*. Edd. Brix. et Venetae cum Guelf. 1. 4. *nocte*, quod eſt ex Rom. in qua corruptus hic verſus in hunc modum:

Heu fugiam nocte ſervicium prie.

Prie ortum ex compendio *dn̄e* pro *dominae*. H. *faciam* Bern. pr. *fugiam*. — *nocte* pr. *notae* Goth. W.

23. *Sed V. ſ. confidam vinctus a. a.*] Reg. *Si V. Confidam* et *victus* multi vitioſe habent. cf. ſup. I, 2, 2. H. Pr. *Sed* Voſſ. 5. *Quod* idem *confidam* cum Voſſ. 1. et Goth. — *conſiſtam* Voſſ. 3. — *iunctus* Hamb. *victus* Goth. W.

24. *Haec n.*] Ed. Rom. *Nec*, mox omittit *que*. Poſſis quoque *iniuſtas* puellas h. l. deſiderare: non *iniuſtos*; etſi hoc genus alterum complecti ſolet. H. *fovet* Voſſ. 1. W.

CARMEN XIV.

2. *ſurdis auribus eſſe velim*] Etiam Propert. II, 16, 13.

De te quodcunque, ad ſurdas mihi dicitur aures. H.

noſtram crebro Hamb. W.

3. *Crimina non haec ſunt noſtro ſine iacta dolore*] Regius cum aliis male *carmina*, quod Cyllenius de hoc te-

traſticho intelligebat. Nota varietas haec: v. Propert. I, 12, 1. In Catal. Vet. Poët. Ed. Scalig. p. 201.

Eſſe tibi videor demens, quod crimina nolim
Scribere patricio digna ſupercilio.

facile apparet, *carmina* legendum eſſe. (Reſtituit quoque Burman. Anthol. Lat. lib. III. ep. 193.) *iacta* ex coniectura Pontani et Heinſii repoſuit Broukh. cum in libris ubique ſit *facta:* cui lectioni locum dederat ſcriptura *Carmina.* Muretus et hinc vulgg. Edd. et Scalig. habent *ficta,* ut Propert. I, 12, 1.

Quid mihi deſidiae non ceſſas fingere crimen.

Firmat id Statius e Florentino; cui accedit etiam unus Ital. Heinſii et, ut nunc video, Ed. Vicent. et haec lectio praeferenda eſt. Amator hic, qui tam mitem in modum iraſcitur, fictum eſſe crimen puellae ſibi ipſe perſuadet. et *non ſine dolore noſtro,* eſt pro, in dolorem noſtrum tantum, ut ego inde doleam. H. Hunc ſenſum quaerens etiam H. Voſſius ſcripſit de coniectura: „Crimina non haec ſunt noſtro niſi ficta dolori.“ Primum enim voces *non ſine* dicit non ſeparari a ſcriptoribus, vocabulis aliis interpoſitis; ſic ap. Tibull. I, 9, 6: *Non ſine me tibi partus honos,* et ap. Horat. III, 4, 20: *Non ſine dis animoſus infans.* Sed hoc quidem argumentum nihili eſt. Dixit Virgilius Aen. II, 777: *non* haec *ſine numine divom Eveniunt.* Meliora ſunt quae de ſenſu exponit. Tamen nihil mutavi. Caeterum in plerisque eſt *facta,* etiam Zwic. 2. alii habent *ficta,* ut Zwic. 1. — *iacta* nonniſi in Voſſ. 2. nam Goth. apogr. quod apud nos eſt, habet *facta.* — Voſſ. 1. *carmina.* — *non ſunt haec* Goth. W.

4. *miſerum*] Paullo audentius ex Barthii coniectura repoſuerat Broukh. *Quid ſurdum torques?*

Caeterum in nonnullis libris ſcriptis carmen e Priapeis:

Villicus, aerari quondam, nunc cultor agelli.

ſubiicitur; ſed id Tibulli non eſſe, verum ab antiquo lapide Patavii deſcriptum, erudite docuit Broukh. Addunt huic praeterea libri quidam ſcripti et editi aliud carmen Iambicum ex iisdem Luſibus liberis:

Quid hoc novi eſt? quid ira nuntiat deum?

(Ambo

(Ambo Scaligerana habet ante epigramma Domitii Marli. W.) In Edit. Reg. Lep. poſt Carmen XIV. *Summa Vitae Albii Tibulli,* quae in Guarner. libro epitaphio Tibulli poſterior eſt, et poſt Domitii Epigramma Epicedium Ovidii in Tibullum adnexum erat. Hoc et in multis aliis conſpicitur. In Ed. Rom. item in Corvin. etiam *Summa Vitae Tibulli* Carmen XIV. ſequebatur; ab hac Domitii Tetraſtichon locum habebat: et tum hoc diſtichon:

Sub teneris annis tenerorum ſcriptor amorum
Decedens dura hac ecce Tibullus humo.

atque hoc alterum ex Ovidio:

Donec erunt ignes arcusque, Cupidinis arma,
Diſcentur numeri, culte Tibulle, tui.

(quae duo diſticha abſolvunt Guelf. mſ. 1.) His ſubiecta erat Elegia Naſonis in Tibulli mortem ex III. Am. 9. quam excipiebat aliud Carmen:

(Hic) *iuvenis, quam pauper erat, tamen ecce Tibullus*
Vivit, et aeterno carmine nomen habet.
Quis numeret populos, urbes, regesque ſepultos
Interea, quorum mortua fama iacet?
Felices igitur, tales quicunque per artes
Victurum toto ducitis orbe diem!
Huius ab exemplo, pueri iuvenesque Latini,
Serta coronatis nectite temporibus;
Atque opibus lucroque omni praeferte decorem,
Quem modo perpetuo Caſtalis unda dabit.
Et canere ardentes non turpe putetis amores;
Conſulat aetati quisque animoque ſuis.

At aberat illud a Venetis. Etiam Guelf. 2. in carmine XIV. ſubſiſtit. At Guelf. 3. carmini XV. ſubiungit Vitam brevem: *Albius Tibullus eques R.* — In fine: *Albii Tib. liber quartus et ultimus finit.* Guelf. 4. ſub finem Carm. XV. ſubtexit: *Sub teneris — Donec erunt — Memnona ſi mater — Iuvenis quam pauper erat* — In eodem *Caſtalis umbra* v. 10. In Regio carmini XIV. addita erant verba: *Albii Tibulli Elegiarum liber tertius et ultimus finitur. Epitaphium eiusdem.* In Ed. Lipſ. et libro Cyllenii ne hoc quidem ſubiungebatur. H. In plerisque codicibus poſt carmen XIV. annexum eſt nonniſi epigramma

ma Domitii Marsi; in aliis excipit hoc praeterea Summa Vitae Tibulli, quae in Mon. et Goth. praecedit. W.

CARMEN XV.

Iam ap. Pulman. iuxta verba: *Epitaphion Tibulli,* adscriptum legitur in margine: *Epigramma Marsi de morte Tibulli.* — Mon. habet: *Sequitur Epitaphium Nasonis in Tibullum,* et in fin. Vitae Tibulli haec: *ut in epigrammate suo testatus est Naso.* W.

Burmanni Anthol. Lat. insertum hoc epigramma lib. II. ep. 226. p. 416.

1. Un. Statii *Me quoque.* — *aeque* in marg. Gryph. W.

2. *ad Elysios.* In fin. Vitae Tibulli in cod. mſ. Bibliothecae Regiae exstat *in Elysios,* ut libri habent multi Tibull. I, 3, 58. vid. Burm. Anthol. p. 416. W.

3. *molles qui fleret amores*] Reg. *miseros.* H. Voss. 1. *non.* Ask. et Goth. *elego.* Pr. *molles* Goth. *teneros,* Hamb. *miseros,* Voss. 5. *miseros al. molles.* W.

---

*) AA.

*) ΑΛΒΙΟΥ ΤΙΒΥΛΛΟΥ

ἐλεγιακὸν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης Φεδ. Μορέλλου Δ. Β. ἑρμηνεύσαντος.

Οἳ πρῶτοι κακόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
Νηλεὲς ἦδ' ἀτρεκὲς χάλκεον ἦτορ ἔχον.
Ἦ τότ' ἐπιχθονίοισι φόνος, πόλεμοί τε μάχαι τε
Κἀτραπὸς ἐς θάνατον λευγαλέον γέγονε.
Οἱ δ' οὐκ ἦσαν γ' αἴτιοι· ἡμεῖς δ' ἐς κακὸν αὐτοῖς
Ἐτράπομεν πρὸς τοὺς θῆρας ἕτοιμον ὅπλον.
Ἦν δ' ἄτη χρυσοῖο μεγάνορος· οὐ πόλεμος γὰρ
Ἦν ὅτ' ἐν εἰλαπίναις φήγινος ἦε κάλυξ.
Οὐ τάφρος, οὐ πύργος γένεθ'· ὕπνου δῶρον ἕκηλος
Ποιμὴν εἰροπόκοις εἰν ὀΐεσσι λάβε.
Ζῆν τότε μοι φίλον ἦν· λαοῦ δ' οὐκ ἔντεα γνοίην
Μέρμερα, σάλπιγγος δ' οὐκ ἀΐοιμι τρέμων.

Νῦν

*) Iuvat hic subiicere Elegiam X. lib. I. a Fed. Morello graece versam et singulari plagula excusam, adeoque raram. Recusam vidi in edit. trium poëtarum, Catulli, Tibulli et Propertii, a Claudio Morello cum commentariis variorum curata Paris. 1604. fol. Potest ea saltem adolescentibus, qui Graeca tentant, ad comparationem instituendam utilis esse.

Νῦν πρὸς φυλόπιδ' αἰνὴν ἕλκομαι· ἤ τάχα δή τις
 Δήϊος ἐν δόρυ μοι πηξόμενος φορέει.
Σώζετ' ἀτάρ με, θεοὶ πατρῷοι, θρεψάμενοί περ
 Ὁππότε παῖς γονάτων προὔδραμον ὑμετέρων.
Οὐκ αἰδὼς, πολιοῖο τετύχθαι ἐκ στελέχους· ὡς
 Ναίετε ἀρχαίους μου προγόνοιο δόμους.
Ἔσχον δὴ τότε πίστιν ἀμείνω, εὖτε σεβασθεὶς
 Ἱδρύσθη ξύλινος πᾶς θεὸς ἐν τεμένει.
Ἔνθα θεῷ σταφυλὴν λείβων κεχαρισμένος ἦεν,
 Δούς τε κόμῃ στεφάνους ἀσταχύων ἱερῇ,
Εὐχωλῶν τε τυχὼν, ψαιστὸν φορέεσκε μὲν αὐτὸς,
 Κύτταρον εἶτα δ' ἔχουσ' ἦλθεν ὄπισθε κόρη.
Χάλκεα δ', ὦ μάκαρες πατρῷοι, ἀπείργετε κῆλα,
 Θῦμα δ' ἄγροικον σῦς ἐκ συφεοῖο καλοῦ.
Σὺν καθαρῇ δ' ἐσθῆθ' ἕψομαι, κοφίνους τε δεθέντας
 Μυρσίνῃ φορέω, κακκεφαλήν τε δεθείς.
Ὧδ' ὑμῖν ἁδέοιμ'· αἰχμητὴς δὲ κρατερός τις
 Ἐχθρῶν ἡγεμόνας δόντος Ἄρηος ἕλοι.
Ὄφρα ἐμοὶ πίνονθ' ἑὰ φαίδιμα ἔργα κατειπὼν
 Ὁπλοφόρος στρατὸν ἐν δαιτὶ πότῳ τε γράφῃ.
Πορφύρεον πότμον προκαλεῖν πολέμῳ, μανί' ἄκρα.
 Οὗτος ἐπισκήπτει σιγαλέῳ πόδ' ἰών.
Οὐ καλὰ λήϊ' ἔνερθε πέλει, οὐ γουνὸς ἀλωῆς·
 Κέρβερος ἄρ, ναύτης τε Στυγὸς ἐστιν ἐκεῖ.

Ἐν-

Ἐνθάδε δρυπτοπάρειος καὶ τριχόκαυστος ἀλᾶται
    Τειρόμενος δνοφερῷ χλωρὸς ὄχλος παρ' ἕλει.
Ζηλωτὸς δὲ πλέον κεῖνος, τόν γ' ἀγλαόπαιδα
    Λυσιμελὲς φθάνει γῆρας ἐν οἰκιδίῳ.
Ἕσπεται οὗτος ἑοῖς μήλοισιν, καὶ πάϊς ἀμνοῖς,
    Θερμὴν δ' ἐντύνει κοπτομένῳ ἄλοχος.
Τοῖος ἐγὼν εἴην, πολιοκρόταφός τε γενοίμην,
    Ὡς ἀρχαῖ' εἰδὼς ἔργα λαλοῖμι γέρων.
Εἰρήνη δ' ἐν ἀγροῖς ναίοι. Εἰρήνη ἀγαστὴ
    Ἦγεν ἀρωσόμενον ζευγάριον βοϊκόν.
Ἄμπελον εἰρήνη ἔθρεψε, χυλὸν δ' ἐνέθηκε
    Βότρυϊ, ὄφρ' ἀσκὸς υἱέϊ ῥεῦσε πατρός.
Εἰρήνῃ σκαπάνη χ' ὕνις θάλλουσι, τὰ δ' ὅπλα
    Ἀχμητοῦ εὐρὼς ἐν σκοτίᾳ κατέχει.
Οἰνοβαρὴς δ' ἀγρότης ἐξ ἄλσεος ἐννοσιφύλλου
    Οἴκαδ' ἁμαξοφορεῖ τέκνα, δάμαρτά θ' ἑήν.
Θερμάνθη δὲ τότ' ἔργ' Ἀφροδίτης, μέμφετο κούρη
    Κοφθεῖσάν τε κόμην, ῥηγνυμένας τε θύρας.
Κλαίει δ' ἥδε γ' ἐρυθροπάρῃος. παρθενοπίπης
    Αὐτὸς ὀδύρεθ' ἑὰς τόσσα σθένειν παλάμας.
Ἀγκυλότοξος ἔρως ἔριδος μεμαὼς κακοχάρτου
    Ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ἕζεται, ἀτρέμας ὤν.
Ἡ λίθως ἠδὲ σίδηρος, ὃς ἣν ἔπληξε κορίσκην,
    Οὐρανόθεν κεῖνος ἀθανάτους ἐρύει.

Ἀρκεῖ

Ἀρκεῖ δ᾽ ἐκ μελέων μαλακὴν ἐσθῆτ᾽ ἀποτμῆξαι,
Ἀρκεῖ κρήδεμνον ἐκ κεφαλῆς ἀφελεῖν.
Δακρυχέουσαν ὁρᾷν ἅλις· ὃς γὰρ τρὶς μάκαρ, οὗπερ
Ἁβρὰ χολωσαμένου δάκρυα χεῦσε κόρη.
Ὃς δ᾽ ἀδικαῖσιν χερσὶν ἐπαίρεται, ἀσπίδ᾽ ἴδ᾽ αἰχμὴν
Σχοιν, ἑκὰς ἔστω δὴ μειλιχίης Παφίης.
Δεῦρ᾽ ἴθι πότνια Εἰρήνη· στάχυν ἐλθὲ δ᾽ ἔχουσα,
Καὶ μήλοις ἐρατοῖς κόλπος ἴδοιτο γέμων.

Αν

Argumentorum mythicorum, quae in Parergis docta Boehmii manu caelo ad Io. Dominici Fiorillo delineationes expressa sunt, notatio.

In Fronte Libri.

Expressa est haec Amoris arantis effigies ex gemma apud *Tassie Descriptiv Catalogue of Gems*, To. II. pl. XLIII. No. 7132. Lusus Amorum sunt varii variis e caussis et fontibus ducti, omnes tamen ad delectandum comparati, partim arguti, aliqua ingenii assimilatione, ambiguitate, fallacia, spectati; partim sensu et affectu animi allegorico invento contacti et commoti. *Amor arator*, passim in gemmis obvius, est merus lusus, Amoris lascivientis pueri, ea quae in vita occurrunt, seria et studii gravioris, imitantis et affectantis. Memini quoque eum occurrere stimulo boves urgentem. Alius lusus est Amoris papilionem comburentis, torquentis: respectu aerumnarum curarumque amantium, quandoquidem vulgaris res est, animas per papiliones declarari, qui ex verme in insectum alatum transmutati evolant. Ineptum esset in his multum argutari et subtiliter exquirere, num in omnibus numeris τὸ ἀλληγορούμενον conveniat, si ad veram naturam, rationem et sermonem vulgarem revocetur: ita enim sublata foret omnis voluptas adspectus. Iam sculptores iunxere quoque ex binis diversis symbolis mythicis Amorem papiliones aratro iunctos agentem. Tolerantur labores, vexatur animus aerumnis, laboribus et molestiis, quarum genus est aratio. Impellitur necessitate et studio ad subeundum gravem laborem; si puella in agro versatur, amator, qui eius adspectu frui vult, non recusat ipsum laborem arandi, ut ea potiatur; arator Amor est ipse affectus animi, quo impellitur amator ad tolerandam aerumnam. Haec sufficiant ad interpretationem, iam per se ἀμουσίαν aliquam redolentem. Sentienda haec sunt, non enarranda.

Ante Lib. I.

Phoebe fave, novus ingreditur tua templa sacerdos.

Tripus e marmore cum cortina, ut pro ara esset; ornatus contextus est ex attributis Apollinis. Effossus in minis Ostiensibus ad Tiberim a 1775. et repositus in Museo Vaticano Pio-Clementino absportatus est in Museum Napoleonis. V. *Monumens antiques par Piroli* To. IV. pl. XIII.

Ante Lib. II.

I, X, 23. *atque aliquis voti compos liba ipse ferebat*
Postque comes purum filia parva favum.

In hoc anaglypho sane non filia, sed puer, fert poma; res tamen ipsa non est diversa. Sub platano fit sacrum; adstat ipsa Ceres ad aram, ita effiecta, ut propitio numine pia vota probare dea videatur. Si solito more sacrum esset ab artifice redditum, ante signum deae sacrum fieret. Verum satis apparet, sacrum mysticum expressum esse ad morem sacrorum Bacchicorum ea aetate,

qua

qua religiones Cereris et Bacchi passim permistae essent. Is qui sacrum facit, Sileni habitu incedit; puer Fauni habitu apportat poma in vanno; ara est satis affabre facta et ornata; adstat aedicula, quae in vera vita signum deae adstans exhibuisset. Umbraculum est, quale a nostro poëta alio loco describitur *), et saepe occurrit in anaglyphis et picturis. Dea Ceres est Iunonis habitu exhibita, ut symbolico ritu declararet Naturam rerum potentem, inprimisque generandi foecunditatem, apposito quoque cuniculo. Supra umbraculum eminet columna, cui impositum esse diptychon videtur; res notabilis, nondum observata in monumentis, sive ut formulam precum declaret, sive leges sacri innuat arcani; in vasorum picturis similia occurrere memini. Primum hoc anaglyphum vulgatum est ex Museo Napoleonis: *Les Monumens antiques du Musée Napoléon, dessinés et gravés par Thomas Piroli avec une explication* (quam tamen in nonnullis haud sequimur) *par Mr. Louis Petit-Radel, publiés par F. et P. Piranesi, frères.* 1804. ubi v. To. II. No. XII.

Ante Lib. III.

II, 1, 67. *Ipse interque greges interque armenta Cupido*
Illic indocto primum se exercuit arcu.

Cupidinis arcum tendentis signa extant plura. Ex nobilissimis est, quod exhibitum est, olim in Museo Capitolino positum (Mus. Cap. To. III. Tab. 24. si fides habenda est exemplo ibi aere expresso), nunc in Museum Napoleonis translatum. Quod in altero crure pro ornamento esse videtur, sculptori recentiori debetur, qui truncum pueri elegantissimum integritati restituere voluit, cum desiderarentur crura cum dextro femore et manu dextra; capite quoque antiquo quidem, forte tamen ex alia statua reposito. Marmor est III pedum et X digitorum. Elegans est eius delineatio in *Cours historique et élémentaire de Peinture ou Galerie complète du Musée Napoléon* apud Filhol To. V. pl. 342. praeferenda alteri in *Monumens antiques du Musée Napoléon dessinés et gravés par Thomas Piroli. To. I. pl.* 65.

Ante Lib. IV.

Pars quae sola mei superabit corporis, ossa —
Atque in marmorea ponere sicca domo. III, 2, 17—22.

Sarcophagus e marmore ad formam arae fabrefactus, in quo cineres repositi fuerant P. Fundanii, testante titulo, in exemplo delineato omisso. Ex villa Matthaeiorum in Museum Vaticanum translatus migravit in Museum Napoleonis. v. *Monumens antiques par Piroli.* Tom. IV. Tab. 41.

*) II, 5, 97. *aut e veste sua tendent umbracula sertis vincta.*

INDEX

INDEX

IN CARMINA ET VERSVS DIVERSARVM EDITIONVM.

NVMERORVM DIVERSITAS ILLATA PER SCALIGERI ET BROVKHVSII TRANSPOSITAS CARMINVM PARTES.

Edd. vulgatae et codd.	*Scalig. et Broukhus.*
Lib. I.	
Eleg. I, 1. 2. 3. 4. Quem labor	Eleg. I, 1. 2. 45. 46.
5. 6.	3. 4.
7. 8. 9. 10.	9. 10. 7. 8.
11. 12.	15. 15.
13. 14.	17. 18.
15. 16.	19. 20.
17. 18.	21. 22.
19. 20.	23. 24.
21. 22.	25. 26.
23. 24.	27. 28.
25. 26. 27. 28.	47. 47. 49. 50.
29. 30. 31. 32.	9. 10. 11. 12.
33. 34.	33. 34.
35. 36.	13. 14.
37. 38. 39. 40.	29. 30. 31. 32.
41 — 50.	35 — 44.
51 — 58.	51 — 58.
59 — 78. f.	73 — 92. f.
El. II, 1 — 64.	El. II, 1 — 64.
65 — 70.	El. I, 67 — 72.
71 — 78.	59 — 66.
79 — 98. f.	El. V, 37 ad f.
El. III, 1 — 94. f.	El. III, 1 — 94. f.
El. IV, 1 — 8.	El. IV, 1 — 8.
9 — 14.	69 — 74.
15 — 38.	11 — 34.
39. 40.	9. 10.

Edd.

Digitized by Google

Edd. vulgatae et codd.	*Scalig. et Broukhus.*
Lib. I.	
41—74.	35—68.
75—84. f.	75—84. f.
El. V, 1—36.	El. V, 1—36.
37—68.	VI, 1—32.
69. 70.	VI. 33. 34.
71—76. f.	VII, 33—38.
El. VI, 1—32.	VII, 1—32.
33—86. f.	39—92. f.
El. VII, 1 ad f.	VIII, 1—ad f.
El. VIII, 1—66.	IX, 1—66.
67. ad f.	71—ad f.
El. IX, 1—ad f.	X, 1—ad f.
X, 1—ad f.	XI, 1—ad f.
Lib. II.	
Eleg. I, 1.	El. I.
II.	II.
III, 1—32.	III, 1—32.
33—60.	VI, 15—42.
61—74.	III, 33—46.
75—78.	[lib. I, IX, 67—70.]
79. 80.	II, III, 47. 48.
IV.	IV.
V, 1—42.	V, 1—42.
43—60.	45—62.
61. 62.	43. 44.
63—112.	63—112.
113—122. f.	117—127.
VI, 1—14.	VI, 1—14.
15—18.	V, 113—116.
19—54. f.	VII. 1—36. f.
Lib. III.	
El. I.	El. I.
II.	II.
III.	III.
IV.	IV.
V.	V.
VI.	VI.
Lib. IV.	
I.	I.
II—XV.	II—XV.

I N D E X

IN NVMEROS ELEGIARVM TIBVLLI ET VERSVVM

EX EDITIONIBVS SCALIGERI ET BROVKHVSII COMPARATIONE CVM NVMERIS CODD. ET EDD. EX IIS FACTARVM.

Edd. ex Scalig. et Broukhuf. interpolatione.	*Edd. ad fidem codd.*
Lib. I.	
El. I, 1. 2.	1. 2.
3. 4.	5. 6.
5. 6.	9. 10.
7. 8.	7. 8.
9. 10. 11. 12.	29. 30. 31. 32.
13. 14.	35. 36.
15—28.	11—24.
29—32.	37—44.
33. 34.	33. 34.
35—44.	41—50.
45—46.	3. 4.
47—50.	25—28.
51—58.	51—58.
59—66.	El. II, 71—78.
67—72.	65—70.
73—92. f.	59—78. f.
El. II, 1—64.	El. II, 1—64.
III, 1—94. f.	III. 1—94. f.
IV, 1—8.	IV, 1—8.
9. 10.	39. 40.
11—34.	15—38.
35—68.	41—74.
69—74.	9—14.
75—84. f.	75—84. f.
V, 1—36.	V, 1—36.
37—56. ad f.	[El. II, 79—98.]
VI, 1—32.	V, 37—68.
33. 34.	69. 70.
VII, 1—32.	VI, 1—32.

Edd.

Edd. ex Scalig. et Broukhus. interpolatione.	*Edd. ad fidem codd.*
Lib. I.	
33—38.	[ex El. V, 71—76. f.]
39—92. f.	VI, 33—86. f.
VIII, 1—ad f.	VII, 1— ad f.
IX, 1—66.	VIII, 1—66.
67—70.	[lib. II. El. III, 75—78.]
71 ad f.	VIII. 67 ad f.
El. X, 1 ad f.	IX, 1 ad f.
XI, 1 ad f.	X, 1 ad f.
Lib. II.	
I.	El. I.
II.	II.
III, 1—32.	III, 1—32.
33—46.	61—74.
47. 48. f.	79. 80.
IV.	IV.
V, 1—42.	V, 1—42.
43. 44.	61. 62.
45—62.	43—60.
63—112.	63—112.
113—116.	VI, 15—18.
117—126. f.	V, 113—122. f.
VI, 1—14.	VI, 1—14.
15—42. f.	II. III, 33—60.
VII, 1—36. f.	VI, 19—54.
Lib. III.	
El. I.	El. I.
II.	II.
III.	III.
IV.	IV.
V.	V.
VI.	VI.
Lib. IV.	
I.	I.
II—XV.	II—XV.

INDEX VERBORVM

IN

TIBVLLVM. *)

aderit

*) Confectus opera et industria Langeri, Luneburgensis, iuvenis bonae spei et indolis; fortunam industria emendantis.

Aegeae

Digitized by Google

Digitized by Google

B.

Digitized by Google

C.

caelo

Digitized by Google

con-

cru-

Cypria

Digitized by Google

Digitized by Google

non

divum

E.

epulas

Digitized by Google

falso

Digitized by Google

manet

G.

Digitized by Google

H.

habe-

hosti-

I.

im–

Digitized by Google

Iove

Digitized by Google

legit

lin-

M.

mala

medica

metit

finus

Digitized by Google

Digitized by Google

nova

O.

or-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

pro-

pul-

rebus

annos

rugas

Digitized by Google

sene-

fpicea

ſubre-

T.

ficca

torum

Digitized by Google

vel-

Digitized by Google

vicit

viri

volu-

Digitized by Google

LIPSIAE

IMPRESSIT FRIDER. CHRIST. GVIL. VOGEL.

Digitized by Google

CORRIGENDA.

In carminibus Tibulli animadvertimus haec:

Libr. I, Eleg. I, v. 36. leg. *Palem*, v. 37. leg. *adſitis*, v. 51. leg. *ſmaragdi.*

Eleg. II, v. 80. leg. *poſſit.*

Eleg. V, v. 40. leg. *admonuit.*

Eleg. VIII, v. 54. leg. *plena.*

Libr. II, Eleg. IV, v. 71. leg. *praebebat.*

Eleg. V, v. 34. leg. *vada.*

Libr. III, Eleg. V, v. 30. leg. *pellitur.*

Libr. IV, Carm. I, v. 65. leg. *Quis*, idem legendum v. 120. Carm. XIII, v. 7. leg. *procul.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google